

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО
СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

Б И Л Т Е Н

НА

**УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1170

Скопје, 1 јуни 2018 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италиќ формата за македонските букви ‘**g**’, ‘**u**’, ‘**u**’, ‘**i**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**è**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**й**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1170 од 1 јуни 2018 година

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) архитектонско проектирање и дизајн на Архитектонскиот факултет во Скопје (**д-р Марија Мано Велевска**).....10-22
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Архитектонскиот факултет во Скопје (**Марио Николовски, Катерина Настевска, Ивана Кондратјук, Ирена Стоева, Симона Чингоска, Христина Мијалчева, Милица Савеска, Кристина Павлеска, Стефанија Соколовиќ, Даниел Костадиноски, Ирена Милојеска, Александар Кочовски, Моника Матоска, Мартина Буровска, Хазра Мерџани, Фјола Саити, Кристина Николовска, Блашко Мелов, Катерина Анастасоска, Ангела Стефановска, Сандра Георгиевска, Орхан Сулејмани, Натали Мицевска, Виктор Лазарески, Марија Наумовска, Даниела Клинчарова, Вјоса Сарачини, Елена Андонова, Маријана Ковачки, Томаида Димитровска, Сара Петровска, Бисера Коцасинска, Радица Дамјаноска, Стефан Костовски**).....23-28

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Давид Мирчевски, Томе Геговски, Александар Кавазов, Мартин Стаменковски, Аљмир Рушители, Ивана Николовска, Мартин Цеков, Весна Дичова**).....29-30

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) економска теорија, по предметот Микроекономија и научната област (дисциплина) маркетинг, по предметот Маркетинг политика на цени, на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Даниела Мамучевска**).....31-45
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) маркетинг, по предметите: Управување со производот и Економика на внатрешна трговија, на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Ежени Брзовска**).....46-56
3. Реферат за избор на наставник по предметите Основи на сметководство и Управувачко сметководство, на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Марина Трпеска**).....57-71
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Економските ефекти на различните видови меѓународни текови на капитал, со посебен осврт на Република Македонија од м-р Никола Груевски**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....72-82

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Дарко Миленковски, Звонко Настов, Небојша Илијевски, Никола Шопов Марковиќ, Катерина Георгиевска, Ѓорѓи Петров, Жарко Ивановиќ, Виктор Дерменџиев, Александар Попов, Горан Петрушевски, Александар Нојков, Драган Тушевски, Илија Арсов, Љубиша Крстевски, Александар Панов, Ивана Видовска, Никола Николов, Александра Грежловска, Ристан Грежловски, Сашко Стојков, Пеце Мирчески, Зоран Мираковски, Драган Трајановски, Весна Ангелеска, Таско Смилески, Драган Мијалковски**).....83-86

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. **Приговор** на Рефератот на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област онкологија на Медицинскиот факултет во Скопје, поднесен од **д-р Симонида Црвенкова**, објавен во Билтен бр. 1168 од 2.5.2018 година.....87-133
2. **Одговор** на Рецензентската комисија на приговорот на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област онкологија на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1168 од 2.5.2018 година.....134-135
3. Реферат за избор на едно лице во сите научни звања во научната област трансфузиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**н. сор. д-р Татјана Макаровска-Бојациева**).....136-157
4. Реферат за избор на едно лице во насловно звање во наставно-научната област офталмологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р сци. Каролина Блажевска Бужаровска, д-р сци. Беким Татеша, д-р сци. Галина Димитрова**).....158-205
5. Рецензија на ракописот **Основи на клиничка радиологија** од авторите: **Климе Ѓорески, Александар Ѓорески**, пријавен на Медицинскиот факултет во Скопје.....206-216
5. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридизација: корелација со имунохистохемиската експресија на R-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка од ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....217-233
6. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија од м-р д-р Лена Какашева-Маженковска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....234-246
7. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот од д-р Елизабет Мицева Величкоска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....247-257

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област информатика на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје (**Јасмина Јовановска**).....258-280

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија на учебникот **Административно право – книга прва од проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Ана Павловска-Данева**, пријавен на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....281-283
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Далибор Атанасов, Фросина Спасеска, Ана Миовска, Влатко Токарев, Иво Илиевски, Стефанија Таневска, Дарко Крстевски, Христина Бачовска, Миодраг Петрушевски, Деспина Србиновска Шандуловска, Васил Караташев, Бошко Коцев, Насер Бафтијари, Ана Колеќеска, Анета Цветанова, Ана Павловска Младеновска, Владимир Димитриевски, Жарко Димитриески, Маја Мажевска Николовска, Тео Трајковски, Ѓорѓи Исаевски, Цветко Стојановски, Елена Оранска, Марија Јовановска, Елеонора Доневска, Симона Ивановска, Марјан Богоески, Фатмире Абази, Марија Христова, Јане Петровски, Гала Љубеновска, Симеон**

Тасевски, Михаило Иванов, Ејона Алиу, татјана Шишковска, Арта Рамадани, Симона Стоилевска, Гордана Билеска, Берат Мехмеди).....284-289

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области органска хемија и биохемија на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Наташа Ристовска**).....290-300
2. Рецензија на ракописот **Индустриска географија** од авторот **д-р Билјана Апостоловска Тошевска**, пријавен на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....301-308
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Профил на мутации на определни гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести од м-р Славица Јосифовска**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....309-314
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Селекции на повеќезначни пресликувања од м-р Зенафер Бајмак**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....315-320
5. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Сашо Антонијев, Наде Костадиновска-Спасеновска, Цветанка Пупуновска, Катарина Јосифовска**).....321-322

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на два наставника во сите наставно-научни звања од научната област орална хирургија на Катедрата за орална хирургија при Стоматолошкиот факултет во Скопје (**н. сор. д-р Љуба Симјановска, н. сор. д-р Марина Кацарска, н. сор. д-р Едвард Јанев**).....323-457
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Процена на влијанието на привремените цемента врз адхезијата на дефинитивните цемента при цементирање на естетски фикснопротетички реставрации од д-р Марјан Петков**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....458-469
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Мирјана Марковска Арсовска**).....470

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија од Елена Атанаскова Петров**, пријавена на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.....471-479

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област системско инженерство, автоматика и роботика на Факултетот за електротехника и информациски науки во Скопје (**д-р Горјан Наџински**).....480-492

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) индустриски растенија (тутун, памук, сончоглед и др.) на Факултетот за

земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Златко Арсов**).....493-507

ФАКУЛТЕТ ЗА ЛИКОВНИ УМЕТНОСТИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за ликовни уметности во Скопје (**Дарко Алексовски, Петар Денков**).....508

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања за научната област социјална работа (здравство, образование. Социјална заштита и друго), современи системи на социјална заштита и методика на социјална работа (поединец, група и локална заедница) на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Владимир Илиевски**).....509-525
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичката правда во Република Македонија** од **м-р Марјан Степановски**, поднесена на Филозофскиот факултет во Скопје.....526-532
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Лепа Бабиќ**).....533

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Јазикот на „Канонот на Лек Дукаѓини“ од Штјефен Гечови** од **м-р Феиме Лапаштица-Липскомб**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....534-543
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Критика на верата и на религијата кај Хајнрих Бел** од **м-р Маријана Ѓорѓиева**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....544-549
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Англискиот јазик во струка во терциерното образование во Македонија со посебен осврт на стиловите и стратегиите за учење за негово успешно усвојување** од **м-р Весна Тасевска-Дудеска**, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....550-555
4. Преглед на одобрени теми за изработка на докторски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**м-р Ивана Поповиќ**).....556
5. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**Маја Јовановска, Вера Јовческа, Маја Радојевска, Дивна Радојевска**).....557-558

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор на еден наставник во научното подрачје општествени науки, научно поле економски науки, наставно-научната област меѓународна економија, на Економскиот институт во Скопје (**д-р Искра Станчева-Гигов**).....559-582
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Ристе Војнески, Анета Тодоровска, Блаже Митрески**).....583-584

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година** од **м-р Анита Илиева-Николовска**, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....585-588

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Пристап и ангажирање на ООН, ЕУ, НАТО и ОБСЕ за реформите на безбедносниот сектор во државите од Југоисточна Европа: политички и правни аспекти на реформите** од м-р **Љубе Дукоски**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....589-598
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Модели на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите** од м-р **Андријана Мигуловска**, пријавена на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје.....599-610
3. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**Теодора Вучкова, Маја Величкова**).....611

ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО

1. Реферат за избор на научен работник во сите научни звања во научната област микробиологија на Институтот за сточарство во Скопје (**д-р Весна Левков**).....612-626

ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“

1. Рецензија за оцена на докторската **Развојните патишта и карактеристиките на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско** од м-р **Бежим Рамадани**, пријавена на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје.....627-635

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) АРХИТЕКТОНСКО
ПРОЕКТИРАЊЕ И ДИЗАЈН НА АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/факултетот/институтот, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 24/25.2.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) архитектонско проектирање и дизајн, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот/совет, бр. 6/69, донесена на 29.03.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Минас Бакалчев, професор на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, м-р Цветанка Симоновска, професор во пензија на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Влатко Коробар, професор на Архитектонскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) архитектонско проектирање и дизајн, во предвидениот рок се пријави д-р Марија Мано Велевска, доцент.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Марија Мано Велевска е родена на 27.11.1977, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје на природно-математичката гимназија „Никола Карев“. Со високо образование се стекнала на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 5.12.2002 година. Дипломирала на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 1997 година, со просечен успех 9,13.

Кандидатот активно се служи со македонски, српски и англиски јазик.

Во учебната 2006/2007 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Десау-институтот за архитектура (DIA) при Универзитетот за применети науки од Анхалт, Германија. Студиите ги завршила на 3.7.2008 година, со просечен успех 1,1 (A). На 3.7.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Од тип до антитип – процеси на трансформација во современото општество на брзи промени каде пазарната економија ги спојува архитектурата, културата и конзумните производи* (‘From Type to Antitype- Transformation processes in contemporary society of fast change where market economy brings commodities, culture and architecture together’).

Докторска дисертација пријавила на 10.2.2009 година на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Архитектонски манифестации во постојувашкото општество од аспект на променливост* ја одбрала на 27.6.2013 година, пред Комисија во состав: д-р Минас Бакалчев, редовен професор- претседател, д-р

Митко Хаџи-Пуља, редовен професор – ментор, член, м-р Цветанка Симоновска, редовен професор во пензија –член, д-р Зорица Блажевска, редовен професор –член, д-р Влатко Коробар, редовен професор -член. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област технички науки.

На 1.10.2003 година е избрана во звањето помлад асистент на Архитектонскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во областа архитектонско проектирање.

Во моментот е доцент на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1058 од 15.7.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 835, 910, 966, 1031, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Архитектонски факултет Скопје, кандидатката д-р Марија Мано Велевска изведува настава (настава, вежби, теренска настава, итн.) на прв и втор циклус студии на студиската програма Интегрирани петгодишни студии од прв и втор циклус по архитектура.

Кандидатката учествувала во комисии за оценка и одбрана на 48 магистерски трудови, а на 15 магистерски труд била ментор.

Ангажманот на д-р Марија Мано Велевска во наставно-образовниот процес се одликува со исклучителна посветеност, компетентност и иницијативност сè со цел подобрување и афирмирање на образовниот процес на Архитектонскиот факултет во Скопје.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај, детално се наведени сите активности на кандидатката од областа на наставно-образовната дејност.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Во изборниот период, д-р Марија Мано Велевска има објавено 8 научни трудови, од кои 5 во зборници од меѓународни научни собири и 3 во стручни/научни списанија.

Д-р Марија Мано Велевска била раководител на 2 национални научни проекта, а учествувала и како член во 3 национални и меѓународни научни проекти.

Кандидатката бил ментор на 15 магистерски трудови.

Д-р Марија Мано Велевска е автор на низа архитектонски-урбанистички дела кои се јавно претставени, како и учесник на низа меѓународно научни-стручни собири.

Од наведените активности и од приложените публикувани стручно-научни трудови, кандидатката д-р Марија Мано Велевска настојува да ја обедини научно-истражувачката и стручно-уметничката дејност, континуирано преиспитувајќи ги границите на архитектурата, науката и уметноста.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај, детално се наведени сите активности на кандидатката од областа на научноистражувачката дејност и стручно-уметничката дејност.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Марија Мано Велевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа со низа архитектонски проекти и тематски изложби кои се јавно претставени пред домашната и меѓународната јавност.

Кандидатката д-р Марија Мано Ваелевска остварила експертски активности во Студија за одржлив урбан развој на супстандардни населби, научноистражувачка студија на Хабитат Македонија, поддржана од Европската Унија и програмата „ЕУ за тебе”.

Во изборниот период, активно е вклучена во работата на бројни комисии на Архитектонскиот факултет при УКИМ и тоа во Комисија за изготвување реферат за пријавените кандидати за соработници-помошници во наставата(2013-2014), Комисија за евалуација на студиската програма- поткомисија за втор циклус (2014-2018), Комисија за библиотека (2014-2018), Работна група -Центар за кариера на Архитектонски факултет, УКИМ.

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на: стручна монографија „Skopje 2014: Patterns of Growth“, некаталогизирано издание на Архитектонскиот факултет, 2015; стручна монографија „Patterns of Growth: Microcity“, издание на Архитектонски факултет Скопје, ISBN 978-9989-118-14-2, 2016; стручна монографија „Patterns of Growth: Residual Form“, издание на Архитектонски факултет Скопје, ISBN 978-9989-118-18-0, 2017; книгата од стручна област: „Студија за одржлив урбан развој на супстандардни населби“, издание на Здружение за хумано домување Хабитат Македонија, ISBN 978-608-66047-5-2, 2017.

Во изборниот период, д-р Марија Мано Велевска учествувала во изготвување и пријавување на 3 научни проекти на МОН и 1 развоен проект на Хабитат Македонија, поддржан од Европската Унија и програмата „ЕУ за тебе”.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај, детално се наведени сите активности на кандидатката од областа на стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката доц. д-р Марија Мано Велевска, на 23.2.2018 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Архитектонскиот факултет.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Марија Мано Велевска.

Д-р Марија Мано Велевска ја продолжува добрата традиција на педагошкиот проект на Архитектонскиот факултет, настојувајќи во современиот контекст да го разбере образованието и

истражувањето како една специфична архитектонска практика која континуирано треба да ги преиспитува самите темели на архитектурата, а со тоа да стане активен чинител во современиот архитектонски дискурс.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Марија Мано Велевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област архитектонско проектирање и дизајн.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет во Скопје, д-р Марија Мано Велевска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област архитектонско проектирање и дизајн.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Минас Бакалчев, претседател
с.р.
2. Проф. м-р Цветанка Симоновска, член
с.р.
3. Проф. д-р Влатко Коробар,
член с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: МАРИЈА ПЕТРАКИ МАНО-ВЕЛЕВСКА
Институција: Архитектонски факултет, УКИМ - Скопје
Научна област: архитектонско проектирање и дизајн

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА:	ПОЕНИ
1	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2013/2014: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
2	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2013/2014: 2 часа x 4 групи x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
3	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 1 (0+6), зимски семестар, 2013/2014: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
4	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2013/2014: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
5	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2013/2014: 2 часа x 4 групи x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
6	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 2 (0+6), летен семестар, 2013/2014: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
7	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2014/2015: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
8	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2014/2015: 2 часа x 4 групи x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
9	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 1 (0+6), зимски семестар, 2014/2015: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
10	Одржување на настава (вежби) од Интегративно студио (0+8), зимски семестар, 2014/2015: 8 часа x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
11	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2014/2015: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
12	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2014/2015: 2 часа x 3 групи x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7

13	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 2 (0+6), летен семестар, 2014/2015: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
14	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2015/2016: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
15	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2015/2016: 2 часа x 4 групи x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
16	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 1 (0+6), зимски семестар, 2015/2016: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
17	Одржување на настава (вежби) од Интегративно студио (0+8), зимски семестар, 2015/2016: 8 часа x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
18	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2015/2016: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
19	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2015/2016: 2 часа x 3 групи x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
20	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 2 (0+6), летен семестар, 2015/2016: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
21	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2016/2017: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
22	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2016/2017: 2 часа x 4 групи x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
23	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 1 (0+6), зимски семестар, 2016/2017: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
24	Одржување на настава (вежби) од Интегративно студио (0+8), зимски семестар, 2016/2017: 8 часа x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
25	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2016/2017: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
26	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), летен семестар, 2016/2017: 2 часа x 3 групи x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
27	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 2 (0+6), летен семестар, 2016/2017: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
28	Одржување на настава (предавања) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2017/2018: 2 часа x 15 недели x 0.04 = 1.2	1,2
29	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско проектирање 1 (2+2), зимски семестар, 2017/2018: 2 часа x 3 групи x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
30	Одржување на настава (вежби) од Архитектонско студио 1 (0+6), зимски семестар, 2017/2018: 6 часа x 15 недели x 0.03 = 2.7	2,7
31	Одржување на настава (вежби) од Интегративно студио (0+8), зимски семестар, 2017/2018: 8 часа x 15 недели x 0.03 = 3.6	3,6
32	Консултации со студентите: Архитектонски проектирање 1: 9 семестри x (100-140 студенти) x 0.002 = 2.16	4,57

	Архитектонско студио 1: 5 семестри x (110-130 студенти) x 0.002 = 1.2 Архитектонско студио 2: 4 семестри x (110-130 студенти) x 0.002 = 0.96 Интегративно студио: 5 семестри x (20-30 студенти) x 0.002 = 0.25	
33	Меѓународна работилница „Transdisciplinary Encounters“ со студенти од Архитектонскиот факултет УКИМ и студенти по архитектура на ТУ Делфт Холандија, поставена од проф. д-р Класке Хавик, визитинг-професор на Архитектонскиот факултет при УКИМ, Скопје, 2014 - ментор	1
34	Меѓународна работилница „Working Together on Cities“ во рамките на проектот SINERGI (поддржан од програмата Europe for Citizens на ЕУ) за локацијата на Транспортен центар- Скопје, Архитектонски факултет при УКИМ во Скопје, 2014 - ментор	1
35	Меѓународна работилница „Torino for Sinergi“ во рамките на проектот SINERGI (поддржан од Europe for Citizens програмата на ЕУ) за локацијата Мирафиори во Торино, Политехнички универзитет во Торино, 2015 - ментор	1
36	25-та Интернационална летна школа по архитектура „Колажи, монтажи, асемблажи“, организирана од Архитектонскиот факултет при УКИМ во Св. Јоаким Осоговски, Крива Паланка – раководител и ментор, 2016 (1.5+1)	2,5
37	Член на комисија за оценка и одбрана на магистерска работа (48 магистерски работи x 0,3)	14,4
38	Пакет материјали за предметот Архитектонско проектирање 1	1
	ВКУПНО	103,77

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА:	ПОЕНИ
1	Ментор на магистерска работа: септември 2014-јануари 2018 (15 магистерски трудови x 1)	15
2	Раководител на национален научен проект „Истражување на типоморфолошката структура на градска вила во периодот 1929-1963 на примерот на Скопје“, научно-истражувачки проект поддржан од Министерство за култура на Република Македонија како проект од национален интерес (заедно со С. Велевски и Ј. Ивановски), 2015	6
3	Раководител на национален научен проект „Истражување на просторните особености на градската вила на примерот на Скопје“, научно-истражувачки проект поддржан од Министерство за култура на	6

	Република Македонија како проект од национален интерес (заедно со С. Велевски и Ј. Ивановски), 2016	
4	Учесник во национален научен проект „Студија за одржлив урбан развој на супстандардни населби, научно-истражувачка студија на Хабитат Македонија подржан од Европската унија и програмата “ЕУ за тебе”, Скопје 2017	3
5	Учесник во меѓународен научен проект SINERGI (Social Integration through Urban Growth Strategies) во рамките на програмата Europe for Citizens на ЕУ, 2014-2016	5
6	Учесник во меѓународен проект ROCK (Regeneration and Optimization of Cultural Heritage in Innovative and Knowledge Cities), во рамките на програмата за истражување и иновации Horizon 2020 на ЕУ, 2017-2020	5
7	Труд со оригинални научни резултати во стручно/научно списание: „Колажи, монтажи и асемблажи: од евоцирачка слика до архитектонски простор“, ПресИНГ, бр.31/2016, списание на Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Македонија (заедно со М.Батакоја)	3,6
8	Труд со оригинални научни резултати во стручно/научно списание: „Домување во градовите – можности наспроти потреби“, ПресИНГ, бр.35/2017, списание на Комората на овластени архитекти и овластени инженери на Македонија (заедно со С.Велевски)	3,6
9	Труд со оригинални научни резултати во стручно научно популарно списание: „Колажи, монтажи и асемблажи“, Порта 3, бр.246/2016 (заедно со М.Батакоја)	1,8
10	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: „Urban Voids: A Creative Strategy and Spatial Challenge for the Cities in Transition“, (blind peer reviewed paper) published in proceedings of the 9th Annual International Conference on European Integration ‘The Europe of Tomorrow: Creative, Digital, Integrated’, Skopje, 2014 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	2,4
11	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: „Urban Voids as Urban Resources“, (blind peer reviewed paper) book of proceedings ‘Projects for an Inclusive City’, Sinergy Project International Scientific Conference, 2015 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	2,4
12	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: „Skopje – New Patterns of Growth“, (blind peer reviewed paper) book of proceedings ‘Projects for an Inclusive City’, Sinergy Project International Scientific Conference, 2015 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	2,4
13	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор:	2,4

	„From Narratives to Strategies: Regeneration through Urban Border Conditions in Skopje“, (blind peer reviewed paper), published in proceedings of the 2 nd OIKONET Conference ‘Global Dwelling’, Братислава Словачка, 2015 (заедно со О. Марина, М. Мано Велевска)	
14	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: „The Valences of the Micro-City“, (blind peer reviewed paper) book of proceedings ‘Inclusive/Exclusive Cities’, Sinergy Project International Scientific Conference, 2016 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	2,4
15	Учество на научен-стручен собир – усна презентација: „Urban Voids: A Creative Strategy and Spatial Challenge for the Cities in Transition“, Academic Track 1: „Political Challenges, European Education & Urban Creativity Prospects“ at the 9th annual international conference on European integration „The Europe of Tomorrow: Creative, Digital, Integrated“, Скопје 2014	1
16	Учество на научен-стручен собир – усна презентација: „Urban Voids as Urban Resources“, 1 st thematic seminar „Learning from the Cities“, working session 3 „New Public Areas in the Cities“, Загреб 2014	1
17	Учество на научен-стручен собир – усна презентација: „Skopje – New Patterns of Growth“, 2 nd thematic seminar Social Integration through Urban Growth Strategies, working session 2 „New approaches for more just Cities“, Лисабон 2015	1
18	Учество на научен-стручен собир – усна презентација: „The Valences of Microcity – case study Skopje“, working session 3 „Contemporary re- currents: Architectural monuments for the civic society“, International Scientific Conference „Inclusive/Exclusive Cities“, Скопје 2015	1
19	Учество на научен-стручен собир – усна презентација: „References, Collaboration and Exhibition - Three basic communicational aspects in learning Architecture“, International Scientific Conference “Learning Architecture”, Архитектонски факултет Скопје, 2016	1
	ВКУПНО	66

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА:	ПОЕНИ
1	Идејно Архитектонско решение: Викенд-куќа XS, 3.3 СРЦ Пониква-Јастребник, 2016 (заедно со С.Велевски)	4
2	Идејно Архитектонско решение: Викенд-куќа S, 3.3 СРЦ Пониква - Јастребник, 2016 (заедно со С.Велевски)	4
3	Идејно Архитектонско решение: Викенд-куќа М, 3.4 СРЦ Пониква - Јастребник, 2016 (заедно со С.Велевски)	4
4	Идејно Архитектонско решение: Викенд-куќа L, 3.4 СРЦ Пониква -	4

	Јастребник, 2016 (заедно со С.Велевски)	
5	Идејно Архитектонско решение: Вила 1/2 Лагадин Охрид, 2015 (заедно со С.Велевски)	4
6	Идејно Архитектонско решение: Екстензија на вертикално скалишно јадро Градски Сид-анекс, 2015 (заедно со С.Велевски, Г.Мицковски)	4
7	Идејно архитектонско решение за хотелски кетеринг со ресторан за ВВ „Попова Кула“, Демир Капија, 2016	4
8	Идејно архитектонско решение за хотелски кетеринг со ресторан хотел „Парк“, Скопје, 2015	4
9	Идејно архитектонско решение за хотелски кетеринг со ресторан хотел „Бетон“, Скопје, 2014	4
10	Идејно архитектонско решение за клубски кетеринг и магацини за кујна за ВВ „Попова Кула“, Демир Капија, 2014	4
11	Групно јавно претставување на архитектонски и урбанистички дела: „Вила 1/2“, изложено на XVII биенале на македонска архитектура „Паралелни светови“ во МГС, Скопје 2014	2
12	Групно јавно претставување на архитектонски и урбанистички дела: „City CUTOUTS TRIPTICH“, во рамките на изложбата „13 Ways of Looking at the City“ организирана од СИА (Serious Interests Agency) во Галерија СИА, Скопје 2015	2
13	<p>Ликовно и графичко обликување на печатени публикации (7 x 0.5):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skopje 2014: Patterns of Growth, некаталогизирано печатено издание на Архитектонски факултет-Скопје, 2015; ▪ ARCHEWORKS: Chicago Expander, некаталогизирано издание на ARCHEWORKS Чикаго, САД, 2015 ▪ „Истражување на типо-морфолошката структура на градска вила во периодот 1929-1963 на примерот на Скопје“, некаталогизирано издание, Скопје, 2015 ▪ Patterns of Growth: Microcity, печатено издание на Архитектонски факултет Скопје, 2016 ▪ „Истражување на просторните особености на градската вила на примерот на Скопје“, некаталогизирано издание, Скопје, 2016 ▪ Patterns of Growth: Residual Form, печатено издание на Архитектонски факултет Скопје, 2017 ▪ Patterns of Growth: Unnatural Ecologies, печатено издание на Архитектонски факултет Скопје, 2018 	3,5
	ВКУПНО	47,5

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ+СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

	НИ + СУ = 66 + 47.5 =	113,5
--	------------------------------	--------------

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Р.Б.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА:	ПОЕНИ
1	Стручна монографија: „Skopje 2014: Patterns of Growth“, некаталогизирано издание на Архитектонскиот, 2015 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	6,4
2	Стручна монографија: „Patterns of Growth: Microcity“, издание на Архитектонски факултет-Скопје, ISBN 978-9989-118-14-2, 2016 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	6,4
3	Стручна монографија: „Patterns of Growth: Residual Form“, издание на Архитектонски факултет Скопје, ISBN 978-9989-118-18-0, 2017 (заедно со С. Велевски, О. Марина)	6,4
4	Книга од стручна област: „Студија за одржлив урбан развој на супстандардни населби“, издание на Здружение за хумано домување Хабитат Македонија, ISBN 978-608-66047-5-2, 2017 (заедно со Д. Пенчиќ, С. Велевски, С. Дамчевска)	7
5	Идеен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан за ВВ “Попова Кула”, Демир Капија, 2016 (соработник)	1
6	Идеен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан хотел “Парк”, Скопје, 2015 (соработник)	1
7	Идеен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан хотел “Бетон”, Скопје, 2014 (соработник)	1
8	Идеен архитектонски проект за клубски кетеринг и магацини за кујна за ВВ “Попова Кула”, Демир Капија, 2014 (соработник)	1
9	Основен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан за ВВ “Попова Кула”, Демир Капија, 2016 (соработник)	1
10	Основен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан хотел “Парк”, Скопје, 2015 (соработник)	1
11	Основен архитектонски проект за хотелски кетеринг со ресторан хотел “Бетон”, Скопје, 2014 (соработник)	1
12	Основен архитектонски проект за клубски кетеринг и магацини за кујна за ВВ “Попова Кула”, Демир Капија, 2014 (соработник)	1
13	Учество во промотивни активности на Факултетот: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Изложба на студентски проекти од Интегративното студио „Скопје 2014: Обрасци на раст“, на Архитектонски факултет-Скопје, јануари 	3

	<p>2015</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Промотивен материјал за афирмација и презентација на 25тата меѓународна Летна Школа за архитектура “Колаж, монтажа, асемблаж” во манастирот Св.Јоаким Осоговски, Крива Паланка, 2016 ▪ Изложба на студентски проекти од Интегративното студио „Обрасци на раст: Микроград“ на Архитектонскиот факултет при УКИМ во Скопје, јануари 2016 ▪ Изложба на студентски проекти од Интегративното студио „Обрасци на раст: Резидуална форма“ на Архитектонски факултет при УКИМ во Скопје, јануари 2017 ▪ Изложба на студентски проекти од Интегративното студио „Patterns of Growth: Unnatural Ecologies“ на Високата школа за архитектура во Осло, јануари 2018 ▪ Изложба на студентски проекти од Интегративното студио „Обрасци на раст: Неприродни екологии“ на Архитектонскиот факултет при УКИМ во Скопје, февруари 2018 	
14	<p>Член во жири-комисија за доделување награди на Саемот за мебел (2 x 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Меѓународен саем МЕБЕЛ 2014 ▪ Меѓународен саем МЕБЕЛ 2014 	2
15	<p>Предавање на институции од јавен интерес, културно – информативни центри: „<i>Koia zirađiće bi zboruvale – Železnička kolonija Skopje</i>“, дебата организирана од ФРУ Скопје/Битола, 2017</p>	0,5
	ВКУПНО	39,7

ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Р.Б.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА:	ПОЕНИ
1	<p>Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: <i>Градска вила – истражување на тило-морфолошката структура на примери од Скопје во периодот 1929-1963</i>, проект поддржан од Министерството за Култура на РМ со програмата за проекти од национален интерес во културата, 2015 - соработник</p>	0,5
2	<p>Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: <i>Истражување на просторните особености на градската вила на примерот на Скопје</i>, проект поддржан од Министерството за култура на РМ со програмата за проекти од национален интерес во културата, 2016 - соработник</p>	0,5
3	<p>Член на Извршен одбор за издавање на Меѓународно научно списание на Архитектонскиот факултет при УКИМ, од 2016 година</p>	0,5
4	<p>Член на факултетска комисија (4 x 0.5):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Комисија за изготвување реферат за пријавените кандидати за соработници-помошници во наставата (2013 година) ▪ Работна група на Центар за кариера на Архитектонски факултет, УКИМ 	2

(2013-)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Комисија за евалуација на студиската програма- поткомисија за втор циклус, Архитектонски факултет, УКИМ (2014-2018) ▪ Комисија за библиотека, Архитектонски факултет, УКИМ (2014-2018) 	
	ВКУПНО	3,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	103,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ + СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА	113,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	39,7
ВКУПНО	256,9

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Минас Бакалчев,
претседател с.р.

2. Проф. м-р Цветанка Симоновска, член
с.р.

3. Проф. д-р Влатко Коробар,
Член с.р.

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА АРХИТЕКТОНСКИОТ
ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Марио Николовски	Научно-технолошки парк како модел за развивање на иновативни пристапи во стопанскиот сектор	Science and Technology Park as a Model for Development of Inovative Approaches in the Private Sector	Доц. д-р Александар Радевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
2.	Катерина Настевска	Ревитализација и реадаптација на живинарски фарми “Дихово”	Restoration and Readaptation of Poultry Farms „Dihovo“	Доц. д-р Александар Радевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
3.	Ивана Кондратјук	Создавање нов ботанички центар во рамки на Природно-математички факултет со јавен карактер	Creating New Botanical Center within the Natural and Mathematical Faculty with Public Character	Доц. д-р Александар Радевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
4.	Ирена Стоева	Едносемејни станбени куќи како форма на домување на примерот на градот Гевгелија	One family homes as a form of housing on the example of the city Gevgelija	Доц. д-р Саша Тасиќ, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
5.	Симона Чингоска	Репроектирање на просторот околу Античкиот театар во Охрид-регенерација преку нови просторни и програмски интерполации	Redesigning the Surroundings of the Ancient Theater in Ohrid-Regeneration through new Spatial and Programmatic interpolations	Доц. д-р Јован Ивановски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
6.	Христина Мијалчева	Кон нова станбена текстура – архитектонско репроектирање на локалитетот “Железничка колонија” во Скопје,	Towards New Residential Texture – Architectural Reprogramming of the of the Locality Zeleznicka Kolonija in Skopje through Articulation of the	Доц. д-р Јован Ивановски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018

		преку артикулација на спонтаните форми на развој	Spontaneous Forms of Growth		
7.	Милица Савеска	Регенерација на Античкиот театар преку архитектонски интерполации	Regeneration of the Antique Theater through Architectural Interpolations	Доц. д-р Јован Ивановски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
8.	Кристина Павлеска	Базенски комплекс со рекреативни и угостителски содржини во Кичево, граден во современи дрвени системи	A swimming pool complex with recreational and catering facilities in Kicevo built in modern wooden systems	Доц. д-р Димитар Папастеревски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
9.	Стефанија Соколовиќ	Туристичко-рекреативен комплекс, проектиран со современи дрвени системи на градење, интегриран во природата на градот Демир Капија	Tourist-Recreational Complex, Designed with Contemporary Wooden Building Systems, Integrated in the Nature of the city Demir Kapija	Доц. д-р Димитар Папастеревски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
10.	Даниел Костадиноски	Дрвото како материјал за современо домување	Wood as a Material for Contemporary Housing	Доц. д-р Димитар Папастеревски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
11.	Ирена Милојеска	(Р)урбани трансформации: нова пејсажна врска во северо-источниот раб на градот Скопје	(R)urban transformation: a new landscape linkage in the north-east edge of the city of Skopje	Доц. д-р Слободан Велевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
12.	Александар Кочовски	Аеродром – архитектура на празнината	Aerodrom-architecture of the Void	Доц. д-р Слободан Велевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
13.	Моника Матоска	Енергетско ефикасен објект за стари лица во Општина Неготино	Energy-Efficient Facility for the Elderly in the Municipality of Negotino	Вонр. проф. д-р Страхиња Трпевски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018

14.	Мартина Буровска	Нов архитектонски концепт на културен и комерцијален комплекс во градот Берово	The new architectural concept of the cultural and commercial complexes in the city of Berovo	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
15.	Хазра Мерџани	Нов програмски интегриран објект со комерцијално и станбени содржини на примерот на градот Тетово	New program Integrated Building with Commercial and Residential Contents on the example of Tetovo	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
16.	Фјола Саити	Нов социјален и културен центар во Тетово	New Social and cultural center in Tetovo	Вонр. проф. д-р Михајло Зиноски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
17.	Кристина Николовска	Здравствен (Велнес и Спа), културен и рекреативен центар “Кумановска бања”	Healthcare (Wellness and Spa), Cultural and Recreational Center „Kumanovska Banja“	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
18.	Блашко Мелов	Нов холистички центар во околината на Крушевското Езеро	A new Holistic Center at the Krushevo lake	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
19.	Катерина Анастасоска	Конверзија и адаптација на фабрика за обработка на дрво “Јавор”, во повеќенаменски градски културен центар во градот Гостивар	Conversion and adaptation of a wood processing factory „Javor“ to a multipurpose city community center in the city of Gostivar	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
20.	Ангела Стефановска	Оживување на локацијата покрај езерото Треска во градот Скопје, со создавање нов туристичко-рекреативен комплекс	Reviving the Site around the Lake Treska at the City of Skopje by Adding a New Tourist and Recreation Complex	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
21.	Сандра Георгиева	Ново културно средиште на градот Кочани	New Cultural Centre of the City of Kocani	Проф. д-р Анета Христова	08-6/105 од 14.5.2018

				Поповска, ментор	
22.	Орхан Сулејмани	Програмирање и интегрирање на нови јавни простори во културен дистрикт на Тумбе Кафе во Битола	Programming and Integration of New Public Spaces within a Cultural District on Tumbe Kafe in Bitola	Проф. д-р Анета Христова Поповска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
23.	Натали Мицевска	Адаптивна ре- употреба на локацијата и објектите на поранешната фабрика “Металски завод Тито”	Adaptive re-use on the location and the buildings on the former factory Metalski zavod Tito	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
24.	Виктор Лазарески	Индустија во пејсаж, винарија во близина на село Добри Дол, Скопје	Landscape Industry, Winery near Dobri Dol village, Skopje	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
25.	Марија Наумовска	Индустриското наследство како извор за локален развој и стимулатор за креирање на културни, социјални и економски вредности	Industrial Heritage as a Resource for Local Development and Stimulator for Creating Cultural, Local and Economic Values	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
26.	Даниела Клинчарова	Индустија во пејсаж, винарија во село Ресава, Кавадарци	Landscape Industry, Winery in the Village of Resava , Kavadarci	Доц. д-р Горан Мицковски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
27.	Вјоса Сарачини	Живеење помеѓу руралното и урбаното, северо-источен раб на Скопје	Living Between Rural and Urban, Skopje Nort –East gate	Доц. д-р Марија Мано Велевска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
28.	Елена Андонова	Алтернативни модели на урбано живеење во пејсаж	Alternative models of urban living within landscape	Доц. д-р Марија Мано Велевска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018

29.	Маријана Ковачки	Мапирање на отпорноста: (ре)конструирање на просторни наративи на јужниот раб на Скопје	Mapping Resilience: Re-shaping Spatial Narratives of the South Edge of Skopje	Доц. д-р Марија Мано Велевска, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
30.	Томаида Димитровска	Од сателитска населба до одржливо соседство – Драчево, Скопје	From Satellite City to Sustainable Neighborhood-Dracevo, Skopje	Вон. проф. д-р Дивна Пенчиќ, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
31.	Сара Петровска	Реинтеграција и ревитализација на тврдините во модерниот град преку примерот на Тетовско Кале – Балтепе	Reintegration and Revitalization of the Fortresses in the Modern City through the Example of TetovoKale - Baltepe	Вонр. проф. д-р Елизабета Касапова, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
32.	Бисера Коцасинска	Програмски интервенции за рехабилитација на археолошкиот локалитет Хераклеја Линкестис	Program Interventions for Rehabilitation of the Archeological Site Heraclea Luncestis	Доц. д-р Ана Ивановска Дескова, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
33.	Радица Дамјаноска	Повеќенаменски одржлив објект	Multipurpose sustainable building	Доц. д-р Александар Петровски, ментор	08-6/105 од 14.5.2018
34.	Стефан Костовски	Инклузивно основно училиште без архитектонски бариери – Куманово	Inclusive Elementary School Without Architectural Barriers-Kumanovo	Доц. д-р Бојан Каранаков, ментор	08-6/105 од 14.5.2018

ПРЕГЛЕД -464 30-05-2018
НА ОДОБРЕНИ МАГИСТЕРСКИ ТЕМИ НА ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

Ред бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Давид Мирчески, дипл.геод.инж .	„Примена на блоковно условени рамнински деформации во анализа на геодинамички случувања“	"Usage of block conditioned plate deformations in analysis of geodynamic events"	доц. д-р Златко Богдановски	02-2/87-79 од 30-05-2018
2	Геговски Томе, дипл.геод.инж .	„Примена на Глобален навигациски сателитски систем за определување на 2Д деформации кај јаловишна брана“	"Usage of the GNSS technology for determination of 2D deformations on tailing dam"	доц. д-р Златко Богдановски	02-2/87-78 од 30-05-2018
3	Александар Кавазов, дипл.град.инж .	“Информациско моделирање во функција на ефикасна реализација на градежните проекти“	"Information modeling in function of efficient realization of construction projects"	проф. д-р Валентина Жилеска Панчовска	02-2/87-77 од 30-05-2018
4	Мартин Стаменковски, дипл.град.инж .	„Анализа на методите за пресметување на армиранобетонски те пресеци од високо-јакосен бетон“	"Analysis of methods for calculation of reinforced concrete sections of high-strength concrete"	проф. д-р Тони Аранѓеловски	02-2/87-76 од 30-05-2018

5	Аљмир Рушти, дипл.град.инж .	„Пожарна отпорност на континуирани армиранобетонски греди со примена на Еврокод 2 и примена на нумерички методи“	„Fire resistance of continuous RC beams according to Eurocode 2 and application of Numerical Methods“	проф. д-р Мери Цветковска	02-2/87-75 од 30-05-2018
6	Ивана Николовска, дипл.град. инж.	“Споредбена анализа на носивоста на сиданите конструкции од сеизмички товари според важечките прописи со нелинеарна статичка анализа“,	"Comparative analysis of the seismic loads capacity of masonry structures according to our regulations and with nonlinear static analysis"	проф. д-р Елена Думова Јованоска	02-2/87-74 од 30-05-2018
7	Мартин Цеков, дипл.град. инж.	“Спредба на методите од Еврокод 7 со актуелната македонска регулатива од областа на плиткото фундирање“,	"Comparison of Eurocode 7 methods with the Macedonian regulation in the field of Shallow foundations "	проф. д-р Спасен Ѓорѓевски	02-2/87-73 од 30-05-2018
8	Весна Дичова, дипл.геод. инж.	“Влијание на урбанистичките планови врз вредноста на недвижностите“,	"Impact of urban plans on the value of the real estate",	проф. д-р Дивна Пенчиќ	02-2/87-72 од 30-05-2018

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ЕКОНОМСКА ТЕОРИЈА, ПО ПРЕДМЕТОТ МИКРОЕКОНОМИЈА И НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МАРКЕТИНГ, ПО ПРЕДМЕТОТ МАРКЕТИНГ ПОЛИТИКА НА ЦЕНИ, НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Економски факултет - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 3.4.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) Економска теорија (50300), по предметот Микроекономија и наставно-научната област (дисциплина) Маркетинг (50325), по предметот Маркетинг политика на цени, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-879/5 од 2.5.2018 година, донесена на седницата одржана на 27.4.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Олга Градишка Теменугова, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје, д-р Владимир Филиповски, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје и д-р Снежана Ристеска Јовановска, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) Економска теорија, по предметот Микроекономија и наставно-научната област (дисциплина) Маркетинг, по предметот Маркетинг политика на цени, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Даниела Мамучевска.

Биографски податоци и образование

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска е родена на 24.7.1977 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во 1996 година. Со високо образование се стекнала на Економскиот факултет во Скопје во 2000 година, на секторот Економија, насока Финансии и банкарство. Дипломирала на 25.9.2000 година, со просечен успех 9,30.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 2000/2001 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Монетарна економија. Студиите ги завршила во 2007 година, со просечен успех 9,22. На 22.1.2007 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Макроекономскиите и микроекономскиите ефекти од ипреструктурирањето на банкарскиот систем во Република Македонија*. Во студиската 2007/2008 година, на Факултетот за економија и бизнис на РУГ универзитетот во Гронинген, Холандија, ги завршила вторите постдипломски студии по економија. На 29.8.2008 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Evaluation of the effects of merger regulation*.

Докторската дисертација ја пријавила во 2008 година на Економскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Модели на регулација на монополското огнесување на пазарот* ја одбрала на 24.4.2013 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Олга Градишка Теменугова, академик Таки Фити, проф. д-р Владимир Филиповски, проф. д-р

Наталија Николовска и проф. д-р Благородна Тодосиоска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област економски науки.

На 2.9.2013 година е избрана во звањето доцент на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ во областа економски науки, по предметот Микроекономија.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1057 од 1.7.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1041 од 1.7.2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ/Економски факултет - Скопје, кандидатот доц. д-р Даниела Мамучевска изведува настава и вежби на прв циклус студии по предметите Микроекономија и Маркетинг политика на цени и на втор циклус студии по предметот Политика на цени во маркетингот на студиската програма Маркетинг, и на студиската програма Е-бизнис менаџмент (двегодишни студии).

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска била предавач на 2 меѓународни летни школи (IV меѓународна школа 'Make a Difference – Become a Sustainable Competitive Advantage EU leader', одржана во Охрид, 2014 година; и на VII меѓународна школа 'Make a Difference – Become a young leader on dealing with new economic challenges on the path to the EU', одржана во Охрид, 2017 година) и на Специјалистичкиот курс за локален економски развој, во 2014 година, во организација на УКИМ - Економски факултет – Скопје.

Кандидатката била ментор на 3 дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 12 дипломски и 4 магистерски трудови и на 5 докторски дисертации.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Доц. д-р Даниела Мамучевска има објавено вкупно 12 научни трудови, од кои 2 труда во со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир, 3 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, 3 труда објавени во зборник на трудови на

високообразовна институција, 1 труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание, 1 труд објавен како дел од истражувачка монографија, како и 2 апстрактта објавени во зборник на меѓународна конференција.

Во изборниот период, доц. д-р Даниела Мамучевска била учесник во 1 меѓународен научен проект и 2 национални научни проекта. Исто така, во текот на изборниот период, доц. д-р Даниела Мамучевска имала 3 пленарни предавања на научен/стручен собир и 8 учества на научен /стручен собир со презентација на реферати.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Доц. д-р Даниела Мамучевска е особено активно вклучена во стручно-апликативната работа на Економскиот факултет во Скопје.

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска била постојан учесник во промотивните активности на Економскиот факултет во Скопје. Била член на организацискиот одбор на 7 Меѓународна школа „Направи разлика - стани млад лидер во справување со новите економски предизвици на патот кон ЕУ“, во 2017 година, на организацискиот одбор на меѓународната конференција: “Economic recovery in the post-crisis period”, во 2015 година, на организацискиот одбор на 9 Меѓународна ASECU конференција: „Systemic economic crises: current issues and perspectives“ во 2013 година.

Доц. д-р Даниела Мамучевска активно е вклучена во работата на бројни комисии на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ, и тоа:

член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебните: 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016; 2016/2017; 2017/2018 година;
член на Издавачкиот одбор на Економскиот факултет во Скопје (2013-2015);
член на Издавачкиот одбор на Економскиот факултет во Скопје (2015-2019);
претседател на Редакциски одбор за изработка на публикацијата за ‘ЕУи’ за периодот 1995-2017;
член на Комисија за спроведување на Анкетата за односот на наставниците и соработниците кон наставата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет – Скопје (2017);
секретар на Специјалистичкиот курс за локален економски развој (2014);
секретар на Катедрата за маркетинг (2015);

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на зборникот на трудови од меѓународната научна конференција: “Economic recovery in the post-crisis period”, во 2015 година, и е член на уредувачкиот одбор на списанието Годишник на Економскиот факултет во Скопје од 2017 година .

Била член на 1 рецензентска комисија за избор на демонстратор.

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска од 2015 година успешно раководи со Центарот за податоци и информации на ЕУ – ‘ЕУи’, кадешто преку Центарот има организирано повеќе стручни собири и настани. Доц. д-р Даниела Мамучевска е член на Клубот на истражувачи при Народната банка на Република Македонија, како и истражувач

во Центарот за економски истражувања на Економскиот факултет во Скопје.

Во изборниот период, доц. д-р Даниела Мамучевска учествувала во изготвување и пријавување на 1 образовен меѓународен проект, 1 образовен национален проект, како и на 2 научни меѓународни проекти.

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска била член во 1 програмскиот одбор на меѓународната научна конференција „Future of Business and Finance: Challenges and Prospects after the Crisis“, во 2016 година, организирана од Универзитетот во Шчечин, Полска.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката доц. д-р Даниела Мамучевска, во периодот од последниот избор во звањето доцент, заклучно со учебната 2017/2018 година, во континуитет добива позитивна оценка од анонимно спроведените анкети на студентите на Економскиот факултет во Скопје, и тоа: по предметот Микроекономија, вкупна просечна оценка од 9,46, и по предметот Маркетинг политика на цени вкупна просечна оценка од 9,41, за последните пет учебни години.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Даниела Мамучевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката (вкупно пресметани 136,908 поени, од кои во наставно-образовната дејност – 49,708 поени, во научноистражувачката дејност – 62,2 поени и во стручно-апликативната дејност - 25 поени) од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Даниела Мамучевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област економска теорија, по предметот Микроекономија и во научната област Маркетинг, по предметот Маркетинг политика на цени.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, доц. д-р Даниела Мамучевска да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област економска теорија, по предметот Микроекономија и во научната област Маркетинг, по предметот Маркетинг политика на цени.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Олга Градишка Теменугова с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски с.р.

Проф. д-р Снежана Ристеска Јовановска с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Даниела Димчо Мамучевска

Институција: Економски факултет - Скопје

Научни области: ЕКОНОМСКА ТЕОРИЈА (50300) И МАРКЕТИНГ (50325)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	<p><u>Одржување на настава</u></p> <p>[неделен број на часови * број на работни недели во семестар * бодување * години на изведување на настава]</p> <p><u>Прв циклус студии</u></p> <p>5. Микроекономија $6 * 15 * 0,04 * 5 = 18$</p> <p>6. Маркетинг политика на цени $4 * 15 * 0,04 * 5 = 12$</p> <p><u>Втор циклус студии</u></p> <p>7. Политика на цени во маркетингот (Е-бизнис менаџмент, двегодишни студии) $1 * 40 * 0,05 = 2$</p> <p>8. Политика на цени во маркетингот (Маркетинг) $1 * 40 * 0,05 = 2$</p>	34
2.	<p><u>Настава во школи и работилници</u></p> <p>[раководител 1,5, учесник 1 поен]</p> <p>9. Предавач на IV меѓународна школа 'Make a Difference – Become a Sustainable Competitive Advantage EU leader', во организација на УКИМ -Економски факултет – Скопје, одржана во Охрид, 8-17 август 2014 година</p> <p>10. Предавач на Специјалистичкиот курс за локален економски развој во организација на УКИМ - Економски</p>	3

	<p>факултет – Скопје, октомври – декември 2014 година, Скопје</p> <p>11. Предавач на VII меѓународна школа ‘Make a Difference – Become a young leader on dealing with new economic challenges on the path to the EU’, во организација на УКИМ -Економски факултет – Скопје, одржана во Охрид, 7-13 август 2017 година</p>	
3.	<p><u>Одржување на вежби</u></p> <p>[неделен број на часови * број на работни недели во семестар * бодување * години на изведување на вежби]</p>	4,5
4.	<p>12. Маркетинг политика на цени $2*15*0.03*5=4.5$</p> <p><u>Консултација со студенти 0.002</u></p> <p>[број на студенти * бодување*број на семестри]</p> <p><u>Прв циклус на студии</u></p> <p>13. Микроекономија $150*0.002*5= 1,5$</p> <p>14. Маркетинг политика на цени $150*0.002*5= 1,5$</p> <p><u>Втор циклус на студии</u></p> <p>15. Политика на цени во маркетингот (Е-бизнис менаџмент, двегодишни студии) $2*0,002 = 0,004$</p> <p>16. Политика на цени во маркетингот (Маркетинг) $2*0,002 = 0,004$</p>	3,008
5.	<p><u>Ментор на дипломска работа</u></p> <p>[број на менторства * бодување 0.2]</p> <p>17. Микроекономија $3*0.2 = 0,6$</p>	0,6
6.	<p><u>Член на комисија за оцена или одбрана на докторат</u></p> <p>[број на комисиии * бодување 0.5]</p> <p>$5*0.5 = 2,5$</p>	2,5
7.	<p><u>Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура</u></p> <p>[број на комисиии * бодување 0.3]</p> <p>$4*0.3 = 1,2$</p>	1,2
8.	<p><u>Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа</u></p>	0,9

[број на комисији * бодување 0.1]	
9*0.1 = 0,9	
Вкупно	49,708

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1.	<u>Учесник во меѓународен научен проект</u> 18. COST-CA 16228 - European Network for Game Theory (2017-2021)	5
2.	<u>Учесник во национални научни проекти</u> 19. Изработка на „Економска студија на пазарот на електронски комуникации во Република Македонија (2014-2015) 20. Учество во проектот „ Развој на иновативни решенија за подобар пристап до услугите на локалната власт“ (2014-2015)	6
3.	<u>Дел од монографија</u> 21. Temenugova O. Kjosev S.“ and Mamucevska D. (2013): The market and the plan – an amalgam for solution of the crisis of contemporary economies”, Research monograph “Systemic economic crises: current issues and perspectives”, (<i>џури авџори, 4*0,80 = 3,2</i>)	3,2
4.	<u>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание</u> 22. Natalija N. and Mamucevska D. (2015): “Current crisis in the EU in the light of the contradictions of the core-periphery development model”, Review of innovation and competitiveness , <i>A Journal of Economic and social Research</i> , Vol.1, No1, 2015, Juraj Dobrila University of, Pula (pp.45-61) (<i>два авџори, 4*0,9 = 3,6</i>)	3,6
5.	<u>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор</u> 23. Mamucevska D. and Nikolovska N. (2018): “FDI determinants, incentive policies and FDI effects in the Western Balkan countries”, <i>Series: Euroasion Studies in Business and</i>	10,8

	<p><i>Economics 8/2: Book with selected papers of 20th EBES 2016 International Conference, Vol.2, Springer,(pp.339-356) (два автори, 6*0,9 = 5,4)</i></p> <p>24. Nikolovska N. and Mamucevska D. (2018): “The mega capitalism and the contradictory perspectives of the European Union”, <i>Series: Euroasion Studies in Business and Economics 8/2: Book with selected papers of 20th EBES 2016 International Conference, Vol.2, Springer, (pp.397 – 409) (два автори, 6*0,9 = 5,4)</i></p> <p>6. <u>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир</u> (бодување: 2 поени)</p> <p>25. Mamucevska D. (2014): “What you pay is what you get: Financial and personnel capacities of the Commission for the protection of competition ” Policy Brief, MCET, Skopje http://mcet.org.mk/ckfinder/files/MAMUCHEVSKA_kolku_pari_tolku_muzika.pdf</p> <p>26. Mamucevska D. (2014): “Is there a competition policy in the Republic of Macedonia”, - The collection of policy papers about competition policy, Foundation Open Society Macedonia and MCET, Skopje</p> <p>7. <u>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор</u></p> <p>27. Mamucevska D. Shulevska C. A and Sterijadovska P. N., (2017) “Satisfaction, price fairness and loyalty: the case of the Macedonian telecommunications market”, accepted paper for Proceedings: Silver Jubilee Conference of The 25th Anniversary of the MBA Management Master Studies: „Management challenges in solving the contemporary economic problems“, Faculty of Economics, Skopje, (printing) (<i>три автори, 3*0,8 = 2,4</i>)</p> <p>28. Natalija N. and Mamucevska D. (2015): “Post global crisis shifts: determinants, policies and exit scenarios”, Proceedings from the International scientific conference – “Economic recovery in the post-crisis period”, Faculty of Economics, Skopje (pp.102-112), (<i>два автори, 3*0,9 = 2,7</i>)</p> <p>29. Mamucevska D. and Nikolovska N. (2014): “Dilemmas and challenges for the competition policy in the turbulent times – the case of European competition policy”, Proceedings from the 6th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 3rd Eastern European ESD Conference: Business Continuity, Vienna, (<i>два автори, 3*0,9 = 2,7</i>)</p> <p>8. <u>Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција</u> (бодување: 2 поени)</p>	<p>4</p> <p>7,8</p> <p>6</p>
--	--	------------------------------

	<p>30. Мамучевска Д. (2014): „Улогата на државната помош во справувањето со негативните ефекти од финансиската криза во ЕУ“, Годишник на Економски факултет – Скопје, том 49, стр.189-204</p> <p>31. Мамучевска Д. (2015): „Дали спојувањето меѓу операторите значи затворање на пазарот и намалување на конкуренцијата на пазарот на телекомуникации?“, Годишник на Економски факултет – Скопје, том 50, стр.247-263</p> <p>32. Мамучевска, Д. (2017): „Заштедата во потрошувачкиот вишок како индикатор за проценка на ефектите од политиката за заштита на конкуренцијата“, Годишник на Економски факултет – Скопје, за 2017 година, Том 52, стр. 213-226</p>	
9.	<p><u>Пленарно предавање на научен/стручен собир</u> (бодување: 2 поени)</p> <p>33. Учесник и говорник на стручна дебата за спроведувањето на политиката за заштита на конкуренцијата во Република Македонија со наслов: „<i>Политика за заштита на конкуренцијата - состојби и предизвици</i>“, во организација на Македонскиот центар за европско образование (МЦЕО) и Фондацијата Отворено општество-Македонија (ФООМ), 6 март 2014 година, Скопје</p> <p>34. Модератор и учесник на работилницата на тема „Ставови на младите научници во рамки на Заедничката научна конференција за процесите во Западен Балкан (JSC-WBP) во рамките на PERFORM програмата, 11.4.2016 година, Скопје</p> <p>35. Говорник и учесник на стручна дебата организирана по повод Промоцијата на петиот квартален извештај за работата на АВМУ и АЕК, во рамки на проектот „Мониторинг на ефикасноста, ефективноста, транспарентноста и одговорноста на регулаторните тела за медиумите – PROformance Watch“, 22.2.2018, Скопје</p>	6
10.	<p><u>Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)</u> (бодување: 1 поен)</p> <p>36. Презентација на научен труд со наслов “Satisfaction, price fairness and loyalty: the case of the Macedonian telecommunications market”, на меѓунаордната конференција: Silver Jubilee Conference of The 25th Anniversary of the MBA Management Master Studies: „Management challenges in solving the contemporary economic problems“, УКИМ, Економски факултет - Скопје, 17-18 ноември 2017, Скопје</p> <p>37. Презентација на научен труд со наслов: “FDI incentive policies and FDI effects in the Western Balkan countries“ на 20th EBES International Conference, 28-30 септември 2016, Виена</p>	8

38. Презентација на научен труд со наслов: “The mega capitalism and the contradictory perspectives of the European Union” на 20th EBES International Conference, 28-30 септември 2016, Виена
39. Презентација на научен труд со наслов: “The new wave of concentrations in the telecommunications sector and the role of merger control – the case of European telecommunications sector” на меѓународната научна конференција „EU Future Perspectives: Innovation, Enterprenuership and Economic policy“, организирана од Juraj Dobrila University of Pula and Istrian Development Agency, 21-23 мај 2015, Пула
40. Презентација на научен труд со наслов: “Current crisis in the EU in the light of the contradictions of the core-periphery development model” на меѓународната научна конференција „EU Future Perspectives: Innovation, Enterprenuership and Economic policy“, организирана од Juraj Dobrila University of Pula and Istrian Development Agency, 21-23 мај 2015, Пула
41. Презентација на научен труд со наслов “Post global crisis shifts: determinants, policies and exit scenarios” на меѓународната научна конференција: “Economic recovery in the post-crisis period”, УКИМ, Економски факултет – Скопје, 29-30 мај 2015, Скопје,
42. Презентација на научен труд со наслов “Dilemmas and challenges for the competition policy in the turbulent times – the case of European competition policy”, на меѓународна научна конференција: the 6th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 3rd Eastern European ESD Conference: Business Continuity, Виена, 24 -25 април 2014, Виена
43. Презентација на научен труд со наслов “The market and the plan – an amalgam for solution of the crisis of contemporary economies”, на меѓународна научна конференција the 9th International ASECU Conference – “Systemic economic crises: current issues and perspectives”, УКИМ, Економски факултет – Скопје, 30-31 мај 2013, Скопје

11. **Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција** (бодување: 1 поен)

44. Mamucevska D. and Nikolovska N. (2015): „The new wave of concentrations in the telecommunications sector and the role of merger control – the case of European telecommunications sector” Book of abstracts of the 7th International Scientific Conference „EU Future Perspectives: Innovation, Enterprenuership and Economic policy“, organized by Juraj Dobrila University of Pula and Istrian Development Agency, 21-23 мај 2015, Пула, *(два автори, 1*0,9 = 0,9)*
45. Nikolovska N. and Mamucevska D (2015): Current crisis in the EU in the light of the contradictions of the core-periphery development model” Book of abstracts of the 7th International Scientific Conference „EU Future Perspectives:

Innovation, Enterprenuership and Economic policy“, organized by Juraj Dobrila University of Pula and Istrian Development Agency, 21-23 мај 2015, Пула, (два автoра, 1*0,9 = 0,9	
Вкупно	62,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
1.	<p><u>Учество во промотивни активности на Факултетот</u> (бодување: 0,5 поени)</p> <p>46. Учество во промотивни активности „Отворени денови на Економски факултет - Скопје“, во Скопје - 2014, 2015 и 2016, 2017; 4 периоди * 0.5 поени= 2.0</p> <p>47. Учество во промотивни активности на Факултетот во Берово, во 2015 и 2016 година; 2 периоди * 0.5 поени=1</p> <p>48. Учество во промотивни активности на Факултетот во ДСУ „Горѓи Димитров“ – Скопје во 2014, 2015, 2016 и 2017 година 4 периоди * 0.5 поени=2</p> <p>49. Учество во промотивни активности на Факултетот во ДСУ „Арсени Јовков“ – Скопје во 2018 година 1 периоди * 0.5 поени=0.5</p>	5,5
2.	<p><u>Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание</u> (бодување: 0,5 поени)</p> <p>50. Член на Уредувачкиот одбор на списанието Годишник на Економскиот факултет - Скопје, во периодот од 2017</p>	0,5
3.	<p><u>Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание</u> (бодување: 1 поен)</p> <p>51. Член на Уредувачкиот одбор на зборникот на трудови од меѓународната научна конференција: “Economic recovery in the post-crisis period”, УКИМ, Економски факултет – Скопје, 29-30 мај 2015, Скопје</p>	1
4.	<p><u>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир</u> (бодување: 1 поен)</p> <p>52. Член во Организациониот одбор на 7 Меѓународна школа „Направи разлика - стани млад лидер во</p>	4

	<p>справување со новите економски предизвици на патот кон ЕУ“, организирана од страна на Економскиот факултет - Скопје, а реализирана во периодот 7-13 август 2017 година во Охрид</p> <p>53. Член во Програмскиот одбор на International scientific conference: “Future of Business and Finance: Challenges and Prospects after the Crisis”, 14-15 December 2016, Faculty of Managment and Economics of Services, University of Szczecin, Poland</p> <p>54. Член во Организацискиот одбор на меѓународната конференција: “Economic recovery in the post-crisis period”, организирана од УКИМ, Економски факултет – Скопје, 29-30 мај 2015, Скопје</p> <p>55. Член во Организацискиот одбор на меѓународната конференција: 9th International ASECU Conference – “Systemic economic crises: current issues and perspectives”, УКИМ, Економски факултет – Скопје, 30-31 мај 2013, Скопје</p> <p>5. <u>Изготвување и пријавување на образовен меѓународен проект</u></p> <p>[бодување: соработник-1 поен]</p> <p>56. учество во подготовката на апликацијата за меѓународниот проект “NFP -TMT- Joint proposal for training course for local economic development”. Апликацијата беше изработена во соработка со холандскиот партнер The Hague Academy for Local Governace, 2014 година</p>	1
6.	<p><u>Изготвување и пријавување на образовен национален проект</u></p> <p>[бодување: соработник-0,5 поени]</p> <p>57. Учество во изработка на Елаборатот за воведување на специјалистичкиот курс за локален економски развој на Економскиот факултет – Скопје, 2014 година.</p>	0,5
7.	<p><u>Изготвување и пријавување на научен меѓународен проект</u></p> <p>[бодување: соработник-1 поен]</p> <p>58. Учесник во подготовка на меѓународен научен проект во рамки на Horizon 2020: „Meet the Balkans: Socio-Economic Challenges of the EU Integration (BENICIA)”, 2015 година (соработник)</p> <p>59. Во подготовка на меѓународен научен проект на тема „Competition Policy in selected Western Balkans Countries:</p>	2

	current issues and perspectives on their way to EU accession“ во рамки на RRPP програмата за 2014-2016 година, финансирана од Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)	
8.	<p><u>Член на факултетска комисија</u> [бодување: 0,5 поени]</p> <p>60. Член на Рецензентска комисија за избор на демонстратор по група предмети од Катедрата за Економија (2015 година)</p> <p>61. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебната 2013/2014.</p> <p>62. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебната 2014/2015.</p> <p>63. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебната 2015/2016.</p> <p>64. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебната 2016/2017</p> <p>65. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебната 2017/2018</p> <p>66. Член на Издавачкиот одбор на Економскиот факултет во Скопје (2013-2015)</p> <p>67. Член на Издавачкиот одбор на Економскиот факултет во Скопје (2015-2019)</p> <p>68. Претседател на Редакциски одбор за изработка на публикацијата за 'ЕУи' за периодот 1995-2017</p> <p>69. Член на Комисија за спроведување на Анкетата за односот на наставниците и соработниците кон наставата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет – Скопје (2017)</p> <p>70. Истражувач во Центарот за економски истражувања, Економски факултет – Скопје (2017)</p> <p>71. Секретар на Специјалистичкиот курс за локален економски развој (2014)</p> <p>72. Секретар на Катедрата за маркетинг (2015)</p>	6,5
9.	<p><u>Раководител на внатрешна организациона единица</u></p> <p>[бодување: 3 поени]</p> <p>73. Раководител на Центарот за податоци и информации на ЕУ (ЕУи) (2015-2019 година)</p>	3
10.	<p><u>Учество во комисии и тела на државни и други органи</u></p> <p>[бодување: 1 поен]</p> <p>74. Член на Клубот на истражувачи во организација на НБРМ</p>	1

Вкупно	25
---------------	-----------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	49,708
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	62,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	25
Вкупно	136,908

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Олга Градишка Теменугова с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски с.р.

Проф. д-р Снежана Ристеска Јовановска с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) МАРКЕТИНГ, ПО ПРЕДМЕТИТЕ: УПРАВУВАЊЕ СО ПРОИЗВОДОТ И ЕКОНОМИКА НА ВНАТРЕШНА ТРГОВИЈА, НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје/Економски факултет - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 3.4.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) маркетинг, по предметите: Управување со производот и Економика на внатрешна трговија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-879/4 од 2.5.2018 година, донесена на седницата одржана на 27.4.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Снежана Ристевска-Јовановска, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје, д-р Анита Циунова-Шулеска, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје и д-р Димитар Граматиков, редовен професор на Економскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) маркетинг, по предметите: Управување со производот и Економика на внатрешна трговија, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Ежени Брзовска.

Биографски податоци и образование

Ежени Брзовска е родена на 20.5.1979 година во Скопје. Дипломирала на Економскиот факултет во Скопје во 2002 година, каде што била и наградена за најдобар студент на департаментот маркетинг. По положувањето на предвидените испити со просечна оценка од 9,6 во јуни 2006 магистрирала на тема: *Заштитата на интелектуалните и нивната улога на пазарот* и се здобила со научен степен магистер на економски науки од областа на маркетинг.

Во периодот од 2003 до 2009 година работела во Македонски телеком - Скопје, во департаментот за маркетинг комуникација, каде што извршувала работни задачи од областа на маркетингот. Таа била наградена за најдобар вработен во Македонски телеком за годината 2007 во областа за маркетинг и продажба. За помлад асистент на група предмети од областа на маркетингот е избрана во декември 2009 година. Докторската дисертација под наслов *Електронските медиуми на телекомуникацискиот пазар и трендоите на појава на новите медиуми* ја одбрала на 12.11.2012 година на Економскиот факултет во Скопје, со што се стекнала со академскиот степен - доктор на економски науки.

Автор е на повеќе научни трудови публикувани во национални и меѓународни списанија и зборници, учествувала во национални и меѓународни научни проекти, конференции и конгреси од областа на маркетингот и има одржано пленарно предавање

на научно стручен собир.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1049 од 1.3. 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1049 од 1.3. 2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ/Економски факултет - Скопје, кандидатката доц. д-р Ежени Брзовска изведува настава и вежби на прв циклус студии по предметите: Управување со производот, Економика на внатрешна трговија и Односи со јавноста, на втор циклус студии по предметите: Политика на производ и Меѓународен маркетинг, на студиската програма Маркетинг.

Кандидатката била ментор на 65 дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 125 дипломски и на 7 магистерски трудови.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Доц. д-р Ежени Брзовска има објавено вкупно 10 научни трудови и еден апстракт, од кои 3 труда со оригинални научни резултати објавени во научни/стручни списанија, 3 труда со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборници на трудови од научни/стручни собири со меѓународен уредувачки одбор, 3 труда со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборник на трудови на високообразовна институција, 1 монографија и 1 апстракт објавен во зборник на конференција. Во изборниот период, доц. д-р Ежени Брзовска има одржано и 1 пленарно предавање на научен/стручен собир во земјата.

Во изборниот период, доц. д-р Ежени Брзовска била учесник во 1 меѓународен и 1 национален научен проект.

Кандидатката била ментор на еден магистерски труд.

Други активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, релевантни за изборот.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни

податоци.**Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес**

Доц. д-р Ежени Брзовска е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Економскиот факултет во Скопје.

Активно е вклучена во работата на бројни комисии на Економскиот факултет во Скопје при УКИМ, и тоа:

член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти;
член на Одборот за издавачка дејност на Економскиот факултет – Скопје;

член за Комисија за избор на најдобар дипломски труд;

член на Советот за втор циклус студии;
член на Комисија за споменица на Економски факултет – Скопје;
член на Комисија за јавни набавки;
член на Комисијата за меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје;
член на Комисија за спроведување анкета за односот на наставниците и соработниците кон наставата;
член на Конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус студии;
член на организациски и уредувачки одбор за реализација на меѓународна конференција.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот.

Конкретните активности се наведуваат во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката доц. д-р Ежени Брзовска, во периодот од последниот избор во звањето доцент, заклучно со учебната 2017/2018 година, во континуитет добива позитивна оценка од анонимно спроведените анкети на студентите на Економскиот факултет во Скопје, и тоа: по предметот Управување со производот, вкупна просечна оценка од 9,66, предметот Економика на внатрешна трговија, вкупна просечна оценка од 9,59 и по Односи со јавноста, вкупна просечна оценка од 9,82.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на доц. д-р Ежени Брзовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката

(вкупно пресметани 133,87 поени, од кои во наставно-образовната дејност – 80,37 поен, во научно-истражувачката дејност – 41 поен и во стручно-апликативната дејност – 12,5 поени) од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека доц. д-р Ежени Брзовска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област маркетинг, по предметите: Управување со производот и Економика на внатрешна трговија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, доц. д-р Ежени Брзовска да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област маркетинг, по предметите: Управување со производот и Економика на внатрешна трговија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Снежана Ристевска – Јовановска, с.р.

Проф. д-р Анита Циунова – Шулеска, с.р.

Проф. д-р Димитар Граматиков, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Брзовска Елени Ежени

Институција: Економски факултет - Скопје

Научна област: маркетинг

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Одржување на настава	
	- прв циклус студии: 75. Управување со производот 5 (семестри)*4 (часа неделно)*15 (недели)*0,04 (поени) = 12 76. Економика на внатрешна трговија 4 (семестри)*4 (часа неделно)*15 (недели)*0,04 (поени) = 9.6 77. Односи со јавност 1 (семестар)*4 (часа неделно)*15 (недели)*0,04 (поени) = 2.4	24
	- втор циклус студии: 78. Меѓународен маркетинг 3 (семестра)*4 (часа неделно)*10 (недели)*0,05 (поени) = 6 79. Политика на производ	18

5 (семестра)*4 (часа неделно)*10 (недели)*0,05 (поени) = 10	
80. Интернет маркетинг	
1 (семестар)*4 (часа неделно)*10 (недели)*0,05 (поени) = 2	
Одржување на вежби	
81. Управување со производот 5 (семестри)*2 (часа неделно)*15 (недели)*0,03 (поени) = 4,5	
82. Економика на внатрешна трговија 5 (семестри)*2 (часа неделно)*15 (недели)*0,03 (поени) = 4,5	9,9
83. Односи со јавност 1 (семестар)*2 (часа неделно)*15 (недели)*0,03 (поени) = 0,9	
Консултации со студенти	
- прв циклус студии:	
84. Управување со производот 170 (студенти)*0,002 (поени) = 0,34	
85. Економика на внатрешна трговија 86. 150 (студенти)*0,002 = 0,3	
87. Односи со јавност 100 (студенти)*0,002 = 0,2	0,87
88. втор циклус студии: Меѓународен маркетинг	
89. 9 (студенти)*0,002 = 0.018 Политика на производ	
90. 7 (студенти)*0,002 = 0.014	
Ментор на дипломска работа	13
65 (дипломски работи)*0.2 (поени) = 13	
Член на комисија за одбрана на магистратура	2,1
7 (магистерски работи)*0.3 (поени) = 2,1	
Член на комисија за одбрана на дипломска работа	12,5

	125 (дипломски работи) * 0.1 (поени) = 12,5	
	Вкупно	80,37

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Учесник во национален научен проект	
	91. „Развивање индекс на задоволство на потрошувачите во Р.Македонија”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, 2015 (3 поени)	3
	Учесник во меѓународен научен проект	
	92. The GIRDA (Erasmus) project (5 поени)	5
	Монографија	
	93. Паламидовска – Стерјадовска, Н., Циунова – Шулеска, А., Ристевска – Јовановска, С., Брзовска, Е., (2015), Развивање на индекс на задоволство на потрошувачите во Република Македонија, Универзитет Св.Кирил и Методиј (монографија), Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, Економски факултет - Скопје, 0,6 (четири автори) * 8 (поени) = 4,8	4,8
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	94. Brzovska, E., Trpkova - Nestorovska, M., Ristevska – Jovanovska, S., (2015), Measuring attitudes and behavior towards different formats of online banner on Macedonian market, CEA Journal of economics, Volume 1, Number 1, pp.57 -68 0,8 (три автора) * 4 (поени) = 3,2	10,4
	95. Brzovska, E., Petkovska – Mircevska T., (2016), Determinants of country image –Croatia’s image in the	

Republic of Macedonia, Journal of sustainable development, Volume 6, Number 15, pp. 5-16

0,9 (два автора) * 4 (поени) = 3,6

96. Brzovska, E. , Ozretic-Dosen, D. (2016), “Exploring the Importance of Different Product Cues on the Selection for Chocolate from the Consumer Perspective”, International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering, Volume 10, Number 12, pp. 3720 – 3723

0,9 (два автора) * 4 (поени) = 3,6

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор

97. Brzovska, E., Palamidovska-Sterjadovska, N., (2015), Perception and intention for buying private label in particular product categories among Macedonian consumers, M-Sphere Book of Papers, pp.138 -146

0,9 (два автора) * 3 (поени) = 2,7

98. Brzovska, E., Petkovska – Mircevska T.,(2016), Evaluating the importance of determinants for an image of Croatia among Macedonian citizens with different demographic characteristics, IBANESS Conference, Prilep

7,8

0.9 (два автора) * 3 (поени) = 2,7

99. Ciunova-Shuleska A., Brzovska, E., Ristevska-Jovanovska, S. (2017), Nutrition information on food labels: consumers’ reasons for ignorance, Proceedings of ISER International Conference, pp. 1- 6

0,8 (три автора) * 3 (поени) = 2,4

Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција

100. Брзовска, Е., (2015), Детерминирање на факторите кои влијаат на избор на вино кај македонските потрошувачи, Годишник на Економски факултет, стр.79-91

6

	<p>(2 поени)</p> <p>101. Брзовска, Е., (2016), Детерминанти за определување на имиџот на земјата: случајот на Република Македонија, Годишник на Економски факултет, стр. 53-63</p> <p>(2 поени)</p> <p>102. Брзовска, Е., (2017), Анализа на важноста на димензиите на моделот базиран на искуство помеѓу винските туристи со различни демографски карактеристики, Годишник на Економски факултет, стр.39-51</p> <p>(2 поени)</p> <p>Апстракт објавен во зборник на конференција</p> <p>103. Brzovska, E. , Ozretic-Dosen, D., Simjanovska, (2017), The importance of different dimensions in the experiential based model among wine tourists and wine industry experts in the Republic of Macedonia, Proceedings of 25th CROMAR Congress: Marketing as a Pillar of Success-Competitiveness, Co-creation and Collaboration</p> <p>Пленарно предавање на стручен собир</p> <p>Предавање за придонесот на добитникот на Нобелова награда за економија Ричард Талер</p>	<p>1</p> <p>2</p>
Ментор на магистерска работа		1
Вкупно		41

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (стручно-апликативна):	Поени
	<p>Член на организационен или програмски одбор на научен/ стручен собир</p> <p>• Член на организациски и уредувачки одбор за реализација на</p>	

	<p>Меѓународна конференција: “International Conference on Economic Recovery in the Post-Crisis Period”, во организација на Економски</p> <p>во организација на Економски факултет-Скопје, 2012</p> <p>(0,5 поени)</p>	0,5
	<p>Член на факултетска комисија</p> <p>104. Член на Комисија за внесување на податоци во компјутер за упис на нови студенти во учебните 2015/2016, 2015/2016, 2017/18 година на Економскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” – Скопје</p> <p>3 (периоди) * (0,5 поени) = 1,5</p> <p>105. Учество во промотивни активности Отворен ден на Економски факултет – Скопје, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 и 2018.</p> <p>6 (периоди)*0,5 (поени) = 3</p> <p>106. Член на Одборот за издавачка дејност на Економскиот факултет во Скопје</p> <p>2 (периоди) * (0,5 поени) = 1</p> <p>107. Член за Комисија за избор на најдобар дипломски труд (0,5 поени)</p> <p>108. Член на Советот за втор циклус студии</p> <p>2 (периоди) * (0,5 поени) = 1</p> <p>109. Член на Комисија за споменица на Економскиот факултет во Скопје (0,5 поени)</p> <p>110. Член на Комисија за јавни набавки</p> <p>3 (периоди) * (0,5 поени) = 1,5</p> <p>111. Член на Комисијата за меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје</p> <p>2 (периоди) * (0,5 поени) = 1</p> <p>112. Член на Комисија за спроведување анкета за односот на наставниците и соработниците кон наставата</p>	11,5

(0,5 поени)	
113. Член на Конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус на студии 2 (периоди) * (0,5 поени) = 1	
Студиски престој во странство до три месеци	
Економски Факултет – Загреб, 2013	0,5
Вкупно	12,5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	80,37
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	41
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12,5
Вкупно	133,87

Членови на Комисијата

Проф. д-р Снежана Ристевска – Јовановска, с.р.

Проф. д-р Анита Циунова – Шулеска, с.р.

Проф. д-р Димитар Граматиков, с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТИТЕ ОСНОВИ НА
СМЕТКОВОДСТВО И УПРАВУВАЧКО СМЕТКОВОДСТВО, НА
ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 30.5.2018 година, донесе Одлука за формирање на Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Блажо Недев, проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска и проф. д-р Зоран Миновски за избор на наставник по предметите Основи на сметководство и Управувачко сметководство. По разгледувањето на пристигнатите пријави, Комисијата го изготви рефератот во согласност со член 45 и член 48 од Правилникот за условите, критериумите, постапката и начинот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и во врска со тоа го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за наставник по предметите Основи на сметководство и Управувачко сметководство, објавен на 11.5.2018 година во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“, се јави еден кандидат: доц. д-р Марина Трпеска, вработена на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како доцент по предметот Управувачко сметководство.

БИОГРАФИЈА

Кандидатката д-р Марина Трпеска е родена на 30.1.1981 година во Гостивар. Основно образование завршила во родниот град, каде што, исто така, има завршено и средно образование во УСО „Чеде Филиповски – Даме“, економска струка, со највисок успех. Во 1999 година се запишала на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на депарتمانот сметководство и ревизија. Има дипломирано во јуни 2003 година, со просечен успех 9,32.

Во 2004 се запишала на постдипломски студии на London College, University College of Kensington, Лондон, Велика Британија, насока: сметководство и

финансии, кои ги завршила со успех (with distinction) по положувањето на 12 испити и успешно одбранет магистерски труд од областа на мерењето на резултатите во производствените компании. Со ова, во мај 2008 година се стекнала со звањето магистер по сметководство и финансии (Master of Science in Accounting and Finance).

Во јуни 2009 година пријавила докторски тези со наслов „Сметководствен аспект на современите системи за мерење на резултатите од работењето: концепти, проблеми и предизвици“ под менторство на проф. д-р Блажо Недев. Во јули 2010 има посетувано летна школа на Универзитетот во Вилниус, Литванија, за пишување на докторски дисертации, која има значаен придонес во успешно завршување на докторската дисертација. Докторската дисертација успешно ја има одбрането на 14 јуни 2013 со што се стекнала со титулата – научен степен - доктор на економски науки.

Во поглед на работното искуство, кандидатката уште како студент, во последната година на студии, како и во следните години сè до крајот на 2004 година била демонстратор по предметот Основи на сметководство, каде што првично го покажува својот интерес и афинитет кон наставната професија и желбата за понатамошно усовршување во неа. Кандидатката Марина Трпеска од септември 2003 до јануари 2005 година има работено во Министерство за финансии - сектор Трезор, во Одделението за управување со ликвидност, каде што била ангажирана околу секојдневно следење на ликвидноста на буџетските корисници, одобрување на нивни средства и изготвување на секојдневни извештаи за следење на приходите и расходите на ниво на Буџетот на Република Македонија.

Во јануари 2005 година е избрана за помлад асистент по група предмети од областа на сметководството, кога започнува и со работа на Економскиот факултет во Скопје. Во јануари 2009 е избрана за асистент по група предмети од областа на сметководството. Во октомври 2013 година е избрана за доцент по предметот Управувачко сметководство. Нејзиниот научен интерес е фокусиран во сферата од сметководството, особено сметководството на менаџментот.

Покрај редовното образование, во текот на својот работен стаж учествувала на бројни меѓународни конгреси, конференции, семинари и работилници од областа на сметководството и образованието, во организација на еминентни меѓународни сметководствени асоцијации и други меѓународни институции.

Во периодот од август 2007 до јули 2008 година, кандидатката остварила студиски престој во рамките на ECESP (East Central Europe Scholarship Program) програмата на Georgetown University и George Washington University, School of Accountancy во Washington, DC, USA. Во текот на едногодишниот престој во САД ја следела наставата на постдипломските студии од областа на сметководство, како и наставата по предмети од областа на статистиката и истражувањето, а присуствувала и на бројни семинари и работилници организирани на Georgetown University, George Washington University, Меѓународниот монетарен фонд,

Светската банка и други. Исто така, додека престојувала во САД остварила и работно искуство во форма на internship во меѓународната консултантска компанија Cassals and Associates во периодот од октомври 2007 до март 2008 година, каде што има работено со главниот финансиски директор и контролорот во секторот за сметководство и финансии.

Во декември 2011 има остварено и едномесечен студиски престој на Универзитетот во Грац, Грац, Австрија, на кој има посетувано семинари за докторски студии од програмата за сметководство, регулатива и оданочување и на Универзитетот во Грац и на Универзитетот во Виена.

Кандидатката покажува особен интерес и успех во доменот на научноистражувачката работа, што се потврдува со 14 објавени и презентирани трудови од областа на сметководството, пред сè, на меѓународни конференции и списанија.

Од 2012 година е овластен обучувач на Институтот за јавни финансии и сметководство (CIPFA) од Лондон и преку Центарот за развој на финансиите од Љубљана била ангажирана како предавач по предметите Управувачко сметководство и финансиско сметководство во програмите РАСТ – за стекнување на звање – овластен сметководител во јавен сектор и TLAPS – за стекнување на звање – овластен интерен ревизор во јавен сектор.

Покрај ова, кандидатката има работено и на други значајни проекти од областа, научни и практични, што ја потврдуваат нејзината компетентност во практичната и стручна работа.

Од 2012 година е овластен проценител на вредноста на капиталот на компаниите. Од 2017 година е овластен вештак во материјално-финансиска област.

Покрај претходното, кандидатката во својата досегашна кариера активно се служи со англискиот јазик и има одлични вештини во користењето на компјутери, каде што има познавање за работа со Windows 7, Microsoft Office (Word, Excel, Outlook, Power Point), како и за работа со апликативни програми.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Марина Трпеска, во своето тринаесетгодишно работно искуство како помлад асистент и асистент по група предмети од областа на сметководството и доцент на предметите Управувачко сметководство и Сметководство на трошоци на депарتمانот сметководство и ревизија при Економскиот факултет во Скопје, покажа забележителна активност на полето на наставно-образовната дејност. Од октомври 2013, па сè до денес, таа била ангажирана во изведувањето на настава и вежби по предметите Управувачко сметководство, Сметководство на трошоци и Основи на сметководство, а на втор циклус е ангажирана како ментор на предметот Стратегиско сметководство на

менаџментот. Во текот на овие предавања користи најсовремени методи во наставно-образовната дејност, поттикнувајќи активност кај студентите и нивна интеракција.

Покрај предавањата, таа е целосно ангажирана околу организирање на испитите и колоквиумите, вклучена е во оценување и изготвување на испитни прашања, доделување и оценување на проектни задачи на студентите, менторство на семинарски трудови, дипломски работи и магистерски трудови, како и секојдневни консултации со студентите од сите академски години на студирање на прв и втор циклус студии.

Во изборниот период, кандидатката бил ментор на 3 магистерски труда и 21 дипломска работа, а учествувала и како член во комисија за оцена и одбрана на 3 докторски дисертации, 22 магистерски труда и на 218 дипломски работи.

Ангажманот на доц. д-р Марина Трпеска во наставно-образовниот процес се одликува со исклучителна посветеност, компетентност и иницијативност. Низ својата работа, кандидатката покажува исклучителна способност своите знаења на соодветен начин да им ги пренесе на студентите. Треба да се истакне нејзиното завидно ниво на познавање на наставната проблематика и нејзиниот коректен однос кон студентите, за што потврдуваат и позитивните оценки од самоевалуацијата преку анонимни анкети спроведени за студентите на Економскиот факултет во Скопје.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај, детално се наведени сите активности на кандидатката од областа на наставно-образовната дејност.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во изборниот период, доц. д-р Марина Трпеска има објавено вкупно 14 научни трудови, од кои 6 труда во меѓународно научно списание, 4 труда во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и 4 труда во зборници на трудови на високообразовна институција:

1. “The relevance of financial information and contents of the new audit report for lending decisions of commercial banks”, *Journal of Accounting and Management Information Systems*, ISSN: 1583-4387, Vol. 16, No. 4, 2017, pp. 455-471.
2. “The Professional Skepticism in the Audit Profession in the Republic of Macedonia – Students versus External Auditors”, *Economic Development Journal of the Institute of Economics – Skopje*, ISSN: 1857-7741 (Online), Vol. 19, No. 1-2, 2017, pp. 217-232.
3. “Towards Integrated Reporting: Analysis of Information Published on the Companies’ Websites that could be part of the Integrated Reporting”, *CEA Journal of Economics*, ISSN: 1857-5269, Vol. 11, No. 2, 2016, pp. 73-89.
4. “The New Audit Report Seen Through the Prism of the Certified Auditors – Research in the Republic of Macedonia”, *Economic Development Journal of the Institute of Economics – Skopje*, ISSN: 1857-7741 (Online), Vol. 18, No. 1-2, 2016, pp. 91-114.
5. “Who is who on the audit services market in the Republic of Macedonia – Big Four versus Non-Big Four”, *CEA Journal of Economics*, ISSN: 1857-5250, Vol. 11, No. 1, 2016, pp. 21-42.

6. "Risk Disclosure Practices in Annual Reports of Listed Companies: Evidence from a Developing Country", Research Journal of Finance and Accounting, ISSN: 2222-1697 (Paper), 2222-2847 (Online), Vol. 6, No. 1, 2015 pp. 184-192.
7. "Student Perception versus Employers' Expectation of Accounting Skills and Knowledge after Graduation", 26th International Scientific Conference on Economic and Social Development - "Building Resilient Society", 8-9 December 2017, Zagreb, Croatia pp. 572 – 583 ISSN 1849-7535 (Online).
8. "The relevance of financial information and contents of the new audit report for lending decisions of commercial banks", 12th International Conference Accounting and Management Information Systems AMIS 2017, 7 – 8 June 2017, Bucharest, Romania, pp. 77 – 90 ISSN 2247-6245.
9. "Applying Performance Measurement Systems for Efficient Incentive Systems – Practice from the Companies in Macedonia", 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, ISBN: 978-953-6125-14-2, 19 декември 2014, Загреб, Хрватска, pp. 423-432 ISSN 1849-7535 (Online).
10. "Dollarization and the Macroeconomic Policies", 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, ISBN: 978-953-6125-14-2, 19 декември 2014, Загреб, Хрватска, pp. 128-139 ISSN 1849-7535 (Online).
11. „Предности, недостатоци и проблеми од имплементирањето на системи за мерење на резултатите во Р. Македонија“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 49, 2014, стр. 379 – 393, ISSN 0489 – 0922.
12. „Теорија на зависни и независни варијабли во сметководството на менаџментот и мерењето на резултатите“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 50, 2015, стр. 577-597, ISSN: 0489 – 0922.
13. „Практика на споредба на резултатите од работењето со најдобрите во одредена област (Benchmarking)“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 51, 2016, стр. 471-481, ISSN: 0489-0922.
14. „Планирањето во функција на контролен систем“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 52, 2017, стр. 473 – 488, ISSN: 0489-0922.

Како што може да се види од приложените публикувани стручно-научни трудови, научноистражувачката работа на кандидатката доц. д-р Марина Трпеска, покрај нејзината матична област, покрива широко поле на интерес и познавања, со што е очигледна нејзината широка наобразба и континуирана стручна надградба. Своите стручни и научноистражувачки трудови кандидатката јавно ги презентирала и ги публикувала во рамките на бројни меѓународни конференции.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој Извештај, детално се наведени сите активности на кандидатката од областа на научноистражувачката дејност.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Покрај наставно-образовната и научноистражувачката дејност, кандидатката д-р Марина Трпеска била многу активна и во стручно-апликативната

дејност, односно била особено активна на повеќе полиња од поширок академски и општествен интерес. Во изборниот период, таа има учествувано во:

- 4 супервештачења од материјално-финансиска област;
- промотивни активности на Факултетот во изминатите 5 години;
- превод на дел од книга „Управувачко сметководство“, за истоимениот модул за РАСТ – програмата за овластени сметководители во јавен сектор;
- има одржано 6 предавања на институции од јавен интерес, односно на советници од 6 општини;
- член на организациски одбор на меѓународна конференција.

Исто така, во текот на изминатиот петгодишен период, д-р Марина Трпеска има остварено и 4 кратки престои во странство, и тоа:

- јануари 2014, Виена, Австрија, работилница на Светска банка за РЕПАРИС-проектот;
- септември 2015, Приштина, Република Косово, Работилница на Светска банка за РЕПАРИС-проектот;
- јуни 2017, Виена, Австрија, работилница на Светска банка за РЕПАРИС-проектот;
- март 2018, Валендар, Германија, Otto Beisheim School of Management.

Кандидатката д-р Марина Трпеска активно има учествувано и во бројни факултетски комисиии:

- претседател на Комисија за попис, 2017;
- член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август-септември 2016);
- претседател на Комисија за јавни набавки (април 2015 – јули 2017);
- член на Комисија за располагање со движни и недвижни ствари (јули 2012 – јули 2016);
- член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август 2014);
- член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август-септември 2015);
- член на Комисија за изработка на споменица 65 години Економски факултет (јуни-ноември 2015).

Покрај наведените активности, кандидатката има учествувано во Комисија за локализација на програмите за сертификарање на овластен сметководител во јавен сектор и овластен интересен ревизор во јавен сектор при Министерството за финансии (октомври 2013 – јуни 2014) и од страна на Факултетот е назначена за национален координатор на проектот со ЦЕФ и Министерството за финансии за РАСТ и TIAPS.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на конкурсните материјали, Рецензентската комисија констатира дека единствен пријавен кандидат на конкурсот за избор на наставник по предметите Основи на сметководство и Управувачко сметководство, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 11.5.2018 година, е д-р Марина Трпеска. Кандидатката ги исполнува сите

законски и нормативни критериуми за избор во звањето вонреден професор од областа на економските науки, на предметите: Основи на сметководство и Управувачко сметководство. По проучувањето на приложената документација од кандидатката и увидот во нејзините објавени трудови, Комисијата е едногласна во мислењето дека:

- Кандидатката д-р Марина Трпеска поседува осумгодишно работно искуство како асистент по група предмети од областа на сметководството и петгодишно работно искуство како доцент по предметите: Управувачко сметководство и Сметководство на трошоци, а последните две години и како наставник по предметот Основи на сметководство на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.
- За време на својот ангажман, кандидатката д-р Марина Трпеска со успех, професионално и одговорно, исполнително и со максимална ангажираност и совесност ги извршувала сите активности во рамките на високообразовната дејност на Факултетот. Во едукативниот процес има користено современи методи на предавање остварувајќи интерактивна комуникација со студентите. Во овој контекст, треба да се истакне дека станува збор за квалитетен и одговорен наставно-научен кадар пред кого стои можност за уште поголемо напредување во кариерата и унапредување на наставните предмети и матичниот факултет во целина како врвна високообразовна институција во земјата. Нејзиниот професионален и личен интегритет го потврдуваат високите резултати и авторитетот кој го ужива помеѓу студентите, за што доказ се високите просечни оценки од анонимните студентски евалуации.
- Забележителна е научноистражувачката активност на кандидатката д-р Марина Трпеска која се гледа од бројните трудови објавени, пред сè, на меѓународни конференции и меѓународни списанија. Ова ја претставува кандидатката како солиден и афирмиран научен работник и како самостоен истражувач од областа на сметководството.
- Кандидатката континуирано од својот избор во звањето помлад асистент до денес се доусовршувала во странство.
- Особено треба да се истакне ангажираноста на кандидатката д-р Марина Трпеска во широк спектар на научни и стручни активности кои опфаќаат учество на меѓународни и светски конгреси и конференции, семинари, работилници и летни школи. Исто така, со голема посветеност и целосен ангажман со најголем квалитет има одговорено и на активностите во однос на сите факултетски комисии и останати активности кои и биле доверени. Кандидатката д-р Марина Трпеска е ангажирана и во широк спектар на стручно-апликативни активности и дејности од поширок интерес и надвор од Факултетот.
- Во поткрепа на горенаведеното одат и податоците за остварените вкупни 213,9 бода на кандидатката за нејзиниот досегашен ангажман во наставата, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност (прилог: табела Анекс 2 на Рецензентскиот извештај).

Врз основа на понапред искажаните стојалишта, Рецензентската комисија е наполно уверена дека кандидатката д-р Марина Трпеска, со својата досегашна работа во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност, стручните и научните квалитети и изразените морални квалитети се претставува како сериозен, солиден и високопрофесионален наставно-научен работник и истражувач на полето на сметководството. Поради тоа, во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор на наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија има задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја избере д-р Марина Трпеска во звањето

вонреден професор од областа на економските науки по предметите Основи на сметководство и Управувачко сметководство.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Блажо Недев с.р.
2. Проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска с.р.
3. Проф. д-р Зоран Миновски с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО. НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Марина Данил Трпеска

(име, татково име и презиме)

Институција: Економски факултет – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Сметководство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1.	<p>Одржување на настава:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Од прв циклус студии: <ul style="list-style-type: none"> ○ Сметководство на трошоци – 12*15*0,04*(13/14л) (Скопје, Струга, Велес) ○ Управувачко сметководство – 8*15*0,04*(13/14л) (Скопје, Проект 45) ○ Сметководство на трошоци – 16*15*0,04 (14/15л) (Скопје, Струга, Велес, Проект 45) ○ Управувачко сметководство – 8*15*0,04 (14/15л) (Скопје, Велес) ○ Сметководство на трошоци – 4*15*0,04 (15/16л) ○ Управувачко сметководство – 8*15*0,04 (15/16л) (Скопје, Велес) ○ Основи на сметководство – 4*15*0,04 (16/17л) ○ Сметководство на трошоци – 4*15*0,04 (16/17л) ○ Управувачко сметководство – 4*15*0,04 (16/17л) ○ Основи на сметководство – 4*15*0,04 (17/18л) ○ Сметководство на трошоци – 4*15*0,04 (17/18л) ○ Управувачко сметководство – 4*15*0,04 (17/18л) • Од втор циклус студии: <ul style="list-style-type: none"> ○ Стратегиско сметководство на менаџментот – 3*15*0,05 (13/14л) ○ Управувачко сметководство – 6*15*0,05 (13/14л) ○ Стратегиско сметководство на менаџментот – 3*15*0,05 (14/15л) ○ Управувачко сметководство – 6*15*0,05 (14/15л) 	84,0

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Стратегиско сметководство на менаџментот – 3*15*0,05 (15/16з) ○ Управувачко сметководство – 6*15*0,05 (15/16л) ○ Стратегиско сметководство на менаџментот – 3*15*0,05 (16/17з) ○ Управувачко сметководство – 6*15*0,05 (16/17л) ○ Мерење на резултатите – 3*15*0,05 (16/17л) ○ Стратегиско сметководство на менаџментот 3*15*0,05 (17/18з) ○ Управувачко сметководство – 6*15*0,05 (17/18л) 	
2.	<p>Одржување на вежби</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сметководство на трошоци – 2*15*0,03 (15/16л) • Управувачко сметководство – 2*15*0,03 (15/16л) • Основи на сметководство – 2*15*0,03 (16/17з) • Сметководство на трошоци – 2*15*0,03 (16/17л) • Управувачко сметководство – 2*15*0,03 (16/17л) • Основи на сметководство – 2*15*0,03 (17/18з) • Сметководство на трошоци – 2*15*0,04 (17/18л) • Управувачко сметководство – 2*15*0,04 (17/18л) 	7,2
3.	<p>Консултации со студенти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сметководство на трошоци – 762*0,002(13/14л) • Управувачко сметководство – 206*0,002(13/14л) • Стратегиско сметководство на менаџментот – 40*0,002(13/14з) • Стратегиско сметководство на менаџментот – 27*0,002(14/15з) • Сметководство на трошоци – 744*0,002(14/15л) • Управувачко сметководство – 257*0,002(14/15л) • Стратегиско сметководство на менаџментот – 24*0,002 (15/16з) • Сметководство на трошоци – 520*0,002 (15/16л) • Управувачко сметководство – 243*0,002 (15/16л) • Основи на сметководство – 572*0,002 (16/17з) • Стратегиско сметководство на менаџментот – 15*0,002 (16/17з) • Сметководство на трошоци – 407*0,002 (16/17л) • Управувачко сметководство – 185*0,002 (16/17л) • Мерење на резултатите – 4*0,002 (16/17л) • Основи на сметководство – 504*0,002 (17/18з) • Стратегиско сметководство на менаџментот – 12*0,002 (17/18з) • Сметководство на трошоци – 335*0,002 (17/18л) • Управувачко сметководство – 174*0,002 (17/18л) 	10,1
4.	Ментор на дипломска работа – 21*0,2	4,2

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат – 3*0,5	1,5
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура – 22*0,3	6,6
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа – 218*0,1	21,8
8.	Интерна скрипта од вежби – 2*3	6,0
9.	Научно-популарна статија во стручно-методско списание – Билтен на ЗФР 3*1	3,0
	Вкупно	144,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
1.	Ментор на магистерска работа – 3*1	3,0
2.	Учесник во национален научен проект – проект финансиран од УКИМ	3,0
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор <ul style="list-style-type: none"> • “The relevance of financial information and contents of the new audit report for lending decisions of commercial banks”, Journal of Accounting and Management Information Systems, ISSN: 1583-4387, Vol. 16, No. 4, 2017, pp. 455-471 (3*0,8) • “The Professional Skepticism in the Audit Profession in the Republic of Macedonia – Students versus External Auditors”, Economic Development Journal of the Institute of Economics – Skopje, ISSN: 1857-7741 (Online), Vol. 19, No. 1-2, 2017, pp. 217-232 (3*0,8) • “Towards Integrated Reporting: Analysis of Information Published on the Companies’ Websites that could be part of the Integrated Reporting”, CEA Journal of Economics, ISSN: 1857-5269, Vol. 11, No. 2, 2016, pp. 73-89 (3*0,8) • “The New Audit Report Seen Through the Prism of the Certified Auditors – Research in the Republic of Macedonia”, Economic Development Journal of the Institute of Economics – Skopje, ISSN: 1857-7741 (Online), Vol. 18, No. 1-2, 2016, pp. 91-114 (3*0,9) • “Who is who on the audit services market in the Republic of Macedonia – Big Four versus Non-Big Four”, CEA Journal of Economics, ISSN: 1857-5250, Vol. 11, No. 1, 2016, pp. 21-42 (3*0,8) 	14,1

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	<ul style="list-style-type: none"> • “Risk Disclosure Practices in Annual Reports of Listed Companies: Evidence from a Developing Country”, Research Journal of Finance and Accounting, ISSN: 2222-1697 (Paper), 2222-2847 (Online), Vol. 6, No. 1, 2015 pp. 184-192 (3*0,6) 	
4.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Student Perception versus Employers’ Expectation of Accounting Skills and Knowledge after Graduation”, 26th International Scientific Conference on Economic and Social Development - "Building Resilient Society", 8-9 December 2017, Zagreb, Croatia pp. 572 – 583 ISSN 1849-7535 (Online) (3*0,8) • “The relevance of financial information and contents of the new audit report for lending decisions of commercial banks”, 12th International Conference Accounting and Management Information Systems AMIS 2017, 7 – 8 June 2017, Bucharest, Romania, pp. 77 – 90 ISSN 2247-6245 (3*0,8) • “Applying Performance Measurement Systems for Efficient Incentive Systems – Practice from the Companies in Macedonia”, 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, ISBN: 978-953-6125-14-2, 19 декември 2014, Загреб, Хрватска, pp. 423-432 ISSN 1849-7535 (Online) 3*0,6 • “Dollarization and the Macroeconomic Policies”, 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, ISBN: 978-953-6125-14-2, 19 декември 2014, Загреб, Хрватска, pp. 128-139 ISSN 1849-7535 (Online) 3*0,6 	8,4
5.	<p>Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Предности, недостатоци и проблеми од имплементирањето на системи за мерење на резултатите во Р. Македонија“, Зборник на Економски факултет – Скопје Том 49, 2014, стр. 379 – 393, ISSN 0489 – 0922 • „Теорија на зависни и независни варијабли во сметководството на менаџментот и мерењето на резултатите“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 50, 2015, стр. 577-597, ISSN: 0489 – 0922 • „Практика на споредба на резултатите од работењето со најдобрите во одредена област (Benchmarking)“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 51, 2016, стр. 471-481, ISSN: 0489-0922 • „Планирањето во функција на контролен систем“, Зборник на Економски факултет – Скопје, Том 52, 2017, стр. 473 – 488, ISSN: 0489-0922 	8,0

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Поени
6.	Пленарно предавање на овластени сметководители како дел од континуирано професионално усовршување во организација на Здружение на финансиски работници, декември 2017	2
7.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество *2 <ul style="list-style-type: none"> • 26th International Scientific Conference on Economic and Social Development - "Building Resilient Society", 8-9 December 2017, Zagreb, Croatia • 12th International Conference on Accounting and Management Information Systems, University of Economic Studies, 7-8 Јуни 2017, Букурешт, Романија • International Conference on Accounting, Finance and Financial Institutions: Theory Meets Practice, 19-21 октомври 2016, Познањ, Полска • 8th International Scientific Conference on Economic and Social Development and 4th Eastern European ESD Conference: Building Resilient Economy, 19 декември 2014, Загреб, Хрватска *2 	8,0
8.	Апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна <ul style="list-style-type: none"> • "The New Audit Report Seen Through the Prism of Certified Auditors – Research in the Republic of Macedonia", 38 th Annual Congress of the European Accounting Association, 28-30 April 2015, Glasgow 	1,0
	Вкупно	47,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Поени
1.	Експертски активности: Супервештачења – 4*1	4,0
2.	Учество во помотивни активности на Факултетот – (2014,2015, 2016, 2017, 2018) 5*0,5	2,5
3.	Превод на дел од книга: Управувачко сметководство, за модулот Управувачко сметководство за РАСТ на CIPFA *1	1,0
4.	Предавање на институции од јавен интерес: шест предавања на советници од 6 општини во текот на март, април и мај 2018 6*0,5	3,0
5.	Член на организационен одбор на меѓународен научен/стручен собир – Меѓународна конференција за човечки ресурси во организација на Економски факултет – Скопје, 2018	1,0

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
6.	<p>Студиски престој во странство до 3 месеци *0,5</p> <ul style="list-style-type: none"> јануари 2014, Виена, Австрија, работилница на Светска банка за РЕПАРИС-проектот септември 2015, Приштина, Република Косово, Работилница на Светска банка за РЕПАРИС-проектот јуни 2017, Виена, Австрија, работилница на Светска банка за РЕПАРИС проектот март 2018, Валендар, Германија, Otto Beisheim School of Management 	2,0
7.	<p>Член на факултетска комисија *0,5</p> <ul style="list-style-type: none"> претседател на Комисија за попис 2017 член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август-септември 2016) претседател на Комисија за јавни набавки (април 2015 – јули 2017) член на Комисија за располагање со движни и недвижни ствари (јули 2012 – јули 2016) член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август 2014) член на Комисија за упис на студенти на прв циклус студии (август-септември 2015) член на Комисија за изработка на споменица 65 години Економски факултет (јуни-ноември 2015) 	3,5
8.	<p>Учество во комисији и тела на државни и други органи *1</p> <ul style="list-style-type: none"> Комисија за локализација на програмите за сертифицирање на овластен сметководител во јавен сектор и овластен интерен ревизор во јавен сектор при Министерство за финансии (октомври 2013 – јуни 2014) Претседател на избирачко место за локални избори 2017 	2,0
9.	Национален координатор за одредена стручна област – координатор на проектот со ЦЕФ и Министерство за финансии за РАСТ и TIAPS	3,0
	Вкупно	22,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	144,4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	47,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	22,0
Вкупно	213,9

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Блажо Недев, претседател с.р.
2. Проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска, член с.р.
3. Проф. д-р Зоран Миновски, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“

ОД М-Р НИКОЛА ГРУЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ
ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 2.3.2018 година, со Одлука бр. 02-252/2, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Никола Груевски со наслов **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, во состав: проф. д-р Методија Несторовски (претседател), проф. д-р Михаил Петковски (ментор), проф. д-р Владимир Филиповски (член), проф. д-р Љубе Трпески (член) и проф. д-р Живко Атанасовски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

ПРИКАЗ НА СОДРЖИНАТА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Никола Груевски, со наслов **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, содржи 315 страници компјутерски обработен текст, со 1,5 проред и големина на букви 11, 19 табели, 84 графикони и 227 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и меѓународни акти.

Трудот е структуриран во 7 поглавја, воведни и заклучни согледувања, прилози и дел кој се однесува на користената литература. Сите глави се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првото поглавје со наслов *Глобални трендови на шековиџе на меѓународниот капитал*, кандидатот се осврнува на главните трендови и основните карактеристики на меѓународните текови на капиталот во последните четири децении. Најнапред дава методолошки појаснувања, во интерес на употреба на конзистентна и споредлива терминологија и методолошки пристап низ докторската дисертација. Притоа, поимно ги определува и ги објаснува различните видови на странски капитал и каналите на нивното влијание врз домашната економија. Анализирајќи ги нето приливите на меѓународниот капитал, ги идентификува долгорочните трендови од аспект на: нивото на економска развиеност на земјите реципиенти (развиени пазарни стопанства, земји во развој и земји во транзиција), географската насоченост и инциденцата или зачестеноста на финансиски кризи.

Во второто поглавје на докторската дисертација со наслов *Теоретски осврт на ефектиџе од меѓународниџе шекови на капитал* е понуден критички преглед на традиционалните и современите теории за претпоставените врски меѓу странските директни инвестиции, странските портфолио инвестиции и странските кредити, од една страна, и економските перформанси на земјата реципиент, од друга страна. Во таа насока, кандидатот истакнува дека, вообичаено, се претпоставува дека либерализацијата на капиталните текови и финансиската глобализација овозможуваат поефикасна алокација на ресурсите, подобра диверзификација на ризикот, побрз развој на финансискиот систем, подобрување на дисциплината на макроекономските политики и сл. Сепак, светски признати автори (како на пример, Stiglitz 2010a,b) нагласуваат дека либерализацијата на финансиската сметка од билансот на плаќања нема да ги даде посакуваните резултати доколку во економијата примател се присутни значајни пазарни несовершености и институционални слабости. Многу веројатно е дека земјата со недоволно развиени институции и недоволна заштита на сопственичките права ќе биде непривлечна за странските инвеститори. Дополнително, кандидатот укажува на тоа дека во академската литература постои и влијателна теоретска струја, која ги нагласува ризиците од финансиската глобализација (на пример, Rodrik and Subramanian 2009; Roubini and Mihm 2011). Според противниците на забрзаната финансиска глобализација, земјите кои беа најмногу погодени од неодамнешната светска финансиска криза беа оние со висок степен на либерализација на финансиската сметка од билансот на плаќања. Во рамките на ова поглавје, критички се анализирани погледите на Џон Мајнард Кејнс во однос на либерализацијата на капиталните трансакции и ефектите од нето приливите на меѓународниот капитал, презентирани и евалуирани се ставовите на неокласичните

економисти, извршена е критичка анализа на неокејнзијанските и посткејнзијанските перспективи на меѓународната финансиска интеграција, и на крајот, истакнати се ставовите на развојните економисти и структуралистите.

Третото поглавје насловено како *Прејлед на емпириската литература за ефектите од финансиската глобализација* нуди длабински преглед на современите емпириски истражувања во конкретното поле на меѓународната макроекономија. Најнапред се анализирани различните емпириски пристапи во мерењето на степенот на финансиска отвореност на економиите. Потоа е прикажана еволуцијата на институционалните погледи и препораките на ММФ во однос на либерализацијата на капиталните трансакции и очекуваните ефекти од нето приливите на меѓународниот капитал. Во рамките на ова поглавје, кандидатот ги анализира и користите и трошоците од оданочувањето на меѓународните финансиски трансакции, како дел од пошироките политики за управување со нето приливите на меѓународниот капитал. Осврто на емпириските истражувања е ограничен на влијанието на странскиот капитал врз главните макроекономски варијабли, како што се: економскиот раст, личната потрошувачка, бруто националното штедење, бруто инвестициите, реалниот ефективен девизен курс и растот на кредитите кон приватниот сектор.

Четвртото поглавје од докторската дисертација носи наслов *Компаративна анализа на свешките искуства со приливот на странски капитал*. Во таа насока, во фокусот на вниманието се искуствата на четири групи економии: (1) брзорастечките економии од Југоисточна Азија (НР Кина, Индија, Малезија и Јужна Кореја); (2) земјите од Латинска Америка, кои последнава деценија со различен успех се справуваа со нестабилните текови на странски капитал (Аргентина, Бразил и Мексико); (3) напредните земји во транзиција од Централна и Источна Европа (Унгарија, Латвија и Словенија) и (4) т.н. „периферни“ економии на ЕУ, кои имаа централна улога во должничката драма во еврозоната (Грција, Ирска, Португалија и Шпанија).

Петтото поглавје нуди емпириско истражување на ефектите од нето приливите на меѓународниот капитал. Најнапред се изложени граѓбените блокови на макроекономскиот портфолио модел, кој служи за да се проценат ефектите од различните видови меѓународен капитал врз економскиот раст, личната потрошувачка, бруто националното штедење, бруто инвестициите, реалниот ефективен девизен курс, растот на кредитите кон приватниот сектор, како и вкупната факторска продуктивност во 30 економии, од кои 16 земји во развој и 14 транзициски економии за периодот од 1996 до 2015 година.

Најзначајните резултати од ова истражување се прикажани во посебен дел во рамките на оваа рецензија.

По продлабочениот осврт на глобалните искуства, во шестото поглавје од докторската дисертација, кандидатот прави темелна анализа на трендовите на приливите на странскиот капитал, како и одливите на капитал од Република Македонија. Преку употреба на статистички методи, докторската дисертација се фокусира на проучување на структурата на меѓународните текови на капитал, секторското распоредување на странските инвестиции и главните дестинации на странскиот капитал. Тоа овозможува да се проценат ефектите за македонската економија во поглед на економскиот раст, инвестициите и вработеноста. Исто така, направена е и анализа на влијанието на странскиот капитал врз развојот на домашниот финансиски сектор и извозните перформанси на македонската економија.

Врз основа на претходните наоди и заклучоци, во рамките на седмото поглавје, кандидатот прави критички осврт на степенот на либерализацијата на финансиската сметка од билансот на плаќања (посебно во контекст на режимот на *de facto* фиксен девизен курс) и ги препорачува идните политики на Република Македонија во однос на привлекувањето на странскиот капитал. Врз основа на искуствата на економиите со високи стапки на раст, препорачана е и соодветна стратегија на задолжување во Република Македонија, секако, имајќи ги предвид спецификите на македонската економија.

Во рамките на заклучните согледувања, кандидатот укажува на научниот придонес на докторската дисертација, ги синтетизира главните наоди од прегледот на теоретската и емпириската литература, ги препорачува политиките за зголемување на користите и минимизирање на ризиците за Република Македонија во поглед на искуството со странскиот капитал и укажува на областите, во кои има потреба од натамошни продлабочени истражувања.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето во оваа докторска дисертација користи модерни статистички и економетриски техники, преку кои се испитува поврзаноста и причинско-последичната врска меѓу макроекономските појави.

Влијанието на различните текови на меѓународниот капитал врз реалниот раст на БДП е проучено преку современа и популарна економетриска техника – *динамичка панел*

анализа, со системски генерализиран метод на моменти (ГММ). Финалните резултати се темелат на проценката во два чекора (“two-step estimator”), која користи коригирани стандардни грешки и која ја минимизира употребата на инструментите. Врз основа на употребата на моделот е проучено влијанието на различните видови меѓународен капитал врз поодделни зависни варијабли: годишната стапка на реален пораст на БДП, бруто инвестициите како процент од БДП, личната потрошувачка како процент од БДП, бруто националното штедење во домашна валута како процент од БДП, реалниот ефективен девизен курс, факторската продуктивност, како и стапката на кредитен раст. Во моделот е ставен акцент на различните видови меѓународен капитал врз анализираната зависна варијабла. Така, на пример, при анализата за влијанието на меѓународниот капитал врз економскиот раст како зависна варијабла, земени се предвид четирите форми на меѓународен капитал: (1) влез на странски капитал преку купување на домашни обврзници; (2) странски директни инвестиции; (3) странски портфолио инвестиции (исклучувајќи ги домашните обврзници); (4) други или останати инвестициски текови, во кои доминираат банкарските заеми. Поради сличноста, покрај меѓународните текови на капитал, како можен објаснувачки фактор на економскиот раст се вклучени и паричните дознаки на иселениците (како процент од БДП).

Преку т.н. *сејментациска или класификационска анализа* се врши идентификување на заедничките структури и обрасци, кои важат за определени групи економии. Во конкретниот случај се проучувани земјите со слични перформанси во поглед на економскиот раст и нето приливот на меѓународен капитал.

Преку т.н. *стадиум на случај* е проучена динамиката на тековите на странски капитал во повеќе земји, вклучително и Република Македонија, со цел да се генерализираат одделни поуки и заклучоци.

Преку употреба на *компаративниот метод*, докторската дисертација нуди продлабочена анализа на користите и ризиците од отворањето на финансиската сметка од билансот на плаќања на платниот биланс, но и на ефектите од различната структура и насоченост на странскиот капитал во домашната економија. Резултатите од овие анализи помагаат во пронаоѓањето на „соодветниот“ степен на отвореност на финансиската сметка од билансот на плаќања, и многу поважно, во проценката на ефектите од меѓународните нето приливи на капитал во Република Македонија.

Преку примената на *историскиот метод* се проучува еволуцијата на ставовите на ММФ кон либерализацијата на капиталните трансакции во платниот биланс, во одделни етапи од развојот на глобалната економија. Историскиот метод е употребен и во проучувањето на мерките за управување

со странскиот капитал и искуствата на 15 економии во последните три или четири децении, во зависност од расположливоста на податоците.

Индуктивношо заклучување доаѓа до израз при проучувањето на сличните искуства на одделни земји и извлекувањето на општи заклучоци за доминантните ефекти на странскиот капитал.

Оценка на трудот

Крајнок опис на резултатите од испразувањето

Врз основа на употребата на динамичкиот панел модел е проучено влијанието на различните видови меѓународен капитал врз поодделни зависни варијабли (годишната стапка на реален пораст на БДП, бруто инвестициите како процент од БДП, личната потрошувачка како процент од БДП, бруто националното штедење во домашна валута како процент од БДП, стапката на кредитен раст, како и факторската продуктивност) и при тоа се добиени следниве резултати:

- *Приливот на меѓународниот капитал е важен фактор на економскиот раст.* Нето тековите на меѓународниот капитал се статистички и економски значаен фактор на реалниот раст на БДП и во економиите во подем и во европските транзициски економии во изминатите 20 години. Зголемувањето на нето приливот на странски капитал за само 1 процент од БДП придонесува за забрзување на годишната стапка на раст на БДП за 0,2 процентни поени, доколку сите други фактори се непроменети. Имајќи предвид дека аритметичката средина на нето приливот на меѓународниот капитал е 3,5% од БДП во целиот период, произлегува дека кумулативниот ефект во некои години бил многу поголем. За одбележување е дека странскиот капитал имал посилен ефект врз реалниот раст на БДП на 16-те економии во подем (0,253), отколку кај 14 транзициски економии од Европа (0,162).
- *Со исклучок на странските портфолио инвестиции, останатите видови меѓународен капитал имаат влијание врз нивошо на инвеститорската активност во транзицискиите економии.* Зголемувањето на СДИ за 1% од БДП се пресликува во 0,31 процент повисоки бруто инвестиции (како процент од БДП) во транзициските економии, при непроменетост на останатите фактори. Идентичен и поволен ефект имаат и странските банкарски заеми и трговски кредити, доловени преку „другите нето инвеститорски текови“. Зголемувањето на задолжувањата за само 1% од БДП се пресликува во 0,32 проценти повисоки бруто инвестиции (како процент од БДП) во транзициските економии, при непроменетост на останатите

фактори. Споредбата на големината на оценетите коефициенти кај СДИ и кај „другите инвестициски текови“ укажува дека тие имаат иста важност во поттикнувањето на инвестициската активност.

- Странските директни инвестиции не покажуваат статистичка значајна поврзаност со **личната потрошувачка**. За разлика од нив, порастот на странски портфолио инвестиции и другите инвестициски текови (пред сè, банкарските заеми) влијае на зголемувањето на личната потрошувачка. Зголемувањето на странските портфолио инвестиции (како процент од БДП) за 1% од БДП се очекува да предизвика пораст на личната потрошувачка (како процент од БДП) од 0,26 процентни поени, доколку сè друго остане непроменето. Влијанието на другите инвестициски текови (како процент од БДП) е многу помало со оглед на тоа што нивниот пораст се пресликува во пораст на личната потрошувачка од само 0,07 процентни поени.
- Емпириските резултати даваат интересна слика во поглед на влијанието на нето приливите на меѓународниот капитал врз **националното штедење**. Со исклучок на странскиот капитал вложен во домашни обврзници, сите останати видови меѓународен капитал предизвикуваат пад на националното штедење. Искуствата на Португалија и Грција, очигледно, важат и за 16-те земји во развој и 14-те транзициски економии, со тоа што падот на бруто националното штедење не е толку драматичен. На пример, во транзициските економии, зголемувањето за 1% од БДП на нето приливите по основ на СДИ, странските портфолио инвестиции и другите инвестициски текови го намалуваат бруто националното штедење за 0,19, 0,21 и 0,17 проценти од БДП. Во целина, порастот на нето приливот на странски капитал за 1% од БДП во 14-те транзициски економии предизвикува намалување на бруто националното штедење за 0,15 проценти од БДП. Ако се има предвид дека овие економии привлекуваа многу поголеми износи на странски капитал, лесно може да се заклучи дека кумулативниот ефект бил многу поголем.
- Најголемо влијание врз **распиој на кредитиите кон приватниот сектор** имаат странските банкарски заеми и странските портфолио инвестиции. Порастот од 1% од БДП на другите инвестициски текови (странските банкарски заеми) како процент од БДП се очекува да предизвика забрзување на стапката на растот на кредитите кон приватниот сектор за 0,33 процентни поени, доколку сите останати фактори останат непроменети. Од друга страна, порастот на странските портфолио инвестиции (како процент од БДП) ја зголемува стапката на раст на кредитите кон

приватниот сектор за 1 процентен поен. Влијанието на нето приливите на меѓународниот капитал и во целиот примерок на земји и само кај транзициските економии е многу слично, имајќи ја предвид големината и статистичката значајност на оценетите коефициенти.

- Врз основа на анализата на **факторската продуктивност**, произлегува дека во вкупниот примерок од 30 економии може да се воочат четири групи економии:
 1. економии со нето приливи на меѓународниот капитал и прираст на вкупната факторска продуктивност: Естонија, Романија, Молдавија, Литванија, Словачка, Словенија, Македонија, Албанија, Индија, Филипини и Перу;
 2. економии со нето одливи на меѓународниот капитал и прираст на вкупната факторска продуктивност: Руска Федерација, Јужна Кореја, Тајланд, Малезија, Израел и Индонезија;
 3. економии со нето приливи на меѓународниот капитал и негативен прираст на вкупната факторска продуктивност: Хрватска, Унгарија, Чешка, Турција, Бугарија, Јужна Африка, Бразил, Чиле, Мексико и Колумбија;
 4. економии со нето одливи на меѓународниот капитал и негативен прираст на вкупната факторска продуктивност: Индонезија.

Врз основа на анализата на ефектите од странскиот капитал во Република Македонија за периодот од 2000 до 2016 година се регистрирани осум епизоди или квартали на ненадејно запирање на нето тековите на меѓународниот капитал. Во нив, нето приливот на странскиот капитал паѓа под долгорочниот тренд, намален за една стандардна девијација. Анализата на случувањата во осумте квартали даваат интересни резултати кои упатуваат на фактот дека најголемите епизоди на ненадејно запирање на нето тековите на меѓународниот капитал се поврзани со однесувањето на странските резиденти, како и влошената перцепција за макроекономската или политичка стабилност. Овие фактори се главните причинители за краткорочните крахови на бруто приливите на меѓународниот капитал.

Резултатите од анализите во докторската дисертација укажуваат на тоа дека ефектите од приливот на капитал во форма на СДИ во Република Македонија се позитивни и многукратни. Така, СДИ резултираа со значаен пораст на македонскиот извоз, кој од 1,9 милијарди евра во 2006 година, достигна на 4,3 милијарди евра во 2016 година и притоа растеше побрзо од увозот. Околу 40% од тоа е извоз од компаниите кои се СДИ, или 1,7 милијарди евра. Тоа е целосно новосоздадена вредност во економијата која директно придонесува за раст на БДП и извозот.

Од аспект на креирањето работни места преку странскиот капитал, Република Македонија е на прво место во Европа со пораст од 223 проценти според бројот на новоотворени работни места по жител, а втора е Република Словачка со пораст од 128 проценти или речиси двојно помалку. Во странските компании кои работат во и надвор од ТИРЗ, заклучно со мај 2017 отворени се над 20.000 нови работни места.

Позитивни ефекти од приливот на капитал во форма на СДИ се остварени и во делот на соработка на домашните и странските фирми. Преку 500 македонски фирми досега се вклучени како добавувачи за странските компании, со промет од околу 60 милиони евра на годишно ниво.

Отвореноста на агрегатната капитална (финансиска и капитална) сметка на билансот на плаќања на Република Македонија е пониска во споредба со светскиот просек, со просекот на државите членки на ЕУ и значително пониска во однос на просекот за транзициските економии. Либерализацијата на капиталните трансакции е пониска дури и во однос на просекот на земјите, кои имаат некоја варијанта на режимот на девизен курс. Тоа покажува дека постои простор за внимателно релаксирање на ограничувањата на тековите на капиталот, не загрозувајќи ги основните цели на монетарната политика.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Никола Груевски, со наслов **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, претставува научно истражување со оригинален научен придонес во проценката на економските ефекти од меѓународната финансиска интеграција и зголемената мобилност на капиталот во меѓународни рамки.

Структурата на докторската дисертација (глави точки, потточки, нивните пропорции и по обем и заемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна и концизна. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, изработена од кандидатот м-р Никола Груевски, во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, е

иницирана од менторот проф. д-р Михаил Петковски. Резултатот за документот е: документот содржи **27194** зборови, од кои за **1573 (5,78%)** е пронајдено совпаѓање во 573 документи.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Никола Груевски на тема **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, претставува анализа на значајно прашање од областа на финансиите, со посебен акцент на поврзаноста меѓу структурата на меѓународните текови на капиталот и секторското распоредување на инвестициите, од една страна, и ефектите за националната економија, од друга страна.

Кандидатот содржински целосно успеал да опфати бројни значајни прашања од областа која ја истражува. Темата е актуелна и обработена на концизен начин, при што кандидатот користел обемна релевантна домашна и странска литература. Анализата е извршена со примена на современи научноистражувачки методи, што му овозможило да дојде до релевантни констатации и заклучоци.

Прибирањето, систематизирањето и анализирањето на расположливите податоци, како и толкувањето на добиените резултати од истражувањата во докторската дисертација е извршено со примена на логичен и конзистентен пристап. Резултатите од истражувањата во докторската дисертација се искажани на јасен и разбирлив начин.

Презентираната структура на докторската дисертација ја остварува својата основна цел, а тоа е преку сублимирање на клучните аспекти кои се однесуваат на различните текови на меѓународниот капитал, да се формулира аналитичка рамка врз основа на која ќе бидат понудени конкретни препораки за дизајнирање на идните политики на Република Македонија во поглед на привлекувањето на странскиот капитал и изборот на соодветната брзина на либерализација на финансиската сметка од билансот на плаќања.

Во таа насока, клучно значење во докторската дисертација има извршеното економетриско истражување кое ги квантифицира ефектите од влијанието на приливите на меѓународниот капитал врз клучните макроекономски варијабли како што се економскиот раст, личната потрошувачка, бруто инвестициите, националното штедење, факторската продуктивност и кредитниот раст во група одбрани земји во кои е вклучена и Република Македонија. Истражувањето резултира со издржани и аргументирани констатации и препораки кои даваат реална основа за преземање на активности и мерки кои би ги насочиле приливите на странскиот капитал кон подобрување на клучните макроекономски варијабли во домашната економија.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација напoлно ги задоволува критериумите за докторска дисертација. Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема **ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ВИДОВИ МЕЃУНАРОДНИ ТЕКОВИ НА КАПИТАЛ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, и

2. да му одобри на кандидатот м-р Никола Груевски јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

**Проф. д-р Методија Несторовски,
претседател с.р.**

Проф. д-р Михаил Петковски, ментор с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски, член с.р.

Проф. д-р Љубе Трпески, член с.р.

Проф. д-р Живко Атанасовски, член, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје

на седницата одржана на 26.04.2018 година

Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Дарко Миленковски	Јакостно динамичка анализа на механички систем	Mechanical system dynamic stress analysis	Проф. д-р Златко Петрески	02-646/2 26.04.2018 год.
2.	Звонко Настов	Мониторинг на површинските и подземните води во Република Македонија врз база на барањата од Рамковната Директива за води на Европската унија	Monitoring of surface and ground waters in the Republic of Macedonia based on the requirements of the European Union Water Framework Directive	Проф. д-р Атанаско Тунески	02-650/2 26.04.2018 год
3.	Небојша Илијевски	Примена на вештачка интелигенција и блокчеин алгоритми за управување со одржливи процеси	Implementation of artificial intelligence and blockchain algorithms in the control of sustainable processes	Вон. проф. д-р Дарко Бабунски	02-651/2 26.04.2018 год
4.	Никола Шопов Марковиќ	Управување со нови иновативни технологии за дигитална трансформација	Management of new innovative technologies for digital transformation	проф. д-р Атанас Кочов	02-652/2 26.04.2018 год
5.	Катерина Георгиевска	Ризици и безбедност при работа на работни места во лаборатории за услуги во автомобилската индустрија	Work risks and safety at the workplaces in laboratories for automotive industry services	Проф. д-р Јасмина Чалоска	02-653/2 26.04.2018 год
6.	Ѓорѓи Петров	Примена на CAx технологии во моделирањето и	Application of CAx technologies in modelling and simulation	Проф. д-р Зоран Пандилов	02-656/2 26.04.2018 год

		симулацијата на компјутерски нумерички управувани машини	of CNC machines		
7.	Жарко Ивановиќ	Корозија на подземни цевководи и нивна заштита со посебен осврт на катодната заштита	Corrosion of underground pipelines and their protection, with particular reference to cathodic protection	Проф. д-р Добре Рунчев	02-657/2 26.04.2018 год
8.	Виктор Дерменциев	Примена на нови методологии и процеси во насока на подобрување на конкурентноста во јавниот сектор	Application of new methodologies and processes towards improvement of competitiveness of the public sector	проф. д-р Атанас Кочов	02-664/2 26.04.2018 год
9.	Александар Попов	Анализа на современите модели на продажба со цел продолжување на животниот циклус на производот	Analysis of contemporary sales models aiming at product life cycle extending	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-666/2 26.04.2018 год
10.	Горан Петрушевски	Методологија за пресметки и изведба на решеткаста конструкција од аспект на постигнување на потребните механички карактеристики	Methodology for truss structure calculation and construction determined from required mechanical characteristics	Проф. д-р Виктор Гаврилоски	02-668/2 26.04.2018 год
11.	Александар Нојков	Метод за моделирање и симулација на магнетни полиња со присуство на воздушните зазори и локални грешки во магнетизираниот материјал	Method for modelling and simulation of magnetic fields in presence of air gaps and localized defects in the magnetized material	Проф. д-р Виктор Гаврилоски	02-670/2 26.04.2018 год
12.	Драган Тушевски	Методологија за определување на вредноста и висината на оштетувањата на моторните возила, возила на моторен погон, приклучни возила и мобилни машини	Methodology for determination of value and extent of damage to motor vehicles, trailers and mobile machines	Проф. д-р Дарко Данев	02-672/2 26.04.2018 год
13.	Илија Арсов	Нормирање на	Norming of the vehicle	Проф. д-р	02-673/2

		времетраењето на техничкиот преглед на возилата	roadworthiness test duration	Дарко Данев	26.04.2018 год
14.	Љубиша Крстевски	Можности за воведување на современи системи и мерки за контрола на издвнната емисија кај моторните возила при технички преглед	Possibilities for implementation of modern systems and measures for control of vehicle exhaust emissions during roadworthiness testing	Проф. д-р Дарко Данев	02-674/2 26.04.2018 год
15.	Александар Панов	Обезбедување на квалитет при проектирање и изработка на садови под притисок	Quality assurance in design and production of pressure vessels	Проф. д-р Марјан Гаврилоски	02-680/2 26.04.2018 год
16.	Ивана Видовска	Ефикасно управување на трошоците со воведување на баркод технологија и систем за глобално позиционирање во логистички процеси	Efficient costs management with barcode technology and global positioning system implementation in logistic processes	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-681/2 26.04.2018 год
17.	Никола Николов	Анализа на пристапот ко-креација преку учество на потрошувачите во развојот на животниот циклус на производите	Analysis of co-creation approach through customers participation in development of product and its life cycle	Проф. д-р Валентина Гечевска	02-682/2 26.04.2018 год
18.	Александра Грежловска	Ефектите од примената на методите и стандардите за подобрување на квалитетот на производите и услугите во прехранбената индустрија	The effects of application of methods and standards for improving the quality of food industry products and services	Проф. д-р Миколај Кузиновски	02-683/2 26.04.2018 год
19.	Ристан Грежловски	Ефектите од имплементирањето на ISO стандардите во производството на локомотиви и железнички коли	The effects of implementation of ISO standards in locomotive and railway carriage production	Проф. д-р Миколај Кузиновски	02-684/2 26.04.2018 год
20.	Сашко Стојков	Надградба и унапредување на техничкиот преглед на возилата и хармонизација на	Upgrade and enhancement of vehicle roadworthiness test and harmonization of the Republic of Macedonia's	Проф. д-р Игор Ѓурков	02-692/2 26.04.2018 год

		законските решенија во Република Македонија со директивите и регулативите на Европската унија во насока на побезбеден и поефикасен сообраќаен систем	legislation with the EU regulations and directives towards safer and more efficient traffic system		
21.	Пеце Мирчески	Влијанија од инфраструктурните проекти врз животната средина	Environmental impact of infrastructure projects	Вон. проф. д-р Даме Димитровски	02-693/2 26.04.2018 год
22.	Зоран Мираковски	Оптимизација на работните параметри на моторите СВС за намалување на потрошувачката на гориво и емисијата на CO2	Reducing IC engine fuel consumption and CO2 emissions through parameter optimisation	Вон. проф. д-р Даме Димитровски	02-694/2 26.04.2018 год
23.	Драган Трајановски	Примена на технологии за почисто производство во јавни претпријатија	Cleaner production technologies applied in public enterprises	Проф. д-р Атанас Кочов	02-695/2 26.04.2018 год
24.	Весна Ангелеска	Примена на алатките на проектниот менаџмент во единиците на локална самоуправа при имплементација на мали модуларни системи	Application of project management tools in local self-government units for implementation of small modular systems	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-696/2 26.04.2018 год
25.	Таско Смилески	Развој и оптимизација на иновативен производ за железнички возни средства	Development and optimization of innovative product for rolling stock	Проф. д-р Глигорче Вртаноски	02-785/2 26.04.2018 год
26.	Драган Мијалковски	Системи за континуиран мониторинг на параметри од процесот на производство на челик со електролачна печка	Systems for continuous monitoring of parameters in electric arc furnace steelmaking process	Проф. д-р Виктор Гаврилоски	02-669/2 26.04.2018 год

До:

-Деканот на Медицинскиот факултет при УКИМ

-Наставнонаучниот совет на Медицинскиот факултет при УКИМ

-Државниот просветен инспекторат на Р Македонија

ПРИГОВОР

на Рефератот на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во звањето **ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР**, по предметот **Онкологија со радиотерапија** на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во Билтен бр. 1168 од 2.5.2018

Од Доц. др. Симонида Црвенкова,

Приговорот го поднесувам против **Заклучокот на Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Снежана Смичкоска, проф. д-р Светлана Антевска Грујоска и вонр. проф. д-р Валентина Крстевска, во кој стои:**

"не ги исполнува условите за избор во звањето вонреден професор предвидени со **Законот за високото образование** и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Д-р Симонида Црвенкова во извештајниот период **не** учествувала во научноистражувачки проекти, односно нема значајни достигнувања во примена на научноистражувачките резултати."

Според Правилникот на УКИМ за избор во наставно-научни звања (Универзитетски гласник бр. 274/2013), покрај другите потребни критериуми за избор во звањето вонреден професор, во членот 12, стои исполнување на критериумот **учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати, кој според ставот на другите катедри на Медицинскиот факултет, го исполнуваат сите доценти, па соодветно, научноистражувачки проекти не се бараат како услов за избор во звањето вонреден професор.** Тоа се докажува преку веќе спроведените и завршените избори на мои колеги, вонредни професори на Медицински факултет, Скопје, а објавени во Билтен бр. 1140 од 15.2.2017, стр. бр.78-117 и Билтен бр. 1156 од 1.11.2017, стр.бр.249-257. Истиот став се потврдува и со новиот Закон за високото образование (член 166), донесен во собранието на Р Македонија на 2.5.2018, на истиот ден кога во Билтенот на УКИМ е објавен овој Реферат, (објавен во Службен весник бр. 82/2018 на 8.5.2018 год). Горенаведениот став и досегашната практика на другите катедри при Медицинскиот факултет е предочен на претседателот на Рецензентската комисија, проф. др. Снежана Смичкоска, од страна на членовите на ННС на седницата одржана на 28.12.2017 год. Неизмерно сум им благодарна, а посебно на деканот и целата деканска гарнитура, затоа што поради таа нивна реакција и принципиелен став за примена на еднакви критериуми за избор во наставно-научни звања, распишан е овој конкурс.

Но, поради повторување на одлуката на Комисијата, единствено што ми преостанува е да го поднесам овој Приговор. Со внимателно читање на Рефератот на Рецензентската комисија, имајќи ги на увид сите потврди и документи за моите активности, поднесени на конкурсот и дадени на секој член од Комисијата поодделно, се препознава тенденцијата за минимизирање, негирање и мое лично понижување, кое провејува низ целиот текст. Тоа

чувство се појавува веднаш, започнувајќи со мојата биографија, потоа кратањето на 3 труда со меѓународен уредувачки одбор (**се брише активноста во 2012, која не е опфатена со претходниот избор, а веќе признаена од Комисијата, Билтен бр. 1144, 13.4.2017, стр. 32-34 и Билтен бр.1158, 1.12.2017, стр. 80-103**). Понатаму, еден труд од 2017 год. не е бодирани, позитивната оценка од самоевалуација на студенти внесена е само за 2016/17, оставена е празна графа за научноистражувачка работа, констатација дека **не** сум била ментор на магистерски и докторски трудови (како доцент и немам право да бидам ментор), нема бодови за активноста учество во оценување на 6 докторати, **не** сум учествувала во изготвување и пријавување на научни, стручно-апликативни проекти на МОН и развојни проекти (нема такви од 2012 год. во Р Македонија). Проектот за кој сум конкурирала и сум го добила преку МОН, финансиран од фондовите на Европската Унија, не го признаваат ниту како придонес во употребата на научноистражувачките резултати и со омаловажување објаснуваат, како од состаноци кои се одржуваат 2 пати годишно, на еден од нив присуствувала и кандидатката (што не е вистина и е објаснето подолу во текстот). Понатаму следи испуштено, а **не** бодирани секциско предавање на наученстручен собир за малиген мезотелиом 2017 год., сум била рецензент на 7 публикации (бодирани се само 5, без да се наведат кои, иако се уредно доставени), итн. На досегашните приговори Комисијата признава дел од неправдите кои ми ги нанесува со констатацијата дека **бодовите се ирелевантни за мојот избор** и причината за намалувањето на бодовите го објаснува со неуредно доставена документација од моја страна. При тоа, се наметнува впечатокот дека не се важни фактите, туку е важно кој и на каков начин ги презентира тие факти и дека во овој Реферат, Рецензентската комисија, комплетно го заборавила духот на академскиот кодекс, односно Етичкиот кодекс на УКИМ. Веќе цела година и половина, втурната сум во оваа голгота од реизбор, како единствен кандидат, и се соочувам со негативни последици кои се одразуваат врз целокупната моја работа и живеење, вклучително и креативната научна работа.

На конкурсот имам поднесено 5 научноистражувачки проекти, но Комисијата или не ги признава, или воопшто не ги разгледува без образложение, со што ја потврдува однапред донесената одлука по **секоја цена** да не бидам предложена во повисоко звање. Тоа се следниве проекти:

1.Multicenter, double-blind, Phase III trial to investigate and safety of oral BIBF 1120 plus standard pemetrexet therapy compared to placebo plus standard pemetrexet therapy in patients with stage IIIB/IV or recurrent non small cell lung cancer after failure of first line chmothotherapy (“The study drug “ BIBF 1120, 2010-2012) Dr. Simonida Crvenkova, Principal Investigator. Овој проект е поднесен и во претходниот избор во звањето доцент, но со оглед на фактот што активностите продолжија и во периодот опфатен со сегашниот избор, **т.н. извештаен период (од 25.2.2012 односно од објавата на конкурсот за доцент)**, поднесен е и сега. Комисијата воопшто не го разгледува, односно не го признава. Имено, контролните прегледи на вклучените пациенти, визитите од спонзорот и другите научноистражувачки активности траеја во текот на целата 2012 год. (во прилог). Вака постапив следејќи го примерот на мојата колешка Валентина Крстевска, која оваа Комисија ја предложи за избор и е избрана во

звaњето Вонреден професор на 28.12.2017 год. (**Билтен бр. 1031, 13.5.2012, стр. бр.137 и Билтен бр. 1050, 15.3.2013, стр. бр. 49-63, Билтен бр.1158, 1.12.2017, стр. 80-103**), а сега ми е рецензент.

2.COST научноистражувачки проект CA15204 "European Platform for Outcomes Research in to Perioperative Interventions during Surgery for Cancer". Овој проект Комисијата го оквалификува како платформа, и го бодува во **дејност од поширок интерес** и тоа само како членство во извршно тело на меѓународна организација, која **подржува/организира научноистражувачка дејност** (ФП7, ЦОСТ, ИЦГЕБ, ИЕАЕ и сл.), каде што и нема можност да се доспецифицира научно истражувачката дејност. Тоа е комплетно непознавање на природата и суштината на активностите на мултидисциплинарен, научноистражувачки проект од Европската програма за научна и техничка соработка, COST (финансирана од Европската Комисија преку Рамковната програма HORIZON2020). Всушност, Комисијата по грешка го употребува делот од насловот на овој проект каде што се користи зборот **платформа**, но тоа не е природата на ЕУ програмата COST! Ова се случува во време кога од 2012 год. во Македонија нема конкурси за финансирани научноистражувачки проекти преку МОН и ова е еден добар начин да се постигнат **значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати**, што е услов за изборот. Самиот дел во Правилникот за бодирање од УКИМ тоа и го потврдува преку насловот на активноста, **подржува/организира научноистражувачка дејност**. Работните групи и членовите на организациониот комитет на COST CA15204 досега имаат одржано четири состаноци во Брисел, Даблин (откажан од објективни причини), Женева, Инфо денот одржан на 15.9.2017 во МАНУ, и последниот состанок одржан на 9-10 март 2018 год. во Брисел. На состанокот во Брисел учествував со презентација (прилог - агенда од состанокот).

Комисијата постапува **неправедно и непринципиелно**, поради фактот што мои колеги се избрани во звања на Медицинскиот факултет во Скопје, токму со COST проекти, кои се бодирани како меѓународни. Пример во (**Билтен на УКИМ бр. 11.42 од 15.3.2017, стр. бр. 57-69 кај колегата А.Т. и стр. бр. 132-148 кај колешката Г.Р.**)

Овде го наведувам и податокот дека отсуството на конкурси за научноистражувачки проекти од МОН, во последните неколку години е земено предвид **во новиот Закон за високото образование**, каде што за наставно-научните звања доцент, вонреден професор и редовен професор **не се предвидува условот учество во научноистражувачки проекти (чл.166)**.

3. Рецензентската комисија извршила неправилно вреднување и на третиот национален проект со наслов: **Епидемиолошка анализа за преживувањето без прогресија и вкупното преживување кај пациенти со неситноклеточен белодробен карциним во Република Македонија во тек на 2009, 2010 и 2011 год.**, учесник во проектот е доц. д-р Симонида Црвенкова, носител на проектот е д-р Милан Ристески, а поддржувач на проектот е Hoffman La Roche. Рецензентската комисија ја вреднува оваа научноистражувачка дејност во **стручно-апликативна, како клиничка или научно-**

апликативна студија во областа на медицинските науки и здравството, оценета со 1 бод. Истиот овој проект е признат како **идеен проект во претходниот мој избор во звањето доцент.** Оваа дејност тогаш била прикажана како **"Подготовка на идеен национален проект Епидемиолошко истражување за белодробниот карцином во Р. Македонија"** оценет со **2 бода**, во Билтенот на УКИМ бр. **1031 од 15.5.2012, стр.130-150.** Како што беше планирано, по обработката на резултатите од овој проект, **објавен е труд во списанието Прилози (со меѓународен уредувачки одбор):** Risteski M, **Crvenkova S**, Atanasov Z, Isjanovska R. Epidemiological analysis of progression-free survival (PFS) and overall survival (OS) in Non-Small Cell Lung Cancer patients in Republic of Macedonia. Contributions, Sec Biol Med Sci XXXIV 3 **2013**; 49-61.

4. Останатите два проекта, каде што сум национален координатор, воопшто не се разгледувани ниту бодирани:

-Global study to assess the addition of Bevacizumab to carboplatin and paclitaxel as front-line treatment of epithelial ovarian cancer, fallopian tube carcinoma or primary peritoneal carcinoma (MO22923)-Simonida Crvenkova Site Coordinator of Macedonia, completed 2016 и -An open-label, multicenter study to assess the safety of RO5185426 in patients with metastatic melanoma (MO25515)-Simonida Crvenkova Site Coordinator of Macedonia.

Комисијата ја смета улогата на координатор, како улога на техничко лице, но секако дека таа активност е **учество во научноистражувачки проекти.**

По двете негативни рецензии, очигледно е дека Комисијата има цврста одлука, по секоја цена, да не ме предложи во повисоко звање, туку ме предлага за избор во досегашното звање доцент, во кое сум работела изминативе 6 години. Се прашувам, кои се понатамошните мои перспективи, но и перспективите на Катедрата по радиотерапија, кога досегашниот шест годишен труд изразен преку сите активности, во кои имаше и лични финансиски импликации, комплетно се бришат.

Решение за овој случај е безизлезност, со оглед на фактот што проекти на МОН и понатаму нема и доколку не ми се додели проект од страна на директор на ЈЗУ, нема да имам и понатаму. При вакви околности, законски, како доцент, нема да можам да бидам ментор на докторанди, кои ги има се повеќе, а има и недостаток на ментори од областа на онкологијата. Сакам да потенцирам дека некои дејности, кои не зависат лично од нас како наставници, не треба да се оквалификуваат како недостаток и негативност и да се одразат на понатамошниот наш професионален развој и унапредување! Имено, доколку ми се понуди научноистражувачки проект, најдговорно би го прифатила и би можела да дадам свој придонес, поради искуството кое веќе го имам стекнато, а тоа се гледа од мојата целокупна претходна и сегашна дејност. Поради сето горе изнесено, го молам Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет, во рамките на своите компетенции и обврски, да го разгледа и да го усвои овој **Приговор**, каде што се докажува дека Рефератот на Рецензентската комисија е пишуван врз база на селективен пристап кон поднесените факти и дека донесениот заклучок е **непринципиелен и неправеден.**

Ги молам членовите на ННС да го верифицираат овој Приговор и поради фактот што е во согласност со новиот Закон за високото образование (донесен

во собранието на Р Македонија на 2.5.2018, а објавен во Службен весник бр. 82/2018 на 8.5,2018 год.), во кој, според член 166, за избор во звањето вонреден професор, не е условот учество во научноистражувачки проект. Согласно членовите 217, 226 и 227 од истиот Закон, постапките кои се веќе во тек, ќе се изведуваат според новиот Закон и молам соодветно да интервенирате, доколку одлуката за избор е во спротивност со одредбите на овој Закон.

Подносител:

Доц. др. Симонида Црвенкова, с.р.

CLINICAL STUDY AGREEMENT

SPONSOR: Boehringer Ingelheim RCV GmbH & Co KG

at Dr. Boehringer-Gasse 5-11
A-1121 Wien, Austria

hereinafter "SPONSOR"

Protocol No: 1199.J4 ("the Protocol")

"Multicenter, randomized, double-blind, Phase III trial to investigate the efficacy and safety of oral BIBF 1120 plus standard pemetrexed therapy compared to placebo plus standard pemetrexed therapy in patients with stage IIIB/IV or recurrent non small cell lung cancer after failure of first line chemotherapy" ("the Study")

BIBF 1120 ("the Study Drug")

THIS AGREEMENT is made by and between

- (1) **PAREXEL International GmbH**
Klinikum Westend, Haus 18
Spandauer Damm 130
14050 Berlin, Germany
hereinafter "PAREXEL",

on behalf of

SPONSOR

- and (2) Dr. Simonida Crvenkova
PHI, University Clinic of Radiotherapy and Oncology,
17, Vodnjanska St,
1000 Skopje, Republic of Macedonia

hereinafter "Principal Investigator"

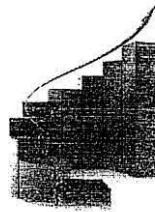
WHEREAS

- (1) SPONSOR is in the business of innovating, making, selling and distributing pharmaceuticals;
- (2) PAREXEL is acting on behalf of SPONSOR to arrange and administer a multi-centre study to clinically evaluate the Study Drug and has entered into an agreement with the SPONSOR concerning the management, funding and administration of the Study;
- (3) Principal Investigator has reviewed the sufficient information regarding SPONSOR's Study Drug, the Protocol for the Study and the investigator brochure to evaluate their interest in participating in the Study and desires to participate in the Study as more particularly described in this Agreement. The Study will be conducted by the Principal Investigator at PHI, University Clinic of Radiotherapy and Oncology, 17 Vodnjanska St, 1000 Skopje, Republic of Macedonia, hereinafter "Investigator", which has a separate contractual arrangement with the SPONSOR for the purpose of the Study.

Welcome to the LUME LUNG Newsletter # 7

In this 7th Newsletter we will focus on the following topics:

- General study information
- NEWS
- Medical – SAE Management
- Some useful hints for reporting SAE's
- Data Management
- Imaging
- Friendly Reminder
- For your attention
- Support needed? – contact details

1 General study formation

We have now hit the 400 patients randomized in LUME 2. Thanks to all for the hard work and dedication that it has taken to get us this far. We however still have to get to the peak of the Mont Blanc. It is time, at the end of the summer period in Northern Hemisphere, to re-energize this trial so that we achieve a recruitment rate of 0.18 pt/site per month (or higher). We count on your efforts! This is an optimistic time of year, and we encourage you to channel your optimism!

As of September 21 2010 a total of 647 patients were screened and 416 were randomized in the following countries.

Country	Pat. screened	Patients random.	% of init. sites screen. pat
Argentina	4	1	25
Australia	16	14	75
Bosnia	16	8	100
Brazil	43	25	72
Canada	37	18	83
Chile	18	11	80
Colombia	4	0	50
Ecuador	3	0	40
Hong Kong	3	1	50
Hungary	10	8	75
Ireland	1	0	25
Korea	45	30	80
Latvia	14	13	100
Macedonia	5	3	75
Malaysia	24	17	100
Mexico	10	4	40

Country	Pat screened	Pat random.	% of init. sites screen. pat
Moldova	5	4	100
Netherlands	6	5	50
New Zealand	25	18	75
Panama	4	2	100
Peru	30	24	89
Philippines	27	17	85
Serbia	75	60	100
Sweden	0	0	0
Taiwan	35	21	75
Thailand	49	31	100
Turkey	24	16	67
United States	114	65	64
Total	647	416	67

2 NEWS

DMC Meeting

The most recent DMC review meeting was held on 13 August 2010. The DMC recommended to continue both trials (1199.13 and 1199.14) unmodified.

Please file a copy of each Newsletter in your Investigator Site File
The information presented in this newsletter is confidential

Newsletter 7
1/6

FROM : PAREXEL

FAX NO. : 0040312286500

Nov. 02 2009 06:30AM P1

PAREXEL.**PAREXEL International Romania s.r.l.**

Metropolis Center
Str. Grigore Alexandrescu No.89-97, Bucharest, 010624, Romania
J40/9291 / 2004; CUI: R 16494261
Phone +4031 2253 000
Fax +4031 2286 500

On attention to:**Dr. Simonida Crvenkova, General Manager**

University Clinic of Radiotherapy and Oncology
Skopje, R. Macedonia

Dear Dr. Crvenkova,

My name is Cecilia Costache and I am the responsible Clinical Lead for the study BIBF 1199.14 for your country.

Please let me express my contentment to have the opportunity to work with you as a Principal Investigator on this clinical trial that is already being conducted in Macedonia.

I am looking forward to our forthcoming cooperation.

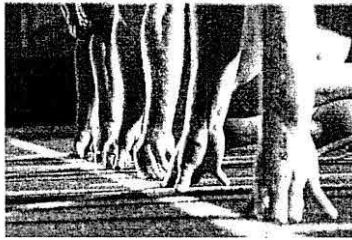
Best regards,

Cecilia Costache

2 Nov. 2009

Database Lock Preparation Starts NOW!

- All data for patient visits, OS Contacts, Imaging and Quality of Life questionnaires up to 18Jan2013 to be entered in RDC by 22Jan2013
- All queries should be answered and all pages approved by 29Jan2013
- Special queries resulting from additional reviews should be answered by 06Feb2013

2/15/2018

BIBF 1100.14-FU visit-143723

- Final eCRF approval (if needed) by investigators need to be completed by 07Feb2013
- Database lock is 15Feb2013

We kindly ask that for any long planned absence during this period, back up arrangements are in place and that your CRA/CMA is informed.

Please do not hesitate to contact your CRA/CMA with any questions or if you feel like you will not be able to meet the timelines as outlined above.

Many thanks!
Boehringer Ingelheim & PAREXEL study management team

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

1. Identification of the substance/mixture and of the company/undertaking

Designation : **BIBF 1120 ES**
 Synonyms : BIBF 1120 Ethanesulfonate
 Identified uses : Active pharmaceutical ingredient
 Company : Boehringer Ing. Pharma GmbH & Co.KG
 Binger Str. 173
 55216 Ingelheim am Rhein
 Telephone : +49800/7790900
 Telefax number : +496132/729999
 E-mail address : gefahr@boehringer-ingelheim.com
 Information providing division : Quality & Environmental Health & Safety
 Emergency information : (+49) (0)61 32 / 77 23 22 (24 h)

2. Hazards Identification

Classification according to Regulation (EC) No. 1272/2008:

Reproductive toxicity, Category 1B,
 Specific target organ toxicity - repeated exposure, Category 2,

Classification (67/548/EWG, 1999/45/EG):

R61 May cause harm to the unborn child.
 R33 Danger of cumulative effects.

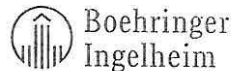
Labelling according Regulation (EC) No 1272/2008 [CLP]:

Pictogram(s)

Hazard Statement(s):	H360D H373	May damage the unborn child. May cause damage to organs through prolonged or repeated exposure.
Safety precaution(s):	P201 P202 P260 P281 P308 + P313	Obtain special instructions before use. Do not handle until all safety precautions have been read and understood. Do not breathe dust/ fume/ gas/ mist/ vapours/ spray. Use personal protective equipment as required. IF exposed or concerned: Get medical advice/

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

P314
 P405
 P501

attention.
 Get medical advice/ attention if you feel unwell.
 Store locked up.
 Dispose of contents/ container to an approved
 incineration plant.

Labelling according to EEC Directive (67/548/EWG,1999/45/EG):

Symbol(s):

Toxic

R phrase(s)

: R61
 : R33

May cause harm to the unborn child.
 Danger of cumulative effects.

S phrase(s)

: S22
 : S37/39
 : S46

Do not breathe dust.
 Wear suitable gloves and eye/face protection.
 If swallowed, seek medical advice immediately
 and show this container or label.

The product is used a pharmaceutical active substance. All precautions for drugs and pharmaceuticals should thoroughly be observed. Similar compounds are mutagenic and/or teratogenic. The product is capable of dust explosion.

3. Composition/Information on Ingredients

Hazardous ingredients

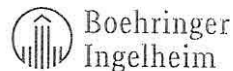
Chemical name	Classification	GHS classification	Concentration
3-(1-(4-(Methyl-(2-(4-methylpiperazin-1-yl)-acetyl)-amino)-phenylamino)-1-phenylmeth-(Z)-yliden)-2-oxo-2,3-dihydro-1H-indole-6-carboxylic acid methylester Ethansulfonate	T; R61, R33	Category 1B, H360D Category 2, H373	100 %
Molecular formula:	C31-H33-N5-O4 x C2-H6-O3-S		
Molecular weight:	649,76		

4. First-aid Measures

General advice

: Remove from exposure, lie down. Immediately remove contaminated clothing. If danger of loss of consciousness, place patient in recovery position and transport accordingly. Apply artificial respiration if necessary. First aid personnel should pay attention to their own safety.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Eye contact : Rinse immediately with plenty of water for at least 15 minutes. Keep eye wide open while rinsing. Call a physician immediately.

Skin contact : Wash off immediately with plenty of water. Cover wound with sterile dressing. Call a physician immediately.

Inhalation : Move to fresh air. Call a physician immediately.

Ingestion : Rinse mouth. Drink plenty of water. Call a physician immediately.

Notes to physician

Symptoms : Diarrhoea, Nausea, nausea, Vomiting, constipation

5. Fire-fighting Measures

Suitable extinguishing media : Use extinguishing measures that are appropriate to local circumstances and the surrounding environment., Water, Foam, Dry chemical, Carbon dioxide (CO₂)

Hazards during fire-fighting : In case of fire and/or explosion do not breathe fumes. Can be released in case of fire:, Carbon oxides, Sulphur oxides, nitrogen oxides (NO_x)

Protective equipment for fire-fighting : Self-contained breathing apparatus (EN 133) complete suit protecting against chemicals

Further information : Fire residues and contaminated fire extinguishing water must be disposed of in accordance with local regulations. Collect contaminated fire extinguishing water separately. This must not be discharged into drains.

6. Accidental Release Measures

Personal precautions : Wear protective equipment. Keep unprotected persons away. Ensure adequate ventilation.

Environmental precautions : Do not discharge into drains/surface waters/groundwater.

Methods for cleaning-up or taking-up : Cleaning operations should be carried out only while wearing breathing apparatus. For large amounts: Dampen, pick up mechanically and dispose of. Avoid raising dust. For residues: Use approved industrial vacuum cleaner for removal. Pack in tightly closed containers for disposal.

Additional information : Damp down dust with water spray jet.

7. Handling and Storage

Handling

Advice on safe handling : Ensure thorough ventilation of stores and work areas. Wear personal protective equipment. Breathing must be protected when large quantities are decanted without local exhaust ventilation. Do not open until use.

Hints for protection against fire and explosion : Keep away from heat and sources of ignition. Take precautionary measures against static discharges. Avoid creating dust.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Hygienic measures : General safety and hygiene measures. Hands and/or face should be washed before breaks and at the end of the shift. Store work clothing separately.

Dust explosion class : Represents a very severe dust explosion hazard.

Storage

Requirements for storage rooms and vessels : Keep container tightly closed in a cool, well-ventilated place. Protect from heat and direct sunlight. Jointless smooth floor. Storage: Recommended storage temperature 25°C.

Advice on storage compatibility : Keep away from food, drink and animal feedings. Advice on Segregation

Storage class according to VCI : 6.1AS Combustible solids, toxic

8. Exposure controls/personal protections

Control parameters

Components	Basis	Factor	BIEL-Group	Values	Remark
3-(1-(4-(Methyl-(2-(4-methylpiperazin-1-yl)-acetyl)-amino)-phenylamino)-1-phenylmeth-(Z)-yliden)-2-oxo-2,3-dihydro-1H-indole-6-carboxylic acid methylester Ethansulfonate	BIEL		3A	60 µg/m ³ 240 µg/m ³ (BI-STEL 15 min, 2x) 120 µg/m ³ (BI-STEL 60 min, 1x) BIPC: 3	
BIEL = Boehringer Ingelheim Exposure Limit / BI-STEL = Boehringer Ingelheim Short-Term Exposure Limit BIPC = Boehringer Ingelheim Pregnancy Category Factor = Ceiling limit/Exceeding factor					

Exposure controls

Advice on system design : Local exhaust

Personal protective equipment

Respiratory protection : Respirator must be worn if exposed to dust. Protecting mask (EN 136) particle filter P3 (EN 143)

Hand protection : Chemical safety glove category III (EN 374). Glove material: Nitrile rubber, Layer thickness: 0.43 mm (f.e. Camatril® green, Article No.732, Company KCL). Resistance (permeability): Level 6 (480 min).

Eye protection : Safety glasses with side-shields conforming to EN166 (Not necessary when using full face mask)

Body protection : Laboratory: laboratory coat; factory: chemical protection overall if dust is formed.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

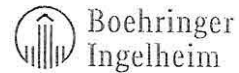
Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Additional information : Only use protective equipment in accordance with national/international regulations. Follow the national regulations about wearing personal protective equipment and the warranty given by the manufacturer for the safe function.
 General protective measures : Avoid exposure - obtain special instructions before use. Handle in accordance with good industrial hygiene and safety practice. Avoid contact with skin, eyes and clothing. Do not breathe dust.

9. Physical and Chemical Properties

Form : powder
 Colour : yellow
 Odour : No data available.
 Odour threshold : No data available.
 pH value : 4,4 at 20 g/l
 Melting point/ -range : 300 - 310 °C
 Boiling point/boiling range : No data available.
 Flash point : not applicable
 Ignition temperature : 405 °C
 Auto ignition temperature (raising of dust)
 Evaporation rate : No data available.
 Flammability : No data available.
 Combustion test : Localized combustion or glowing with practically no spreading
 Lower explosion limit : No data available.
 Upper explosion limit : No data available.
 Vapour pressure : No data available.
 Relative vapour density : No data available.
 Relative density : No data available.
 Solubility in water : > 20 g/l
 Partitioning coefficient n-octanol/water (log Pow) : Log POW: 2,7 (pH = 7)
 Thermal decomposition : to approx. 186 °C at 5 K/min
 No exothermic reaction at temperature rise Method: Differential Scanning Calorimetry (DSC)
 59 - 101 °C at 5 K/min
 Loss of weight Method. differential thermal analysis(DTA)
 Viscosity, dynamic : not applicable
 Explosiveness : No data available.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Peroxides : No data available.

Further information

Smouldering temperature : > 420 °C

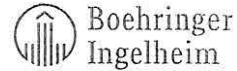
10. Stability and Reactivity

Maximum handling temperature for safety reasons (TmaxSi) : when a venting system is used 120 °C 24 hrs
 Hazardous reactions : Dust can form an explosive mixture with air.
 Conditions to avoid : No data available.
 Substances to avoid : No data available.
 Hazardous decomposition products : No data available.

11. Toxicological Information

Acute oral toxicity : LD50 > 2.000 mg/kg rat
 LD50 > 2.000 mg/kg mouse
 Acute inhalation toxicity : No data available.
 Acute dermal toxicity : No data available.
 Repeated dose toxicity : rat
 NOAEL: 20 mg/kg
 Exposition time: 28-day (oral)
 rat
 NOAEL: 3 mg/kg
 Exposition time: 13 weeks (oral)
 rat
 NOAEL: 5 mg/kg
 Exposition time: 26 weeks (oral)
 Monkey
 NOAEL: 3 mg/kg
 Exposition time: 13 weeks (oral)
 Monkey
 NOAEL: 10 mg/kg
 Exposition time: 52 weeks (oral)

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Monkey
 NOAEL: 5 mg/kg
 Exposition time: 14 d (intravenous)

Skin irritation : Non-irritant (rabbit) Method: Acute Dermal Irritation/Corrosion.
 Eye irritation : Mild eye irritation (rabbit) Method: OECD Guideline 405
 Sensitization : No alert for skin sensitization Method: DEREK (DEREK)
 Genetic toxicity in vitro : Ames-test
 Salmonella typhimurium
 Result: negative
 The substance was not mutagenic in bacteria.
 Mouse lymphoma assay
 mouse lymphoma cells
 Result: negative

Genetic toxicity in vivo : Micronucleus assay
 rat
 Result: negative
 No mutagenic effects reported.

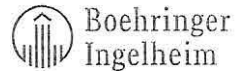
Carcinogenicity : No data available.
 Reproductive toxicity : No data available.
 Teratogenicity : No data available.
 Aspiration hazard : No data available.
 Assessment of teratogenicity : Showed teratogenic and/or embryotoxic effects in animal experiments.

12. Ecological information

Ecotoxicity

Toxicity to fish : No data available.
 Toxicity to daphnia : No data available.
 Toxicity to algae : EC50 (Growth rate) > 1 mg/l (Algae) Exposition time: 72 h
 Method: Algae, Growth Inhibition Test
 No toxicity up to solubility limit.
 EC50 (yield) > 1 mg/l (Algae) Exposition time: 72 h Method:
 Algae, Growth Inhibition Test
 No toxicity up to solubility limit.
 NOEC >= 1 mg/l (Algae) Exposition time: 72 h Method: Algae,
 Growth Inhibition Test
 No toxicity up to solubility limit.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

Toxicity to bacteria : NOEC \geq 1.000 mg/l (activated sludge) Exposition time: 3 h
 Method: OECD 209

Chronic toxicity to fish : NOEC = 0,038 mg/l (fish) Method: OECD Guideline 210
 Lowest observed effect concentration = 0,12 mg/l Method: OECD Guideline 210

Chronic toxicity to aquatic invertebrates : NOEC = 0,24 mg/l (Daphnia) Exposition time: 21 d
 Lowest observed effect concentration = 0,81 mg/l (Daphnia)
 Exposition time: 21 d

Persistence and degradability

Biological degradation : Not easily biodegradable (by OECD criteria). Exposition time: 28 d
 Method: OECD 301 B Guideline

Transport between environmental compartments : KOC: 4330
 Method: OECD Guideline 106

KOC: 6886
 Method: OECD Guideline 106

Bioaccumulation : No appreciable bioaccumulation potential is to be expected (log P(o/w) 1-3).

PBT and vPvB assessment : No data available.

13. Disposal Considerations

Product : Dispose of in accordance with local regulations.

Contaminated packaging : Packs that cannot be cleaned should be disposed of in the same manner as the contents. Uncontaminated packaging can be recycled.

14. Transport Information

Further information : Not classified as dangerous for conveyance in the meaning of the regulations for the transport of dangerous goods by road and rail. Not classified as dangerous in the meaning of sea and air transport regulations.

Safety Data Sheet according to Regulation (EC) No 1907/2006

Release : 6.0
 Reviewed on : 24.08.2012
 Replaces the version of : 26.03.2012
 Date of Print : 14.11.2012
 Product : BIBF 1120 ES

15. Regulatory information

National legislation/regulations

Water hazard class : VVWS
 WGK 3 highly water endangering
 Annex 3 VwVwS (Germany) dated Mai, 17th 1999

Other regulations : Employment restrictions concerning young persons must be observed (JArbSchG), Employment restrictions concerning pregnant and lactating women must be observed (MuSchRIV).

16. Other particulars

Full text of hazard symbols and R-phrases if mentioned as hazardous components in chapter 2.

H360D May damage the unborn child.
 H373 May cause damage to organs through prolonged or repeated exposure.

R61 May cause harm to the unborn child.
 R33 Danger of cumulative effects.

Vertical lines in the left hand margin indicate an amendment from the previous version.

The information provided in this Safety Data Sheet is correct to the best of our knowledge, information and belief at the date of its publication. The information given is designed only as a guidance for safe handling, use, processing, storage, transportation, disposal and release and is not to be considered a warranty or quality specification. The information relates only to the specific material designated and may not be valid for such material used in combination with any other materials or in any process, unless specified in the text.

**NOTIFICATION FOR AMOUNT FOR PI
date 20/Sep/2012**

To: Parexel International GMBH, Spandauer Damm 130, 14050 Berlin, Germany

Clinical Study: BIBF 1199.14

PAREXEL Project N°: 90277

Sponsor: Boehringer Ingelheim

Principal Investigator name: Dr. Simonida Crvenkova

Site N°: 7553

Site address: PHI, University Clinic of Radiotherapy and Oncology, 17, Vodnjanska St, 1000 Skopje, R. of Macedonia

Recipient:

Account Holder Name: Makedonska Avtorska Agencija

Account Holder Address: 14, Koco Racin Bd, 1000 Skopje, Macedonia

Name of the Bank: Komercijalna Banka AD Skopje

SWIFT Code: KOBKMK2X

IBAN No: MK07300701000041968

Pat.N°	Visit	Price
143723	F-UP3	150,00 €
	F-UP4	150,00 €
	F-UP5	150,00 €
	TOTAL DUE: 450,00€	

Payment:

Simonida Crvenkova

Name

Medica Doctor - PJ

Title

C. Yptekrolo

Signature

20 Sep. 2012

Date

History Sheet for Investigator's Brochure

INVESTIGATOR'S BROCHURE

Investigator's brochure: BIBF 1120, Indication: Cancer	
History Sheet	Project Number: 1199.P1/1199.P2/ 1199.P4/1199.P5/ 1199.P6/1199.P7/ 1199.P8//1199.P11
	Date of IB: 03 July 2012
	Document Number: U02-1482-12
	Page: 1

Version No.	Date	Author	Sections changed	Brief description of change
12	2 July 2012	Morsli Kaiser	2, 3 6.1 6.2 6.4 7	Updated information in accordance with sections 6.1 & 6.2 Numbers updated Whole section revised & reorganised
		Braun	4.2	Elimination of 200 mg dose strength Update of shelf life and storage information
		Hilberg	5.1	unchanged
		Krist	5.2	unchanged
		Colbatzky	5.3	Update of U-numbers, corrections of orthographic errors, no significant changes of the text.
		Dallinger	6.1, 7, 2	Study 1199.75 incorporated. General update.

Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG · 88397 Biberach an der Riss

To whom it may concern

Boehringer Ingelheim
Pharma GmbH & Co. KG
Clinical Research Germany

Updated investigator brochure (version 12, dated 03. July 2012) for nintedanib (BIBF 1120) in oncology: no new benefit / risk assessment

4 July 2012

Dear colleague,

The new version of the investigator brochure for nintedanib (version 12) has been published. As compared to the prior version 11, there is no change of the benefit / risk assessment.

In particular, there is no change in the interpretation of the safety for the patients and to the scientific rationale with respect to all ongoing studies with nintedanib in cancer patients. There is also no change of the listed adverse events as no unexpected new safety findings have been detected during the update period.

With respect to the main side effects of nintedanib, such as gastrointestinal side effects and reversible transaminase elevations, there is no change in the benefit / risk assessment as compared to the last IB. In addition respective diagnostic (safety laboratory frequency) and preventive measures (dose adaptation and – reduction schemes) are implemented in all ongoing studies.

The patient information sheets of all ongoing studies will be checked whether their current wording adequately reflect the actual version of the investigator brochure.

With kind regards
Boehringer Ingelheim Pharma GmbH & Co. KG
i.V.

PD Dr. med. R. Kaiser

Unser Zeichen
/cw

PD Dr.med. Rolf Kaiser
Telefon 07351 54-9 41 02
Telefax 0-7351 54-94125
E-Mail rolf.kaiser@
boehringer-ingelheim.com

Birkendorfer Straße 65
88397 Biberach an der Riss
Telefon 07351 54-0
Telefax 07351 83-0
www.boehringer-ingelheim.de

Sitz Ingelheim am Rhein
Registergericht Mainz
HR A 22206

Deutsche Bank AG
BLZ 550 700 40 Kto 011 032 000
BIC DEUTDE5M
IBAN:
DE46 5507 0040 0011 0320 00

Komplementär
Boehringer Ingelheim
Deutschland GmbH

Geschäftsführung
Dr. Engelbert Günster
(Vorsitzender)
Ralf Gorniak
Felix Gutsche
Mark Hagmann
Dr. Martin Wanning

Vorsitzender des Aufsichtsrates
Engelbert Tjeenk Willink

Sitz Ingelheim am Rhein
Registergericht Mainz
HR B 23260

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEA... SOLVE TODAY!!!!

Reply |

Delete

Junk |

...

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

Larisa Tasevska <larisa.tasevska@comac-medical.com>

Reply |

To: Daniela Simonova

You: Daniela Simonova (simonovadaniela@yahoo.com)

Hi

Zdravo Daniela,

Te molam da vneses Response assessment za 14372 i da gi orgovorish querite vo vraska so progresot na bolesta.

Ke te zamolam da gi popolnis denes, bidejki imaat database lock i baraat site queries da bidat odgovoreni URGENT.

Ti blagodaram odnapred,

Pozdrav,

Lara

On 24.05.2012 09:59, Mateescu, Elis wrote:

Dears,

I know that was a lot of work during this period and a lot of "Trackers" but please please let's do a last minute effort because otherwise all I got so far will not matter and we will point fingers.

I say this because it happened yesterday for very little lack.

Please review the below table and the enclosed tracker for approval verification! I have inserted in yellow the open items.

Dear Gunes, Marija, Larisa and Mira,

Please be so kind and review the next table :

COUNTRY	PXL SiteNo	BI SiteNo	Patient	Visit name	Page name	ID	
Macedonia	7553	BP047553	143723	EOT	TERM_MED	1456214501	AUTOCHECK
Macedonia	7553	BP047553	143723	FUP CUM	CANC_THPY	1456206301	AUTOCHECK
Macedonia	7553	BP047553	143723	FUP CUM	CANC_THPY	1456206401	AUTOCHECK

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!

Netherlands	7752	BP047752	143790	RESPONSE	RESPONSE	1440440801	AUTO QUE
Netherlands	7752	BP047752	143790	AE	ADV_EVENTS	1456204401	AUTO QUE
Netherlands	7752	BP047752	143790	AE	ADV_EVENTS	1456204501	AUTO QUE
Serbia / Yugoslavia	7855	BP047855	143881	SCREEN	ONCOL_HIST	1410222501	AUTO QUE
Serbia / Yugoslavia	7855	BP047855	143881	SCREEN	PCEMOTHY	1454601501	AUTO QUE
Serbia / Yugoslavia	7855	BP047855	143882	AE	ADV_EVENTS	1070281901	DM
Serbia / Yugoslavia	7855	BP047855	143883	SCREEN	ONCOL_HIST	1406830201	AUTO QUE
Turkey	7951	BP047951	143900	RESPONSE	RESPONSE	1136973701	AUTO QUE
Turkey	7951	BP047951	143900	RESPONSE	RESPONSE	1136973901	AUTO QUE
Turkey	7951	BP047951	143900	RESPONSE	RESPONSE	1136974101	AUTO QUE
Turkey	7951	BP047951	143900	RESPONSE	RESPONSE	1136974001	AUTO

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

							QUE
Turkey	7956	BP047956	144002	SCREEN	PCHEMOTHY	1425089601	AUT QUE
Turkey	7957	BP047957	144026	C_4EOC	ADM_BP_C	1398996001	AUT QUE
Turkey	7958	BP047958	144040	AE	ADV_EVENTS	1449581001	DM
Turkey	7958	BP047958	144041	AE	ADV_EVENTS	1070945501	DM
Turkey	7958	BP047958	144044	SCREEN	PCHEMOTHY	1453000401	AUT QUE
Turkey	7958	BP047958	144044	SCREEN	PCHEMOTHY	1425100001	AUT QUE

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

Turkey	7960	BP047960	144084	EOT	TERM_MED	1454441501	DRUG
Turkey	7960	BP047960	144084	SCREEN	ONCOL_HIST	1406830301	AUTOC QUE
Turkey	7960	BP047960	144084	EOT	TERM_MED	1443125601	AUTOC QUE
Turkey	7960	BP047960	144084	EOT	TERM_MED	1443125501	AUTOC QUE
Turkey	7960	BP047960	144085	SCREEN	ONCOL_HIST	1406830401	AUTOC QUE

Dears Gunes and Marija,

As I already sent to you please solve the last imaging queries. Please my previous message with the regard.

COUNTRY	SITE_ID	SUBJECT_NUMBER
Serbia	7855	143883
Turkey	7958	144040
Turkey	7960	144084
Turkey	7960	144084
Turkey	7960	144084
Turkey	7960	144084
Turkey	7960	144084
Turkey	7960	144084

Thank you for all your work!!

Kind regards, Elis

Elis Mateescu
Clinical Operations Leader

PAREXEL International Romania s.r.l.
RULUI OPERATORII ELIELI, sectorul 4 Bucuresti
Str. Căpitan Alexandru cel Mare 157
Tel: +40 31 200 00 00

Interim Analysis Update

We would like to thank you very much again for your ongoing commitment, patience and the work you and your teams invested during the data cleaning period.

Please do not hesitate to contact your CRA/CMA with any questions or feedback you would like to share.

Many thanks!
Boehringer Ingelheim & PAREXEL study management team

Please file a copy of each Fax in your Investigator Site File, Sect. 14

10th July 2012

2/15/2018

BIBF 1100.14-FU visit-143723

Reply | Delete | Junk | ...

BIBF 1100.14-FU visit-143723

Larisa Tasevska <larisa.tasevska@comac-medical.com>

On: 15 May 2012, 11:14 AM

To: Daniela Simonova (simonovadaniela@yahoo.com)

Reply

Hi,

Zdravo Daniela,

Te molam vnesti ja poslednata FU vizita za pacientkata 143723, vo CRF-ot.

Poslednata vizita koja e zapisana e na 14 May 2012, a spored Protokolot sekoja sledna vizita treba da e na 8 nedeli.

Ti blagodaram,

Pozdrav,

Lara

--

Larisa Bozinkoceva-Tasevska, MD
Senior Clinical Research Associate

Comac Medical Ltd.
6B, Georgi Skrizevski St.
Skopje, Macedonia
Tel: +389 2 3 109994
Fax: +389 2 3179 355

mob: + 389 70 378 984

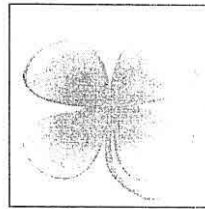
<http://www.comac-medical.com/>
larisa.tasevska@comac-medical.com

The information transmitted in this communication is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of, or taking of any action in reliance upon, this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please destroy any copies, contact the sender and delete the material from any computer.

1199.14 Study
NEWSLETTER
 ISSUE No. 13 – June 2012

Welcome to the LUME LUNG Newsletter # 13 !

In this 13th Newsletter we will focus on the following topics:

- SAE Reconciliation
- End of treatment note
- Perceptive Imaging
- Timely resolution of imaging queries
- Timelines of Interim DB Lock .14 / 90277

1 SAE Reconciliation

In preparation for the interim and final analysis SAE reconciliation procedures are ongoing and we would like to remind you that the submitted SAE form must match the eCRF entries and any change on either one should also be made on the other in order to avoid the release of further queries. If you have any questions on how to respond to SAE queries please contact your CRA.

2 End of treatment note

The "end of treatment" calls are an important task to be completed, especially in the current phase of our studies. If calls are not done or only at a late stage, IxRS will supply sites unnecessarily with medication which causes additional costs and more work, also for your site personnel.

3 Perceptive Imaging

Sending of unscheduled images

We would kindly like to remind you to send all available images to Perceptive. Keep in mind to also send all unscheduled scans in a timely manner.

Please file a copy of each Newsletter in your Investigator Site File
The information presented in this newsletter is confidential

Newsletter 13
 1/2

4 Timely resolution of Imaging queries

Due to the upcoming Interim Analysis we kindly request that you review and respond to all open queries on imaging by 22nd June at the latest. Your CRAs will assist you with answering them in case you need additional clarification

5 Timelines of Interim DB lock

The previous timelines for the interim DB lock had to be shifted into the month of June. The cut-off date however has not changed and remains 17th April, but in order to increase the overall data quality the sponsor has decided to extend the cleaning period until June 27th.

The detailed timelines are thus the following:

Cut-off date = April 17th 2012

Last query out = June 8th 2012

Last query answer reviewed by DM = June 15th 2012

All pages approved = June 22nd 2012

Interim DB Lock = June 27th 2012

On behalf of the whole of our PXL team we would like to sincerely thank you for your ongoing support and patience throughout this cleaning period

Thank you for reading!

Please contact your CRA if you have any questions on the content of the Newsletter.

Best regards,

Your team from Boehringer Ingelheim

Your team from PAREXEL International

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

F +1.031.228.6500
 M +1.073.621.7025
 Interoffice: 433-104
Elis.Mateescu@PAREXEL.com
www.PAREXEL.com

This communication, including any attachments, is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential material. Any review, retransmission, distribution or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please destroy any copies, contact the sender and delete the material from any computer. Thank you.

From: Alhas, Sarah
Sent: Thursday, May 24, 2012 07:56
To: Bhering, Enir; Bucan-Hasan, Adina; Chai, SweeChin; Davis, Stella; Mateescu, Elis; McCormick, Brett; Muniz, Josefina
Subject: 90277_Updated reports

FYI

Query Status:

COUNTRY	PXL SiteNo	CRA REVIEW	INV REVIEW
Argentina	2052		20
	2056	23	8
	2061		1
	2062		1
	2067		28
Australia	8056		6
Brazil	2154	3	
	2165		1
	2171		1
	2177	2	2
	2178		2
	2180	2	1
Canada	2181		1
	1552	2	
	1553		2
	1554		5
Chile	1556		1
	2251	7	2
	2253	17	1
	2254		2
	2256		1
Ecuador	3252		1
Macedonia	7553		4

2/15/2016

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

New Zealand	8751		3
	8754		2
Panama	2852	3	
Peru	2951		7
	2953		5
	2954	1	
	2955		6
	2959	5	1
Philippines	8851		3
Serbia / Yugoslavia	7855		4
South Korea	8552		1
	8555		4
	8564		1
Taiwan	9054		5
	9062		2
Thailand	9152		1
Turkey	7951		4
	7956		2
	7957		1
	7958		4
	7960		5
United States	1051		1
	1058		1
	1086		1
	1092		2
	1097	2	
	1151		6
	1152		2
	1165		2
	1169		1
	1174		1
	1179		2
	1182		1
	1188		1
	1196		1
	1199		2
	1254		9
	1256		1
	1261		2
Grand Total		68	193

Thank you,

Sarah Alhas
 Senior Project Leader
 PAREXFL International GmbH
 T +49.6105.9430-111

This communication, including any attachments, is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential material. Any review, retransmission, distribution or other use of this information by persons or entities other than the

<mailto:Sarah.Alhas@parex.com>

6/8

2/15/2018

Re: 90277_Updated reports_PLEASE SOLVE TODAY!!!!

Geschäftsführer: Josef von Rickenbach, Dr. Ulf Schneider - Handelsregister: Amtsgericht Berlin-Charlottenburg HRB 14341 - 1012 (na
 Gesellschaft: Berlin
 Am Bahnhof Westend 11, 14059 Berlin - Fon: +49 - 30 - 306850 - Fax: +49 - 30 - 30685299 - www.PAREXEL.com
 (Geschäfts- und Postadresse: Klinikum Westend, Haus 18, Spandauer Damm 1130, D-14050 Berlin)

From: puneet.nanda@boehringer-ingenelheim.com [mailto:puneet.nanda@boehringer-ingenelheim.com]
Sent: Mittwoch, 23. Mai 2012 18:43
To: Alhas, Sarah
Cc: ruiwen.zhou@boehringer-ingenelheim.com
Subject: Updated reports

Hi Sarah,

Sorry I didn't send yesterday. Here are the updated approval/verification and discrepancy reports. I've also attached a pdf that pertains to open SAE queries in case that's of any help as well.

<<1199_14_ApprovalVerificationStatus_23MAY12.xlsx>>
 <<1199_14_ApprovalVerificationStatus_23MAY12.pdf>> <<1199_14_Query_age_SAE_Recon.pdf>>
 <<1199_14_Query_age.xls>>

Puneet Nanda

Clinical Data Management

Boehringer-Ingelheim Pharmaceuticals Inc.

203-798-5592

puneet.nanda@boehringer-ingenelheim.com

Larisa Bozinkocheva-Tasevska, MD
 Senior Clinical Research Associate

Comac Medical Ltd.
 6B, Georgi Skrizevski St.
 Skopje, Macedonia
 Tel: +389 2 3 109994
 Fax: +389 2 3179 355

mob: + 389 70 378 984

<http://www.comac-medical.com/>
larisa.tasevska@comac-medical.com

The information transmitted in this communication is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of, or taking of any action in reliance upon, this information by persons or entities other than the intended recipient is

1199.14 Study
NEWSLETTER
 ISSUE No. 12 – April 2012

Welcome to the LUME LUNG Newsletter # 12 !

In this 12th Newsletter we will focus on the following topics:

- **New timelines for Interim database lock**
- **Follow-up compliance**
- **Perceptive Imaging**
- **Adverse Events Coding Split**

1 New timelines for Interim database lock

Further to the letter distributed to you, we would like to give you an update on the planning of the Database Lock for the primary endpoint, Progression Free Survival (PFS). The clinical trial report will be used to support a potential submission of the LUME-Lung 1 (study 1199.13) and is thus of great importance for the clinical program.

Taking into consideration Easter vacations and a further Oracle down time, the new interim milestones have been set as follows:

Cut-off date for clinical data = 17 April

All data entered by sites = 27 April

Last query generated by DM = 11 May

Pages approved and verified = 18 May

DB Lock = 29 May

Please file a copy of each Newsletter in your Investigator Site File
The information presented in this newsletter is confidential

Newsletter 12
 1/2

2 Follow-up compliance

During the past months we could observe the trend to keep our "lost to FU" ratio of stable, which is a great achievement. We would like to thank all of you for your continuous work on following up with the patients about their status.

We can observe however an increasing trend in refusals by patients to be followed up further. This is concerning the one of the endpoints in the study is progression free survival and thus the data is extremely important to analyze the study in the end. Thus we kindly ask you to review different opportunities with your patients and discuss their decisions, possibly providing further explanation and details to them how important the data is. It is possible for patients to continue to take part in FU (via phone) if they refuse to be followed for CT scans or attend on-site visits. It is our goal to keep the current rate constant without further increases in refusals and losses.

3 Perceptive Imaging

Please continue to send all images to Perceptive Imaging and include all images that haven't been sent yet. Since these images will be centrally assessed for the PFS analysis, please answer all Imaging queries in time. If you are in doubt about a query please do not hesitate to contact the Perceptive Imaging Team.

4 Adverse Events Coding Split

Adverse Events' terms require coding and therefore need to be clear and must refer to one condition. Please make sure that the AEs are recorded in RDC as terms clearly referring to only one condition, because in other cases a term split will be necessary. Please note that necessity to split the term in Data Management for coding purposes will have wider consequences including:

- Queries to clarify if the indicated treatment applies to all events resulting from the split of the initially entered event
 - Updates to SAE form if event met seriousness criteria.
- In case you will notice/ will be notified about the term split necessary for coding purposes please do not delete the split

Thank you for reading!

Please contact your CRA if you have any questions on the content of the Newsletter.

**Best regards,
Your team from Boehringer Ingelheim
Your team from PAREXEL International**

Boehringer Ingelheim (Canada) Ltd./Ltée - Burlington, Ontario

Crvenkova, Simonida
 PHI-University Clinic of Radiotherapy and Oncology
 17, Vodnjanska St.
 1000 Skopje
 Macedonia, The Former Yugoslav Republic Of

Boehringer Ingelheim
 (Canada) Ltd./Ltée
 Medical Department
 Clinical Research

May 2, 2012

Dear Dr Crvenkova,

Rolf Kaiser, M.D.
 Team Member Medicine
 E-Mail: rolfkaiser@
 boehringer-ingelheim.com

With this letter we would like to provide you with answers to frequently upcoming questions from site teams on patients' follow up compliance. Complete overall survival follow up data for all randomized patients is extremely important to ensure rigorous study results. Thus we kindly ask for your cooperation to minimize loss of survival information.

Isabelle Voccia, Ph.D.
 Clinical Scientist
 E-Mail: isabelle.voccia@
 boehringer-ingelheim.com

What you can offer to your patients currently in follow up status, if

- A patient refuses to come to your site
 - You may offer a phone follow up for the patient. This means your site staff will call the patient's home every 6-8 weeks to confirm the health status of the patient.
- A patient does not want to have any further images taken
 - You may offer that no further images are taken and the patient is only followed up for other study relevant data including survival.
- A patient does not want to sign an informed consent update

Page 2

- o Please explain the that the update can also be signed at home and returned by post in case the patient refuses to travel. If this does not help, the update does not need to be signed by the patient to take further part in the survival follow up.
- A patient does not want to be called anymore for survival follow up
 - o If the patient refuses to provide information about his/her health status during phone calls or written requests, please ask if you may still use information provided or obtained via third parties, like the general practitioner of the patient, or his/her family.

Kindly take care that all of the above mentioned actions and decisions need to be properly documented in the patient's medical chart and a comment being added to RDC.

We would like to thank you for your sustained effort in this trial

Kind Regards,

Rolf Kaiser

Isabelle Voccia

Radiology Image Transmittal Form
Protocol BI 1199.14

Please complete for each timepoint

Site No (if rights) _____ Investigator Name _____
 Subject No (if rights) _____ Date of Birth _____ Exam Date _____
(D D M M Y Y Y Y)

Have you removed patient's confidential information (name, initials, address) from images you want to share for research?

Timepoint (check only one) Screening unscheduled end of treatment Follow up, after _____
 Week _____
 Modality (check all that apply) CT Multi slice MRI Bone scan PET-PEI other, please specify: _____
 CT single slice Chest MRI Bone scan Whole Body correlated, please specify: _____
 CT Conventional Abdomen MRI Other (please specify): _____
 Chest CT Brain MRI Other (please specify): _____
 Abdomen CT Other (please specify): _____
 Brain CT Other (please specify): _____
 Other (please specify): **PET LVI'S**
 Brain scan not required (except at Baseline visit)

Data transfer (check all that apply) CD-ROM (preferred) MOD (Media Object Definition) Hard copy film, how many _____
 sFTP (secure File Transfer Protocol) _____

Give the look-alike type used in the appropriate column below and provide a brief explanation for any preferred parameter change in the comment. **Note: All parameters used to acquire the baseline scan should remain constant for subsequent imaging, performed during the study. Please ensure that the field of view and large enough and consistent. See Imaging Acquisition Guidelines (IAGs).**

Preferred Parameter	Slice Thickness	Interval / Table Feed	IV Contrast	Timing (approx. 50% contrast)
☐ Multi slice CT	5 mm (preferred)	(contiguous slices, no gap)		Yes
☐ Single slice CT	5 mm (preferred)	(contiguous slices, no gap)	100-150 ml non-ionic	Yes
☐ Conventional CT	10 mm (preferred)	(contiguous slices, no gap)		Yes
☐ MRI (chest, abdomen)	10 mm (5 preferred)	As close to 0% as possible	0.1-0.2 mmol/kg Gadolinium (20 ml max)	Yes
☐ MRI (brain)	5 mm (preferred)	As close to 0% as possible	0.1-0.2 mmol/kg Gadolinium (20 ml max)	Yes
☐ PET-PEI	N/A	N/A	18F-FDG or 18F-NaF (555-925 MBq)	Yes
☐ Bone scan	N/A	N/A	99mTc-MDP or 99mTc-HDP or 99mTc-3,3'-DPPE (925 MBq)	Yes
☐ Other (please specify)				Yes

Signature: _____ Date: _____

Image together with a hard copy of IFF-10
 Perceptivics Informatics Inc., BI Team, Am Bahnhof Westend 11, 14099 Berlin, Germany

Boehringer Ingelheim (Canada) Ltd/Liée - Burlington, Ontario

Boehringer Ingelheim
(Canada) Ltd/Liée
Medical Department
Clinical Research

Dear Dr,

March 12, 2012

With this letter we would like to give you an update on the LUME-Lung 2 trial (1199.14), as well as provide you with some details regarding our approach to timing of the Database Lock for the primary endpoint, Progression Free Survival (PFS).

Status update (March 1st 2012)

- The trial randomised a total of 718 patients
- 53 patients are still on treatment
- 191 patients in FUP
- The clinical trial report will be used to support a potential submission of the LUME-Lung 1 (study 1199.13).

Rolf Kaiser, M.D.
Team Member Medicine
E-Mail: rolf.kaiser@
boehringer-ingelheim.com

Isabelle Voccia, Ph.D.
Clinical Scientist
E-Mail: isabelle.voccia@
boehringer-ingelheim.com

The PFS analysis will include all patients who discontinued treatment prior to June 18th 2011, and the trial team has decided to wait for all patients included in the primary efficacy analysis to reach a PFS event. As of today one of these randomized patients has not experienced a PFS event. Therefore the DBL initially planned for March 8th 2011 has been extended to approximately May 29th.

Parexel will communicate shortly the new cleaning deadlines so that we can reach our objective.

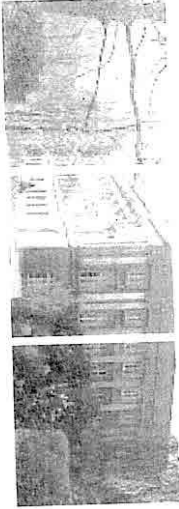
We would like to thank you for your sustained effort in this trial.

Kind Regards,

Rolf Kaiser

Isabelle Voccia

European Training School in Perioperative Care of the Cancer Patient

9-10 March, 2018

Palais des Académies / Paleis der Academiën

www.medicongress.com

WELCOME

Dear colleagues,

The European Platform for Outcomes Research Into Perioperative Interventions during Surgery for Cancer (CA 15204), The European Organization for Research and Treatment of Cancer (EORTC) and the department of Anaesthesiology and Perioperative Medicine in the University Hospital UZ Brussel (VUB) organise the European Training School in Perioperative Care of the Cancer Patient.

Anaesthesia for the cancer patient undergoes a striking development throughout all these years. We invited marked international speakers who will discuss both the evolution of all the aspects of research in perioperative period and future perspectives in anaesthesia for the cancer patient.

This event is the perfect moment to bring together anaesthetists, oncologists (both medical and surgical), and all the researchers who are concerned, during their symposium.

Furthermore, it is an opportunity for all other specialists of other disciplines to obtain a broad overview of the (r)evolution which could evolve within the next few years.

We wish you an instructive and stimulating Meeting!

PROGRAMME, 9 MARCH 2018

- 14.00 **Opening**
Patrice Forget, Brussels
- 14.05 **Background of EU COST ACTION / Who we are**
Donal Bugdy, Dublin
- 14.20 **Background of EORTC / How we work**
Denis Lacombe, Brussels
- 14.35 **Models of collaboration (EORTC/ESSO/SURCARE)**
Carmela Caballero, Brussels
- 15.00 **How anaesthesia/analgesia might influence cancer outcomes and how to progress**
Donal Bugdy, Dublin
- 15.25 **Round table**
- 15.35 **Coffee break**
- 16.15 **Intravenous vs. Inhalational anaesthetics on cancer cell biology**
Ma Dading, London
- 16.40 **Link between Inflammation and cancer, oploids and angiogenesis**
Alain Borgeat, Geneva
- 17.05 **Regional anaesthesia techniques in breast cancer surgery and how to do them**
Donal Bugdy, Dublin
- 17.35 **Reception**

PROGRAMME, 10 MARCH 2018

- 08.55 **Opening**
Patrice Forget, Brussels
- 09.00 **Enhancing impact of cancer surgery with repurposed drugs**
Gauthier Bouche, Brussels
- 09.25 **How can we improve perioperative care for the very young, the very fragile, and the very old cancer patients through clinical research**
Pawel Kabata, Gdansk
- 09.50 **Multimodal Post Surgical Management of Cancer Pain Acupuncture and Prevention**
Agnes Mazic-de Sonis, Belgium
- 09.55 **Post discharge analgesia after surgery: nudging patients in the right direction**
Sara Sampaio Soares, Portugal
- 10.00 **Standard Perioperative exercise Program to Improve Cancer Surgery Outcomes (SPRINT)**
Carmela Caballero, Belgium
- 10.05 **Impact of perioperative hypnosis analgesia on post mastectomy chronic pain**
Julie Betendorff, Belgium
- 10.10 **Survival for Inoperable non-small Cell Lung Cancer Patients Treated with Different Combination of Chemotherapy and Conformal Radiotherapy**
Simonida Cvenkova, Macedonia
- 10.20 **Coffee Break**
- 11.00 **A plea for multidisciplinary program with the example of the non-steroidal anti Inflammatory drugs**
Patrice Forget, Brussels
- 11.25 **Impact of implementing prehabilitation programs on immune mechanisms during the perioperative period**
Sergio Sandrucci, Turin
- 11.50 **Methodological Issues / valid endpoints for research conducted during the perioperative period**
Laurence Collette, Brussels
- 12.15 **Round table**
- 12.30 **Closing remarks**

REGISTRATION FEES

	On-Site
Friday, 9 March	€ 35,00
Saturday, 10 March	€ 15,00
Full Period	€ 50,00

Registration Fees Include:

- Access to the scientific sessions
- Programme booklet
- Coffee Break and Reception on Friday, 9 March
- Coffee Break on Saturday, 10 March

Organisation

MediCongress Services NV
 Noorwegenstraat 49
 9940 Evergem
 Phone: + 32 (0)9 218 85 85
 Fax: + 32 (0)9 344 40 10
 Email: info@medicongress.com

GENERAL INFORMATION

Venue

Palais des Académies / Palais der Academien
 Rue Ducale 1 / Hertogstraat 1
 1000 Brussels

How to reach the venue?

We discourage coming to Brussels by car as the location is well served by public transport (bus, metro and train).

- By train: Brussels, Central station. It takes about 10 minutes to walk from the Central Station to the venue. Alternatively, you can take the metro.

- By metro: Subway station Trône/Troon From Central Station: line 1 to Art-Loi/Kunst-Wet and there line 2. From North Station: trainway to Rogier and there line 2. From South Station: line 2

- By car: Follow the inner ringroads clockwise towards rue de la Loi/Wetstraat, then take the side-road of Boulevard du Regent/ Regentlaan to the venue. There are paying parking spaces in the immediate vicinity of the venue (payment to be renewed every 2 hours). It is advised to park in the underground car park 'Albertine' (16 Place de la Justice). From there it is a 10 minute walk to the venue.

Language

The official language is English. There is no simultaneous translation.

Accreditation

The organisers have submitted a request for accreditation and participants will receive a Certificate of Attendance by email after the Course.

Liability

Neither the organisers nor MediCongress accept liability for damages and/or losses of any kind, which may be incurred by participants during the Course. Participants are advised to take out insurance against losses, accidents or damage which could be incurred during the Course.

- (5) Посебните услови и постапката за избор на демонстраторите, како и нивните права и обврски во наставно-образовниот процес се уредуваат со општ акт на универзитетот и општ акт на единицата на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.
- (6) Демонстраторите учествуваат во наставно-образовниот процес во обем и на начин определен со студиската програма.
- (7) Факултетот, односно високата стручна школа и демонстраторот склучуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски. Исплатата на надоместоците за избраните демонстратори се врши од сопствените приходи на факултетот, односно самостојната висока стручна школа, за што не се бара согласност од Министерството за финансии.

Оддел 2

Критериуми и услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања

Критериуми за избор во звања

Член 164

- (1) Критериуми за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се:
1. стекнато образование,
 2. резултати од научно-истражувачка работа и
 3. резултати и искуство во наставната дејност и подготвување на наставен и научно-истражувачки подмладок,
 4. стручно-применувачка или стручно-уметничка дејност.
- (2) Врз основа на критериумите од ставот (1) на овој член, се пропишуваат општите и посебните услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања.

Видови услови за избор во звања

Член 165

- (1) Изборот во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се врши според општи и посебни услови.
- (2) Општите услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со овој закон.
- (3) Посебните услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

Општи услови за избор во наставно-научни звања

Член 166

- (1) Во наставно-научно звање доцент, може да биде избрано лице кое:
1. има остварено просечен успех од најмалку 3,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,
 2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира,
 3. има објавени најмалку четири научни трудови во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавувањето на огласот за избор,
 4. има познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа и
 5. има способност за изведување на високообразовна дејност.
- (2) Во наставно-научно звање вонреден професор, може да избрано лице кое:
1. има остварено просечен успех од најмалку 3,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,
 2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира,

3. има објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавување на огласот за избор,

4. било претходно избрано во наставно-научно звање доцент и

5. има способност за изведување на високообразовна дејност.

(3) Во наставно-научно звање редовен професор, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00

(осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус,

2. има научен степен доктор на науки од соодветната област,

3. има објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со овој закон во последните пет години пред објавување на огласот за избор,

4. да бил претходно избран во звање вонреден професор,

5. има објавен рецензиран учебник или монографија или практикум или збирка задачи од научната област за која се избира и

6. има способност за изведување на високообразовна дејност.

(4) Странскиот јазик односно јазици чие познавање се бара заради исполнување на условот од ставот (1) алинеја 4 на овој член, нивото на познавање и начинот на проверка на познавањето на странскиот јазик, односно јазици, поблиску се регулираат со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

(5) На лицата кои имаат заснован работен однос како доцент, вонреден професор, асистент, асистент докторанд или помлад асистент на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (2) алинеја 1 и ставот (3) алинеја 1, при нивниот избор во исто или повисоко наставно-научно звање без оглед на која високообразовна установа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во наставно-научни звања по стручно-уметнички предмети

Член 167

За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус, признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата, како и способност за наставна работа.

Општи услови за избор во наставно-стручни звања

Член 168

(1) За лектор може да биде избрано лице кое:

1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,

2. има стекнато назив магистер од соодветната област,

3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно и

4. има наставно и практично искуство во полето во кое се избира.

(2) За виш лектор може да биде избрано лице кое:

1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,

2. има стекнато назив магистер од соодветната област,

3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно,

3. има наставно и стручно искуство во областа во која се избира,

4. било претходно избрано за лектор на високообразовна установа и

5. има објавено научни и стручни трудови во областа во која се избира.

(3) На лицата кои се избрани во наставно-стручно звање со заснован работен однос пред стапувањето во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот

(1) алинеја 3 и ставот (2) алинеја 3, при нивниот избор во исто или повисоко наставно-стручно звање без оглед на која високообразовна установа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во наставни звања на висока стручна школа

(4) Конститутивната седница на Одборот за евалуација ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование во рок од 15 дена од денот на изборот односно именувањето на неговите членови согласно одредбите на овој Закон.

Усогласување на општите акти на
високообразовните установи со овој закон

Член 214

(1) Постојните универзитети и единиците во нивниот состав и самостојните високообразовни установи запишани во Регистарот на високообразовните установи во Република Македонија во рок од 3 месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го усогласат своето работење, ќе ги донесат статутите и другите општи акти утврдени со овој закон.

(2) Статутите и другите општи акти на високообразовните установи донесени пред стапувањето во сила на овој закон, престануваат да важат по истекот на рокот за усогласување со одредбите на овој закон рокот определен со став (1) на овој член.

(3) До донесувањето на статутите и другите општи акти од ставот (1) на овој член, односно до истекот на рокот за нивно донесување, ќе се применуваат постојните општи акти.

Постапка за основање високообразовна установа

Член 215

Постапката за основање на високообразовна установа која започнала до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе заврши според одредбите на законот според кој истата е започната.

Постапка за акредитација на студиски програми и
издавање решение за почеток со работа

Член 216

Постапката за акредитација на студиски програми и за издавање решение за почеток со работа, започната до донесување и стапување во сила на актите утврдени со овој Закон, ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2015, 30/2016 и 127/16).

Услови според кои ќе продолжи избор во звање

Член 217

(1) Изборот во наставно-научно, научно, наставно и соработничко звање започнат пред влегувањето во сила на овој закон ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2015, 30/2016 и 127/16).

(2) До донесување на општите акти на високообразовните установи утврдени со овој Закон кои се однесуваат на условите, постапката и критериумите за избор во наставно-научно, научно, наставно и соработничко звање, изборот во овие звања ќе се вршат според одредбите на овој закон и на општите акти кои биле во сила на денот на стапување во сила на овој закон, при што одредбите на општите акти на високообразовните установи кои се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

Редовни професори и научни советници избрани на единици во состав на универзитет и
професори на високи стручни школи

Член 218

(1) Редовните професори и научните советници избрани на единици во состав на универзитет кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се избрани во тоа звање

(5) Мандатот на студентските органи кои се избрани во роковите од овој член може да трае пократко или подолго од една година, но не повеќе од 18 месеци, во зависност од терминот утврден во статутот на студентското собрание како период за одржување на редовни избори за студентските органи.

Признавање на високообразовни квалификации
стекнати во странство

Член 223

Постапката за признавање на високото образование стекнато во странство која е започната пред донесувањето на овој закон, ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2015, 30/2016, 120/2016 и 127/2016).

Избор во наставно-научно звање редовен професор

Член 224

Одредбата од членот 166 став (3) точка 5 од овој закон, ќе се применува по истекот на три години од денот на стапување во сила на овој закон.

Акредитација на ментори на докторски студии

Член 225

Акредитациите на ментори на докторски студии добиени пред стапување во сила на овој закон, продолжуваат да важат и по неговото стапување во сила.

Престанување со важност

Член 226

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2015, 30/2016, 120/2016 и 127/2016), освен оние одредби кои што, согласно овој закон, се применуваат и по влегувањето во сила на овој закон, а до истекот на роковите предвидени со овој закон.

Продолжување со важност на подзаконските акти

Член 227

До донесување на подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се применуваат постојните подзаконски акти донесени според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2015, 30/2016, 120/2016 и 127/2016), при што одредбите коишто се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

Влегување во сила на законот

Член 228

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

До

Наставно-научниот совет на

Медицинскиот факултет во Скопје

Предмет: Одговор на Приговорот поднесен од страна на доц. д-р Симонида Црвенкова во врска со заклучокот на Рефератот за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област онкологија, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, бр. 1168 од 2.5.2018 година.

Во врска со Приговорот од заклучокот на Рецензентската комисија доставен од доц. д-р Симонида Црвенкова, Рецензентската комисија го разгледа овој Приговор и го дава следниов

О д г о в о р

Рецензентската комисија потврдува дека кандидатката д-р Симонида Црвенкова не ги исполнува условите за избор во звањето вонреден професор предвидени со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Д-р Симонида Црвенкова во извештајниот период **не** учествувала во научноистражувачки проекти, односно нема значајни достигнувања во примена на научноистражувачките резултати.

Комисијата смета дека кандидатката д-р Симонида Црвенкова ги исполнува условите за избор во звањето доцент предвидени со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, заради што му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да биде избрана во звањето доцент во наставно-научната област онкологија.

Нагласуваме дека ова е трета рецензија напишана од три различни рецензентски комисији која носи заклучок дека кандидатката не ги исполнува условите да биде избрана во повисоко звање.

Првата рецензентска комисија беше во состав: проф. д-р Снежана Смичкоска, проф. д-р Киро Велков, проф. д-р Лилија Анастасова Николова, проф. д-р Дејан Докиќ и проф. д-р Даниела Чапаровска (Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, бр. 1144 од 13.4.2017 година).

Втората рецензентска комисија беше во состав: проф. д-р Снежана Смичкоска, проф. д-р Светлана Антевска Грујоска и проф. д-р Даниела Чапароска (Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, бр. 1158 од 1.12.2017 година).

Третата рецензентска комисија во состав: проф. д-р Снежана Смичкоска, проф. д-

р Валентина Крстевска и проф. д-р Светлана Антевска Грујоска дојде до истиот заклучок.

Конкурсот не е разрешен досега од причини кои не се во ингеренциите на рецензентските комисии кои навремено и компетентно ја вршат својата работа.

Бодувањето во Рефератот е направено објективно, со многу внимателен преглед на приложената документација и земени се предвид сите активности на кандидатката во изминатите 5 години согласно со Правилникот за бодување.

Во последната ставка од Приговорот, кандидатката сама потврдува дека не ги исполнува условите за избор во повисоко звање, односно дека во извештајниот период **не** учествувала во научноистражувачки проекти и бара да биде избрана во повисоко звање согласно со новиот Закон за високото образование, во кој критериумите за избор се изменети и кој не е во сила. Со тоа потврдува дека наводите во Приговорот за намерно непризнаени научноистражувачки проекти од сите 3 комисии се лажни.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Снежана Смичкоска, с.р.

Проф. д-р Валентина Крстевска, с.р.

Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДНО ЛИЦЕ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ТРАНСФУЗИОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/08, 103/08, 26/09, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15, 30/16, 120/16 и 127/16), а во врска со членовите 9, 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 274/13), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 18. 4. 2018 година, донесе решение за формирање на Рецензентска комисија за избор на 1 лице во сите научни звања во научната област трансфузиологија, во согласност со конкурсот објавен на 21.3.2018 година, во состав:

- 114. проф. д-р Миленка Благоевска
- 115. проф. д-р Соња Топузовска
- 116. проф. д-р Воскресија Стефановска.

На конкурсот објавен на 21.3.2018 година, во дневните весници „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“, се пријави н. сор. д-р Татјана Макаровска-Бојациева, вработена на Институтот за трансфузиона медицина во Скопје.

По разгледувањето на приложената документација од кандидатката н. сор. д-р Татјана Макаровска-Бојациева, Рецензентската комисија го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Татјана Макаровска-Бојациева е родена во Скопје, во 1967 година. Основно и средно образование завршила во Скопје со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1986 година, а дипломирала во 1992 година со просечен успех 9,7. Постдипломските студии од областа на имунологијата ги започнала во 1993 година, а во 1997 година се стекнала со звањето

магистер по базична и клиничка имунологија со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Лимфоцитни субпопулации кај болните со бронхијална астма” на Медицинскиот факултет во Белград.

Во 1996 година се вработила во Републичкиот завод за трансфузиологија. По завршувањето на специјализацијата по трансфузиологија во 1999 година, работи на Одделот за имунохематологија.

Докторскиот труд со наслов „Евалуација на алоимунизирани пациенти кон клинички значајни крвнотипни антигени”, под менторство на проф. д-р Миленка Благоевска, го одбранила во јануари 2010 година.

Активно се служи со англискиот и германскиот јазик.

Д-р Макаровска-Бојациева е член на Македонското лекарско друштво, Здружението на трансфузиолози на Македонија и на Интернационалното здружение на крвната трансфузија (ISBT).

Наставно-образовна дејност

За асистент по трансфузиологија била избрана во 2002, 2006 и 2011 година. Од самиот почеток е вклучена во постдипломската едукација на специјализанти од различни области на интерната медицина, хирургијата и трансфузиологијата. Од учебната 2007/2008 година е вклучена во изведувањето на практичната настава по предметите: Трансфузиологија, за студенти на додипломски студии по медицина и Дијагностички методи, за стручни студии за медицински сестри и техничари. Предавач е на Европската школа за трансфузиона медицина (ESTM) од 2005 година.

Во 2013 година е избрана во звањето научен соработник по предметот Трансфузиологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1047 на 1.2.2013 година.

Од учебната 2013/2014 година е вклучена во изведувањето на теоретската настава по предметот Трансфузиологија за студентите по општа медицина и за студентите на тригодишните стручни студии на Медицинскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка и стручно-апликативна дејност

Д-р Татјана Макаровска-Бојациева својот стручен придонес во текот на 20-годишното работење како специјалист по трансфузиологија во најголем дел го дала во областа на имунохематологијата.

Насочувањето и едукацијата на д-р Татјана Макаровска-Бојациева во областа на имунологијата, а посебно во областа на имунохематологијата, започнало уште во текот на постдипломските студии и специјализацијата. Престојувала на усовршување во Заводот за клиничка трансфузиологија при Клиничкиот болнички центар во Загреб (2002 г.), потоа во Централниот институт за трансфузиона медицина во Инсбрук, Австрија (2001 г.), како и во фирмата „ДиаМед” во Швајцарија (2001 и 2004 г.). Активно учествувала на повеќе конгреси во земјата и во странство, на три школи од областа на имуногенетиката во трансфузионата

медицина во Љубљана, Словенија (1999, 2001 и 2004 г.), како и на три школи во организација на Европското здружение за трансфузиона медицина во Братислава (2000 г.), Белград (2003 г.) и Тирана (2005 г.).

Организатор и активен учесник е на 3. и 4. Конгрес на трансфузиолозите на Македонија (2009 година и 2014 година), на Првата македонска конференција за алтернативи во трансфузијата кај критично болни пациенти во 2012 година, како и на 19. Интернационални средби на Дунавската лига за тромбоза и хемостаза во 2017 година во Скопје.

Д-р Т. Макаровска-Бојациева активно учествувала во воведувањето на микрогелтехниката во имунохематолошките лабораториски тестови од 1998 година.

Во периодот од 2005 до 2010 д-р Макаровска-Бојациева е раководител на Одделението за имунохематолошка контрола на крвта, каде што за прв пат во 2007 година ја воведува техниката за работа во микроплочи, како и автоматизацијата во имунохематолошката контрола на крвта.

Од јануари 2011 година, д-р Макаровска-Бојациева е раководител на Одделот за контрола на крвта (имунохематолошко тестирање и тестирање на маркерите на трансфузиски трансмисивните заболувања). При тоа активно работи на изготвување и воведување на стандардни оперативни постапки (СОП) за имунохематолошките тестирања (преттрансфузиско тестирање, пренатално тестирање и др.) и за контролата на крвта.

Од 1999 година била вклучена во процесот на воведување на информатизација во ИТМ-Скопје. За таа цел ја изготвила параметражата за компјутерскиот софтвер ПРОГЕСА. Во 2000 година, д-р Макаровска-Бојациева направила обука на целиот персонал за работа со софтверот ПРОГЕСА, а од 2001 година тој проработил во живо. Од тогаш, па сè до денес, таа е одговорна за софтверскиот дел на програмата.

Од 2016 година, д-р Макаровска-Бојациева работи на воведување на нов информатички систем познат како e-Delphyn и е наменет за дарителите на крв, преработката, тестирањето и издавањето на крвта. Во 2017 година е наименувана за национален координатор за работата на системот и неговата имплементација во регионалните центри при ИТМ на РМакедонија.

Денес активно работи на осовременување на постојните лабораториски тестови, како и на воведување нови. Дел од нејзината стручна активност е работата во амбулантата за хеморагични и тромботични заболувања при ИТМ-Скопје.

Како активен член и потпреседател на Здружението на трансфузиолозите на Македонија во периодот од 1998 до 2001 година, учествува во организацијата на повеќе стручни и научни конгреси, семинари и работилници. Како слушател и предавач континуирано учествува на стручните состаноци на Здружението на трансфузиолозите и други стручни здруженија.

Автор и коавтор е на околу 200 научни трудови од областа на трансфузиологијата и имунологијата, од кои околу 30 се објавени in extenzo во домашни и странски списанија. Дел од објавените трудови се презентирани на повеќе национални и меѓународни научно-стручни собири и конгреси.

Учествувала во преведувањето и изготвувањето на едукативни материјали и стручни текстови од областа на трансфузиологијата, како што се: Препораки на Советот на Европа и СЗО-прирачник за подготовка, користење и обезбедување

квалитет на крвни компоненти, Препораки за развој на национална политика и водичи за клиничка употреба на крвта, Упатства за изготвување програми за осигурување на квалитетот во трансфузиските служби, „Корисни знаења во врска со коагулацијата”, Практикум за студентите по медицина, Национални препораки за преттрансфузиско тестирање, Стандардни оперативни постапки во имунохематолошките тестови. Автор е на книгата „Основи на клиничката трансфузиска практика”.

При изборот и реизборите за асистент и научен соработник на д-р Татјана Макаровска-Бојациева се рецензирани 105 труда во Вилтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (894 /06, 952 /11 и 1047/13). За овој избор приложува трудови за рецензија кои се прикажани во делот за научноистражувачка дејност од образецот Анекс 2.

АНЕКС2

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** **Татјана Спасе Макаровска-Бојадиева**

(име, татково име, презиме)

Институција: **Институт за трансфузиона медицина - Скопје**

(назив на факултетот /институтот)

Научна област: **трансфузиологија****НАУЧНО - ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на национален научен проект Главен истражувач на проектот „Ретки крвни групи“, од научната област трансфузиологија, потесно подрачје: имунохематологија чиј носител е Катедрата за трансфузиологија	6
2.	Апстракт објавени во зборник од национална и меѓународна конференција 117. Makarovska-Bojadzieva T. , Blagoevska M., Velkova E., Dukovski R., Nikoloska I., Angelovski J., Useini S. Alloimmunization due to transfusion- a comparative study. 21 st regional Congress of the ISBT, Lisbon, Portugal, June 18-22, 2011. Vox Sanguinis; 101 (1) p-409.	1
	118. Blagoevska M, Makarovska Bojadzieva T , Todorovska E, Mitevska L. Teaching transfusion medicine in R.Macedonia. 21 st regional Congress of the ISBT, Lisbon, Portugal, June 18-22, 2011. Vox Sanguinis 2011;	1

101 (1) p-016.

119. Nikoloska I., **Makarovska-Bojadzieva T.**, Raka F., Apostolovska R., Velkova E., Stambolieva D. Utilization of blood in gastroenterohepatogy. 21st regional Congress of the ISBT, Lisbon, Portugal, June 18-22, 2011. Vox Sanguinis; 101 (1) p-555. 1
120. **Tatjana Makarovska-Bojadzieva**, Milenka Blagoevska, Julija Samonikov-Tosevska, Emilija Velkova, Ivanka Nikoloska. Immunization against red blood cell antigens in transfused patients. Transfusion Days of Serbia, October 4-6th, 2012, Bil Transuziol 2012; 58(1-2) p.134. 1
121. S.Useini, I.Nikoloska, R.Dukovski, **T.Makarovska-Bojadzieva**, L.Mitevaska, R.Apostolovska. Blood donors and ethnic correlation. Transfusion Days of Serbia, October 4-6th, 2012, Bil Transuziol 2012; 58(1-2) p.106. 1
122. Ivanka Nikoloska, L.Mitevaska, S.Useini, **T.Makarovska-Bojadzieva**, E.Velkova, J.Samonikov Tosevska, J.Anelovski. Clinical use of blood and blood components in R.macedonia. Transfusion Days of Serbia, October 4-6th, 2012, Bil Transuziol 2012; 58(1-2) p.119. 1
123. E.Velkova, S.Drakulevski, **T.Makarovska-Bojadzieva**, I.Nikoloska, J.Angelovski. Haemolytic disease of the newborn by atypical antibodies. Transfusion Days of Serbia, October 4-6th, 2012, Bil Transuziol 2012; 58(1-2) p.129. 1
124. Apostolovska R., Dejanova-Ilijevska V., Nikolova I., Neceva V., **Bojadzieva –Makarovska T.**, Useini S. Management of acqured hemophilia. 17th International meeting of the Danubian League against thrombosis and haemorrhagic disorders; XX . Czech and Slovak conference on thrombosis and hemostasis, May 22-25, 2013, Hradec Kralove, Czech Republic, Book of abstracts, p.150. 1
125. Nikoloska I., Apostolovska R., **Bojadzieva-**

Makarovska T., Velkova E., Neceva V. Oral anticoagulant therapy and diagnoses. 17th International meeting of the Danubian League against thrombosis and haemorrhagic disorders; XX . Czech and Slovak conference on thrombosis and hemostasis, May 22-25, 2013, Hradec Kralove, Czech Republic, Book of abstracts, p.137. 1

126. Rumjana Apostolovska, Ivanka Nikoloska, Violeta Dejanova, Violeta Neceva, **Tatjana Makarovska-Bojadzieva**. Long-term managing thromboprophylaxis in women with risk pregnancy. 22nd International congress on thrombosis. October, 6-9, 2012, Nice, Abstracts, p. 0217. 1

127. Ivanka Nikoloska , Violeta Neceva, Rumjana Apostolovska, **Tatjana Bojadzieva-Makarovska**, Ema Velkova, Julija Samonikov-Tosevska. D-Dimers and pregnancy. XXIV Congress of the International Society of Thrombosis and Haemostasis, June29-July 2, 2013, Amsterdam. ePosters Publication p. 363, Po 215. 1

128. Rumjana Apostolovska, Violeta Dejanova-Ilijevska, Ivanka Nikoloska , Violeta Neceva, **Tatjana Bojadzieva-Makarovska**. Diagnosis of acquired hemophilia due to pregnancy. XXIV Congress of the International Society of Thrombosis and Haemostasis, June29-July 2, 2013, Amsterdam. ePosters Publication p 348, Po 002. 1

129. **Makarovska-Bojadzieva T.**, Blagoevska M., Samonikov-Tosevska J., Nikolova J, Velkova E, Nikoloska I and Apostolovska R. Prevalence of transfusion transmitted infectious disease markers in Macedonian blood donors. 23rd Regional congress of the ISBT, Amsterdam, The Netherlands, Vox Sanguinis (2013) 105 (Suppl.1) 65-299, p. 282 (163). 1

130. Samonikov-Tosevska J, Blagoevska M, **Makarovska-Bojadzieva T**, Nikoloska I and Velkova E. Prevalence of irregular red cell antibodies in blood donors. 23rd Regional congress of the ISBT, Amsterdam, The Netherlands, Vox Sanguinis (2013) 105 (Suppl.1) 65-299,

p. 407 (204).

1

131. Blagoevska M., Mitevska L., Velkova E., Makarovska Bojadzieva T. Blood donor structure in R.Macedonia in the year 2013. 6. Hrvatski kongres hematologa i transfuziologa. 20-23. ozujka 2014, Rovinj. Lijec Vjesn 2014; 136 (1):p.59.

1

132. **Makarovska Bojadzieva T.**, Velkova E., Blagoevska M., Hristova Dimceva A., Nikoloska I., Samonikov Tosevska J. RBC Alloimmunization in transfused patients. 6. Hrvatski kongres hematologa i transfuziologa. 20-23. ozujka 2014, Rovinj. Lijec Vjesn 2014; 136 (1):p. 98.

1

133. Velkova E., **Makarovska Bojadzieva T.**, Blagoevska M., Hristova Dimceva A., Nikoloska I., Samonikov Tosevska J. Review of positive direct antiglobulin test in neonates. 6. Hrvatski kongres hematologa i transfuziologa. 20-23. ozujka 2014, Rovinj. Lijec Vjesn 2014; 136 (1):p.98.

1

134. E. Todorovska, V.Neceva, **T.Makarovska-Bojadzieva**, E.Velkova, M.Blagoevska, V.Dejanova-Ilijevska, J.Samonikov-Tosevska. Haemostatic monitoring of Dabigatran Etxilate in patients with elective hip and knee replacement. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.37.

1

135. R. Apostolovska, I.Nikoloska, **T.Makarovska-Bojadzieva**, E.Velkova, V.Dejanova-Ilijevska. Thromboprophylaxis for stroke in atrial fibrillation patients. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.41.

1

136. **T.Makarovska-Bojadzieva**, E.Todorovska, V.Neceva, R.Apostolovska, I.Nikoloska, M.Blagoevska, E.Velkova, J.Samonikov-Tosevska. Trombotic thrombocytopenic purpura as a diagnostic challenge-case report. 23rd Biennial International Congress on

Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.55.	1
137. E.Todorovska, T.Makarovska-Bojadzieva , V.Neceva, E.Velkova, M.Blagoevska, J.Angelovski. Correlation between parameters of fibrinolytic system and lipid status in patients with deep venous thrombosis. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.59.	1
138. J. Samonikov-Tosevska, T.Makarovska-Bojadzieva , E.Todorovska, I.Nikoloska, V.Neceva, R.Apostolovska, M.Blagoevska, E.Velkova. D-dimer levels and thromboprophylaxis after delivery. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.72.	1
139. T.Makarovska-Bojadzieva , E.Todorovska, R.Apostolovska, I.Nikoloska, V.Neceva, E.Velkova, J.Samonikov-Tosevska, M.Blagoevska. Evaluation of D-dimer levels in pregnant women according to gestational week. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.107.	1
140. I.Nikoloska, R.Apostolovska, T.Makarovska-Bojadzieva , E.Velkova. Arterial thrombosis-prevalence by gender. 23rd Biennial International Congress on Thrombosis, 14-17 May 2014, Valencia, Spain. Thrombosis Research 2014; 133 (3): p.52.	1
141. E.Velkova, T.Makarovska-Bojadzieva , I.Nikoloska, J Angelovski, J Samonikov-Toseva. Red cell immunization in multiply transfused patients. IV Congress of transfusion medicine of Republic of Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 38.	1
142. Nikoloska I., Apostolovska R., Makarovska-Bojadzieva T. , Velokova E., Stambolieva D., Raka F. Evaluation of issued blood units for last two years. IV Congress of transfusion medicine of Republic of	

Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 22.

1

143. Apostolovska P., Nikoloska I., Mitevska L., **Makarovska T.**, Velkova E. Collected and distributed blood units in Republic of Macedonia. IV Congress of transfusion medicine of Republic of Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 33.

1

144. Mitevska L., Neceva V., Stojkoska S., **Makarovska-Bojadzieva T.**, Blagoevska M., Nikoloska I., Todorovska O. First experiences in internal audits at National institute of transfusion medicine. IV Congress of transfusion medicine of Republic of Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 72.

1

145. **Makarovska-Bojaxieva T.**, Blagoevska M., Velkova E., Samonikov Tosevska J., Nikoloska I. Otstraneti krvni komponenti-sporedbena analiza. IV Kongres po transfuziona medicina na Republika Makedonija. 08-11.10.2014, Skopje, Kniga apstrakti, str. 74-75.

1

146. Olga Damevska-Todorovska, E.Velkova, A.Hristova-Dimceva, V.Dejanova, R.Grubovic, **T.Makarovska-Bojadzieva**, J.Angelovski, B.Todorovski, N.Veljanovski. Implementation of haemovigilance in the Republic of Macedonia. IV Congress of transfusion medicine of Republic of Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 77.

1

147. Velkova E., **Makarovska-Bojadzieva T.** Progress of automatization in immunohamatological testing in Republic of Macedonia. IV Congress of transfusion medicine of Republic of Macedonia, 08-11.10.2014, Skopje, Abstract book p. 79.

1

148. Velkova EV, **Makarovska-Bojadzieva T**, Blagoevska M, Hristova-Dimceva AH, Samonikov-Tosevska JS, Nikoloska IN. Serological findings and morbidity of ABO haemolytic disease of newborn. Abstracts of the 33rd International Congress of ISBT, Seoul, Korea, May 31-June 5, 2014. Vox Sanguinis (2014)

107 (suppl. 1) p.207.

1

149. Velkova Emilija, **Tatijana Makarovska-Bojadzieva**, Ivanka Nikoloska, Jani Angelovski, Julijana Tasevska-Samonikov. Menagement of the hemolytic disease of the newborn in correlation with the immunohematology research. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):103.

1

150. **Makarovska-Bojadzieva Tatjana**, Velkova Emilija, Blagoevska Milenka, Samonikov-Tosevska Julija, Nikoloska Ivanka. Red blood cell antibody screening in blood donors. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):104.

1

151. Blagoevska P.Milenka, Velkova K.Emilija, Mitevska V.Lolita, **Makarovska-Bojadzieva Tatjana**, Samonikov-Tosevska Julija, Donev Metodi, Memedi Egzon. Konowledge of medical and nursing students in Republic of macedonia related to blood transfusion HIV/AIDS. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):118.

1

152. Olga Todorovska, E.Velkova, N.Veljanovski, D.Stankovic, V.Neceva, L.Mitevska, J.Angelovski, **T.Makarovska**, B.Lj.Todorovski. Non-conformities and quality indicators in Institute of transfusion medicine of the Republic of Macedonia in the period of 2010-2013. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):131.

1

153. Apostolovska Rumjana, Nikoloska Ivnaka, Mitevska lolita, **Makarovska-Bojadzieva Tatjana**, Velkova Emilija. Eletronic system for appointments of medical examinations-contribution to better quality of health services. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):132.

1

154. Nikoloska I., Apostolovska R., Makarovska-Bojadzieva T., Velkova E., Mitevska L. Outdated (expired) blood units in the last three years. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014. Bil Transfusiol 2014; 60(1):175.	1
155. Makarovska-Bojadzieva T., Neceva VN, Nikolova NJ, Velkova VE, Blagoevska MB, Samonikov-Tosevska JS, Mitevska LM, Todorovska OT. Lipemic Blood donor samples: to test or not. Abstracts of the 25th Regional Congress of ISBT, London, UK, June 27-July 1, 2015. Vox Sanguinis (2015) 109 (Suppl. 1) p.110.	1
156. Nikolova JN, Makarovska-Bojadzieva TM, Veklova VE, Blagoevska MB, Samonikov-Tosevska JST, Damevska-Todorovska ODT. Prevalence of transfusion transmitted infectious diseases markers in Macedonian blood donors-a comparative study. Abstracts of the 25th Regional Congress of ISBT, London, UK, June 27-July 1, 2015. Vox Sanguinis (2015) 109 (Suppl. 1) p.217.	1
157. Raka F, Makarovska-Bojadzieva T, Damevska-Todorovska O, Blagoevska M, Petkovic E, Grubovik R. Blood discarding-quality indicators survey. Abstracts of the 25th Regional Congress of ISBT, London, UK, June 27-July 1, 2015. Vox Sanguinis (2015) 109 (Suppl. 1) p.114.	1
158. Todorovska ODT, Velkova EV, Makarovska-Bojadzieva MBT, Todorovski BLT, Veljanovski VN, Trajkovska TJ, Mitevska ML. Non-conformities as quality indicators in ITM MK in the period 2007-2014. Abstracts of the 25th Regional Congress of ISBT, London, UK, June 27-July 1, 2015. Vox Sanguinis (2015) 109 (Suppl. 1) p.115.	1
159. E. Velkova, V. Dejanova Ilijevska, T. Makarovska-Bojadzieva, L Mitevska, M. Blagoevska, I.Nikoloska, J. Samonikov Tosevska. Predictive value of anti-D subclasses in hemolytic disease of the newborn. 26th Regional Congress of the ISBT, Bali, Indonesia, November 14-16, 2015. Vox Sanguinis (2015), 109 (suppl. 2) p. 72-73.	1
160. M. Blagoevska, L.Mitevska, E.Velkova,	

T.Makarovska-Bojadzjjeva. Defferred donors in R.Macedonia in the year 2014. 26th Regional Congress of the ISBT, Bali, Indonezia, November 14-16, 2015. Vox Sanguinis (2015), 109 (suppl. 2) p. 39.

1

161. **Tatjana Makarovska Bojadzjeva,** Emilija Velkova, Milenka Blagoevska. Prevalence of transfusion transmissible infections in Macedonin blood donors. 5th Slovenian congress of transfusion medicine, Lasko, 7-9 April,2016. Abstract book, p.126.

1

162. **Tatjana Makarovska Bojadzjeva,** J. Samonikov Tosevska, Milenka Blagoevska, Emilija Velkova, I.Nikolovska, B. Todorovski, V.Dejanova-Ilijevska. Automation in pre-transfusion compatibility testing. 5th Slovenian congress of transfusion medicine, Lasko, 7-9 April,2016. Abstract book, p.144.

1

163. **T.Makarovska-Bojadzjeva,** E.Velkova, M.Blagoevska, J.S.Tosevska, A.H.Dimceva. Trombophilia assessment in patients with venous thromboembolism. 24th Biennial International Congress on Thrombosis, 4-7 May, 2016, Istanbul, Turkey. EMLTD Abstracts/Thrombosis research 141S1 (2016) S1-S92.

1

164. **T.Makarovska-Bojadzjeva,** E.Velkova, M.Blagoevska, J.S.Tosevska,V.D. Ilijevska, I.Nikolovska. Evaluation of vitamin K antagonists anticoagulation effect. 24th Biennial International Congress on Thrombosis, 4-7 May, 2016, Istanbul, Turkey. EMLTD Abstracts/Thrombosis research 141S1 (2016) S1-S92.

1

165. E.Velkova, **T.Makarovska Bojadzjeva,** M Blagoevska, J.Samonikov Tosevska, I.Nikoloska and V. Dejanova Ilijevska. RBC Antibodies in patitients with haematological disorders. 34 th International Congress of ISBT, Dubai, September 3-8, 2016. Book of Abstracts p.206.

1

166. **T.Makarovska Bojadzjeva,** J.Nikolova, E.Velkova, M.Blagoevska, J.samonikov Tosevska, V Dejanova Ilijevska, I Nikoloska. Demographic characteristics of blood donors with positive TTI markers.

34 th International Congress of ISBT, Dubai, September 3-8, 2016. Book of Abstracts p.179.

167. M.Blagoevska, L.Mitevka, **T.Makarovska Bojadzieva**, E.Velkova. Blood donation process in R.Macedonia in the period of 3 years (2013-2015). 34 th International Congress of ISBT, Dubai, September 3-8, 2016. Book of Abstracts p.136. 1
168. **T.Makarovska Bojadzieva**, E Velkova, M.Blagoevska, J.Samonikov Tosevska, B.Todorovski, L.Mitevka. Nonconformities reporting as part of the quality management system. 34 th International Congress of ISBT, Dubai, September 3-8, 2016. Book of Abstracts p.114. 1
169. **T.Makarovska Bojadzieva**, E.Velkova, L.Mitevka, M.Jakimovska, M.Blagoevska. Blood donor IT system implementation. 34 th International Congress of ISBT, Dubai, September 3-8, 2016. Book of Abstracts p.86. 1
170. E.Velkova, **T.Makarovska-Bojadzieva**, J.Samonikov-Tosevska, I.Nikoloska, M. Blagoevska. DAT in ABO mismatched HSC transplantation-case report. 2nd Congress of the Macedonian Hematology Association, Skopje, Macedonia, April 18-20, 2017. Abstract book p.34, BJMG 20, Suppl. 1, 2017. 1
171. **T.Makarovska Bojadzieva**, E.Velkova, I.Nikoloska, J.Samonikov Tosevska. Extended blood group typing and RBC alloimmunization in chronically transfused patients. 2nd Congress of the Macedonian Hematology Association, Skopje, Macedonia, April 18-20, 2017. Abstract book p.42, BJMG 20, Suppl. 1, 2017. 1
172. E. Velkova, V. Dejanovca, A.Hristova-Dimceva, **T.Makarovska-Bojadzieva**, J.Angelovski, I. Nikolova, J.Samonikov-Tosevska. Complications in Pregnant women with thrombophilias syndrome. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. 1

Abstract book p. 77.

1

173. R.Apostolovska, I.Nikoloska, V.Neceva, R.Dukovski, **T.Makarovska**, S.Balkanov, D.Trajkov. VTE Treatment. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. Abstract book p. 44.

174. **T.Makarovska-Bojadzieva**, V.Dejanova Ilijevska, E.Velkova, M.Blagoevska, J.Samonikov Tosevska, I.Nikolovska, R.Apostolovska. Thromboprophylaxis after first VTE event-for how long. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. Abstract book p. 43.

1

175. R.Apostolovska, V.Neceva, I.Nikoloska, R.Dukovski, **T.Makarovska**, K. Elezi, S.Balkanov. Thromboprophylaxis for VTE. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. Abstract book p. 42.

1

176. Nikoloska I, Apostolovska R, Gorcaj L, Velkova E, **Makarovska Bojadzieva T**, Krstevska Balkanov S. Male population and evaluation of arterial thrombosis. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. Abstract book p. 40.

1

177. M.Blagoevska, **T.Makarovska-Bojadzieva**, J.Samonikov-Tosevska, I.Nikoloska. DVT in thrombophilia patient-case report. 19th International Meeting Danubian League against Thrombosis and Haemorrhagic Disorders. May 18-20, Skopje, 2017. Abstract book p. 39.

1

178. **T.Makarovska Bojadzieva**, J.Samonikov Tosevska, I.Nikoloska, E.Velkova, M.Blagoevska. Reasons of discarding of blood as quality indicators. 27th Regional Congress of the ISBT, Copenhagen. Denmark. June 17-21, 2017. Vox Sanguinis 2017;112 (1): 92.

1

179. M. Jakimovska, M.Blagoevska, **T.Makarovska Bojadzieva**, A. Bozinova Petkovska, L.Mitevska. A review of pre-donation blood donor temporary defferals after the implementation of new software at the Institute of transfusion medicine in Skopje. 27th Regional Congress of the ISBT, Copenhagen. Denmark. June 17-21, 2017. Vox Sanguinis 2017;112 (1): 109. 1
180. J.Samonikov Tosevska, **T. Makarovska Bojadzieva**, E.Velkova, J. Nikolova, M.Blagoevska. Confirmatory HCV testing with two immunoblot assays. 27th Regional Congress of the ISBT, Copenhagen. Denmark. June 17-21, 2017. Vox Sanguinis 2017;112 (1): 178. 1
181. **T.Makarovska Bojadzieva**, J.Samonikov Tosevska, E.Velkova, I.Nikoloska, M.Blagoevska. ABO and RH phenotype frequencies in Macedonian blood donors. 27th Regional Congress of the ISBT, Copenhagen. Denmark. June 17-21, 2017. Vox Sanguinis 2017;112 (1): 210. 1
182. O.Todorovska, **T.Makarovska Bojadzieva**, B.Todorovski, E.Velkova, N.Veljanovski. Evaluation of some of the quality indicators in the National institute for transfusion medicine in the Republic of Macedonia during a seven years period (2010-2016). 27th Regional Congress of the ISBT, Copenhagen. Denmark. June 17-21, 2017. Vox Sanguinis 2017;112 (1): 95. 1
183. T.Makarovska Bojadzieva, J. Nikolova, E.Velkova, J.Angelovski, I.Nikolovska, M.Blagoevska Seroprevalence of transfusion transmitted infectious doseases in Macedonian blood donors. Congress of hematology and transfusion of B&H. 26-28th October 2017, Sarajevo. Book of abstracts p.21-22. 1

3.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор</p> <p>184. Marko Kostovski, Tatjana Makarovska Bojadzieva, Milenka Blagoevska. Blood group distribution of abo antigens and rhesus blood group system in the Macedonian and Albanian population in the Republic of Macedonia. <i>Int J Biol Med Res.</i> 2014; 5(2): 3991-3993. 4,8</p> <p>185. Makarovska-Bojadzieva T, Velkova E, Blagoevska M. The impact of extended typing on red blood cell alloimmunization in transfused patients. <i>Open Access Maced J Med Sci.</i> 2017; 5(2):107-111. 4,8</p> <p>186. Makarovska Bojadzieva T, Ekrem I. Prevalence of transfusion transmitted infectious diseases markers in blood donors. <i>UNIVERSI Journal</i> 2017; 3(1):80-84.</p> <p>187. Tatjana Makarovska Bojadzieva, Lolita Mitevaska, Jasmina Trojaceanec. External quality assessment of transfusion-transmissible infections testing. <i>International Blood Research Reviews</i> 2017; 7(4):1-7. 5,4</p> <p>188. Tatjana Makarovska-Bojadzieva, Lidija Poposka, Marija Vavlukis, Milenka Blagoevska. Secondary thromboprophylaxis in hereditary thrombophilia. <i>Cardiology and Angiology: An International Journal.</i> 2018; 7 (2): 1-9. doi: 10.9734/CA/2018/39718 4,8</p>	3,6
4.	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <p>189. Tatjana Makarovska-Bojadzieva, Milenka Blagoevska. Safety in transfusion medicine. Risk perception and management. I^{ba} Македонска конференција за критично болни пациенти под патронат на NATA. 16-17 ноември, 2012. Зборник на трудови, с.15-18. 1,8</p> <p>190. Tatjana Makarovska-Bojadzieva, Milenka Blagoevska. Transfusion support in hematopoietic stem cell transplantation. I^{ba} Македонска конференција за критично болни пациенти под патронат на NATA. 16-17 ноември 2012. Зборник на трудови, с.58-64. 1,8</p> <p>191. Blagoevska M., Makarovska T., Todorovska E.</p>	

	<p>Massive transfusion-current approach in tretment. I^{ва} Македонска конференција за критично болни пациенти под патронат на NATA. 16-17 ноември 2012. Зборник на трудови, с.84-90.</p>	1,6
	<p>192. T.Makarovska-Bojadzieva, E.Velkova, M.Blagoevska, O.Damevska-Todorovska, Z.Stojanovska, L.Mitevska. Haemovigilance in R. Macedonia-building an efficient system. Second Symposium of transfusion medicine with international participation. 25-26.09.2014, Pristine, Kosovo. Abstracts Book p. 24-33.</p>	1,2
5.	<p>Секциски предавања на научен/стручен собир</p> <p>193. Стручен состанок на Македонското респираторно здужение на тема „Новини во дијагнозата и третманот на болестите на белодробната циркулација“. Предавање со налов „Предности на новите орални антикоагуланси во долготраен третман на пациентите со белодробна емболија“, 22.12.2014 година, Скопје.</p> <p>194. Стручен состанок на Македонското респираторно здужение на тема „Атријална фибрилација“. Предавање со наслов „Новите орални антикоагуланси во третманот на венскиот тромбоемболизам“, 4.4.2015 година, Скопје.</p> <p>195. Стручен состанок на Здружението на трансфузиолози и предавање со наслов „Антикоагулација кај пациенти со НВАФ и местото и улогата на НОАК“</p>	1
6.	<p>Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>1. „Transfusion support in haematopoietic stem cell transplantation”. I Macedonian conference on Transfusion Alternatives in Critically ill patients, 16-17.11.2012, Skopje.</p> <p>2. „Safety in transfusion medicine. Risk perception and risk management”. I Macedonian conference on Transfusion Alternatives in Critically ill patients, 16-17.11.2012, Skopje.</p> <p>3. „Haemovigilance in R. Macedonia-building an efficient system. Second Symposium of transfusion medicine with international participation”, 25-26.09.2014, Pristine, Kosovo.</p>	3 3 3

	4. „Автоматизација на преттрансфузиското тестирање“. IV Congress of Transfusion Medicine of Republic of Macedonia, 11.10.2014, Skopje.	3
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат-усна презентација	
	1. „Red blood cell antibody screening in blood donors“. 5 Transfusion medicine Congress of Serbia, Belgrade, November 6-8th, 2014.	1
	Вкупно	118,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на лабораторија: Лабораторија за имунобиолошка контрола на дарителската крв	1
2.	Воведување нова лабораториска метода во областа на медицинските науки и здравството (првпат во државата): Воведување на програма за надворешна контрола на квалитетот во лабораториското тестирање на крвнопреносливи микробиолошки агенци-трансфузиски трансмисивни инфекции во соработка со Европскиот директорат за контрола на медицинските продукти (EDQM)	4
3.	Книга од стручна област-автор: „Основи на клиничката трансфузиска практика“	8
4.	Основен школски или средношколски учебник-автор „Трансфузиската медицина во лабораториската и клиничката практика“	7
5.	Клиничка студија во областа на медицинските науки и здравството Учесник во студијата „Comparative, randomized, single-dose replicate crossover bioavailability study of clopidogrel/acetylsalicylic 75mg/100mg fixed dose combination tablet formulation versus coadministration of clopidogrel 75mg“	1

	and acetylsalicylic acid 100 mg as separate tablets in healthy volunteers under fasting conditions”.	
	Вкупно	21,0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред · бро ј	Назив на активноста	Поени
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: 196. IV конгрес по трансфузиона медицина на Република Македонија со меѓународно учество, 8-11.10.2014, Скопје. 197. 19 th International meeting Danubian League Thrombosis and hemostasis, 18-20 May, Skopje, Macedonia.	1 1
2.	Член на орган на факултетот Член на Наставен одбор Член на Кадровски одбор	0,5 0,5
3.	Член на стручна комисија Член на болничка комисија за трансфузиона медицина (БКТМ) при ПЗУ РЕ-МЕДИКА.	0,5
4.	Член на комисија за избор во звање	0,2
5.	Национален координатор за ТТГ и e-Delphyn програмот на ниво на ЈЗУ за трансфузиона медицина на Република Македонија.	3
6.	Координатор на предметот Дијагностички методи, за студиската програма Тригодишни стручни студии за дипломирана медицинска сестра/техничар при Медицинскиот факултет во Скопје.	3
7.	Награда од струкова организација Добитник на Плакета од Македонското лекарско	3

	друштво за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на МЛД.	
	Вкупно	12,70

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ ЗА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЈНОСТ	/
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	118,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	21,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	12,7
Вкупно	152,1

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Миленка Благоевска, претседател с.р.
2. Проф. д-р Соња Топузовска, член с.р.
3. Проф. д-р Воскресија Стефановска, член с.р.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на извршениот увид во доставената документација и бодирањето согласно со образецот кон извештајот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката н. сор. д-р Татјана Макаровска-Бојациева ги исполнува критериумите за избор во звањето виш научен соработник во научната област трансфузиологија. Земајќи ја предвид севкупната досегашна наставна, научна и стручна активност

изразена преку вкупниот број на бодови и нивната квалитативна застапеност, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да му предложи н. сор. д-р Татјана Макаровска-Бојациева да биде избрана во звањето виш научен соработник во научната област трансфузиологија.

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Миленка Благоевска, претседател с.р.
2. Проф. д-р Соња Топузовска, член с.р.
3. Проф. д-р Воскресија Стефановска, член с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДНО ЛИЦЕ ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ ВО НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОФТАЛМОЛОГИЈА
НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Медицински факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 21.01.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област офталмологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-754/45, донесена на 20.02.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф.д-р Весна Димовска Јорданова, Клиника за Очни Болести, проф.д-р Милена Голубовиќ Арсовска, Клиника за Очни Болести, проф. д-р Магдалена Антова Велевска, проф. д-р Милица Ивановска и проф. д-р Снежана Бошњаковска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на насловен доцент во наставно-научната област офталмологија, во предвидениот рок се пријавија кандидатите, д-р.сци. Каролина Блажевска Бужаровска, д-р.сци.Весна Челева Марковска, д-р. сци. Бежим Татеша и д-р.сци Галина Димитрова.

Во текот на конкурсот д-р сци. Весна Челева Марковска со писмена изјава ги повлече своите документи од натамошната постапка.

1. Д-р Каролина Блажевска Бужаровска
Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р Каролина Блажевска Бужаровска е родена на 30. 09.1962 год , во Скопје. Средно образование завршила во Скопје 1980 год. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет , при Универзитетот „ Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирала на 26.02.1986 година, со просечен успех 9,26.

Кандидатката активно се служи со англиски јазик.

Во учебната 1987 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на _ Медицинскиот Факултет на Универзитетот „ Св.Кирил и Методиј“. Студиите ги завршила во 1990 година, со просечен успех 9,1. На 8.6.2001 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Видно поле и влијание на крвниот притисок кај глауком“.

Докторска дисертација пријавила на 5.5.2007 година на Клиниката за очни болести. Дисертацијата на тема: „Трабекулектомија со и без примена на 5-фу кај пациенти со глауком и влијание на васкуларните фактори кај нив“, ја одбрала на 25.11.2009 година, пред Комисија во состав: проф.др.Е.Џајковска, проф.др.Весна Димовска Јорданова,

проф.др.С.Бошњаковска, проф.др.Милица Ивановска и проф.др.Вера Петрова. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од наставно научната област офталмологија.

На 15.1 2011 година е избрана во звањето насловен доцент на Универзитет Гоце Делчев во областа офталмологија.

Во моментот е насловен вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.181 од 2016 година, на УГД.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 557, 1991 год како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

3. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА **Наставно-образовна дејност**

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатката д-р Каролина Блажевска Бужаровска изведувала вежби, на прв циклус студии на студиската програма по предметот Офталмологија за студенти по медицина и стоматологија во периодот од 1991 до 2006 година, и настава на прв циклус студии на УГД во период од 2011 до 2018 год.

Кандидатката била ментор на 32 дипломски трудови.

Кандидатката учествувала како член во Комисија за оценка/или одбрана на 14 дипломски трудови.

Кандидатот е автор на интерна скрипта по предметот Оптометрија и рецензиран практикум по Оптометрија.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Каролина Блажевска Бужаровска има објавено вкупно 27 научни трудови од офталмолошката област, од кои 7 научни труда во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 9 труда во меѓународни научни списанија, трудови во меѓународни научни публикации и 14 трудови во зборници од научни собири.

Д-р Каролина Блажевска Бужаровска учествувала како член во 2 национални научни проекта :Проверка и ажурирање на клинички упатства за практикување медицина базирана на докази ; Проект за телемедицина.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Каролина Блажевска Бужаровска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за очни болести. Врши стручна едукација на специјализанти по офталмологија.

Кандидатката д-р Каролина Блажевска Бужаровска остварила експертски активности во 10 судски вештачења.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Морфилдс очната клиника во Лондон, Институтот за глауком во Париз, Универзитетската Клиника за очни болести Нинберг, како и о Болницата „Флоренс Најтингел“, во Истанбул Турција.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Министерството за здравство и Клиниката за очни болести:

Комисија за од МЗ за подготовка на технички спецификации за тендер на набавка на интраокуларни леќи; Комисија од МЗ за основање на специјална болница;

Комисија за корекција и формирање на цени на услуги во дополнителна дејност;;

Тим за самооценување во процесот на акредитација на ЈЗУ Клиника за очни; болести; Комисија за полагање на стручен испит за здравствени работници во средно вишо и високо образование; Тим за интервенции во случај на масовни несреќи; Етичка комисија на Клиниката за очни болести; Управен одбор на ЈЗ Клиника за очни болести О;

Комисија за квалитет на здравствени услуги на ЈЗО Клиника за очни болести;

Претседател на тендерска комисија на на ЈЗО Клиника за очни болести; Член на комисија за одредување на ИПК на Клиника за очни болести; Член на комисија за признавање на специјализации и субспецијализации за офталмологија завршени во странство.

Кандидатката учествува во уредувачкиот одбор за издавање на Macedonian Journal of ophthalmology; Била одговорен уредник на зборник на трудови на 2 Македонски Конгрес со меѓународно учество;; и претседател на научен одбор на 4 Конгрес на офталмолозите на РМ со меѓународно учество.

Била член на 2 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката Каролина Блажевска Бужаровска на 16.2.2016 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицински факултет при УГД.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАСТАВНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Каролина Блажевска Бужаровска

Институција: Медицински факултет Скопје

Научна област: офталмологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр.активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Одржување на вежби (клинички) – медицина и стоматологија во периодот 1991-2006	15 години x 120 часа 15 години x 28 часа	0,03	54 12,6
2.	Ментор и едукатор на здравствена едукација	10 часа*15*	0,08	108
3,	Интерна скрипта од предавања по предметот Оптометрија	1	4	4
4.	Позитивно рецензиран практикум	1	4	4
5.	Подготовка на нови предмети: Оптометрија 1, Оптометрија 2, Оптометриски и офталмолошки апарати, Оптометриска практика	4	1	4
6.	Ментор на дипломска работа	31	0,2	6,2
7.	Изработка на семинарски труд	160	0,03	4,8
Вкупно:		197,6		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр.активности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Учесник во национален научен проект			
	Проверка и ажурирање на клинички упатства за практикување медицина базирана на докази изготвени во 2006/2007 (2012 година)	1	3	3
	Проект за телемедицина	1	3	3
	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	Оштрина вида после трабекулкетомије, К.Б.Бужаровска.В.Димовска.Е.Џајковска.Војносанитетски преглед бр 11, вол62.стр.797-800.ноембар 2005	1	0,8x6	4,8
	К.В.Buzarovska.Pachymetry and visual fields in diagnosis and prognosis of glaucoma. Bulgarian forum glaucoma.2015.vol5, no2,48-51	1	6	6
	К.Blazevska Buzarovska.Znacenje na perimetrija, pahimetrija I okularna koherentna tomografija vo ran tretman na glaukom.Mak Med Pregled 2014;68(1):86-90	1	6	6

	K.B.Buzarovska.M.Golubovic.Visual field defects and nerve fiber layer thickness determinate by OCT in glaucoma patients.Bulgarian forum glaucoma.2015;vol5, No2, 52-56	1	0,9x6	5,4
	M.Golubovik, B.Tetesi, I.Isjanovski, K.Buzarovska. Makularna retinosiza I nejzina semiotska vaznost. MMP2015;69(1):40-44	1	0,6x6	3,6
	Golubovik M, Tatesi B, Blazevska K. Corneal melting after cataract surgery. Medicus 2015,Vol 20(3):412-415	1	0,8 x 6	4,8
	Oct in patients with myopia with and without diagnosed glaucoma. I.Bogdanova.N.Panovski. Jordanova Dimovska V.Blazevska Buzarovska K.Acta morphologica 2016Vol 3 (2) str.53-55	1	0,6x6	3,6
3	Трудови со оригинални резултати објавени во научно стручно списание			
	K.B.Buzarovska.OCT in patients with trabeculectomy.Bulgarian review of ophthalmology.god LVIV , broi 2,2015, str 10-13	1	4	4
	K.Blazevska Buzarovska.The correlation between visual field defect and nerve fiber layer thickness with OCT.MJO 2014 Vol1 13-18	1	4	4
	Катаракта и глауком, хирушки третман и резултати.К.Б.Бужаровска.В.Јорданова Димовска.ММПбр 5-6, стр(246249)2003	1	0,9x4	3,6

	Влијание на рана и продолжена хипотонија по трабекулектомија врз очниот нерв. К.Б.Бужаровска.ММПбр 4-6, стр(130-133)2007	1	4	4
	Терапија на глауком со бета блокер и асма.К.Б.Бужаровска.В.Јорданова.Е.Џајковска.Македонски медицински преглед бр 1-3 стр 56-59.2007	1	0,8x4	3,2
	Доплер на каротиди кај пациентите со глауком.К.Б.Бужаровска.М.Бошевски.ММПбр 5-6 стр 181-257.2006	1	0,9x4	3,6
	Лимбален верзус тарзален кољуктивален рез во ефикасноста на трабеулектомија.К.Б.Бужаровска ММПбр1-2, (40-42)2005	1	4	4
	Ефекти од хируршки третман на глауком.К.Б.Бужаровска.В.Димовска Јорданова.Acta chirurgica Macedonica. Vol.4, No1 2005	1	0,9x4	3,6
	Трабекулектомија незамнлив бенефит за пациентите со глауком.К.Блажевска Бужаровска ММПбр. 62(1) 36-40,2008	1	4	4
4	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно популарно списание			
	Блажевска Бужаровска К. Ласерска и хируршка терапија на глауком Vox Medici (специјалистички прилог) 2014	1	2	2
5	Секциски предавања на научен/стручен собир			
	Блажевска Бужаровска К. Периметрија во дијагностика на очните заболувања Секциски состанок, Скопје, 2012	1	1	1
	Блажевска Бужаровска К. Глаукомот кај нас –десет години подоцна .3 Македонски симпозиум за глауком, Скопје,2012	1	1	1

	Блажевска Бужаровска К.ОЦТ во дијагноза на глауком-наши искуства. 5. Македонски меѓународен симпозиум на офталмолозите на Македонија, 2014.	1	2	2
6	Учество на научен стручен собир со усна презентација			
	Vascular risc factors at patients with trabeculectomy.K.B.Buzarovska.V.Dimovska.M.Golubovik.7 SEEOS Congres Tirana 2010	1	1	1
	Blazevska Buzarovska K. , The correlation between visual field defects and RNFL thickness with OCT in glaucoma patients.IX SEEOS Congres,Porotorz Slovenia, 2012	1	1	1
	Блажевска Бужаровска К.Димовска В., Богданова И, Трпевска Н., Значај периметрије, пахиметрија и ОЦТ у третману раног глаукома.1 конгрес глаукоматолога Србије , Копаоник, 2013.	1	1	1
	Блажевска Бужаровска К., Богданова И., Резултати пахиметрије и ултразвука код глаукоматозних пациената са катарактом и исход операције. 1 конгрес глаукоматолога Србије, Копаоник, 2013	1	1	1
	Blazevska Buzarovska K . The importance of perimetry pachimetry and OCT in the treatment of early glaucoma. X SEEOS Congres Ohrid 2013	1	1	1
	Blazevska Buzarovska K. OCT after trabekulektomy XI SEEOS Congres , Bucharest 2014	1	1	1
	К.Блажевска Бужаровска ОЦТ после трабекулектомија(двогодишна студија) .3 конгрес глаукоматолога Србије 2017	1	1	1
	К.Блажевска Бужаровска ОЦТ кај новооткриени глаукоми 4 .Конгрес на офталмолози на РМ со меѓународно учество.Охрид, 2017.	1	1	1

	К.Блажевска Бужаровска.Фако кај комплицирани катаракти. 4 Конгрес на офталмолози на РМ со меѓународно учество.Охрид, 2017.	1	1	1
	К.В.Бужаровска.Pachymetry and visual fields in diagnosis and prognosis of glaucoma. VIII International Symposium of “National Academy Glaucoma”.Sofia 2015	1	1	1
	К.В.Бужаровска.Dealing with cataract in glaucoma patients. International Symposium of “National Academy Glaucoma”.Sofia 2017	1	1	1
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат постер (4)	-		
	Effects of Argon laser trabeculoplasty in younger glaucoma patients. EGS Congress 2004 Florence	1	0,5	0,5
	К.Блажевска.Phacoemulsification in patients with glaucoma, for beginners.Book of abstracts.European congress of ophthalmology.SOE Viena 2015	1	0,5	0,5
	К.Блажевска.Cataract in glaucoma patients.Book of abstracts .European congress of ophthalmology.SOE.Barcelona 2017	1	0,5	0,5
7.	Апстракти објавени во зборник од конференции-меѓународни			

	Ocular manifestation in Down 21 + Syndrome.M.Bosnjakovski.K.Blazevska Buzarovska SEEOS Congres Tirana 2012	1	1	1
	Ehlers-Danlos sindrom-prikaz slucajaE.Gosevska dastevska.V.Celeva.G.ivanova.K.Blazevska	1	1	1
Вкупно:		109,7		

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр.активности	Поени од формулар	Вкупно
1	Специјализација по офталмологија	1	2	2
2	Прв пат во институција воведена метода ОСТ Нова оперативна техника во ОБ Струмица	2	1	2

Експертски активности			
Судски вештачења	1	10	10
Член на Комисија за корекција и формирање на цени на услуги во дополнителна дејност	1		1
Член на Тим за самооценување во процесот на акредитација на ЈЗУ Клиника за очни болести	1		1
Член на Комисија за полагање на стручен испит за здравствени работници во средно вишо и високо образование	1		1
Член на Тим за интервенции во случај на масовни несреки	1		1
Член на Етичка комисија на Клиника за очни болести	1		1
Член на Комисија за квалитет на здравствени услуги на ЈЗО Клиника за очни болести	1		1
Претседател на тендерска комисија на ЈЗО Клиника за очни болести	1		1
Член на Комисија за одредување на ИПК на Клиника за очни болести	1		1
Член на Комисија за признавање на специјализации и супспецијализации за офталмологија завршени во странство	1		1

		1		1
	Вкупно			23

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

1	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание			
	Член на уредувачки одбор на Macedonian Journal of ophthalmology	1	1	1

2.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
	Одговорен уредник на Зборник на трудови на „ 2 Македонски конгрес со меѓународно учество Охрид , 2009	1	2	2
	Претседател на научен одбор на 4.Конгрес на офталмолозите на РМ со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	2	2
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир			
	Член на Организационен одбор на 3 Конгрес на офталмолозите на РМ, Охрид 2013	1	1	1
4	Студиски престој во странство Студиски престој во Морфилдс очна болница во Лондон, Институт за глауком во Париз, Клиника за очни болести -Нирнберг, Болница „Флоренс Најтингел “во Истанбул	0,5	4	2
6	Член на комисија за избор во звање Избор на доц , УГД Штип Избор на наставник Висока школа Битола	0,2	2	0,4
8.	Учество во комисии и тела на државни и други органи			
	Комисија за утврдување на услови за специјална болница по офталмологија	1	1	1
	Работна група за дефинирање на здравствени услуги кои можат да ги извршуваат очните одделенија	1	1	1
	Координатор за изготвување на Клинички патеки	1	1	1
	Член на Комисија за подготовка на републички тендер за набавка на интраокуларни леќи МЗ	1	1	1

Вкупно:	12,4
----------------	-------------

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	197,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	109,7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	23
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	12,4
Вкупно:	342,7

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весна Димовска Јорданова с.р.
2. Проф. Д-р Милена Голубовиќ Арсовска с.р.
3. Проф. д-р Магдалена Антова Велевска с.р.
4. Проф. д-р Милица Ивановска с.р.
5. Проф. д-р Снежана Бошњаковска с.р.

Д-Р. БЕКИМ ТАТЕШИ **БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ**

Кандидатот д-р Беким Татеши е роден на 13.9.1969 година во Струга, Р.Македонија. Средно образование завршил во Ѓаковица, Р.Косово во 1988 година. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет во Загреб, Р.Хрватска. Дипломирал во 1998 година, со просечен успех 8.03.

Кандидатот активно се служи со македонскиот, албанскиот, англискиот, турскиот и хрватскиот јазик.

Во учебната 2012/2013 година се запишал на докторски студии на Школото за докторски студии при Универзитетот „св.Кирил и Методиј“ во Скопје, Р.Македонија. Студиите ги завршил на 2015 година, со просечен успех 9.37. Докторска дисертација пријавил на 2015 година на Медицинскиот факултет во Скопје, Р.Македонија. Дисертацијата на тема: ПРЕМАТУРНА РЕТИНОПАТИЈА -скрининг и современа терапија и ја одбрал во 2016 година, пред Комисија во состав:

1. проф. д-р Магдалена Антова – Велевска, претседател
2. проф. д-р Весна Димовска-Јорданова, ментор
3. проф. д-р Катица Пиперкова, член
4. проф. д-р Милица Ивановска, член
5. проф. д-р Милка Здравковска, член.

Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област клиничка медицина.

На 2008 година е избран во звањето помлад асистент на Медицинскиот факултет во Скопје, во областа офталмологија.

Во моментот е асс.др.сци. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.938 од 2008 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 938/08, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, кандидатот д-р Беким Татеши изведува вежби на прв циклус студии на студиските програми Општа медицина и на Стоматологија.

Научноистражувачка дејност

Д-р Беким Татеши има објавено вкупно 39 научни трудови од областа офталмологија, од кои 4 труда, во меѓународни научни списанија, и 26 труда во зборници од научни собири.

Д-р Беким Татеши бил национален координатор на 2 меѓународни научни проекти, а учествувал како член во 2 научни проекта.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Беким Татеши активно е вклучен во стручно-апликативната работа на ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести Скопјер. Врши стручна супспецијалистичка дејност.

Кандидатот д-р Беким Татеша остварил 4 експертски активности.

Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во Morfield Clinic London UK ; Ophthalmology Clinic Eye Microsurgery centar 2013; University Cerrahpasa – Medical Faculty Istanbul, 2014.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисији и работни групи при МЗ и МТСП:

- Комисија при Агенција за лекови за хумана употреба, Комисија за ревизија на наод, оцена и мислење за утврдување на инвалидност односно неспособност за работа, 2017 МТСП; Комисија за супервизија на Клиничка болница „Систина“.

Кандидатот учествувал во уредувачкиот одбор за издавање на Македонско списание за офталмологија (Macedonian Journal of ophthalmology)

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р.Беким Татеша во 2017 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАСТАВНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Беким Татеша

Институција: Медицински факултет Скопје

Научна област: ОФТАЛМОЛОГИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. актив-ности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Одржување на вежби за студенти од медицина, стоматологија по офталмологија и клиничко испитување (клинички) - во периодот 1995-2006 и 2008-2018	136*10 години*0,03 84 x 0,03	0,03	40,8 2,52
2.	Ментор и едукатор на здравствена едукација (офталмологија) 2013-2018 година	10 часа*15* 9 семестри	0,08	108
3.	Консултации со студенти	600 студенти*0,002	0,002	1,2
Вкупно:		152,52		

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активноста:	Бр. актив-ности	Поени од формулар	Вкупно
1.	Учесник во национален научен проект			
	КМЕ- 2014-2015	1	3	3
	Дисперзирани клиници 2014-2015	1	3	3
	Национален координатор на меѓународен научен проект	2	6	12
2.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество			
	„Синузити како предизвикувачи на очни инфекции“ Татеша Б. Повикан предавач на 1-от рино форум, хирургија на нос и параназални синуси, база на черепот, риносептопластика со меѓународно учество.	1	3	3

	Здружение на лекари по оториноларингологија на Македонија. Скопје, 21-23 Септември 2017 год.			
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание			
	“Ретинобластом“ Исјановски И., Татеши Б., Голубовиќ Арсовска М., Јорданова Димовска В. Македонско Списание за Офталмологија Бр.2, волумен 2 – 2015 (43-45)	1	0.6*4	2,4
	„Прематурна ретинопатија кај прематуриси со гестациска старост над 30 недели“ Татеши Б., Исјановски И., Јорданова Димовска В., Орос А. Македонско Списание за Офталмологија Бр.1, волумен 1 – 2014 (21-23)	1	0.6*4	2,4
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	„Агресивна постериорна прематурна ретинопатија“ Татеши Б., Исјановски И., Јорданова-Димовска В., Орос А. „Медикус“ Вол.19 (2) – 2014 (364-67).	1	0,6 *6	3.6
	„Скрининг за прематурна ретинопатија во Република Македонија“ Татеши Б., Исјановски И., Јорданова-Димовска В., Голубовиќ М. „Медикус“ Вол.20 (2) – 2015 (181-87).	1	0,6 *6	3.6

	„Макуларна ретиношиза и нејзината семиотска важност“ Голубовиќ М., Татеши Б., Исјановски И., Бужаровска К. Македонски медицински преглед 2015; 69(1): 40-44	1	0,6 *6	3.6
	„Корнеални мелтинг по операција на катаракта“ Голубовиќ М., Татеши Б., Бужаровска К. „Медикус“ Вол.20 (3) – 2015 (412-15).	1	0,8*6=4,8	4,8
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно популарно списание			
	„Минимална инвазивна хирургија на страбизам“ Татеши Б., Јорданова Димовска В. Вокс Медици-прилог, Скопје, год. XXIII, No 83, јуни 2014, 18-19.	1	0,8*2=1,6	1,6
6.	Секциско предавање на научен/стручен собир			
	Секциско предавање на научен/стручен собир Примена на ехографија во офталмологијата, Здружение на Офталмолози на Македонија, 2014 год.	1	1	1
	Лекување на функционална амблиопија В. Челева, Е. Гошева, Б. Татеши и сор. Стручен состанок, мај 2011, Скопје	1	1	1
7.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество			
	Здружение на офталмолози на Македонија Прематурна ретинопатија, „Прематурна ретинопатија – дефиниција, хисторијат и етиопатогенеза,, предавачи:	1	2	2

	доц.д-р Г. Станковиќ Бабиќ асс. Д-р Б.Татеши асс.д-р Г. Златева Скопје, 05,10,2012 год.			
	“Importance of screening and treatment of Retinopathy of prematurity” Tateshi B., Oros A. Симпозиум на Здружение на офталмолози на Косово, Приштина, 2010 год.	1	2	2
	“Agressive posterior ROP – case report” Tateshi B. Салцбург Веил Корнел семинар во офталмологија, Веил Корнел Колеџ во соработка со Медицински факултет Виена. Салцбург, 2011 год.	1	2	2
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат - усна			
	Скрининг на прематурна ретинопатија – едногодишни резултати Татеши Б. , Ивановска М. , Орос А. 7 Конгрес на Здружението на офталмолозите на Југоисточна Европа, 2010, Тирана.	1	1	1
	Воведување на скрининг на прематурна ретинопатија во Република Македонија – првични резултати Татеши Б. , Ивановска М. , Орос А. Втор македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 2009 год.	1	1	1
	„Атропинизација наспроти оклузија кај блага амблиопија кај деца изнад осум години“	1	1	1

	<p>Татеша Б.</p> <p>„Современи методи за дијагностицирање и третман на очни болести“</p> <p>Здружение на офталмолози на Албанија, Тирана, 2014 год.</p>			
	<p>“Introduction of Screening of retinopathy of prematurity”</p> <p>Tateshi B.</p> <p>Eye laser center Kubati, Prishtina, 2011.</p>	1	1	1
	<p>“Intraocular pressure during haemodialysis”</p> <p>Tateshi B., Antova-Velevska M.</p> <p>Прв конгрес на Здружение на офталмолози на Југоисточна Европа, Сараево, 2004</p>	1	1	1
	<p>“Prvi rezultati probira za prematurnu retinopatiju u Makedoniji”</p> <p>Tateshi B., Oros A.</p> <p>3 конгрес на Хрватското офталмолошко друштво, Ровињ, 2003 год.</p>	1	1	1
	<p>“Minimal Invasive Strabismus Surgery – first results”</p> <p>Tateshi B.</p> <p>Медикаментозен и хируршки третман на очни болести, Здружение на офталмолозите на Албанија, Тирана, 2012 год.</p>	1	1	1
	<p>Прематурна ретинопатија</p> <p>Татеша Б, Исјановски И., Голубовиќ М., Јорданова Димовска В</p> <p>IV конгрес на Офталмолози на Македонија со меѓународно учество, септември 2017.</p>	1	1	1

	<p>„Прематурна ретинопатија во Македонија – двегодишни резултати,, Татеша Б. „Рана интервенција и развојни пореметувања,, Симпозиум на Сојузот на дефектолози на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2011 год.</p>	1	1	1
9.	<p>Апстракти објавени во зборник од конференцији -меѓународни</p>			
	<p>Retinopathy of prematurity in Republic of Macedonia-screening and treatment IV World Congress of Retinopathy of prematurity, Cancun, Mexico</p>	1	1	1
	<p>Central corneal thickness and glaucoma Vesna Dimovska, Irina Bogdanova, Bekim Tateshi. IV Конгрес на Офталмолози на Македонија со меѓународно учество, Септември 2017.</p>	1	1	1
	<p>Акутна стената конкомитантна езотропија Татеша Б, Исјановски И., Јорданова Димовска В. IV конгрес на офталмолози на Македонија со меѓународно учество, Септември 2017.</p>	1	1	1
	<p>Определени ризик фактори за прематурна ретинопатија Исјановски И. , Саздовска С. , Татеша Б, Голубовиќ М., Јорданова Димовска В. IV конгрес на Офталмолози на Македонија со меѓународно учество, Септември 2017.</p>	1	1	1
	<p>Ultrazvucna oftalmolska dijagnostika – jos uvek jedna od najbitnijih metoda u dijagnostici oboljenja zadnjeg segmenta oka i staklastog tela u slucajevima zamucenih optickih medija</p>	1	1	1

I Bogdanova, B. Tateshi, V. Jordanova Dimovska, M. Antova Velevska, K. Blazevska Buzarovska. 13 kongres oftalmologa srbije, 2012.			
Refractive errors and strabismus in premature infants with and without retinopathy of prematurity in Macedonia B.Tateshi, V. Jordanova, I. Bogdanova, A.Oros. 13 kongres oftalmologa srbije, 2012.	1	1	1
Јавно здравствени аспекти на оштетен вид и слепило, Цафери Ф. , Татеша Беким. Втор Македонски Офталмолошки Конгрес со меѓународно учество, Охрид 2009 год.	1	1	1
Евалуација на ласерскиот третман кај периферни руптури на ретина В. Николовска, М. Ивановска, Г. Златева, Татеша Б. Втор македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид 2009 год.	1	1	1
Отстранување на паразит од око Дума Х. , Антова М. , Блажевска Б. , Татеша Б. Втор Македонски Офталмолошки Конгрес со меѓународно учество, Охрид 2009 год.	1	1	1
Ефикасност на капки и маст тобрамицин кај бактериски блефарокоњунктивити кај деца Ѓорѓиоски З. , Дума Х. , Татеша Б. Втор македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид 2009 год.	1	1	1
Интраокуларниот притисок и очила за пливање	1	1	1

	<p>Татеши Б. , Јорданова В. , Николовска В. , Дума Х.</p> <p>Втор македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество,</p> <p>Охрид 2009 год.</p>			
	<p>Компјутерски визион синдром кај студентска популација во Македонија</p> <p>Дума Х. , Татеши Б. , Ѓорѓиоски З.</p> <p>Втор Македонски Офталмолошки Конгрес со меѓународно учество,</p> <p>Охрид 2009 год.</p>	1	1	1
	<p>Оклузија наспроти атропинска мидријаза кај деца од 7-12 години</p> <p>Татеши Б. , Николовска Б. , Дума Х. , Османи И, Велковска Б.</p> <p>Втор Македонски Офталмолошки Конгрес со меѓународно учество,</p> <p>Охрид 2009 год.</p>	1	1	1
	<p>Колку се информирани пациентите од Тетово и Скопје за важноста на глаукомот и неговите последици</p> <p>Џафери Ф. , Татеши Б.</p> <p>7 конгрес на Здружение на офталмолози на Југоисточна Европа, 2010, Тирана.</p>	1	1	1
	<p>Предизвици за намалување на и превенција на слепоста во Република Македонија</p> <p>Анова М. , Татеши Б. , Богданова И.</p> <p>7 конгрес на Здружение на офталмолози на Југоисточна Европа, 2010, Тирана.</p>	1	1	1
	<p>Индикации и техники на прилагодливи шевови во хирургија на кривогледство</p> <p>В. Челева Марковска, Г. Иванова, Е. Ѓошева, Б. Татеши и сор.</p>	1	1	1

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС				
1	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир			
	Член на организационен одбор на IV Конгрес на офталмолози на МК со меѓународно учество, Охрид, 2017	1	1	1
2	Студиски престој во странство до 3 месеци			
		1	0.5	0.5
	Eye microsurgery, Phacoemulsification of cataract, Pediatric Ophthalmology. Ministry of Public Health of Ukraine Kyiv State Health Administration Ophthalmology Clinic Eye Microsurgery Center, 2013.	1	0.5	0.5
	Strabismus surgery and congenital cataract surgery. University Cerrahpasa – Medical Faculty Istanbul, 2014.	1	0.5	0.5
3	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание:			
	Македонско списание за офталмологија	1	1	1

4	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија:			
	Рецензент на стручно-научно списание Македонски медицински преглед	1	1	1
	Рецензент на стручно-научно списание „Медикус“	1	1	1
	Рецензент на стручно-научно списание „Physioacta“	1	1	1
	Член на испитна комисија за полагање на прв дел од стручен испит, 20.9.2016 год.	1	1	1
	Судски вештачења 1 предмет	1	1	1
	Член на Комисија за супервизија на Клиничка болница „Систина“, Скопје	1	1	1
	Агенција за лекови- надворешен	1	1	1
	Комисија од Министерство за труд и социјална политика	1	1	1
5	Награда за научни постигнувања од струкова организација - самостоен			
	Салцбург Веил Корнел Семинар Bekim Tateshi, MD – Fellow of Salzburg Medical Seminar – Ophthalmology 2011 Editor/Reviewer: Urlike Stolba, Rudolf Foundation Clinic, Viena http://www.aaf- online.org/php/member_area/onlinecases/uplo ads/372%20Tateshi.swf	1	3	3
	The Bernadotte Foundation For Children’s Eye Care	1	3	3
		17.50		

Вкупно:	
---------	--

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	152.52
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	78.00
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	23.50
Вкупно:	254,02

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весна Димовска Јорданова
2. Проф. Д-р Милена Голубовиќ Арсовска
3. Проф. д-р Магдалена Антова Велевска
6. Проф. д-р Милица Ивановска
7. Проф. д-р Снежана Бошњаковска

Д-р Галина Димитрова.**БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ**

Кандидатката д-р Галина Димитрова е родена на 5.10.1971, во Скопје. Средно образование завршила во 1990 во средното медицинско училиште „Д-р Панче Караѓозов“, Скопје. Со високо образование се стекнала на Медицинскиот факултет, на 28.3.1996 година. Дипломирала со просечен успех 8.68.

Кандидатката активно се служи со англискиот, јапонскиот, францускиот и српско-хрватскиот јазик.

Се запишала на докторски студии во 1998 година на Медицинскиот факултет, Токискиот Универзитет, Токио, Јапонија. Дисертацијата на тема: „*Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дијабет и кај пациенти со дејенерација на макула поврзана со возраст*“ ја одбрала на Медицинскиот факултет, Токиски универзитет во 2002 година, пред Комисија во состав: д-р Тецуру Ошика, д-р Џоци Андо и д-р Такеши Сасаки. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област хируршки науки.

На Универзитетот „Гоце Делчев“ во 2011 година е избрана во звањето насловен доцент на Медицинскиот факултет во областа офталмологија. На Европскиот Универзитет Република Македонија во 2011 година е избрана во звањето доцент, а 2015 година е избрана во звањето насловен вонреден професор на Стоматолошкиот факултет во областа офталмологија.

Во моментот е насловен професор на Стоматолошкиот факултет (ЕУРМ) во областа офталмологија.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.63, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

1. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА **Наставно-образовна дејност**

Во рамките на наставно-образовната дејност на ЕУРМ, Стоматолошки факултет, кандидатката д-р Галина Димитрова изведува настава на прв циклус студии на студиската програма во периодот 2010-2011. Воедно извршува функција на ментор на специјализант по офталмологија на очното одделение во ГОБ „8 ми Септември“.

Кандидатката е автор на интерна скрипта на предавања под наслов „Офталмологија“. Кандидатката е автор на 4 труда во научно-популарни/стручно методски списанија.

Научноистражувачка дејност

Д-р Галина Димитрова докторирала на Медицинскиот факултет (Токиски Универзитет). Докторатот е признаен од страна на Министерството за Образование и Наука (Одлука од 8.6.2007 бр.09-4326/1). Кандидатката има објавено вкупно 20 научни трудови од офталмолошка област, од кои 14 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 2 труда во меѓународни научни списанија и 4 трудови во меѓународни научни публикации. Кандидатката е уредник на меѓународна научна публикација - "Recent advances in ophthalmology research", Nova Science Publishers, New York, 2013. Автор е на 16 труда презентирани на меѓународни стручни состаноци и конгреси, од кои 4 усни и 12 постер презентации.

Д-р Галина Димитрова била раководител на еден национален, а учествувала и како член во 6 меѓународни научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Галина Димитрова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на очното одделение ГОБ „8 ми Септември“ каде за првпат во државата ја вовеле дијагностичката метода – оптичка кохерентна томографска ангиографија, додека за прв пат во ГОБ „8ми Септември“ ја воведува медицинската интервенција – ласерска фотокоагулација на заден очен сегмент.

Кандидатката д-р Галина Димитрова остварила експертски активности – стручни рецензии на 35 труда за меѓународни научни списанија со импакт фактор.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Токиска Универзитетска Болница, Токио, Јапонија (1996 ~ 2002), специјалната болница „Микрохирургија глаза, Клиника Фјодоров“, Москва, Русија (мај 2002), Moorfields Eye Hospital, Лондон, Обединето Кралство, (март 2006), Институт за глауком, Centre Hospitalier St.Joseph, Париз, (мај 2015), Универзитетската Болница во Кјото, Јапонија (јуни 2016), Сеншокаи институтот за очни болести, Кјото, Јапонија (мај-јули 2016).

Оценка од самоевалуација

Кандидатотката д-р Галина Димитрова, во 2016 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошки факултет (ЕУРМ).

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Галина Иван Димитрова

Институција:

Медицински факултет - Скопје

Научна област:

Офталмологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (наставно-образовна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
1	Одржување настава од прв циклус			

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Офталмологија, 2, летен семестар 2010/11 Европски универзитет, Република Македонија, македонска група студенти	15	0.04	0.6
	Офталмологија, 2, летен семестар 2011/12 Европски универзитет Република Македонија, македонска група студенти	15	0.04	0.6
	Офталмологија, 2, летен семестар 2012/13 Европски универзитет Република Македонија, македонска група студенти	15	0.04	0.6
	Офталмологија, 2, летен семестар 2013/14 Европски универзитет Република Македонија, македонска група студенти	15	0.04	0.6
	Офталмологија, 2, летен семестар 2014/15 Европски универзитет Република Македонија македонска и турска група студенти	30	0.04	1.2
	Офталмологија, 2, летен семестар 2015/16 Европски универзитет Република Македонија, македонска и турска група студенти	30	0.04	1.2
	Офталмологија, 2, летен семестар 2016/17 Европски универзитет Република Македонија, македонска и турска група студенти	30	0.04	1.2
	Ментор и едукатор на здравствена едукација 2015/16 Градска општа Болница „8 ми Септември“	75	0.08	6
	Ментор на изработка на семинарски труд	40	0.03	1.2
2	Подготовка на нов предмет – предавања по офталмологија	1	1	1
3	Пакет матерјали за одреден предмет	1	1	1
4	Консултации со студенти	120	0.002	0,24

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
5	Консултации со студенти во рамки на здравствена клиничка практика	60	0.2	1.2
6	Интерна скрипта од предавања „Офталмологија“, Европски универзитет Република Македонија	1	4	4
7	Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно методско списание			
	Димитрова Г. Современ третман на макуларната дегенерација поврзана со возраст. Фармацевтски информатор (2011) март 25:46-47.	1	1	1
	Љубиќ А, Димитрова Г. Neurovision technology - досегашни резултати во третманот на офталмолошките заболувања (2014) Vox Medici 85:374-377.	1	1	1
	Љубиќ А, Тагасовска К, Димитрова Г. Окулокутан албинизам - офталмолошки манифестации (2015) Vox Medici 88:412-414.	1	1	1
	Љубиќ А, Тагасовска К, Димитрова Г. Refractive surgery (EXCIMER-laser) in childhood. Svet rada 2015, 12(6): 603 - 610	1	1	1
	Вкупно			24.64

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
1	Раководител на национален научен проект - Краткорочен ефект на јога вежби за очи врз очниот притисок, Градска Општа болница „8ми Септември“, Скопје, РМ Октомври 2014~ Јануари 2015	1	6	6

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
2	Учесник во меѓународен научен проект			
	Оптичка кохерентна томографска ангиографија кај пациенти со дијабет – Сеншокаи Институт за Очни болести, Кјото, Јапонија Мај 2016-Јули 2016	1	5	5
	Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дијабет - Токиска Универзитетска Болница, очно одделение, Токијо, Јапонија Октомври 1998 ~ Јануари 2002	1	5	5
	Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дијабет и хипертензија - Токијска универзитетска Болница, очно одделение, Токио, Јапонија Октомври 1999 ~ Декември 2001	1	5	5
	Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дегенерација на макула поврзана со возраст - Токијска универзитетска болница, очно одделение, Токио, Јапонија Октомври 1999 ~ декември 2001	1	5	5
	Ретробулбарна циркулација кај пациенти со кратковидост - Токиска универзитетска Болница, очно одделение, Токијо, Јапонија Октомври 1999 ~ Декември 2001	1	5	5
	Корелација помеѓу капиларната циркулација мерена со SLDF и ретробулбарната циркулација кај пациенти со дијабет - Токијска Универзитетска Болница, очно одделение, Токио, Јапонија Јануари 2000 ~ декември 2000	1	5	5
3	Монографија издадена во странство	1	12	12

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Dimitrova G, Editor (2013). Recent Advances in Ophthalmology Research. Nova Science Publishers, New York, USA.			
4	Дел од монографија издадена во странство			
	Dimitrova G, Kato S. (2013) Recent advances in Ocular Blood Flow Research. In: Recent Advances in Ophthalmology Research. Nova Science Publishers, New York, USA, 31-58.	1	6	6
	Dimitrova G, Kato S. (2011) Ocular blood flow in degenerative myopia. Macular Degeneration: Causes, Diagnosis and Treatment. Nova Science Publishers, New York, USA, 133-140.	1	6	6
	Dimitrova G, Kato S. (2008) Circulatory parameters in the retrobulbar central retinal artery and vein of patients with diabetes and medically treated systemic hypertension. Medimond, Bologna, Italy, pp 105-109.	1	6	6
	Dimitrova G, Tamaki Y. (2004) Blood Circulation in eyes with age-related maculopathy. In: Ioseliani OR (Editor) Focus on macular degeneration research. Nova Science Publishers, New York, USA, pp 45-58.	1	6	6
5	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор			
	Chihara E, Dimitrova G, Chihara T. Increase in the OCT angiographic peripapillary vessel density by ROCK inhibitor ripasudil instillation: a comparison with brimonidine. Graefe's Archive for Clinical and	0.8	0.8*6+2,349	7.149

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Experimental Ophthalmology. https://doi.org/10.1007/s00417-018-3945-5 IF (2016):2,349			
	Chihara E, Dimitrova G, Amano H, Chihara T. Discriminatory Power of Superficial Vessel Density and Prelaminar Vascular Flow Index in Eyes With Glaucoma and Ocular Hypertension and Normal Eyes. Invest Ophthalmol Vis Sci. 2017 Jan 1;58(1):690-697. doi: 10.1167/iovs.16-20709. IF (2016):3,303	0.6	$0.6^*6+3,303$	6.903
	Dimitrova G, Chihara E, Takahashi H, Amano H, Okazaki K. Quantitative Retinal Optical Coherence Tomography Angiography in patients with diabetes without diabetic retinopathy. Investigative Ophthalmology and Visual Science 2017 Jan 1;58(1):190-196. doi: 10.1167/iovs.16-20531. IF(2016):3,303	0.6	$0.6^*6+3,303$	6.903
	Dimitrova G, Satoshi K. Association of systemic cardio-vasculature status with retinal vascular endothelium in diabetes . Int Eye Sci 2017;17(1):21-25,doi:10.3980/j.issn.1672-5123.2017.1.05	0.9	$0.9^*6+0.210$	5.61
	Dimitrova G, Trencева A. The short-term effect of yoga ocular exercise on intraocular pressure. Acta Ophthalmol. 2015 Sep 11. doi: 10.1111/aos.12850 IF (2016) : 3,157	0.9	$0.9^*6+3,157$	8.557
	Dimitrova G, Kato S, Nagahara M. Body posture during color Doppler imaging of the eye and orbit. Acta Ophthalmologica (2012) 91(5):e406. doi: 10.1111/j.1755-3768.2012.02554. IF (2012) : 3,032	0.8	$0.8^*6+3,032$	7.832
	Dimitrova G. Morphometric characteristics of central retinal artery and vein in the optic nerve of			9.441

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	patients with diabetes. Invest Ophthalmol Vis Sci (2012) 53(3):1637. IF (2012) : 3,441	1	6+3,441	
	Dimitrova G. Color Doppler Imaging of Ocular and Orbital Blood Vessels in Retinal Diseases. European Ophthalmic Review. (2011) 5(1) :16-19.	1	6	6
	Dimitrova G, Kato S. Color Doppler imaging of retinal diseases. Surv Ophthalmol (2010) 55(3):193-214. IF (2010) : 3,151	0.9	0.9*6+3,151	8.551
	Dimitrova G, Kato S, Fukushima H and Yamashita H. Circulatory parameters in the retrobulbar central retinal artery and vein of patients with diabetes and medically treated systemic hypertension. Graefe's Arch Clin Ophthalmol (2009) 247:53-58. IF (2009) : 2,102	0.6	0.6*6+2,102	5.702
	Dimitrova G, Tomita G, Kato S. Correlation between capillary blood flow of retina estimated by SLDF and circulatory parameters of retrobulbar blood vessels estimated by CDI in diabetic patients. Graefe's Arch Clin Ophthalmol (2005) 243:653-658. IF (2005) : 1,498	0.8	0.8*6+1,498	6,298
	Dimitrova G, Kato S, Yamashita H, et al. Relation between retrobulbar circulation and progression of diabetic retinopathy. Br J Ophthalmol (2003) 87:622-625. IF (2003) : 2,099	0.6	0.6*6+2,099	5.699

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Dimitrova G, Tamaki Y, Kato S. Retrobulbar circulation in patients with age-related maculopathy. Eye (2002) 16:580-586. IF (2002) : 1,208	0.8	0.8*6+1,208	6,008
	Dimitrova G, Tamaki Y, Kato S, Nagahara M. Retrobulbar circulation in myopic patients with or without myopic choroidal neovascularisation. Br J Ophthalmol (2002) 86:771-773. IF (2002) : 1,779	0.6	0.6*6+1,779	5,379
	Dimitrova G, Kato S, Tamaki Y, et al. Choroidal circulation in diabetic patients. Eye (2001) 15:602-607. IF (2001) : 1,364	0.6	0.6*6+1,364	4,964
6	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание			
	Димитрова Г, Шеќеринов Д, Андоновски Д, Трпеноски Н, Тренчева А, Љубиќ А. Оптичка кохерентно томографска ангиографија (ОКТА) во дијагноза на болестите на задниот очен сегмент. Македонско Списание за Офталмологија 2017 Вол.4 стр.35-39	1	0.6*4	2.4
7	Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација			
	IV-ти конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, 14-17 Септември 2017, Охрид Наслов на трудот – „Мултимодален имиџинг кај пациенти со патерн макуларни дистрофии“	1	1	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Автори: Димитрова Г, Шекеринов Д, Андоновски Д, Лазарова О.			
	Стручен состанок на тема „Фако-хирургија на на катаракта – предизвици и компликации“ 22 Април, 2016, Скопје Наслов на трудот „Компликации од фако-хирургија на катаракта на очно одделение ГОБ 8ми Септември“	1	1	1
	10-ти Конгрес на офталмолозите на Југоисточна Европа, 20-23 Јуни 2013, Охрид, РМ Наслов на трудот - „Методи за мерење на очна циркулација“ Автор: Димитрова Г.	1	1	1
	Прва меѓународна конвенција за пациенти со М.Вехсет, Мај 19-22, 2000, Канагава, Јапонија Наслов на труд - „Состојба и проблеми во третманот на пациентите“ Автор: Димитрова Г	1	1	1
8	Учество на научен/стручен собир со реферат – постер презентација			
	IV-ти конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, 14-17 Септември 2017, Охрид Наслов – „Хороидална неоваскуларизација кај млад пациент (приказ на случај)“ Автори – Лазарова О, Димитрова Г, Андоновски Д	1	0.5	0.5
	Конгрес на Американското здружение за истражување во офталмологија – ARVO, 7-11 Мај, 2017, Балтимор, САД Наслов на трудот – „SD OCT и OCTA параметри на папилата на очниот нерв и перипапиларното ткива кај пациенти со дијабет без дијабетична ретинопатија“	1	0.5	0.5

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Автори – Димитрова Г, Чихара Е, Такахаша Х, Аmano Х, Оказаки К.			
	Седми меѓународен симпозиум на Очна Фармакологија и Терапеутика, 28 Февруари- 2 март, 2008, Будимпешта, Унгарија Наслов на трудот - „Циркулаторни параметри на централната регионална артерија и вена кај пациенти со дијабет и хипертензија“ Автори: Димитрова Г, Като С, Фукушима Х, Јамашита Х	1	0.5	0.5
	Втор Офталмолошки Конгрес на Југо-Источна Европа, Јуни 1-4, 2005, Софија, Бугарија Наслов на трудот - „Билатерален ретинобластом - приказ на случај“ Автори: Џајковска Е, Димитрова Г	1	0.5	0.5
	Втор Офталмолошки Конгрес на Југо-Источна Европа, Јуни 1-4, 2005, Софија, Бугарија Наслов на трудот - „Псеудотумор на орбитата - приказ на случај“ Автори: Димитрова Г, Блажевска Б, Арнаудовски З, Столевски В	1	0.5	0.5
	15ти конгрес на Европското Офталмолошко Здружение, 25-29 септември, 2005, Берлин, Германија Наслов на трудот - „Блох-Сулцбергер синдром - приказ на случај“ Автори: Џајковска Е, Димитрова Г	1	0.5	0.5
	Конгрес на Медитеранското Офталмолошко Здружение, 13-16 Октомври 2004, Анталија, Турција Наслов на труд - „Фостер-Кенеди синдром - приказ на случај“ Автори: Димитрова Г, Николовска В, Ивановска М.	1	0.5	0.5

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	<p>Прв Македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество, 1-4 октомври, 2003, Охрид, РМ</p> <p>Наслов на трудот - „Корелација помеѓу ткивната и ретробулбарна циркулација кај пациенти со дијабетес“</p> <p>Автори: Димитрова Г, Като С, Томита Г,</p>	1	0.5	0.5
	<p>Прв Македонски офталмолошки конгрес со меѓународно учество 1-4 , Октомври 2003, Охрид, РМ</p> <p>Наслов на трудот - „ Комбинирана терапија на увеит со циклоспорин и колхицин кај пациенти со М.Бехчет“</p> <p>Автори: Челева Марковска В, Димитрова Г.</p>	1	0.5	0.5
	<p>105-ти Конгрес на Јапонското Офталмолошко Здружение, 19-21 Април, 2001, Јокохама, Јапонија</p> <p>Наслов на труд - „Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дегенерација на макула поврзана со возраст“</p> <p>Автори: Димитрова Г, Като С, Тамаки Ј</p>	1	0.5	0.5
	<p>Шести годишен состанок на јапонското здружение за офталмолошка дијабетологија, Март 3-5, 2001, Сапоро, Јапонија</p> <p>Наслов на труд - „Ретробулбарна циркулација кај пациенти со дијабет“</p> <p>Автори: Димитрова Г, Като С, Сакураи Х</p>	1	0.5	0.5
	<p>Единаесетти национален конгрес на офталмолошко истражување 17-18 септември, 1999, Хирошима, Јапонија</p> <p>Наслов на трудот - „Очна хемодинамика кај пациенти со и без дијабетична ретинопатија“</p> <p>Автори: Димитрова Г, Като С, Јамашита Х, Сакураи М, Нагахара М.</p>	1	0.5	0.5
	Вкупно			185.396

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
1	Воведување нова клиничка метода во областа на медицинските науки и здравството			
	Првпат во државата воведена метода Оптичка кохерентна томографска ангиографија	1	4	4
	Првпат во институцијата воведена метода Ласерска фотокоагулација	1	1	1
2	Експертски активности: евалуација, стручна рецензија, супервизија			
	Рецензија на труд - "Automatic Characterization of Retinal Blood Flow using OCT Angiograms" за списанието Journal of Biomedical Optics, Mar. 2018	1	1	1
	Рецензија на труд - "Statistical model of optical coherence tomography angiography parameters that correlate with severity of diabetic retinopathy" за офталмолошкото списание Investigative Ophthalmology and Visual Science, Mar. 2018	1	1	1
	Рецензија на труд - "Correlation of retrobulbar blood flow parameters and the retinal nerve fibre, ganglion cell and inner plexus layers thickness in subjects with myopia." за офталмолошкото списание Journal of Ophthalmology, Dec. 2017	1	1	1
	Рецензија на труд - "Reproducibility of Quantitative Assessment of the Retinal Microvasculature Using Optical Coherence Tomography Angiography Based on Optical Microangiography." за офталмолошкото списание Investigative Ophthalmology and Visual Science, Nov. 2017	1	1	1
	Рецензија на труд - " An Analysis of Macular Vascular Density in Type 2 Diabetic Patients in China." за	1	1	1

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	офталмолошкото списание Clinical and Experimental Ophthalmology, Oct. 2017			
	Рецензија на труд - "Choroidal Thickness In and Outside of Vascular Arcade in Healthy Eyes Using Spectral-Domain Optical Coherence Tomography." за офталмолошкото списание Investigative Ophthalmology and Visual Science, Sep. 2017	1	1	1
	Рецензија на труд - "Optical Coherence Tomography Angiography In Healthy Subjects and Diabetic Patients" за офталмолошкото списание Ophthalmologica, Aug.2017	1	1	1
	Рецензија на труд - " Comparison of the size of foveal avascular zone using optical coherence tomography angiography and fluorescein angiography." за офталмолошкото списание Current Eye Research, Jun.2017	1	1	1
	Рецензија на труд - "Retinal Vessel Tortuosity and Its Relation to Traditional and Novel Vascular Risk Markers in Persons with Diabetes" за офталмолошкото списание Current Eye Research, Февруари 2015	1	1	1
	Рецензија на труд - " Retrobulbar blood flow changes in eyes with diabetic retinopathy", за офталмолошкото списание Indian Journal of Ophthalmology, Јануари 2014	1	1	1
	Рецензија на труд - "Doppler in Different Stages of Age-related Macular Degeneration" за списанието Journal of Clinical Ultrasound, Јануари 2014	1	1	1
	Рецензија на труд - "Doppler Ultrasonographic Evaluation of Extraocular Arteries in Patients with COPD Exacerbation" за списанието Journal of Clinical Ultrasound, Мај 2014	1	1	1
	Рецензија на проект за постдокторски fellowship - "Retinal oxymetry in individuals with diabetes but no retinopathy" за Исландската истражувачка фондација, Јуни 2013	1	1	1

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Рецензија на труд - "Reference range of maternal ophthalmic artery Doppler parameters in the first trimester of pregnancy" за списанието Journal of Clinical Ultrasound, Август 2013	1	1	1
	Рецензија на труд - "Flow Patterns on Spectral-Domain Optical Coherence Tomography Reveal Flow Directions at Retinal Vessel Bifurcations" за списанието Acta Ophthalmologica, Април 2013	1	1	1
	Рецензија на труд - "Risk assessment for venous tromboembolism: a modified form for use in ophthalmology" за офталмолошкото списание Eye, Февруари 2013	1	1	1
	Рецензија на труд - "Color Doppler imaging- A surveillance tool in Primary open angle glaucoma." за списанието Journal of Clinical Ultrasound, Јануари 2013	1	1	1
	Рецензија на труд - "Color Doppler imaging Analysis of Retrobulbar Blood Flow Velocities in Diabetic Patients without or with Retinopathy---A Meta-analysis" за офталмолошкото списание Retina, Јануари 2013	1	1	1
	Рецензија на труд - "Occult Choroidal Neovascularization after Successful Macular Hole Surgery Treated with Ranibizumab" за офталмолошкото списание Clinical Ophthalmology, Мај 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "Evaluation of resistive index by color Doppler imaging of orbital arteries in type 2 diabetes mellitus patients with microalbuminuria", за списанието Acta Ophthalmologica, Јануари 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "The effect of diluted soap in nebulized mist versus liquid drop preparation forms on retrobulbar blood flow in healthy human subjects", за списанието Pharmaceutics, Април 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "Relationship between initial lens transparency cloudiness and ocular circulation in type-1 diabetes mellitus adolescents with unstable	1	1	1

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	glycaemia and lipids parameters", за списанието Journal of Clinical Ultrasound, Мај 2012			
	Рецензија на труд - "Treatment of Peripheral Exudative Hemorrhagic Choroidopathy by Intravitreal Injection of Ranibizumab" списанието Clinical Ophthalmology, март 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "Application of the AJCC 7th Edition Carcinoma of the eyelid staging system" за списанието Clinical Ophthalmology, јуни 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "Perifoveal Choroidal Thickness in Dry Age-Related Macular Degeneration as Measured by Enhanced Depth Imaging Optical Coherence Tomography" за списанието Clinical Ophthalmology, Јануари 2012	1	1	1
	Рецензија на труд - "A current perspective on retinal imaging: a Review", за списанието European Ophthalmic Review, октомври 2011	1	1	1
	Рецензија на труд - "Comparing various surgical techniques of pterygium excision" за списанието Прилози, октомври 2011	1	1	1
	Рецензија на труд - "A prospective, randomized, fellow eye comparison of Wavelight Eye-Q versus VISX CustomVue STAR S4 IR in laser in situ keratomileusis (LASIK): analysis of visual outcomes and higher-order aberrations" за списанието Clinical Ophthalmology, јули 2011	1	1	1
	Рецензија на труд - "Down-regulation of inducible co-stimulator (ICOS) by intravitreal injection of small interfering RNA (siRNA) plasmid suppresses ongoing experimental autoimmune uveoretinitis in rats" за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, ноември 2008	1	1	1
	Рецензија на труд - "Cyclophotocoagulation: Dose-response relationship in healthy rabbits" за списанието British Journal of Ophthalmology, јануари 2008	1	1	1

Ред. број	Назив на активност (стручно-апликативна):	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	Рецензија на труд - "An SiRNA Targeting Vascular Endothelial Growth Factor-A Inhibiting Experimental Corneal Neovascularization", за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, јуни 2008	1	1	1
	Рецензија на труд - "Subconjunctival Antisense Oligonucleotides Targeting TNF- Influence Immunopathology and Viral Replication in Murine HSV-1 Retinitis", за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, јуни 2007	1	1	1
	Рецензија на труд - "Expression of CD18 and Hypoxia-inducible factor-1A6C1 on the Neutrophils of Patients with Diabetic Retinopathy", за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, февруари 2006	1	1	1
	Рецензија на труд - "Factors Related to Higher Velocities in Central Retinal Vein than Central Retinal Artery in Diabetic Eyes", за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, јануари 2006	1	1	1
	Рецензија на труд - "Effect of calcium dobesilate on progression of early diabetic retinopathy: a randomized double-blind study", за списанието Graefe's Archives of Clinical Ophthalmology, ноември 2005	1	1	1
2	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството	1	2	2
	Вкупно			44

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
1	Студиски престој во странство			
	Стручен престој на Универзитетот на Кјото, Офталмолошко одделение на универзитетската	1	0.5	0,5

Ред. број	Назив на активноста:	Бр.активности	Поени од формулар	Поени
	болница – одделение за болести на ретината, Јуни 2017, Кјото, Јапонија			
	Стручен престој во Сеншокаи Институтот за Очни Болести, Мај-Јули 2017, Кјото, Јапонија	1	0,5	0,5
	Стручен престој во Институт за глауком, Group Hospitalier St.Joseph, Paris, France, Мај 2015	1	0,5	0,5
	Стручен престој во Moorfields Eye Hospital, Лондон, Велика Британија, Март 2006	1	0,5	0,5
	Стручен престој во болницата „Микрохирургија глаза - Свјатослав Фјодоров“, Москва, Русија, Мај 2002	1	0,5	0,5
	Постдипломски престој на докторски студии во Токиската Очна Болница, очно одделение, Токио, Јапонија, октомври 1996 -март 2002	1	2	2
2	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект			
	European Research Council - consolidator grant - 2013 "Morphometric and functional assessment of the neural and vascular tissue in diabetic retina"	1	2	2
	Lise-Meitner grant for foreign researchers 2013 "Retinal blood flow and retinal tissue layers in diabetes"	1	2	2
	Вкупно			8.5
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ			Поени	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ			24.64	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ			185.396	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ			42	
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС			8.5	
Вкупно			260.536	

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Весна Димовска Јорданова, с.р.**
- 2. Проф. Д-р Милена Голубовиќ Арсовска, с.р.**
- 3. Проф. д-р Магдалена Антова Велевска, с.р.**
- 4. Проф. д-р Милица Ивановска, с.р.**
- 5. Проф. д-р Снежана Бошњаковска, с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р. сци. Каролина Блажевска Бужаровска, д-р. сци. Беким Татеша и д-р. сци. Галина Димитрова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Каролина Блажевска Бужаровска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето насловен вонреден професор во наставно-научната област офталмологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Каролина Блажевска Бужаровска да биде избрана во звањето насловен вонреден професор во наставно-научната област офталмологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Весна Димовска Јорданова, с.р.

2. Проф. Д-р Милена Голубовиќ Арсовска, с.р.

3. Проф. д-р Магдалена Антова Велевска, с.р.

4. Проф. д-р Милица Ивановска, с.р.

5. Проф. д-р Снежана Бошњаковска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ОСНОВИ НА КЛИНИЧКА РАДИОЛОГИЈА“ ОД АВТОРОТ/-
ИТЕ: КЛИМЕ ЃОРЕСКИ и АЛЕКСАНДАР ЃОРЕСКИ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на 10-тата редовна седница одржана на 18. 4.2018 бр.02 1767/98, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „ Основи на клиничка радиологија“ од авторот/ -ите: Климе Ѓорески и Александар Ѓорески, наменет за студентите на медицина, тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, медицински сестри и физиотерапевти, специјализанти по радиологија за предметите: Радиологија за медицинари, Радиолошки технолози, медицински сестри, физиотерапевти и Подготовки и методи за рендгенолошки преглед за радиолошки технолози, избрани се: проф. д-р Михаил Груневски, проф.д-р Светлана Антевска Грујоска.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	„Основи на клиничка радиологија“
Назив на предметната програма:	1. Радиологија за студенти по медицина 2. Подготовка и методи за студентите на тригодишни стручни студии за дипломиран радиолошки технолог 3. Радиологија за тригодишни студии медицински сестри и физиотерапевти 4. Радиологија за специјализанти по радиологија
Назив на студиската програма:	Доктор по медицина Дипломиран радиолошки технолог Дипломиран медицинска сестра Дипломиран физиотерапевт Специјалист радиолог
Фонд на часови и ЕКТС – кредити	Радиологија за студенти по медицина – V семестар, 60 часа ЕКТС-4

	<p>Подготовки и методи за студентите на тригодишни стручни студии за дипломиран радиолошки технолог – III семестар, 30 часа ЕКТС -2</p> <p>Радиологија за медицински сестри и физиотерапевти – III семестар, 15 часа ЕКТС -1</p>
<p>Предметите Радиологија за студенти по медицина, со задолжителен број на часови 60 и број на ЕКТС-кредити 4, кој се слуша во V семестар, Подготовки и методи за студентите на тригодишните стручни студии за дипломиран радиолошки технолог, со задолжителен број на часови 30, број на ЕКТС-кредити- 2 и се слуша во III семестар, Радиологија, за дипломирани медицински сестри и физиотерапевти, со задолжителен број на часови 15 ЕКТС кредити 1 и се слуша во III семестар, Радиологија за специјализанти по радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје.</p>	
<p>Реден број на изданието: Општи податоци за ракописот:</p>	<p>Прво издание</p> <p>Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 160 страници (формат А4), напишан на компјутер, со големина на фонтот 14. Текстот е поделен во 16 поглавја и содржи придружни слики и табели.</p>

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. Проф. д-р Михаел Груневски с.р.
- 2.Проф. д-р Светлана Антоvsка Грујоска с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: Проф. д-р МИХАЕЛ ГРУНЕВСКИ

Краток опис на содржината:

Авторите на оваа книга, по излегувањето на првата скрипта по радиологија на македонски јазик во 1986 година на пошироката медицинска јавност во нашата земја, посебно радиолошката, за прв пат и претставуваат јасен, разбирлив и многу интересен текст за основите на клиничката радиологија.

Клиничката радиологија е една од најпропулзивните медицински гранки со постојан подем во речиси сите области на медицината, како во дијагностиката, така и во примената на се понови и побројни интервентни терапевтски постапки.

Приложениот текст претставува вовед и патоказ во современата клиничка радиологија како за студентите по медицина, стоматологија, радиолошките технолози и останатите високо медицински профили, а особено на специјализантите по радиологија, како и специјализантите на интерните и хируршки гранки.

Во воведот, преку дефинирање на современата клиничка радиологија, темелно се обработени принципите, технолошкиот процес и начините за добивање анатомски приказ на човечкото тело со помош на сликовни методи кои ќе овозможат поставување на дијагноза, како и евентуален мини-инвазивен интервентен третман со голем бенефит.

На пристапен начин, користејќи ги познавањата особено од областа на физиката интегрирани со клиничко-медицинските науки и компјутерски технологии, авторите на многу едноставен разбирлив и инвентивен начин, достапен за сите медицински профили, темелно во 16 поглавја ги пренесуваат основите на радиолошката физика неопходни во клиничката радиологија со запознавање на градбата на атомот рендген зраците – начин на настанување и рендген цевката, со цел добивање на рендген-слика на филм или монитор. Даден е и под осврт на биолошкото дејство на рендген зраците со дефинирање единици и дози во дијагностичката и

интервентната радиологија како многу актуелен проблем за превенција и заштита од рендгенското зрачење.

На сликовит, илустративен и многу достапен начин е обработена радиолошката дијагностичка апаратура како од класичен тип, така и современата дигитална опрема со посебен осврт на ултразвукот, компјутерската томографија и магнетната резонанца кои се целосно презентирани од историски аспект, технички аспект на апаратурата, начин на добивање на слика и методи кои произлегуваат од нив.

Со посебно внимание целосно се претставени контрастните средства, почнувајќи од бариумовите препарати до контрастните средства во магнетната резонанца, со детален приказ на речиси сите контрастни методи без кои не може да се замисли современата дијагностичка и интервентна радиологија, како и несаканите реакции од интервенција.

Дадена е модерна презентација на интервентните дијагностички и терапевтски постапки кои овозможуваат скратување на времето на преглед, пократок болнички престој и висока економска исплатливост.

Благодарение на радиолошките методи од конвенционален и современ тип, овозможено е добивање на слика како конвенционална, така и дигитална, за поставување на дијагноза и евентуална терапија.

	<p>Презентируваниот текст претставува неопходна алатка за базично запознавање на студентите по медицина, стоматологија, радиолошките технолози, како и останатите медицински профили, особено на специјализантите по радиологија, како вовед кон изучувањето и запознавањето на специјалната радиолошка дијагностика по системи.</p> <p>Во прилог се ставени табели и слики со продолжен текст и детален опис кои имаат за цел пошироко запознавање на медицинските профили со радиолошките дијагностички и интервентни методи.</p>
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Комплетно усогласен со предметната програма
Предлози за потребни корекции:	Минорни технички корекции
Оцена на ракописот:	Одличен, јасно конципиран
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавувањето:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 160 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 14. Текстот е поделен во 16 поглавја (влучувајќи ја литературата) со придужени слики и табели

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Радиологија наменет за студентите по медицина, тригодишните студии за дипломиран радиолошки технолог и останатите струки, како и за специјализантите по радиологија.

Рецензент

Проф. д-р Михаил Груневски с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: Проф. д-р СВЕТЛАНА АНТЕВСКА
ГРУЈОСКА

Краток опис на содржината:

Поминаа три децении од издавањето на првиот пишан текст – скрипта по радиологија за студентите по медицина, на македонски јазик. Од тогаш до денес, радиологијата има многу динамичен и интензивен развој со усовршување на современи дијагностички методи, особено УЗ, КТ и МР-техники, како и воведување на бројни нови дијагностички постапки со изразита експанзија на интервентната дијагностичка и терапевтска радиологија.

Со помош на овој учебник, на многу лесен, разбирлив и илустративен начин, на студентите по медицина и радиолошките технолози, како и на специјализантите по радиологија им се овозможува стекнувања на базични познавања од областа на клиничката радиологија преку запознавање со конвенционалните класични радиолошки дијагностички методи и современите сликовно дијагностички интервентни техники.

Авторите на систематски начин, едноставно и детално во 16 поглавја ги презентираат основите на современата клиничка радиологија.

Најпрвин ја дефинираат клиничката радиологија, потоа не запознаваат со основите на радиолошката физика, а преку градбата на атомот и јонизирачките зрачења не воведуваат во начинот на настанување на рендген-зраците, рендген цевката и нивните особини како темел за настанување на рендген слика на филм или монитор.

Потоа се осврнуваат на биолошкото дејство на рендгенските зраци, единици и дози во дијагностичката интервентна радиологија, со особен акцент на превенција и заштита од зрачење како многу актуелен проблем на глобално ниво.

На многу едноставен и пристапен начин се обработени дијагностичките апарати од класичен тип, настанувањето на аналогна рендген-слика, начин на добивање на дигитална слика со посебен осврт на ултразвукот, компјутерската томографија и магнетната резонанца.

Даден е целосен приказ на аналогната и дигитална рендген-слика, а во посебно поглавје се обработени контрастните средства, начинот на апликација, несаканите ефекти како и методите кои произлегуваат од нивната употреба.

Преку добивање слика на соодветен орган или систем од човечкото тело со конвенционални и дигитални имиџинг-дијагностички модалитети, на студентите по медицина, стоматологија, радиолошките технолози, специјализантите по радиологија и останатите медицински профили им се овозможува запознавање со основите на клиничката радиологија, со цел да се постави дијагноза или да се преземе соодветен интервентен пристап.

Авторите преку едноставна презентација и опис на класична и дигитална рендген-слика ги воведуваат студентите и специјализираните медицински профили пошироко кон новите трендови на современата клиничка радиологија. Затоа, овој базичен учебник со придружни табели и слики има за цел да ни ги даде основите на модерната радиолошка наука и да ги отвори хоризонтите на специјалната радиолошка дијагностика по системи.

Со приложените табели и слики се овозможува поцелосно и посоодветно запознавање со основите на клиничката радиологија како базична мултидисциплинарна гранка на

современата медицина.

Оцена за усогласеноста со предметната програма:

Комплетно усогласен со предметната програма

Предлози за потребни корекции:	Минорни технички корекции
Оцена на ракописот:	Одличен, јасно конципиран
Категоризација:	Учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавувањето:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 160 страници (формат А4) , напишани на компјутер, со големина на фонтот 14. Текстот е поделен во 16 поглавја (влучувајќи ја литературата) со придружни слики и табели.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебник по предметот Радиологија, наменет за студентите по медицина, тригодишните студии за дипломиран радиолошки технолог и останатите струки, како и за специјализантите по радиологија.

Рецензент

Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ДЕТЕКЦИЈА НА АМПЛИФИКАЦИЈА НА HER-2/neu ОНКОГЕНОТ СО ФЛУОРЕСЦЕНТНА ИН СИТУ ХИБРИДИЗАЦИЈА: КОРЕЛАЦИЈА СО ИМУНОХИСТОХЕМИСКАТА ЕКСПРЕСИЈА НА HER-2 ПРОТЕИНОТ И КАНЦЕРСКИТЕ СТЕМ-КЛЕТОЧНИ МАРКЕРИ КАЈ ИНВАЗИВНИ КАРЦИНОМИ НА ДОЈКА ОД АС. Д-Р МАГДАЛЕНА БОГДАНОВСКА ТОДОРОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ

ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 18.4.2018 година, а по предлог на Советот на III циклус-докторски студии, студиска програма на медицински науки, во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија, број 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 115/110, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15, 20/15, 98/15, 154/15) и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 121/09, 188/11, 234/12 и 276/14), формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска со наслов „Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридикација: корелација со имунохистохемиската експресија на HER-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка“, во состав: проф. д-р Лилјана Спасевска (претседател), проф. д-р Гордана Петрушевска (ментор), проф. д-р Весна Јаневска (член), проф. д-р Снежана Смичкоска (член) и проф. д-р Милка Здравковска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска, со наслов „Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридикација: корелација со имунохистохемиската експресија на HER-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка“, содржи 134 страници компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 1.0 проред, големина на букви 12, 230 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси. Трудот е структуриран во 7 глави, и тоа: вовед, мотив и цели на докторскиот труд, материјали и методи, резултати, дискусија, заклучок и литература. Текстот е збогатен со 48 табели и 41 слика, а деловите се систематизирани во точки и

потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава од докторската дисертација започнува со **вовед**, кој е правилно структуриран и започнува со дефинирање на карциномот на дојка и опис на епидемиолошките карактеристики на карциномот на дојка во светот и кај нас. Понатаму се опишуваат етиологијата, факторите на ризик, прогностичките и предиктивни фактори кај карциномот на дојка. Се нагласува улогата на генетските фактори, стилот на живот, возраста и фактори од средината како потенцијални ризик-фактори за развој на карцином на дојка. Во понатамошниот дел од воведот, во засебни поднаслови се опишуваат прогностичките и предиктивни фактори кои имаат за цел објективно и независно да го предвидат клиничкиот исход кај пациентите, а воедно имаат и големо значење при донесувањето на одлуки за тераписки протоколи, сè со цел индивидуализација на третманот. Прогностичките и предиктивните фактори се класифицирани во три големи групи: клинички фактори, хистопатолошки фактори и биолошки маркери. Од клиничките фактори, возраста се нагласува како важен прогностички фактор кој е поврзан со лоша прогноза и преживување кај пациентите. Од хистопатолошките фактори се нагласува улогата на големината на туморот, хистолошкиот тип, степенот на хистолошка диференцијација, лимфонодалниот статус и стадиумот на болест дефиниран од страна на Американски заеднички комитет за канцер/Унија за меѓународна контрола на канцер (American Joint Committee on Cancer – AJCC / Union for International Cancer Control - UICC), врз изборот на терапијата, како и во предвидување на прогнозата и преживувањето на пациенти со карцином на дојка. Во понатамошниот текст, јасно е објаснета улогата на хормоналните рецептори во развој на карциномот на дојка и нивните импликации врз прогнозата и третманот на пациентите. Посебно се истакнува улогата на генот за факторот на раст HER-2/neu во клеточната пролиферација, неговата поврзаност со процесот на туморска инвазивност, со негативен хормон-рецепторски статус и позитивни регионални лимфни жлезди во моментот на поставување на дијагноза. Се потенцира важноста од точно одредување на HER-2 статусот, кој е таргет за специфични терапии кои се поврзани со добри клинички резултати кај рани и метастатски HER-2 позитивни, инвазивни карциноми на дојка. Јасно се опишуваат најчесто користените тест-методи за евалуација на HER-2 статусот, нивните предности и недостатоци, конзистентноста помеѓу двете методи и нивното влијание врз одговорот на целната терапија, сето тоа поткрепено со податоци од литературата. Повеќето автори ја потврдуваат флуоресцентната ин ситу хибридизациона (FISH) метода како посигурна метода која обезбедува висока сензитивност и специфичност во детекција на HER-2 генската амплификација. Од биолошките маркери, се нагласува и улогата на Ki67 како прогностички и предиктивен маркер кај карциномот на дојка, негова корелација со останатите прогностички и предиктивни фактори кај инвазивните карциноми на дојка, како и неговата улога во дефинирањето на Luminal A и Luminal B поттиповите и во предвидување на бенефитот од адјувантна терапија кај различни поттипови на карциноми на дојка. Во продолжение се истакнува улогата на молекуларната класификација во индивидуализираната терапија, прогнозата и преживувањето кај пациентите, како и сурогатно дефинирање на молекуларните подгрупи преку имунохистохемиска детекција на биолошките маркери.

Во воведот се објаснува и улогата на матичните клетки во карциногенезата, се дефинираат основните карактеристики на канцерските стем-клетки (КСК), јасно се опишуваат моделите на карциногенеза (моделот на стем-клетки и стохастичкиот модел или модел на клонална еволуција), како и нивната улога во појава на резистентност на лекови. Моделот на стем-клетки укажува на потеклото на карциномите од резидентни стем или прогенитор клетки кои се здобиле со способност за самообновување, како резултат на нарушување на сигналните патишта и фактори на транскрипција, и предлага хиерархиска

организацја на клетките во туморот. Моделот на клонална еволуција предлага дека карциномите се развиваат преку случајни мутации кои потоа се прошируваат преку клонална селекција и дека согласно со овој модел која било клетка може да биде цел на трансформација. Во понатамошниот текст се опишуваат различните биолошки маркери кои се користат за идентификација на КСК кај карциноми на дојка (ErCam, CD44, CD24, ALDH1A1, CD133), нивната асоцијација со различни клиничко-патолошки и молекуларни карактеристики, нивната корелација со прогнозата и преживувањето кај пациентите.

Втората глава на докторската дисертација ги анализира **мотивот и целите на студијата**. Мотивот на студијата произлегува, пред сè, од фактот што точно и прецизно одредување на HER-2 статусот е императив при селекција на пациенти со карцином на дојка за таргетирана терапија, што ја наметнува потребата од користење на точен, високо сензитивен и специфичен тест за евалуација на овој онкоген. Поради варијации во меѓулабораториска репродукцибилност која е резултат на разлики во ткивната обработка, како и поради субјективната евалуација на имунохистохемиските резултати, повеќето автори ја препорачуваат FISH-методата како супериорна во предвидување на клиничкиот исход кај пациенти со инвазивен карцином на дојка, пред сè поради помалата афектираност на методата од артефакти поврзани со обработка на ткивото и квантитативното одредување на бројот на генски копии. Поради тоа, воведувањето на флуоресцентната ин ситу хибридизациона техника за одредување на HER-2 статусот кај пациенти со инвазивен карцином на дојка би довело до поголема објективност при евалуација на резултатите и поголема репродукцибилност на истите. Поради варијабилната преданалитичка обработка на ткивните примероци неопходно е дефинирање на протокол за работа кој ќе даде оптимални резултати во најголем број на анализирани примероци независно од времето или условите на фиксација, се со цел да се намали бројот на повторени анализи што подразбира и намалување на дополнителното трошење на скапи реагенси и дополнително потрошено време за анализа. И покрај напредокот во онколошката терапија, прогнозата на пациенти со напреднат карцином на дојка и понатаму останува лоша, што ја наметнува потребата од дефинирање на нови прогностички и предиктивни фактори за подобро менаџирање на пациенти со карцином на дојка. Идентификација на нови маркери може да доведе до развој на нова таргетирана терапија која би можела да го подобри исходот на болеста или да доведе до излекување на пациентите, што е исто така мотив за изработка на оваа докторска дисертација. Во втората глава се дефинирани и **целите на истражувањето** кои се јасни, недвосмислени и кореспондираат со заклучоците донесени на крајот од дисертацијата. **Првата цел** е да се воведат, да се оптимизираат и да се стандардизираат FISH-методата во одредување на HER-2 генскиот статус на парафински ткивни примероци од пациенти со инвазивен карцином на дојка кои се претходно фиксирани во формалин и калапени во парафин; да се одреди влијанието на фиксацијата, претретманот и дигестијата; да се компарираат два различни протоколи на FISH кои користат идентична ДНК-проба, но различни китови за парафински претретман; да се корелираат резултатите од тестовите за HER-2 добиени со имунохистохемиска и FISH-метода; да се утврди усогласеноста помеѓу двете методи и да се корелира експресијата на HER-2 со клиничко-патолошките параметри. **Втората цел** е имунофенотиски да се карактеризираат канцерските стем/прогенитор клетки во инвазивен дуктален карцином на дојка; да се корелираат со клиничко-патолошките параметри и да се дефинираат прогностичките и предиктивните параметри кои се поврзани со зголемена експресија на стем-клеточните маркери; да се корелира експресијата на канцерските стем-клеточни маркери со различните молекуларни поттипови на карциноми на дојка дефинирани врз основа на валидиран панел на имунохистохемиски маркери (HER-2, естроген-рецепторот, прогестерон-рецепторот и маркерот на клеточна пролиферација-Ki67). **Третата цел** е да се корелира HER-2 статусот со експресијата на стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка.

Во третата глава на докторската дисертација се презентирани **материјалот и методите**, како и **статистичката анализа** на податоците кои се примениле во истражувањето. Студијата е ретроспективна, изведена на Институтот за патологија на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Македонија. Студијата е одобрена од Етичкиот комитет на Медицинскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Македонија, а добиена е и согласност од стручниот колегиум на Институтот за патологија. Во студијата се анализирани ткивни примероци од пациентки со примарен, дуктален инвазивен карцином на дојка кај кои била направена мастектомија со аксиларна лимфна дисекција, кои не примале терапија предоперативно и кои немале докажани далечни метастази во моментот на иницијална дијагноза (пациентките биле во I, II и III постоперативен стадиум). Во студијата не се вклучени ткивни примероци од пациенти од машки пол; пациенти кои имале дијагностициран само ин ситу карцином (пациенти во 0 стадиум на болест); пациенти со дијагностициран инвазивен карцином од специјален хистолошки тип; пациенти кај кои не била направена дисекција на лимфни жлезди; пациенти кои примале неоадјувантна терапија или пациенти кои имале докажани далечни метастази во моментот на иницијална дијагноза (IV стадиум на болест). Во студијата е користен оперативен материјал добиен од Клиниката за торакална и васкуларна хирургија во Скопје, Клиничката општа болница „Св. Наум Охридски“ во Скопје, Општа болница во Струга, Гевгелија и Велес. При тоа, оперативниот материјал од Клиниката за торакална и васкуларна хирургија во Скопје е фиксиран на Институтот за патологија со 10% пуфериран формалин во тек на 24 часа (преку ноќ), на собна температура, додека оперативниот материјал од општите болници е доставен претходно фиксиран во формалин, по 24-96 часовна фиксација. Во студијата, од клиничките и хистопатолошки карактеристики, анализирани се возраста на пациентките, големината на туморот, нуклеарниот и хистолошки градус, параметрите од pTNM-класификациониот систем, стадиумот на болест и имунохистохемиската експресија на HER-2, ER, PR и Ki67. Дополнително се анализирани амплификација за HER-2/neu генот и експресија на КСК-маркери: CD24, CD44, CD133, ALDH1A1 и EpCam.

Во однос на возраста, пациентките во студијата се стратифицирани во две групи: 1) 50 години и помлади и 2) постари од 50 години. Хистопатолошката дијагноза е претходно поставена на основа на микроскопска анализа на примероци од туморот, обработени по постапка за вкалапување во парафин и боени со хематоксилин и еозин (H&E). Степенот на хистолошка диференцијација бил одреден согласно препораките на Нотингемскиот систем за градуирање, додека стадиумот на болеста бил одреден согласно со критериумите на постоперативната pTNM-класификација од 2010 година на AJCC.

При воведувањето и оптимизацијата на методот на флуоресцентна ин ситу хибридизација (преку одредување на амплификација на HER-2 генот, ткивните примероци се обработени со два различни протоколи за FISH кои користат идентична ДНК-проба (двојно означена ДНК проба (PathVysion™ HER-2 DNA Probe Kit), која содржи LSI-HER-2 ДНК-проба маркирана со SpectrumOrange флуоресцентна боја, специфична за HER-2 генскиот локус и ДНК-проба за центромерот на хромозом 17 (CEP-17) која е маркирана со SpectrumGreen флуоресцентна боја), но различен кит за парафински претретман (Paraffin Pretreatment Reagent Kit - Vysis/Abbott, IL, USA, во протокол 1 и Histology FISH Accessory Kit - DAKO, Denmark, во протокол 2). Поради различното време на фиксација на ткивните примероци, иницијално во студијата се изведени серија на експерименти на 5 репрезентативни примероци со користење на варијабилни вредности за температура и времето на инкубација за главните аналитички чекори (претретман, ензимска дигестија и постхибридизациско испирање), се со цел да се утврди влијанието на аналитичките фактори врз крајните резултати и да се дефинираат оптимални протокола согласно кои се

обработени примероците од анализираната група. Со протокол број 1, во студијата се обработени 40/73 ткивни примероци (20 примероци со 24 часовна фиксација и 20 примероци со пролонгирана - 48-96 часа, фиксација), а со протокол број 2 се обработени 33/73 ткивни примероци (20 примероци со 24 часовна фиксација и 13 примероци со пролонгирана - 48-96 часа, фиксација). Накратко, после процесот на депарафинација, примероците се инкубирани во раствор за преттретман: Pretreatment Solution – натриум тиоцијанат – во првиот протокол и Pretreatment Solution- MES (2-[N-morpholino]ethanesulphonic acid) buffer во вториот протокол), и се дигестирани со протеаза во првиот протокол и пепсин во вториот протокол. После завршената дигестија следува чекор на додавање на флуоресцентно означена ДНК проба со синхрон процес на автоматска денатурација и хибридизација во времетраење од 16-18 часа (преку ноќ) во хибридизер - ThermoBrite, StatSpin Inc, USA. Наредниот ден примероците се инкубирани во пуфер за испирање, и потоа третирањето со 4, 6 diamidin-2-phenylindoldihydrochloride (DAPI) како контраобојување и прекриени со покровно стакло. Примероците се анализирани на флуоресцентен микроскоп Olympus BX43 (Olympus Corporation, Japan), опремен со Spectrum Orange, Spectrum Green и DAPI монофилтри, како и Spectrum Orange/Spectrum Green двоен филтер. Секој случај од студијата е фотодокументиран со XM10 (Olympus) монохроматска камера и анализиран со помош на софтвер Olympus cellSens Standard, Version 1.15. Бројот на сигнали е нумерички одреден во 40 јадра (4 фокуси по 10 јадра) на зголемување $\times 1000$, по што е одреден соодносот HER-2/CEP-17. Добиените резултати се интерпретирани согласно препораки на (ASCO/CAP), каде HER-2 статусот е дефиниран како позитивен кога соодносот HER-2/CEP17 е поголем од 2, и негативен кога соодносот е помал од 2. За семиквантитативна детекција на HER-2 антигенот е користено моноклонално антителио 4B5 од Ventana со метод на автоматизирана имунохистохемија на апарат Benchmark GX, (Ventana Medical Systems, Inc., USA). Мембранскиот позитивитет за HER-2 е микроскопски евалуиран согласно критериумите на ASCO/CAP 2013, кој идентификува 4 категории (0 негативен, 1+ негативен; 2+ двојбен и 3+ позитивен). Независно од имунохистохемскиот скор, кај сите случаи дополнително е направена флуоресцентна ин ситу хибридизација, за да се одреди присуство на амплификација на HER-2 генот и да се одреди процентот на софпаѓање помеѓу двете методи. За имунохистохемската анализа на хормон рецепторите, Ki67 и КСК маркери (CD44, CD24, CD133, ALDH1 и EpCam), е користена полуавтоматизирана PT Link имунопероксидазна техника, со примена на EnVision (Dako, Denmark) системот за визуелизација на антителио. За секое имунобоење се користени позитивни ткивни контроли препорачани од производителот. Резултатите од имунохистохемските боења се анализирани на светлосен микроскоп, Nikon ECLIPSE 80i (Nikon Instruments, Austria), и фотографски документиран. Кај сите антителио микроскопски е евалуиран интензитетот на пребојување, процентот на обоени клетки, како и субцелуларната дистрибуција на сигналот. За ER, PR и Ki67 е евалуиран јадрениот позитивитет, при што $\geq 1\%$ била cut-off вредност за хормонските рецептори, додека $\geq 20\%$ била cut-off вредност за дискриминација на случаите со низок и висок пролиферативен индекс. Користејќи валидиран, имунохистохемски базиран сурогат, туморите се класифицирани во 4 молекуларни поттипови, согласно со препораките на St Gallen-ската конференција: Luminal A (ER + и/или PR+, Ki67 low и HER-2 -), Luminal B (ER + и/или PR+, Ki67 high и/или HER-2+), HER-2 позитивен (ER-, PR- и HER-2+) и Triple negative (ER-, PR- и HER-2-). За евалуација на експресијата на канцерските стем-клеточни маркери користен е Allred-овиот систем за бодирање, дефиниран како збир од интензитет на пребојување (0-нема пребојување, 1-слабо пребојување, 2-умерено пребојување, 3-силно пребојување) и процент на обоени клетки (0 = 0%; 1 = 1%; 2 = 1 до 10%; 3 = 11 до 33%; 4 = 34 до 66%; 5 = > 66%), со крајни вредности кои се движат во граници од 0 до 8 (интензитет на пребојување + процент на обоени клетки = 0 до 8). За CD44, CD24, CD133 и EpCam се анализирани степенот и

интензитетот на имунореактивност на клеточната мембрана, додека за ALDH1A1 е евалуиран само цитоплазматскиот позитивитет. Како cut-off вредност за дефинирање на позитивитет на CD44, CD24, EpCam и ALDH1A1 е Allred-ов збир ≥ 4 , додека CD133 е дефиниран како позитивен доколку $\geq 1\%$ од клетките покажале позитивен сигнал.

Сите податоци добиени од истражувањето се статистички обработени со статистичка програма SPSS 23,0. Користена е дескриптивна статистика со приказ на сумарни статистички податоци. За тестирање на нормалноста на добиените податоци е користен Shapiro-Wilk's W test. Категориските параметри се прикажани со апсолутни и релативни броеви, додека квантитативните варијабли се прикажани со просек и стандардна девијација. Совпаѓањето помеѓу ИHC и FISH-методите е анализирано со Карр-коефициент, а за одредување на точноста на ИHC-методот во однос на FISH, се пресметани дијагностички перформанси (сензитивност, специфичност, позитивна и негативна предиктивна вредност, позитивен и негативен однос на веројатност). За компарирање на анализираниите варијабли се користени: Chi square test, Fisher exact two tailed test, Student t-test, Analysis of Variance (ANOVA) test. Користена е и логистичка регресивна анализа (со одредување на Odd ratio и 95%CI) за одредување на предиктивното влијание на одредени клиничко-патолошки и биолошки параметри во експресијата на стем-клетки клеточните маркери. За статистички значајна била сметана вредност за $p \leq 0,05$.

Во **четвртата глава** на докторската дисертација се прикажани **резултатите од истражувањето**. Во истражувањето се вклучени ткивни примероци од оперативен материјал на 73 пациентки со дијагностициран дуктален инвазивен карцином на дојка, на возраст од 41 до 86 години, со просечна возраст од 59.25 ± 11.02 години. Повеќе од половина од пациентките 50 (68,49%) се постари од 50 години. Просечниот дијаметар на туморите изразен во милиметри е 27.31 ± 13.9 милиметри. Најголемиот број, 46 (63,01%), од пациентките имале тумор со големина од 20 до 50 милиметри; 24 (32,88%) имале тумори со големина ≤ 20 милиметри, а само 3 (4,11%) пациентки имале тумор со големина > 50 милиметри. Повеќе од 2/3 од туморите се со висок нуклеарен (NG3) градус (78,08%), висок хистолошки (G3) градус (69,86%) и позитивен лимфонодален статус (61,64%). Пациентки со туморски статус pT2 (57,53%) и во II стадиум на болест (42,46%) се најзастапени во анализираниата група. Повеќе од 2/3 од анализираниите случаи имаат позитивна експресија за естроген-рецепторот 62 (84,93%), прогестерон-рецепторот 53 (72,6%), како и за Ki67 (63,01%).

По приказот на епидемиолошките карактеристики на анализираниите случаи и хистоморфолошките параметри, прикажани се резултатите од воведувањето и оптимизацијата на методот на флуоресцентна ин ситу хибридизација, т.е. влијанието на аналитичките варијабли (раствор за претретман, ензимска дигестија и постхибридизациско испирање) врз FISH резултатите и двата најуспешни протоколи, согласно кои се процедурирани сите 73 ткивни примероци од испитуваната група. Во студијата аналитички е опишан ефектот од варијабилните температурни интервали или времето на инкубација врз квалитетот и ефикасност на FISH-тестот, а резултатите се претставени табеларно и со слики. Ензимската дигестија и условите на постхибридизациско испирање имаат значајно влијание врз крајните резултати: пократка дигестија резултира со поголема абсорпција на DAPI, автофлуоресценција и некомплетна хибридизација, додека пролонгирана дигестија резултира со деструкција на јадрата, намален интензитет или комплетна загуба на сигналите. Висока температура на пуферот за испирање или пролонгирано испирање резултира со слаби сигнали или комплетна загуба на сигналите (75°C во тек на 5 минути или 10 минути со DAKO Histology Kit), додека пократка инкубација или пониска температура на пуферот за испирање (60°C во тек на 2 минути или 5 минути со Vysis Pretreatment kit, како и 60°C во тек на 2 минути со DAKO Histology Kit) резултира со нагласена автофлуоресценција која ја отежнува евалуацијата на

сигналите. Квалитативно најдобри резултати се добиени со 100 минутна дигестија со протеазен раствор при користење на Vysis Paraffin Pretreatment Kit и 5-минутна дигестија со ладен пепсин со DAKO Pretreatment Kit. Оптимални резултати во сите анализирани случаи се добиени при 2 минутно испирање на 72°C користејќи 2xSSC /0.3% NP-40 Vysis пуфер за испирање, и при 5 минутно испирање на температура од 60°C со (Tris/HCl) пуфер за испирање од DAKO. По дефинирање на протоколите за работа, 40 примероци се обработени со протокол 1, а 33 примероци со протокол 2, а добиените резултати се компарирани меѓусебно. Успешна хибридизација е детектирана во 98,63% од случаите. Двата протокола дале силни, јасни сигнали кои се лесни за интерпретација. Поуниформни сигнали се добиени при тестирање со DAKO Histology Kit. Во однос на имунохистохемиската анализа за HER-2, 32 случаи (43,84%) се класифицирани како ИНС 0, 18 случаи (24,66%) како ИНС 1+, 12 случаи (16,44%) како ИНС 3+ и 11 случаи (15,07%) како ИНС 2+. Во однос на FISH-резултатите, амплификација за генот е детектирана кај 12 случаи (16,44%), 60 случаи (82,19%) се негативни, а кај 1 (1,37%) случај не е добиена успешна хибридизација, и овој случај е исклучен од корелациите во однос на HER-2 статус. Од вкупно 72 случаи со успешна хибридизација, 31 (43,05%) случаи, се класифицирани како ИНС 0, 18 (25%) како ИНС 1+, 12 (16,67%) како ИНС 3+ и 11 (15,28%) како ИНС 2+. Од 12 HER-2 амплифицирани случаи, 10 (83,33%) се дефинирани како ИНС 3+, а 2 (16,67%) како ИНС 2+. Во групата на 60 FISH-негативни случаи, само 2 (3,33%) се ИНС 3+/ позитивни, додека останатите случаи се или ИНС 2+/двојбени 9 (15%) или ИНС 0/1+ негативни 49 (81,7%). Анализата на совпаѓање помеѓу ИНС и FISH покажала дека сите 49 примероци класифицирани како ИНС 0/ 1+ се FISH негативни (процент на совпаѓање 100%); 2 од вкупно 11 случаи класифицирани како ИНС 2 + се FISH позитивни (процент на совпаѓање 18,18%); и 10 од вкупно 12 случаи класифицирани како ИНС 3+ се FISH позитивни (процент на совпаѓање 83,33%). Кога ИНС 2+/3+ се анализирани како група процентот на совпаѓање помеѓу двете методи е 84,72%, а Карра коефициентот е 0,5976, што укажува на умерен степен на совпаѓање помеѓу двете методи, со статистичка значајност од $p < 0,0001$. Совпаѓањето помеѓу двете методи е анализирано и со одредување на валидноста на имунохистохемијата во детерминирање на HER-2 статусот. Земајќи ја FISH-методата како златен стандард, позитивната предиктивна вредност за позитивните ИНС 3+ случаи е 83,3%, додека негативната предиктивна вредност за негативните ИНС 0/1+ случаи е 100%. Сензитивноста на имунохистохемијата за ИНС 2+/3+ и за ИНС 3+ групите е 100% и 83,3%, соодветно, додека специфичноста за истите групи е 81,67% и 96,7%. Од вкупно 72 случаи, полизомија за хромозом 17 е детектирана кај 14 (19,44%) случаи. Кај 2 случаи со HER-2 3+ експресија и отсуство на амплификација HER-2 генот и во еден од двата HER-2 2+ случаи кои се FISH позитивни, детектирана е полизомија за хромозом 17. Пет или 41,66% од случаите дефинирани како ИНС 2+/ИНС 3+ и FISH негативни покажале полизомија за хромозом 17, додека овој процент изнесува само 12,5% (6/48) во групата на ИНС 0/1+ пациенти. Полизомија 17 е детектирана во 21,43% (3/12) од FISH-позитивните случаи и во 78,57% (11/60) од FISH негативните случаи. Направените анализи не покажаа статистички значајна разлика помеѓу пациенти со и без амплификација на HER-2 генот, а во однос на возраста ($p=0.24$), големината на туморите ($p=0.82$), хистолошкиот градус ($p=0.26$), нуклеарниот градус ($p=0.12$), туморскиот статус ($p=0.34$), лимфонодалниот статус ($p=0.13$) и постоперативниот стадиум на болеста ($p=0.66$). Значајна разлика е детектирана само во однос на негативна експресија на естроген-рецептор ($p=0.015$), прогестерон-рецепторот ($p=0.016$), како и во однос на висока експресија на маркерот на клеточна пролиферација Ki67 ($p=0.025$). Иако статистички незначајно, HER-2 позитивните тумори почесто се лошо диференцирани, со висок нуклеарен градус, позитивен лимфонодален статус и повисок постоперативен стадиум.

Користејќи ги имунохистохемиските маркери (HER-2, ER, PR и Ki67) за молекуларната класификација, испитуваните примероци се класифицирани како: Luminal

A - 26 случаи (35,62%), Luminal B – 36 случаи (49,31%), HER-2 – 5 случаи (6,85%) и Triple negative – 6 случаи (8,22%). Не е најдена статистички значајна корелација помеѓу молекуларните поттипови во однос на возраста на пациентките или во однос на туморскиот дијаметар. Најмалата просечна возраст од 55,6±5,9 години е регистрирана во групата пациентки со HER-2 молекуларен поттип, а најголема просечна возраст од 62,17±11,9 години во групата пациентки со молекуларен поттип Triple negative. Luminal B туморите несигнификантно почесто имаат поголеми тумори (29,69±13,6мм), додека Triple negative и HER-2 поттиповите имаат најмала просечна големина на туморите (22,17 ±10,4 и 22,2 ±20,6, соодветно). Најдена е значајна корелација помеѓу молекуларните поттипови и степенот на хистолошка диференцијација ($p < 0,0001$), нуклеарниот градус ($p < 0,0001$), лимфонодалниот статус ($p < 0,003$), стадиумот на болест ($p < 0,0001$) и експресијата на Ki67 ($p < 0,0001$). Luminal A туморите значајно поретко се лошо диференцирани во однос на останатите молекуларни поттипови (34,62% vs 86,11% Luminal B, 100% HER-2, 100% Triple neg); сите HER-2 и Triple negative тумори се лошо диференцирани; 86,11% од туморите со Luminal B поттип се лошо диференцирани тумори, а само 13,89% се умерено диференцирани; Luminal A туморите значително поретко се со висок нуклеарен градус во однос на останатите молекуларни поттипови, додека сите HER-2 и Triple negative тумори имаат висок нуклеарен градус. Triple negative туморите значајно почесто се со негативен лимфонодален статус. Позитивен лимфонодален статус најчесто е детектиран кај Luminal B 28 (77,78%) и HER-2 3(60%) туморите. Luminal B поттипот поретко од останатите се наоѓа во I стадиум на болест; Luminal B и HER-2 се најчесто дијагностицирани во III стадиум на болест, а Triple negative во I стадиум на болест. Висока експресија на Ki67 е детектирана во 97,22% Luminal B тумори, и во сите HER2 и Triple negative тумори, додека ниска експресија на Ki67 е детектирана во сите Luminal A тумори.

Евалуацијата на експресијата на КСК маркери покажа дека CD44 е експресиран во 47,94% од случаите, CD24 во 27,4%, CD133 во 28,77%, ALDH1A1 во 35,62% и EpCam во 63,04% од случаите. CD44 и EpCam покажале циркумференцијален мембрански позитивитет со различен интензитет и различна процентуална застапеност во туморските епителни клетки; CD24 - мембрански, мембрано-цитоплазматаски или апикален луминален позитивитет; CD133 - мембрански позитивитет со доминантна апикална ориентација; додека ALDH1A1 покажа цитоплазматска експресија во епителните туморски клетки и во стромалните клетки. Експресијата на CD44 е значајно асоцирана ($p = 0.016$) само со висока експресија на пролиферативниот маркер Ki67. Иако статистички незначајно, CD44 покажа тренд на позитивна корелација со поагресивни хистолошки и биолошки карактеристики на туморите: висок нуклеарен и хистолошки градус, позитивен лимфо-нодален статус, висок стадиум на болест и негативен HER-2, ER и PR рецепторски статус. CD24 е значајно асоциранан со висок нуклеарен градус ($p = 0.002$) и висок Ki67 ($p = 0.003$). Воедно, експресијата на CD24 покажа позитивна корелација со висок хистолошки градус, висок стадиум на болест, висок pT стадиум и позитивен HER-2 статус, но без статистичка значајност. Експресијата на CD133 стем-клеточниот маркер е значајно асоцирана со висок стадиум на болест ($p = 0.048$), негативен ER ($p = 0.0001$) и PR ($p = 0.0003$), како и со висок Ki67 ($p = 0.002$). CD133 е исто така асоциран со тумори со висок нуклеарен и хистолошки градус, позитивен лимфонодален и HER-2 статус, но без статистичка значајност. Иако статистички незначајно, ALDH1A1 позитивните тумори почесто од ALDH1A1 негативните тумори се лошо диференцирани, со висок нуклеарен градус, со повисок pT стадиум, почесто имаат метастази во регионалните лимфни жлезди, почесто се во III стадиум на болест, почесто се HER-2 позитивни и хормон рецептор негативни. Статистички значајна разлика ($p = 0.005$) е нотирана само во однос на висока експресијата на Ki67. Експресијата на EpCam не покажа значајна асоцираност со ниту еден од анализираните клиничко-патолошки или биолошки маркери. Иако статистички незначајно, EpCam позитивните тумори почесто од EpCam негативните тумори се лошо

диференцирани, со висок нуклеарен градус, висок Ki67 и негативен хормон-рецепторски статус. Униваријантната регресиона анализа како значајни предиктивни фактори за зголемена експесија на КСК-маркери ги потврди (Ki67 – за CD44, CD24, CD133 и ALDH1A1; постоперативниот стадиум, естрогенскиот и прогестеронскиот рецептор за CD133), додека мултиваријантна анализа како значаен фактори за предикција на експесија на CD133 го потврди само стадиумот на болест ($p=0.021$). КСК маркери покажаа статистички значајна разлика во експесијата и во однос на молекуларните подгрупи: CD24 ($p=0.016$), CD133 ($p<0,0001$) и ALDH1A1 ($p=0.006$). CD24 најчесто е експресирани во Luminal B туморите; CD133 во HER-2 и Triple negative поттиповите, додека ALDH1A1 во Luminal B и HER-2 поттиповите. Иако без статистичка значајност CD44 и EpCam стем-клеточните маркери почесто се експресирани во Triple negative туморите. Не е детектирана значајна разлика ниту во однос на експесијата на КСК во однос на тумори со и без амплификација за HER-2 генот, иако HER-2 позитивните тумори почесто покажаа позитивна експесија за CD24, CD133, ALDH1A1 и EpCam.

Во **петтата глава** на докторската дисертација, во обемната дискусија, кандидатката ги коментира резултатите од сопственото истражување, кои се концизно и јасно објаснети. Добиените резултати истовремено ги споредува со веќе објавени резултати во литературата од таа област. Дискусијата ја започнува со објаснување на улогата на флуоресцентната ин ситу хибридизација како молекуларна метода во детекција на бројни структурни и нумерички хромозомски аберации (амплификации, транслокации, делеции) во истражувачки, дијагностички, но и прогностички цели во бројни малигни болести. Потенцира дека исходот на FISH-анализата на парафински ткивни примероци зависи од повеќе параметри во преданалитичката и аналитичката фаза (времето на ладна исхемија, времето на фиксација, обработката на ткивата, квалитетот на ДНК-пробата, достапноста на таргетот за хибридизација), што ја наметнува потребата од стандардизација на преданалитичката фаза со консекутивна оптимизација на протоколите за работа со строга контрола на квалитетот при секојдневно рутинско тестирање во патолошката лабораторија. Понатаму, детално се анализираат резултатите од експерименталната серија за воведување и стандардизација на FISH-методата поткрепени со резултати од литературата. Се објаснува влијанието на реагенсите, температурата и времето на инкубација врз ефикасноста и квалитетот на хибридизацијата, а се предлагаат и можни решенија за корекција на протоколите при несоодветни резултати. Воедно се истакнува и потребата од адаптирање на основните протоколи за работа во зависност од типот на ткивото кое се анализира, должината на фиксација или староста на парафинските блокови, бидејќи ткивните примероци кои се обработени со ист протокол во експерименталната фаза дале варијабилен квалитет на хибридизација, со различни несакани ефекти врз крајните резултати. Направен е осврт на двата најуспешни протоколи за работа со опис на варијациите во однос на квалитетот на тестот, процентот на загубени ткивни пресеци во тек на претретманот, должината на траење на процедурата, како и цената на чинење на реагенсите, по што се предлага и кит за претретман за рутинска анализа. Се потенцира високиот процент на успешни анализи и покрај тоа што се анализирани и нестандардизирано обработени ткивни примероци со непознато време на ладна исхемија и варијабилна фиксација, кој го објаснува со релативната стабилност на FISH-методата на процесот на фиксацијата што го потврдуваат и други автори. Сепак, се презентираат и резултати од други автори (Khoury и сор.) кои објаснуваат дека проблемите кои се јавуваат во тек на процедурата за FISH (губење на ткивата, автофлуоресценција, лоша ткивна морфологија), најчесто се поврзани со прекумерна или недоволна фиксација и автолиза и дека компромитација во интерпретацијата на резултатите се јавува после само 1 час одложена фиксација на ткивата, и таа е статистички значајна по 2 часа одложена фиксација. Во понатамошниот текст се потенцира потребата од точно и репродукцибилно одредувања на HER-2 статусот со користење на стандардизирани методи кои ќе обезбедат

квалитет на работа при секојдневно рутинско тестирање при селекцијата на пациенти за таргетирана терапија. Се опишуваат ИНС и FISH како најчесто користени рутински тест-методи во патохистолошките лаборатории, нивните предности и недостатоци. Според податоците во литературата, употребата на ИНС и FISH во комбинација е најефикасна, но финансиски неисплатлива тест метода. Дел од авторите и даваат предност на FISH-методата при селекција на пациенти за HER-2 таргетирана терапија во однос на точноста, сензитивноста, специфичноста, репродукцибилноста и предиктивноста, поради што во некои центри таа е примарен тест метод за анализа. Се нагласува осетливоста на имнохистохемијата на варијации во постапките за фиксација и обработка на ткивата, варијации во протоколите за анализа, варијации во сензитивноста на антителата кои се користат, како и субјективноста во интерпретацијата на резултатите. Понатаму се опишува стратификацијата на пациенти во однос на имунохистохемиските групи и во однос на амплификацијата на HER-2 генот детерминирана со FISH-методот, се опишуваат резултатите од евалуација на совпаѓањето помеѓу двете методи и тие се компарираат со веќе објавените податоци во литературата. Кандидатката објаснува кои се најчести причини за несоваѓање помеѓу двете методи, повикувајќи се на податоци објавени во литературата (субјективност во интерпретација на резултатите, анеуплидија за хромозом 17, како и варијации во техничките аспекти на процесите на обработка на ткивата и изведување на ИНС методата), пое што изведува заклучок за можните причини за неусогласеност помеѓу двете методи во тековното истаржување. Го истакнува влијанието на преданалитичките варијабли бидејќи речиси половина од оперативниот материјал, кој е предмет на анализа, потекнува од надворешни болници каде што е започнат процесот на фиксација и каде што има слаба контрола на квалитетот, но воедно ја истакнува и улогата на полизомија 17, бидејќи двата ИНС 3+ случаи во испитуваната серија кои не покажаа амплификација за HER-2 генот имаат полизомија за хромозом 17. Во голема ретроспективна студија за контрола на квалитет, Varga и сор покажале конзистентност и стабилност на FISH резултатите во текот на 12 години, за разлика од ИНС тестирањето кое покажало значајни варијации во резултатите, поради што се препорачува стандардизација на протоколите за работа и имплементација на препораките од меѓународните водичи за обезбедување на контрола на квалитет. Дополнително се анализираат и другите перформанси на ИНС во однос на FISH, како што се сензитивност, специфичност, негативна и позитивна предиктивна вредност. Деталната анализа на податоците довеле до заклучок дека лажно-позитивните, а не лажно-негативните имунохистохемиски резултати се поголем проблем при HER-2 тестирањето поради што предлага ИНС да се користи како иницијален тест за скрининг (поради високата сензитивност), а ИНС 2+ и ИНС 3+ да се потврдат со FISH-методата. Идентични заклучоци биле донесени и од други автори кои потенцираат дека иако FISH-методата е значително поскапа во однос на имунохистохемијата, сепак таа никогаш не ја надминува цената за терапевски третман на пациенти кои не би имале бенефит од таргетираната терапија, поради лажно позитивниот имунохистохемиски резултат.

Понатаму кандидатот ја потенцира улогата на HER-2 во развојот на карциноми на дојка, процентот на генска амплификација и / или протеинска експресија во карциноми на дојка, како и неговата асоцираност со клиничко-патолошките и биолошки маркери. Резултатите од направената анализа ја потврдиле поврзаноста на HER-2 генската амплификација со поагресивни биолошки карактеристики на туморите, што е потврдено и од други автори (Panjwani и сор, Bartlett и сор, Qiao и сор). Во продолжение се истакнува потребата од воведување на нови молекуларни шеми за класификација на пациентите со карцином на дојка, кои имаат важна прогностичка вредност и кои се поврзани со сличен терапевски протокол и сличен одговор на терапија кај пациентите. Поради ограниченоста на лабораториите за користење на молекуларни тестови за рутинска анализа, имунохистохемиски базираниот сурогат-систем за класификација кој користи лесно

достапни и евтини имунохистохемиски тестови за детекција на ER, PR, HER-2 и Ki67 се покажал како веродостојна замена во најголемиот број на лаборатории и истиот добро корелира со генската молекуларна класификација. Понатаму, кандидатот ги дефинира критериумите за стратификација на туморите во 4 молекуларни поттипови кои покажуваат различна прогресија на болеста, различен одговор на терапија и различна прогноза кај пациентите, ја презентира процентуалната дистрибуција на различните подгрупи во испитуваната група и ја опишува поврзаноста на молекуларените поттипови со клиничко-патолошките параметри, при тоа корелирајќи ги резултатите со податоци објавени во литературата. Пациентки со Luminal A молекуларен поттип се поврзани со подобро диференцирани тумори, со понизок нуклеарен градус и низок Ki67 што се одлики на помалку агресивни тумори со добра прогноза. Пациентките со Luminal B и HER-2 молекуларен поттип почесто имаат поголеми тумори, со позитивен лимфонодален статус, дијагностицирани во III стадиум на болест, додека сите Triple negative и HER-2 тумори се лошо диференцирани, со висок нуклеарен градус и висок пролиферативен индекс што говори за тумори со поагресивни биолошки карактеристики. Пациентките со Triple negative тумори најчесто имале помали тумори со негативен лимфонодален статус дијагностицирани во I стадиум на болест, што корелира со резултатите од други студии каде што пониска инциденца на позитивен лимфонодален статус во Triple negative туморите се објаснува со склоноста за хематогено ширење на овие тумори.

Во понатамошниот дел од дискусијата се обрнува посебно внимание на теоријата за канцерските стем-клетки, хиерархиската организираност на малигните неоплазми, улогата на нарушена регулација на NOTCH, WNT/ β -catenin, или Hedgehog сигналните патишта во туморогениот потенцијал на КСК. Се опишуваат специфични молекуларни маркери кои се користат за идентификација на КСК, нивна имунохистохемиска експресија во бенигни и малигни ткива од дојка, како и нивната улога во предвидување на развојот на карциноми. Се опишува процентуалната застапеност на експресијата на пооделни маркери во анализираната група и истите се споредуваат со податоците во литературата. При тоа се нагласува дека објавените разлики во однос на инциденцата на КСК-маркери може да се должат на: разлики во селекцијата на примероци за анализа, варијации во начинот на интерпретација на резултатите и различни гранични вредности кои се користат за дискриминација на позитивните од негативните тумори, различните методи и различни антитела кои се користат за анализа. Опишана е улогата на секој маркер пооделно во процесот на туморогенеза, поткрепено со податоци од литературата. Понатаму се опишува корелацијата помеѓу експресијата на КСК-маркери со клиничко патолошките и биолошки маркери укажувајќи на поврзаноста на КСК-маркери со биолошки поагресивни тумори. Ваквите резултати од студијата кандидатот ги компарира со податоци од достапната литература кои презентираат значајна корелација помеѓу експресијата на КСК и прогресијата на туморите, појавата на рецидиви, како и преживувањето на пациентите. Исто така се истакнува улогата на КСК-маркери како важни прогностички маркери но и можни предиктивни фактори кои би имале значајна улога во утврдување на нови терапевтски модалитети кај пациенти со карцином на дојка. При тоа нагласува дека комбинирање на високата пролиферативна активност заедно со карактеристиките на канцерските стем-клетки може да помогне во идентификација на група на пациенти со зголемен ризик за рецидиви. Во понатамошниот текст, кандидатот ја опишува дистрибуцијата на КСК маркери во различни молекуларни поттипови во корелација со достапните податоци во литературата, нагласувајќи дека дистрибуцијата на канцерските стем-клеточни маркери во различни молекуларни поттипови би можела да биде рефлексивна на нивното различно клеточно потекло или пак на алтерации во експресијата на гени како резултат на тумор специфични трансформирачки процеси. Во врска со оваа хипотеза, Korcaуа и сор. нотирале дека експресијата на HER-2 ја зголемува фреквенцијата на ALDH+ клетки во клеточни линии на карциноми на дојка, сугерирајќи дека ефектите од

HER-2 амплификацијата врз карциногенезата може да се должат на нејзините ефекти врз нормалните и малигни стем /прогенитор клетки. Стем-клеточните маркери најчесто се детектирани во HER-2, Triple negative и Luminal B молекуларните поттипови кои се поврзани со агресивни тумори и отпорност на хемотерапија, додека, значително поретко се експресирани во Luminal A поттипот кој е поврзан со подобро диференцирани тумори, кои даваат добар одговор на терапија и имаат добра прогноза и преживување. Кандидатот нагласува дека поради утврдената различна дистрибуција на КСК маркери во молекуларните подгрупи, анализираните КСК фенотипови веројатно идентификуваат клеточни популации со различен степен на диференцијација, поточно, поврзаност на CD44 и CD133 со triple negative карциномите укажува дека истите водат потекло од недиференцирани мамарни стем-клетки, додека поврзаност на CD24 и ALDH-1 со Luminal B и HER-2 поттиповите дека истите водат потекло од подиференцирани луминални прогенитор клетки. Во продолжение се дискутираат резултатите од амплификацијата на HER-2 во однос на експресијата на КСК маркери во корелација со податоците од литературата. Се укажува на нивната можна улога во туморогенеза на HER-2 позитивни или HER-2 негативни тумори, улогата на HER-2 во регулација на КСК, како и улогата на блокатори на HER-2 во редукција на КСК популација.

Во **шесттата глава** на докторската дисертација, кандидатката ги претставува **заклучните согледувања** кои се коректно формулирани и ги потврдуваат појдовните цели на истражувањето. Резултатите од ова истражување наведуваат на заклучок дека флуоресцентната ин ситу хибридизација во рутинската дијагностичка лабораторија бара стандардизација и мониторинг на методата со следење на протоколите за работа со цел да се избегне повторување на методата што би имало импликации на цената на чинење на тестот. Значајни фактори кои влијаат на крајните резултати од флуоресцентната ин ситу хибридизациона техника, а кои произлегуваат од оваа студија се разлики во преданалитичката и аналитичката фаза. Двата FISH-протокола со кои се обработени испитуваните примероци покажале квалитативно одлични резултати, со вкупна стапка на неуспех од 1,37%, иако поради пократкиот период на изведба на методата, униформноста на сигналите и помалата цена на чинење, преттретманот со DAKO Histology Kit би имал предност во рутинското тестирање. Резултатите од анализата на совпаѓање помеѓу FISH и ИНС-методите покажале највисока усогласеност со имунохистохемиски негативните групи (100%), а најниска кај двојбените случаи (18,18%). Кога ИНС 2+/3+ случаите се анализираат како една група, вкупното совпаѓање помеѓу двете методи е 84,72%. Земајќи ја FISH-методата како златен стандард позитивната предиктивна вредност на позитивните ИНС 3+ случаи е 83,3% а негативната предиктивна вредност за негативните ИНС 0/1+ случаи е 100%. Сензитивноста на имунохистохемијата за ИНС 2+/3+ и за ИНС 3+ групите е 100% и 83,3%, соодветно, додека специфичноста за истите групи е 81,67% и 96,7%. Оттука произлегува заклучокот дека поради високата сензитивност на имунохистохемиската метода, таа е одличен иницијален скрининг-тест, а поради детектираните лажно позитивни резултати, потребно е ИНС 2+ и ИНС 3+ да се потврдат со FISH-методата.

Амплификација на HER-2 генот е детектирана во 16,44% од анализираните примероци и истата статистички корелира со висока експресија на маркерот на пролиферација Ki67 ($p=0.025$), негативен естрогенски ($p=0.015$) и прогестеронски рецепторски ($p=0,016$) статус, што наведува на заклучок дека HER-2 позитивните тумори имаат поагресивен тек. Имунохистохемиската анализа покажа присуство на хетерогена клеточна популација во карциномите на дојка во однос на експресијата на КСК-маркери: CD44 е експресиран во 47,94% од случаите, CD24 во 27,4%, CD133 во 28,77%, ALDH1A1 во 35,62% и EpCam во 63,04% од случаите. Експресијата на КСК маркери е поврзана со биолошки поагресивни тумори кои имаат полоша прогноза, па оттука произлегува заклучокот дека истите може да се користат како прогностички фактор во идентификација

на пациенти со понеповолна прогноза кои може да бидат кандидати за нови поефикасни терапевски модалитети кај пациенти со инвазивен карцином на дојка. Униваријантната анализа ги потврди постоперативниот стадиум (CD133), естрогенскиот рецептор (CD133), прогестеронскиот рецептор (CD133) и маркерот за клеточна пролиферација Ki67 (CD44, CD24, CD133 и ALDH1A1) како сигнификантни предиктивни фактори за позитивна експресија на КСК-маркери, додека мултиваријантната анализа, покажала дека само постоперативниот стадиум е независен значаен фактор за предикција на експресија на CD133. Во испитуваната група детектирана е значајна разлика во експресијата на CD24 ($p=0.016$), CD133 ($p<0,0001$) и ALDH1A1 ($p=0.006$) во однос на различните молекуларни поттипови на карциноми на дојка: CD24 е најчесто експресираан во Luminal B туморите; CD133 во HER-2 и Triple negative поттиповите, додека ALDH1A1 во Luminal B и HER-2 поттиповите. Оттука произлегува заклучокот дека дистрибуција на канцерските стем-клеточни маркери во различни молекуларни поттипови може да е рефлексивна на нивното различно клеточно потекло или пак на алтерации во експресијата на stem cell-like гените како резултат на тумор специфични трансформирачки процеси. Бидејќи експресијата на КСК-маркери е поврзана со молекуларниот поттип, тие може да бидат прогностички фактори кои може да се поврзат со исходот на болеста во рамките на молекуларниот поттип. Во склоп на луминалните типови КСК може да идентификуваат групи на пациенти со полоша прогноза.

Седмата глава од дисертацијата ја содржи приложената литература, која е обемна, прегледна и коректно цитирана по прифатените стандарди.

Предмет на истражување

Предмет на оваа докторска дисертација е воведување и стандардизација на молекуларна метода - флуоресцентната ин ситу хибридизација на Институтот за патологија, Медицински факултет во Скопје, во одредување на амплификација на HER-2 генскиот статус во парафински ткивни примероци од карцином на дојка, како и евалуација на имунохистохемиската експресија на канцерските стем-клеточни маркери во примероци од инвазивен карцином на дојка.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата.

Флуоресцентната ин ситу хибридизациона метода за прв пат се воведува како дијагностичка метода на Институтот за патологија, Медицински факултет, Скопје. Воедно, одредување на имунохистохемиската експресија на канцерските стем-клеточни маркери кај карциноми на дојка, досега не биле дел од анализи во Република Македонија, освен како пилот-студија на овој докторски труд. Во објавената литература идентификација на КСК со користење на површински маркери се приоритет на бројни научни истражувања, бидејќи ерадикација на оваа ретка популација на клетки со развој на нова таргетирана терапија би значело подобар исход и преживување на пациентите, што го прави ова подрачје уште поинтересно за истражување.

Краток опис на применетите методи

Во оваа докторска дисертација вклучени се парафински ткивни примероци од 73 пациентки со дијагностициран дуктален инвазивен карцином на дојка, кај кои е направена радикална мастектомија со аксиларна лимфна детекција. Во студијата, од клиничките, хистопатолошките карактеристики и биолошки маркери, анализирани се: возраста на пациентките, големината на туморот, нуклеарниот и хистолошки градус, параметрите од

pTNM-класификациониот систем и стадиумот на болест, експресијата на HER-2, ER, PR и Ki67. Дополнително е анализирана амплификација за HER-2 генот одредена со флуоресцентна ин ситу хибридизација, и имунохистохемски, како и имунохистохемска експресија на на канцерските стем-клеточни маркери: CD44, CD24, CD133, ALDH1A1 и EpCam.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Анализата на резултатите покажа успешна хибридизација во 98,63% од случаите. Со двата протокола за FISH добиени се силни и јасни сигнали кои се лесни за интерпретација, но поради пократкото времетраење на процедурата, помалиот процент на отпаднати примероци во тек на ткивниот претретман, униформноста на сигналите, како и пониската цена на чинење на реагенсите, претретманот со DAKO Histology Kit се преферира за рутинска анализа. Стапката на совпаѓање помеѓу ИНС и FISH методите е највисока кај негативните ИНС 0/1+ (100%) случаи, а најниска кај двојбените ИНС 2+ (18,18%) случаи. Кога ИНС 2+/3+ случаите се анализираат како една група, вкупното совпаѓање помеѓу двете методи е 84,72%, Карр коефициент 0.5976, со статистичка значајност за $p < 0.0001$. Земајќи ја FISH методата како златен стандард, имунохистохемската метода покажа позитивната предиктивна вредност на позитивните ИНС 3+ случаи од 83,3%, а негативната предиктивна вредност за негативните ИНС 0/1+ случаи изнесува 100%. Сензитивноста на имунохистохемијата за ИНС 2+/3+ и за ИНС 3+ групите изнесува 100% и 83,3%, додека специфичноста за истите групи е 81,67% и 96,7%. Амплификација на HER-2 генот е детектирана во 16.44% од случаите и истата има значајна корелација со висока експресија на маркерот за клеточна пролиферација Ki67 ($p = 0.025$), негативниот естроген ($p = 0.015$) и прогестерон ($p = 0.016$) рецепторски статус.

Евалуацијата на експресијата на КСК-маркери покажа дека CD44 е експресиран во 47,94% од случаите, CD24 во 27,4%, CD133 во 28,77%, ALDH1A1 во 35,62% и EpCam во 63,04% од случаите. Униваријантната регресиона анализа како сигнификантни предиктивни фактори за експресија на КСК-маркери ги потврди: постоперативниот стадиум, естрогенскиот рецептор, прогестеронскиот рецептор и маркерот за клеточна пролиферација Ki67. КСК-маркерите имаат статистички значајна разлика во експресијата и во однос на молекуларните подгрупи: CD24 ($p = 0.016$), CD133 ($p < 0.0001$) и ALDH1A1 ($p = 0.006$). CD24 најчесто е експресиран во Luminal B туморите; CD133 во HER-2 и Triple negative поттиповите, додека ALDH1A1 почесто е експресиран во Luminal B и HER-2 поттиповите.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска, со наслов „Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридизација: корелација со имунохистохемската експресија на HER-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка“, претставува комбинација на базично и клиничко-патолошко истражување во областа на патологијата. Предмет на оваа докторска дисертација е воведување и стандардизација на молекуларна метода - флуоресцентната ин ситу хибридизација во одредување на амплификација на HER-2 генскиот статус во парафински ткивни примероци од карцином на дојка, како и евалуација на имунохистохемската експресија на канцерските стем-клеточни (КСК) маркери во примероци од инвазивен карцином на дојка.

Научната студија резултира со воведување, стандардизирање и имплементација на флуоресцентна ин ситу хибридизациона метода во научно-истражувачката дејност и во дијагностичката секојдневна дејност, што претставува основа за развој на нова дисциплина

во патолошката лабораторија. Воедно, оваа метода е воведена за прв пат во една здравствена институција во Р. Македонија и е од големо значење за пациентите како дијагностичка метода, но и базична метода во научно истражувачката дејност. Резултатите од ова истражување наведуваат на заклучок дека флуоресцентната ин ситу хибридизација во рутинската дијагностичка лабораторија бара стандардизација и мониторинг на методата со следење на протоколите за работа со цел да се избегне повторување на методата што би имало импликации на цената на чинење на тестот. Значајни фактори кои влијаат на крајните резултати од флуоресцентната ин ситу хибридизациона техника, а кои произлегуваат од оваа студија се разликите во преданалитичката и аналитичката фаза. Иако двата FISH-протокола со кои биле обработени испитуваните случаи покажале квалитативно одлични резултати, со вкупна стапка на неуспех од 1,37%, поради пократкиот период на изведба на методата, униформноста на сигналите и помалата цена на чинење, претретманот со DAKO Histology Kit би имал предност во рутинското тестирање. Резултатите од анализата на совпаѓање помеѓу FISH и ИНС методите покажала највисока усогласеност со имунохистохемиски негативните групи (100%), а најниска кај двојбените случаи (18,18%). Земјќи ја FISH методата како златен стандард позитивната предиктивна вредност на позитивните ИНС 3+ случаи била 83,3% а негативната предиктивна вредност за негативните ИНС 0/1+ случаи била 100%. Сензитивноста на имунохистохемијата за ИНС 2+/3+ и за ИНС 3+ групите била 100% и 83,3%, соодветно, додека специфичноста за истите групи беше 81,67% и 96,7%. Оттука произлегува заклучокот дека поради високата сензитивност, имунохистохемиската метода е одличен иницијален скрининг тест, но поради детектираните лажно позитивни резултати потребно е ИНС 2+ и ИНС 3+ случаите да се потврдат со FISH-методата.

Во вториот дел од студијата направена е молекуларна класификација на анализираните случаи преку детекција на молекуларните маркери, Ki67, естроген и прогестерон рецепторски статус при што во корелација со експресијата на HER-2, е донесен заклучок дека HER-2 позитивните тумори имаат поагресивен тек. Во студијата е направена и имунохистохемиска анализа за присуство на експресија на КСК маркери што исто така претставува новина во овој дел од патологијата во Р. Македонија. При тоа, резултатите од дескриптивната и квантитативна статистичка анализа покажуваат дека експресијата на КСК-маркери е поврзана со биолошки поагресивни тумори кои имаат полоша прогноза, па оттука произлегува заклучокот дека тие може да се користат како прогностички фактор во идентификацијата на пациенти со понеповолна прогноза кои можат да бидат кандидати за нови поефикасни терапевски модалитети кај пациенти со инвазивен карцином на дојка. Со униваријантната анализа е најдено дека постоперативниот стадиум, естрогенскиот рецептор, прогестеронскиот рецептор и маркерот за клеточна пролиферација Ki67 се сигнификантни предиктивни фактори за експресија на КСК маркери. Мултиваријантната регресивна анализа, пак го издвојува постоперативниот стадиум како независен значаен фактор за предикција на експресија на CD133. Во испитуваната група е детектирана значајна разлика во експресијата на CD24, CD133 и ALDH1A1 КСК маркери кај различните молекуларни поттипови на карциномот на дојката при што CD24 е најчесто експресиран во Luminal B туморите; CD133 во HER-2 и Triple negative поттиповите, ALDH1A1 во Luminal B и HER-2 поттиповите. Ваквите резултати укажуваат дека дистрибуцијата на канцерските стем-клеточни маркери во различни молекуларни поттипови може да е рефлексивна на нивното различно клеточно потекло или пак на алтерации во експресијата на stem cell-like гените како резултат на тумор-специфичните трансформирачки процеси. Бидејќи експресијата на КСК маркери е поврзана со молекуларниот поттип, тие може да бидат прогностички фактори кои можат да се поврзат со исходот на болеста во рамките на молекуларниот поттип, т.е. да се идентификуваат групи на пациенти со полоша прогноза.

Идентификацијата на нови молекуларни маркери може потенцијално да доведе до значително модифицирање на клиничкиот менаџмент и подобрување на клиничкиот

исход кај карциномот на дојката. Преку оваа студија кандидатката прави обид за допринос кон растечката научна мисла која го третира проблемот на третманот на ова смртоносно заболување. Одредувањето на експресијата на спектар на молекуларни маркери во корелација со канцерските стем-клеточни маркери преку специфични имунохистохемиски анализи и во корелација со воспоставената флуоресцентната ин ситу хибридизациона детекција на HER2/neu кај случаи со карцином на дојката, ја прави оваа студија единствена како од базичен научноистражувачки аспект, така и од аспект на клиничка апликабилност.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска, со наслов „Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридизација: корелација со имунохистохемиската експресија на HER-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај инвазивни карциноми на дојка“, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди за изработен докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила како прв автор, во меѓународни научни списанија од кои едното со импакт-фактор, следниве рецензирани истражувачки трудови:

198. Bogdanovska Todorovska M, Petrushevska G, Janevska V, Spasevska L, Kostadinova Kunovska S. Standardization and optimization of fluorescence in situ hybridization (FISH) for HER-2 assessment in breast cancer: A single center experience. *Bosn J Basic Med Sci.* 2018 Jan 30. doi:10.17305/bjbms.2018.2519.
199. Bogdanovska-Todorovska M, Kostadinova-Kunovska S, Jovanovik R, Krsteska B, Kondov G, Kondov B, Petrushevska G. Correlation of Immunohistochemistry and Fluorescence in Situ Hybridization for HER-2 Assessment in Breast Cancer Patients: Single Centre Experience. *OAMJMS.* 2018;6(4):593-599. doi:http://dx.doi.org/10.3889/oamjms.2018.124.

Заклучок и предлог

Научниот придонес на оваа докторска дисертација е воведувањето на значајна дијагностичка и научноистражувачка техника – флуоресцентна ин ситу хибридизација (FISH) и јасно покажаната супериорност на оваа техника во одредувањето на HER2-статусот како прогностички и предиктивен фактор кај пациентите со карцином на дојката. Анализата на молекуларните маркери со молекуларната класификација на карциномот на дојката и нивната корелација со маркерите на канцерските матични клетки, покрај клиничка апликабилност, отвора нови хоризонти во научноистражувачката дејност во Р. Македонија и пошироко во регионот, со цел да се детектираат и дефинираат нови прогностички и предиктивни фактори кај карциномот на дојката, што е значајно за развој на индивидуализираната терапија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **ас. д-р Магдалена Богдановска Тодоровска** со наслов **Детекција на амплификација на HER-2/neu онкогенот со флуоресцентна ин ситу хибридизација: корелација со имунохистохемиската експресија на HER-2 протеинот и канцерските стем-клеточни маркери кај**

инвазивни карциноми на дојка.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Лилјана Спасевска, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Гордана Петрушевска, ментор с.р.**
- 3. Проф. д-р Весна Јаневска, член с.р.**
- 4. Проф. д-р Снежана Смичкоска, член с.р.**
- 5. Проф. д-р Милка Здравковска, член с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНКА НА ГУСТИНАТА НА НЕОВАСКУЛАРИЗАЦИЈАТА И ДЛАБОЧИНАТА НА ИНВАЗИЈАТА КАЈ ПЛАНОЦЕЛУЛАРНИОТ КАРЦИНОМ НА КОЖАТА И ДОЛНАТА УСНА КАКО ПАРАМЕТРИ ЗА ТУМОРСКА ПРОГРЕСИЈА“ од М-Р Д-Р ЛЕНА КАКАШЕВА-МАЖЕНКОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 18.4.2018 година, со Одлука бр. 0905 – 1767/3 од 18.4.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Лена Какашева-Маженковска со наслов **„Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија“** во состав: проф. д-р Лилјана Миленкова (претседател), проф. д-р Весна Јаневска (ментор), проф. д-р Гордана Петрушевска (член), проф. д-р Невена Костовска (член) и проф. д-р Андреја Арсовски (член).

Комисијата во наведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација со наслов **„Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија“** од кандидатката м-р д-р Лена Какашева-Маженковска и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Лена Какашева-Маженковска, со наслов **„Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија“**, содржи 114 страници компјутерски обработен текст, 27 микрофотографии, 21 графикон, 15 табели со 147 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги.

Трудот е структуриран во 9 глави, и содржи вовед, мотив, хипотеза, цел, материјал и методи, резултати, дискусија, заклучоци и список на цитирана литература. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **содржината** која е на самиот почеток од поднесениот ракопис, систематично и со воедначена терминологија на насловите и поднасловите

направен е јасен приказ на редоследот на материјалот кој е презентираан во студијата.

Во **апстрактот** на трудот, напишан во две верзии, на македонски и на англиски јазик, сублимирани се теоретската рамка, истражувачките прашања, хипотезата, предметот и целите на истражувањето, методите на истражувањето и сознанијата стекнати како резултат од изведените анализи.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „**Вовед**“. Во неа се дава опис на општите причинители кои доведуваат до појава на планоцелуларен карцином (squamous cell carcinoma - SCC) и нагласува дека во последните 10 години во светот и кај нас постои тренд на раст на бројот на заболени од овој тип на карцином. Во првиот дел од воведот акцентот е ставен на **планоцелуларниот карцином на кожата**. Кандидатката се осврнува на битните причинители, типот на лезијата, локализацијата, симптоматологијата, прогнозата и начинот на третман на овој тип карцином. Се осврнува на инциденцата на SCC на кожата во светот. Кандидатката информира дека во Р Македонија не постојат прецизни епидемиолошки податоци за морбидитетот и морталитетот од планоцелуларниот карцином на кожата. Тоа потекнува оттаму што, според Институтот за јавно здравје на Р Македонија, класификацијата на планоцелуларниот е заедничка со класификацијата и на базоцелуларниот карцином на кожата и со малигните неоплазми на потните и лојните жлезди. Понатаму, кандидатката ги сублимира патохистолошките карактеристики на SCC на кожата, модалитетите во кои тој се појавува, неговото прогредирање, можноста за метастазирање и стапката на преживување кај пациентите во период од 1 до 5 години.

Во вториот дел од воведот, кандидатката дава опис на **планоцелуларниот карцином на долна усна**, задржувајќи се на епидемиолошките податоци за морбидитетот и морталитетот, возраста, полот и листата на причинителите за појава на овој вид карцином. Акцент става на значајната поврзаност помеѓу лимфонодалниот вратен статус и големината на туморот, хистолошкиот градус, максималната дебелина, перинеуралната инвазија и податоците за одредување на диференцираноста на туморот кои се користат во секојдневната практика. Следува сегмент во кој се обработува стадиумот на болеста или проширеноста на болеста преку одредување на големината на туморот и статусот на лимфните јазли при што се нудат адекватни референци од литературата.

Вообичаените прогностички фактори кај пациентите со планоцелуларен карцином на кожата и долната усна ги вклучуваат стадиумот на болеста и степенот на хистолошка диференцираност на туморот. Стадиумот на болеста вообичаено се одредува според **TNM-класификацијата** издадена од American Joint Committee on Cancer и International Union for Cancer Control. Кандидатката дава јасна табеларна презентација и опис на **TNM-класификацијата на планоцелуларниот карцином на кожата**, како и на **TNM-класификацијата на планоцелуларниот карцином на долната усна**.

Следува делот во кој кандидатката ја опишува **туморската строма**, образложувајќи дека овој термин се воведува како поинакво именување на подлежачкиот дермис, кој кај планоцелуларните карциноми претставува

новоформирано и модифицирано сврзно ткиво во кое постои взаемна и континуирана интеракција помеѓу компонентите на неоплазмата и домаќинот. Кандидатката се осврнува на структурата на туморската строма, зошто и како таа настанува, кои се спецификите на нејзината градба и разликата во однос на дермисот кај здравата кожа, како функционира и влијае врз туморот (како го овозможува неговото напредување), а како влијае врз околното ткиво на домаќинот. Јасно и концизно е објаснет терминот **строматогенеза** и механизмите на настанување на карциномот со осврт на четирите битни обележја на карциномите: миграцијата, инвазијата, метастазирањето и ангиогенезата. Во завршниот дел за туморската строма се осврнува на екстрацелуларниот матрикс (ЕЦМ), во кој акцент се става на влијанието на матрикс-металопротеиназите ММП-2 и ММП-9 како главни модулатори на екстрацелуларниот матрикс со што се обезбедува инвазија на малигните клетки преку формирање на нови крвни садови кои ќе обезбедат нивно ширење и населување во подалечни регии на телото, односно метастазирање.

Во завршниот дел од воведот насловен како **Ангиогенеза**, кандидатката детално опишува кои се механизмите на формирањето на нови крвни садови во самиот тумор, како се одвива понатамошен раст и развиток на туморот. Осврнувајќи се на најновите литературни податоци, ни дава детален опис на можните патишта за развиток на нови крвни садови кои се со поинаков изглед и градба - диктирани од малигните клетки, а приспособени на потребите на туморот во смисла на негов раст, опстанок и понатамошно ширење.

Втората глава од докторската дисертација претставува јасно и концизно објаснување на **мотивот** за истражувањето што го изведувала кандидатката. Врз основа на анализата на сите досегашни литературни податоци, кандидатката утврдила дека би биле полезни подетални сознанија за два битни параметра кои би влијаеле врз прогнозата на пациентите болни од планоцелуларен карцином на кожата и планоцелуларен карцином на долната усна. Овие два параметра според неа, се: длабочината на туморската инвазија и густината на васкуларизацијата во стромата на инвазивниот фронт на туморот, бидејќи во моментот претставуваат недоволно истражено поле од страна на научно-истражувачката јавност.

Третата глава на докторската дисертација ја презентира **хипотезата**. Кандидатката претпоставила дека кај планоцелуларните карциноми на кожата и на долната усна постои позитивна корелација меѓу туморскиот статус, градусот на туморската диференцираност, длабочината на туморската инвазија и густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт. Двата параметра кои планира да ги истражува претпоставува дека се во директна корелација со туморскиот раст и прогресија, туморската инвазија и густината на васкуларизацијата водат до прогресија на малигниот процес.

Четвртата глава ги објаснува **целите** на студијата кои се јасно дефинирани. Намерата на кандидатката е да ги истражува длабочината на туморската инвазија и васкуларната густина во инвазивниот фронт на неоплазмите, како параметри за туморската прогресија и да ги корелира со хистопатолошките наоди и нивните атрибути (pT-статус и градус на диференцираност) за да утврди дали и какво влијание имаат врз прогресијата на

планоцелуларниот карцином на кожата и планоцелуларниот карцином на долната усна.

Наведените цели на студијата се:

1. да се измери длабочината на инвазијата на епителната компонента во стромата на планоцелуларните карциноми на кожата и на долната усна;
2. длабочината на туморската инвазија да се корелира со градусот на неоплазмата и со pT-параметарот на туморот од TNM-класификацијата според AJCC 2010;
3. со примена на дополнителни боења, јасно да се визуелизираат крвните садови за да се овозможи квантифицирање на бројот на крвни садови (васкуларна густина) во стромата на инвазивниот фронт на сите испитувани неоплазми, како и во подепидермалната строма (дермис) кај здравата кожа која служи како контролна група;
4. васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт на неоплазмите да се корелира со васкуларната густина во дермисот на здравата кожа, со градусот на неоплазмата и со pT-параметарот од pTNM- каласификацијата според AJCC 2010;
5. кај планоцелуларните карциноми на кожата да се корелираат двата параметра: васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт со длабочината на туморската инвазија;
6. Кај планоцелуларните карциноми на долната усна да се корелираат двата параметра: васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт со длабочината на туморската инвазија;
7. кај планоцелуларните карциноми на долната усна да се споредат сите параметри на неоплазмите меѓу групите неоплазми без и со метастази во вратните лимфни јазли.
8. да се утврди кои корелации се статистички значајни.

Петтата глава се однесува на **материјал и методи**. Во првиот дел од петтата глава насловен како **Материјал**, кандидатката објаснува дека предмет на испитување биле оперативни материјали од 90 пациенти со SCC кои биле оперирани на Универзитетската клиника за пластична и реконструктивна хирургија и Универзитетската клиника за максилофацијална хирургија во Скопје. Во оваа ретроспективна студија бил користен архивскиот материјал од Институтот за патологија. Материјалот се состоел од парафински блокови, хистопатолошки препарати и хистопатолошки извештаи. За потребите на ова истражување од парафинските блокови биле направени нови хистопатолошки пресеци. Од вкупниот број, 30 примероци биле од пациенти со SCC на кожата на различни

локализации на телото, додека со SCC на долна усна биле опфатени 60 примероци. Во студијата била вклучена и контролна група која ја сочинувале 30 примероци од здрава кожа добиени од ресекционите рабови, а обработени на Институтот за хистологија и ембриологија при Медицинскиот факултет во Скопје. Во оваа глава, кандидатката приложува 4 фотографии од оперативниот материјал од пациенти со планоцелуларен карцином на долната усна.

Во делот именуван **Методи**, кандидатката ги наведува методите кои послужиле за анализа на длабочината на инвазивниот фронт на туморот и густината на крвните садови во стромата на туморот.

1. Длабочината на туморската инвазија била анализирана на препарати боени по хематоксилин – еозин, при што било мерено растојанието од базалната мембрана на епидермисот на туморот до најдлабоката плажа на инвазивниот фронт. Добиените вредности се апсолутни броеви изразени во микрометри (μm). Мерењата биле изведувани со светлосен микроскоп Olympus BX-41, на зголемување 10x40, со користење на софтвер за хистоморфолошка морфометрија на микроскоп.
2. Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт била анализирана на препарати боени со имунохистохемиски боења изведени на Институтот за патологија по стандардна процедура установена на овој Институт, преку користење на методот Immunoperoxidase LSAB+system и специфични примарни моноклонални антитела против:
 - A) CD 34, DAKO, Monoclonal Mouse Anti-Human CD 34 Classe II Clon QBEnd 10, code M716501-2 (сите случаи)
 - Б) Actin, α -SMA, DAKO, Monoclonal Mouse Anti-Human Smooth Muscle Actin, Clon 1A4, code MO85101-2 (10 случаи).

Боењето на хистолошките пресеци со антителото CD34 помогнало во визуелизацијата на ендотелната компонента на крвните садови. При зголемување 10 x 4 биле одредувани подрачјата со најголема васкуларна густина (hot spots), а во нив биле броени крвните садови, во 10 видни полиња при зголемувања 10 x 40.

Боењето со антителото против α -SMA (alpha smooth muscle actin) го користела како контрола на боењето со антителото против CD34 и за визуелизација на некапиларни крвни садови кои во својот вид содржат мазни мускулни клетки.

Во делот **Статистичка обработка**, е наведено дека резултатите од хистолошката анализа описно (дескриптивно) ќе се обработуваат и ќе бидат прикажани преку атрибутивни и нумерички статистички серии. За евалуација на резултатите се користат современи информатички методи на статистичка обработка со компјутерска техника. Зацртана е примена на 3 статистички тестови:

- Kruskal Wallis-ов тест, за утврдување на статистичка значајност кај неоплазми со различен степен на хистолошка диференцијација (G_1, G_2, G_3), за густина на крвни садови и различната длабочина на инвазивниот фронт;

- Mann Whitney U-тест, за утврдување на статистичка значајност на густината на крвните садови во здравото и туморското ткиво кај неоплазмите со pT1 и pT2- туморски статус;
- Spearman-ов rank correlation, за докажување на корелација помеѓу густината на крвните садови и длабочината на инвазијата на карциномот.

Шестата глава се однесува на **резултатите** од студијата кои се прикажани во 2 компактни целини.

Во првиот дел се изнесени резултатите од сите изведени анализи и корелации кај обработените примероци со **планоцелуларен карциноми на кожата**. Најнапред се систематизирани податоците од претходните хистопатолошки рапорти по однос на дистрибуција по полот, возраста, локализацијата на туморот, процентуалното учество во однос на T- параметарот од TNM-класификацијата и процентуална застапеност во однос на диференцијацијата на карциномите. Систематизираните податоци се прикажани со 4 графикони и со фотодокументација во која, низ 6 микрофотографии, се илустрирани примероци од SCC на кожата со различен степен на диференцираност.

Следува дел во кој се дадени резултатите од определувањето на **длабочината на туморската инвазија во кожата**. Во три табели се систематизирани и според градусот на диференцираност и според T-статусот на туморите. Kruskal-Wallis-ов тест е применет за да се провери дали утврдената длабочина на туморската инвазија статистички значајно се разликува кај неоплазмите со различен степен на хистолошка диференцијација. Mann-Whitney-овиот статистички тест е применет со цел да се провери дали неоплазмите со различен pT-стадиум имаат статистички значајно различна длабочина на туморската инвазија. Овие корелации графички се претставени на 2 графикона и соодветно се коментирани. Во овој дел се поместени три микрофотографии со кои се илустрира јасната разлика помеѓу интактната структура на здравата кожа и продорот на туморското ткиво во вид на инвазивен фронт.

Во следниот дел се презентирани резултатите од определувањето на **васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт во кожата** систематизирани и според градусот на диференцираност и според pT-статусот на туморите. Kruskal-Wallis-овиот тест е применет за да се провери дали васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт статистички значајно се разликува кај неоплазмите со различен степен на хистолошка диференцијација. Mann-Whitney-овиот статистичкиот тест е применет со цел да провери дали неоплазмите со различен pT-стадиум имаат статистички значајно различна васкуларна густина во инвазивниот фронт. Овие корелации графички се претставени и соодветно се коментирани. За да утврди колку се разликува васкуларната густина во инвазивниот фронт на неоплазмите во однос на таа кај здравата кожа, применет бил Mann-Whitney-овиот тест и резултатот графички е прикажан и коментиран.

На крајот од делот посветен на планоцелуларните карциноми на кожата, со помош на Spearman Rank Order Correlations тестот, анализирана е корелацијата меѓу длабочината на туморската инвазија и васкуларната густина која се должи на неоваскуларизацијата во инвазивниот фронт.

Во вториот дел се изнесени резултатите од сите анализи и корелации кај обработените примероци со **планоцелуларен карциноми на долната усна**. И овој дел започнува со податоците од претходните хистопатолошки рапорти. Систематизираните податоци се прикажани со три графикони и со фотодокументација во која низ 4 микрофотографии се илустрирани примероци од SCC на долната усна со различен степен на диференцираност.

Податоците за **длабочината на туморската инвазија во стромата на долната усна** се систематизирани и според градусот на диференцираност и според T статусот на туморите. Kruskal-Wallis-овиот тест е применет за да се провери дали утврдената длабочина на туморската инвазија статистички значајно се разликува кај неоплазмите со различен степен на хистолошка диференцијација. Mann-Whitney-овиот статистички тест е применет со цел да се провери дали неоплазмите со различен pT-стадиум имаат статистички значајно различна длабочина на туморската инвазија. Овие корелации графички се претставени и соодветно коментирани.

Податоците од определувањето на **васкуларната густина во стромата на инвазивниот фронт на неоплазмите на долната усна** идентично се систематизирани, а потоа корелирани со степенот на хистолошката диференцираност и со туморскиот статус, со примена на соодветните статистички методи. Тие корелации графички се претставени и соодветно коментирани. Утврдувањето на разликата во васкуларната густина во инвазивниот фронт на неоплазмите на долната усна во однос на васкуларната густина кај здравата кожа, изведено се со Mann-Whitney-овиот тест и резултатот графички е прикажан и коментиран. На крајот од делот посветен на планоцелуларните карциноми на долната усна, анализирана е и корелацијата меѓу длабочината на туморската инвазија и васкуларната густина која се должи на неоваскуларизацијата во инвазивниот фронт, со примена на Spearman Rank Order Correlations- тестот и добиените резултати соодветно се коментирани.

Во последниот дел е направена **споредба меѓу квантитативните и споредба меѓу атрубутивните параметри** на планоцелуларните карциноми на долната усна **во зависност од присуството на метастази** во регионалните вратни лимфни јазли. Поединечно се компарирани: длабочината на туморската инвазија, васкуларната густина, туморскиот статус како и градусот на диференцираност, меѓу карциномите без и тие со метастази.

Седмата глава ја содржи **дискусијата** која кандидатката систематизирано ја подредила во неколку категории на научни информации и во секоја соодветно го компарирала својот наод со сознанијата на другите автори од цитираната литература. Започнува со прогностичните фактори кај планоцелуларните карциноми на кожата и долната усна, потенцирајќи ги сознанијата дека испитуваните параметри се фактори кои влијаат врз појавата, прогредирањето, рецидивирањето, метастазирањето и преживувањето на пациентите со овој тип на карцином.

Во вториот дел од дискусијата е дискутирана туморската строма како главен и одговорен чинител кој го помага процесот на карциногенезата кај овој тип

карциноми, поткрепено со најновите податоци од научната сфера познати во последните 10 години. Ги опишува можните механизми на дејство, активноста на различните видови клетки, генетските мутации во малигните клетки, активната улога на ЕЦМ преку ензимската активност на ММП-азите во ремоделирање на стромата на домаќинот со цел потчинување на неа и ставање во функција на ширење и прогресија на малигните клетки, т.е. метастазирање.

Следува дискусијата за процесите на туморската инвазија, каде што етапно се изнесени и коментирани можните процеси кои се одвиваат во туморската строма како специфично опкружување кое ја овозможува инвазијата кај овој вид на карцином. Повикувајќи се на анализата на соодветни досегашни научни известувања, кандидатката го дообјаснува и го коментира механизмот на ширењето на малигните клетки и процесот на нивната дисеминација. Во тој процес, клучна улога има богатата неоваскуларизација на туморската строма која се должи на туморската ангиогенеза. Во тој поглед, дадена е компарација на сопствените резултати со тие од литературата.

Во петтиот дел од дискусијата се осврнува конкретно на литературните податоци за истражувањата на длабочината на туморската инвазија и микроваскуларната густина кај планоцелуларниот карцином. Истакнува дека неговите резултати се совпаѓаат со литературните податоци кои длабочината на инвазијата на малигните неоплазми ја сметаат за фактор кој влијае на туморската прогресија, на појавата на рецидиви, на појавата на метастази и на преживувањето на пациентите со малигно заболување. Како прогностички фактори за преживувањето на пациентите со планоцелуларен карцином на кожа кандидатката ги наведува: TNM-стадиумот и хистолошката диференцијација, големината на туморот и брзиот раст. Во однос на оралниот планоцелуларен карцином кандидатката наведува дека појавата на метастази е почеста и поради тоа е од особена важност проценката на ризиците за нивно појавување и влијанието на одредени клинички и патолошки параметри врз преживувањето на пациентите. Покрај длабочината на инвазијата на туморот, како предиктивен и прогностички фактор кај карциномите на долната усна се вклучени: големината на туморот, хистолошкиот градус, максималната дебелина, периневралното ширење, ДНК-анеуплоидијата и слично.

Осмата глава ги содржи **заклучоците** изведени врз основа на добиените резултати. Кандидатката ги изведува следниве заклучоци:

1. Планоцелуларниот карцином на кожата:

- 1.1. Има статистички значајно подлабока туморска инвазија кај карциномите со T2 статус.
- 1.2. Има статистички значајна подлабока стромална инвазија кај карциномите со повисок градус (G).
- 1.3. Стромата на инвазивниот фронт содржи статистички значајно поголем број на крвни садови одошто подепидермалната строма на здравата кожа.
- 1.4. Има статистички значајна поголема васкуларна густина кога неоплазмите се со pT2-статус.

1.5. Има статистички значајна поголема васкуларна густина кај неоплазмите со повисок градус (G).

2. Неоваскуларизацијата во инвазивниот фронт на планоцелулариот карцином на кожата е во позитивна корелација со длабочината на инвазијата на неоплазмата во дермисот, односно колку е подлабока инвазијата, толку е погуста неоваскуларната мрежа во инвазивниот фронт на неоплазмата.

3. Планоцелуларниот карцином на долната усна:

3.1 Има статистички значајно подлабока стромална инвазија кај карциномите со pT2-статус.

3.2 Има статистички значајно подлабока стромална инвазија кога карциномите се со повисок градус (G).

3.3 Стромата на инвазивниот фронт содржи статистички значајно поголем број на крвни садови одошто подепидермалната строма на здравата кожа.

3.4 Има статистички значајна поголема васкуларна густина кај неоплазмите со pT2-статус.

3.5 Има статистички значајно поголема васкуларна густина кај неоплазмите со повисок градус (G).

4. Неоваскуларизацијата во инвазивниот фронт на планоцелулариот карцином е во позитивна корелација со длабочината на инвазијата на неоплазмата во дермисот на долната усна, односно колку е подлабока инвазијата, толку е погуста и неоваскуларната мрежа во инвазивниот фронт на неоплазмата.

5. Кај примарниот сквамозен карцином на долната усна со метастатски депозит во вратните лимфни јазли:

5.1. Длабочината на туморската инвазија е статистички значајно поголема во споредба со неоплазмите без метастази во вратните лимфни јазли.

5.2. Густината на неоваскуларизацијата е статистички значајно поголема во споредба со неоплазмите без метастази во вратните лимфни јазли.

5.3. Појавата на метастази во вратните лимфни јазли е во статистички значајна позитивна корелација со опаѓањето на степенот на диференцираноста на неоплазмата.

6. Длабочината на инвазијата на планоцелуларниот карцином на кожата и планоцелуларниот карцином на долна усна во стромата и неоваскуларната густина во инвазивниот фронт на неоплазмата се параметри кои имаат улога во прогресијата на неоплазмата и претставуваат предиктивни фактори за појава на вратни метастази кај планоцелуларниот карцином на долна усна.

Деветта глава е цитираната литература во која се правилно цитирани и нумерирани 147 референци, кои ги претставуваат последните објавени податоци од оваа област.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација претставува одредувањето на длабочината на туморската инвазија и густината на неоваскуларизацијата во стромата на инвазивниот фронт; нивното корелирање со останатите клиничко-патолошки параметри на неоплазмата и проценувањето на влијанието на овие два параметра врз туморската прогресија на планоцелуларниот карцином на кожата и планоцелуларниот карцином на долната усна.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Приложената докторска дисертација со наслов: „Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија” од кандидатот м-р д-р Лена Какашева-Маженковска обработува актуелна и дефицитарна научна проблематика вредна за истражување. Недостатокот на автентични истражувања и податоци во Р Македонија и релативно ретката научна литература која се однесува на планоцелуларните карциноми на долна усна (специфично) и особено за кожните планоцелуларни карциноми, јасно ја отсликува потребата од ваков тип на истражување.

Краток опис на применетите методи

Во оваа студија, материјалот го сочинувале 90 примероци - ткивни исечоци од неоплазми кај 30 пациенти со веќе патохистолошки потврден SCC на кожата (без метастази) и 60 пациенти со SCC на долната усна (45 без метастази и 15 со метастази во вратните лимфни јазли). Како контролна група послужиле 30 исечоци на околна здрава кожа.

Биле применети следниве методи на боење на ткивните исечоци: хематоксилин-еозин и имунохистохемиското боење со примена на специфични примарни моноклонални антители против CD 34 (Monoclonal Mouse Anti-Human CD 34 Class II Clon QBEnd 10, code M716501) и α -SMA (Monoclonal Mouse Anti-Human Smooth Muscle Actin, Clon 1A4, code MO85101-2). Хистолошките препарати биле анализирани со светлосен микроскоп.

Предмет на анализа биле два параметра на туморот. Длабочината на туморската инвазија во стромата била морфометриски определувана и таа е изразена во микрометри. Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт била одредувана со броење на васкуларните простори со видливи лумени во 10 последователни видни полиња. Добиените резултати се прикажани преку минимален, просечен, максимален број на крвни садови во местата со најголема концентрација. Добиените квантитативни податоци статистички се обработувани и корелирани меѓу себе, како и со атрибутивните параметри на туморот (pT-статусот и градусот на диференцираност). За таа цел се применети Kruskal Wallis test - за споредување на разлики во рангирањето на три и повеќе варијабли кои не се изразени во нумерички единици; Mann Whitney U test - за споредба на средни вредности од две испитувани варијабли и Spearman's rank correlation - кога го определувала степенот на поврзаност на заедничкото варирање на две варијабли. Сите добиени резултати се прикажани табеларно и графички. За статистичката обработка на добиените податоци кандидатката применила статистичката програма SPSS for Windows 13,0.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од изведеното истражување покажале дека:

Длабочината на туморската инвазија корелира со големината на туморот изразена преку pT-статусот. Ваквиот наод е потврден и кај планоцелуларните карциноми на кожата и кај планоцелуларните карциноми на долната усна. Длабочината на туморската инвазија е значително поголема кај карциномите со помал градус на диференцираност. И овој наод е потврден и кај планоцелуларните карциноми на кожата и кај планоцелуларните карциноми на долната усна. Длабочината на туморската инвазија е статистички значајно поголема кај карциномите кои се следени со присуство на метастази во регионалните лимфни жлезди (утврдено преку споредбата на податоците за планоцелуларен карцином на долната усна кај групата со и групата без метастази).

Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт кај сите испитувани примероци (SCC на кожа и SCC на долна усна) е статистички значајно поголема од густината на крвните садови во подепидермалната строма на здравата кожа. Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт корелира со големината на туморот изразена преку pT- статусот. Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт е значително поголема кај карциномите со помал градус на диференцираност. Ваквиот наод е потврден и кај планоцелуларните карциноми на кожата и кај планоцелуларните карциноми на долната усна. Густината на крвните садови во стромата на инвазивниот фронт е статистички значајно поголема кај карциномите кои се следени со метастази во регионалните лимфни жлезди (утврдено преку споредбата на податоците кај планоцелуларниот карцином на долната усна кај групата со и групата без метастази).

Најголемиот број од примероците SCC на долната усна кои не се следени со регионални метастази, се со pT1-стадиум. Меѓу примероците од SCC на долната усна пратени со метастазим подеднаков е бројот на тумори со pT1 и pT2-стадиум.

Опаѓањето на степенот на диференцираноста на SCC на долната усна е во статистички значајна позитивна корелација со појавата на метастази: добро диференцираните исклучително ретко се следени со метастази, умерено диференцираните сè уште во поголем број се без присуство на метастази, но кај лошо диференцираните бројот на случаи со метастази е значително поголем.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Лена Какашева – Маженковска, со наслов „Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија“, претставува истражување во подрачјето на базичната медицина, од областа на хистологијата.

Според актуелноста, зацртаните цели, прикажаниот материјал, применетата методологија, статистичката обработка и добиените резултати кои се адекватно обработени и презентирани во корелација со литературата, целосно ги задоволува правилата и критериумите на квалитетна докторска дисертација. Истражувањето е спроведено во согласност со Хелсиншката декларација, што е потврдено со доставеното решение за согласност од Етичката комисија за истражување на луѓе на Медицинскиот факултет при УКИМ. Според тоа, Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да го прифати и да донесе одлука за завршување на процедурата за негова одбрана.

ИСПОЛНЕТОСТИ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Автори: **Лена Какашева–Маженковска**, Весна Јаневска, Гордана Петрушевска, Лилјана Спасевска, Нели Башеска. „**Morphological characteristics of the stroma in malignant epithelial neoplasms with short review of skin squamous cell carcinoma**“. Мак. мед. преглед 2014;68(1):10-19.

[2]. Автори: **Лена Какашева–Маженковска**, Нели Башеска, Симонида Црвенкова, Гордана Петрушевска, Лилјана Миленкова, Весна Јаневска, Владимир Серафимоски. „**Correlation between microvessel density and morphological features in skin squamous cell carcinoma**“. Прилози, Одд за мед науки, МАНУ 2017;XXXVIII (1): 63-75.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатката:

Ова базично истражување понуди автентични сознанија за туморската прогресија кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна. Наодите добиени од ова истражување покажуваат дека двата дополнителни хистолошките параметра кои кандидатката ги истражувала (определувањето на длабочина на туморската инвазија и определувањето на васкуларна густина во стромата на инвазивниот фронт кај планоцелуларните карциноми) може да имаат апликативно значење за согледувањето на агресивноста на неоплазмата и последователното носење на одлука за понатамошниот третман на пациентите со овој тип на неоплазми.

Научно докажаното сознание за интеракцијата која постои меѓу длабочината на туморската прогресија и интензивната неоангиогенеза во стромата на инвазивниот фронт на неоплазмата (потврдена преку големата васкуларна густина) е поттик за понатамошно истражување на полето на анти-ангиогените стратегии во третманот на планоцелуларните карциноми.

Подрачјето на примена и ограничувањата се:

Резултатите од оваа докторска дисертација отвораат можност за нивна практична примена како дополнителни квантитативни параметри во рутинските хистопатолошки анализи кај пациенти со планоцелуларен карцином на кожата и долната усна. Со тоа, податоците од оваа студија индиректно ќе имаат практична примена и во клиничките дисциплини кои се занимаваат со оваа патологија: пластична хирургија, максилофацијална хирургија и дерматологија.

Кандидатката утврдила дека едниот од применетите имуохистохемиски методи (за визуелизација на актинот во мазните мускулни клетки на крвните садови) не може објективно да послужи во определувањето на васкуларната густина со оглед на тоа што позитивитет на боењето покажуваат и карцином- асоцираните фибробласти како карактеристична популација во туморската строма.

Можното понатамошни истражувања е:

Студијата за анализа на карцином-асоцираните фибробласти во туморската строма на планоцелуларниот карцином и нормалната кожа, со помош на антителата против Vimentin, α -SMA и Desmin и нивна квантификација во однос на pT-статусот, длабочината на инвазијата и диференцираноста на неоплазмата.

Комисијата смета дека трудот ги опфаќа и во целост ги обработува поставените проблеми и ги содржи сите елементи на научен труд, со јасно дефинирани цели, прецизно изложени материјал и методи, детално прикажани статистички обработени резултати. Дискусијата и заклучоците се објективни и реални и даваат прецизни одговори на поставените цели.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р д-р Лена Какашева-Маженковска, со наслов **„Проценка на густината на неоваскуларизацијата и длабочината на инвазијата кај планоцелуларниот карцином на кожата и долната усна како параметри за туморска прогресија“.**

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Лилјана Миленкова, претседател, с.р.**
- 2. Проф. д-р Весна Јаневска, ментор, с.р.**
- 3. Проф. д-р Гордана Петрушевска, член, с.р.**
- 4. Проф. д-р Невена Костовска, член, с.р.**
- 5. Проф. д-р Андреј Арсовски, член, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

За оцена на докторската дисертација „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот” од д-р Елизабет Мицева Величкоска, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата X редовна седница одржана на 18.4.2018 година формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Елизабет Мицева Величкоска со наслов „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот”, во состав: проф. д-р Бранислав Стефановски (претседател), проф. д-р Антони Новотни (ментор), проф. д-р Весна Пејоска Геразова (член), проф. д-р Весна Гривчева Пановска (член) и доц. д-р Буниамин Мемеди (член).

Комисијата со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го доставија следниов,

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката Елизабет Мицева Величкоска, со наслов „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот”, содржи 83 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, големина на букви 12 и 157 библиографски единици, меѓу кои научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, распоредени последователно и кои содржат: вовед, мотив за изработка и цели на истражувањето, материјал и методологија, резултати на истражувањето и дискусија на добиените резултати, по што следат заклучните согледувања, препораки за навремено препознавање и третман на психопатолошкиот морбидитет, психопатолошките симптоми и психолошки манифестации кај лицата со кожни заболувања.

Деловите се систематизирани на начин кој овозможува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првото поглавје од докторската дисертација е воедно и воведот на

докторската дисертација. Во воведот на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Тој е соодветно конципиран и дава актуелен осврт на разбирањето на психопатолошките и психолошките аспекти на кожните промени и нивната поврзаност препознатлива уште од многу одамна. Кандидатката дава историски осврт на разбирањето на влијанието на емоциите врз кожата, за интеракцијата помеѓу психијатријата и дерматологијата, за повеќе категории на заболувања кои произлегуваат од таа инеракција, како и за важноста на психотерапијата во сеопфатниот третман на кожните болести.

Во воведот кандидатката детално ги анализира спроведените и актуелно спроведувани студии кои се однесуваат на утврдување на улогата на стресот во појавата или егзацербацијата на кожната болест, динамската и аналитичка интерпретација на дерматолошките заболувања, како и клинички студии асоцирани со психосоматски кожни болести. Зборувајќи за влијанието на стресот во појавата или егзацербацијата на кожната болест, кандидатката ја наведува индивидуалната различност, емоции, мисли и однесувања кои придонесуваат за започнување и одржување на стресот, односно дека од индивидуалната различност зависи дали дерматолошките пациенти самото заболување ќе го перципираат како стрес или не. Самата различност, пак, е условена од различниот одбранбен капацитет со кој индивидуата би се одбранила и справила со болеста перципирана и доживувана како стрес. Базирано на долгогодишното истражување аналитичарите Winnicot, Fenichel, и Anzieu (1934, 1974, 1990) ја потенцираат интеракцијата помеѓу кожата и несвесното и се обидуваат да ја објаснат интеракцијата помеѓу некои дерматолошки заболувања и несвесните конфликти преку нејзина аналитичка интерпретација. Koblenzer (1983), дерматолог и истовремено психоаналитичар, психосоматските дерматолошки заболувања ги дели во три групи: примарно психијатриски болести, секундарни психијатриски растројства и колаборативна група.

Кандидатката ги коментира анализите на бројни истражувања во светот кои укажуваат на фактот дека кожните заболувања повлекуваат сопствена, широка палета емоционални тешкотии (иритабилност, nelaгодност, нарушена слика за себе, анксиозност, променливо расположение) кои значително го намалуваат квалитетот на живот и условуваат слаб тераписки одговор на дерматолошкиот третман, па дури и суицидален ризик. Самата различност, пак, е условена од различниот одбранбен капацитет со кој индивидуата би се одбранила и справила со болеста перципирана и доживувана како стрес. Општоприфатен став, кој е добиен како резултат на многу истражувања, е дека тежината на емоционалното страдање не секогаш е во корелација со клиничката тежина на заболувањето или телесните површини зафатени со заболувањето.

Во воведот, кандидатката зборува за искуството на приврзувањето во раната детска возраст како централно за човековото емоционално функционирање и

самоперцепција кое се пролонгира низ целиот животен век на поединецот, условувајќи ги на тој начин карактерните различности меѓу возрасните. Општо прифатено мислење меѓу научната заедница е дека позитивните релации во раното детство ќе условат поголема флексибилност во животот на индивидуата и ќе резултираат поголема способност за успешно и адекватно справување во стресогени ситуации и околности преку користењето на механизмите на одбрана. Истражувањето на одбраните е особено важно заради тоа што се покажало дека способноста на пациентот да се приспособи на хроничната болест е поврзана со индивидуалните стратегии за справување, односно механизмите на одбрана (Zeidner и Saklofske, 1996). Кога конфронтирани со стресна ситуација како што е постоењето на кожната болест, пациентите не се фокусираат на стресорот само со сет на физички одговори (Selye, 1976), туку ја проценуваат или интерпретираат стресната ситуација и учат како да се справат со неа (Lazarus, 1993).

Со своето истражување, кандидатката ја поткрепува теоријата за асоцираноста на неадекватните механизми на одбрана со повеќе психопатологија, односно дека ригидната употреба на одреден механизам на одбрана во однос на останатите одбрани значи и повеќе психопатологија. Перципирањето на кожната болест како водечки проблем индицираше преокупираност со неа и појава на психопатолошка симптоматологија и психолошки манифестации која од своја страна влијае и на функционирањето на индивидуата, афектирајќи го квалитетот на живот кај неа.

Во воведниот дел се изнесени релевантни податоци за преваленцата и инциденцата на психијатриското страдање меѓу пациентите со дерматолошко заболување и за директното негативно влијание на коморбидното ментално заболување врз квалитетот на живот кај истите. Психијатрскиот морбидитет е во релација и со лош терапевски одговор на дерматолошката терапија и го афектира текот на дерматолошката болест. Ризикот за сиромашно придржување кон терапијата е 3 пати поголем кај пациентите со психијатриски морбидитет споредено со пациенти без психијатриски морбидитет (Renzi и сор., 2002). Комбинираната евалуација на емоционалните фактори асоцирани со дерматолошкото заболување е предуслов за постигнување на ефикасен третман.

Во истражувањето е анализирана комплексноста на навремено препознавање на коморбидното ментално растројство кое само по себе се наметнува како важно не само за превенција, туку и за третманот на голем број кожни заболувања. Податоците од светската литература и истражувања сугерираат дека комбинираната евалуација на емоционалните фактори асоцирани со дерматолошкото заболување е предуслов за постигнување на ефикасен третман и соодветно справување со основното кожно заболување преку примена на соодветни психотераписки интервенции, психотропен медикаментозен третман во комбинација со стандардниот дерматолошки третман.

Во делот „Вовед”, кандидатката, меѓу другото, се осврнува на значењето на стигмата, самодовербата и телесниот изглед кај пациентите со дерматолошко

заболување и нивното влијание врз квалитетот на живот. Привлекувајќи го вниманието кај другите, кожните промени доведуваат до ситуации на избегнување, јавно игнорирање, дистанцирање и реакции на згрозеност. Ginsburg и Link (1989) идентификуваат 6 аспекти кои се асоцирани со стигмата антиципација на отфрлување, чувство на грешност, сензитивност кон “атрибутите” на другите, вина и срам, тајновитост, отсуство на позитивни ставови. Ginsburg и соp., (1993) зборуваат за тоа дека 99 од 100 пациенти опишале вистински стигматизирачки искуства врзани за нивната појава.

Понатаму во текстот кандидатката зборува за потенцијалниот бенефит од интегрирањето на интервенции од областа на менталното здравје во стандардните протоколи и дека кожните состојби треба да бидат разгледувани во контекст на биопсихосоцијалните фактори (Folks и Kinney,1992) како многу важен чекор кон подобрување на исходот на болеста кај пациентот.

Во второто поглавје, кандидатката го објаснува мотивот и оправданоста за изработката на предложената тема. Како посебен мотив се наведува потребата за истражување, продлабочување и подобро разбирање на комплексната релација помеѓу кожните и психијатриските заболувања во Република Македонија, што би придонело за оптимално искористување на психолошко-психијатриските ресурси во земјата со цел навремено дијагностицирање и третман на овие пациенти преку интердисциплинарна тимска работа во која психијатарот активно ќе учествува во лекувањето на кожното заболување, занимавајќи се со емоционалните аспекти на кожната болест, како пациентот реагира и се адаптира на заболувањето, на неговите импликации и последици.

Во третото поглавје се изнесени целите на студијата кои се јасно и прецизно дефинирани и одредени како:

1. истражување на релациите на стилот на приврзување и профилот на користени одбранбени механизми кај пациенти со дерматолошко заболување;
2. истражување на релациите на стилот на приврзување со присуството на психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации (актуелен психопатолошки статус) кај пациентите со дерматолошко заболување;
3. истражување на релациите на стилот на приврзување квалитетот на живот кај пациентите со дерматолошко заболување;
4. истражување на улогата на одбранбените механизми во појавата на одредени психопатолошки симптоми и психијатриски морбидитет и влијание на одбраните врз квалитетот на живот во релација со актуелниот психопатолошки статус (психијатриски морбидитет, психопатолошка симптоматологија и психолошка манифестација);

5. да се проследи преваленцата на психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај пациенти со дијагностицирано дерматолошко заболување;
6. да се проследи влијанието на психијатрискиот морбидитет, психопатолошките симптоми и психолошките манифестации врз психосоцијалното функционирање и квалитетот на живот кај пациентите со кожно заболување.

Во **четвртата глава** се прикажани материјалот и методите на истражувањето кои соодвествуваат на поставените цели. Истражувањето е дизајнирано како проспективна клиничка студија која е спроведена на Универзитетската Клиника за дерматологија во Скопје. Во истражувањето беа вклучени 70 испитаници од двата пола, со дијагностицирано кожно заболување. Во студијата прецизно се наведени инклузивните и ексклузивните критериуми за учество во истражувањето. Направена е детална елаборација на постапката, како и на употребената методологија.

Клиничкото психијатриско испитување беше следено преку структурирана тестовна и клиничка постапка: M.I.N.I. (International Neuropsychiatric Interview) за поставување на дијагноза на главните психијатриски растројства од Оската I во DSM-IV (Дијагностички и статистички прирачник) и ICD-10 (Меѓународна класификација на болести); SCL-90-R (Symptom Check list 90-Revised) Скала за евалуација на психопатолошки симптоми и психолошки проблеми; LSI (Kellermans Life Style Index) –прашалник за животен стил; Општ прашалник - со лични и социодемографски податоци, податоци за историјата на дерматолошкото заболување како и податоци кои се однесуваат на минатиот и сегашен третман; DLQI (Dermatology life quality index) Скала за проценка на влијанието на дерматолошката болест и асоцираните психопатолошки содржини и манифестации врз психосоцијалното функционирање и квалитетот на живот кај испитаниците.

Во петтото поглавје, кое се однесува на статистичката обработка на податоците, прецизно се опишани применетите статистички методи за анализа на резултатите. За статистичка обработка на податоците добиени во текот на истражувањето се употребени следниве методи: дистрибуција на фреквенции (апсолутна и релативна застапеност) за прикажување на квалитативните белези, односно параметри, како и дескриптивни методи (мерки на централна тенденција – просек) и мерки за отстапување (стандардна девијација) за прикажување на квантитативните белези, односно параметри. За тестирање на значајноста на разликата меѓу анализираните параметри се користени, во зависност од видот и дистрибуцијата на податоците, непараметарски тестови за независни примероци (Chi-square-тест, Yates corrected-тест, Fisher-exact-тест, McNemar-тест). Нивото на

сигнификатност, односно значајност беше одредено преку пресметување на вредноста на $p < 0,05$.

Резултатите од истражувањето се детално прикажани и обработени во **шестата глава**. Тие се изразени низ графици и табели, како и со текстуален опис на добиените бројки. Податоците се добиени со обработка и анализа на 70 испитаници, пациенти со дијагностицирано дерматолошко заболување, на возраст од 21 до 59 години, со просечна возраст од 41.2 ± 10.7 години. Половата структура на испитаниците ја сочинуваа 31 (44,29%) пациент од машки пол и 39 (55,71 %) пациенти од женски пол.

Дискусијата содржи анализа на резултатите, коментари и споредба со релевантни интернационални студии и светски искуства од оваа област. Во неа е дадено соодветно толкување на добиените резултати, кое е логично и лесно разбирливо.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Примарен фокус на истражувањето беше да се утврди релацијата помеѓу возрасниот стил на приврзување и употребата на механизми на одбрана во услови на перципирање на кожната болест како стресогена ситуација и состојба, како и споредба на психопатолошките симптоми и квалитетот на живот со сите психолошки и социјални импликации во релација со стилот на приврзување и доминантно употребувани механизми на одбрани. Добиените резултати покажаа различност помеѓу влијанието на сигурниот и несигурните стилови на приврзување врз квалитетот на живот. Кај испитаниците со сигурен стил на приврзаност, дерматолошкото заболување покажа незначително влијание врз нарушувањето на квалитетот на живот во однос на испитаниците со избегнувачки и анксиозен стил на приврзаност кои, пак, имаат намалена самоверба и се помалку себевреднувани во однос на сигурно приврзаните. Самото дијагностицирање на кожната болест тригерира активирање на помалку или повеќе екстремно употребувани механизми на одбрана. Нивната употреба е во релација со психолошките состојби и психопатолошки дијагностички концепти, односно употребата на одредени механизми на одбрана е најсилен предиктор за психолошката благосостојба на пациентот. Индивидуите со сигурна приврзаност реагираат и одговараат на стресорите со помалку дистрес, што, пак, го намалува ризикот од развој на психолошки тешкотии и психопатологија, а со тоа и помалку нарушен квалитет на живот. Скоровите добиени за испитаниците со избегнувачко приврзување се во корелација со отсуство на адекватни механизми на одбрана во справување со постоењето на кожната болест и состојба. Позитивна корелација е добиена со негација, поместување и реакција-формација како доминантни одбрани. Поради

страв од одбивање, користат неадекватни механизми со цел да се избегнат натамошни закани по чувството на самодоверба. Индивидуите со избегнувачки стил на приврзаност се помалку експресивни и социјализирани, незаинтересирани за интимност (Guerrero & Jones, 2003). Студијата на Mikulincer (1997) покажа дека кога се соочени со проблем или стресогена ситуација покажуваат тенденција кон когнитивна ригидност. Претпочитаат негирање на проблемот. Добиените резултати и во ова истражување го поддржуваат мислењето дека во немоќ да се справат со каква било закана врз сопственото чувство за себе, најчесто ја користат негацијата со цел да се одбранат од силата на факторите кои се надвор од нивна контрола и моќ. Резултатите од спроведеното истражување покажаа дека анксиозно приврзаните испитаници имаат помала тенденција за употреба на адекватни одбранбени механизми кои би помогнале за адекватно справување со проблемот или стресот. Секогаш се со негативно гледиште спрема проблемот.

Повеќе досегашни истражувања покажаа дека стилот на приврзување игра важна улога во справувањето со животните предизвици, како и во одржувањето на психолошка стабилност. Поврзаноста на анксиозно и избегнувачко приврзаните индивидуи е во многу поголема корелација со психолошки и бихејвиорални проблеми за разлика од индивидуите со сигурен стил на приврзаност.

За спроведеното истражување беше користена SCL-90 скалата, како индикатор за постоење на психопатолошки симптоми и психолошки проблеми со цел да се детерминира дали одредени структурелни одбранбени механизми се во релација со типични психијатриско–психолошки симптоми. Психијатрискиот морбидитет беше иследуван преку клиничка постапка M.I.N.I.

Присуството на психопатолошкиот коморбидитет ја модулира перцепцијата за симптомите на кожната болест и нејзината егзацербација, доведувајќи до генерално незадоволство и во случаите на клиничко задоволително подобрување. Психопатолошкиот коморбидитет се потврди кај испитаниците со тоа што интерперсоналната сензитивност и параноидноста покажаа доминантност во спроведеното истражување споредено со слични претходно истражувања на други простори. Наведеното укажува на неопходност од препознавање и третман на психопатологијата кај пациентите со кожна болест. Заклучокот кој се наметнува сам по себе е дека кај пациентите со кожна болест е афектиран квалитетот на живот како поради самото соматско страдање, така и поради маладаптивниот одговор на тоа страдање и чувството на стигматизираност. Секој маладаптивен одговор има негативно влијание врз квалитетот на живот на пациентот и ја зголемува вулнерабилноста кон развој на психијатриска болест како коморбидитет во вистинска смисла на зборот.

Со спроведеното истражување се потврди тврдењето дека кожната болест и психијатриските растројства често одат заедно. Во спроведената студија се потврди интересен наод, кој е малку опишан во литературата, а се однесува на специфичностите врзани со културолошкиот идеал за тоа како некој треба да

изгледа. Квалитетот на живот кај испитаниците во даденото истражување беше афектиран кај голем број, што е во согласност со сегашното наоѓање дека стресната реакција како одговор на болеста влијае на егзацербацијата на кожната состојба, што, пак од друга страна влијае врз квалитетот на живот. Влијанието на кожната болест врз квалитетот на живот се покажа дека е условено од самата болест, ситуационите случувања и чувството на социјална стигматизираност.

Ограничувањата на истражувањето се однесуваат на мала пропорција на кожни болести кај испитаниците и отсуство на контролна група за компарација.

ЗАКЛУЧОК

Од спроведеното истражување се изведени заклучоци, кои произлегуваат од целите, добиените резултати и даваат одговор на поставените цели и научни дилеми. Резултатите од ова истражување ја потврдија поврзаноста на кожната болест со присуството на психолошки манифестации и психијатриски симптоми како последица на кожните промени, антиципирачката социјална стигма и промени во стилот на дотогашното живеење наметнати од самата болест.

Високата преваленца на психијатриските симптоми и психолошки манифестации беше разгледувана од аспект на стилот на приврзување и доминантно употребувани механизми на одбрана во релација со квалитетот на живот. Препознавањето, идентификацијата на коморбидното психичко растројство, психијатриските симптоми и психолошките манифестации, како и примената на соодветни психолошки интервенции можат позитивно да влијаат и да придонесат за клиничко сигнификантно подобрување не само на придружната психопатологија, туку и на кожната болест воопшто. Кандидатката дава препораки кои произлегуваат од самото истражување и се однесуваат на употреба на SCL-90 скалата во дерматолошките служби како инструмент за скрининг на психијатриски симптоми и психолошки манифестации со повремено следење на нивниот развој. На овој начин би се обезбедила база на податоци по однос на саморапортирачкото постоење на психијатриски симптоми, што би овозможило навремен и со тоа ефикасен трансфер на пациентите кај специјалист од областа на менталното здравје. Со спроведувањето на психотераписки интервенции би се делувало на психолошкиот дистрес асоциран со стилот на приврзување, би се таргетирале неадекватните механизми за справување со кожната болест, што би резултирало редукација на постоењето и тежината на психијатриските симптоми и психосоцијални манифестации, а со крајна цел - подобрување на квалитетот на живот кај пациентите со дијагностицирано дерматолошко заболување.

Литературата која е користена при изработката на докторската дисертација се состои од 157 библиографски единици од избраното подрачје.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето е да се утврди постоењето на психијатриски коморбидитет кај пациенти со кожна болест и негова асоцираност со стилот на приврзување, употребата на доминантни механизми на одбрана, како и утврдување на влијанието на коморбидноста врз квалитетот на живот кај овие индивидуи.

Со подобро разбирање на психопатолошките аспекти на кожните промени се овозможува нивно навремено препознавање, дијагностицирање и креирање на соодветен план за комбиниран медикаментозен и психотерапевтски третман во склоп на основниот дерматолошки третман, а со цел подобро психосоцијално функционирање на овие пациенти.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Актуелното истражување претставува прво истражување од ваков тип во земјата, кое го потврдува присуството на коморбидно ментално растројство кај пациентите со дијагностицирано кожно заболување. Анализата на добиените резултати од истражувањето ги насочува правците за одредување на таргетите на комбинираниот дерматолошки и психијатриски третман, кој води кон подобрување на квалитетот на живот на овие пациенти и подобрување на нивните социоекономските атрибути.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката Елизабет Мицева Величкоска, со наслов „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот“, претставува истражување од областа на клиничката медицина во специјалноста психијатрија, односно во областа на психодерматологијата. Студијата е актуелна и оригинална. Кон проблемот на психолошките аспекти кај дерматолошките пациенти се приоѓа со максимална стручно-научна подготвеност. Изработката на темата на оваа докторска дисертација е прва од областа на психодерматологијата во Р Македонија, што ја прави особено значајна.

Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да ја одреди преваленцата на психијатрискиот морбидитет, психопатолошките симптоми и психолошките манифестации и нивниот тренд и да го процени нивното влијание врз квалитетот на живот кај пациентите со дијагностицирано кожно заболување.

Научниот придонес е во контекст на навремено препознавање и подобрување на дијагностицирањето на психопатолошките симптоми и психолошки манифестации, соодветна употреба на резултатите од мерењето на квалитетот на живот во клиничката практика и препорака за холистички пристап

и соодветен комбиниран третман на кожните заболувања.

Од резултатите добиени со истражувањето се дознава за влијанието на ригидната употреба на даден механизам на одбрана врз појавата и манифестацијата на психопатолошкиот морбидитет и психолошките проблеми и нивното влијание врз квалитетот на живот кај пациентите со дијагностицирано дерматолошко заболување. Темата на докторската дисертација е од особен интерес поради големата важност не само во третманот туку и за превенцијата на егзацербацијата на голем број кожни заболувања.

Докторската дисертација на кандидатката Елизабет Мицева Величкоска насловена „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот”, според Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Elizabet Miceva Velichkoska, Novotni A, Grivcheva Panovska V, Chalovska Samardjiska V, Filipovikj D, Micev D., The influence od anxiety and depression on the quality of life in patients with chronic urticarial. Acta morphol.2017; Vol.14(1): 31-37.
2. Elizabet Miceva Velichkoska, Novotni A, Grivcheva Panovska V, Filipovikj D, Micev D , Grdanoska T., Coping strategies as predictors of stress and anxiety in families of patients with hereditary angioedema (HAE).Physioacta Vol.11-No 3.

Заклучок и предлог

Подрачјето на работа на оваа докторска дисертација има широка апликативна дејност во дијагностицирањето, третманот и превенцијата на коморбидниот психијатриски морбидитет, психопатолошката симптоматологија и психолошката манифестација кај пациентите со кожна болест. Докторската дисертација претставува значаен придонес за научната мисла на полето на психодерматологијата.

Главни научни придонеси на кандидатката со изработената докторска дисертација:

1. придонес во клиничката практика на психијатрите, дерматолозите, психолозите и матичните лекари полесно да ја препознаат психопатолошката манифестација кај пациентите со кожна болест и соодветно да ги користат резултатите од мерењето на

квалитетот на живот кај овие пациенти;

2. придонес кон разгледување на придобивките и недостатоците на дијагностицирањето на психијатрискиот коморбидитет кај дерматолошките пациенти со користење на различни дијагностички модели;

3. придонес кон современите модели на организација на психодерматолошките служби во Р Македонија, со цел да се подобри дијагностицирањето и третманот на пациентите со психијатриски коморбидитет, а воедно оптимално да се искористат постојните психолошко-психијатриски ресурси во земјата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката Елизабет Мицева Величкоска со наслов „Психијатриски морбидитет, психопатолошки симптоми и психолошки манифестации кај некои кожни болести и нивното влијание врз квалитетот на живот”.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Бранислав Стефановски, претседател, с.р.

Проф.д-р Антони Новотни, ментор, с.р.

Проф. д-р Весна Пејоска Геразова, член, с.р.

Проф. д-р Весна Гривчева Пановска, член, с.р.

Доц.д-р Буниамин Мемеди член, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИНФОРМАТИКА НА ПЕДАГОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ од 14.3.2018 година и „Коха“ од 13.3.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-376/3, донесена на 2.5.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Катерина Здравкова, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Жанета Попеска, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Аријан Скука, вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област информатика, во предвидениот рок се пријави само кандидатката Јасмина Јовановска, доктор на информатички науки, асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

200. Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р Јасмина Јовановска е родена на 24.8.1980 година, во Скопје. Средното образование го завршила во УСО „Раде Јовчевски - Корчагин“ во Скопје, во 1999 година. Со високо образование се стекнала на Природно-математичкиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Институтот за математика во 2004 година. Студиите ги завршила со просечен успех 9,42. На 24.11.2004 година го одбрала дипломскиот труд на тема: *Фуриев интeграл и Фуриеви тpансформации*, под менторство на проф. д-р Никола Пандески, по што се стекнала со титулата *дипломиран професор по математика*.

Во учебната 2004/2005 се запишала на магистерски студии на Институтот за информатика при Природно-математичкиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршила со просечен успех 10,00. На 14.7.2011 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Примена на методите за пребарување информации кај системите за одговарање прашања на македонски јазик*, под менторство на проф. д-р Катерина Здравкова, по што се стекнала со титулата *магистер на информатички науки*.

Докторската дисертација ја пријавила на 2.12.2011 година на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Систем за одговарање прашања со повеќекраен избор за шесет-колекции за македонски и англиски јазик* ја одбрала на 20.2.2018 година, пред

Комисијата во состав: проф. д-р Катерина Здравкова (ментор), редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, проф. д-р Жанета Попеска (претседател), редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, д-р Андреа Кулаков (член), вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, д-р Елизабета Бандиловска (член), вонреден професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје и д-р Соња Гиевска Крлиу (член), вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен *доктор на информатички науки*.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

На 20.10.2005 година е избрана во звањето помлад асистент на Факултетот за информатика во состав на Европскиот универзитет – Република Македонија, во областа математика.

На 24.12.2008 година е избрана во звањето помлад асистент на Факултетот за информатика во состав на Првиот приватен европски универзитет – Република Македонија, во областа математика.

Во летниот семестар 2011/2012 и зимскиот семестар 2012/2013 е ангажирана од Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како помлад демонстратор за предмети од областа математика.

На 29.11.2012 година е избрана во соработничко звање - асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од областа математички науки и информатички науки.

На 9.11.2015 година е избрана во соработничко звање - асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од областа математички науки и информатички науки.

Во моментот е асистент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр. 1107 од 15 септември 2015 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1041 од 1 ноември 2012 година и Билтенот бр. 1107 од 15 септември 2015 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Европскиот универзитет – Република Македонија, Факултет за информатика, кандидатката д-р Јасмина Јовановска изведува аудиториски вежби на прв циклус студии на студиската програма Софтверско инженерство. На прв циклус студии изведувала вежби по предметите: Математичка анализа 1, Математичка анализа 2, Дискретни структури, Векторска и линеарна алгебра и

Алгебарски структури.

Во рамките на наставно-образовната дејност на Првиот приватен европски универзитет – Република Македонија, Факултет за информатика, кандидатката д-р Јасмина Јовановска изведува аудиториски вежби на прв циклус студии на студиската програма Софтверско инженерство. На прв циклус студии изведувала вежби по предметите: Математичка анализа 1, Математичка анализа 2, Векторска и линеарна алгебра и Алгебарски структури, Математика 1, Математика 2, Дизајн и анализа на алгоритми и Податочни структури и алгоритми.

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, кандидатката д-р Јасмина Јовановска изведувала лабораториски вежби на прв циклус студии на студиската програма Компјутерски науки и инженерство. На прв циклус студии на Факултетот изведувала вежби по предметите: Калкулус 1 и Калкулус 2.

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ – Скопје, кандидатката д-р Јасмина Јовановска изведувала вежби на прв циклус студии на сите студиски програми на Факултетот: Одделенска настава, Предучилишно воспитание и Библиотекарство. На прв циклус студии изведувала вежби по предметите: Информациско-комуникациска технологија во наставата 1, Информациско-комуникациска технологија во наставата 2, Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа, Информациско-комуникациски технологии во наставата, Пребарување низ податоци, Информатичка писменост и Вовед во Интернет.

Научноистражувачка дејност

Д-р Јасмина Јовановска има објавено вкупно 8 научни трудови од областа информатика, од кои 2 труда во меѓународни научни списанија, 5 труда во меѓународни научни публикации и 1 труд во зборник од научен собир.

Резултатите од истражувањата на д-р Јасмина Јовановска се објавени и презентирани во:

Меѓународни научни списанија:

Jasmina Armenska, Aleksandar Tomovski, Katerina Zdravkova, and Jovan Pehcevski. 2011. Information retrieval using a Macedonian test collection for question answering. In *International Conference on ICT Innovations*, volume 83, pp. 205-214, Springer, Berlin, Heidelberg.

Во овој труд се потенцира значајноста од постоењето на тест-колекција за одреден природен јазик, со цел градење на успешен систем за автоматско одговарање прашања поставени на тој јазик. Трудот дава опис на тест-колекција за одговарање прашања на македонски јазик која ја креираат авторите заради недостаток од таква околина за тестирање. Колекцијата претставува основа за дизајн на систем за одговарање прашања на македонски јазик во кој е имплементиран еден од најзначајните модели за прибирање информации, моделот на векторски простор со пивот косинус нормализација. Резултатите покажуваат дека опишаната тест-колекција може ефективно да се користи за развој на систем за одговарање прашања со повеќекратен избор на македонски јазик.

Jasmina Jovanovska, Ivana Bozhinova, and Katerina Zdravkova. 2016. Using NLP methods to improve the effectiveness of a Macedonian question answering system. *ICT Innovations 2015. Advances in Intelligent Systems and Computing*, volume 399, pp. 205-214, Springer, Cham.

Во овој труд се анализира влијанието на алатките за обработка на природните јазици врз процесот на прибирање информации. Притоа, посебен акцент е ставен врз примената на информацијата за зборовна група на зборовите, користењето само на основниот збор (stem) на зборот, како и неговите збороформи во процесот на прибирање информации и одговарање прашања поставени на македонски јазик. Исто така, во истражувањето се тестираат различни стратегии за задавање тежини на термините во документите и прашалниците, и различни пристапи за проширување на прашалникот. Добиените резултати покажуваат дека точноста на системот за одговарање прашања поставени на македонски јазик значително се подобрува доколку се земат предвид различните форми во кои може да се појави еден збор.

Меѓународни научни публикации:

Jasmina Armenska and Katerina Zdravkova. 2012. Comparison of Information Retrieval Models for Question Answering. In *Proceedings of the Fifth Balkan Conference in Informatics*, pp. 162-167, ACM.

Во овој труд е претставен развојот на систем за одговарање прашања во кој се имплементирани три веќе докажани модели за прибирање информации, моделот на векторски простор, моделот на веројатности и моделот на јазик. Целта на ова истражување е да се направи споредба на способноста овие модели да идентификуваат документи кои го содржат точниот одговор на прашања поставени на македонски јазик. Тие се тестирани врз изградената тест-колекција на македонски јазик опишана во истражувањето [1], која авторите континуирано ја надградуваат. Резултатите кои се добиени се мошне ветувачки и охрабрувачки за понатамошен развој и подобрување на системот со имплементација на други методи, како и развој на комплетно нов метод за прибирање информации на македонски јазик.

Jasmina Armenska, Nace Stojanov, and Goce Armenski. 2014. Students' opportunities to use ICT during the teaching process and their computer skills. In *Proceedings of the 9th International Balkans Education and Science Congress*, pp. 312-317. Trakya University - Edirne, Turkey.

Во ова истражување авторите го испитуваат степенот на користење на информациско-комуникациските технологии во образовниот процес во Република Македонија и наведуваат опсег активности кои треба да се реализираат со цел да се обезбеди поквалитетно образование.

Stevica Bozhinoski, Ivana Bozhinova, and Jasmina Armenska. Information retrieval over Macedonian test collection using word forms and transliteration. *The 12th International Conference on Informatics and Information Technologies*, 23-26 April 2015, Bitola.

Во овој труд се направени подобрувања на системот за одговарање прашања поставени на македонски јазик, опишан во истражувањето [3]. Во него се испитува какво е влијанието на збороформите во македонскиот јазик во процесот на прибирање одредена информација и на кој начин може да се подобри прибирањето информации доколку во документите се појавуваат и зборови напишани на друг јазик. Заради непостоење на лематизатор за македонскиот јазик, во системот е имплементирано кластерирањето со една врска и Dice-коэффициентот со цел групирање на зборовите во согласност со тоа дали се збороформи на иста лема. Системот, исто така, вклучува и алгоритам за транслитерација заради справување со зборовите кои во документите и прашалниците се напишани на англиски јазик. Резултатите потврдуваат дека спецификите на природниот јазик имаат силно влијание врз ефективноста на системот за одговарање прашања и тие не смеат да

бидат занемарени.

Jasmina Jovanovska and Goce Armenski. Implementing a recommendation system in an e-commerce web portal. *The 3th International Conference – Education across Borders, Education and Research across Time and Space*, 6-7 October 2016, Bitola, Macedonia.

Овој труд претставува преглед на постојните системи за препорака и различните техники кои тие ги вклучуваат. Истражувањето е направено со цел да се направи анализа и да се утврди која од овие техники е најсоодветна за македонскиот портал за електронска трговија со книги kupikniga.mk. Визијата на Kupikniga.mk, како онлајн книжарница, е генерирање на персонафицирани препораки на книги за секој регистриран потрошувач на овој портал. Со тоа би се овозможило задржување на постојните потрошувачи, како и привлекување на нови потрошувачи.

Jasmina Jovanovska, Ivana Bozhinovska, and Katerina Zdravkova. 2017. Information retrieval with reinforced word classes. In *Proceedings of 8th Balkan Conference in Informatics*, Skopje, 21 – 23 September 2017 (BCI2017), 8 pages.

Ова истражување испитува кои зборовни групи во македонскиот јазик се повеќе значајни во процесот на прибирање информации. Исто така, во него е дефинирана и нова метрика за сличност на зборови, која заедно со кластерирањето со комплетна врска е искористена за групирање на зборовите од македонскиот јазик во согласност со тоа дали се зборформи на иста лема. Резултатите потврдуваат дека информацијата за зборовна група е значајна само доколку се комбинира со фреквенцијата на терминот (зборот) и инверзната документ фреквенција. Вклучувањето на групите зборови генерирани со новата метрика дополнително ја зголемува точноста на системот за одговарање прашања поставени на македонски јазик.

Зборник на трудови од научен собир:

Ј. Арменска, А. Томовски, К. Здравкова, Ј. Пехчевски. 2010. Пребарување на информации од македонска тест колекција за одговарање прашања. *Зборник на вшора конференција за информатички технологии за млади истражувачи*, CITYR10, Охрид.

Д-р Јасмина Јовановска учествувала како член во 2 меѓународни научни проекта и 1 национален научен проект.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Јасмина Јовановска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Кандидатката д-р Јасмина Јовановска вршела стручна и експертска дејност во програмата за подготовка и полагање на испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење. Исто така, учествувала и во развој на 5 софтверски пакети.

Особена активност кандидатката покажала во дејностите од поширок интерес. Активно била вклучена во работата на стручните комисии и работните групи при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје:

Комисија за редовен годишен физички попис на основните средства, ситниот инвентар и потрошниот материјал;

Комисија за комисиска проверка на знаење;

Дисциплинска комисија;

Комисија за примопредавање на движна ствар;

Комисија за изработка на стратегија за промоција на прв и втор циклус студии;

Комисија за технички подготовки за реализација на 10 Научен меѓународен конгрес „Образованието и глобализацијата“;

Група за промоција на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Во изборниот период, д-р Јасмина Јовановска учествувала во превод и стручна обработка на 1 стручна книга.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Јасмина Јовановска во сите досегашни извештаи за самоевалуација на Факултетот, од анонимно спроведените анкети на студентите на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, има добиено позитивна оценка.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Јасмина Јовановска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Јасмина Јовановска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Јасмина Јовановска да биде избрана во звањето доцент во научната област информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Катерина Здравкова, с.р.

Проф. д-р Жанета Попоска, с.р.

Вонр. проф. д-р Аријан Скука, с.р.

ОБРАЗЕЦ
**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
 НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: *Јасмина Славе Јовановска*

Институција: *Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ - Скопје*

Научна област: *Информатика*

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава (Прилог 1)	60,3
3.	Консултации со студенти (Прилог 1)	4
4.	Интерна скрипта од предавања за предметите: 201. Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание) 202. Информациско-комуникациски технологии во наставата (за одделенска настава) 203. Информатичка писменост (за библиотекарство) 204. Пребарување низ податоци (за библиотекарство)	16
5.	Интерна скрипта од вежби за предметите: 205. Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание) 206. Информациско-комуникациски технологии во наставата (за одделенска настава) 207. Информатичка писменост (за библиотекарство) Пребарување низ податоци (за библиотекарство)	12
	Вкупно	92,3

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Поени
1.	Учесник во меѓународен научен проект (2 x 5) (Прилог 2)	10

2.	Учесник во национален научен проект (7 x 3) (Прилог 2)	3
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	8,4
4.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	12,6
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (Прилог 2)	1,2
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат (орална презентација) (10 x 1) (Прилог 2)	10
7.	Апстракт објавен во зборник на конференција (меѓународна) (2 x 1) (Прилог 2)	2
	Вкупно	47,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија (учество во меѓународни развојни проекти како експерт од областа) (Прилог 3)	2
2.	Учество во промотивни активности на факултетот (6 x 0,5)	3
3.	Изработка на нов софтверски пакет (5 x 2) (Прилог 3)	10
4.	Превод (книга/учебник) (1 x 3) (Прилог 3)	3
	Вкупно	18

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Член на организационен или програмски одбор на	1

2.	научен/стручен собир (2 x 0,5) (Прилог 3) Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (1 x 1) (Прилог 3)	1
3.	Член на факултетска комисија (Прилог 3)	3,5
	Вкупно	5,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	92,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	47,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	18
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	5,5
Вкупно	163

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Катерина Здравкова, с.р.

Проф. д-р Жанета Попоска, с.р.

Вонр. проф. д-р Аријан Скука, с.р.

Прилог 1

Наставно-образовна дејност

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на Јасмина Јовановска во периодот од октомври 2005 до јануари 2018

Настава на студии од прв циклус

Година	Семестар	Предмет	Предavanja	Лабораторски вежби	Студенти	Одржување на настава	Консултации со студенти
Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ при УКИМ во Скопје							
2017/2018	зимски	Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание)	3	3	27	Предавања: 0	0,054
						Вежби: 1,35	
						Вкупно: 1,35	
2016/2017	зимски	Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание)	3	3	46	Предавања: 0	0,092
						Вежби: 1,35	
						Вкупно: 1,35	
2016/2017	летен	Информациско-комуникациски технологии во наставата (за одделенска настава)	3	3	49	Предавања: 0	0,098
						Вежби: 1,35	
		Информатичка писменост (за	2	2	14	Предавања: 0	0,028
						Вежби: 0,9	

		библиотекарство)				Вкупно: 0,9	
2014/2015	зимски	Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание)	3	3	54	Предавања: 0	0,108
						Вежби: 1,35	
						Вкупно: 1,35	
		Вовед во Интернет (за библиотекарство)	2	2	5	Предавања: 0	0,01
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
2014/2015	летен	Информациско-комуникациски технологии во наставата (за одделенска настава)	3	3	65	Предавања: 0	0,13
						Вежби (3 групи): 4,05	
						Вкупно: 4,05	
		Информатичка писменост (за библиотекарство)	2	2	13	Предавања: 0	0,026
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
		Пребарување низ податоци (за библиотекарство)	2	2	5	Предавања: 0	0,01
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
2013/2014	зимски	Информациско-комуникациска технологија во воспитно-образовната работа (за предучилишно воспитание)	3	3	22	Предавања: 0	0,044
						Вежби: 1,35	
						Вкупно: 1,35	
		Информациско-комуникациска технологија во наставата 1 (за предучилишно воспитание)	2	2	19	Предавања: 0	0,038
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
		Информациско-комуникациска технологија во наставата	2	2	40	Предавања: 0	0,08
						Вежби (2 групи): 1,8	

		1 (за одделенска настава)				Вкупно: 1,8	
		Вовед во Интернет (за библиотекарство)	2	2	13	Предавања: 0	0,026
	Вежби: 0,9						
	Вкупно: 0,9						
2013/2014	летен	Информациско-комуникациска технологија во наставата 2 (за одделенска настава)	2	2	45	Предавања: 0	0,09
						Вежби (2 групи): 1,8	
						Вкупно: 1,8	
		Информациско-комуникациска технологија во наставата 2 (за предучилишно воспитание)	2	2	19	Предавања: 0	0,038
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
		Информатичка писменост (за библиотекарство)	2	2	13	Предавања: 0	0,026
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
		Пребарување низ податоци (за библиотекарство)	2	2	17	Предавања: 0	0,034
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
2012/2013	летен	Информациско-комуникациска технологија во наставата 2 (за одделенска настава)	2	2	70	Предавања: 0	0,14
						Вежби (4 групи): 3,6	
						Вкупно: 3,6	
		Пребарување низ податоци (за библиотекарство)	2	2	24	Предавања: 0	0,048
						Вежби: 0,9	
Вкупно: 0,9							
Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство при УКИМ во Скопје							
2011/2012	летен	Калкулус 2 (за компјутерски науки и	3	2+1	90	Предавања: 0	0,18
						Вежби: 2,7	

2012/2013	зимски	инженерство)				Вкупно: 2,7	0,18	
		Калкулус 1 (за компјутерски науки и инженерство)	3	2+1	90	Предавања: 0		
						Вежби: 2,7		
						Вкупно: 2,7		
Факултет за информатика при Првиот приватен европски универзитет – Република Македонија								
2009/2010	зимски	Математика 2 (за софтверско инженерство)	2	4	71	Предавања: 0	0,142	
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
		Математика 1 (за софтверско инженерство)	2	4	49	Предавања: 0		0,098
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
2009/2010	летен	Алгебарски структури (за софтверско инженерство)	2	4	72	Предавања: 0	0,144	
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
		Податочни структури и алгоритми (за софтверско инженерство)	2	2	76	Предавања: 0		0,152
						Вежби: 0,9		
						Вкупно: 0,9		
2008/2009	зимски	Математика 1 (за софтверско инженерство)	2	4	122	Предавања: 0	0,244	
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
		Математика 2 (за софтверско инженерство)	2	4	46	Предавања: 0		0,092
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
2008/2009	летен	Алгебарски структури (за софтверско инженерство)	2	4	76	Предавања: 0	0,152	
						Вежби: 1,8		
						Вкупно: 1,8		
		Дизајн и анализа на	2	2	58	Предавања: 0		0,116

		алгоритми (за софтверско инженерство)				Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
2007/2008	зимски	Математичка анализа 1 (за софтверско инженерство)	2	4	77	Предавања: 0	0,154
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
		Математичка анализа 2 (за софтверско инженерство)	2	4	78	Предавања: 0	0,156
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
2007/2008	летен	Алгебарски структури (за софтверско инженерство)	2	4	52	Предавања: 0	0,104
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
		Векторска и линеарна алгебра (за софтверско инженерство)	2	4	60	Предавања: 0	0,12
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
Факултет за информатика при Европскиот универзитет – Република Македонија							
2006/2007	зимски	Алгебарски структури (за софтверско инженерство)	2	2	145	Предавања: 0	0,29
						Вежби (2 групи): 1,8	
						Вкупно: 1,8	
2006/2007	летен	Векторска и линеарна алгебра (за софтверско инженерство)	2	4	76	Предавања: 0	0,152
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
2005/2006	зимски	Дискретна математика (за софтверско инженерство)	2	2	67	Предавања: 0	0,134
						Вежби: 0,9	
						Вкупно: 0,9	
		Математика 1 (за софтверско инженерство)	2	4	67	Предавања: 0	0,134
						Вежби: 1,8	

		инженерство)				Вкупно: 1,8	
2005/2006	летен	Математита 2 (за софтверско инженерство)	2	4	67	Предавања: 0	0,134
						Вежби: 1,8	
						Вкупно: 1,8	
Вкупно						60,3	3,998

Прилог 2

Научно-истражувачка дејност

Листа на трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор					
ред. бр.	Автори	Наслов	Списание	Година	Поени
1.	Jasmina Armenska, Aleksandar Tomovski, Katerina Zdravkova, and Jovan Pehcevski	Information retrieval using a Macedonian test collection for question answering	International Conference on ICT Innovations, volume 83, Springer, Berlin, Heidelberg	2011	3,6
2.	Jasmina Jovanovska, Ivana Bozhinova, and Katerina Zdravkova	Using NLP methods to improve the effectiveness of a Macedonian question answering system	ICT Innovations 2015. Advances in Intelligent Systems and Computing, volume 399, Springer, Cham	2016	4,8
Вкупно					8,4

Листа на трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор

Р е д б р .	Автори	Наслов	Конференција	Год ин а	П о е н и
1.	Jasmina Armenska and Katerina Zdravkova	Comparison of Information Retrieval Models for Question Answering	Proceedings of the Fifth Balkan Conference in Informatics, ACM	2012	2,7
2.	Jasmina Armenska , Nace Stojanov, Goce Armenski	Students' Opportunities to Use ICT during the Teaching Process and their Computer Skills	9th International Balkans Education and Science Congress, 16-18 October 2014, Edirne, Turkey	2014	2,4
3.	Stevica Bozhinoski, Ivana Bozhinova, and Jasmina Armenska	Information retrieval over Macedonian test collection using word forms and transliteration	The 12th International Conference on Informatics and Information Technologies, Bitola	2015	2,4
4.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Implementing a recommendation system in an e-commerce web portal	The 3th International Conference – Education across Borders, Education and Research across Time and Space, 6-7 October 2016, Bitola, Macedonia	2016	2,7
5.	Jasmina Jovanovska , Ivana Bozhinovska, and Katerina Zdravkova	Information retrieval with reinforced word classes	Proceedings of 8th Balkan Conference in Informatics, BCI 2017, Skopje	2017	2,4
Вкупно					12,6

208.

209.

Листа на трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир

Р е д б р .	Автори	Наслов	Конференција	Год ин а	П о е н и
1.	Ј. Арменска , А. Томовски, К. Здравкова, Ј. Пехчевски	Пребарување на информации од македонска тест-колекција за одговарање прашања	Зборник на Втора конференција за информатички технологии за млади истражувачи, CITYR10, Охрид	2010	1,2
Вкупно					1,2

210.

Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)					
Р е д б р .	Автори	Наслов	Конференција	Год ин а	П о е н и
1.	Ј. Арменска , А. Томовски, К. Здравкова, Ј. Пехчевски	Пребарување на информации од македонска тест-колекција за одговарање прашања	Зборник на Втора конференција за информатички технологии за млади истражувачи, CITYR10, Охрид	2010	1
2.	Jasmina Armenska , Aleksandar Tomovski, Katerina Zdravkova, and Jovan Pehcevski	Information retrieval using a Macedonian test collection for question answering	International Conference on ICT Innovations, volume 83, Springer, Berlin, Heidelberg	2011	1
3.	Jasmina Armenska and Katerina Zdravkova	Comparison of Information Retrieval Models for Question Answering	Proceedings of the Fifth Balkan Conference in Informatics, ACM	2012	1
4.	Jasmina Armenska ,	Students' Opportunities to Use ICT during the	9th International Balkans Education and Science	2014	1

	Nace Stojanov, Goce Armenski	Teaching Process and their Computer Skills	Congress, 16-18 October 2014, Edirne, Turkey		
5.	Stevica Bozhinoski, Ivana Bozhinova, and Jasmina Armenska	Information retrieval over Macedonian test collection using word forms and transliteration	The 12th International Conference on Informatics and Information Technologies, Bitola, Macedonia	2015	1
6.	Jasmina Jovanovska, Ivana Bozhinova, and Katerina Zdravkova	Using NLP methods to improve the effectiveness of a Macedonian question answering system	ICT Innovations 2015. Advances in Intelligent Systems and Computing, volume 399, Springer, Cham	2016	1
7.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Improving student knowledge with interactive online courses	The 11th International Balkan Education and Science Congress “The Future of Education and Education for the Future”, Poreč, Croatia	2016	1
8.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Implementing a recommendation system in an e-commerce web portal	The 3th International Conference – Education across Borders, Education and Research across Time and Space, 6-7 October 2016, Bitola, Macedonia	2016	1
9.	Jasmina Jovanovska, Ivana Bozhinovska, and Katerina Zdravkova	Information retrieval with reinforced word classes	Proceedings of 8th Balkan Conference in Informatics, BCI 2017, Skopje, Macedonia	2017	1
10.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Analyzing multiple-choice question validity	International scientific conference “Education at the crossroads - conditions, challenges, solutions and perspectives”, Bitola, Macedonia, (in press)	2017	1
ВКУПНО					10

Апстрактни објавени во зборник на конференција (меѓународна)

Р е д · б р ·	Автори	Наслов	Конференција	Год ин а	П о е н и
1.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Improving student knowledge with interactive online courses	The 11th International Balkan Education and Science Congress “The Future of Education and Education for the Future”, Poreč, Croatia	2016	1
2.	Jasmina Jovanovska and Goce Armenski	Analyzing multiple-choice question validity	International scientific conference “Education at the crossroads - conditions, challenges, solutions and perspectives”, Bitola, Macedonia, (in press)	2017	1
Вкупно					2

Учество во меѓународни научни проекти

ред. бр.	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1.	Инфраструктура за организација на документи и работни текови за градење на интегриран универзитет, Темпус-проект	2006	учесник	5
2.	Одржлива мултикултурна интероперабилна околина, Темпус-проект	2006	учесник	5
			Вкупно	10

Учество во национален научен проект				
ред. бр.	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1.	Разработка на методскиот пристап на текстуалните задачи во почетната настава по математика	2014 – 2016	учесник	3
			Вкупно	3

211.

212.

Прилог 3

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија (учество во меѓународни развојни проекти како експерт од областа)				
ред. бр.	Име на проектот	Период на траење	Позиција	Поени
1.	Програма за подготовка и полагање на испит за директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење	септември 2016 – септември 2018	учесник	1
2.	Социјална инклузија преку технологија, УСАИД	2016 – 2018	учесник	1

Вкупно**2**

213.

Изработка на нов софтверски пакет				
ред. бр.	Име на софтверскиот пакет	Период на траење	Позиција	Поени
1.	Веб-базирано решение за електронско учење во Министерство за внатрешни работи на РМ	2015 – 2018	учесник	2
2.	Веб-базирано решение за електронско учење за државната администрација во Министерство за информатичко општество и државна администрација на РМ	2012 – 2014	учесник	2
3.	Веб-базирано решение за екстерно тестирање на учениците во основните и средните училишта во Р. Македонија	2012 – 2013	учесник	2
4.	Веб-базирано решение за електронско учење во Шпаркасе банка	2016 – 2018	учесник	2
5.	Веб-базирано решение за електронска трговија во Р Македонија (www.kupikniga.mk)	2011 – 2015	учесник	2
Вкупно				10

214.

Превод (книга/учебник)					
Ред. бр.	Автори	Наслов	Издавач	Година	Поени
1.	Јиавеј Хан, Мишелин Камбер, Јан Пеи	Податочно рударење Концепти и техники	Morgan Kaufmann	2012	3
Вкупно					3

215.

216.

217.

218.

Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир				
ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1.	Прва конференција на информативни технологии за млади истражувачи, CITYR09	2009	Скопје	0,5
	Втора конференција на информативни технологии за млади истражувачи, CITYR10	2010	Охрид	0,5
			Вкупно	1

219.

220.

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир				
ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1.	10 Меѓународен балкански конгрес за образование и наука „Образованието и глобализацијата“	17-19 септември 2015	Охрид	1
			Вкупно	1

221.

Член на факултетска комисија			
ред. бр.	Име на проектот	Година	Поени
1.	Комисија за редовен годишен физички попис на основните средства, ситниот инвентар и потрошниот материјал на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје	2014	0,5
2.	Комисија за комисиска проверка на знаење (2 x 0,5)	2017	1
3.	Дисциплинска комисија	2017	0,5
4.	Комисија за примопредавање на движна ствар	2017	0,5
5.	Комисија за изработка на стратегија за промоција на прв и втор циклус студии	2014	0,5
6.	Комисија за технички подготовки за реализација на 10 Научен меѓународен конгрес „Образованието и глобализацијата“	2016	0,5

Вкупно	3,5
---------------	------------

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО – КНИГА ПРВА“ ОД ПРОФ. Д-Р БОРЧЕ ДАВИТКОВСКИ И ПРОФ. Д-Р АНА ПАВЛОВСКА-ДАНЕВА

Врз основа на Одлуката донесена на седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ одржана на 1.6.2018 година, го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Содржина

Учебникот „Административно право - книга прва“, напишан во коавторство на проф. д-р Борче Давитковски и проф. д-р Ана Павловска-Данева, со оглед на стилот и деталноста во обработката на тематиката на која се однесува, може да се употребува како учебник за студиите по ЕКТС, на двата образовни циклуса, прв и втор циклус студии.

Учебникот дава теоретски осврт и генерализација на основните поими, односи и детерминирачки фактори во административно-правната област. Исто така, опфатена е целокупната актуелна релевантна легислатива, со критички коментар и објаснување на основните закони, кои ги уредуваат конституирањето и работењето на јавната и државната администрација во Република Македонија: Закон за организација и работа на органите на државната управа, Закон за административни службеници, Закон за вработени во јавниот сектор, Закон за локалната самоуправа, Закон за установите, Закон за народниот правобранител, како и други релевантни закони. Сите теоретски расправи се поткрепени со примери од практиката, како во Република Македонија така и во најразвиените држави на европско-континенталното и англосаксонското подрачје. Најбитните поими, дефиниции и набројувања се особено истакнати од текстот на начин лесно видлив и едноставен за памтење, што го прави материјалот исклучително погоден за студентите. Секоја глава завршува со прашања наменети за дискусија за време на часот и подготовка за финалниот испит. Низ содржината на учебникот „Административно право - книга прва“, која го опфаќа административното материјално право, обработени се основните поими и дефиницијата на оваа правна гранка, како поимите на јавната и државната администрација во Република Македонија. Дефиниран е предметот на административното право како правна гранка и како научна дисциплина, како и односот на административното право со другите правни гранки и историскиот развој на јавната администрација.

Понатаму, елаборирани се основните принципи на управувањето, облиците на централизам и политичкиот концепт на децентрализацијата, за да се продолжи со организацијата и структурата на јавната администрација, покривајќи ги основните организациски принципи при формирање на административни органи и компаративен преглед на државната администрација и јавните служби во Република Македонија и другите држави.

Особено внимание во учебникот е посветено на концептот на политичка контрола над администрацијата од страна на претставничкото тело, материјалната и дисциплинската одговорност на административните службеници и административно-судската контрола. Пошироко се објаснети и улогата, надлежностите и овластувањата на институцијата омбудсман во Република Македонија и во светот.

Следува делот за кадрите во јавната и државната администрација, службеничките системи, принципите на вработување и селекција, односно избор на административните службеници, напредувањето и наградувањето на административните службеници, како и системите на администрација.

Дејностите на администрацијата заземаат централно место во учебникот. Тука се разработени поимот и видовите на административни дејности, основните белези на административноправниот однос и најзначајните одредби од Законот за организација и работа на органите на државната управа. Еднакво значење и важност им е посветено на видовите административни акти, општи, конкретни и реални, при што е дадена нивна теоретска разработка и примена изразена преку практични примери. Веднаш потоа следува делот за видовите административна контрола и административен надзор, надзор што го вршат административните органи и надзор што се врши врз административните органи.

2. Заклучни согледувања

Врз основа на изнесеното, а со оглед на фактот дека ова е и прв електронски учебник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, подготвен согласно со наставниот план и ЕКТ-системот, а особено што се работи за учебник подготвен од автори кои директно учествуваат во изведувањето на наставата на предметите од областа на административното право и јавната администрација, го препорачувам да се објави како редовен учебник по предметот Административно право на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Проф. д-р Добросав Миловановиќ, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО – КНИГА ПРВА“ ОД ПРОФ. Д-Р БОРЧЕ ДАВИТКОВСКИ И ПРОФ. Д-Р АНА ПАВЛОВСКА-ДАНЕВА

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, определен сум за рецензент на учебникот *Административно право - книга прва* од проф. д-р Борче Давитковски и проф. д-р Ана Павловска-Данева, што за мене претставува посебна чест и задоволство. Врз основа на анализата на доставениот материјал на учебникот *Административно право - книга прва*, го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Содржина

Учебникот *Административно право* (Давитковски, Павловска-Данева, 2018) претставува значајно академско достигнување во областа на административното право и јавната администрација. Покрива широк опсег на теми, кои се протегаат од фундаменталните концепти на јавната администрација и организација, кадровата политика, односите помеѓу граѓаните и администрацијата, административниот надзор, актите и дејностите на органите на државната администрација и јавните служби. При обработката на материјата, авторите примениле три приоди: теоретска расправа за секоја од горенаведените теми, анализа на актуелната релевантна законска регулатива и компаративен преглед на современите состојби во САД и неколку европски држави и во Република Македонија. Евидентно е дека авторите вложиле многу труд да ги истакнат клучните точки на секое поглавје на начин на кој се истакнуваат од главнината на текстот, што ги прави забележливи и лесни за меморизирање, што, пак, го прави учебникот исклучително погоден за додипломско ниво на студии (прв циклус). Учебникот содржи и богатство на внимателно собрани податоци за конкретни историски и современи случаи и состојби, што го прави учебникот соодветен и за постдипломски курсеви (втор циклус студии). Клучните точки, дополнителните податоци и главнината на текстот се напишани на начин кој формира конзистентен тек на содржината создавајќи униформиран текст од повеќе делови, а сепак секој од нив е јасно препознатлив и различен еден од друг, со различно форматирање, така што ниту еден не го оптоварува текстот, овозможувајќи му на читателот едноставно наоѓање на информации релевантни за соодветното ниво на истражување. Методолошки, при пишувањето на учебникот авторите ги следеле современите академски трендови. Учебникот е соодветен за универзитетски студии согласно со ЕКТС.

2. Заклучни согледувања

Учебникот *Административно право - книга прва* од проф. д-р Борче Давитковски и проф. д-р Ана Павловска-Данева претставува еден заокружен труд во излагањето на материјата која го опфаќа предметот на административното право. Како што е погоре изнесено, овој труд сосема одговара на стандардите на учебниците кои се применуваат во земјите во Западна Европа, а кои го имплементирале ЕКТС. Предлагам текстот на учебникот *Административно право - книга прва* да се објави како редовен учебник за студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Рецензент,
Проф. д-р Зоран Лончар, с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан
Први,, во Скопје Н.Н.С од

04-05-2018

Кандидат	Тема	Ментор	Датум	Одлука број
Далибор Атанасов	Геостратегијата и геополитиката на Република Македонија како земја крстосница на Јужен Балкан (Geostrategy and Geopolitics of the Republic of Macedonia as a crossroad in the Southern Balkans)	проф.д-р Љубомир Фрчкоски	04.05.2018	02-626/114
Фросина Спасеска	Малите држави во меѓународните односи по крајот на Студената Војна – случајот на Република Македонија и Република Словенија (Small States in the International Relations after the Cold War: the Case of the Republic of Macedonia and the Republic of Slovenia)	доц.д-р Јулија Браскоска Базеркоска	04.05.2018	02-626/115
Ана Миовска	Етичките стандарди и меѓународните договори за продажба (Ethical Standards and International Sales Contracts under the CISG)“	проф.д-р Тони Дескоски	04.05.2018	02-626/116
Влатко Токарев	„Битка на формулари“ според Виенската Конвенција за договорите за меѓународна продажба на стока од 1980 година (“Battle of Forms” under the Vienna Convention on Contracts on International Sale of Goods (CISG) of 1980)	проф.д-р Тони Дескоски	04.05.2018	02-626/117
Иво Илиевски	„Економски аспекти на ликвидноста при извршување на странски одлуки (Economic Aspects of Liquidity in Execution of Foreign Decisions)	проф.д-р Ванчо Узунов	04.05.2018	02-626/118
Стефанија Таневска	„Европска регулација на енергетското право (European Regulation of Energy Law)	проф. д-р Дарко Спасевски	04.05.2018	02-626/119

Дарко Крстевски	„Форми на уредување на односите помеѓу органите на акционерските друштва (Modalities for Regulation of the Relations between the Bodies of the Joint Stock Companies)	проф.д-р Дарко Спасевски	04.05.2018	02-626/120
Христина Бачовска	„Предизвици при правното уредување на меѓународната електронска трговија (Challenges in Legal Regulation of Cross-Border E-Commerce)	проф.д-р Дарко Спасевски	04.05.2018	02-626/121
Миодраг Петрушевски	„Усогласување на управното законодавство во Република Македонија со препораките на Комитетот на министри на Советот на Европа од областа на управното право (Harmonization of the Administrative Legislation in the Republic of Macedonia with the Recommendations of the Committee of Ministers of the Council of Europe in the Field of Administrative Law)	проф. д-р Борче Давитковски	04.05.2018	02-626/122
Деспина Србиновска Шандуловска	„Политичка одговорност на јавната администрација (Political Accountability of Public Administration)	проф. д-р Борче Давитковски	04.05.2018	02-626/123
Васил Караташев	„Правото на дистрибуција во домашното, меѓународното и европското авторско право (The right to distribution in domestic, international and European copyright law)	проф.д-р Ненад Гавриловиќ	04.05.2018	02-626/124
Бошко Коцев	„Traditional and Contemporary Trademark Functions in the law of the European Union and the Republic of Macedonia (Традиционални и модерни функции на трговските марки во правото на Европската унија и Република Македонија)	доц.д-р Христина Рунчева Тасев	04.05.2018	02-626/125
Насер Бафтијари	„Државната ревизија во единиците на локалната самоуправа во Република Македонија: финансиско правни аспекти (State Audit in the Municipalities in the Republic of Macedonia. Financial and Legal Aspects)	проф.д-р Александра Максимовска	04.05.2018	02-626/126
Ана Колеќеска	„Финансиско-правни аспекти на државната ревизија, со осврт на ревизијата во Република Македонија (Financial and Legal Aspects of the	проф.д-р Александра	04.05.2018	02-626/127

Анета Цветанова	Audit in the Republic of Macedonia) „Финансиско-правни аспекти на царинската постапка во Република Македонија (Financial and Legal Aspects of the Customs Procedure in the Republic of Macedonia)	Максимовска проф.д-р Александра Максимовска	04.05.2018	02-626/128
Ана Павловска Младеновски	„Финансиски ревизорски стандарди во интерната ревизија во приватниот сектор (Financial audit standards in the internal audit in private sector)	проф.д-р Александра Максимовска	04.05.2018	02-626/129
Владимир Димитриевски	„Институционалниот инвеститор и неговата улога во тргувањето со хартиите од вредност (Institutional Investor and It's Role in Securities Trading)	проф.д-р Ванчо Узунов	04.05.2018	02-626/130
Жарко Димитриевски	„Видови обезбедувања на паричните побарувања на банките (Different Types of Securities over Monetary Claims in Banking)	проф.д-р Јован Зафировски	04.05.2018	02-626/131
Маја Мажевска Николовска	„Кривично-правните аспекти на трговијата со луѓе со посебен осврт на законодавството на Република Македонија (Criminal Law Aspects of the Trafficking in Human Beings with Specific Aspect to the Macedonian Penal Legislation)	доц.д-р Дивна Илиќ Димоски	04.05.2018	02-626/132
Тео Трајковски	„Малолетничката деликвенција како облик на неприфатливо однесување на младите, нејзино превенирање и сузбивање (Juvenile Delinquency, as Unaccepted Behavior of the Youth and its Prevention)	проф.д-р Методија Каневчев	04.05.2018	02-626/133
Ѓорѓи Исаевски	„Меѓународни институции и тела во сузбивање на организираниот криминал (International Institutions and Bodies' Role in the Fight Against Organized Crime)	проф.д-р Гордана Лажетиќ	04.05.2018	02-626/134
Цветко Стојановски	„Извршување на казната затвор на деца во Затвор Охрид (Execution of the Juvenile	проф.д-р Методија	04.05.2018	02-626/135

Елена Оранска	Imprisonment in Prison Ohrid) „Кривичноправни аспекти на силувањето (Criminal Law Aspects of the Rape)	Каневчев проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	04.05.2018	02-626/136
Марија Јовановска	„Кривични дела поврзани со трансплантација на органи и ткива (Crimes Associated with Transplantation of Organs and Tissues)	проф. д-р Александра Деаноска Трендафилова	04.05.2018	02-626/137
Елеонора Доневска	„Системот на санкции и сузбивање на малолетничкиот криминалитет (Sanctioning System as a Mean for Fight Against Juvenile Delinquency)	проф. д-р Бобан Мисоски	04.05.2018	02-626/138
Симона Ивановска	„Компаративни аспекти на законското уредување на посебните истражни мерки (Comparative Aspects of the Legal Regulation of the Special Investigative Measures)	проф. д-р Бобан Мисоски	04.05.2018	02-626/139
Марјан Богоески	„Истражните дејствија на јавниот обвинител во кривичната постапка (Public Prosecutor's Investigative Acts within the Criminal Procedure)	проф. д-р Бобан Мисоски	04.05.2018	02-626/140
Фатмире Абази	„Екстрадицијата како инструмент на меѓународната соработка во кривичната материја (Extradition as an Instrument within the International Cooperation in Criminal Matters)	доц. д-р Дивна Илиќ Димоски	04.05.2018	02-626/141
Марија Христова	„Форма на договор за продажба во македонското договорно право и судска пракса (The Form of the Sale Contract in the Domestic Law and Judicial Practice)	проф. д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска	04.05.2018	02-626/142
Јане Петровски	„Обврските за преддоговорно информирање кај договорите за пакет аранжмани во домашното и новото европско договорно право (Duties of Pre-Contractual Disclosure in Package Travel Contracts in the Domestic and the New European Contract Law)	проф. д-р Ненад Гавриловиќ	04.05.2018	02-626/143
Гала	„Вонредни правни лекови во вонпарнична	доц. д-р Милка	04.05.2018	02-626/144

Љубеновска	постапка (Extraordinary Legal Remedies in Non-Contentious Civil Procedure)“	Ракочевиќ		
Симеон Тасевски	„Уреденост на системот на правни лекови во парничната постапка на Република Македонија и во споредбеното право (Arrangement of the System of Legal Remedies in the Litigation Procedure in the Republic of Macedonia and in the Comparative Law)	проф.д-р Татјана Зороска Камиловска	04.05.2018	02-626/145
Михаило Иванов	„Повреда на договорните обврски како основ за договорна одговорност за штета (The Breach of Contractual Obligations as a Basis for Contractual Liability)	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска	04.05.2018	02-626/146
Ејона Алиу	„Мајчинството и татковството низ призмата на правото на породилно отсуство (Motherhood and Fatherhood through the Prism of Maternal Absence)	проф. д-р Родна Живковска	04.05.2018	02-626/147
Татјана Шишковска	„Реализација на обезбедување во корист на повеќе доверители: за положбата на обезбедениот доверител во споредбеното право со посебен осврт на состојбата и перспективите во македонското право (Enforcement of Security Interest in Favor of Multiple Creditors: the Secured Creditor in the Comparative Law with Reference to the Current Situation and Perspectives in the Macedonian Law)	проф. д-р Татјана Зороска Камиловска	04.05.2018	02-626/148
Арта Рамадани	Правото на семејна пензија и нејзиното „наследување“од брачниот партнер (The Right of Family Pension and its „Inheritance“by the Spouse)	проф. д-р Родна Живковска	04.05.2018	02-626/149
Симона Стоилевска	Споредбена анализа на правата и обврските на страните во договорот за доживотна издршка низ призмата на македонското законодавство и компаративната судска пракса (Comparative Analyze of the Life Maintenance Agreement in the Macedonian Legislation and Comparative Judicial Practice)	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска	04.05.2018	02-626/150

Гордана Билеска (стара програма)	Објективната одговорност во кривичното и граѓанското право (The Strict Liability in the Criminal and Civil Law)	проф. д-р Никола Тупанчески	04.05.2018	02-626/151
Берат Мехмеди (стара програма)	Местото и улогата на Европскиот суд за човекови права во обезбедувањето на правото на правично судење во кривичната постапка на Република Македонија (The Position and the Role of the European Court of Human Rights in providing the Right to fair trial in the Criminal Procedure in Republic of Macedonia)	проф. д-р Гордана Лажетиќ	04.05.2018	02-626/152

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА
ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ
ОРГАНСКА ХЕМИЈА И БИОХЕМИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ХЕМИЈА ПРИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Природно-математички факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 28.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области: *органска хемија* и *биохемија*, под број 10706 и 10703 според Класификацијата на научни области, полиња и гранки на истражување, усогласена според стандардите на OECD и UNESCO, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-2894/3, донесена на 2.3.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Фроса Анастасова, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија), д-р Киро Стојаноски, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија) и д-р Јане Богданов, вонреден професор на ПМФ - Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научните области: *органска хемија* и *биохемија*, во предвидениот рок се пријави д-р Наташа Ристовска, доцент на Природно-математичкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Наташа Ристовска е родена на 1 декември 1969 година во Котор, Црна Гора. Средно образование завршила во училиштето за средно образование „Гоце Делчев“, насока: биотехнологија, во Куманово, постигнувајќи континуиран одличен успех.

Со високо образование се стекнала на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Како студент била вклучена во научноистражувачката работа во рамките на макропроектот: „Употреба на талиумови минерали како детектори на неутриното со потекло од Сонцето“. На собирот на студентите на природно-математичките факултети од Југославија одржан во Тиват, 1991 година, го освоила првото место за презентација на трудот под наслов: Н.Гочева, М.Најдоски, Т.Стафилов, „Екстракција на сребро со дифенилтиокарбамид во п-бутилацетат и негово определување со електротермичка атомска апсорпциона спектрометрија“. Дипломирала во 1992 година со просечен успех 9,58 (како втор по успех студент од генерацијата на Природно-математичкиот факултет во Скопје). Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1993/1994 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Предвидените испити ги завршила во 1995 година, со просечен успех 10,00. Магистерскиот труд на тема: „Синтеза, реакции и структурни испитувања на 3-ацетокси-4'-супституирани бензанилиди и тиобензанилиди“ под менторство на проф. д-р Лилјана Јовевска, го одбрала на 28.4.1999 година.

Докторска дисертација пријавила на 24.4.2003 година на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Оксидација на тиоамиди со Cr(VI) реагенси“, изработена под менторство на д-р Фроса Анастасова, редовен професор на ПМФ – Скопје, ја одбрала на 16. 1. 2008 година, пред Комисија во состав: д-р Богдан Богданов, редовен професор на ПМФ – Скопје, д-р Киро Стојаноски, редовен професор на ПМФ–Скопје, д-р Емил Поповски, вонреден професор на ПМФ - Скопје, д-р Марина Стефова доцент на ПМФ - Скопје и д-р Фроса Анастасова, редовен професор на ПМФ -Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на хемиски науки.

Веднаш по дипломирањето започнала волонтерски да изведува вежби по предметите на Заводот за органска хемија и биохемија. Како стручен соработник на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје е вработена од декември 1993 година, за помлад асистент била избрана во 1996 година, а за асистент во 1999 година, во кое звање е преизбрана.

На 5.7.2013 година е избрана во звањето доцент на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, во областа на органската хемија и биохемија.

Во моментот е доцент. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31.5. 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор за доцент до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Институт за хемија при Природно-математичкиот факултет, кандидатката д-р Наташа Ристовска изведува настава по задолжителните предмети на прв циклус студии: Органска хемија (студиска програма Биологија, насока биохемиско-физиолошка), Секундарни метаболити: изолација и својства (студиска програма Хемија, насока аналитичка биохемија), Експериментална биохемија (студиска програма Хемија, насока аналитичка биохемија), Биохемија I А-ниво (студиска програма Хемија, насока аналитичка биохемија), Биохемија I Б-ниво (студиска програма Хемија, насоки применета и наставна), Биохемија II А-ниво (студиска програма Хемија, насока аналитичка биохемија) и Биохемија II Б-ниво (студиска програма Хемија, насоки применета и наставна). Со нејзиниот избор за доцент, таа интензивно продолжува со воведување на новини во наставно-образовниот процес, подобрувајќи ги и осовременувајќи ги наставните содржини.

По изборот за доцент, д-р Наташа Ристовска продолжува со континуирано модернизирање на практикумите за вежби по различни дисциплини на Заводот за органска хемија и биохемија на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет. Таа ги реорганизира и ги модернизирала вежбите по предметите Секундарни метаболити: изолација и својства и Експериментална биохемија, со воведување експерименти за изолација и карактеризација на метаболити од животинско и растително потекло и дизајн и синтеза на биолошко активни аналози на природни производи, како и запознавање на студентите со лабораториските експериментални методи за изолација на биомолекули од биолошки материјал и нивна анализа. Во овој период одржувала вежби по предметот Експериментална биохемија на прв циклус студии.

За одбележување е активната на кандидатката во поглед на оформувањето на наставата и воведувањето нови лабораториски вежби, од што произлегле три интерни скрипти за предавања и две интерни скрипти од вежби. Активно е вклучена и во формирањето на новите наставни планови и програми од прв циклус студии на студиските програми по хемија и биологија.

Кандидатката д-р Наташа Ристовска е вклучена во изведување на настава по задолжителниот предмет Современи хемиски методи во експериментална биохемија, од втор циклус студии, студиска програма Хемија, насока: аналитичка биохемија.

Како доцент, д-р Наташа Ристовска се одликува со одговорен пристап кон наставните задолженија, кои секогаш ги извршувала со ентузијазам и успех, креативно и на високо професионално ниво. Според анонимните анкети со студентите, Н. Ристовска секогаш добивала високи оценки како за предавањата, така и за лабораториските вежби.

Со особена посветеност, своето искуство за работа во органската и биохемиската лабораторија со различни методи и техники им го пренесува на студентите на додипломски и постдипломски студии. Во овој период била ментор на 12 дипломци и 2 студенти на втор циклус студии.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 25 дипломски и 9 магистерски труда и на една докторска дисертација.

Кандидатката има изведувано настава во работилница во рамки на IV семинар за наставници по хемија од средните училишта. Од 2015, д-р Наташа Ристовска активно учествува во подготовки и селекција на средношколци за учество на Меѓународната олимпијада по хемија – IChO.

Научноистражувачка дејност

Во извештајниот период, кандидатката била ментор на два магистерски труда.

Досега, д-р Наташа Ристовска има објавено вкупно 13 научни труда од областа на хемијата, од кои 2 научни труда во научни списанија со импакт-фактор, а 2 научни труда во извештајниот период. Кандидатката презентирала вкупно 33 труда на научни манифестации (13 по последниот избор за доцент), на кои се публикувани апстракти од научната работа.

Д-р Наташа Ристовска учествувала како член во 6 научни проекти, од кои во 1 национален проект во извештајниот период.

Стручно-апликативна дејност

Во извештајниот период, д-р Наташа Ристовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Институтот за хемија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Кандидатката активно учествува во негувањето и изградбата на средношколскиот подмладок изразено преку повеќегодишното учество во Комисијата за оценување на проекти од областа органска хемија, на смотрата „Наука за млади“ за ученици од средните училишта, организирана од Народна техника на Република Македонија, чиј претседател била во извештајниот период (2013-2016). Член е на Државната комисија за натпревари по хемија за ученици од средните и основните училишта при СХТМ (од 2014), и учествува во реализација на настанот „Ноември-месец на науката“ (2017 и 2018).

Кандидатката учествувала во промотивни активности на Факултетот. Рецензент е на еден универзитетски учебник.

Оценка од самоевалуација

Врз основа на добиените резултати од анонимно спроведената анкета на студентите на Природно-математичкиот факултет, кандидатката д-р Наташа Ристовска доби позитивни коментари и оценка од самоевалуацијата (просек 9,22) за наставата по предметите кои ги реализира.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Наташа Ристовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Наташа Ристовска поседува научни и стручни квалитети. Според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, кандидатката го исполнува критериумот за минимален број на поени од сите области (НО, НИ и СА) за унапредување во повисоко звање (вонреден професор). Но, кандидатката не го задоволува критериумот за предвидениот минимален број на научноистражувачки трудови во соодветната област, кој е потребен за избор во повисоко звање.

Според гореизнесеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Наташа Ристовска да биде **повторно избрана во звањето доцент** по група предмети од научните области органска хемија и биохемија.

Рецензентска комисија

Д-р Фроса Анастасова, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија) с.р.

Д-р Киро Стојаноски, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија) с.р.

Д-р Јане Богданов, вонреден професор на ПМФ – Скопје с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Наташа Иван Ристовска

(име, татково име и презиме)

Институција:

Природно-математички факултет, Институт за хемија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: ОРГАНСКА ХЕМИЈА И БИОХЕМИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1	<i>Одржување на настава од прв циклус студии</i>	
	Органска хемија (студии по биологија, биохемиско – физиолошка насока) 4+0+4 (5 семестри)	12
	Секундарни метаболити: изолација и својства (студии по хемија, насока: аналитичка биохемија) 3+0+4 (1 семестар)	1,8
	Секундарни метаболити: изолација и својства (студии по хемија, насока: аналитичка биохемија) 2+0+4 (4 семестри)	4,8
	Биохемија I А - ниво (студии по хемија, насоки: аналитичка биохемија и применета) 4+1+5 (2 семестра)	4,8
	Биохемија II А - ниво (студии по хемија, насоки: аналитичка биохемија и применета) 4+0+4 (2 семестра; ¼)	0,6
	Биохемија I В - ниво (студии по хемија, наставна насока) 3+0+3 (2 семестра)	3,6
	Биохемија II В - ниво (студии по хемија, наставна насока) 3+0+3 (2 семестра; ¼)	0,45
	Експериментална биохемија (студии по хемија, насока: аналитичка биохемија) 2+0+5 (5 семестри)	6
2	<i>Одржување на вежби од прв циклус студии</i>	
	Експериментална биохемија (студии по хемија, насока: аналитичка биохемија) 2+0+5 (2 семестра)	4,5
3	<i>Одржување на настава од виор циклус студии</i>	
	Современи хемиски методи во експериментала биохемија 4+2+2 (2 семестри)	6
4	<i>Настава во школи и работилници</i>	
	Раководител на работилница на IV семинар за наставници по хемија од средните училишта, Скопје, март 2017.	1,5
5	<i>Подготовка на нов предмет</i>	
	Предавања по Органска хемија (студии по биологија, биохемиско-физиолошка насока)	1
	Предавања по Секундарни метаболити: изолација и својства	1
	Предавања по Експериментална биохемија	1
	Предавања по Биохемија I – А ниво	1

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Предавања по Биохемија I – Б ниво	1
	Предавања по Биохемија II – А ниво	1
	Предавања по Биохемија II – Б ниво	1
	Вежби по Органска хемија (студии по биологија, биохемиско-физиолошка насока)	0,5
	Вежби по Секундарни метаболити: изолација и својства	0,5
	Вежби по Експериментална биохемија	0,5
	Вежби по Биохемија I – А ниво	0,5
	Вежби по Биохемија I – Б ниво	0,5
6	Консултации со студенти	
	(просечно 110 студенти по семестар)	2,2
7	Ментор на дипломска работа (12)	
	Анита Кузмановска, Синтеза на <i>N-p</i> -толилтиобензамид и спектрофотометриско определување на pK_{BH^+} (2013)	0,2
	Ружица Перевска, Синтеза на <i>N-m</i> -толилтиобензамид и спектрофотометриско определување на pK_{BH^+} (2013)	0,2
	Габриела Величковска, Определување на концентрација на глукоза во крв со спектрофотометриски ензимски методи со OGTТ тест (2014)	0,2
	Марија Веселиноска, <i>N</i> -алкилирање на индолин-2,3-дион. Синтеза на <i>N</i> -бутилиндолин-2,3-дион (2014)	0,2
	Марина Богоевска, <i>N</i> -алкилирање на индолин-2,3-дион. Синтеза на <i>N</i> -цинамилиндолин-2,3-дион (2014)	0,2
	Верица Бошкова, <i>N</i> -алкилирање на индолин-2,3-дион. Синтеза на <i>N</i> -етилиндолин-2,3-дион (2014)	0,2
	Катарина Јосифовска, Експериментален и теоретски пристап кон структурните аспекти на <i>N</i> -етилиндолин-2,3-дион (2014)	0,2
	Пеце Шеровски, Квантитативно определување на протеини во коса (2016)	0,2
	Јасмина Пешиќ, Синтеза на <i>N</i> -метилиндолин-2,3-дион (2016)	
	Емилија Конеска, Влијание на аминокиселинскиот состав на протеини врз изборот на спектрофотометриски методи (2017)	0,2
	Ивана Спасеска, Оптимизација на условите за екстракција на ликопен од домати пуре и негова анализа со UV-Vis спектроскопија (2017)	0,2
	Захир Шаќири, Современи ензимски методи за навремено дијагностицирање на Diabetes Mellitus (2017)	0,2
	Ангела Филиповска, Изолација и пречистување на лизозим од белка од јајце (2017)	0,2
8	Член на комисија за оценка и одбрана на докторат	
	Менче Најдоска Богданов, „Проучување на хемискиот состав на <i>Foeniculum vulgare</i> од Македонија со примена на хроматографски методи“, (2016)	1
9	Член на комисија за оценка и одбрана на магистерска работа (9)	

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Антонио Бужаревски, Синтеза и структурна карактеризација на нови бензамидометил деривати на метансулфонамидот со потенцијална биолошка активност, (2013).	0,6
	Татјана Мицевска, Разработка на модел за пресметување на октански број на бензини преку експериментални дескриптори, (2014)	0,6
	Марија Попеска, Подготовка и реактивност на епоксиди добиени од некои олефински монотерпени и фенилпропаноиди (2015)	0,6
	Марија Петковска, Испитување на некои протеини со ESI и MALDI-TOF масена спектрометрија, (2015)	0,6
	Дијана Алексиќ, Изолација, хемиски состав и физичко-хемиски својства на етерично масло од плодот на <i>Carum Carvi</i> Linn., (2015)	0,6
	Ајладин Демиров, Компаративна студија на реагенсите за нитрио,брање на фенолни соединенија: бакар (II) нитрат трихидрат и азотна киселинананесена на силика гел, (2016)	0,6
	Тања Димитрова Филкоска, Синтеза на потенцијално биолошко активни деривати на индолин-2,3-дион потпомогната со микробраново зрачење, (2016)	0,6
	Бојан Богатиновски, Хемиски реакции на трансформирање на хексахлоро-циклохексани во еколошко прифатливи деривати, (2017)	0,6
	Наталија Томовска	0,6
10	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (15)	1,5
	Интерна скрипта од предавања	
	Органска хемија (студии по биологија, биохемиско – физиолошка насока)	4
	Секундарни метаболити: изолација и својства	4
	Експериментална биохемија	4
11	Интерна скрипта од вежби	
	Интерен практикум по органска хемија за студентите на група биологија (биохемиско-физиолошка насока)	3
	Интерен практикум по експериментална биохемија	3
12	Пакет материјали за предметите	
	Органска хемија (студии по биологија, насока биохемиско - физиолошка)	1
	Секундарни метаболити: изолација и својства	1
	Експериментална биохемија	1
	Биохемија I A - ниво	1
	Биохемија I B - ниво	1
	Вкупно	91,05

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
1	Менџор на мајстџерска работа (2)	
	Тања Димитрова Филкоска, Синтеза на потенцијално биолошко активни деривати на индолин-2,3-дион потпомогната со микробраново зрачење	1
	Пеце Шеровски, Следење на структурни промени на кератини во хемиски третирана коса со бионаналитички методи	1
2	Учесник во национален научен проект	
	Подобрување на истражувачкиот капацитет на лабораториите на институтот за хемија, 2014	3
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/сџручно сџисание со меѓународен уредувачки одбор	
	Ristovska. N., Anastasova F., Microwave – assisted synthesis of some N-alkylisatin- β -thiocarbohydrazones, <i>International Journal of engineering research and science</i> , 2018 accepted	3,6
	Sherovski P., Ristovska N., Electrophoretic analysis of proteins of chemical treated human hair, <i>International Journal of engineering research and science</i> , 2018 accepted	3,6
4	Учесџво на научен/сџручен собир со реферати	
	Орална презентација (5) R. Perevska, N. Ristovska, G. Stojković, Synthesis of <i>N</i> - <i>m</i> -tolylthiobenzamide and spectrophotometric determination of pK_{BH^+} , X Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, October, 2013 Kuzmanoska, N. Ristovska, G. Stojković, Synthesis of <i>N</i> - <i>o</i> -tolylthiobenzamide and spectrophotometric determination of pK_{BH^+} , X Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, October, 2013 Dimitrova T., Ristovska N., Synthesis of N'-[(3Z)-1-acetyl-5-chloro-2-oxo-1,2-dihydro-3H-indol-3ylidene]thiocarbohydrazide, 9 th MatCatNet Workshop "From molecules to Functionalised Materials" Cluj-Napoca, Romania, October, 2013 Dimitrova T., Ristovska N., Microwave-assisted organic synthesis of some N-alkyl substituted isatin 3-thiocarbohydrazones, 10 th MatCatNet Workshop "From molecules to Functionalised Materials", Ohrid, Macedonia, 2014 T.D.Filkoska, N.Ristovska, Microwave-assisted organic synthesis of N-propylisatin-3-thiocarbohydrazone, XI Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, 2015	5
	Посџер (7) Dimitrova T., Ristovska N., New approach for synthesis of some N-alkylisatin-3-thiocarbohydrazones, 23 th Congress of Chemist and Technologist of Macedonia, Ohrid, 2014 Dimitrova T., Ristovska N., Synthesis and characterization of some N-acetyl-5-haloindoline-2,3-dione derivatives, 23 th Congress of Chemist and Technologist of Macedonia, Ohrid, 2014	3.5

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<p>V. Ristevska, N. Ristovska, K. T. Trajkovska, S. Cekovska, V. Tasik, SDS-PAGE-Verified method for Screening of Early Kidney Diseases, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid Macedonia, 2016</p> <p>V. Ristevska, S. Cekovska, I. Kostovska, K.T. Trajkovska, G. Bosilkova, N. Ristovska, Comparison of two different biochemical analyzers CHEMWELL and CHEM 200 in laboratory accredited according ISO 17025, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016</p> <p>Samet A., Ristovska N., Effect of pH on the oxidation of thiobenzamide with Cr (VI) reagent, International congress of chemists and chemical engineers of Bosnia and Herzegovina, Sarajevo, 2016</p> <p>P.Sherovski, N. Ristovska, Electrophoretic analysis of hair proteins isolated by simple extraction method, 17th International symposium and summer school on bioanalysis, Ohrid, 2017</p> <p>P.Sherovski, G.Stojkovic, N. Ristovska, Development of UV-VIS and first derivative spectroscopy ratio methods for estimation of the Bradford Protein Assay, East-West Chemistry conference, Skopje, 2017</p>	
5	<i>Ајсџпраќџи објавени во зборник на меѓународна конференција (5)</i>	
	<p>Dimitrova T., Ristovska N., Synthesis of N'-[(3Z)-1-acetyl-5-chloro-2-oxo-1,2-dihydro-3H-indol-3-ylidene]thiocarbohydryde, Book of abstracts 9th MatCatNet Workshop "From molecules to Functionalised Materials" Cluj-Napoca, Romania, October, 2013</p> <p>Dimitrova T., Ristovska N., Microwave-assisted organic synthesis of some N-alkyl substituted isatin 3-thiocarbohydrazones, Book of abstracts 10th MatCatNet Workshop "From molecules to Functionalised Materials", Ohrid, Macedonia, 2014</p> <p>Samet A., Ristovska N., Effect of pH on the oxidation of thiobenzamide with Cr (VI) reagent, Bulletin of the chemists and technologists of Bosnia and Herzegovina, special edition, 102, (2016)</p> <p>P.Sherovski, N. Ristovska, Electrophoretic analysis of hair proteins isolated by simple extraction method, Book of abstracts 17th International symposium and summer school on bioanalysis, Ohrid, 2017</p> <p>P.Sherovski, G.Stojkovic, N. Ristovska, Development of UV-VIS and first derivative spectroscopy ratio methods for estimation of the Bradford Protein Assay, Book of abstracts East-West Chemistry conference, Skopje, 2017.</p>	5
6	<i>Ајсџпраќџи објавени во зборник на национална конференција (8)</i>	
	<p>R. Perevska, N. Ristovska, G. Stojković, Synthesis of <i>N</i>-<i>m</i>-tolylthiobenzamide and spectrophotometric determination of pK_{BH^+}, X Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, October, 2013</p> <p>Kuzmanoska, N. Ristovska, G. Stojković, Synthesis of <i>N</i>-<i>o</i>-tolylthiobenzamide and spectrophotometric determination of</p>	4

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	<p>рК_{ВН+}, X Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, October, 2013</p> <p>Dimitrova T., Ristovska N., New approach for synthesis of some N-alkylisatin-3-thiocarbohydrazones, 23th Congress of Chemist and Technologist of Macedonia, Ohrid, 2014</p> <p>Dimitrova T., Ristovska N., Synthesis and characterization of some N-acetyl-5-haloindoline-2,3-dione derivatives, 23th Congress of Chemist and Technologist of Macedonia, Ohrid, 2014</p> <p>K. Josifovska, N. Ristovska, Experimental and theoretical approach on structural aspects of N-ethylindoline-2,3-dione-3-thiocarbohydrazone, Book of abstracts, XI Congress of Pure and Applied Chemistry of Students from Macedonia, 2015</p> <p>T.D.Filkoska, N.Ristovska, Microwave-assisted organic synthesis of N-propylisatin-3-thiocarbohydrazone, XI Congress of Pure and Applied Chemistry of students from Macedonia, Skopje, 2015</p> <p>V. Ristevska, N. Ristovska, K. T.Trajkovska, S Cekovska, V. Tasik, SDS-PAGE-Verified method for Screening of Early Kidney Diseases, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid Macedonia, 2016</p> <p>V. Ristevska, S. Cekovska, I. Kostovska, K.T. Trajkovska, G. Bosilkova, N. Ristovska, Comparison of two different biochemical analyzers CHEMWELL and CHEM 200 in laboratory accredited according ISO 17025, XXIV Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, Ohrid, Macedonia, 2016</p>	
	Вкупно	29,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
1	Рецензии на универзитетски учебник J.Богданов, Б. Богданов, Анализа на нафтени деривати и горива (2015)	1
2	Учество во работата на комисија за државни натпревари по хемија за основно и средно училиште (4)	4
3	Учество во работата на комисија за државни натпревари по хемија за основно и средно училиште во рамките на „Ноември-месец на науката” (2)	2
4	Претседател на комисија за спроведување на натпреварите по органска хемија, во рамките на Смотрата на млади истражувачи од Република Македонија, во организација на Народна техника на Република Македонија (3)	3
5	Учество во промотивни активности на Факултетот	0,5
	Дејности од поширок инџерес	
6	Раководител на внатрешна организациона единица	3
7	Координатор на КТС на студиска група	1
8	Член на конкурсна комисија за упис на студенти на прв циклус студии (2 мандата)	1
9	Член на анкетна комисија	0,5
10	Член на пописна комисија (4 мандати)	2

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
11	Член на комисија за спречување на мобинг на работно место	0,5
	Вкупно	18,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91,05
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	29,7
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	18,5
Вкупно	139,25

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Фроса Анастасова, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија) с.р.

Проф. д-р Киро Стојаноски, редовен професор на ПМФ – Скопје (во пензија) с.р.

Д-р Јане Богданов, вонреден професор на ПМФ – Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА“ ОД АВТОРОТ Д-Р БИЛЈАНА
АПОСТОЛОВСКА ТОШЕВСКА, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА ПРИРОДНО-
МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, бр.02-629/2, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот „Индустриска географија“ од авторот проф. д-р Билјана Апостоловска Тошевска, наменет за студентите на Институтот за географија, за предметот Индустриска географија, избрани се: д-р Ристо Мијалов, редовен професор на ПМФ во Скопје и д-р Никола Панов, редовен професор на ПМФ во Скопје.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општ дел

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА
Назив на предметната програма:	Индустриска географија
Назив на студиската програма:	Географија, Демографија и Географски информациски системи
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Индустриска географија НАСТАВНА ГЕОГРАФИЈА – 2+2 (8 ЕКТС – кредити) ДЕМОГРАФИЈА - 2+2 (7 ЕКТС – кредити) ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИСКИ

	СИСТЕМИ - 2+2 (8 ЕКТС – кредити)	
Предметот Индустриска географија на Природно-математичкиот факултет е задолжителен предмет на студии по наставна географија со фонд на часови 2+2, број на ЕКТС-кредити 8 и се слуша во шести семестар. Истиот предмет кај Демографија и ГИС е избран со фонд на часови 2+2, број на ЕКТС кредити 8 кај ГИС и 7 кај Демографија и се слуша во шести семестар.		
Реден број на изданието:		прво издание
Општи податоци за ракописот :	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 180 страници (формат Б5), напишани на компјутер, со големина на фонтоот 11. Текстот е поделен во 7 поглавја, како и прилог и литература и содржи 14 слики и 16 табели.	

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Ристо Мијалов, с.р.**Проф. д-р Никола Панов, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ
„ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА”

ОД АВТОРОТ Д-Р БИЛЈАНА АПОСТОЛОВСКА ТОШЕВСКА, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА
 ИНСТИТУТОТ ЗА ГЕОГРАФИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
 СКОПЈЕ

Врз основа на Одлука бр. 02-629/2 од 18.4.2018 година донесена на седницата на Наставно- научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, одржана на 29.3.2018 година, одреден сум за рецензент за оцена на ракописот под наслов ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА, од д-р Билјана Апостоловска Тошевска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје. По прегледот на доставениот ракопис и врз основа на направените согледувања и констатации, во согласност со членот 19 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Индустриска географија“ е наменет за студентите од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, како учебник по предметот Индустриска географија. студиска програма: Географија-наставна насока и на студиските програми Демографија и Географски информациски системи. Ракописот е напишан според предметната програма за истоимениот предмет и во целост ја покрива содржината за предавањата. Предметот е со 8 ЕКТС-кредити (освен кај насоката Демографија со 7 ЕКТС-кредити) и неделен фонд на настава од 2+2 часа. Предметот е задолжителен за студиската програма Наставна географија со настава во VI семестар, а избран за студиската програма Демографија со настава во VI семестар и за студиската програма Географски информациски системи во VI семестар.

Ракописот, компјутерски отчукан на 180 страници, формат Б5, е пишуван прегледно, јасно и содржи бројни слики (дијаграми, фотографии, карти) и табели. Содржината опфаќа воведен дел и повеќе поглавја коишто логички се надоврзуваат. Користена е обемна и соодветна литература.

Материјалот е претставен во седум главни целини кои опфаќаат повеќе поглавја:

- 1. Основни карактеристики на индустриската географија**
- 2. Основни карактеристики на индустријата**
- 3. Локација на индустријата**
- 4. Индустријализација**
- 5. Енергетски извори**
- 6. Распространетост и експлоатација на рудните и минералните ресурси**
- 7. Преработувачка индустрија**

Прилог

Литература

Првото поглавје, посветено на основните карактеристики на индустриската географија, во временска ретроспектива и хронолошки го следи развојот на индустриската географија како научна дисциплина. Ги потенцира предметот, задачите и целите на истражување, правците на научната мисла во минатото и денес. Истовремено, прикажана е целосната поделба на индустриската географија зависно од предметот на истражување, како и нејзината поврзаност со другите науки. Посебен дел е посветен на истражувањата во индустриската географија: изворот на податоци, начините на истражување, примена на методи, анализа на податоците и интерпретација на добиените резултати.

Второто поглавје обработува содржини во кои се дефинира и класифицира индустријата по различни основи, при што се објаснети и некои поими на економска концентрација на индустријата. Ова поглавје опширно ги анализира основните карактеристики на технолошкиот и територијалниот индустриски развој.

Третото поглавје е посветено на локација на индустријата. Обработени се неколку теории за локација на индустријата, локационите фактори за локација: суровината, енергетските извори, природно-географската средина како фактор за локација, пазарот, капиталот, транспортот, работната сила и др. Дефинирани се основните локациони барања на индустријата во зависност од нејзините технолошки карактеристики. Ракописот е дополнет со сликовито прикажан сооднос помеѓу локационите барања и локационите услови на индустријата.

Во ова поглавје се разгледува индустријата во структурата на градот, како најатрактивни простори за локација на индустријата. Авторката користи повеќе примери за различна просторна локација на индустријата во повеќе градови, што зависи од нивниот историски и економски развој.

Четвртото поглавје се однесува на индустријализацијата. Дадени се повеќе дефиниции за индустријализацијата, нагласувајќи дека воопшто не е едноставен обидот да се даде дефиниција која целосно ќе го отсликува нејзиното манифестирање во просторот. Во поглед на индустријализацијата, авторката се обидела да прикаже некои од облиците на влијание на индустријализацијата, а истовремено посочува на внатрешните и надворешните фактори кои влијаат врз обемот, динамиката и насоките на развој на индустријализацијата во одредена општествено-економска средина. Текстот во поглавјето е заокружен со некои од начините за определување на степенот на индустријализацијата.

Петтото поглавје ги разработува енергетските извори преку согледување на разместеноста и производството: јаглен, нафта, природен гас, хидроенергија, атомска енергија, соларна, еолска енергија, енергија на морето и геотермална енергија. Користени се современи податоци.

Шестото поглавје обработува содржини кои се однесуваат на распространетоста и експлоатацијата на рудните и минералните ресурси. Податоците се прикажани по континенти, земји и надополнети се со графички приказ за експлоатација и производство на одделни руди во минатото до денес.

Во **седмото поглавје** е даден приказ на десетина гранки од преработувачката индустрија. Преку современи податоци, авторката се обидува да ги потенцира одредени региони и држави кои се истакнуваат во одредено индустриско производство.

Кон ракописот се доставени анкетни листови можат да се употребат кон прибирање на основните податоци за индустриските претпријатија.

Во рамките на секое поглавје, издвоен просторно и со различен фонд, е приложен текст кој

содржи интересни факти за конкретни појави и процеси, или дел од добиени податоци од истражувањата на авторката за индустријата во Македонија со цел да се посочат конкретни состојби со индустријата во земјава и пошироко.

Користени се голем број на податоци, а завршна прегледна година е 2016 година. Ракописот е пишуван според современата географска методологија и ја запазува причинско-последичната поврзаност на настаните. Кон квалитетот на ракописот придонесува техничкото уредување и поголемиот број картографски и табеларни прикази. Користени се 80 современи библиографски единици, соодветно цитирани според прифатените стандарди.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршената анализа на приложениот материјал, истакнуваме дека ракописот „Индустриска географија“ е во согласност со наставната програма на истоимениот предмет, од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. По својот обем и содржина ракописот „Индустриска географија“ е во целост наменет за студентите од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Но, поради актуелните содржини, кои се третираат во ракописот, сигурно ќе најде голема примена кај останатите сродни научни дисциплини кои се занимаваат со оваа проблематика. Овој труд претставува значајно стручно и научно дело од областа на географијата и претставува значаен придонес кон вкупниот фонд на географски изданија. Презентираните содржини во ракописот ќе придонесат кон подобро образование на студентите и нивно оспособување во идни стручни кадри.

Ракописот ја запазува географската методологија на анализа на настаните, појавите и процесите. Содржините се прикажани на високо стручно, педагошко и техничко ниво, пишувани на рафиниран и лесно разбирлив стил. По својот квалитет и содржина, овој труд во целост одговара и е подобен за учебник по предметот Индустриска географија, поради што го оценуваме позитивно и со највисока оценка.

Во согласност со изнесеното, имам посебно задоволство и чест да му предложам на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, ракописот „Индустриска географија“ од д-р Билјана Апостоловска-Тошевска, редовен професор на Природно математичкиот факултет во Скопје, да го прифати како универзитетски учебник и да го одобри неговото издавање.

Рецензент

Д-р Ристо Мијалов, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ
„ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА”

ОД АВТОРОТ Д-Р БИЛЈАНА АПОСТОЛОВСКА ТОШЕВСКА, РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА
 ИНСТИТУТОТ ЗА ГЕОГРАФИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
 СКОПЈЕ

Врз основа на Одлука бр. 02-629/2 од 18.4.2018 година донесена на седницата на Наставно- научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, одржана на 29.3.2018 година, одреден сум за рецензент за оцена на ракописот под наслов ИНДУСТРИСКА ГЕОГРАФИЈА, од д-р Билјана Апостоловска Тошевска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје. По прегледот на доставениот ракопис и врз основа на направените согледувања и констатации, во согласност со членот 19 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот „Индустриска географија“ е наменет за студентите од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, како учебник по предметот Индустриска географија, студиска програма: Географија-наставна насока и на студиските програми Демографија и Географски информациски системи. Ракописот е напишан според предметната програма за истоимениот предмет и во целост ја покрива содржината за предавањата. Предметот е со 8 ЕКТС-кредити (освен кај насоката Демографија со 7 ЕКТС-кредити) и неделен фонд на настава од 2+2 часа. Предметот е задолжителен за студиската програма Наставна географија со настава во VI семестар, а избран за студиската програма Демографија со настава во VI семестар и за студиската програма Географски информациски системи во VI семестар.

Ракописот, компјутерски е отчуван на 180 страници, формат Б5. Пишуван е јасно и прегледно и истовремено е збогатен со графички, табеларни и картографски прикази. Содржината опфаќа воведен дел и повеќе поглавја коишто логички се надоврзуваат. Користена е обемна и соодветна литература, што се гледа од наведените домашни и странски автори.

Материјалот е претставен во седум главни целини кои опфаќаат повеќе поглавја:

- 1. Основни карактеристики на индустриската географија**
- 2. Основни карактеристики на индустријата**
- 3. Локација на индустријата**
- 4. Индустрijализација**
- 5. Енергетски извори**
- 6. Распространетост и експлоатација на рудните и минералните ресурси**
- 7. Преработувачка индустрија**

Прилог

Литература

Првиот дел од ракописот целосно е посветен на карактеристиките на индустриската географија. Авторката користи поголем број на цитирани единици за да го прикаже просторно-временскиот развој на индустриската географија. Дефинирани се предметот, целите и задачите на индустриската географија, развојот на нејзината научна мисла; поделба на индустриската географија според предметот на истражување, како и поврзаноста со другите науки. Посебен дел е посветен на истражувањата во индустриската географија, начинот за прибирања податоци, обработка и интерпретација на добиените податоци од истражувањата.

Второто поглавје ги разработува основните карактеристики на индустријата, почнувајќи од дефинирање на индустријата и нејзината класификација по различни основи. Со посебно внимание авторката го прикажува технолошкиот и територијалниот развој, јасно потенцирајќи ги карактеристиките на трите индустриски револуции. Подетално е разгледуван индустрискиот развој во простори кои се пионери во развој на индустријата, а денес се и лидери во индустриското производство.

Локацијата на индустријата е разгледувања во **третото поглавје**. Авторката започнува со теориите за локација, кои посочуваат на важноста на локацијата за ефикасно индустриско работење. Во ова поглавје се обработени локационите фактори и локационите барања на индустријата. Соодносот на локационите барања и локационите услови кои ги нуди просторот посочуваат на најсоодветни простори за локација на индустријата.

Четвртото поглавје се однесува на индустријализацијата. Дадени се повеќе дефиниции за индустријализацијата, нагласено е нејзиното влијание во средината и промените кои ги предизвикува, но дадени се и некои од факторите кои ја определуваат индустријализацијата. Во ова поглавје прикажани се и неколку начини за одредување на степенот на индустријализацијата.

Посебен акцент е даден на локацијата на индустријата во градските просторни структури. Користени се повеќе примери за локација на индустријата во градот и цитирани се повеќе класификации на видовите локација на индустријата во градската структура.

Просторната разместеност и производството на енергетските извори се анализирани во **петтото поглавје**. Материјалот е поткрепен со современи статистички податоци кои имаат за цел да ја прикажат важноста на енергетските извори за индустриското работење.

Шестото поглавје содржи податоци за распространетоста и експлатацијата на рудните и минералните ресурси. Прегледот е по континенти и држави, со посебно потенцирање на простори или држави кои се истакнуваат во евидентираниите резерви на рудни или минерални ресурси, или по експлатација и производство на истите.

Седмото поглавје опфаќа разработка на просторните и економско-географските карактеристики на десетина индустриски гранки од преработувачката индустрија.

Содржините во ракописот се детално анализирани и обработени врз основа на богат статистички материјал и соодветна литература. Приложената литература е прегледна, соодветно цитирана според прифатените стандарди. Застапени се современи публикации од еминентни списанија и автори кои дале соодветен придонес во развој на индустриската географија. Во изнесување на материјалот постои меѓусебна добра усогласеност на содржините.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршената анализа на приложениот материјал, истакнуваме дека ракописот „Индустриска географија“ е во согласност со наставната програма на истоимениот предмет, од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. По својот обем и содржина, ракописот „Индустриска географија“ е во целост наменет за студентите од прв циклус студии на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје. Но, поради актуелните содржини кои се третираат во ракописот, сигурно ќе најде голема примена кај останатите сродни научни дисциплини кои се занимаваат со оваа проблематика. Овој труд претставува значајно стручно и научно дело од областа на географијата и несомнено е дека во голема мера ќе ја збогати досегашната географска литература.

Ракописот е изработен на високо стручно, педагошко и техничко ниво и целосно ја запазува географската методологија на анализа на настаните, појавите и процесите. Научниот пристап применет во проучувањето придонесува ракописот да го оцениме позитивно и со највисока оценка. Тој сигурно ќе најде голема примена кај географите и останатите сродни научни дисциплини кои се занимаваат со оваа проблематика.

Во согласност со изнесеното, имам посебно задоволство и чест да му предлозам на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, ракописот „Индустриска географија“ од д-р Билјана Апостоловска Тошевска, редовен професор на Природно математичкиот факултет во Скопје, да го прифати како универзитетски учебник и да го одобри неговото издавање.

Рецензент

Д-р Никола Панов, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ПРОФИЛ НА МУТАЦИИ НА ОПРЕДЕЛЕНИ ГЕНИ ВКЛУЧЕНИ ВО ПОЈАВА И
РАЗВИТОК НА ЗАБОЛУВАЊАТА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РЕТКИ БОЛЕСТИ“ ОД
М-Р СЛАВИЦА ЈОСИФОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на редовна седница одржана на 26.4.2018 година, со Одлука бр. 02-2889/16 од 9.5.2018 година, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Јосифовска со наслов „Профил на мутации на определени гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести“, во состав: д-р Драга Тончева, редовен професор на Медицинскиот факултет при Медицинскиот универзитет во Софија, Република Бугарија (ментор), д-р Сашо Панов, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје (коментор), д-р Гордана Димеска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Светослав Димов, доцент на Биолошкиот факултет при Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија и д-р Христо Пејков, доцент на Медицинскиот факултет во Скопје.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Јосифовска, со наслов „Профил на мутации на определени гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести“, содржи 152 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 171 библиографска единица. Во текстот на дисертацијата се вклучени 25 табели, 30 слики и 5 графикони.

Трудот е структуриран во 6 глави: вовед, цели, материјал и методи, резултати, дискусија и заклучоци. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

На почетокот на текстот, кандидатката изложила апстракт на македонски и на англиски јазик.

Во **првата глава - воведот** на трудот, изложени се литературниот преглед и теоретските аспекти на докторската студија. Кандидатката укажува дека за детерминирање на едно заболување како ретко, фреквенцијата на пациенти дијагностицирани со тоа заболување, споредено со целата популација, треба да биде многу ниска. Во Европа овој број изнесува околу 1 во 2000 индивидуи, односно ретка болест се смета за онаа која афектира помалку од 0,05% од вкупната популација. Иако овој број изразен како процент изгледа мал, а поголемиот дел на ретки болести имаат фреквенција дури и пониска од наведената, споредено на ниво на популација како онаа на Република Македонија, тоа би значело 1000 пациенти со одредено заболување на популација од околу 2 милиона жители. Резултатот покажува дека бројот на заболени луѓе кога ќе се земат во предвид сите различни ретки болести е голем и изнесува од 6% до 8% од вкупната популација на европските држави, или околу

30 милиони афектирани луѓе. Тој број е дискутабилен бидејќи сите пациенти не се дијагностицирани точно и/или не се регистрирани во постојните национални регистри за ретки болести.

Поради фактот дека секоја личност е носител на 6-8 мутации кои најчесто се рецесивни, постои одредена веројатност да се пренесе или заболи од ретка болест. Всушност, многу ретко е да се пронајде фамилија каде што нема член со ретка болест или член кој умрел ненадејно без да биде дијагностицирана причината за тоа. Понатаму, м-р Јосифовска истакнува дека ретките болести, гледано од индивидуална перспектива, а не се толку ретки, особено затоа што како такви се категоризирани и многу кардиоваскуларни заболувања и типови на канцер, како и сите малигни неоплазми кои се јавуваат кај децата. Зависно од изворот на податоците, вкупниот број на регистрирани и опишани ретки болести достигнува и до 7000 различни ентитети кои се рангирани од многу тешки, живото-загрозувачки и дегенеративни видови, па сè до заболувања за кои, ако се дијагностицираат навреме, постои соодветна терапија пациентите може да водат до нормален живот. Повеќето ретки болести се генетски комплексни заболувања, но, таа група вклучува и ретки типови на канцер, автоимуни болести и инфективни болести со ниска преваленца. Карактеристично за ретките болести е што во повеќето случаи симптомите се развиваат во детството и се тешки, инвалидизирачки или летални, па поради тоа имаат силно влијание врз семејството на пациентот.

Во натамошниот текст, м-р Јосифовска наведува дека кардиоваскуларните болести (CVD) генерално се поврзани со патолошки нарушувања на крвните садови, миокардот, електричниот потенцијал на срцето, како и вродените срцеви заболувања. Тие вклучуваат широк спектар на различни клинички ентитети какви што се исхемичните срцеви заболувања или болестите на коронарните артерии, цереброваскуларните заболувања, конгениталните срцеви заболувања, ревматските срцеви заболувања, кардиомиопатиите и срцевите аритмии. Над три четвртини од овој број се во земјите со низок и среден стандард. Иако помалата стапка на смртност корелира со личната изолација од ризик-факторите, сепак дури и кај оние со оптимални параметри, вкупниот животен ризик е висок и е до 30% во однос на сите CVD.

По кусиот опис на повеќе клинички ентитети, главно кардиоваскуларни заболувања, кандидатката презентира и преглед на 20 гени, поединечно, во кои се најдени клинички значајни генетски варијанти при истражувањето.

М-р Јосифовска наведува дека технологијата базирана на секвенционирање од нова генерација може да биде решение на еден од најголемите проблеми поврзани со ретките кардиоваскуларни болести, имено пролонгирањето на времето од првите симптоми до точната дијагноза, што, пак, може да води до погрешни, па дури и штетни третмани. Околу 40% од испитаните пациенти со ретки болести добиле погрешна прва дијагноза според Eurordis.

Втората глава се однесува на **целите** на трудот. Кандидатката ги наведува следниве основни цели:

1. Да се утврди каузалноста меѓу детектираните генетски варијанти и фенотипот на пациентот со ретка кардиоваскуларна болест со помош на податоци достапни во различни податочни бази и во научната литература и со тоа да се потврди постоечката или да се предложи нова клиничка дијагноза базирана на генетски причини.
2. Да се процени ризикот за појава или развиток на определена патологија кај другите членови на фамилијата на пациентот, по нивно барање или интерес.
3. Да се определи асоцијацијата на гените и нивните детектирани варијанти со класите на ретки кардиоваскуларни заболувања во кои се групирани пациентите на почетокот на студијата.
4. Да се сумираат податоците за молекуларното и клиничкото значење на релевантните детектирани генетски варијанти и да се создаде персонална база на податоци со нивно воведување заедно со фенотипот на пациентот кај кого се детектирани.

5. Да се евалуираат информациите за новите, необјавени детектирани генетски варијанти и да се поднесат во етаблирани бази на податоци за генетски варијанти со што стануваат јавно достапни за научни и дијагностички цели.

Во **третата глава, Материјал и методи**, опишани се дизајнот на студијата, критериумите за влучување и исклучување на пациентите во студијата, како и опис на анализата на демографските и клиничките податоци. Детално се опишани користените молекуларни анализи, односно изолацијата на геномската DNA, геномското секвенционирање од новата генерација, како и биоинформатичката анализата на секвенците и на другите релевантни податоци.

Резултатите од студијата се опишани во **четвртата глава**. Во секоја од секциите на оваа глава засебно се наведени резултатите од демографските и клиничките податоци за анализираните пациенти со долг QT-интервал, Фало-вата тетралогичка, фамилијарната хиперхолестеролемија, пациентите клинички класифицирани како веројатен Марфанов синдром, пациентите со патологија на големите крвни садови, со кардиомиопатии, како и со други дијагнози.

За секој поединечен клинички ентитет, кандидатката ги опишала основните карактеристики на детерминираната генска варијанта, и тоа: генотипот, цитогенетската и геномската локација, типот на варијантата, верзијата на референтната генска секвенца, верзијата на mRNA и на протеинската секвенца, нуклеотидниот полиморфизам (dsSNP ID), функционалната последица на генската варијанта, како и нејзиното клиничко значење.

Петтата глава, Дискусија, опфаќа опсежна и критичка споредба на добиените резултати и сознанија со тие од досега објавените слични студии, како и толкувањата на можните причини за сличностите и разликите во резултатите. Особен акцент е ставен врз поврзувањето на определените генетски варијанти со фенотипот кај пациентите и клиничката сигнификантност.

Во **шестата глава**, м-р Јосифовска ги наведува следниве **заклучоци**:

1. Воведен е ефективен стандарден лабораториски протокол за секвенционирање со технологијата од новата генерација, колектирани се биолошките примероци од пациентите со ретки кардиоваскуларни заболувања, внесени се релевантните клинички податоци во наша компјутерска база, извршено е масовно паралелно секвенционирање од новата генерација и софтверска анализа на резултатите од секвенционирањето, како и конфирмација на детектираните варијанти со секвенционирање според Сангеровата метода.
2. Беше детерминирана каузална поврзаност меѓу детектираните генски варијанти и фенотипот на пациентите со ретки кардиоваскуларни болести, со што постојната клиничка дијагноза беше потврдена со генетски причинител. Кај 5 од пациентите, варијантите кои беа детектирани ја променија клиничката дијагноза и тоа влијаеше позитивно врз нивниот натамошен третман. Кај 6 од пациентите не беа детектирани патогени или веројатно патогени варијанти. Ваквите резултати ја исклучуваат генетската причина поврзана со познатите гени за определената клиничка дијагноза, но не ја отфрлаат во целост можната поврзаност со оглед на отсуството на сите хумани гени кај употребениот панел при биоинформатичката анализа на геномските секвенци. Претпоставените причини за појавата на симптомите кај овие пациенти се тератогени или енвирументални влијанија.
3. Со детекција на значајните генски варијанти, може да се процени или таргетирано да се анализира профилот на ризик за развивање на определена патологија кај другите членови на семејството.
4. Беа анализирани определени гени и нивните варијанти поврзани со класите на ретки кардиоваскуларни заболувања.

5. Користејќи ги молекуларно-генетските и клиничките информации беше создадена персонална база на податоци за детектираните варијанти и фенотипови на пациентите. Од 41 детектирана и опишана генска варијанта, 16 се патогени, 15 се варијанти со несигурно значење (VUS), 7 се варијанти со конфликтна интерпретација за патогеноста, 2 се веројатно бенигни и 1 е бенигна.
6. Со цел секвенционирањето од нова генерација комплетно да биде интегрирано во процесот на воспоставување на клиничка дијагноза, освен намалената цена и време за анализа, најважна пречка е можноста да се определи клиничката последица од една варијанта. Тоа не е толку тешко кога варијантите се познати, но станува многу покомплицирано кога варијантите имаат непознато значење или за прв пат се детектирани при персонални анализи. За таа цел, потребна е соработка меѓу молекуларните биолози, медицинските генетичари и клиничарите, што може да има позитивен ефект врз поставувањето на дијагнозата и изборот на третманот на пациентот.
7. Беа детектирани 6 нови генски варијанти и релевантните податоци за нив беа поднесени во етаблирани јавни бази на податоци.
8. Кај дел од пациентите беше детектирана повеќе од една варијанта што потврдува дека секвенционирањето од новата генерација ја поедноставува детекцијата на два или повеќе гени поврзани со фенотипот од интерес. Тоа е особено изразено при постоење на двојна хетерозиготност, односно како дигенско наследување и е наједноставната форма на наследување на генетските комплексни заболувања. Корелацијата меѓу генотипот и фенотипот станува појасна при детекцијата на втората или третата генска варијанта. Тоа е особено значајно за ретките кардиоваскуларни заболувања кои се карактеризирани со хетерогени фенотипови и генски варијанти.
9. Карактеризацијата на генските варијанти асоцирани со ретки кардиоваскуларни заболувања при која се следени современите научни препораки, може да има важни импликации за базичната наука, како и за медицинската примена на сознанијата. Поврзувањето и карактеризацијата на генетските нарушувања со клиничката дијагноза и соодветните симптоми се овозможува воведување на персонално скроена таргетирана терапија за ретките кардиоваскуларни заболувања, концепт кој е релативно нов за оваа група на болести.

Предмет на истражување

Студијата има интердисциплинарен карактер во областа на молекуларната биологија и на медицинската генетика и нејзината основна цел беше, користејќи ги методите на геномско секвенционирање од новата генерација, да се определи поврзаноста на етаблираните, како и на новите генски варијанти со клиничката дијагноза на ретките кардиоваскуларни заболувања. Покрај генетските параметри, во оваа студија беа анализирани и определени клинички и демографски податоци од пациентите, со цел да се процени нивната коваријантна поврзаност со васкуларната деменција.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последниве години, со развојот на новите технологии, стануваат актуелни истражувањата во кои се врши геномско секвенционирање со цел да се открие поврзаноста на определени заболувања со постоењето на генски нарушувања. Ваквите студии се во релативно рана фаза и резултатите кои се добиваат се, честопати, тешки за интерпретација во клинички контекст, а понекогаш и имаат некохерентни толкувања. Ретките кардиоваскуларни заболувања се од особено значење за генетските интердисциплинарни истражувања, поради големиот интерес за практична клиничка и фармаколошка примена на резултатите.

Краток опис на применетите методи

Во оваа студија е извршено геномско секвенционирање со техниките од новата генерација кај пациенти со ретки кардиоваскуларни заболувања. Кај секој поединечен пациент со соодветна клиничка дијагноза, определени се генските варијанти кои, според применетата биоинформатичка анализа, имаат каузална поврзаност со заболувањето од интерес. Новите генетски варијанти се потврдени и со Сангерово секвенционирање.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Евалуацијата на геномските секвенци овозможи детерминирање на каузална поврзаност на детектираните генски варијанти со клиничкиот фенотип на пациентите со ретки кардиоваскуларни болести. Од вкупно 41 детерминирана генска варијанта, со биоинформатичка анализа се утврди дека 16 се патогени, 15 се варијанти со несигурно клиничко значење, 7 се варијанти со нејасна улога, 2 се веројатно бенигни и 1 е бенигна. Кај помал дел од пациентите беше детектирана повеќе од една генска варијанта. Поврзувањето на генските варијанти со клиничката дијагноза овозможува персонализиран пристап кон пациентот и развој на таргетирана терапија за ретките кардиоваскуларни болести.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Јосифовска, со наслов „Профил на мутации на определени гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести“, претставува интердисциплинарно истражување во областа на молекуларната биологија и на медицинската генетика. Изработката на оваа докторска дисертација има определен научен придонес во натамошното расветлување на молекуларно-генетските механизми кај ретките кардиоваскуларни заболувања.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Јосифовска, со наслов „Профил на мутации на определени гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автори: **Josifovska S**, Vazharova R, Balabanski L, Malinov M, Kaneva A, Panov S, Hadjidekova S, Toncheva D. „Double heterozygosity of novel variants found in patients with severe clinical phenotype of cardiovascular disorders.“, објавен во: *Biotechnol Biotechnol Equip.* 2018. doi: 10.1080/13102818.2018.1433064. IF₍₂₀₁₆₎=1.059.
- [2]. Автори: **Josifovska S**, Vazharova R, Balabanski L, Malinov M, Toncheva D, Panov S. „Genetic profiling of a patient with a complex phenotype revealed variants in the CPT2 gene.“, објавен во: *International Medical Journal Medicus.* 2018; 23(1):44-48.
- [3]. Автори: **Josifovska S**, Vazharova R, Balabanski L, Malinov M, Kaneva A, Panov S, Toncheva D. „Mutations in the ACTA2 gene detected by next generation sequencing in patients with pathology of great vessels.“, рецензиран и прифатен за печат во: *Genetics and Plant Physiology.*

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: детерминирање на генетската поврзаност на идентифицираните генски варијанти со фенотипот кај ретките кардиоваскуларни заболувања, при што се детектирани и потврдени шест нови генски варијанти, и тие се поднесени во соодветна јавна база на податоци.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: анализата на податоците добиени со геномско секвенционирање кај пациентите со ретки кардиоваскуларни заболувања може да има практична примена во медицински цели. Поврзувањето на генските варијанти со клиничката дијагноза овозможува персонализиран пристап кон пациентот и развој на таргетирана терапија за ретките кардиоваскуларни болести. Потребна е голема претпазливост при потенцијалната клиничка примена на резултатите, со оглед на оскудноста на информации која се должи главно на отсуството на доволен број слични студии.

Можните понатамошни истражувања се: поопсежни студии со вклучување на поголем број пациенти и користење на панели со поголем број на гени.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Славица Јосифовска, со наслов „Профил на мутации на определени гени вклучени во појава и развој на заболувањата кај пациенти со ретки болести“.

Рецензентска комисија

4. Проф. д-р Драга Тончева, с.р.

5. Проф. д-р Сашо Панов, с.р.

6. Проф. д-р Гордана Димеска, с.р.

7. Доц. д-р Светослав Димов, с.р.

8. Доц. д-р Христо Пејков, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„СЕЛЕКЦИИ НА ПОВЕЌЕЗНАЧНИ ПРЕСЛИКУВАЊА“

ОД М-Р ЗЕНАФЕР БАЈМАК

ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 29.3.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Зенафер Бајмак со наслов СЕЛЕКЦИИ НА ПОВЕЌЕЗНАЧНИ ПРЕСЛИКУВАЊА, во состав: проф. д-р Никита Шекутковски (претседател), проф. д-р Веско Валов (ментор), акад. Дончо Димовски (член), проф. д-р Билјана Крстеска (член) и проф. д-р Ѓорѓи Маркоски(член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација, и на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Зенафер Бајмак, со наслов „Селекции на повеќезначни пресликувања“, содржи 56 страници компјутерски обработен текст во кириличен Latex фонт, со 1,5 проред и големина на букви 12, 56 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии и книги.

Трудот е структуриран во две глави, вовед, индекс на поими и литература. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во воведот, кандидатот ја покажува важноста на теоремите на селекции и резултатите добиени ползувајќи ги теоремите за селекции. Воведот содржи, исто така, опис на резултатите на кандидатот, кои се публикувани во [1] и [2].

Втората глава „ LC^n -простори“ содржи три параграфи. Параграфот 2.1 е наменет за главните дефиниции и ознаки во врска со LC^n -простори. Согласно со класичната Теорема на Dugundji, секој метризабилен LC^n -простор X е апсолутен околиски екстензор за класата на метризабилни најмногу $(n+1)$ -димензионални простори. Ова значи дека ако Z е $(n+1)$ - димензионален метрички простор и $f: A \rightarrow X$ непрекинато пресликување, каде што A е затворено во Z , тогаш постои околина U на A во Z и непрекинатата екстензија $\tilde{f}: U \rightarrow X$ на f . Уште повеќе, ако X е C^n , тогаш околината U е целиот простор X . Заклучуваме дека постои паралелна врска помеѓу апсолутни околиски екстензори за метризабилни простори и апсолутни околиски екстензори за $(n+1)$ -димензионални метрички простори. Во постојната литература, својставата на LC^n -

простори и својствата на ANR - простори се разгледуваат одделно. Во поново време, Раунков [9] ја воспостави некомпактната аналогија на резултатот ползувајќи резултати на Dranishnikov [5]. V. Valov [11] забележа дека теоремата на Pasynkov дава метод за пренесување на својствата на метризабилни ANR - простори на метризабилни LC^n - простори. Со други зборови, сите својства на метризабилни LC^n -простори во врска со продолжување на пресликувања од затворено множество на најмногу $(n+1)$ -димензионален простор може да се воспостават од соодветните својства на ANR-простори. Интересно е да се забележи дека на овој начин својствата на LC^n -просторите кои не се спомнати во литературата се откриени. Вториот параграф на Глава 2 го опишува овој метод. Како примена, кандидатот воспоставува две својства на LC^n -просторите од соодветните својства на ANR-просторите. Резултатите од овој параграф се публикувани во [2]. Еве ја формулацијата на двете главни теореми од овој параграф.

Теорема 1. *За секој метризабилен LC^n -простор M и отворена покривка α на M постои група отворена покривка β на M , која е впишана во α и ги задоволува следниве својства: Ако Z е метризабилен простор со $\dim Z \leq n+1$, $A \subset Z$ е затворено множество и $f, g: A \rightarrow M$ се две непрекинати β -блиски пресликувања, така што f има непрекинато продолжување $\tilde{f}: Z \rightarrow M$, потоа g исто така има непрекинато продолжување $\tilde{g}: Z \rightarrow M$, така што \tilde{f} и \tilde{g} се α блиски.*

Теорема 2. *Ако M е метризабилен простор и n е конечен природен број, потоа следниве тврдења се еквивалентни:*

(а) $M \in LC^n$;

(б) *Секоја отворена покривка α на M има впишана отворена покривка β така што, за секој симплицијален полигон K со Вајтхедова полиномија кој нема симплекс со димензија $> n+1$, секоја делумна реализација на K во M во однос на β се продолжува до целосна реализација на K во M во однос на α .*

Третиот параграф од ова поглавје го содржи доказот на теоремата на Dugundji цитирана погоре.

Третата глава е посветена на проширувачка димензија и квазиконечни CW-комплекси. Проширувачката димензија е воведена од Dranishnikov [4] како обединување на покривачката димензија и кохомолошката димензија. Ако K е CW комплекс и X е паракомпактен простор, велиме дека проширувачката димензија на X е помала или еднаква од K (ознака $e\text{-dim} X \leq K$) ако K е апсолутен екстензор на X . Со други зборови, $e\text{-dim} X \leq K$ ако секое непрекинато пресликување $f: A \rightarrow K$, каде што $A \subset X$ е затворено подмножество, има непрекинато продолжување $\tilde{f}: X \rightarrow K$. Со овие ознаки,

покривачката димензија \dim може да се дефинира на следниов начин: $\dim X \leq n$ ако и само ако $e - \dim X \leq S^n$, каде S^n е n -димензионална сфера. Исто така, имаме дека кохомолошката димензија $\dim_G X$ во однос на абеловата група G е $\leq n$ ако и само ако $e - \dim X \leq K(G, n)$, каде $K(G, n)$ е Eilenberg-MacLane комплекс од тип (G, n) . Оваа теорија за димензија опширно е развивана по 1990 год., главно од Dranishnikov, Dydak, Chigogidze, Levin, Rubin и други. Многу резултати, претходно познати за покривачка или кохомолошката димензија, се докажани за проширувачката димензија, во некои случаи новите докази се дури и поедноставни. Квазиконечни комплекси се воведени од Karasev[7] и подоцна дефиницијата на Karasev е проширена од Karasev-Valov[8]. Почетната идеја на оваа дефиниција била да се карактеризираат оние преброиви CW-комплекси K така што постои K -инвертибилно пресликување на метризабилен компакт X со $e - \dim X \leq K$ во Хилбертов куб. Во многу случаи, квазиконечните комплекси се однесуваат на ист начин како конечните комплекси. На пример, ако $e - \dim X \leq K$ за некој квазиконечен комплекс K , тогаш $e - \dim \beta X \leq K$, каде βX Čech-Stone компактификација на X .

Ова поглавје содржи пет параграфи. Во параграф 3.1. и 3.2. се воведени основните дефиниции и својства на квазиконечни CW-комплекси. Третиот параграф 3.3. содржи информации за теоремата на Hurewicz за намалување на димензијата и се формулира верзијата на теоремата за продолжувачка димензија. Теоремата на Hurewicz за намалување на димензијата има интересна историја. За прв пат е воведена од Hurewicz [6] во 1927 год. за метрички компакти. Ако $f: X \rightarrow Y$ сурјективно непрекинато пресликување помеѓу конечно-димензионални компакти, тогаш

$\dim X \leq \dim Y + \sup\{\dim f^{-1}(y) : y \in Y\}$. Следен чекор е направен од Sklyarenko [10], кој ја обопшти теоремата на Hurewicz [6] за затворени сурјективни пресликувања помеѓу конечно-димензионални паракомпактни простори. Постојат неколку приближувања за генерализација на продолжувачката димензија на теоремата на Hurewicz [6] направени од Brodsky-Chigogidze-Karasev, Brodsky-Chigogidze, Chigogidze-Valov, Dranishnikov-Repovš-Ščepin, Dranishnikov-Uspenskij, Levin, Skordev-Valov. Во дисертацијата е докажано обопштување на верзијата на Chigogidze-Brodsky на теоремата на Hurewicz [6] за продолжувачка димензија.

Теорема 3. Нека $f: X \rightarrow Y$ е затворена непрекината сурјекција така што X е k -простор и Y е паракомпактен C -простор. Нека $e - \dim Y \leq K$ за квази конечен комплекс K . Ако за секој $y \in Y$ и секој компактен Z со $e - \dim Z \leq K$ имаме $e - \dim(f^{-1}(y) \times Z) \leq M$ за некој CW-комплекс M , тогаш $e - \dim X \leq M$.

Да забележиме дека класата од C -простори ги содржи сите конечно-димензионални паракомпактни простори и сите преброиво-димензионални метрички простори (преброива унија од конечно-димензионални потпростори), но постојат C -простори кои се бесконечно-димензионални. Грубо кажано, C -просторите не се „бесконечно-димензионални“. Оваа теорема, во случај K да е конечен-комплекс, е воспоставена од Brodsky-Chigogidze [3]. Доказот на Теорема 3, иако во извесна мера ги следи аргументите на Brodsky-Chigogidze, е многу комплициран. Бара некои прелиминарни резултати, кои се воспоставени во параграф 3.4., додека Теоремата 3 е

докажана во параграф 3.5. Доказот на теоремата е публикуван во [1].

Како заклучок, дисертацијата има придонес во областа топологија. Кандидатот надмина многу технички и концептуални предизвици. Кулминацијата на тезата е доказот на Теорема 3 која е една од најсилните верзии на теоремата на Hurewicz за намалување на димензијата за продолжувачката димензија. Несомнено е дека Зенафер Бајмак целосно ја заслужува научната титула доктор на математички науки.

Дел од користена литература

[1] Z. Bajmak, Another version of Hurewicz theorem for extensional dimension, *Comptes rendus de l'Acad. Bulg. des Sciences* **70**, (2017), no. 10, 1333–1340.

[2] Z. Bajmak, Some properties of metrizable LC^n -spaces, *Proceedings of the V Congress of Mathematicians of Macedonia*. **2** (2015), 11–14.

[3] N. Brodsky and A. Chigogidze, Hurewicz theorem for extension dimension, *Topology Appl.* **125** (2002), 385–391.

[4] A. Dranishnikov, Extension of mappings into CW-complexes, *Mat. Sb.* **182** (1991), 1300–1310 (in Russian).

[5] A. Dranishnikov, Universal Menger compacta and universal mappings, *Math USSR Sb.* **57** (1987), no. 1, 131–149.

[6] W. Hurewicz, Uber Stetige Bilder von Punktmengen (Zweite Mitteilung), *Proc. Akad. Amsterdam* **30** (1927), 159–165.

[7] A. Karassev, On two problems in extension theory, *Topology Appl.* **153** (2006), 1609–1613.

[8] A. Karassev and V. Valov, Extension dimension and quasi-finite CW-complexes, *Topology Appl.* **153** (2006), 3241–3254.

[9] B. Pasyonkov, Monotonicity of dimension and open mappings that raise dimension, *Trudy Math. Inst. Steklova* **247** (2004), 202–213 (in Russian).

[10] E. Sklyarenko, A theorem on dimension-lowering mappings, *Bull. Polish Acad. Sci. Math.* **10** (1962), 429–432 (in Russian).

[11] V. Valov, Locally n -connected compacta and UV^n -maps, *Anal. Geom. Metr. Spaces* **3** (2015), 93–101. *Proc. Amer. Math. Soc.*

ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Предмет на истражување

Поконкретно, во докторската дисертација, предмет на проучување се својствата на LC^n просторите и својствата на квазиконечните CW-комплекси. И со помош на современи методи на докажување, докажани се неколку комплексни теореми дадени во погорниот дел.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во општата топологија, една од главните теми е продолжување на непрекинати пресликувања и постоњето на непрекинати селекции за повеќезначни пресликувања. Причината за ова е примената на постојните резултати во многу области од математиката како функционалната анализа, геометриската топологија, економската математика, теоријата за приближувања, како и многу други области. Друга причина е многу тополошки својства да се карактеризираат со помош на продолжувања и селекции. Податоците за состојбата на подрачјето детално се опишани во претходниот дел.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањата презентирани во докторската дисертација се користени стандардни методи при докажување на теоремите за селекции и нов метод за пренесување на својства од ANR-простори на LC^n -простори. Ваквата методологија на истражување ја има и кај современите трудови на други автори што работат во оваа област.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во дисертацијата водилка се три нови теореми од кои Теорема 1 и Теорема 2 се теореми за пренесување на некои својства на ANR-простори на LC^n -простори, додека Теорема 3 е обопштување на Теоремата на Hurewicz [6], која е една од најсилните верзии на теоремата на Hurewicz за намалување на димензијата.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Зенафер Бајмак, со наслов „Селекции на повеќезначни пресликувања“, претставува истражување во областа на математиката, поконкретно топологијата и теоријата на селекции.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Зенафер Бајмак, со наслов „Селекции на повеќезначни пресликувања“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги има објавено следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Z. Bajmak, Another version of Hurewicz theorem for extensional dimension, *Comptes rendus de l'Acad. Bulg. des Sciences* **70**, (2017), no. 10, 1333–1340.

[2]. Z. Bajmak, Some properties of metrizable LC^n -spaces, *Proceedings of the V Congress of Mathematicians of Macedonia*. **2** (2015), 11–14.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се резултатите наведени во делот: Краток опис на резултатите од истражувањето.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Зенафер Бајмак со наслов „Селекции на повеќезначни пресликувања“.

КОМИСИЈА

**Проф. д-р Никита Шекутковски, претседател,
ред. проф., ПМФ, УКИМ, Скопје, с.р.**

**Проф. д-р Веско Валов, ментор,
ред. проф., Нипсинг универзитет - Канада, с.р.**

**Акад. Дончо Димовски, член,
ред. проф., ПМФ, УКИМ, Скопје, с.р.**

**Проф. д-р Билјана Крстеска, член
ред. проф., ПМФ, УКИМ, Скопје, с.р.**

**Проф. д-р Ѓорѓи Маркоски, член,
вонр. проф., ПМФ, УКИМ, Скопје, с.р.**

ПРЕГЛЕД

**на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
Наставно-научниот совет на Факултетот,
одржана на 26.04.2018 година.**

Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Сашо Антониев, дипломиран професор по географија	ПРИРОДНИ И АНТРОПОГЕНИ ФАКТОРИ ЗА РАЗВОЈ НА ТУРИЗМОТ НА ОСОГОВСКИТЕ ПЛАНИНИ	NATURAL AND ANTHROPOGENIC FACTORS FOR DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE OSOGOVO MOUNTAINS	д-р Ристо Мијалов, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-570/5 од 09.05.2018 г.
2.	Наде Костадиновска-Спасеновска, дипломиран етнолог и антрополог	ЖЕНИТЕ КАКО НАСЛЕДНИЧКИ: ЕТНОГРАФИЈА НА НАСЛЕДУВАЊЕТО ВО СКОПСКИОТ РЕГИОН ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА (МИНАТО И СОВРЕМЕНА СОСТОЈБА)	WOMEN AS HEIRS: ETHNOGRAPHY OF INHERITANCE IN THE REGION OF SKOPJE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA (PAST AND CONTEMPORARY SITUATION)	д-р Илина Јакимовска, вонреден професор на ПМФ – Скопје	02-484/3 од 09.05.2017 г.
3.	Цветанка Пупуновска, дипломиран математичар-инженер по математичка економија	МАТЕМАТИЧКИ МОДЕЛИ ВО РЕОСИГУРУВАЊЕ И НИВНА ПРИМЕНА	MATHEMATICAL MODELS IN REINSURANCE AND THEIR APPLICATIONS	д-р Анета Гацовска-Барандовска, доцент на ПМФ – Скопје	02-749/3 од 09.05.2018 г.

4.	Катарина Јосифовска, дипломиран инженер по хемија	РАЗРАБОТКА НА МЕТОД НА МИКРОЕКСТРАКЦИЈА ВО КАПКА ЗА GC-MS АНАЛИЗА НА БИСФЕНОЛ А И ТРИКЛОСАН ВО ВОДА	DEVELOPMENT OF SINGLE-DROP MICROEXTRACTION METHOD FOR GC-MS ANALYSIS OF BISHPENOL A AND TRICLOSANE IN WATER SAMPLE	д-р Зоран Здравковс ки, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-772/3 од 09.05.201 8 г.
----	---	---	---	---	-------------------------------------

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ОД
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОРАЛНА ХИРУРГИЈА

НА КАТЕДРАТА ЗА ОРАЛНА ХИРУРГИЈА ПРИ СТОМАТОЛОШКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 63 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 145/2015, 154/2016, 30/2016, 120/2016, 127/2016), и член 40 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Стоматолошкиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (Универзитетски гласник бр. 136/09, 199/12, 262/13) и член 42 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со распишаниот конкурс од 30.1.2018 година во дневниот весник „Вечер“ и „Лајт“, за избор на наставници во сите наставно-научни звања од научната област орална хирургија, по предлог на Кадровскиот одбор, Наставно-научниот совет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Стоматолошки факултет - Скопје, на својата редовна седница одржана на ден 5.3.2018 година, донесе Одлука за формирање на Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Борис Величковски, проф. д-р Марија Пеева-Петреска, проф. д-р Оливер Димитровски, проф. д-р Владимир Поповски и проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставници во сите наставно-научни звања од научната област орална хирургија, во предвидениот рок се пријавија: н. сор. д-р Љуба Симјановска, н. сор. д-р Марина Кацарска, н. сор. д-р Едвард Јанев.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката н. сор. д-р Љуба Симјановска е родена на 16.4.1961 година во Крива Паланка. Средно образование завршила во МУЦ „Д-р Панче Караџозов“, како забен техничар во 1979/80 година во Скопје. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во Скопје. Дипломирала на 19.11.1985 година со просечен успех 7,15.

Кандидатката активно се служи со францускиот и има основно познавање на англискиот јазик.

Во учебната 1997/98, се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 1999 година, со просечен успех 9,28. На 17.4.2002 година го одбранила магистерскиот труд на тема: „Рационална проценка на можните алергиски и псеудо алергиски реакции на локалните анестетици при орално-хирушки интервенции“.

Докторска дисертација пријавила во 2006 година, на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Рационална дијагностичка и прогностичка проценка на можните алергиски реакции на локални анестетици – in vivo и in vitro тестирања“, ја одбранила на 30.9.2009 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Владимир Поповски, проф. д-р Соња Пеова, проф. д-р Љубица Павлова, проф. д-р Драгољуб Велески, проф. д-р Борис Величковски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област орална хирургија.

На 25.4.1997 година е избрана во звањето помлад асистент на Стоматолошкиот факултет во областа орална хирургија. Во 2003 година е избрана за асистент на оваа Клиника, а во 2006 година е реизбрана во истото звање. Во 2010 година е реизбрана во звањето асистент со докторат на истата Катедра, а во 2014 година е избрана во научно звање научен соработник на Катедрата за орална хирургија.

Во моментот е научен соработник на Катедрата за орална хирургија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1071 од 17.2. 2014 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтен/ бр. 591, 663, 669, 763, 826 (анекс), 876, 878, 892, 893, 990, 944, 945, 949, 968, 1010, 1071, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет Скопје, кандидатката н. сор. д-р Љуба Симјановска изведува настава и вежби од прв циклус студии на студиската програма на Доктори по дентална медицина, Високата школа за забни техничари и Високата школа за стоматолошки сестри. Во учебните : 2014/2015;

2015/2016; 2016/2017 година држела предавања на Високата школа за медицински сестри и Високата школа за забни техничари, а исто така во истите учебни години одржува предавања на студентите по дентална медицина за предметот Пациенти со ризик за стоматолошки интервенции. Во учебната 2016/17 година изведува настава на стоматолошки сестри од предметот Контрола на преносливи инфекции.

Учествува во теоретската и практичната настава со специјализанти и работа со стажантите од областа на оралната хирургија. Партиципира во изработка на испитни прашања за студентите по стоматологија (2004 - 2005) согласно со програмата на ЕКТС, при што активно учествува во тимот за воведување на компјутерско испрашување на студентите на Стоматолошкиот факултет, како и во изготвување на испитни прашања по предметот Анестезиологија и реанимација 2006 - 2007 година. Освен изведувањето на практичната настава на Катедрата за орална хирургија во периодот од 1997 до 2017 година, била ментор на 20 студентски теми, од кои две надвор од државата. Исто така, по завршувањето на специјалистичкиот испит се вклучила и во практична едукација на идните специјалисти по орална хирургија. Една година (во 2006) додека била шеф на специјализантите по орална хирургија била инволвирана во изработка на шест семинарски трудови од оваа област кои се презентирани на стручни конгреси, а учествува и со четири свои предавања на оралнохируршка секција во Републиката. Кандидатката во текот на работата и нејзината научноистражувачка кариера е ментор/коментор на повеќе од 47 специјализанти. Учествува и на повеќе курсеви за вградување на импланти и тоа од повеќе видови на импланти и имплантолошки системи. Schutz-Dental GmbH (Section IMPLA), 2005 година; Ankylos - 2006 година; Tomas R pins - 2008 година; Italian implantology academy „Duravit Systemy“ - 2009 година; Italian implantology academy „Duravit Systemy“ - 2011 година; Impianti dentali, material di riempimento per la stimolazione della deposizione ossea, membrane per la rigenerazione ossea, accessori per impianti dentali - 2014 година; курс за MS WINDOWS 95; MS WORD 95.

Била рецензент на трудови во Physioacta.

Досега има учествувано на многу семинари, симпозиуми и конгреси во земјава и во странство, како и на оралнохируршки секции во Републиката со свои изложувања (теми) усни и постерски презентации и пленарно предавање. Одржала предавање во 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2018 на лекарите кои се на специјализација на орална хирургија и лекарите кои завршуваат турнус на оваа Клиника. Во декември 1995 година земала активно учество на постедукативниот курс по орална хирургија во Скопје, како и активно учество на I, II, III, IV, V, VI, VII конгрес на стоматолозите на Македонија, при што на II конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество добива диплома. На Третиот конгрес на стоматолози на Македонија - Охрид, 2002 година, покрај активното учество добила и благодарница во знак на придонес на научната програма на Конгресот. Во 2013 г. за студентската тема која е презентирани на XX студентски конгрес во Охрид добила I награда, а за темата која била презентирани на студентскиот конгрес во странство - Малта, добила II награда. Во 2017 година на Интернационалниот студентски дентален конгрес во Љубљана - Словенија за успешно сработена и презентирани студентска тема повторно освоила втора награда. Со свои излагања или како коавтор на трудови учествувала на: II конгрес на BaSS - Белград, 1997; IV конгрес на Bass - Истанбул, 1999; V конгрес на BaSS -

Солун, 2000; VI конгрес на BaSS - Букурешт, 2001; VII конгрес на BaSS - Кушадаси, 2002; IX конгрес на BaSS - Охрид, 2004; X конгрес на BaSS - Белград, 2005; XI конгрес на BaSS - Сараево, 2006; XII конгрес на BaSS - Истанбул, 2007; и XVI конгрес на BaSS - Романија, 2011; XVII конгрес на BaSS - Тирана, XVIII конгрес на BaSS - Скопје, III Sealbanski kongres na stomatolozite - Скопје 2013; 19th Bass Congres - Belgrade, Serbia 2014; 20th Bass Congres - Buchurest 2015, Romania; 21st Bass Congres - Banja Luka, Bosnia and Herzegovina 2016 и на првиот конгрес на специјалистите по орална хирургија – Скопје, 2016 година. Во 2017 земала активно учество на 16. конгрес на стоматолозите од Србија со меѓународно учество во Белград - Србија.

Покрај нејзиното учество (пасивно или активно) на овие конгреси, исто така учествува и на конгреси од други области како: XVI конгрес на лекарите - Охрид, 2003; I конгрес на асоцијацијата на доктори - Охрид, 2006; III конгрес на превентивна медицина - Охрид, 2006; XXIX конгрес ЕААСИ - Лондон, 2010, како и на I интернационален конгрес на ортодонтите - Струга, 2008; I конгрес на максилофацијална хирургија - Охрид, 2006 и на други меѓународни конгреси. Во 2014 година како поканет предавач има предавано две теми (Скопје, 29 март 2014 година, Реплек - Скопје; Стоматолошко здружение на Македонија, 24.5.2014 (Куманово).

Д-р Љуба Симјановска учествува и во работилници; Професионални алергиски заболувања кои се организирани од Институтот за медицина на труд, СЗО Колаборативен центар - 2009; Намалување на штети од употреба на дроги и принципи за работа со корисници на дроги кои инјектираат - организирано од Министерство за здравство на РМ.

Д-р Љуба Симјановска добила диплома од Македонското лекарско друштво по повод 7, април - Светскиот ден на здравјето, како и диплома за учество на II конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, јуни 1998 година. Во декември 1999 - во знак на успешно извршување на задачите на Стоматолошкиот факултет доделена и е пофалница, а благодарница за учество на III конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид, септември 2002 и благодарница по повод јубилејот 50 години постоење на Стоматолошкиот факултет во Скопје - декември 2009. Покрај подемот во наставната и научната дејност и нејзината стручна дејност не заостанува, така што во 2006 и 2007 година е одликувана со признаница за постигнати високи резултати во работењето (најдобар работник) на Клиника за орална хирургија од работната организација, а по повод јубилејот од 50-годишното постоење на Стоматолошкиот факултет во Скопје - декември 2009 добила благодарница. Истата година била модератор на ЗГ Стоматолошкото здружение на Македонија во Куманово и на Симпозиумот за одонтогени инфекции во орофацијалната регија - Скопје, 2011 година. Исто така, во 2013 година, двапати е избрана како најдобар лекар со најдобро остварување и е меѓу групата - клуб на 80 и 100 најдобри доктори од страна на Министерството за здравство.

Научноистражувачка дејност

Д-р Љуба Симјановска има објавено вкупно 172 научни трудови (66 авторски и 106 коавторски) од оралнохируршката област, издадена Монографија со научно – истражувачка и стручна дејност. Од трудовите 1 научен труд е објавен во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 17 трудови во меѓународни научни списанија, 3 труда во меѓународни научни публикации и 148 трудови во зборници од научни собири/конгреси.

Еден од трудовите на кандидатката е цитиран во друг печатен труд.

Д-р Љуба Симјановска била заменик-управител на Клиниката за орална хирургија во период од најмалку пет години. Како модератор учествува на неколку симпозиуми, а исто така била член на работното претседателство (комисија) на пленарни предавања, усни и постер-презентации на неколку конгреси, семинари и секции.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во периодот 29.9 до 27.10.2003 година, на Стоматолошкиот факултет во Белград, кај проф. д-р Алекса Маркович, при што се запознава како со проблематиката при оралнохируршките зафати, така и со планирањето, подготовката и хируршката техника на вградување на ендоосеалните импланти. Во 2008 година била на напредниот Курс за употреба на ласерот во стоматологијата кај д-р Давид Довшек и д-р Алеш Веснавер - специјалисти по максилофацијална хирургија, и во ФОТОНА - Љубљана, Словенија, од каде што добила и сертификат, а ласерската техника ја применува во секојдневната практика. Исто така, добила сертификат за успешно/извонредно постигнување во апликацијата на Novokor Plus и Membrana Kollagen.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Љуба Симјановска, во 2013/14, 2014/15, 2015/16 и 2016/17 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет, при што просекот изнесува 9,80-10. Исто така, студентите имаат оставено многу позитивни и пофални коментари за начинот на ангажираност, одговорност и спремност на оваа кандидатка да го пренесе знаењето на генерациите кои доаѓаат.

Кон извештајот кандидатката ги има доставено следниве трудови за рецензија:

1. ОРАЛНО–ХИРУРШКО И ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ХИПЕРПЛАЗИИТЕ - КАКО РЕЗУЛТАТ НА ФИКСНА ПРОТЕТСКА КОНСТРУКЦИЈА (in extenso)

Љ. Симјановска, Ј. Бајевска, С. Симјановски.

Apolonija 15* 30, Стоматолошко списание, Мај 2013, број 30; 111-116.

Фиксните протетски конструкции можат многу често да испровоцираат создавање на хиперпластично ткиво под самата протетска конструкција, кое успешно може да биде отстрането по хируршки пат, при што се овозможува изработка на нова надокнада. Во трудот е објаснета целата хируршка постапка и последователното протетското решавање на истата.

2. САНАЦИЈА НА КОСКЕНИ ДЕФЕКТИ СО АПЛИКАЦИЈА НА АЛОПЛАСТИЧЕН МАТЕРИЈАЛ - NOVOCOR PLUS (usna prezentacija)

Lj. Simjanovska, F. Azzizi, B. Musliu, M. Kostoska

Sobir na Maksilofacijalnite hirurzi- Tirana 7.12. 2013. Nerecenziran (Shoqata e kirurgeve oro maxilla faciale te shiperise. 7.12. 2013 Albania)

Алопластичните материјали во последно време се почесто се употребуваат во санација на коскени дефекти, најчесто настанати како резултат на периапикални лезии околу корените на забите. За да бидат тие стабилизирани, во алвеолата се аплицираат алопластични материјали кои доста успешно се прифатени од страна на организмот, што е прикажано во самиот труд.

3. THE LEVEL OF CALCIUM AND PHOSPHATE IN THE INITIAL LESION OF A CARIES BEFORE AND AFTER THE TOPICAL FLUORIDE TREATMENT (in extenso)

Kokoceva-Ivanovska O, Radojkova-Nikolovska V, Zabakova-Bilbilova E, Ambarkova V, Simjanovska LJ.

Physioacta Journal of Makedonian Association of Physiologist and Antropologist 2013. Vol 7 No1; 85-91.

Во трудот авторите ја наведуваат важноста од раната детекција на macula alba - бела дамка која е испитувана на естрахирани заби со помош на (EDS) енергетско дисперзиран спектометар. Микроанализата на промените во минералниот состав на Ca и P во емајлот на забите кои се главната причина во деминерализацијата и појава на циркуларен кариес. Со раната детекција на белата дамка и третирање со топикален флуориден раствор во тој период постои голема веројатност за потполна репарација.

4. ПРИМЕНА НА АЛЕРГОЛОШКИТЕ ТЕСТОВИ КАЈ РИЗИЧНИ ПАЦИЕНТИ ВО СТОМАТОЛОШКАТА ПРАКТИКА ПРИ ОРАЛНО-ХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ (предавање)

Љ. Симјановска.

Современи терапевтски пристапи кај пациенти со ризични заболувања. Скопје, 29 март 2014 година, Реплек - Скопје.

Трудот, покрај апликативна има и научноистражувачка дејност, при што се презентирани современи тестови за дијагноза на хиперсензитивност, како и процентуалната застапеност

на позитивно добиени тестови. Исто така, се објаснува во кои ситуации треба да бидат тестирани пациентите со можност за манифестација на хиперсензитивна реакција.

5. ОСТЕОПОРОЗА - МОЖНИ РЕПЕРКУСИИ ВРЗ ЗАРАСНУВАЊЕ НА ПОСТЕКСТРАКЦИОНАТА РАНА (предавање)

Љ. Симјановска

Орални манифестации на системски болести - Симпозиум; Стоматолошко здружение на Македонија. 24.5. 2014. Куманово.

Во ова предавање се истакнува тоа дека остеопорозата не е унифицирано заболување и дава реперкусии и во другите домени на медицината се истакнува. Посебно внимание се посветува и на лекарствата кои се користат за самото заболување, бидејќи последиците се гледаат во зараснувањето на екстракционите рани во устата на пациентите по изведените екстракции на забите.

6. SURGICAL - ORTODONTIC TREATMENT AT IMPACTED CANINE (CORTICOTOMIA-CLOSED METHOD) (oral presentation)

Lj. Simjanovska, S. Simjanovska, B. Dzipunova, B. Nikolovski.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Хируршко-ортодонтскиот третман кај импактираните канини е исклучително битен во самиот план и третман меѓу оралниот хирург ортодонтот и пациентот. Во овој труд, авторите го промовираат затворениот метод на кортикотомија на импактираните канини во горната вилица како метода која е многу поедноставна и поприватлива од самиот пациент, а дава одлични резултати.

7. COMPARATION BETWEEN CLASSIC AND LASER EXTRACTION OF FRENULUM (oral presentation)

B. Ismaili, Lj. Simjanovska, T. Daci, S. Simjanovski.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Дека ласерите се повеќе се применуваат и во стоматолошката практика, бидејќи имаат голем број предности над класичните техники се истакнува и во овој труд, при што е направена една споредба меѓу двете техники на остранување на френулуми, конвенционалната техника и ласерската со нивните предности и недостатоци.

8. MOULDING OF PROCESSUS ALVEOLARIS BY IMPLEMENTATION OF NOVOCOR PLUS (poster presentation)

V. Jankulovska, Lj. Simjanovska, E. Jankulovska, S. Simjanovski.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Во трудот авторите презентираат случај, на кој начин (една од можностите) може да се

оформи алвеоларниот гребен за изработка на тотална протеза и пациентот да добие забало кое по квалитетот е многу блиско како и неговата ситуација, бидејќи природните услови за тоа ги нема.

9. COMPARISON OF ADHESIVE BOND STRENGTH BETWEEN HARD DENTAL TISSUES AND BASES OF CALCIUM HYDROXIDE (poster presentation)

V. Stojanovska, J. Bajevska, V. Radojkova-Nikolovska, V. Spirov, Lj. Simlanovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Во овој труд авторите направиле споредба на силата на врските на калциум хидроксидот при што утврдиле дека врската при која калциум хидроксидот е третиран хемиски е поголема и подобра во споредба со светло (меко) третираниот калциум хидроксид во денталниот третман.

10. A CASE OF ORAL SQUAMOUS CELL CARCINOMA AROUND DENTAL IMPLANTS (poster presentation)

B. Nikolovski, Lj. Simjanovska, A. Belazelkovska, P. Aleksova, V. Radojkova-Nikolovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Најчестите проблеми кои се јавуваат при денталните импланти се периимплантитиси, но кај овие случаи треба внимателно да се направи скрининг при клиничкиот преглед, бидејќи и други промени може да се манифестираат покрај самиот имплант, како што е и овој случај на сквамозен клеточен карцином кој е опишан во трудот.

11. MESIODENS-CAUSE OF IMPACTED INCISIVES (poster presentation)

S. Simjanovski, Lj. Simjanovska, N. Toshevska, M. Maneva, O. Kokoceva.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Мезиоденсите се многу честа причина за задоцнето никнување на инцизивите, неправилна нивна положба или поставеност во забниот низ. Нивната перзистенција се детектира со РТГ снимка, а самото отстранување во најголем број случаи оди по хируршки пат со одигнување на мукопериостално ламбо.

12. REMOVING THE SOFT TISSUE CHANGES AS A RESULTS OF IRRITATION FACTORS (poster presentation)

Lj. Simjanovska, K. Jacimovic-Tasevska, V. Radojkova-Nikolovska, A. Redzepi, P. Aleksova.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Секоја промена настаната како резултат на иритативни промени во усната шуплина потребно е да се отстрани целосно до здраво, а во исто време и самиот фактор кој ја има причинето, со цел да се избегнат можните несакани последици, што го истакнуваат и авторите во трудот.

13. CONNECTION BETWEEN DENTAL FOCUSES AND CONSECUTIVE SYSTEMIC DISEASES (poster presentation)

K. Jacimovic-Tasevska, Lj. Simjanovska, M. Markovska-Arsovska, S. Simjanovska, V. Stojanovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Авторите во трудот анализираат повеќе случаи на дентални фокуси кои во најголем број хируршки успешно се решени. Како заклучок наведуваат дека секој заб причинител за фокус кој не мора да биде екстрахиран, но со напомена дека случаите треба да се следат и понатака.

14. PREVALENCE OF PULP STONES IN ASSOCIATION WITH DENTAL ARCHES IN MOLARS (poster presentation)

P. Aleksova, V. Radojkova-Nikolovska, M. Popovska, Lj. Simjanovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Денталните калцификати многу често се причина за неуспешен дентален третман, па оттука потребата за едно темелно иследување кое може да биде потпомогнато со правење на РТГ снимки - е тема на овој труд, каде што се опишани случаи со дентални калцификати, нивно дијагностицирање и третман.

15. THE INFLUENCE OF FLUORIDE ON THE CLINIKAL DEVELOPMENT OF THE EARLY CHILDHOOD CARIES (poster presentation)

O. Kokoceva-Ivanovska, M. Jankulovska, A. Kulisevski, Lj. Simjanovska, V. Radojkova-Nikolovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Авторите во трудот ја презентираат проблематиката на оралното здравје во период од 24-месечно иследување кај пациенти кои се третирани со флуоридни препарати кои се компарирани со пациенти кои не биле третирани со истите - предностите и недостатоците на ваквиот третман доколку ги има.

16. THE SHAPE AND SIZE OF SELLA TURCICA IN ORTHODONTIC PATIENTS (poster presentation)

N. Toseska-Spasova, B. Dzipunova, Lj. Simjanovska, A. Atanasova-Stojanovska, K. Toseska-Trajkovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Оваа студија е работена со цел со профилен телеренгенограм да се детерминира инклинацијата на мандибуларната рамнина кај пациенти со малоклузија II класа I одделение.

17. CORRELATION BETWEEN MAXILLAR, OCCLUSAL, AND MANDIBULAR PLANR IN TREATED PATIENTS WITH DISTOOCCLUSION (poster presentation)

B. Dzipunova, N. Toseska-Spasova, V. Radojkova-Nikolovska, Lj. Simjanovska, S. Pancevska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Авторите во овој труд ги испитувале ветикалните скелетални нарушувања и нарушувањето на позицијата на мандибуларните инцизиви кај 100 испитаници, при што според добиените резултати тие се групирани во четири групи според главните фактори.

18. TREATMENT OF CLASS III PATIENTS WITH NEW FUNCTIONAL REMOVABLE PALATAL EXPANDER (poster presentation)

A. Rexhep, A. Ismani, S. Rexhepi, F. Sali, Lj. Simjanovska.

19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014.

Во трудот авторите го презентираат новиот функционален апарат - палатинален протрактор за да се коригира длабокиот загриз како терапевско средство во случаите каде што постои преден вкрстен загриз при трета класа на ортодонтска аномалија.

19. GRAFTING BONE DEFEKT- AS A RESULT OF FOLLICULAR CYSTS (poster prezentacija)

Lj. Simjanovska, R. Pecanovski, S. Simjanovski, P. Serafimovski, S. Idoska.

Third Balkan kongres for maxillofacial surgery. International congress for oral and maxillofacial surgery. Ohrid 2014.

Фоликуларните цисти некогаш може да предизвикат големи дефекти во вилицата, при што по нивното отстранување е неопходно и пожелно е тој дефект да се исполни со некој алопластичен материјал, кој со успешност може да го санира. Успешноста за решавање на таквите дефекти со алопластичен материјал е опишана во трудот.

20. COMPARATION BETWEEN CLASSIC AND LASER EXTRACTIN OF FRENULUM (Poster prezentacija)

B. Ismaili, Lj. Simjanovska, T. Daci, D. Osmani, L. Strasevski.

Меѓународна конференција „Основни начела за постигнување на функцијата и естетиката во напредната стоматологија. Струга 16 - 17 мај 2014 (постер презентација)

Авторите во овој труд анализираат две групи испитаници кај кои е отстрануван френулум во двете вилици. Кај едната група е користен диоден ласер како метод на френулектомија, а кај другата скалпел и конец (конвенционална техника). Сумирано резултатите покажале дека поприфатлива метода за пациентите била ласерската техника.

21. КЛИНИЧКИ АСПЕКТИ НА ЦИРКONIUM OKSIDNA KERAMIKA

CLINICAL ASPECTS OF ZIRCONIUM OXIDE CERAMICS (in extenso)

J. Bajevska, J. Bajevska, B. Bajevska-Stefanovska, Lj. Simjanovska.

Македонски стоматолошки преглед, број 1-2, 2015 година; 20-29.

Керамиките кои се базирани на цирконија добиваат на популарност поради нивната супериорна биокомпатибилност, силата на виткање, фрактурна отпорност и развој на CAD/CAM технологија. Но прашањето е со кои материјали би се цементирале тие-конвенционални или атхезивни методи, што е во зависност од препаратацијата. Бидејќи препаратацијата е со несоодветниот дизајн на препаратација на коронката која обезбедува доволна ретенција без бондирање, со успешност може да користат и двете методи на цементирање.

22. ODONTOMA AS A RESULT OF LATE ERUPTION OF THE TEETH (усна презентација)

Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, M. Markovska-Arsovska.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Одонтомите како туморозни формации може да се сретнат и кај помладата и кај возрасната популација, со тоа што кај помладите може да предизвика промени во однос на опструкција на никнување на забите, деформитети на алвеоларните гребени и др. компликации, кои се истакнуваат во овој труд. Како и да е ваквите промени се отстрануваат по хируршки пат во целост, а самата техника на отстранување е дадена во трудот.

23. PRESERVATION OF THE ALVEOLA FOR IMPLANTING DENTAL IMPLANTS WITH RESORBA® DENTAL (усна презентација)

A. Trajkovski, Lj. Simjanovska, T. Aritonov, S. Simjanovski.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Во трудот авторите презентираат метода за добивање добар алвеоларен гребен за подоцна да биде поставен имплант во него. Иако постојат и други можности кои можат да бидат применети, со успех може да биде искористена и апликацијата на Ресорба Дентал - презентирани од авторите, која овозможува исто така добра ширина на гребенот за идниот имплант кој ќе биде вграден во устата на пациентите. Презентирани се неколку случаи на успешно вградени импланти после користена Ресорба Дентал во алвеолата на естрахирираниот заб.

24. AUGMENTACION OF THE BONE DEFECT CAUSED OF RESIDUAL CYST (постер презентација)

Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, B. Ismaili, M. Maneva, T. Daci.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Големината на резидуалните цисти може да варира од неколку мм, па до неколку см. По нивното екстирпирање кај големите дефекти се јавува проблем во изработка на идната протетска конструкција. За да се избегнат ваквите проблеми најдобра алтернатива е

пополнување на тој дефект со некое алопластично средство и избегнување на дехисценција на гребенот. Начинот и постапката на отстранување на резидуалната циста и апликација на материјалот е изнесено во овој труд.

25. PREVENTIVE MEASURES IN PATIENTS AT INCREASED RISK OF ALVEOLITIS APPEARANCE (постер презентација)

Z. Arsovski, M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, N. Stavreva, S. Simjanovska.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Во трудот се презентирани превентивните мерки кои треба да се преземат по екстракција на заби за да се намали процентот на алвеолити кои се цел на овој труд, кои се покажале како многу успешни. Користењето на анестетик без адреналин, употребата на Алвожил го намалиле процентот за појава на алвеолити кај пациентите кои имаат ризик за појава на алвеолит.

26. LASER TREATMENT OF HYPERPLASIA DUE TO INADEQUATE PROSTHESES (POSTER PREZENTACIJA) (постер презентација)

M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, A. Terzievska, I. Micajkov, Z. Arsovski.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

За отстранување на хиперплазија која е настаната како резултат на несоодветно протетско помагало, користен е Фотона ласер, при што за време на интервенцијата и после не се забележани никакви промени од тип на крвавење, болка или оток, а и пациентите со поголем комодитет го прифаќаат ласерскиот третман. Сето ова е опишано од авторите во овој труд.

27. REMOVING OF MUCOUS CYST USING A DIODE LASER (постер презентација)

B. Ismaili, S. Simjanovska, S. Simjanovski, T. Daci, Lj. Simjanovska.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Авторите во овој труд покажуваат дека и мукозните цисти можат со особен успех да се третираат со диодниот ласер. Дури и комфорот кој го имаат пациентите е многу поголем и поприватлив од страна на пациентите кои се третирани со ласер во однос на класичната метода.

28. NONRESTORED TEETH - PROVOCATEURS OF PAIN? (постер презентација)

P. Aleksova, D. Veleska-Stefkovska, V. Padojkova-Nikolovska, Lj. Simjanovska.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Во трудот се истакнува значењето на дијагностицирањето болка од страна на заби кои се со калцификати. Провокатори за болка, трепанација на заби па во најлош случај и екстракција може да бидат заби причинител за болката кај кој постои калцификат во

забната пулпа. Како средство за препознавање и дијагностицирање од голема важност се малите и големи рендгенолошки иследувања. На тој начин многу од забите со успешност може да бидат ендодонтски третирани.

29. MANDIBULAR PLANE INCLINATION IN PATIENTS WITH DISTOOCCLUSION (poster presentacija)

B. Dzipunova, N. Tosevska-Spasova, V. Radojkova-Nikolovska, M Popovska, Lj. Simjanovska.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Студијата е вршена со профилен телерендгенограм кај пациенти со малоклузија 2 класа, 1 одделение кај стална дентиција поделени во четири подгрупи според поставеноста на вилиците кон кранијалната база, каде што е иследувана мандибуларната инклинација како влијае на растежните промени на лицето, но секако дека и денгалниот композиторен механизам може да ја задржи оклузијата. Резултатите укажуваат дека инклинацијата на мандибуларната рамнина е зголемена кај испитаниците со ретропозиција на двете вилици.

30. INTERRELATION BETWEEN VERTICAL SKELETAL VARIABLES AND LOWER INCISOR POSITION VARIABLES IN PATIENTS WITH ANTERIOR MANDIBULAR CROWDING (poster prezentacija)

N. Tosevska-Spasova, B. Dzipunova, V. Radojkova-Nikolovska, A. Atanasova-Stojanovska, Lj. Simjanovska, K. Tosevska-Trajkovska, Z. Spasov.

7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015.

Во трудот се опфатени 100 испитаници со инцизална мандибуларна збиеност со цел да се процени збиеноста и позицијата на долните инцизиви на кранофацијалната морфологија со латерални кефалометриски снимки. Резултатите покажуваат дека сите скелетни нарушувања и нарушувањата на позицијата мандибуларните инцизиви коинцидираат со прифатените норми во литературата, но селектираните варијабли се во интеррелација на секој поединечен фактор, но не и меѓу сите фактори.

31. TRETMAN ORALNIH HIPERPLAZIJA- PRIKAZ SLUČAJA (TREATMENT OFORAL HIPERPLASIA - CASE REPORT) (постер презентација)

Lj. Simjanovska, E. Jankulovska, A. Pliev, V. Jankulovska, S. Simjanovski.

Sažeci kongresa s međunarodnim sudelovanjem: „minimalno invazivni pristup u dentalnoj medicine“. Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu 27 I 28 studenog 2015, Zagreb, Hrvatska.

Во овој труд е прикажан случај со хиперплазија која е лоцирана обострано од вестибуларната страна во долна вилица и еднострано од лингвалната страна. Целта на трудот е да се прикажат дека со успех може да се реши обострана хиперплазија во однос на поставеноста на хиперплазијата при што се користени два метода, кои се во комбинација една со друга / конвенционален начин и ласерска техника и со успех.

32. ORAL HEALTH QUALITY OF GERIATRIC POPULATION IN RM

Stavreva N., Simjanovska Lj., Markovska-Arsovska M.

20th Congress of the Balkan Stomatological Society. Buchurest-Romania; Balkan Stomatological Society . 2015: 355.

Во овој труд се анализирани поголем број испитаници кои се во одмината возраст, кај кои оралното здравје е нарушено, како и нивната општа здравствена состојба, заедно со квалитетот на стандардите за живот. Следена е и состојбата на алвеоларните гребени со заостанати дентални радикали. Сите параметри се испитувани со GOHI индикатор и LICKER скала.

33. AESTHETIC RECONSTRUCTION OF MISSING UPPER LATERAL INCISORS USING TITANIUM ALLOYS

N. Stavreva, Lj. Gugucevski, V. Ambarkova, Lj. Simjanovska, B. Dashtevski.

21th BaSS Congress in Banjaluka (Bosnia and Herzegovina) in 12-15 th of May 2016.

Најдобрата естетска солуција на конгениталната дефициенција на горните два инцизиви кај млад пациент, кај кој е изразен меѓупросторот меѓу канин и премолар и изразен overbite е направена со CAD-CAM режани компјутерски коронки. CAD-CAM методата дозволува голема јачина на материјалот, добра естетика и атхезивна поврзаност добиена со специјален бондинг систем меѓу материјалот и порцеланот. Секако, треба да се води грижа и за лабијалниот френулум за крајниот исход од ова техника да биде одличен успех и задоволен пациент.

34. ASYMPTOMATIC FOLICULAR CYST ASSOCIATED WITH AN IMPACTED PERMANENT MANDIBULAR FIRST PREMOLAR

Mirjana Markovska-Arsovska, Zoran Arsovski, Ljuba Simjanovska, Natasha Stavreva.

21th BaSS Congress in Banjaluka (Bosnia and Herzegovina) in 12-15 th of May 2016.

Фоликуларните цисти можат да бидат и фактор за одложено никнување на забите во забниот низ, како што презентираат авторите во овој труд кај млад пациент, која е локализирана на млечен молар во долната вилица. Со енуклеација на цистата во целост, дадена е можност забот спонтано да еруптира во забниот низ.

35. AUGMENTATION OF BONE DEFECTS DUE TO DEFFERENT CAUSES (усна презентација)

Lj. Simjanovska, M. Markovska-Arsovska, S. Simjanovski, B. Ismaili.

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international participation (2-4. 06. 2016) Skopje Republik of Macedonia

Целта на трудот е да се посочат многу коскени дефекти (настанати од најразлична етиолошка причина) кои можат успешно да се решат со апликација на алопластичен

материјал. Апликацијата на овој материјал не е ограничена на еден причинител кој го има направено дефектот, неговата примена е успешна и е повеќенаменска. Резултатите се повеќе од задоволувачки.

36. REMOVAL OF FIBROMAS USING THE WATERLASE MD LASER (усна презентација)

B. Ismaili, Lj. Simjanovska, T. Daci, S. Simjanovski.

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4. 06. 2016) Skopje, Republik of Macedonia.

Фиброматозите кои се творби што се јавуваат како последица на иритирачки фактори во усната празнина успешно се решаваат со помош на ласерскиот зрак, по која интервенција многу бргу може да се продолжи со изработка на протетските надомести, со што ќе се избегне егзацерирање на истата промена која веќе била отстранета.

37. PREPROSTHETIC SURGERY OF TORUS MANDIBULARIS (постер презентација)

M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, Z. Arsovski, E. Velkovska, N. Marolov, S. Simjanovska.

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4. 06. 2016) Skopje, Republik of Macedonia

Целта на трудот е да се презентира случај кај кој е дијагностициран торус мандибуларис и постапката на негово хируршко решавање. Торусите се коскени задебелувања кои најчесто одат обострано, но може да се јават и еднострано во долната вилица од лингвалната страна и да бидат пречка во изработка на идната протеза. Оперативното отстранување на истите е единствениот начин за понатамошно протетско згрижување.

38. SURGICAL TREATMENT OF LATERAL CYSTS (постер презентација)

S. Simjanovski, S. Gerasimova-Pisevska, Lj. Simjanovska, N. Stavreva, S. Simjanovska.

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4. 06. 2016) Skopje Republik of Macedonia

Многу често се случува латералните цисти да се третираат радикално, при што празниот простор потребно е да се пополни со протетичка конструкција. За да не се превземаат вакви радикални мерки, а и тие заби успешно може да бидат истретирани се истакнува во овој труд што е и основната цел на трудот.

39. SURGICAL MANAGEMENT OF ODONTOMA IN MAXILLA (постер презентација)

S Gerasimova Pisevska, Lj Simjanovska, D Josifovski

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4. 06. 2016) Skopje Republik of Macedonia.

Целта на трудот е да се истакне важноста на хируршкото отстранување на одонтомите кои се наоѓаат во вилиците. Во конкретниот случај се работи за еден композитен одонтом

локализиран во горна вилица кој е успешно хируршки отстранет и патохистолошки верифициран.

40. BISPHTOSPHTONATE-RELATED OSTEONECROSIS OF THE JAWS- CASE REPORTS (постер презентација)

M. Markovska-Arsovska, I. Veselinovska, A. Iliev, Lj. Simjanovska, V. Spirov.

First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4. 06. 2016) Skopje, Republik of Macedonia

Бисфосфонатите кои се користат за третирање на остеоенекрозите како едно од заболувањата кај кои се користат, после екстракција на забите даваат промени на виличната коска каде биле изведени екстракциите на забите после поголем временски период. Во трудот се изнесени и превентивните мерки кои треба да се преземат и како треба да се третираат тие кога веќе се изманифестирале.

41. ФОЛИКУЛАРНИ ЦИСТИ КАЈ СТАЛНИ И МЛЕЧНИ ЗАБИ И НИВНО ХИРУРШКО ЗГРИЖУВАЊЕ (in extenso), Симјановска Љ. Марковска-Арсовска М. Бајевска, Симјановски С., Тодоровска Г. Physioacta (Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist) : Vol 10-No 1, 2016;97-104.

Целта на трудот е да се прикажат фоликуларни цисти кои може да се јават во двете дентиции, па и на хипердонтни забите како многу редок случај. Поради самата патологија и можните компликации кои може да се јават хируршкиот начин на решавање на цистите е начин на избор при што некогаш е индицирана и екстракција на забите. Патолошката верификација кај овие случаи е неопходна и најверодостојна за да се потврди првично поставената дијагноза.

42. ПРЕВЕНТИВА ВО ДЕТСКА СТОМАТОЛОГИЈА - ПРЕДУСЛОВ ЗА ЗДРАВЈЕ И БЛЕСКОТНА НАСМЕВКА, Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, К. Тодоровска, О. Кокочева, М. Марковска-Арсовска. Physioacta (Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist):Vol 10-No 1,2016; 105-111.

Целта на овој труд е да се укаже на важноста на имплементацијата на националната стратегија за превенција на орални заболувања кај деца од 0 до 14 год. во РМ, со која стратегија се постигнува добро орално здравје кај децата, а кариесот - како заболување на забите може да биде видно намален.

Со спроведување на превентивата во детската стоматологија може да се добијат идни генерации со добро како орално, така и комплетно здравје на цел организам.

43. CONSERVATIVE TREATMENT OF OSTEONECROSIS OF THE PATIENTS ON BISPHTOSPHTONATE THERAPY (in extenso)

Markovska-Arsovska M., Simjanovska Lj., Iliev A., Stojanovska I., Todorovska G., Arsovski Z. (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol.10 No.2 2016; 133-138).

Во последниве десетина година многу е голема застапеноста на употребата на бисфосфонатите во третман на остеопороза. Покрај позитивните бенефити, тие даваат несакани компликации како остеонекроза на виличните коски со кои се почесто се соочуваме во секојдневната практика. Во трудот авторите покрај разните случаи со остеонекротични промени, го опишуваат нивниот конзервативен третман со цел подобрување на општата состојба на организмот.

44. ПУШЕЊЕТО КАКО РИЗИК ФАКТОР ПРИ ИЗРАБОТКА НА ПРОТЕТИЧКИ РЕСТАВРАЦИИ НАД ИМПЛАНТИ (in extenso)

А. Мијоска, Б. Капушевска, Ј. Бајевска, Е. Бајрактарова-Валјакова, Н. Ставрева, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, К. Митиќ, В. Јуруковска-Шотаровска, С. Јовановски. (Македонски стоматолошки преглед, година 2016, број 2; 18-40).

Во овој ревијален труд авторите го посочуваат пушењето како ризик-фактор во осеоинтеграцијата на имплантите во коската, наведувајќи резултати од повеќе автори кои го проследиле овој проблем. Исто така истакнуваат дека од битно значење е и основата на имплантите да бидат покрај во здрава коскена и мекоткивна структура, бидејќи и супраструктурата на протетичката реставрација зависи од базата на поставените импланти.

45. CLINICAL EVALUATION OF TWO INFERIOR ALVEOLAR NERVE BLOCK TECHNIQUES (oralna prezentacija)

T. Stanishlevikj, Lj. Simjanovska (International Dental Student Congress 2017 Ljubljana Slovenija).

Во ова студентска презентација обработени се две техники на давање на мандибуларна анестезија, со нивните предности, време на давање, долготрајност, комфорност од страна на пациентите и почеток на дејствување на анестезијата. Трудот е финализиран со препорака за типот на давање на анестезијата според анализата која е направена.

46. METHODS FOR SUCCESSFUL TREATMENT OF DRY ALVEOLA (in extenso)

Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, M. Markovska-Arsovska, G. Todorovska, S. Simjanovska, Snezana Markovic Temelkova (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol. 11 No. 1 2017; 25-32).

Најчестата посекстракциона компликација која се среќава во стоматолошката практика секако дека е сува алвеола/алвеолит кој има мултикаузална етиологија. Во трудот авторите имат направена една статистичка анализа во однос на техниките со кои се третираат алвеолитот (во двегодишен период) и која од техниките дала најдобри резултати во санација на истиот.

47. LASER REMOVAL OF HYPERPLASTIC CHANGES IN THE ORAL CAVITY BY STAGES

LJ. Simjanovska, S. Simjanovski, N. Stavreva, M. Markovska-Arsovska, G. Todorovska, O. Kokoceva-Ivanovska.

16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21 – 23, septembar 2017 godine

Етапното отстранување на хиперплазиите во усната празнина локализирани на широка база или изразени како дупликации (дуплирани) со помош на ласерот често е неопходна постапка за да се избегне траумата, можните крварења и скратување на висината на алвеоларниот гребен кој е многу битен за изработка на идниот протетски надомест.

48. INFLUENCE OF ORAL MICROFLORA IN BRONJ DEVELOPMENT

M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, D. Popovska-Monevska, A. Kaftandjieva, N. Stavreva, Z. Arsovski.

16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21-23 septembar 2017 godine

Во овој научноистражувачки труд се истакнува значењето на оралната микрофлора која придонесува дополнително влошување на состојбата на инфламација и остеонекроза на виличните коски кај пациенти кои се третираат со бисфосфонати.

49. CORELATION BETWEEN DIFFERENT MARGINAL DESIGNS AND FRACTURE RESISTANCE AT ALL-CERAMIC RESTORATIONS IN POSTERIOR REGION

N. Stavreva, B. Kapusevska, A. Miovska, E. Zabakova-Bilbilova, O. Kokoceva-Ivanovska, Lj. Simjanovska.

16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21-23 septembar 2017 godine

Различните маргинални дизајни на препарација кај забите различно влијаат на цврстината на забот при мастикација и резистентност на фрактури. При ова иследување е утврдено дека камфер препарацијата дава подобри резултати во однос на препарација со стапалка.

50. BENEFITS OF PREVENTIVE MEASURES IN PEDIATRIK DENTISTRY IN CHILDREN OF SIXTH GRADE

G. Todorovska, Lj. Simjanovska, O. Kokoceva-Ivanovska, K. Todorovska, S. Simjanovska, S. Simjanovski.

16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21-23 septembar 2017 godine

Придобивката од едукација на децата во школската возраст за правилна исхрана и одржување на правилната хигиена значајно влијае во превенирање на кариесот во детската возраст и несакани екстракции на сталните заби.

51. CLINICAL EXAMINATION OF ORAL HYGIENE INDEX IN EARLY CHILDHOOD CARIES

O. Kokoceva-Ivanovska, E. Zabakova-Ivanovska, A. Miovska, N. Stavreva, Lj. Simjanovska, G. Todorovska.

16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21-23 septembar 2017 godine

Во оваа студија е следена корелацијата на оралната хигиена преку ОХИ индексот и почетните фази на кариозна иницијална лезија и суперфицијална форма пред и по топишно нанесување на флуорид. Секако дека оралната хигиена и диеталниот режим на исхрана имаат важна улога во намалување на меките слоеви и ОХИ индексот.

52. PRESERVATION OF THE ALVEOLA FOR IMPLANTING DENTAL IMPLANTS WITH RESORBA DENTAL (in exteso)

Lj. Simjanovska, A. Trajkovski, S. Simjanovski, F. Azizi, S. Simjanovska.

Revista Stomatologijike Shqiptare. Periodik I Fakultetit te Mjekesise Dentare; 44-46. 2017

Зачувувањето на алвеолата по естракција на забите за нивна идна имплантација е многу битна фаза во планот на протетската конструкција. За таа цел, нејзината презервација со RESORBA DENTAL дава одлични резултати, при што покрај ширината се зачувува скоро и истата висина, која е битен елемент за имплантирањето.

53. ORAL HEALTH - COMORBIDITY CORRELATION AT PROSTETIC GERIATRIC POPULATION IN MACEDONIJA

N. Stavreva, B. Kapusevska, A. Mioska, M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, O. Kokoceva Ivanovska.

IDJ International Dental Journal, Abstracts of the 105 th FDI World Dental Congress September 2017 Volume 67 Supplement 1

Дека оралното здравје е составен дел од целокупното здравје го потенцираат авторите на овој труд, при што вршат испитување кај 165 геријатриски случаи во компарација со 170 случаи во домашни услови, сите над 65-годишна возраст во однос на протетските помагала. Резултатите укажуваат дека оралното здравје кај геријатриските случаи е со сигнификантно незадоволително ниво во однос и на коморбидитетот во Македонија.

54. ФЛУОРИДИТЕ ДЕНЕС И НИВНАТА ПРИМЕНА КАЈ ДЕЦАТА

Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, К. Тодоровска, В. Амбаркова, М. Марковска-Арсовска

VOX DENTARII Септември 2017, информатор на Стоматолошка комора на Македонија, година 7 број 2

Во овој труд, авторите, покрај другите фактори кои влијаат за да се зачува здравјето на забите, ги посочуваат и флуоридите кои имаат улога во зачувување на здрави заби и убава насмевка. Исто така, го напомуваат и фактот дека употребата на флуоридите мора да биде во рамките на дозволеното, бидејќи и секое прекумерно давање доведува до негативни

ефекти.

55. ЗНАЧЕЊЕТО НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ ВО ПЕРИОД НА МЛЕЧНА ДЕНТИЦИЈА

Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, К. Тодоровска, О. Кокочева-Ивановска, Е. Жабокова-Билбилова.

VOX medicі, година XXV, број 96, октомври 2017

Здравјето на забите кај децата е непобитен фактор и за здравјето на организмот. Затоа уште од рано детство, како децата така и родителите би требало да се едуцираат како да се чуваат и одржуваат, лошите навики да се избегнуваат, редовно да се посетува нивниот стоматолог, да не се естрахираат кариозните први молари мислејќи дека може да се заменат, туку да се пломбираат.

АНЕКС 2 ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Љуба Станојко Симјановска

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

Научна област: орална хирургија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста	Поени
	Настава	
	Настава I циклус студии: 2010/2011, орална и максилофацијална хирургија II(3+4) 30% од наставата	0.54
	Настава I циклус студии 2006/2007 ургентни состојби (1+2)	0.18
	Настава I циклус студии 2006/2007 ургентни состојби со анестезија и реанимација (3+4)	0.54
	Настава I циклус студии стоматози 2011/12 (3+0) 30% од наставата	0.54

Настава I циклус студии стоматози 2014/15 (15+15) изборен предмет пациенти со ризик од оралнохируршки интервенции 30% од наставата	0.54
Настава I циклус студии стоматози 2015/16 (15+15) изборен предмет пациенти со ризик од оралнохируршки интервенции 30% од наставата	0.54
Настава I циклус студии стоматози 2016/18 (15+15) изборен предмет пациенти со ризик од оралнохируршки интервенции 30% од наставата	1.08
Настава I циклус студии забни техничари 2014/15 (3+0) 30%	0.54
Настава I циклус студии стоматолошки сестри 2014/15 (3+0) 30% од наставата	0.54
Настава I циклус студии стоматолошки сестри 2015/16 (3+0) 30% од наставата	0.54
Настава I циклус студии стоматолошки сестри 2016/17 (3+0) 30% од наставата (Контрола на преносливи инфекции)	0.54
Настава за специјализанти 2013/14	0.54
Настава за специјализанти 2014/15	0.54
Настава за специјализанти 2015/16	0.54
Настава за специјализанти 2016/17	0.54
Настава за специјализанти 2017/18	0.54
Настава во школи и работилници/курсеви - учесник	6
Вежби	
Вежби I циклус студии: 1996/97 - 2002/03 орална хирургија предклиника (2+3) × 2гр	18.9
Вежби I циклус студии: 1996/97 - 2002/03 орална хирургија клиника (1+3) × 2гр	18.9
Вежби I циклус студии: 1996/97 - 2002/03 орална хирургија клиника (0+3) × 2гр	18.9
Вежби I циклус студии: 2003/13 орална и максилофацијална хирургија I (1+3) × 2гр	27
Вежби I циклус студии: 2003/13 орална и максилофацијална хирургија II (3+4) × 2гр	36

Вежби I циклус студии: 2013/18 орална хирургија претклиника (1+3) x 2 гр	13.5
Вежби I циклус студии: 2013/18 орална хирургија 1 клиника (3+2) x 2 гр	9
Вежби I циклус студии: 2013/18 орална хирургија 2 клиника (1+3) x 2 групи	13.5
Вежби I циклус студии по анестезиологија и реанимација (1+1) неделен број на часови	0.9
Вежби I циклус студии - виши медицински сестри 2006/07 орална хирургија и стерилизација (3+4)	1.8
Консултација со студенти за сите предмети на кои им се изведува наставата (стоматолози)	2.8
Консултација со виши медицински сестри	0.04
Изработка на семинарски труд (ментор на семинарска работа на специјализанти)	1.35
Учесник во организација на изведување на птактичната настава (распоред за практична настава/вежби - две години)	1
Пакет-материјал за одреден предмет: компјутерски прашања за испитот по орална хирургија	5
Пакет-материјал за одреден предмет: компјутерски прашања за испитот по анестезиологија и реанимација	1.2
Консултации со студенти по дентална медицина на стоматолошки факултет	1.4
Консултации со студенти од високата школа за забни техничари	0.04
Консултации со студенти од високата школа за медицински сестри	0.04
Консултации со дипломирани стоматолози/стажанти	34
Ментор на теми на специјализанти за конгреси со коавторство во трудот (6)	6
Цитирано авторство во печатен труд (1)	1
Ментор на студентски теми (20)	20
Вкупно	247.0

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред бр.	Назив на активноста	поени
	<p>Магистериум: „Racionalna procenka na mo`nite alergiski i pseudo alergiski reakcii na lokalnite anestetici pri oralno-hirurški intervencii“.</p> <p>Докторат: „Рационална дијагностичка и прогностичка проценка на можните алергиски реакции на локални анестетици – in vivo и in vitro тестирања“</p> <p>Монографија: „In vivo и in vitro тестирања за можни алергиски реакции на локални анестетици“, Скопје 2011 –Љ. Симјановска. СР-Каталогизација во публикација Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ - Скопје. Монографијата е рецензирана во Билтен 1010 од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	<p>8</p> <p>4</p> <p>8</p>
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание:	
	<p>НЕКОИ АСПЕКТИ ВО ДИЈАГНОСТИКАТА И ТЕРАПИЈАТА НА ОДОНТОМИТЕ. Царчев П., Чортановски Љ., Величковски Б., Симјановска Љ. Макед. Стом. Прегл. 1991; 15(3-4): 81-6. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 591 од 26.И 1993 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА РАЗЛИЧНИ ТЕРАПИСКИ МОДАЛИТЕТИ ВО ТРЕТМАНОТ НА АКУТЕН ДЕНТАЛЕН АЛВЕОЛИТИС. Апостолова Г., Јанев Ј., Симјановска Љ., Пешевска С., Марковска М., Македонски стоматолошки преглед, Скопје 2005: 1-2; 84-88. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 944 од 16 јуни 2008 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	<p>2.4</p> <p>2.4</p>
	<p>УЛОГАТА НА ФЕМ 7 (хормонска терапија) ВО САНАЦИЈА НА КОСКЕНИТЕ ДЕФЕКТИ КАЈ ПОСТМЕНОПАУЗАЛНИ ЖЕНИ: РЕНДГЕНОЛОШКА И КОМПЈУТЕРСКА АНАЛИЗА. Симјановска Љ., Антоvsка В., Симјановски С., Македонски стоматолошки преглед, број 2, Скопје, 2006; 202-208. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010</p>	3.2

	<p>година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОПШТА АНЕСТЕЗИЈА И ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ. Симјановска Љ., Јаќимовиќ-Тасевска К., Македонски стоматолошки преглед, број 2, Скопје, 2006; 219-224. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ХРТ (ХОРМОН ЗАМЕСТУВАЧКА ТЕРАПИЈА) И ЗАРАСНУВАЊЕТО НА ОРАЛНОХИРУРШКИТЕ РАНИ КАЈ ПОСТМЕНОПАУЗАЛНИ ЖЕНИ. Љ. Simjanovska, S. Simjanovski, Apolonija Journal of Dentistry. Jubilar number - November 2008. 91-99. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	3.6 3.6
	<p>ЛОКАЛНИТЕ АНЕСТЕТИЦИ КАКО МОЖЕН ЕТИОЛОШКИ ФАКТОР ЗА ПРЕДИЗВИКУВАЊЕ НА АЛЕРГИСКА РЕАКЦИЈА. Љ. Симјановска, С. Симјановска, Apolonija Journal of dentistry. November 2009. 35-45. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	3.6
	<p>ХИРУРШКО-ПРОТЕТСКИ ТРЕТМАН НА ТОРУС МАНДИБУЛАРИС-(SURGICAL-PROSTHODONTIC TREATMENT OF TORUS MANDIBULARIS). Е. Јанкуловска, Љ. Симјановска, П. Јанкуловски. Apolonija Journal of dentistry. Мај 2011. 115-120. Трудот е рецензиран во Билтен 1010, од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	3.2
	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор:</p>	
	<p>Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор со и.ф.: DPT (DOSE PROVOCATIVE TEST) TEST FOR PROVING ALLERGIC REACTIONS TO LOCAL ANAESTHETICS Simjanovska Lj., Marsenić M., Simjanovski S., Makedonian Academy of Sciences and Arts. Section of Biological and Medical sciences. Cited in Index Medicus, Medline - Скопје 2009. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА ТЕЛОТО НА ПАРЦИЈАЛНАТА ФИКСНО ПРОТЕТИЧКА РЕСТАВРАЦИЈА ПРЕКУ ОРАЛНО ХИРУРШКИ ПРОТЕТИЧКИ ТРЕТМАН. Ј. Бајевска, Љ. Симјановска, Ј. Бајевска, Б. Бајевска-Стефаноска, Apolonija Journal of Dentistry (Стоматолошко списание) 13-26. 151-157, ноември 2011. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	6.275 3.6

	<p>ПРЕТПРОТЕТИЧКО ОБЛИКУВАЊЕ НА АЛВЕОЛАРНОТО ПРОДОЖЕНИЕ СО ВГРАДУВАЊЕ НА АЛОПЛАСТИЧЕН МАТЕРИЈАЛ. Lj. Simjanovska, E. Jankulovska, S. Simjanovski, V. Jankulovska, M. Velevska, Apoloniја 14 •27, Stomatolosko spisanie, мај 2012: br. 27; 119-122. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	3.6
	<p>ЛАСЕРСКИ ТРЕТМАН НА ХИПЕРПАЗИИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД НЕСООДВЕТНИ МОБИЛНИ ПРОТЕТСКИ ИЗРАБОТКИ. Е. Јанкуловска, Љ. Симјановска, С. Петкова, Н. Јанева, В. Јанкуловска, Apoloniја 14 • 27, Stomatolosko spisanie, мај 2012: бр. 27; 113-117. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	3.6
	<p>IMPLEMENTATION OF ANTIBIOTICS IN DENTAL IMPLANTANTS- YES OR NO? Nikolovski B., Radojkova-Nikolovska V., Popovska M., Simjanovska Lj. Physioacta (Journal of Macedonian Association of Physiologist and Anthropologist) Vol. 7, No.1 2013; 93-102. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОРАЛНОХИРУРШКО И ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ХИПЕРПАЗИИТЕ - КАКО РЕЗУЛТАТ НА ФИКСНА ПРОТЕТСКА КОНСТРУКЦИЈА. Љ. Симјановска, Ј. Бајевска, С. Симјановски Apoloniја 15* 30, Stomatolosko spisanie, мај 2013, број 30; 111-116.</p> <p>THE LEVEL OF CALCIUM AND PHOSPHATE IN THE INITIAL LESION OF A CARIES BEFORE AND AFTER THE TOPICAL FLUORIDE TREATMENT (in extenso). Kokoceva-Ivanovska O., Radojkova-Nikolovska V., Zabakova-Bilbilova E., Ambarkova V., Simjanovska Lj. Physioacta Journal of Makedonian Association of Physiologist and Antropologist 2013. Vol 7, No1; 85-91.</p>	3.6 4.8 3.6
	<p>КЛИНИЧКИ АСПЕКТИ НА ЦИРКОНИУМ ОКСИДНА КЕРАМИКА (CLINICAL ASPECTS OF ZIRCONIUM OXIDE CERAMICS).</p> <p>J. Bajevska, J. Bajevska, B. Bajevska-Stefanovska, Lj. Simjanovska, Македонски стоматолошки преглед, број 1-2, 2015 година; 20-29.</p> <p>ФОЛИКУЛАРНИ ЦИСТИ КАЈ СТАЛНИ И МЛЕЧНИ ЗАБИ И НИВНО ХИРУРШКО ЗГРИЖУВАЊЕ. Симјановска Љ., Марковска Арсовска М, Бајевска, Симјановски С., Тодоровска Г. (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol. 10, No.1 2016; 97-104)</p>	3.6 3.6

	<p>ПРЕВЕНТИВА ВО ДЕТСКА СТОМАТОЛОГИЈА - ПРЕДУСЛОВ ЗА ЗДРАВЈЕ И БЛЕСКОТНА НАСМЕВКА. Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, К. Тодоровска, О. Кокочева, М. Марковска-Арсовска, (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol.10, No.1, 2016; 105-111.</p>	3.6
	<p>ПУШЕЊЕТО КАКО РИЗИК ФАКТОР ПРИ ИЗРАБОТКА НА ПРОТЕТИЧКИ РЕСТАВРАЦИИ НАД ИМПЛАНТИ.</p> <p>А. Мијоска, Б. Капушевска, Ј. Бајевска, Е. Бајрактарова-Валјакова, Н. Ставрева, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, К. Митиќ, В. Јурукоска-Шотаровска, С. Јовановски. (Македонски стоматолошки преглед, година 2016, број 2; 18-40).</p>	2.4
	<p>CONSERVATIVE TREATMENT OF OSTEONECROSIS OF THE PATIENTS ON BISPHOSPHONATE THERAPY.</p> <p>Markovska Arsovska M., Simjanovska Lj., Iliev A., Stojanovska I., Todorovska G., Arsovski Z. (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol.10, No.2 2016; 133-138).</p>	2.4
	<p>METHODS FOR SUCCESSFUL TREATMENT OF DRY ALVEOLA.</p> <p>Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, M. Markovska-Arsovska , G. Todorovska , S. Simjanovska, Snezana Markovic-Temelkova, (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists Physioacta Vol. 11 No. 1 2017; 25-32).</p>	3.4
	<p>PRESERVATION OF THE ALVEOLA FOR IMPLANTING DENTAL IMPLANTS WITH RESORBA DENTAL.</p> <p>Lj. Simjanovska, A. Trajkovski, S. Simjanovski, F. Azizi, S. Simjanovska, Revista Stomatologjike Shqiptare. Periodik I Fakultetit te Mjekesise Dentare; 44-46. 2017.</p> <p>ФЛУОРИДИТЕ ДЕНЕС И НИВНАТА ПРИМЕНА КАЈ ДЕЦАТА.</p> <p>Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, К. Тодоровска, В. Амбаркова, М. Марковска-Арсовска.</p> <p>VOX DENTARII, септември 2017, информатор на Стоматолошка комора на Македонија, година 7, број 2.</p>	3.6
	<p>ЗНАЧЕЊЕТО НА ОРАЛНОТО ЗДРАВЈЕ ВО ПЕРИОД НА МЛЕЧНА ДЕНТИЦИЈА.</p>	2.4

	Трудот е рецензиран во Билтен 763 од 29 септември 2000 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.	
	<p>BIOSTIMULATING LASER IN TREATMENT OF TRIGIEMINAL NEURALGIA. 2nd Congress of the Balkan Stomatological Society (book of Abstracts). Peeva M., Janev J., Grnčarovski A., Simjanovska Lj. Belgrade, April 2-5, 1997: Balkan Stomatological Society 1997; 116 Трудот е рецензиран во Билтен 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентација)</p> <p>THERAPY ASPECTS OF TRAUMATIC LUXATION AND EXPULSION OF FRONTAL TEETH. Dimova C., Janev J., Carcev P., Velickovski B., Simjanovska Lj., Popovska M., Kanurkova L. 2nd Congress of the Balkan Stomatological Society (book of Abstracts). Belgrade, April 2-5, 1997: Balkan Stomatological Society . Трудот е рецензиран во Билтен 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>GUIDED OSSEUS REGENERATION OF BONE DEFECTS USING CERAMIC GRAFT MATERIALS. Peeva M., Pisevska N., Simjanovska Lj. 3th Congress of the Balkan Stomatological Society 1998, Sofia; 103. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763 од 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	ORAL-SURGERY INTERVENTIONS WITH GENERAL ANESTHESIA. Simjanovska Lj. , Dimitrovski O., Pisevska N., Apostolova G., 4th Congress of the Balkan Stomatological Society (Proceedings). Istambul: Balkan Stomatological Society 1999; 190. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1.5
	УПОТРЕБАТА НА АЛВОЖИЛ ПРИ ТРЕТМАН НА АЛВЕОЛИТИС. Simjanovska Lj. , Janev J., Janev E. 5th Congress of th Balkan Stomatological Society (Abstracts) Thessaloniki: Balkan Stomatological Society 2000; Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1.5
	<p>ALTERACIONES OF ORAL MUCOSAE TISSUE INDUCED BY ANTIHYPERTENSIVE MEDICATIOS. Peeva M., Pisevska N., Perkovska M., Janev E., Simjanovska Lj. 6th Congress of Balkan Stomatological Socery. Rromania - Bucharest; abstracts 2001; 142. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>ALIGMENT OF MAXILLARY IMPACTED CANINES WITH FIXED</p>	<p>1</p> <p>1</p>

	<p>ORTHODONTIC APPLIANCES CASE REPORT. Maneva M., Zuzelova M., Simjanovska Lj. 6th Congress of Balkan Stomatological Sociery. Romania-Bucharest; abstracts 2001; 165. Трудот е рецензиран во билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	
	<p>EVULATION OF SUSPECTED ALLERGIC REACTION TO LOCAL ANESTETICS TROUGH THE ORAL-SURGICAL TREATEMENT 7th Congess of the Balkan Stomatological Society. Kusadasi-Turkey Proceeding of BaSS 2002; 159. Симјановска Љ., Балабанова-Стефанова М., Јанев Ј., Апостолова Г. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1.5
	<p>ALLERGIC REACTIONS TO LOCAL ANESTETICS AND ORAL SURGICAL TREATEMANTS IN THE CHILD AGE. Simjanovska Lj., Apostolova G., Markovska M. MSA- Macedonian association of Anesthesiology Faculty of medicine, University St. Cyril and Methodiys. Voena Bolnica 21,22,23 March 2003, Skorje; 38. Трудот е рецензиран во Билтен 876 од 1 јули 2005 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентација)</p> <p>HISTOMORPHOMETRIC EVALUATION OF HUMAN BONE DEFECTS TREATED WITH GRAFT MATERIAL-PILOT STUDY. Marija Peeva, Janevska V., Pisevska N., Gerasimova S., Kacarska M., Ljuba Simjanovska. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 55. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 893 од 15. III 2006 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1.5 1
	<p>COMPARATIVE ANALISIS TO THE DIFFERENT THERAPY TREATMENTS DURING THE ACUTE DENTAL ALVEOLITIS. Apostolova G., Janev J., Simjanovska Lj., Markovska M., Grnčarovski A., Stamenkovski T. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 56. Трудот е рецензиран во Билтен 876 од 1 јули 2005 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1
	<p>COMPARASION BETWEEN SHEAR BOND STRENGTH IN USE OF ADHESIVE EXCITE AND SELF-ETCHING ADHESIVE Adhe SE. Stojanovska V., Stevanović M., Rendzova V., Muratovska I., Karanfilović V., Simjanovska Lj. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 145-146. Трудот е рецензиран во Билтен 876 од 1 јули 2005 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p> <p>FEM 7 AND SANTIION OF BONE DEFECTS IN POSTMENOPAUSAL WOMEN (RTG AND COMPUTER ANALISIS). Simjanovska Lj., Antovska V. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 146. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 893 од 15. III 2006 год. на</p>	1 2

	<p>Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p> <p>MENAGEMENT OF DPT (TEST) FOR SKIN ALERGY TEST OF LOCAL ANESTETICS. Simjanovska Lj., Markovska M., Apostolova G., Peeva M., Stojanovska V., Nestorovski V. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; 146. Трудот е рецензиран во Билтен 876 од 1 јули 2005 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p>	2
	<p>FOLLICULAR CYST OF MANDIBLE PREMOLAR-CASE REPORT. Jacimovic-Tasevska K., Simjanovska Lj., Marolov Lj., Maneva M. BaSS 9TH Congres of Balkan Stomatological Society Ohrid, 13-16 May 2004; Трудот е рецензиран во Билтен 878 од 9. 2005 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентација).</p> <p>CLINICAL EXAMINATION OF DRY SOCKET APPEARANCE DEPENDENCY ON SMOKING. M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, Z. Arsovski, K. Jakimovic-Tasevska, (Skopje) Macedonija 10th Congress of the BaSS Belgrade, May 2005. (Abstract book); 57. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 893 од 15.III 2006 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, (постер- презентација).</p>	1 1
	<p>C-REACTIVE PROTEIN AND OVERALL HEALTH. Lj. Simjanovska, G. Apostolova, M. Markovska-Arsovska, Z. Tripunovski (Skopje) Macedonia. 10th Congress of the BaSS Belgrade, May 2005. (Abstract book); 58. Трудот е рецензиран во Билтен 876 од 1.7.2005 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).</p> <p>EPULIS GIGANTOCELULARAE IN EDENTOLOUS JAW (CASE REPORT). K. Jakimovic-Tasevska, Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, Lj. Marolov, D. Popovski, Macedonija 10th. Congress of the BaSS Belgrade, May 2005 . (Abstract book); 62. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 892 од 2006 год. на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер-презентација).</p>	1.5 1
	<p>MULTIDISCIPLINARY APPROACH IN ADULT PATIENTS: A CASE REPORT. B. Dzipunova, V. Radojkova-Nikolovska, J. Gjorgova, Lj. Simjanovska (Skopje) Macedonija. 10th Congress of the BaSS Belgrade, May 2005 . (Abstract book);48. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 892 од 2006 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер-презентација).</p> <p>PENICILLIN ALLERY IN ASTHMATIC AND NONASTHMATIC SUBJECTS. Z. Stojanovski, J. Minov, Lj. Simjanovska. Healt Center, Skopje, Fakulty of Dentistry Skopje, RM. 1st Congress of the Association doctors GP/FM South-East Europe (AGP/FM SEE), Ohrid, June 2006. Republic of Macedonia.</p>	1 1

	<p>(Abstract book); 105. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер-презентација).</p> <p>ДЕНТОГЕНИ ФОКУСИ И НИВНО РЕШАВАЊЕ. Симјановска Љ., Јакимовик-Тасевска К., Симјановски С., Спиоров В. 3. конгрес по превентивна медицина на Македонија - со меѓународно учество, октомври 2006, Охрид, Република Македонија. (Зборник на резимеа); 47. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).</p>	1.5
	<p>С-РЕАКТИВЕН ПРОТЕИН (С-РР) И ЗДРАВЈЕТО. Јакимовиќ- Тасевска К., Симјановска Љ., Симјановски С. 3. конгрес по превентивна медицина на Македонија - со меѓународно учество, октомври 2006, Охрид, Република Македонија. (Зборник на резимеа); 47. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).</p> <p>ЗАПЕЧАТУВАЊЕ НА ФИСУРИ НА МОЛАРИ И ПРЕМОЛАРИ КАЈ ДЕЦАТА. Тодоровска Г., Симјановска Љ. IV конгрес на стоматолози од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006. (Зборник на апстракти); 1 Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p>	1 1
	<p>РАДИОГРАФСКА ПРОЦЕНКА НА ЕРУПЦИЈА НА МАКСИЛАРНИТЕ КАНИНИ. Курчиева-Чучкова Г., Поп Стефанов-Трповска М., Манева М., Симјановска Љ. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006. (Зборник на апстракти); 32. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1
	<p>УЛТРАСТРУКТУРАТА НА АТХЕЗИВНАТА ПОВРШИНА ПОД АТХЕЗИВНИОТ СИСТЕМ ПРИ УПОТРЕБА НА ПОДЛОГА ОД КАЛЦИУМ ХИДРОКСИД. Стојановска В., Поповска Л., Муратовска И., Ренцова В., Симјановска Љ., Кипровски М. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006 (Зборник на апстракти); 40-41. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер- презентација).</p> <p>ОРТОДОНТСКО-ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАН МАКСИЛАРЕН КАНИН - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ. Манева М., Зужелова М., Симјановска Љ., Манев И. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006. (Зборник на апстракти); 33. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1 1

	<p>ХИПЕРДОНЦИЈА И НИКНУВАЊЕ НА ПОСТОЈАНИТЕ ЗАБИ. Јакимовиќ-Тасевска К., Симјановски С., Апостолова Г., Симјановска Љ., Манева М. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006. (Зборник на апстракти); 45. Трудот е рецензиран во Билтен бр.949 од 1 октомври 2008 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, (постер презентација).</p>	1
	<p>ХИПЕРПЛАЗИИТЕ И НИВНОТО ОРАЛНО-ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ. Симјановска Љ., Бајевска Ј., Стојановска В., Симјановски С., Пеева М., Курчиева Г. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2006. (Зборник на апстракти); 46. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентаци).</p>	1.5
	<p>ОДОНТОГЕНАТА ИНФЕКЦИЈА И МАКРОЛИДИТЕ КАКО ЛЕК НА ИЗБОР КАЈ ПАЦИЕНТИ АЛЕРГИЧНИ НА ПЕНИЦИЛИН. Јакимовиќ-Тасевска К., Симјановска Љ., Марковска-Арсовска М., Симјановски С., Арсовски З. IV конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 2006. (Zbornik na apstrakti); 46. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).</p>	1
	<p>PREPROSTHETIC SOLVING A TORUS MANDIBULARIS. Simjanovska Lj., Jankulovska E., Jakimovik-Tasevska K., Simjanovski S., Markovska M. 11th Congres of the BaSS, Sarajevo, May 2006. (Abstract book); 125 . Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p>	1.5
	<p>EPULIS GIGANTOCELLULARIS- A CASE REPORT. Popovska-Gdorovska M., Kacarska M., Simjanovska Lj., Spirov V., Jovanovski I. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006 Ohrid. Republik of Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, (постер презентација).</p>	1
	<p>EPULIS FIBROMATOSUM (CASE REPORT). Simjanovska Lj., Jaćimović-Tasevska K., Simjanovski S., Popovska M., Gerasimova S. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006, Ohrid. Republic of Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје (постер презентација).</p>	1.5
	<p>LOCAL COMPLICATION CAUSED BY IMPACTED LOWER SECOND MOLAR. Gerasimova S., Peeva M., Simjanovska Lj., Pisevka N., Josifov D. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006, Ohrid. Republic of Macedonia.</p>	1

	Трудот е рецензиран во Билтен бр. 945 од 1.7.2008 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	
	AUTOLOGOUS PLATELET RICH PLASMA FOR LOKAL APPLICATION IN JAW BONE REGENERATION. Peeva M., Janeva V., Gerasimova S., Simjanovska Lj. , Grnčarovski A. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006, Ohrid. Republic of Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 945, од 1.7.2008 год на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	INADEQUATE AND WRONG TIMED THERAPY-REASON FOR EXTRACTION OF IMPACTED TEETH (CASE REPORT). Jaćimović-Tasevska K., Simjanovska Lj. , Simjanovski S., Popovski D. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006, Ohrid. Republik of Macedonia: Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентација).	1
	THE USAGE OF SURGIPLASTER G170 MATHERIAL IN THE TREATMENT OF MAXILLARY RESIDUAL CYST (CASE REPORT). Apostolova G., Velevska D., Simjanovska Lj. First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery With Internacional Partipation. 25-27 May 2006, Ohrid. Republik of Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 949 од 1 октомври 2008 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	ORAL SURGERY-PROSTODONTIC TREATMENT DURING BRIDGE-CONSTRUCTION FABRICATION, J. Bajevska, Lj. Simjanovska. 12 th Congres of the BaSS Istanbul, Turkiye 12-14 April 2007. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).	1
	ЛОКАЛНИТЕ АНЕСТЕТИЦИ КАКО МОЖЕН ФАКТОР ЗА ПРЕДИЗВИКУВАЊЕ НА АЛЕРГИСКА РЕАКЦИЈА (LOKAL ANESTHETICS AS POSSIBLE ETIOLOGICAL FACTOR CAUSING AN ALERGICAL REACTION). Lj. Simjanovska , S. Simjanovski. Internacional Congres „Dentistri Today“. 18,19,20 April 2008 Struga, Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	2
	ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА РИЗИК ОД ПРОФИЛАКСА СО ИНКРИМИНИРАЧКИ АГЕНС (RISK EVALUATION OF ANAFILAXA-RISK INDEX) WITH THE INCREMENT AGENCE). Lj. Simjanovska , K. Jacimovic-Tasevska, S. Simjanovski, M. Markovska-Arsovska. Internacional Congres „Dentistri Today. 18,19,20 April 2008 Struga, Macedonia. Трудот е	2

	рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	
	ОДОНТОГЕНАТА ИНФЕКЦИЈА И МАКРОЛИДИТЕ КАКО ЛЕК НА ИЗБОР КАЈ ПАЦИЕНТИ АЛЕРГИЧНИ НА ПЕНИЦИЛИН (ODONTOGENIC INFECTION AND MACROLIDES SUCH AS SHOSE DRUG BY PATIENTS ALLERGIC ON PENICILLINE. К. Jacimovic-Tasevska, Lj. Simjanovska , М. Markovska-Arsovska, S. Simjanovski. Internacional Congres „Dentistri Today“. 18,19,20 April 2008 Struga, Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	ИНЦИДЕНЦА НА ПОЈАВА НА АЛВЕОЛИТИС СИКА КАЈ ПУШАЧИ (THE INCIDENCE OF ALVEOLITIS SICCA TO THE SMOCERS). М. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska , Z. Arsovski, S. Simjanovski, К. Jacimovic-Tasevska. Internacional Congres „Dentistri Today“. 18,19,20 April 2008 Struga, Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	ХРТ (ХОРМОНСКА ЗАМЕСТИТЕЛНА ТЕРАПИЈА) И ЗАРАЧУВАЊЕТО НА ОРАЛНО-ХИРУРШКИТЕ РАНИ КАЈ ЖЕНИ ВО ПОСТМЕНОПАУЗА (HRT-HORMON REPLESEMENT TERAPEY) OF ORAL HIRURGIC WOUNDS AT WOMEN IN MENOPAUSE. Lj. Simjanovska , S. Simjanovski. Internacional Congres „Dentistri Today“ 18,19,20 April 2008, Struga, Macedonia. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	2
	THE ORTODONTIC-SURGICAL APPROACH IN REINPLANTING IMPACTED MAXILLARY CANINES. Saliu F., Gjorgova J., Simjanovska Lj. , Mehmeti B., Aleksova P., Rexhepi A. Shoqata e Stomatologeve te Kosoves. Libri i AAbstrakteve. 2008. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	1
	NOVOCOR PLUS - ВЕШТАЧКА КОСКА ЗА САНАЦИЈА НА КОСКЕНИТЕ ДЕФЕКТИ. Симјановска Љ. , Симјановски С., Димитровски О., Јачимович-Тасевска Кристина. Зборник на апстракти. V - конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	2
	СОВРЕМЕНИ ДИЈАГНОСТИЧКИ МЕТОДИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА АЛЕРГИСКИ РЕАКЦИИ НА ЛОКАЛНИ АНЕСТЕТИЦИ. Симјановска Љ. , Симјановски С., Пеова С., Марковска-Арсовска М. Зборник на	2

	<p>апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p> <p>МЕЗИОДЕНС КАКО ПРИЧИНА ЗА ПОЈАВА НА МЕДИЈАЛНА ДИЈАСТЕМА (ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ) М. Марковска-Арсовска, З. Арсовски, Љ. Симјановска, С. Симјановски. Зборник на апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>ФЛУОРИДИ ВАЖЕН ФАКТОР ВО ПРЕВЕНЦИЈА НА КАРИЕС КАЈ ДЕЦАТА. Д. Влатковиќ, Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, В. Стошиќ, Е. Гелева. Зборник на апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p>	1
	<p>ЛАСЕРСКИ ТРЕТМАН НА ПРОТЕТСКИ ИНДИЦИРАНА ФИБРОЗНА ХИПЕРПЛАЗИЈА. Поповска М., Кацарска М., Симјановска Љ. Зборник на апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>МИКРОБИОЛОШКИ АСПЕКТИ НА РАДИКУЛАРНИТЕ ЦИСТИ. О. Димитровски, Љ. Симјановска, С. Стефановски. Зборник на апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>УПОТРЕБА НА FOTONA LASER-ОТ ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА. Симјановска Љ, Миновска А., Симјановски С., Поповска М., Курчиева Г. Зборник на апстракти. V конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. 10-13 септември 2009, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер).</p>	1 1 1.5
	<p>FOLLICULAR CYST OF MANDIBULE PREMOLAR-CASE REPORT. Lj. Simjanovska, M. Maneva, G. Curcieva-Cuckova, S. Simjanovski. 1st Congress of the orthodontic society. 21-24 May 2009. Ohrid. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер- презентација)</p>	1.5

	TRETMENT OF IMPACTED MAXILLARY CENTRAL INCISORS-CASE REPORTS. M. Maneva, Lj. Simjanovska , G. Curcieva-Cuckova, I. Manev, G. Kovacevska. 1 st Congres of the orthodontic society. 21-24 May 2009. Ohrid. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, (постер- презентација).	1
	<p>RADIOGRAPHIC EVALUATION OF DENTAL AGE DETERMINE THEECTOPIC POSITION OF MAXILLARY CANINES. G. Curcieva- Cuckova, M. Maneva, Lj. Simjanovska, I. Kirovski, Lj. Jolevski. 1st Congres of the orthodontic society. 21-24 May 2009. Ohrid. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>APPLYING LASER IN ORAL SURGERY. Simjanovska Lj., Simjanovski S., Sadiku A. Kongresi I Nderkombetar mbareshqiptar i Stomatologjise. 29-31 tetor 2009. Tirane, Shqiperi. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>EXAMININ CRP AND PREVENTION OF INFECTIOUS DISEASES. Simjanovska Lj., Simjanovski S., Sadiku A. Kongresi I Nderkombetar mbareshqiptar i Stomatologjise. 29-31 tetor 2009. Tirane, Shqiperi. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје (постер презентација).</p>	1 1.5 1.5
	MACROLIDE ANTIBIOTICS AS DRUG OF CHOICE IN PATIENTS ALLERGIC TO PENICILLIN. Simjanovska Lj , Simjanovski S, Rexhepi A. Kongresi I Nderkombetar mbareshqiptar i Stomatologjise. 29-31 tetor 2009. Tirane, Shqiperi. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 990 од 15 јули 2010 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ (усна презентација).	2
	SOFT TISSUE CHANGE AFTER EXTRACTION AND NON AXTRACTION II/2 TRETMENT. Rexhepi S., Rexhepi A., Ismani A., Simjanovska Lj. Kongresi I Nderkombetar mbareshqiptar i Stomatologjise. 29-31 tetor 2009. Tirane, Shqiperi. Трудот е рецензиран во Билтен 990 од 15 јули 2010 година на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	PRIMENATA NA FOTONA LASEROT VO ORALNATA HIRURGIJA. Lj. Simjanovska , M. Markovska-Arsovska, S. Simjanovski, M. Popovska, M. Kostoska. Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес, 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен 1010 od 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	2
	АЛТЕРНАТИВНИ ЛЕКОВИ КАЈ ПАЦИЕНТИ АЛЕРГИЧНИ НА β	1

	ЛАКТАМСКИТЕ АНТИБИОТИЦИ. С. Симјановски, Љ. Симјановска , К. Јачимович-Тасевска, А. Трајковски. Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес, 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен 1010 од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).	
	ВЕРТИКАЛНА ХИПОТРОФИЧНА ПРОМЕНА НА КОНДИЛОИДНИОТ ПРОЦЕСУС КАЈ СКЕЛЕТНА II/I КЛАСА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ. А. Реџеми, А. Исмани, Љ. Мустафа, С. Реџеми, Б. Ахмети, Љ. Симјановска . Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес. 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен 1010 од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	ОРТОДОНТСКО ТРЕТИРАЊЕ НА СЛУЧАЈ СО ОЛИГОДОНЦИЈА НА ПЕРМАНЕНТНИ. Ф. Сали, Б. Мехмети, С. Најденоска, Х. Мехмети, А. Исмаили, Б. Сали, Љ. Симјановска . Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес. 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен 1010 од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација). АПЛИКАЦИЈА НА ВІО OSS АЛОПЛАСТИЧЕН МАТЕРИЈАЛ КАЈ ФОЛИКУЛАРНА ЦИСТА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ. М. Костоска, Љ. Симјановска , С. Симјановски, А. Алиу, А. Реџеми, Ф. Сали. Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес. 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен 1010 од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1 1
	ПРЕКУБРОЕН ИМПАКТИРАН ДОЛЕН МОЛАР - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ. Љ. Симјановска , С. Симјановски, А. Трајковски, Б. Кочов, Р. Манасиев, А. Садику. Меѓународен конгрес - Стоматологијата денес. 29,30,31 мај 2010, Струга, Македонија. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1010, од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1.5
	ALLERGY TESTING IN PATIENTS SUSPECTED TO LOCAL ANESTHETICS ADVERSE REACTIONS. Marsenic M., Simjanovska Lj. , Stoleski S., Mijakovski D. XXIX EAACI Congress 2010. London, United Kingdom. Трудот е рецензиран во Билтен 1010, од 15 јуни 2011 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).	1
	PRE-PROSTHETIC SHAPING OF THE ALVEOLAR PROCESS WITH IMPLEMENTATION OF ALLOPLASTIC MATERIALS. Lj. Simjanovska , E. Jankulovska, S. Simjanovski, V. Jankulovska, M. Velevska. 16 th Congress of the BaSS. Jurnal of Oral Rechabilitation, Bukures, Romanija 28-30 April, 2011. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1010 од 15 јуни 2011 година на	1.5

	во Скопје.	
	<p>ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА - РЕШЕНИЕ ЗА ПОДОБРО ОРАЛНО ЗДРАВЈЕ КАЈ ДЕЦАТА (PREVENTIVE DENTISTRY- SOLUTIO FOR BETTER ORAL HEALTH FOR CHILDREN) (усна презентација). Г. Тодоровска, Љ. Симјановска, Виолета С. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ИНТРАОСЕАЛЕН НЕУРИЛЕМОМ НА МАНДИБУЛАТА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ - (INTRAOSSEOUS NEURILEMOMA (SCHWENNOMA) OF THE MANDIBULE - A CASE REPORT - (усна презентација). П. Серафимовски, С. Идоска, Р. Пецаноски, Љ. Симјановска. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>НОВИНИ ВО ПЕРИАПИКАЛНАТА ХИРУРГИЈА КАЈ ДЕНТАЛНИТЕ ИМПЛАНТИ (INOVATION DENTAL IMPLANT PERIAPICAL SURGERY) (усна презентација). Б. Николовски, В. Радојкова-Николовска, Љ. Симјановска, М. Петков. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p>НЕИНВАЗИВНА ЕСТЕТСКА ПОСТОРТОДОНТСКА РЕСТАВРАЦИЈА КАЈ ПАЦИЕНТ СО ИМПАКЦИЈА НА МАКСИЛАРЕН ЦЕНТРАЛЕН ИНЦИЗИВ (NON-INVASIVE AESTHETIC POSTORTHOdontHIC RESTORATION IN A PATIENT WITH MAXILARY CENTRAL INCISOR IMPACTION) (постер презентација). Н. Тошеска-Спасова, Б. Џипунова, Ј. Ѓоргова, Н. Митева, Љ. Симјановска, З. Спасов. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ТРЕТМАН НА ИМПАКЦИЈА И ТРАНСПОЗИЦИЈА НА МАКСИЛАРЕН КАНИН И ЛАТЕРАЛЕН ИНЦИЗИВ (MANAGEMENT OF AN IMPACTED AND TRANSPOSED MAXILLARY CANNINE AND LETERAL INCISOR) (постер презентација). М. Манева, И. Манев, Љ. Симјановска, Љ. Јоловски. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“</p>	<p>1</p> <p>1</p>

	<p>во Скопје.</p> <p>ЛАСЕРСКИ ТРЕТМАН НА МУКОКЕЛА (LASER TREATMENT OF MUCOCELE) (постер презентација). С. Симјановски, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, М. Поповска-Ѓоровска, Б. Николовски, VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ЕКСТРАКЦИЈА НА ИМПАКТИРАНИ ЗАБИ ПРЕД ОСТРАНУВАЊЕ НА ФИКСЕН ОРТОДОНТСКИ АПАРАТ (EXTRACTION OF IMPACTED TEETH BEFORE REMOVING ORTHODONTIC FIXED APPLIANCE) (постер презентација). Љ. Симјановска, С. Ристеска, Р. Димовска, Н. Спасова, С. Симјановски. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОРАЛНО ХИРУРШКИ КОМПЛЕМЕНТАРЕН ТРЕТМАН НА МАКСИЛАРЕН ПРВ МОЛАР ПО НЕУСПЕШНА ЕНДОДОНТСКА ТЕРАПИЈА (SURGICAL COMPLEMENTARY TREATMENT MAXILLAR FIRST MOLAR AFTER UNSUCCESS FUL ENDODONTIC THERAPY) (постер презентација). М. Штерјовски, Љ. Симјановска, М. Марковска-Арсовска, В. Војновска. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	<p>1</p> <p>1.5</p> <p>1</p>
	<p>ПРЕКУБРОЈНИ ЗАБИ-ПРИЧИНА ЗА ОДЛОЖЕНО НИКНУВАЊЕ НА ПЕРМАНЕНТНИТЕ ЗАБИ (SUPERNUMERARY TEETH-REASON FOR DEALY ERUPTION OF PERMANENT TEETH) (постер презентација).</p> <p>М. Марковска Арсовска, М. Поп Стефанова, Љ. Симјановска, З. Арсовски, С. Симјановски. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОТСТРАНУВАЊЕ НА ЛАБИАЛЕН ФРЕНУЛУМ СО Ег: \YAG ЛАСЕР REMOVAL OF LABIAL FRENULUM WITH Ег:YAG LASER (постер презентација). М. Поповска-Ѓороска, М. Кацарска, Љ. Симјановска, В. Спиров. VI конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 мај 2012. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	<p>1</p> <p>1</p>

	<p>ANTIBIOTIC PRO-PHYLAXIS AT DENTAL IMPLANTS (усна презентација). NIKOLOVSKI BRUNO, RADOJKOVA NIKOLOVSKA VERA, SIMJANOVSKA LJUBA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>USAGE OF THE LASER IN THE THERAPY OF THE SOFT TISSUE IN THE ORAL CAVITY (усна презентација). LJUBA SIMJANOVSKA, MIRJANA MARKOVSKA-ARSOVSKA, NATASHA TOSHEVSKA, SIMONA SIMJANOVSKA, KRISTINA JACIMOVIC TASEVSKA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	2
	<p>DYSOSTOSIS CLEIDOCRANIALIS (CLEIDOCRANIAL DYSPLASIA): A CASE REPORT (усна презентација). NATASA TOSESKA-SPASOVA, BILJANA DZIPUNOVA, LJUBA SIMJANOVSKA, JULIJANA GJORGOVA , ZORAN SPASOV. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>RESECTIVE TECHNIQUE AT RETROGRADE PERI-IMPLANTITIS IN ADJACENT MAXILLARY IMPLANTS (постер презентација). RADOJKOVA-NIKOLOVSKA V., SIMJANOVSKA LJ., ILIEV I., MIHAILOVA E., SIMJANOVSKI S. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1 1
	<p>POST EXTIRPATION AUGMENTING OF BONE DEFECT FROM RESIDUAL CYST (постер презентација). KRISTINA JACIMOVIC-TASEVSKA, SINISHA SIMJANOVSKI, MIRJANA MARKOVSKA-ARSOVSKA, SIMONA SIMJANOVSKA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>RESULT OF PROSTHETIC CONSTRUCTION (постер презентација). SINISHA SIMJANOVSKI, LJUBA SIMJANOVSKA, JAGODA BAJEVSKA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>HYPERDONTIA AND ERUPTION OF THE PERMANENT TEETH (постер презентација). LJUBA SIMJANOVSKA, BILJANA DJI-PUNOVA, BRUNO NIKOLOVSKI, OLGA KOKOCEVA-IVANOVSKA,</p>	1.5

	<p>KRISTINA JACIMOVIC-TASEVSKA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ETIOLOGY OF DRY SOCKET APPEAREANCE (постер презентација).</p> <p>MIRJANA MARKOVSKA-ARSOVSKA, ZORAN ARSOVSKI, LJUBA SIMJANOVSKA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>MANDIBULAR MORPHOLOGY IN PATIENTS WITH DISTOOCCLUSION (постер презентација). BILJANA DZIPUNOVA, NATASHA TOSESKA SPASOVA, VERA RADOJKOVA-NIKOLOVSKA, LIDIJA KANURKOVA, SIMJANOVSKA LJUBA. 18th BaSS Congress, Skopje 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>LASER FRENECTOMY FOR PROSTHETIC PATIENTS - A CASE REPORT (постер презентација). RADOJKOVA-NIKOLOVSKA V., POPOVSKA M., NIKOLOVSKI B., SIMJANOVSKA LJ., STOJANOVSKA V., PETKOV M. 18th BaSS Congress, Skopje, 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>BREAST-FEEDING AND FLOUR PROPHYLAXIS - RISK FACTORS FOR EARLY CHILD - HOOD CARIES (постер презентација). KOKOCEVA-IVANOVSKA OLGA, STEVANOVIC MARIJA, SIMJANOVSKA LJUBA. 18th BaSS Congress, Skopje, 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p>	1
	<p>АПЛИКАЦИЈА НА ЛАСЕРСКИТЕ ЗРАЦИ ВО ТЕРАПИЈАТА НА ХИПЕРПЛАСТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ НА УСНАТА ШУПЛИНА, КАКО РЕЗУЛТАТ НА МОБИЛНИ ПРОТЕТСКИ НАДОМЕСТОЦИ (усна презентација). Љ. Симјановска, С. Симјановски, Т. Даци, III сеалбански конгрес на стоматологија со меѓународно учество «Стоматологијата во XXI век», апстракти, 11,12,13 октомври 2013 Скопје. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1071, Скопје17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ОДОНТОМИ (усна) Ф. Азизи, М. Костоска, С. Симјановска, Љ. Симјановска, III сеалбански конгрес на стоматологија со меѓународно учество «Стоматологијата во XXI век», апстракти, 11,12,13 октомври 2013 Скопје. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1071, Скопје17 февруари 2014</p>	2
		1

	<p>година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>ФОЛИКУЛАРНИ ЦИСТИ КАЈ ХИПЕРДОНТИЧНИ ЗАБИ (постер презентација) С. Симјановски, М. Костоска, Љ. Симјановска, К. Јакимовиќ-Тасевска. III сеалбански конгрес на стоматологија со меѓународно учество «Стоматологијата во XXI век». Апстракти, 11,12,13 октомври 2013 Скопје. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071, Скопје, 17 февруари 2014 година, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.</p> <p>САНАЦИЈА НА КОСКЕНИ ДЕФЕКТИ СО АПЛИКАЦИЈА НА АЛОПЛАСТИЧЕН МАТЕРИЈАЛ – NOVOCOR PLUS (усна презентација).</p> <p>Љ. Симјановска, Ф. Азизи, Б. Муслиу, М. Костоска.</p> <p>Собир на максилофацијалните хирурзи – Тирана 7.12.2013. нерецензиран (Shoqata e kirurgeve oro maxilla faciale te shiperise. 07.12. 2013 Albania).</p> <p>SURGICAL - ORTODONTIC TREATMENT AT IMPACTED CANINE (CORTICOTOMIA - CLOSED METHOD). Lj. Simjanovska, S. Simjanovska, B. Dzipunova, B. Nikolovski. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (усна презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1 091 од 31 XII, 2014.</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>2</p>
	<p>COMPARATION BETWEEN CLASSIC AND LASER EXTRACTION OF FRENULUM. B. Ismaili, Lj. Simjanovska, T. Daci, S. Simjanovski.</p> <p>19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (усна презентација).</p> <p>MOULDING OF PROCESSUS ALVEOLARIS BY IMPLEMENTATION OF NOVOCOR PLUS. V. Jankulovska, Lj. Simjanovska, E. Jankulovska, S. Simjanovski.</p> <p>19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер - презентација).</p> <p>COMPARISION OF ADHESIVE BOND STRENGHT BETWEEN HARD DENTAL TISSUES AND BASES OF CALCIUM HYDROXIDE. V. Stojanovska, J. Bajevska, V. Radojkova-Nikolova, V. Spirov, Lj. Simlanovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер- презентација).</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p>A CASE OF ORAL SQUAMOUS CELL CARCINOMA AROUND DENTAL IMPLANTS. B. Nikolovski, Lj. Simjanovska, A. Belazelkovska, P. Aleksova, V. Radojkova-Nikolovska 19th Congress of the Balkan Stomatological Society</p>	<p>1</p>

	<p>Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер - презентација).</p> <p>MESIODENS-CAUSE OF IMPACTED INCISIVES. S Simanovski, Lj. Simjanovska, N. Toshevska, M. Maneva, O. Kokoceva. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1091 од 31 XII 2014.</p> <p>REMOVING THE SOFT TISSUE CHANGES AS A RESULTS OF IRRITATION FACTORS. Lj. Simjanovska, K. Jacimovic-Tasevska, V. Radojkova-Nikolovska, A. Redzepi, P. Aleksova. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014,. (постер презентација)</p>	<p>1</p> <p>1.5</p>
	<p>CONNNECTION BETEWEEN DENTAL FOCUSES AND CONSECUTIVE SYSTEMIC DISEASES. K. Jacimovic-Tasevska, Lj. Simjanovska, M. Markovska-Arsovska, S. Simjanovska, V. Stojanovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер презентација).</p>	<p>1</p>
	<p>PREVALENCE OF PULP STONES IN ASSOCIATION WITH DENTAL ARCHES IN MOLARS. P. Aleksova, V. Radojkova - Nikolovska, M. Popovska, Lj. Simjanovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер - презентација).</p> <p>THE INFLUENCE OF FLUORIDE ON THE CLINIKAL DEVELOPMENT OF THE EARLY CHILDHOOD CARIES. O. Kokoceva-Ivanovska, M. Jankulovska, A. Kulisevski, Lj. Simjanovska, V. Radojkova-Nikolovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер - презентација).</p> <p>THE SHAPE AND SIZE OF SELLA TURCICA IN ORTHODONTIC PATIENTS. N. Toseska-Spasova, B. Dzipunova, Lj. Simjanovska, A. Atanasova-Stojanovska, K. Toseska-Trajkovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1091 од 31 XII, 2014.</p> <p>CORRELATION BETWEEN MAXILLAR, OCCLUSAL, AND MANDIBULAR PLANR IN TREATED PATIENTS WITH DISTOOCCLUSION.</p> <p>B. Dzipunova, N. Tosesaka-Spasova, V. Radojkova-Nikolovska, Lj. Simjanovska, S. Pancevska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1091 од 31 XII, 2014.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

	<p>TREATMENT OF CLASS III PATIENTS WITH NEW FUNCTIONAL REMOVABLE PALATAL EXPANDER. A. Rexhep, A. Ismani, S. Rexhepi, F. Sali, Lj. Simjanovska. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society Belgrade, Serbia, April 24-17, 2014, (постер - презентација).</p> <p>GRAFTING BONE DEFEKT - AS A RESULT OF FOLLICULAR CYSTS. Lj. Simjanovska, R. Pecanovski, S. Simjanovski, P. Serafimovski, S. Idoska.</p> <p>Third Balkan kongres for maxillofacial surgery. International congress for oral and maxillofacial surgery. Ohrid 2014, (постер - презентација).</p>	<p>1</p> <p>1.5</p>
	<p>COMPARATION BETWEEN CLASSIC AND LASER EXTRACTIN OF FRENULUM. B. Ismaili, Lj. Simjanovska, T. Daci, D. Osmani, L Strasevski</p> <p>Меѓународна конференција „Основни начела за постигнување на функцијата и естетиката во напредната стоматологија“. Струга 16-17 мај 2014, (постер презентација).</p> <p>ODONTOMA AS A RESULT OF LATE ERUPTION OF THE TEETH. Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, M. Markovska-Arsovska. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (усна презентација).</p>	<p>1</p> <p>2</p>
	<p>PRESERVATION OF THE ALVEOLA FOR IMPLANTING DENTAL IMPLANTS WITH RESORBA® DENTAL. A. Trajkovskki, Lj. Simjanovska, T. Aritonov, S. Simjanovski. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015 (постер презентација).</p>	<p>1</p>
	<p>AUGMENTACION OF THE BONE DEFECT CAUSED OF RESIDUAL CYST.</p> <p>Lj. Simjanovska, S. Simjanovski, B. Ismaili, M. Maneva, T. Daci. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер презентација).</p> <p>PREVENTIVE MEASURES IN PATIENTS AT INCREASED RISK OF ALVEOLITIS APPEARANCE. Z. Arsovski, M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, N. Stavreva, S. Simjanovska. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер презентација).</p>	<p>1.5</p> <p>1</p>
	<p>LASER TREATEMENT OF HYPERPLASIA DUE TO INADEQUATE PROSTHESES (POSTER PREZENTACIJA). M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, A. Terzievska, I. Micajkov, Z. Arsovski. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер - презентација).</p>	<p>1</p>
	<p>REMOVING OF MUCOUS CYST USING A DIODE LASER. B. Ismaili, S. Simjanovska, S. Simjanovski, T. Daci, Lj. Simjanovska. 7th Macedonian</p>	<p>1</p>

	Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015. (постер - презентација).	
	<p>NONRESTORED TEETH- PROVOCATEURS OF PAIN? P. Aleksova, D. Veleska-Stefkovska, V. Radojkova-Nikolovska, Lj. Simjanovska. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер - презентација).</p> <p>MANDIBULAR PLANE INCLINATION IN PATIENTS WITH DISTOOCCLUSION. B. Dzipunova, N. Tosevska-Spasova, V. Radojkova-Nikolovska, M. Popovska, Lj. Simjanovska. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1126 од 1 јуни 2016.</p> <p>INTERRELATION BETWEEN VERTICAL SKELETAL VARIABLES AND LOWER INCISOR POSITION VARIABLES IN PATIENTS WITH ANTERIOR MANDIBULAR CROWDING. N. Tosevska-Spasova, B. Dzipunova, V. Radojkova-Nikolovska, A. Atanasova-Stojanovska, Lj. Simjanovska, K. Tosevska-Trajkovska, Z. Spasov. 7th Macedonian Dental Congress with International Participation. Ohrid 11-14 June 2015, (постер презентација). Трудот е рецензиран во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1126 од 1 јуни 2016.</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	TRETMAN ORALNIH HIPERPLAZIJA- PRIKAZ SLUČAJA (TREATMENT OF ORAL HIPERPLASIA - CASE REPORT). Lj. Simjanovska , E. Jankulovska, A. Пиев, V. Jankulovska, S. Simjanovski. Sažeci kongresa s međunarodnim sudelovanjem: „minimalno invazivni pristup u dentalnoj medicini“. Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu 27 I 28 studenog 2015, Zagreb, Hrvatska, (постер презентација).	1.5
	<p>ORAL HEALTH QUALITY OF GERIATRIC POPULATION IN RM. Stavreva N., Simjanovska Lj., Markovska-Arsovska M. 20th Congress of the Balkan Stomatological Society. Bucharest-Romania; Balkan Stomatological Society, 2015: 355 (постер презентација).</p> <p>AESTHETIC RECONSTRUCTION OF MISSING UPPER LATERAL INCISORS USING TITANIUM ALLOYS. N. Stavreva, Lj. Gugucevski, V. Ambarkova, Lj. Simjanovska, B. Dashtevski. 21th BaSS Congress in Banjaluka (Bosnia and Herzegovina) in 12-15 th of May 2016, (постер презентација).</p>	<p>1</p> <p>1</p>
	ASYMPTOMATIC FOLICULAR CYST ASSOCIATED WITH AN IMPACTED PERMANENT MANDIBULAR FIRST PREMOLAR. Mirjana Markovska-Arsovska, Zoran Arsovski, Ljuba Simjanovska and Natasha Stavreva. 21 th BaSS Congress in Banjaluka (Bosnia and Herzegovina) in 12-15 th of May 2016, (постер - презентација).	1

	AUGMENTATION OF BONE DEFECTS DUE TO DEFFERENT CAUSES. (usna prezentacija). Lj. Simjanovska , M. Markovska-Ardovska, S. Simjanovski, B. Ismaili. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	2
	REMOVAL OF FIBROMAS USING THE WATERLASE MD LASER (usna prezentacija). B. Ismaili, Lj. Simjanovska , T. Daci, S. Simjanovski. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	1
	PREPROSTHETIC SURGERY OF TORUS MANDIBULARIS (poster prezentacija). M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska . Z. Arsovski, E. Velkovska, N. Marolov, S. Simjanovska. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	1
	SURGICAL TREATMENT OF LATERAL CYSTS (poster prezentacija). S. Simjanovski, S. Gerasimova-Pisevska, Lj-Simjanovska , N. Stavreva, S. Simjanovska. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	1
	SURGICAL MANAGEMENT OF ODONTOMA IN MAXILLA (poster prezentacija). S. Gerasimova-Pisevska, Lj. Simjanovska , D. Josifovski. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	1
	BISPHOSPHONATE - RELATED OSTEONECROSIS OF THE JAWS - CASE REPORTS (poster prezentacija). M. Markovska-Arsovska, I. Veselinovska, A. Iliev, Lj. Simjanovska , V. Spirov. First Makedonian Congress for oral end implant surgery with international partipation (2-4.6.2016) Skopje, Republik of Macedonia.	1
	CLINICAL EVALUATION OF TWO INFERIOR ALEVEOLAR NERVE BLOCK TECHNIQUES. T. Stanishlevikj, Lj. Simjanovska (International Dental Student Congress 2017, Ljubljana, Slovenija).	1
	INFLUENCE OF ORAL MICROFLORA IN BRONJ DEVELOPMENT. M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska , D. Popovska-Monevska, A. Kaftandjjeva, N. Sravreva, Z. Arsovski.	1

	16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar 21-23 septembar 2017 godine.	
	<p>LASER REMOVAL OF HYPERPLASTIC CHANGES IN THE ORAL CAVITY BY STAGES.</p> <p>LJ. Simjanovska, S. Simjanovski, N. Stavreva, M. Markovska-Arsovska, G. Todorovska, O. Kokoceva-Ivanovska.</p> <p>16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar, 21-23 septembar 2017 godine.</p> <p>CORELATION BETWEEN DIFFERENT MARGINAL DESIGNS AND FRACTURE RESISTANCE AT ALL-CERAMIC RESTORATIONS IN POSTERIOR REGION.</p> <p>N. Stavreva, B. Kapusevska, A. Miovska, E. Zabakova-Bilbilova, O. Kokoceva-Ivanovska, Lj. Simjanovska.</p> <p>16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar, 21-23 septembar 2017 godine.</p>	<p>2</p> <p>1</p>
	<p>BENEFITS OF PREVENTIVE MEASURES IN PEDIATRIK DENTISTRY IN CHILDREN OF SIXTH GRADE.</p> <p>G. Todorovska, Lj. Simjanovska, O. Kokoceva-Ivanovska, K. Todorovska, S. Simjanovska, S. Simjanovski.</p> <p>16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar, 21-23 septembar 2017 godine.</p>	1
	<p>CLINICAL EXAMINATION OF ORAL HYGIENE INDEX IN EARLY CHILDHOOD CARIES.</p> <p>O. Kokoceva-Ivanovska, E. Zabakova-Ivanovska, A. Miovska, N. Stavreva, Lj. Simjanovska, G. Todorovska.</p> <p>16 kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učesćem, Beograd, Sava Centar, 21-23 septembar 2017 godine.</p>	1
	<p>ORAL HEALTH- COMORBIDITY CORRELATION AT PROSTETIC GERIATRIC POPULATION IN MACEDONIJA.</p> <p>N. Stavreva, B. Kapusevska, A. Mioska, M. Markovska-Arsovska, Lj. Simjanovska, O. Kokoceva-Ivanovska.</p> <p>IDJ International Dental Journal, Abstracts of the 105th FDI World Dental Congress September 2017 Volume 67 Supplement 1.</p>	4.962

	<p>Секциско предавање на научен - стручен собир со меѓународно учество</p>	
	<p>ПРИМЕНА НА АЛЕРГОЛОШКИ ТЕСТОВИ КАЈ РИЗИЧНИ ПАЦИЕНТИ ВО СТОМАТОЛОШКАТА ПРАКТИКА ПРИ ОРАЛНО-ХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ. Љ. Симјановска. Современи терапевски пристапи кај пациенти со ризични заболувања, Скопје, 29 март 2014 година, Реплек - Скопје.</p>	2
	<p>Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p> <p>ОСТЕОПОРОЗА - МОЖНИ РЕПЕРКУСИИ ВРЗ ЗАРАСНУВАЊЕ НА ПОСТЕКСТРАКЦИОНА РАНА. Љ. Симјановска. Орални манифестации на системски болести - Симпозиум. Стоматолошко здружение на Македонија, 24.5.2014, Куманово.</p> <p>Апстракти објавени во Зборник на конференција - (национални), учество на научен/стручен собир со реферат:</p> <p>DYSOSTOSIS CLEIDOCRANIALIS: ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ. Чолаков Х., Бајрактарова-Ѓорчуловска Н., Јанев Ј., Симјановска Љ., Димова Ц. 1. конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти) 1994: 124. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 669 од октомври 1996 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>ХИРУРШКИ ПРИСТАП НА ИМПАКТИРАНИ КАНИНИ ВО ЗАВИСНОСТ ОД МЕСТОПОЛОЖБАТА. Симјановска Љ., Бајрактарова-Ѓорчуловска Н., Јанев Ј., Димова Ц., Камчев М. 1. конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти). Охрид, Здружение на стоматолозите од Македонија, 1994: 109. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 663 од 28 VI 1996 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер презентација).</p> <p>ПРЕТПРОТЕТСКИ ХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ НА МЕКИТЕ И КОСКЕНИТЕ ДЕЛОВИ НА ВИЛИЦИТЕ. Димова Ц., Јанев Ј., Чолаков Х., Миљкович Д., Симјановска Љ., Јолевски М. 1. конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти). Охрид, Здружение на стоматолозите од Македонија, 1994: 108. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 591 од 26 II 1993 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер - презентација).</p> <p>ИМУНОЛОШКАТА РЕАКТИВНОСТ НА ЛИМФОЦИТИТЕ КАЈ БОЛНИ СО ХРОНИЧНИ ПЕРИАПИКАЛНИ ПРОЦЕСИ. Димитровски О., Колевски П., Величковски Б., Симјановска Љ. 2. конгрес на</p>	<p>2</p> <p>0,5</p> <p>1</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p>

	<p>стоматолозите од Македонија (апстракти). Охрид, Здружение на стоматолозите од Македонија, 1998. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, (постер - презентација).</p> <p>ХИПЕРДОНЦИЈАТА КАКО МЕХАНИЧКА ОПСТРУКЦИЈА НА ПЕРМАНЕНТНАТА ДЕНТИЦИЈА. Simjanovska Lj., Janev J., Dimitrovski O., Ristevski D., Axaip D. 2. конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти). Охрид, Здружение на стоматолозите од Македонија, 1998. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763 од 29 септември 2000 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, (постер - презентација).</p> <p>ОДРЕДУВАЊЕ НА ЈАЧИНАТА НА АДХЕЗИВНАТА ВРСКА ПОМЕЃУ КОМПОЗИТНИТЕ МАТЕРИЈАЛИ И ТВРДИТЕ ЗАБНИ ТКИВА Стојановска В., Стефанович М., Стојмановски С., Симјановска Љ. III конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 75. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p> <p>ДИНАМИКА НА КАРДИОВАСКУЛАРНИТЕ ПАРАМЕТРИ ВО РЕЛАЦИЈА СО СЕДАТИВНА ПРЕМЕДИКАЦИЈА. Пеева М., Сивевски Т., Симјановска Љ., Герасимова С. III конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 103. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна).</p>	<p>1</p> <p>0.5</p> <p>0.5</p>
	<p>СУКЦЕСИВНИ ДИЈАГНОСТИЧКИ ТЕСТОВИ ЗА ДОКАЖУВАЊЕ АЛЕРГИСКИ РЕАКЦИИ НА ЛОКАЛНИ АНЕСТЕТИЦИ ПРИ ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ. Симјановска Љ., Пеева М., Стојановска В. III конгрес на стоматолозите од Македонија, Охрид; програма и апстракти 2002; 104. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (усна презентација).</p>	1.5
	<p>ДИСКРЕПАНЦА ПОМЕЃУ РЕНДГЕНОЛОШКИОТ И ИНТРАОПЕРАТИВНИОТ НАОД КАЈ ЕГЗАЦЕРБИРАНИ РАДИКУЛАРНИ ЦИСТИ. Апостолова Г., Симјановска Љ., Јачимовиќ-Тасевска К., Марковска М. III конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 175-176. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, (постер презентација).</p>	0.5
	<p>ФОЛИКУЛАРНИ ЦИСТИ КАЈ ХИПЕРДОНТИЧНИ ПРЕМОЛАРИ ВО ГОРНАТА ВИЛИЦА. Симјановска Љ., Апостолова Г., Јачимовиќ-</p>	1

	Тасевска К. III конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 176. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер - презентација).	
	ХИПЕРПЛАЗИЈА НА ГИНГИВАТА КАКО РЕЗУЛТАТ НА ЛОША ИЗРАБОТКА НА ПРОТЕТИЧКИ НАДОМЕСТОК. Јачимовиќ-Тасевска К., Симјановска Љ. , Апостолова Г., Маролов Љ., Марковска М. III конгрес на стоматолозите од Македонија. Охрид; програма и апстракти 2002; 177. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 826 (анекс) од 14 април 2003 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, (постер - презентација).	0.5
	ЛОКАЛНИТЕ АНЕСТЕТИЦИ КАКО МОЖЕН ЕТИОЛОШКИ ФАКТОР ЗА ПРЕДИЗВИКУВАЊЕ НА АЛЕРГИСКА РЕАКЦИЈА. Симјановска Љ. , Стојановска В. XVI конгрес на лекарите на Република Македонија – Охрид, 4-7 јуни 2003; 164; Трудот е рецензиран во Билтен бр. 893 од 15 III 2006 год. на Универзитетот „Св. Кирил И Методиј“ во Скопје, (постер - презентација).	1
	ОДРЕДУВАЊЕ НА ЈАЧИНАТА НА АДХЕЗИВНАТА ВРСКА ПОМЕГУ ЕМАЈЛОТ - ДЕНТИНОТ И КОМПОЗИТИТЕ ПРИ УПОТРЕБА НА КОМПЛЕТЕН АДХЕЗИВЕН СИСТЕМ. В. Стојановска, М. Стевановиќ, С. Стојмановски, Љ. Симјановска , З. Стојановски. XVI конгрес на лекарите на Република Македонија – Охрид, 4-7 јуни 2003; 100. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 893 од 15 III 2006 год. на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, (постер - презентација).	0.5
	Секциско предавање на научен стручен собир: Неготино, 2002, Струмица, 2003, Пробиштип, 2005.	4
	Вкупно	301.237

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	поени
	Специјалист по орална хирургија од 1996 година.	2
	Стручен престој до три месеци: 29.9-27.10.2003 година, Стоматолошки факултет - Белград, курс за употреба на ласерот во стоматологијата во ФОТОНА – Љубљана – Словенија.	0,5

	<p>Воведување нови лабораториско/клиничка метода: КАТ (кожни алерголошки тестови) за дијагностицирање на хиперсензитивни реакции на локални анестетици.</p>	4
	<p>Воведување на FOTONA Ласерот во оралната хирургија.</p>	4
	<p>Дејност од поширок интерес</p> <p>Награда за научни постигања од струкова организација, - самостоен</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пофалница по повод 40 години од основањето на Стоматолошки факултет во 1999 година. - Диплома од Македонското лекарското друштво 2000 година. - Диплома за учество на II конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. - Благодарница од Конгресниот одбор на III конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 13 септември 2002. - Признаница за постигнати високи резултати во работењето од работната организација доделени за 2006. - Признаница за постигнати високи резултати во работењето од работната организација доделени за 2007 година. - Благодарница по повод јубилејот 50 години постоење на Стоматолошкиот факултет во Скопје - 2009 година. - Благодарница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето. - Уверение за посетување на задолжителна обука на избирачките одбори. - Најдобар доктор со највисоки остварувања - Клуб на најдобри 80 доктори. - Најдобар доктор со највисоки остварувања - Клуб на најдобри 100 доктори. 	33
	<p>Награда за научни постигнувања:</p> <ul style="list-style-type: none"> 222. Учесник во тим на XX студентски конгрес во Охрид, I награда 223. За темата која била презентирана на студентскиот конгрес 	2 2

во странство – Малта, има добиено II награда.	2
224. Трудот на XVI Kongres на BaSS- Романија 2011 е вреднуван за награда во првите три места.	2
225. II награда за презентирана студентска тема на студентски конгрес во Љубљана, Словенија.	
Модератор на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: Ургентни состојби во стоматологијата. 2009-Куманово.	1
Модератор на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир: Одонтотени инфекции во орофацијалната област, Скопје, 2011.	1
Член или претседател на работно претседателство на научни конгреси, семинари, секции.	1.5
Раководител на специјализантите по орална хирургија, 2006/07 год.	1
Заменик-раководител на внатрешната организациона единица: раководител на Ласерскиот центар при ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар (2009-2016).	2
Рецензент на печатен труд во списанието Апологија и Физиоакта.	1
Членство во извршно тело: Член на Здружението на специјалисти по орална хирургија.	1
Вкупно	60

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	247.09
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	301,237
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	60
ВКУПНО	608,327

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1.Проф. д-р Борис Величковски, претседател, с.р.

2.Проф.д-р Марија Пеева-Петреска, член, с.р.

3.Проф. д-р Оливер Димитровски, член, с.р.

4.Проф.д-р Владимир Поповски, член, с.р.

5.Проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска, член, с.р.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Н. Сор. д-р Марина Кацарска е родена на 15.9.1965 година во Скопје. Средното образование го завршила во 1983 година како првенец на гимназијата „Георги Димитров“ во Скопје.

Студиите по стоматологија ги започнала на Стоматолошкиот факултет во Скопје во 1983 година. Дипломирала во 1988 година со просечен успех 9,09.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик, а пасивно со германскиот јазик.

Д-р Кацарска е вработена на Клиниката по орална хирургија при Стоматолошкиот клинички центар во Скопје од 1.3.1991 година.

Магистерските студии од областа на орална хирургија ги започнала во учебната 1992 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје и ги завршила со просечен успех 9,86.

Магистерскиот труд на тема „Морфолошката диспозиција на апикалните варијации на каналниот систем кај хуманите максиларни премолари, ендодонтско, орално-хируршки терапевски проблем“ го одбрала на 26.5.2003 година и се стекнала со научно звање - магистер на стоматолошки науки од областа на оралната хирургија.

Докторската дисертација на тема „Валоризација на клиничко-терапевските атрибути на ултрасоничната наспроти конвенционалната ретропрепарација - *in vivo* студија“ ја пријавила на Стоматолошкиот факултет во Скопје во 2006 година. Дисертацијата ја одбрала на 4.2.2009 година пред Комисија за одбрана во состав: проф. д-р Б. Величковски, проф. д-р В. Поповски, проф. д-р Љ. Матовска, проф. д-р З.

Белазелковска и проф. д-р Е. Петкова, и се стекнала со научно звање - доктор на стоматолошки науки од научната област орална хирургија.

Во соработничко звање - помлад асистент на Катедрата за орална хирургија била избрана во 1993 година, а потоа реизбрана во 1996 и 1999 година.

Стручниот, специјалистички испит по орална хирургија успешно го положила во 1997 година и се стекнала со стручно звање - специјалист по орална хирургија.

Во звање постар асистент била избрана во 2004 година. Во 2007 година била избрана во звање асистент. Во звање асистент со докторат била избрана во 2010 година. Во научно звање научен соработник била избрана во 2014 година. Во тоа звање е во моментот на распишување на овој конкурс.

Рефератот за последниот избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на нејзината кариера се до денот на пријавата, објавени во Билтенот бр. 590, бр. 671, бр. 764, бр. 852, бр. 914, бр. 953, бр. 998, бр. 1010, бр. 1031, бр. 1071 и бр. 1152, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, кандидатката научен соработник д-р Марина Кацарска изведува настава, вежби, теренска настава по предметот орална хирургија на прв циклус студии на студиската програма доктори по стоматологија во период од учебната 1993/94 до 2013/14 година; доктори по дентална медицина во период од учебната 2014/15 до 2017/18 година, како и на студиската програма за стручни забни техничари, стручни стоматолошки сестри и орални хигиенолози.

Кандидатката е непосредно вклучена во реализација на постдипломска едукација на специјализанти по предметот Орална хирургија.

Во реализацијата на наставно-образовниот процес, н.сор.д-р Кацарска демонстрира исклучителни педагошки вештини, стручна компетентност, посветеност

и одговорност во организирањето и изведувањето на теоретската и практичната настава по предметот Орална хирургија.

Кандидатката е автор на учебник под наслов „ДИЈАГНОЗА И ХИРУРШКА ТЕРАПИЈА НА ПЕРИАПИКАЛНИТЕ ИНФЛАМАТОРНИ ЛЕЗИИ“, Стоматолошки факултет во Скопје, во 2013 година. Учебникот е наменет за додипломска и постдипломска настава од областа на оралната хирургија, за едукација на студенти и специјализанти.

Д-р Кацарска активно учествувала во подготовка на материјали и испитни прашања по предметот Пациенти со ризик за стоматолошки интервенции; испитни прашања за Компјутерски модел по орална хирургија за студенти по стоматологија; материјал и испитни прашања по предметот Ургентни состојби за стручни забни техничари; материјал и испитни прашања по предметот Орална хирургија и стерилизација за стручни стоматолошки сестри; материјал и испитни прашања по предметот Анатомија и денална морфологија за стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози и испитни прашања за државен испит по предметот Орална хирургија.

Д-р Марина Кацарска била ментор на 11 студентски теми, девет усни, и две постерски презентации. Две студентски теми биле наградени со I награда, додека една студентска тема освоила II награда.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Научен соработник д-р Марина Кацарска е активно вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката по орална хирургија при УСКЦ во Скопје. Врши стручна, специјалистичка дејност по орална хирургија.

Долгогодишното клиничко искуство надградено со сознанијата и придобивките од научноистражувачката ангажираност д-р Кацарска ги имплементира во разрешување на многубројните секојдневни дијагностичко-тераписки предизвици.

Примарен интерес и нејзино поле на експертиза се хируршките процедури за третман на периапикалните хронични инфламаторни лезии.

Д-р Кацарска за првпат во Македонија ја воведува современата хируршка процедура на ултрасонична - пиезо ретрооперација, која применета заедно со интраоперативната магнификација, илуминација и контрастен медиум претставува метод на избор во лекувањето на еднокоренски и повеќекоренски заби со периапикални инфламаторни лезии. Оваа оперативна техника значително ја подобрува прогнозата на оперираните антериорни и постериорни заби во горната и во долната вилица и овозможува интраоперативна идентификација и инструментација на каналните варијации како што се истмусите. Каналните истмуси претставуваат исклучителен тераписки проблем бидејќи со конвенционалните ендодонтски и хируршки процедури не можат да се идентификуваат и инструментаат.

Ласерската мекоткивна хирургија зазема видно место во современата стоматологија и оралната хирургија. Едукацијата за работа со Fotona Fidelis III laserot на д-р Кацарска и овозможи изведување на многубројни интервенции од доменот на ласерската мекоткивна хирургија. Сознанијата и клиничките искуства од оваа областа таа ги публикувала и усмено ги презентирала на конгреси и семинари во земјава и во странство: Здружението на специјалисти по стоматолошка протетика, 2015 година, FDI Congress Istanbul 2013 година, BASS Congress во Скопје, 2013 година, МСД Конгрес во Охрид, 2012 година, МСП 2013; Balk J Dent Med 2016; Mac Med Review 2016 и.т.н.

Бисфосфонатите и нивното влијание на заздравувачките потенцијали на оралните ткива се проблематика која веќе подолго време е во фокусот на стручната јавност. Искуствата и сознанијата врзани со проблемот на планирање и изведување на инвазивни тераписки постапки кај овие пациенти д-р Кацарска ги публикувала во МСП од 2015 година и усмено ги презентирала на меѓународни стручни собири: 3,- Конгрес на Европската асоцијација на кранио максилофацијални хирурзи (ЕАКМФХ) во Охрид, мај 2014 година, и 7,- Конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество во Охрид 2015 година. Во рамките на постедукативниот семинар организиран од Стоматолошкиот факултет во Скопје во 2013 година за едуцирање на пошироката стоматолошка јавност за овој проблем учествувала со пленарно предавање на тема „Објективизирање на ризикот за појава на БОНВ при денални екстракции“.

Со свои предавања, д-р Кацарска учествувала на симпозиуми и семинари по континуирана едукација. Во рамките на работата на стручната асоцијација на орални хирурзи во 2006 г. таа активно учествувала со излагање на тема „Бременост и лактација: современ орално-хируршки менаџмент“; потоа во 2014 година со тема: „Причини за неуспех на периапикалната хирургија на постериорни заби - проблемот на каналните истмуси“.

На симпозиумот на Здружението на специјалисти по стоматолошка протетика одржан во Скопје, во октомври 2015 година, на д-р Кацарска и беше укажана особена чест како поканет предавач со своето излагање на тема: „Апликација на Er:YAG ласерот во претпротетската мекоткивна хирургија“ да го отвори овој симпозиум со меѓународно учество.

Во рамките на постедукативната едукација организирана од Стоматолошкиот факултет во 2007 година, ја презентирала темата „ОАК – превентивни апсекти“; во 2011 година презентирала тема од областа на инфекции во лицево - виличната регија: „Антибиотска профилакса: кога и каде“; во 2013 година предавала на актуелната тема за бифосфонати: „Објективизирање на ризикот за појава на БОНВ по денална екстракција“.

Д-р Кацарска ја вршела функцијата шеф на инфективниот оддел при УСКЦ „Св. Пантелејмон“ во 2007 година.

Во повеќе наврати гостувала во јавните медиуми со излагања на актуелни теми од областа на оралната хирургија (ТВ, Сител, во 2009 година, ТВ, Алфа и ТВ, Скај, во 2010 година, и Нома радио во 2004 година).

Д-р Кацарска е претседател на Научниот одбор на Здружението на специјалисти по орална хирургија на Македонија при МСД од 2013 година. Била потпретседател на Научниот одбор и модератор на 1. конгрес по орална и имплантна хирургија одржан во Скопје, јуни 2016 година, како и модератор на орално-хируршката сесија на 7.- Конгрес на стоматолози на Македонија, Охрид, 2015 година.

Стручното усовршување го надополнила со престој во странство. Во 2005 година остварила студиски престој на Стоматолошкиот факултет на Женева - Оддел за стоматологија и орална хирургија (School of Dental Medicine, University of Geneva, Department of Stomatology and Oral Surgery) и се запознала со техниката на периапикалната микрохирургија, планирање и техники на имплантирање на Straumann ITI ендоосеални импланти во различни клинички ситуации; отворена метода на синус лифт со пиезо техника; различни техники на аугументација на алвеоларниот гребен и планирање и изведување на многу други орално хируршки интервенции.

Во јуни 2008 година реализирала студиски престој во Stanberg, Германија, за постава на Анкилос импланти во различни клинички ситуации (Ankylos multyindicative training).

Кандидатката во континуитет ги следи актуелностите од областа на оралната хирургија. Учествовала и посетувала курсеви, симпозиуми и семинари организирани во земјата и во странство како: Семинар - Pathoanatomical aspects of osseus lesions (Prof. Kuffler R, Prof Lombardi T), Faculty of dentistry - Geneve во 2005 година; Семинар - Dentoalveola trauma (Prof J. Bernard, Prof. J Schwarz) Faculty of dentistry - Geneve во 2005 година; Семинар - Immediate implant placement (Prof J. Bernard) Faculty of dentistry - Geneve 2005 година; Семинар - Medical urgencies in dental offices (Prof. J. Carrel) Faculty of dentistry - Geneve во 2005 година; Семинар - Анкилос мултииндикативна конференција - (Д-р Горанџ М.) Скопје во 2006 година; Семинар - Примена на ласер во оралната патологија, Стоматолошки факултет, Скопје во 2006; Семинар - Орална имплантологија - современи хируршки техники, Скопје во 2007 год; Семинар - Хронична орофацијална болка, Стоматолошки факултет, Скопје во 2007; Семинар - Коскени и мекоткивни графтови во орофацијалната регија, во 2011 год; Семинар - Орофацијални инфекции во орофацијална регија, во 2011 Скопје; Семинар - Surgery of the midface - EACMFS educational course, 2011 Skopje; Работилница (hands on) курс - Примена на ласерите во стоматологијата: Application notes of Er.Yag and Nd.Yag Lasers in dentistry организирана од Фотона-Словенија, во Скопје јуни во 2009 година; Работилница (hands on) курс - Естетска, пластична и реконструктивна пародонтална хирургија, Здружение на специјалисти по болести на уста и пародонтот, Скопје, во 2014 година; Работилница (hands on) курс: Periodontal surgery of gingival recession во 2015 - МСД конгрес; Работилница (hands on) курс Ankylos multyindicative training во Stanberg, Германија, во 2008 година и уште многу други.

Д-р Кацарска за својата континуирана работа и придонес е добитник на следниве струкови награди и признанија: пофалница од Стоматолошки факултет по повод јубилејот, 40 години од неговото постоење, доделена во 1999 година; благодарница од Македонското лекарско друштво, доделена во 2000 година; благодарница од Конгресниот одбор на III конгрес на стоматолозите на Македонија, за реализација на програмата во 2002 година;

диплома од Македонското лекарско друштво доделена во 2001 година; Благодарница од Стоматолошкиот факултет по повод 50-годишниот јубилеј од неговото постоење, доделена во 2009 година; благодарница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето, доделена во 2014 година; благодарница од Македонското стоматолошко друштво за активна партиципација во реализацијата на 7. конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество во Охрид во 2015 година.

Член е на Македонската стоматолошка комора, Македонското стоматолошко друштво, Здружението на специјалисти по орална хирургија на Македонија, Македонското лекарско друштво, Басс-асоцијацијата и Светската асоцијација на стоматолози.

Научноистражувачка дејност

Н. сор. д-р Марина Кацарска учествувала во изработка на голем број трудови од областа на оралната хирургија кои се публикувани во референтни меѓународни и домашни научни списанија, како и во зборници од трудови и предавања.

Кандидатката активно партиципирала на конгреси, семинари и симпозиуми одржани во земјата и во странство. Како единствен претставник за Катедрата по орална хирургија со усна презентација учествувала на 101 –от FDI Congress одржан во Истанбул во 2013 година. Актуелни теми од областа на оралната хирургија д-р Кацарска усно ги презентирала на Third Congress of Maxillofacial and neck surgery во Охрид, во мај 2014 година; 18-от BASS конгрес одржан во Скопје, 2013 година; 6. Конгрес на стоматолозите на Македонија во Охрид, 2012 година; 5. Конгрес на стоматолозите на Македонија во Охрид, септември 2009 година; 7. Конгрес на стоматолозите на Македонија во Охрид, 2015 година; 1. Конгрес на орална хирургија и имплантологија во Скопје, 2016 година; 9th Bass Congress во Охрид, мај 2004 година; First Macedonian Congress of Maxillofacial and Neck surgery во Охрид, мај 2006 година; 5 th BaSS Congress во Солун, 2000 година; III конгрес на стоматолозите на Македонија во Охрид, 2002 година; I собир на стоматолозите на Македонија во Охрид, 1994 година и.т.н.

Како поканет предавач одржала пленарни предавања на повеќе меѓународни и домашни стручни симпозиуми и конференции со меѓународно учество.

Оценка од самовалуација

Кандидатката н. сор. д-р Марина Кацарска доби висока позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

За тековниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања од областа на оралната хирургија, д-р Кацарска ги приложува следниве трудови:

1. Kacarska M: Treatment of epulis fissuratum with Er. YAG laser.

MSP број 1-2; 2013, стр. 96-103.

Епулис фисурадум претставува бенигна мекоткивна промена која многу често се детектира кај пациенти кои подолг период носеле несоодветно мобилно протетско помагало. Терапискиот приод вообичаено се одвива во две фази. Првата фаза е оперативна и претставува отстранување на промената. Класичната хируршка ексцизија е ефикасна тераписка опција, но остава поголема или помала ранлива болна површина која прологорирано пер секундам зараснува. За пациентите тоа е непријатен и болен процес, кој значително ја пролонгира втората тераписка фаза - изработката на нова добро стабилизирана протеза.

Овој оригинален труд авторот тематски го посветува на современиот тераписки пристап во лечењето на мекоткивните орални промени со Er.YAG ласер. Разбирливо се објаснети принципите и техниката на работа со Er.YAG ласер при остранување на epulis fissuratum. Презентирани се ласерските параметри со кои била изведена предметната хируршка интервенција, финалните резултати и предностите на ласерската мекоткивна хирургија со Er.YAG ласер Fotona Fidelis III. Добиените сознанија од овој труд претставуваат уште една потврда на одличните перформанси на Er.Yag ласерот при изведување на мекоткивна хирургија.

Трудот е оригинален, обработува актуелна тема од областа на ласерската мекоткивна хирургија и има стручно-апликативен и научен карактер.

Трудот е рецензиран во Билтен на Уким бр. 1152. Од 1.9.2017.

2. Kacarska M., Gjorovska M., Velickovski B. Dental extractions in cancer patients on bisphosphonate therapy. A case report.

Трудот е усно презентирани на III Balcan Congress of OMFS - Ohrid may 2014. Abstract book – p.8.

Бисфосфонатите се медикаменти кои претставуваат стандардна дополнителна терапија на малигни состојби кај машката и женската популација. Нивната примена е асоцирана со многубројни споредни ефекти, меѓу кои бисфосфонатно асоцираната остеонекроза на

вилиците (BRONJ) која зазема видно место, како по инциденцата така и по комплексноста и реперкусијата која ја има врз благосостојбата на стоматогнатиот систем. Иако се јавува спонтано, сепак денталната екстракција претставува потврден тригер чинител кој може да ја иницира оваа состојба.

Со цел да ја демонстрираат комплексноста и многубројните дилеми кои произлегуваат од потребата да се изведат екстракции кај пациенти на бисфосфонатна терапија, авторите презентираат случај од својата клиничка практика. Пациентка која примала потентна бисфосфонатна терапија се обратила со барање да се екстрахираат повеќе корени во горната вилица. Примарна евалуација на општата здравствената состојба и проценка на ризикот за настанување на БРОНВ е направена согласно со референтен протокол. Врз основа на добиените сознанија, респекирајќи ја потребата за отстранување на гангренозните заби во горната вилица авторите донеле одлука за изведување на екстракциите. Во два наврата биле изведени мултипли атрауматски екстракции. Постоперативниот ток бил спокоен.

Авторите заклучуваат дека терапевскиот пристап кај овие пациенти е индивидуален и комплексен, но тој не подразбира отфрлање на екстракциите како терапевска опција.

Трудот е оригинален, обработува актуелна тема од областа на бисфосфонатите и дентални екстракции и има стручно-апликативен и научен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152, од 1.9.2017.

3. Кацарска М.:

Причини за неуспех на периапикалните хируршки процедури: Проблемот на каналните истмуси.

Пленарно излагање на симпозиум на ЗСОХМ со меѓународно учество - Скопје 2014.

Овој труд тематски обработува еден важен аспект од областа на приапикалната хирургија, а тоа се причините кои можат да доведат до неуспех на овие процедури. Авторката експлицитно и темелно обработила една не толку ретка, но според неа неоправдано запоставена причина за неуспех на периапикалните хируршки процедури на еднокорени и повеќекорени заби. Што претставуваат каналните истмуси, како се класифицирани, нивната инциденцата кај еднокорени и повеќекорени заби во горната и долна вилица се експлицитно елаборирани во овој труд. Апострофиран е проблемот на нивна идентификација и инструментација.

Авторката ги презентира современите методи на визуелна дијагностика и хируршки третман на овие канални варијации. Интраоперативна примена на магнификација и фокусирана илуминација и периапикална хирургија со сонична или ултрасонична ретрооперација претставуваат метод на избор кои сигнификантно ја подобруваат успешноста на периапикалните хируршки процедури.

Трудот е оригинален, обработува тема од периапикалната хирургија и има научно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

4. Kacarska M., Gjorovska M. Laser assisted soft tissue surgery

Трудот е усно презентирани на III Balcan Congress of OMFS – Ohrid, may 2014. Abstract book – p.12.

Авторите во овој труд обработуваат тема од областа на ласерската мекоткивна хирургија, со интенција да направат евалуација на мекоткивната хирургија со Er:YAG ласер. Истражувачкиот примерок интегрирал десет пациенти со ниско инсерирани лабијални френулуи. Френулектомиите изведени со Er:YAG ласер Фотона биле проследени во однос на повеќе параметри: примена на анестезија, интраоперативно крвавење, болка за време и по интервенцијата, постоперативна болка, оток и инфекција, и тек на заздравувањето. Резултатите од истражувањето демонстрирале дека ласерските френулектомии со минимално количество на инфилтрирана анестезија биле безболни, без крвавење и потреба од сатура, без постоперативна болка, оток и инфекција. Заздравувањето било спокојно со создавање минимална лузна. Добиените сознанија од овој труд претставуваат потврда дека мекоткивните хируршки зафати со Er:YAG ласерот се минимално инвазивни.

Трудот е оригинален, обработува современа тема од ласерската хирургија и има научноистражувачки карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на Уким бр. 1152 од 1.9.2017.

5. Velickovski B., Peeva M., Kacarska M. Coronectomy-A technique to protect the inferior alveolar nerve. A case report. Трудот е презентирани на III Balcan Congress of OMFS - Ohrid may 2014. Abstract book - p-8. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1131 од 30.9.2016 година.

6. Кацарска М., Јосифов Д., Ѓоровска М., Писевска Н., Писевска Н. Планирање на инвазивен третман кај пациенти на потентни бисфосфонати.

Трудот е усно презентирани на 7. Конгрес на МСД, во Охрид, 11-14 јуни 2015 година, Зборник на апстракти стр. 369-370.

Потентните бисфосфонати се интегрална терапија на малигните состојби. Инвазививниот дендален третмен носи висок ризик за појава на бисфосфонатна

остеонекроза на вилиците (БОНВ) кај овие пациенти. Авторите презентираат уште еден случај на планирање и изведување на инвазивен дентален третман кај пациент на потентна парентерална бисфосфонатна терапија, кај кој била индицирана екстракција на заб (18). Авторите примарно го објективизирале ризикот од настанување на БОНВ преку детални информации за медицинската историја, актуелниот хематолошки статус и останатите клучни аспекти за орално-хируршки менаџмент на пациентот. Со вклучена предоперативна антибиотска профилакса била изведена атрауматска екстракција на предметниот заб (18). Постоеративниот тек бил мирен, без појава на БОНВ или некоја друга помалку сериозна компликација.

Трудот е оригинален и актуелен. Има стручно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

7. Кацарска М., Тошеска Н., Ѓоровска М.: Мултипли прекубројни импактирани заби кај здрава индивидуа (синдром неасоцирани).

Трудот е презентираан на 7. Конгрес на МСД, во Охрид 2015 год, Зборник на апстракти стр. 489-490.

Авторите во овој труд презентираат исклучително редок случај на мултипни бимаксиларно билатерално импактирани прекубројни заби кај здрава млада индивидуа. Иако прекубројните заби се честа аномалија во развојот на перманентната дентиција, сепак појавата на мултипни импактирани прекубројни заби кај здрава индивидуа е исклучително ретка. Млада, здрава индивидуа со пет асимптоматски прекубројни импактирани заби откриени на рутинска рендгенграфија е предмет на овој труд. Била потврдена позитивна фамилијарна анамнеза кај мајката и сестрата на момчето. Импактираните прекубројни заби беа етапно оперативно екстрахирани.

Трудот е оригинален со стручно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

8. Јосифов Д., Амбаркова В., Јанев Е., Кацарска М., Пеева-Петреска М., Б. Зекири. Оралнохируршки интервенции кај пациенти со развојни аномалии на забите.

Трудот е презентираан на 7. Конгрес на МСД, Охрид, 11-14 јуни 2015 год. Зборник на апстракти стр. 493.494.

Авторите во овој труд презентираат редок случај на хируршко ендодонтски третман на фузиониран перманентен латерален инцизив со периапикална прогресивна лезија. Оваа дентална развојна аномалија е честа во млечната дентиција, но нејзината појава не е

исклучена и во трајната дентиција. Проблемот се мултиплицира кога фузионираните заби презентираат периапикална патологија, а ендодонтскиот и хируршко-ендодонтскиот третман е отежнат поради проблематичната предоперативна рендгенолошка идентификација на коренската и каналната морфологија. Во предметниот случај авторите поставиле индикација за хируршко-ендодонтски третман кој бил изведен на заби со фузионирана коронка и раздвоени корени.

Трудот е оригинален со стручно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

9. Тошеска-Спасова Н., Ципунова Б., Капушевска Б., Кацарска М., Панчевска С., Тошеска-Трајковска К., Спасов З. Предупредувачки денто-алвеоларни знаци и симптоми кај нарушувања на исхраната.

Трудот е презентираан на 7. конгрес на МСД, во Охрид 11-14 јуни 2015 год, Зборник на апстракти стр. 517, 518. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1126 од 1.7.2016 година.

10. Кацарска М.

Апликација на Er:YAG ласери во претпротетска хирургија.

Трудот е пленарно презентираан на Симпозиумот на ЗСПП на Македонија со меѓународно учество, Скопје, октомври 2015 година.

Er:YAG ласерите наоѓаат широка примена во претпротетската мекоткивна хирургија. Авторката презентира автентичен клинички материјал со цел да ги демонстрира индикациите, примената и придобивките на овој ласер во претпротетската мекоткивна хирургија. Екстензивно и експлицитно се елаборирани принципите на работа со Er:YAG ласерите, ласерските параметри кои варираат во зависност од посакуваниот тераписки ефект.

Трудот е оригинален, обработува актуелна тема од ласерската хирургија и има научно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

11. Kacarska M., M. Gjorovska. ADVANCES OF THE ER:YAG LASER SURGERY OF LABIAL FRENA. 20 BaSS, Букурешт, Романија, 2015, Зборник на апстракти стр. 199.

Ласерските мекоткивни интервенции се многу чести. Со цел да се објективизираат и демонстрираат атрибутите на ласерските френулектомии изведени со Er:YAG ласер,

авторите реализирале проспективна клиничка студија која интегрирала пациенти со ниско инсерирани лабијални френулуми. Пациентите биле оперирани со Er:YAG laser (Fotona Fidelis III) и проследени во однос на дефинирани интраоперативни и постоперативни параметри согласно со поставената цел. Добиените сознанија од ова истражување ги демонстрираат предностите и минималната инвазивност на Er:YAG ласерот при изведување на лабијални френулектомии.

Трудот е оригинален со научноистражувачки карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

12. Kacarska M., Velickovski B. Dental extractions in metastatic breast cancer patients on bisphosphonate therapy: A case report.

MSP, број 3-4, 2015 година, стр. 7-19.

Денталните екстракции кај пациенти на долготрајна бисфосфонатна терапија на малигни состојби претставува тематска преокупација на овој труд. Публикувани се одредени протоколи кои даваат насоки, ориентири во евалуацијата на пациенти на бисфосфонатна терапија со цел да се објективизира ризикот за бисфосфонатна остеонекроза на вилиците. Иако оваа состојба може да се јави спонтано, сепак таа е најчесто асоцирана со екстракција на заби. Авторите презентираат случај на метастатски канцер на градите кој е третиран со бисфосфонатна терапија повеќе од 2 години. Гангренозните корени во горната вилица го отежнувале цвакањето и дополнително го нарушувале квалитетот на животот на пациентот. По направената евалуација констатиран е висок ризик за бисфосфонатна остеонекроза на вилиците, коешто му било соопштено на пациентот. На негово инсистирање, биле изведени атрауматски мултипни екстракции, прво во максиларниот десен фронт, а потоа и во левиот. Постоперативниот тек се одвивал без компликации и знаци на остеонекроза на вилицата.

Трудот има научно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

13. Kacarska M. A root resection variability in surgical endodontic procedures: In vivo study.

Трудот е усно презентираан на 1. Конгрес по орална хирургија и имплантологија, во Скопје 2-4.6.2016 година; Книга на апстракти стр. 67,68.

Коренските ресекции претставуваат интегрален дел на хируршко-ендодонтските процедури. Нивното изведување зависи од повеќе интраоперативни чинители. Основна интенција на овој труд е да се валоризират коренските ресекции кај различни групи на заби оперирани со различни хируршко-ендодонтски процедури. За остварување на поставената цел изведени се вкупно шеесет хируршко-ендодонтски процедури, и тоа триесет со конвенционална хируршка техника и триесет со современа ултрасонична техника. Резултатите од ова истражување ја потврдија со статистичка сигнификантност зависноста на коренските ресекции од применетите хируршко-ендодонтски процедури.

Трудот е оригинален со научноистражувачки карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

14. B. Velickovski, M. Kacarska, M. Peeva-Petreska, D. Veleska, G. Apostolova: Heterotopic odontalgia - diagnostic and therapeutic dilemma.

Трудот е усмено презентирани на 1. Конгрес по орална хирургија и имплантологија, во Скопје, 2-4.6.2016 година; Книга на апстракти стр. 53.

Болката претставува многу чест симптом во орофацијалната регија кој може самостојно да перзистира, или пак, да биде придружен со друга симптоматологија. Стоматологот треба да ја дијагностицира дентогената одонталгија и да преземе терапевски мерки истата да ја отстрани. Авторите трудот тематски го насочиле кон проблемот на хетеротопна одонталгија која претставува дијагностичка и терапевска дилема. Обработени се одредени системски состојби кои можат да бидат придружени со нејасна забоболка. Со препознавање на овие состојби, заклучуваат авторите, се превенира погрешна дијагноза и некоректна, честопати иреверзибилна и штетна терапевска постапка.

Трудот е оригинален со стручно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

15. Marina Kacarska: Clinical evaluation of root end resection bevel in periapical surgery. CONTRIBUTIONS. Sec. of Med. Sci., XXXVIII 1, 2017-113-118.

Периапикалните хируршки процедури можат да бидат изведени со конвенционални и современи оперативни техники. Тие различно влијаат врз изведувањето на одредени фази на оперативниот процес. Со цел да се валоризираат вредностите на коренските ресекции кај различни морфолошки групи на заби оперирани со различни периапикални хируршки

методи, била реализирана проспективна клиничка студија. Резултатите од оваа студија демонстрирале варијабилност на коренските ресекции при изведување на одредени хируршко-ендодонтски процедури кај сите оперирани групи на заби. Значително поблаги коренски ресекции биле детектирани кај заби оперирани со ултрасонична хируршка процедура (минимална средна вредност од $2,1^\circ$ до максимална средна вредност од $7,8^\circ$). Поблагите коренски ресекции придонесуваат кон презервирање на коренскиот супстрат и ја потврдуваат минималната инвазивност на ултрасоничната периапикална хируршка процедура.

Трудот е оригинален со научноистражувачки карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

16. M. Kacarska, O. Dimitrovski, D. Popovic-Monevska: Preprosthetic Laser Assisted Mandibular Vestibuloplasty. *Balk J Dent Med*, 2016; 20: 182-185.

Пациентите со комплетна мандибуларна едентација и атрофиран алвеоларен гребен претставуваат сериозен тераписки предизвик. Протетската рехабилитација кај овие пациенти е условена од коректно изведена вестибулопластика, мекоткивна хируршка интервенција за зголемување на анатомскиот фундамент. И покрај многубројните недостатоци, најчесто применувана метода на вестибулопластика е конвенционалната по Казанијан. Со цел да ги демонстрираат спецификите на современата вестибулопластика авторите презентираат случај на мандибуларна вестибулопластика изведена со Er:YAG laser. Опишана е хируршката техника, со посебен осврт на ласерските параметри, добиените резултати и предностите на оваа хируршка техника. Ласерската вестибулопластика била изведена во една сеанса, без поставување на конци и хируршки завој. Интраоперативното крвање било контролирано со примена на VLP во дефокусирана позиција. Постоперативниот тек бил спокоен, со минимална болка и оток. Заздравувањето било финализирано по четири недели. Обезбедената вестибуларна длабина била доволна за изработка на нова, добро стабилизирана протеза.

Трудот е оригинален со стручно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

17. M. Kacarska, M. Gjorovska, B. Dzipunova: Laser labial frenectomy in pediatric patients. *Macedonian Medical Review* 2016; 70(3):127-130.

Лабијаните френулектомии се многу чести интервенции во детската возраст. Оваа возрастна популација е исклучително сензибилна и осетлива на болка и други непријатни дразби. Минимално-инвазивните хируршки техники претставуваат метод на избор кај овие пациенти. Во овој труд авторите имаат интенција да ја демонстрираат минималната инвазивност на ласерските френулектомии изведени кај деца. Френулектомиите биле изведена безболно, со минимално количество инфилтративна анестезија. Постоперативниот период бил безболен, без оток и инфламација. Зараснувањето било со минимална лузна. Пациентите и родителите биле задоволни од самата интервенција. Добиените сознанија ја потврдуваат минималната инвазивност на ласерските френулектомии изведени кај деца.

Трудот е оригинален со научно-апликативен карактер. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1152 од 1.9.2017.

18. Velickovski B., Peeva M., Velevska D., Kacarska M. Coronectomy-prevention from the injury of the Inferior alveolar nerve (n.alveolaris inferior). International Journal of Clinical Case reports, vol. 5, 2015, No 14, page 1-5.

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1131 од 30.9.2016 година.

19. Ѓоровска М., Кацарска М., Симјановска Љ., Герасимова С.: Примена на Фотона ласерот во претпротетската хирургија.

Трудот е презентираан на симпозиумот на ЗСОХМ со меѓународно учество - Гевгелија 2017.

Авторите во овој труд го преточуваат своето богато клиничко искуство од областа на ласерската претпротетска хирургија. Презентирани се коректно документирани различни случаи од областа на претпротетската хирургија кои се индикација за примена на Фотона ербиум ласерот.

Трудот е оригинален со стручно-апликативен карактер.

АНЕКС 2 ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: МАРИНА ЈУГОСЛАВ КАЦАРСКА (СТЕФАНОВСКА)

(име, татково име и презиме)

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: : ОРАЛНА ХИРУРГИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус студии ОМФХ II 2010/11 (3+4) до 30%	0,5
2	Одржување на настава од прв циклус студии виши сестри (2+2), 2003/04, 2004/05, 2005/06 до 30%	1,4
3	Одржување на настава од прв циклус на студии за виши сестри стерилизација на инструменти (1+4) 2005/06 до 30%	0,2
4	Одржување на настава прв циклус студии за виши сестри: ургентни состојби, анестезија и реанимација (3+4) 2006/07 до 30%	0,5
5	Одржување на настава од прв циклус студии за виши забни техничари: ургентни состојби 2006/07 (1+2) со 30%	0,2
6	Одржување на настава од прв циклус студии доктори по дентална медицина избран предмет: пациенти со ризик за стоматолошки интервенции, IX семестар (1+1) 2015	0,6
7	Одржување на настава од прв циклус студии доктори по дентална медицина избран предмет: пациенти со ризик за	0,6

	стоматолошки интервенции IX семестар (1+1), 2016	
8	Одржување на настава прв циклус студии доктори по дентална медицина изборен предмет: пациенти со ризик за стоматолошки интервенции IX семестар (1+1), 2017	0,6
9	Одржување на настава прв циклус студии стручни забни техничари: ургентни состојби Iv семестар (1+0), 2015	0,6
10	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стом сестри: орална хирургија со стерилизација на инструменти 1 (IV семестар), (1+0), орална хирургија со стерилизација на инструменти 2 (V семестар) (1 +0), 2015	0,6+ 0.6
11	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стом сестри: орална хирургија со стерилизација 1 (IV семестар), (1+0), орална хирургија со стерилизација 2 (V семестар) (1 +0), 2014	0,6+ 0.6
12	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стом сестри: орална хирургија со стерилизација 1 (IV семестар), (1+0), орална хирургија со стерилизација 2 (V семестар) (1 +0), 2016	0,6+ 0.6
13	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози: анатомија и дентална морфологија I семестар (1+3), 2015	0,6
14	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози: анатомија и дентална морфологија I семестар (1+3), 2016 и 2017	0,6 0,6
15	Одржување на настава прв циклус студии за стручни стоматолошки сестри: контрола на преносливи инфекции (1+0) 2017	0,6
16	Одржување на вежби прв циклус студии орална хирургија - претклиника 2гр (2+3) 1993/1994 – 2002/2003 (VII с)	29,7
17	Одржување на вежби прв циклус студии орална хирургија – клиника 2гр (2+3) 1993/1994 – 2002/2003 (VIII с)	29,7
18	Одржување на вежби прв циклус студии орална хирургија - клиника 2гр (2+3) 1993/1994 – 2002/03 (IX с)	29,7
19	Одржување на вежби прв циклус студии ЕКТС ОМФХ I	21,6

	2гр (1+3) 2003/04 -2010/11	
20	Одржување на вежби прв циклус студии орална хирургија ЕКТС ОМФХ II 2гр (3+4) 2003/04-2010/11	28,8
21	Одржување на вежби прв циклус студии ЕКТС ОМФХ I 2гр (1+3) 2011/12 – 2013/14	8,1
22	Одржување на вежби прв циклус студии ЕКТС ОМФХ II 2гр (3+4) 2011/12-2013/14	10,8
23	Одржување на вежби прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС орална хирургија - претклиника VII семестар 2 (1+2); во период од 2014/15 – 2015/16	3,6
24	Одржување на вежби прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС орална хирургија 1 (клиника) VIII семестар 2 (2+3) претклиника во период од 2014/15 – 2015/16	5,4
25	Одржување на вежби прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС орална хирургија 2 (клиника) IX семестар 2 (1+3) во период од 2014/15 – 2015/16	5,4
26	Одржување на вежби прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС претклиничка орална хирургија VII семестар (1+2) 2016/17: 2017/18	1,8 1,8
27	Одржување на вежби прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС, орална хирургија 1 (клиника) VIII семестар (2+3); 2016/17	2,7
28	Одржување на вежби од прв циклус студии по дентална медицина ЕКТС орална хирургија 2 (клиника) IX семестар (1+3) 2016/17, 2017/18	1,35 1,35
29	Одржување на вежби од прв циклус студии: анатомија за стручни стоматолошки сестри (3+4) 2011/2012	1,8
30	Одржување на вежби од прв циклус студии: анестезиологија со реанимација (1+1) 2007	0.45
31	Одржување на вежби I циклус студии ДМ:	0,45

	имплантологија (1+1) 2013/14	
32	Подготовка на нов предмет Пациенти со ризик за стоматолошки интервенции	1
33	Подготовка на нов предмет Стерилизација – стручни стоматолошки сестри	1
34	Подготовка на нов предмет Ургентни состојби - стручни забни техничари	1
35	Подготовка на нов предмет Анатомија - орални хигиенолози	1
36	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (1993-2015)- стажанти x 0,06 1 семестар 15нед x 0,06=0,9 (годишно 1,8 x 22 години)	39,6
37	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика - стажанти 1993-2017 (просек 5 студенти на година x 0,2=1 x 24 години=24)	24
38	Ментор и едукатор на здравствена едукација (специјализанти) (2007-2017) x 0,08 2,4 x 2 семестри = 4.8x10 години	48
39	Пакет материјали за одреден предмет: Испитни прашања по предмет пациенти со ризик за стоматолошки интервенции 2015 и 2016	2
40	Пакет материјали за одреден предмет: Компјутерски модел на испитни прашања по орална хирургија за студенти по стоматологија	1
41	Пакет материјали за одреден предмет: Oralna i maksilofacijalna hirurgija, anesteziologija so reanimacija.	1
42	Пакет материјали за одреден предмет:	1

	Испитни прашања по предмет ургентни состојби за стручни забни техичари	
43	Пакет материјали за одреден предмет: Испитни прашања по предмет орална хирургија и стерилизација за стручни стоматолошки сестри	1
44	Пакет материјали за одреден предмет: Испитни прашања по предмет анатомија и дентална морфологија за стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози	1
45	Пакет материјали за одреден предмет: Испитни прашања за државен испит по предмет орална хирургија	1
46	Изработка на семинарски труд/студентска тема (11 *0,03)	0,33
47	Настава во школи и работилници - учесник 226. (курсеви и симпозиуми) Courses: Dentoalveolar trauma. (Prof J. Bernard, Prof.J Schwarz) Стоматолошки факултет - Женева 2005 година.	1
48	Courses: Pathoanatomic aspects od osseus lesions (Prof. Kuffler R, Prof Lombardi T.). Стоматолошки факултет - Женева 2005 година.	1
49	Courses: Imediant implant placement (Prof J. Bernard). Стоматолошки факултет - Женева 2005 година.	1
50	Семинар: Medical urgency at dental cabinet (Prof. J. Carrel). Стоматолошки факултет Женева во 2005 година.	1
51	Семинар: Ankylos multi indicative conference (д-р Горањц М.). Скопје во 2006 година.	1
52	Семинар: Современи хируршко-дијагностички концепти во стоматологијата, Скопје, март 2015.	1
53	Семинар: Примена на ласер во оралната патологија, Стоматолошки факултет, Скопје 2006.	

		1
54	Семинар: Орална имплантологија - современи хируршки техники, Скопје 2007 год.	1
55	Семинар: Хронична орофацијална болка - Стоматолошки факултет, Скопје 2007.	1
56	Симпозиум: Коскени и мекоткивни графтови во орофацијалната регија – 2011.	1
57	Меѓународен симпозиум: Современи концепти во оралната хирургија, Скопје 2012.	1
58	Семинар: Одонтогени инфекции во орофацијална регија - 2011 Скопје.	1
59	Educational course: Surgery of the midface - EACMFS educational course, 2011, Skopje.	1
60	Семинар: Современи дијагностички и тераписки концепти во оралната хирургија и имплантологијата, Битола 2014.	1
61	Работилница (hands on) курс: Application notes of Er:Yag and Nd:Yag Lasers in dentistry, организирана од Фотона - Словенија, во Скопје, јуни 2009 година.	1
62	Работилница (hands on) курс: Естетска, пластична и реконструктивна пародонтална хирургија, Здружение на специјалисти по болести на уста и пародонтот, Скопје, во 2014 година.	1
63	Работилница (hands on) курс: Periodontal surgery of gingival recession 2015.	1
64	Работилница (hands on) курс: Techniques of plastic surgery in periodontology, 2015, Ohrid.	1
65	Работилница (hands on) курс. Ankylos multyindicative training во Stanberg, Германија, во 2008 година.	1
66	Автор на универзитетски учебник Кацарска М.: Дијагноза и хируршка терапија на периапикалните инфламаторни лезии, Стоматолошки факултет, 2013 година, рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1031 од 2012 година.	8

	Вкупно	346,63
--	---------------	---------------

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<p>Магистерски труд „Морфолошка диспозиција на апикалните варијации на каналниот систем кај хуманите максиларни премолари, ендодонтско, орално-хируршки тераписки проблем“.</p> <p>Рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 852 од 2003 година, одбранет на 26.5.2003.</p>	
	<p>Докторската дисертација „Валоризација на клиничко-тераписките атрибути на ултрасоничната наспроти конвенционалната ретропрепарација – in vivo студија“.</p> <p>Рецензирана во Билтен на УКИМ бр. 953 од 1.12.2008 година, одбранет на 4.2.2009.</p>	
1	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор *6 + IF</p> <p>Kacarska M., Velickovski B.; Nikolovski M.: The apical disposition of isthmus in maxillary premolars: A surgical endodontic problem. BJS, 11(2), June 2007, page 111-115. Трудот е рецензиран во Билтен на Уким бр. 1010, од 2011 година.</p>	4,8
2	<p>Dzipunova B., Kacarska M., Gjorgova J., Stefanovski J.: Hirursko-ortodontski tretman na sclerodermia circumscripta: prikaz na slucaj, Bilt.UOJ, 2000; XXXIII (1);41-46.</p> <p>Трудот е рецензиран во Билтен бр. 763.</p>	3,6
3	<p>Kacarska M., Gorovska M.: ER.YAG laser assisted frenectomies. INTERNATIONAL DENTAL JOURNAL. September 2013, volum 63, issue s1, p-121, 122 Impact Factor: 0.967.</p>	5,4 + 0,967

	Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1071, од 17.2. 2014 година.	
4	Kacarska M., Stefanovski J.: „The Authentic V flap for surgical endodontic treatment of periapical diseases“ <i>Acta Stomatologica Croatica</i> 2011; 45(3): 190-195. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1010 од 2011 година.	5,4
5	Velickovski B., Peeva M., Velevska D., Kacarska M.: Coronectomy-prevention from the injury of the Inferior alveolar nerve (n.alveolaris inferior). <i>International Journal of case reports</i> , vol. 5, 2015, No 14. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1131 од 2016 година.	3,6
6	Marina Kacarska: Clinical evaluation of root end resection bevel in periapical surgery. CONTRIBUTIONS. Sec. of Med. Sci., XXXVIII 1, 2017: 113-118. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	6
7	M. Kacarska, O. Dimitrovski, D. Popovic Monevska: Preprosthetic Laser Assisted Mandibular Vestibuloplasty. Balk J Dent Med, 2016; 20: 182-185. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	4,8
8	M. Kacarska, M. Gjorovska, B. Dzipunova: Laser labial frenectomy in pediatric patients. Mac Med Rew 2016; 70(3): 127-130. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	4,8
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание *4 Kacarska M., Velickovski B.: Dental extractions in	3,6

9	metastatic breast cancer patients on bisphosphonate therapy: A case report. MSP, 3-4, 2015 година, стр 7-19.	
10	Кацарска М.: Антибиотска профилакса на локални инфекции. Стоматолошки информатор бр.2, април 2012, 28-30. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1071, од 17.2. 2014.	4
11	Кацарска М.: Бременост и лактација - современ орално-хируршки менаџмент. Македонски стоматолошки весник, 2007(3); 45-48. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 998 од 2010 година.	4
12	Касарска М.: Treatment of epulis fissuratum with Er:YAG laser. MSP 1-2; 2013 , стр.96-103.	4
13	Кацарска М., Стефановски Ј.: Апликативни аспекти на ултрасоничната препаација. МСП 2006, 30(2): 209-213. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 914 од 2007 година.	3,6
14	Кацарска М.: Евалуација на вредноста на аголот на ресекција при хируршки ретрооперативни процедури: In vivo студија. МСП 2010, бр 5-6, 342-351. Трудот е рецензиран во Билтен бр.998 од 2010 година.	4
15	Стефановска М., Стефановски Ј., Чортаноски Љ., Царчев П., Величковски Б.: Ревалоризација на индикациите за егзодонција кај пациенти упатени на клиниката за орална хирургија. МСП 17(2): 83-7, 1993. Трудот е рецензиран во билтен на УКИМ бр. 590 од 1993 година.	2,4
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во Зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (*3 + 1 за устен реферат). Кацарска М., Ѓоровска М.: Ласерски третман на epulis fissuratum. МСД 6-ти конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид, 2012, усно презентираан, стр. 128. Трудот	

16	е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1071, од 17.2. 2014.	2,7+1
17	Kacarska M. , Gjorovska M.: Advances of the Er. YAG laser surgery of labial frena. 20 th BaSS Congres, Romania, 2015, p-199. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	2,7
18	Kacarska M. , Gjorovska M., Velickovski B.: <i>Dental extractions in cancer patients on bisphosphonate therapy. A case report.</i> Трудот е усмено презентирани на III Balcan Congress of OMFS – Ohrid may 2014. Abstract book – p.8,9. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	2,4+1
19	Kacarska M.: Papilla Base Incision for Paradicular surgery. 18-ти BASS конгрес Скопје 2013, усно презентирани abstr. book p-131. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1071, од 2014.	3+1
20	Kacarska M.: Laser assisted mandibular vestibuloplasty. 18 BASS Конгрес, Скопје 2013, усно презентирани, abstr. book, p-133. Билтен на УКИМ бр. 1071, од 17.2. 2014.	3+1
21	Dzipunova B., Kacarska M.: Orthodontic-surgical managment of impacted canines. 18 BASS Конгрес, Скопје 2013, abstr.book p-160. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1071, од 17.2. 2014.	2,7
22	Поповска М., Кацарска М. , Симјановска Љ.: Ласерски третман на протетски индуцирана фиброзна хиперплазија. Трудот е постер презентирани на V конгрес на стоматолози на Македонија, Охрид, со меѓународно учество, септември 2009 година. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр 998, 2010 година.	2,4 + 0,5
23	Kacarska M. , Stefanovski J., Velickovski B., Dimitrovski O.: Lengthening of the clinical crowns-surgical approach. 9 Bass Congress, усна презентација, Ohrid, мај 2004 god. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007.	1,8+1
24	Kacarska M. , Velickovski B., Popovska M.: The apical disposition of isthmus in maxillary premolars: A surgical endodontic problem. First Macedonian Congress of Maxillofacial and Neck surgey, усно презентирани, Ohrid, May, 2006, abstr.	2,4+1

	book, p-8. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007 година.	
25	Velickovski B., Kacarska M. , Dimitrovski O.: Use of computerized tomography in determination of the position of impacted maxillary canine. First Macedonian Congress of Maxillofacial and Neck surgey, Ohrid, May 2006, abstr. book, p-9. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 764.	2,4
26	Popovska M., Kacarska M. , Simjanovska Lj.: Epullis gigantocelularis - a case report. First Macedonian Congress of Maxillofacial and Neck surgey, poster, Ohrid, May 2006, abstr. book, p-19. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007 година.	2,4 +0,5
27	Popovska M., Kacarska M. , Menceva Z.: Flap design in relation with the type of Chronic Periapical Lessions. Poster prezentacija, X Bass Congress, Belgrad, 2005 godina, abs. strana-59. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007 година.	2,4+0,5
28	Dimitrovski O., Velickovski B., Kacarska M. , Spirov V.: Surgical approach to a massive osteoma in the region of thorus mandibule. Case report. First Macedonian Congress of Maxillofacial and Neck surgey, Ohrid, May 2006, abstr. book, p-28. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. бр. 914 од 2007.	1,8
29	Peeva M., Janevska V., Pisevska N., Gerasimova S., Simjanovska Lj., Kacarska M. :Histomotphometric evaluation of human bone defects treated with graft material-a pilot study. 9th Bass Congress, Ohrid, maj 2004 godina, abstr. book p. 55. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 873 од 2005 година.	1,8
30	Velickovski B., Popovski J., Kacarska M. , Dimitrovski O.: Oral surgery interventions on patients suffering Cleidocranial dysplasia-a case report. 9th Bass Congress, Охрид, мај 2004 godina, abstr. book p. 74. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 846 од 2004 год.	1,8
31	Dimitrovski O., Velickovski B., Kacarska M. , Spirov V. Surgical approach on massive fibromatous epullis-a case report. 9th Bass Congress, poster, Ohrid, мај 2004 godina, abstr. book p. 60. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 846 од 2004 год.	1,8+0,5

32	Dimitrovski O., Velickovski B., Popovska M., Kacarska M. : Blast reactivity changes among chronic periodontitis patients. 10th Bass Congress, Belgrade, 2005, abstr. book p. 59. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 764. од 2000 год.	1,8 +0,5
33	Кацарска М. , Величковски Б., Поповска М.: Импактиран ектопично поставен максиларен централен инцизив. IV конгрес на стоматолозите на Македонија 2006 год. со меѓународно учество, Зборник, стр. 47, усно презентирани. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007 година.	2,4+1
34	Kacarska M. , Stefanovski J., Velickovski B.: The patohlogic verification of the cellular cementum alterations in human teeth, with both chronic and chronic exacerbating periapical processes. 5 th BaSS Congress, Solun, 2000, усно презентирани, abstr. book p. 76. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 846 од 2004 година.	2,4+1
35	Кацарска М. , Стефановски Ј., Величковски Б., Поповска М., Димитровски О.: Интраосеалната дентална имплантација низ призмата на реалната сегашност и виртуелната иднина. III конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид 2002 година, усно презентирани, Зборник на апс., стр. 104. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 846 од 2004 год.	1,8+1
36	Величковски Б., Димитровски О., Кацарска М. , Поповски Ј.: Марсупелизација како тераписка опција во третман на фоликуларните дентогени цисти. III конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид 2002, Зборник на апст. стр. 112. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 803 од 2002.	1,8
37	Оцаклиева С., Баланчевска Е., Ефтимовска М., Алексова П., Кацарска М. : Антимикробен ефект на МТА (pro root): компаративна студија, III конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид 2002, Зборник на апст. стр. 151.	1,8 +0,5
38	Џипунова Б., Кануркова Л., Тошеска Н., Мишеска Ц., Кацарска М. : Комбиниран ортодонтско-хируршки пристап во третман на малоклузии. III конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид 2002, Збор. на апст. стр. 157. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 852 од 2003 година.	1,8

39	Димитровски О., Јосифов Д., Величковски Б., Кацарска М.: Орално-хируршки третман на ектопично поставен мандибуларен канин – приказ на случај. III конгрес на стоматолозите на Македонија, со меѓународно учество, Охрид 2002, збор. на апст. стр. 202. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 914 од 2007 година.	1,8 +0,5
40	Поповска М., Кацарска М. , Герасимова С.: Импактиран мандибуларен прв молар-приказ на случај. III конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид 2002, збор. на апст.стр.175. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 846 од 2004 година.	2,4 +0,5
41	Кацарска М. , Јосифов Д., Ѓоровска М., Писевска Н.: Планирање на инвазивен дентален третман кај пациенти на потентни бисфосфонати, усно презентираан. Конгрес на МСД, 2015 година со меѓународно учество. Зборник на апстракти стр. 369-370. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	1,8+1
42	Kacarska M. , Gjorovska M., Velickovski B.: Dental extractions in cancer patients on bisphosphonate therapy. A case report. III Balcan Congress of OMFS - Ohrid may 2014, усно презентираан. Abstract book - p. 8,9. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	2,4+1
43	Kacarska M. Gjorovska M.: <i>Laser assisted soft tissue surgery.</i> III Balcan Congress of OMFS - Ohrid may 2014, усно презентираан. Abstract book - p. 12. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017.	3+1
44	Velickovski B., Peeva M., Kacarska M.: Coronectomy-technique to protect the inferior alveolar nerve. A case report. III Balcan Congress of OMFS - Ohrid may 2014. Abstract book – p. 8. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1078 од 2014 година.	2,4
45	Кацарска М. , Тошеска Н., Ѓоровска М.: Мултипли прекубројни импактирани заби кај здрава индивидуа (синдром неасоцирани). Трудот е презентираан на 7. конгрес на МСД со меѓународно учество, Охрид 2015 година; Зборник на апстракти стр. 489, 490. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од	2,4+1

46	<p>1.9.2017.</p> <p>Тошеска-Спасова Н., Ципунова Б., Капушевска Б., Кацарска М., Панчевска С., Тошеска-Трајковска К., Спасов З.: Предупредувачки денто-алвеоларни знаци и симптоми кај нарушувања на исхраната. Трудот е презентираан на 15. конгрес на МСД со меѓународно учество, во Охрид, 11-14 јуни 2015 год, Зборник на апстракти стр. 517, 518. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1126 од 2016 година.</p>	1,8
47	<p>B. Velickovski, M. Kacarska, M. Peeva-Petreska, D. Veleska , G. Apostolova:</p> <p>Heterotopic odontalgia - diagnostic and therapeutic dilemma. Трудот е усмено презентираан на 1. конгрес на специјалисти по орална хирургија, Скопје, 2-4.6.2016 година; Книга на апстракти стр. 53.</p> <p>Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152. од 1.9.2017</p>	1,8
49	<p>Јосифов Д., Амбаркова В., Јанев Е., Кацарска М., Пеева Петреска М., Б. Зекири: Орално-хируршки интервенции кај пациенти со развојни аномалии на забите. Трудот е презентираан на 7. конгрес на МСД со меѓународно учество, во Охрид, 11-14 јуни 2015 год, Зборник на апстракти стр. 493, 494. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1152, од 1.9.2017.</p>	1,8 +0,5
50	<p>Kacarska M.: A root resection variability in surgical endodontic procedures: In vivo study.</p> <p>Трудот е усно презентираан на 1. конгрес на специјалисти по орална хирургија, Скопје, 2-4.6.2016 година; Книга на апстракти стр. 67, 68.</p> <p>Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ, бр. 1152. од 1.9.2017.</p>	3+1
51	<p>Kacarska M., Stefanovski J: Lengthening of the clinical crowns- surgical. FDI Congress Sydney 2003. p. 435.</p> <p>Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 852 од 2003.</p>	3
	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во Зборник на трудови од научен/стручен собир (*2 + 1 за усна презентација)</p>	

52	<p>Чортановски Љ., Стефановски Ј., Царчев П., Величковски Б., Стефановска М.: Клиничко-рентгенолошка и оперативна верификација на фреквенција на локализација на dentes acessoria и dentes supernumeraria. Трудот е презентираан на Собирот на стоматолози на Македонија, Струга 1992, Зборник стр. 55. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ, бр. 598 од 1993 година.</p>	1,2
53	<p>Величковски Б., Царчев П., Чортановски Љ., Миљковиќ Д., Стефановска М.: Проценка на тераписката вредност на постекстракционата дренажа при различни фази на АОИ. Трудот е презентираан на Собирот на стоматолози на Македонија, Струга 1992, Зборник стр. 50. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ, бр. 598 од 1993 година.</p>	1,2
54	<p>Стефановска М., Стефановски Ј., Чортановски Љ., Царчев П., Величковски Б.: Ревалоризација на индикациите за егзодонција кај пациенти упатени на Клиниката за орална хирургија. Трудот е усно презентираан на Собирот на стоматолозите на Македонија, Струга 1992, Зборник стр. 51. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ, бр. 590 од 1993 година.</p>	1,2+1
55	<p>Чолаков Х., Стефановски Ј., Царчев П., Величковски Б., Чортановски Љ., Стефановска М.: Орално-хируршки интервенции во геријатријата. Трудот е презентираан на Собирот на стоматолозите на Македонија, Струга 1992, Зборник стр. 55. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ, бр. 590 од 1993 година.</p>	1,2
56	<p>Кацарска М., Стефановски Ј., Царчев П., Величковски Б.: Dentes sapientes et supernumerariae bilateralis impacti maxillae. I конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид 1994. Усна презентација. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр.671 од 1996 година.</p>	1,2+1
57	<p>Величковски Б., Јанев Ј., Царчев П., Чортановски Љ., Кацарска М.: Појава на перикоронитис во релација со различни положби на импактиран и полуимпактиран долен трет молар. I конгрес на стоматолозите на Македонија (апстракт)/ Охрид. Здружение на стоматолозите на Македонија, 1994, Зборник стр. 115. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр 631 од 1994 година.</p>	1,2

58	<p>Стефановски Ј., Кацарска М., Царчев П., Величковски Б., Чортаноски Љ.: Гнатодинамометриски вредности во проценката на функционалната способност на апикотомирани заби со хронични периапикални процеси на горновилчната коска. I-от конгрес на стоматолозите на Македонија (апстракти), Охрид. Здружение на стоматолозите на Македонија, 1994, Зборник на трудови стр 103. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 671 од 1996 година.</p>	1,2+1
59	<p>Стефановски Ј., Кацарска М., Стефановски С.: Периапикалните патози на повеќекоренските заби во горновилчната коска како ендодонтско-хируршки и етички предизвик. Трудот е усно презентираан на 2. конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид 1998, стр. 159. Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 852 од 2003 година.</p> <p>Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество</p>	1,6
60	<p>Кацарска М.: Бременост и лактација: Орално-хируршки менаџмент, секција на орални хирурзи - Кавадарци 2006.</p>	2
61	<p>Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (*3)</p> <p>Кацарска М. Оро-антрални комуникации: превентивни аспекти, Aleksander palace, мај – 2007.</p>	3
62	<p>Кацарска М.</p> <p>Антибиотска профилакса, кога и како?</p> <p>Симпозиум за континуирана едукација со меѓународно учество, Стоматолошки факултет, Скопје, 2011 година.</p>	3
63	<p>Кацарска М.</p> <p>Објективизирање на ризикот за појава на БОНВ по денгална екстракција.</p> <p>Симпозиум за континуирана едукација со меѓународно учество, Стоматолошки факултет, Скопје 2013 година.</p>	3

64	<p>Кацарска М.</p> <p>Апликација на Er:YAG ласери во протетската хирургија.</p> <p>Симпозиум на ЗСПМ со меѓународно учество, Скопје, октомври 2015 година.</p>	3
65	<p>Кацарска М.:</p> <p>Причини за неуспех на периапикалните хируршки процедури: Проблемот на каналните истмуси.</p> <p>Симпозиум: „Превенција и тераписки пристап кон компликациите во оралната хирургија и имплантологија“ со меѓународно учество. Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија, Скопје, 5.4.2014.</p>	3
66	<p>Ѓоровска М., Кацарска М., Симјановска Љ., Герасимова С.: Примена на Фотона ласерот во протетската хирургија.</p> <p>Симпозиум со меѓународно учество, Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија, Гевгелија, 5.4.2017.</p>	3
	Вкупно	195,36

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	<p>Воведување на нова лабораториска/клиничка или јавноздравствена метода во област на медицинските науки и здравството, првпат воведена метода во државата.</p> <p>227. Ултрасонична периапикална хируршка метода во третман на периапикално-парарадикуларни инфламаторни лезии.</p> <p>228. Интраоперативна метода на визуелизација со примена на магнификација, фокусирана илуминација, микроогледала и контрастно средство.</p>	4

	<p>Завршена специјализација од областа на медицинските науки и здравството</p> <p>229. специјалист по орална хирургија</p> <p>Предавање на институции од јавен интерес, културно информативни центри (*0,5) 4</p> <p>Предавања од област на орална хирургија</p> <p>230. Гостување на ТВ, Сител, 2009 231. Гостување на ТВ, Алфа, 2010 232. Гостување на ТВ, Скај, 2010 233. Гостување на Нома радио, 2004</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Студиски престој во странство до 3 месеци</p> <p>234. 2005 godina - Geneva, Switzerland, Department of Stomatology and Oral Surgery, School of Dental Medicine. 235. 2008 година - Stanberg Germany: Ankylos multiindicative hands on training.</p> <p>Дејности од поширок интерес (*3)</p> <p>Раководител на внатрешна организациона единица</p> <p>236. шеф на инфективен оддел, 2007 година. 237. претседател на Научниот одбор на ЗСОХМ при МСД.</p>	<p>0,5</p> <p>0,5</p> <p>6</p>
	<p>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир</p> <p>238. модератор на оралнохируршка усна сесија на 7. конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид 11-14.6.2015. 239. модератор на оралнохируршка постер сесија на 7. конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид 11-14.6.2015. 240. потпретседател на Научниот одбор на 1. конгрес на специјалисти по орална хирургија, Скопје 2016 година. 241. модератор на усна сесија на 1. конгрес на орална хирургија и имплантологија, Скопје, 2016 година. 242. модератор на постер сесија на 1. конгрес на орална</p>	<p>1</p> <p>1</p>

	<p>хирургија и имплантологија, Скопје, 2016 година.</p> <p>243. модератор на Симпозиумот на ЗСОХМ, Битола, 2015.</p> <p>244. модератор на Симпозиумот на ЗСОХМ, Скопје, 2017.</p> <p>Награди за научни постигнувања од струкова организација/ самостоен (*3) 7</p> <p>245. Пофалница од Стоматолошки факултет, по повод јубилејот на 40 години од неговото постоење, 1999.</p> <p>246. Благодарница од Македонското лекарско друштво, 2000.</p> <p>247. Благодарница од конгресниот одбор на III конгрес на стоматолозите на Македонија за реализација на програмата, 2002 година.</p> <p>248. Диплома од Македонското лекарско друштво, 2001 година.</p> <p>249. Благодарница од Стоматолошкиот факултет по повод 50-годишниот јубилеј од неговото постоење, 2009.</p> <p>250. Благодарница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето во 2014 год.</p> <p>251. Благодарница од Македонското стоматолошко друштво за активна партиципација во реализацијата на 7. конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество во Охрид, 2015.</p>	<p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>21</p>
	<p>Прва награда од конгресниот и научниот одбор за најдобра постер презентација (*3) 2</p> <p>Меѓународен научен конгрес на студентите по</p>	

стоматологија, 2007, 08.	6
Учество во комисии и тела на државни и други органи (*1) 6	
252. член на Стоматолошката комора на РМ.	
253. член на Здружението на орални хирурзи на РМ(ЗОХМ).	
254. член на Македонското стоматолошко друштво (МСД).	
255. член на Македонското лекарско друштво (МЛД).	
256. член на Балканската стоматолошка асоцијација (BaSS).	
257. член на Светската асоцијација на стоматолози (FDI).	6
Вкупно	56,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	346,63
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	195,36
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	56,0
Вкупно	597,99

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1.Проф.д-р Борис Величковски, претседател с.р.
- 2.Проф.д-р Марија Пеева-Петреска, член с.р.
- 3.Проф. д-р Оливер Димитровски, член с.
- 4.Проф.д-р Владимир Поповски, член с.р.
- 5.Проф.д-р Даница Поповиќ-Моневска, член с.р.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Едвард Јанев, вработен на Клиниката за орална хирургија ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје, е роден на 23.9.1972 година во Скопје.

Универзитетско образование:

Доктор-стоматолог: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет - Скопје, во 1995 година, дипломира со среден успех 9,53.

Магистер на стоматолошки науки од областа на оралната хирургија: магистерските студии од областа на орална хирургија ги започнал во учебната 1997 година со просечен успех 9,14., на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет - Скопје, со магистерски труд „Рендгенолошка евалуација на коскениот ткивен одговор на вилиците по апликација на алопластични материјали“ во 2004 година.

Доктор на стоматолошки науки: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет - Скопје, со докторска дисертација под наслов „Импликација на континуираната антиромбоцитна терапија врз интраоперативното и постоперативното крвање при изведувањето на оралнохируршките интервенции“ во 2012 година.

Работно искуство: Во периодот по дипломирањето во 1995 година стажирал на Стоматолошкиот клинички центар „Св. Пантелејмон“, по што го положил стручниот испит и заминал на отслужување на воениот рок во АРМ. Во 1996 година се запишал на постдипломски студии по предметот Орална хирургија на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Првото вработување го остварил во 1998 година, на неопределено време, како клинички лекар на Стоматолошкиот клинички центар, на Клиниката за орална хирургија. Истата година ја започнал специјализацијата од областа орална хирургија, а во 2000 година ја завршил, и се здобил со звањето специјалист по орална хирургија.

Во звањето помлад асистент на Катедрата за орална хирургија бил избран во 2000 година. Во звањето асистент на Катедрата за орална хирургија бил избран во 2004 година. Во 2007 година бил реизбран за асистент на истата Катедра.

Во звањето научен соработник на Катедрата за орална хирургија при Стоматолошкиот факултет, УКИМ, Скопје, избран е на 14.5. 2014 година, на 16-та редовна седница на Наставнонаучниот совет.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од 2000 година, преку изведување на практични вежби по орална хирургија активно работи на едукација на студентите по стоматологија - Орална хирургија претклиника (2+3), 2000 - 2018; Орална хирургија клиника (2+3), 2000 - 2018; Орална и максилофацијална хирургија (1+3), 2003 - 2013; Орална и максилофацијална хирургија II (3+4), 2003 - 2018; Орална и максилофацијална хирургија (1+3), Орална и максилофацијална хирургија II (3+4), 2006/2007 и Анестезиологија со реанимација (1+1) .

Вежби I циклус студии Орална хирургија - предклиника (1+2), 2013 - 2018, зимски семестар. Вежби Орална имплантологија (1+2) 2013 - 2018, вежби Орална имплантологија за забни техничари (1+1), 2013 - 2018.

Предавања Орална хирургија за виши сестри (1+2), 2014 - 2018, предавања Имплантологија за забни техничари (1+2), 2014 - 2018, предавања изборни предмети за студенти Орална хирургија (1+2), 2014 - 2018, предавања изборни предмети за студенти Имплантологија (1+2) 2014 - 2018.

Автор е и на дел од испитните прашања на Катедрата за орална хирургија, анестезија и имплантологија (2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017) при изготвување на програмата на ЕКТС.

СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Своите стручни и научни интереси, кандидатот ги насочил кон современите техники на коскена и мекоткивна регенерација, ткивен инженеринг во областа на стоматологијата и имплантологијата.

Автор е на монографијата под наслов :

„Современи концепти во третманот на пациенти со континуирана антиромбоцитна терапија“ - Скопје, 2016.

Коавтор е во стручно-научните книги:

- „Современи дострели“ - Стоматолошки факултет - Скопје, 2009;

- „Дијагностички и терапевски протоколи“ - Скопје, 2010.

Автор и коавтор е на објавени стручно-научни трудови во домашни и странски списанија. Со усни или постерски презентации учествувал на конгреси во земјата и во странство, но и како предавач на симпозиуми и семинари за континуирана едукација.

Во 2003 година учествува во меѓународниот научен проект под наслов: „USAGE OF

BONE SUBSTITUES GRAFT MATERIALS: AUTOGENOUS BONE, ALLOGRAFTS AND ALLOPLASTIC MATERIALS“, под менторство на проф. Неџат Бора Сајан на Клиниката за орална и максилофацијална хирургија при Универзитетот во Анкара, Турција.

Во 2004 година како млад истражувач учествувал во научноистражувачкиот проект под раководство на проф. д-р С. Костовска со наслов „Фибринолитичка активност на крвта кај пациенти со оралнохируршки интервенции“.

Во 2015 година учествува во меѓународниот научноистражувачки проект со проф. д-р М. Пеева под наслов „Коскена аргументација на виличните коски со нова генерација на композитни коскени супституенси“.

Од 2011 година назначен е за лиценциран едукатор за имплантологија во Македонија на фирмата „Мегаген“ (MegaGen). Во овој период, како едукатор реализира два практични курса.

Од 2015 година е назначен за лиценциран едукатор за имплантологија во Македонија на фирмата „Велидент“ (IMPLA). Во овој период, како едукатор реализира два практични курса.

Бил ментор на седум студенски теми по орална хирургија.

Студиски престои:

-Од февруари 2003 до август истата година учествува во шестмесечен научноистражувачки проект под наслов: „Употреба на коскено супститутивни графт материјали: автогена коска, алогографтови, и алопластични материјали“ на Клиниката за орална и максилофацијална хирургија при Универзитетот во Анкара, (Турција) под покровителство на НАТО-ТУБИТАК (NATO-TUBITAK), а под менторство на професор Неџат Бора Сајан.

Зема учествува на повеќе курсеви:

-во 2001 година партиципирал на курс по остеологија - орална имплантологија во Барселона, Шпанија, запознавајќи се со основните и фундаменталните услови, фактори и критериуми за денталните импланти и примена на алопластичните материјали во оралната имплантологија;

-во 2002 година учествувал на курсот за примена на коскени графтови и алопластични материјали на Медитеранскиот конгрес за орална имплантологија во Грција, Крф;

-во 2004 година во Бремен, Германија, партиципирал на меѓународниот курс по имплантологија организиран од Оралтроникс (Oraltronic), каде што преку предавања и

практична работа на модели се запознава со трите различни типови импланти и имплантолошки системи;

-во 2004 година на Клиниката за орална хирургија при СКЦ „Св. Пантелејмон“ во Скопје, зема активно учество на интензивен курс по имплантологија под водство на д-р Пиере Винкелман (Dr. Pierre Winkelmann), од фирмата Оралтроникс (Oraltronics);

-во 2005 година учествувал на 11. меѓународен симпозиум за имплантологија во Дрезден, Германија, организиран од Фриадент (Friadent), запознавајќи ги најновите Фриалит (Frialit) и Анкилос (Ankylos) импланти и имплантолошки системи;

-Во 2007 година, под покровителство на фирмата БиБ Дентал (B&B Dental) партиципира активно во напредниот курс за имплантологија воден од проф. д-р Клаудио Банзи (Prof. Dr. Claudio Banzi);

- во Скопје 2008 година учествувал во курсот за постава на мини импланти наменети за анкараза во ортодонцијата, под водство на д-р Томас Лец (Dr. Tomas Lec) од фирмата Дентаурум (Dentaaurum);

- во Росбах-Франфуркт, Германија, во 2009 година, партиципирал на курсот за тродимензионално планирање на постава на импланти 3Д-навигација, организирано од Шутз Дентал (Schutz Dental);

-во 2011 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје го организира и активно учествувал на едукативниот семинар по имплантологија под покровителство на МегаГен (MegaGen);

-во 2012 година учествува на едукативен курс/работилница под наслов „Различни аугментативни техники со автологни коскени графтови и коскени субституенти во третманот на атрофиран алвеоларен гребен“, воден од Наташа Хрен, Словенија;

-во април 2012 година учествувал на курс/работилница за пародонтална хирургија под наслов „мукографтови при мекоткивни рецесии-тунел техника“ воден од д-р Танасковиќ, Србија;

-во ноември 2013 година учествувал на курс по орална имплантологија организиран од фирмата Straumann, под водство на проф. д-р Алекса Марковиќ, Србија и Давид Диас, Белгија;

-на 16 ноември 2013 година присуствувал на курс по 3-Д техники за блок графтирање во Монтањана, Италија, под водство на д-р Микеле Џакоти;

-во октомври 2014 година учествува на меѓународен конгрес по имплантологија во Венеција, Италија, SIDI (Societa Italiana di Implantologia), каде што како член на здружението на орални хирурзи од Македонија официјално се збратими со здружението на имплантолозите од Италија под водство на проф. Карло Маркато;

-во ноември 2014 година во Франкфурт, Германија, како член на македонската делегација под раководство од фирмата Велидент учествувал на 1. Меѓународен конгрес по

имплантологија, организиран од германската компанија IMPLA;

-во јуни 2015 година извршил стручен престој во времетраење од 7 дена на Клиниката за имплантологија и орална хирургија на Универзитетот во Париз (Universite Paris Diderot), под менторство на проф. Патрик Мисика;

-во јуни 2015 година во Охрид, Македонија, учествувал во научниот форум од областа на имплантологијата воден од д-р М. Горјанц под наслов „Неуспеси и компликации на имплантната терапија и справување со тие“;

-во октомври 2015 година, во Водице, Хрватска, учествувал на 6. Меѓународен конгрес по имплантологија, организиран од Хрватското здружение по имплантологија;

-во март 2016 година, во Берлин, Германија, како член од Македонската делегација на имплантолози од фирмата Велидент учествувал на 2. Меѓународен конгрес по имплантологија, организиран од германската компанија IMPLA.

Дејности од поширок интерес:

Од 2006 до 2009 година ја извршуваше функцијата раководител на ноќна служба и на инфективниот оддел на Стоматолошкиот клинички центар „Св. Пантелејмон“.

Доделени му се признанија од поширок интерес (прилог анекс 2).

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Јанев за првпат во Македонија ја воведува методата на екстракција на заби кај пациенти со антитромбоцитна терапија без нејзино прекинување на со намалување на ризикот од тромбоемболички испади и третирање на хеморагичните компликации преку воспоставување на локални мерки за хемостаза.

Од 2009 година ја воведува методата на тродимензионално планирање на постава на импланти 3Д-навигација.

Од 2013 година ја воведува методата на 3-Д (тродимензионални) техники за блок графтирање.

Од 2010 година, како член на Управниот одбор на Здружението на специјалисти по орална хирургија при МСД, учествува во спроведување и реализирање на стручно-научниот дел на Здружението.

Оценка од самовалуација

Кандидатот н. сор. д-р Јанев Едвард доби висока позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

За тековниот конкурс ги пријави следниве трудови:

24. Јанев Е.

БИОМАТЕРИЈАЛИ И БИОКОМПАТИБИЛНОСТ

Македонски стоматолошки преглед 2004 год., XXVIII, бр. 1-4, стр.3, (1-129);

а. Современата стоматологија, заедно со имплантологијата, не може да се замисли без употребата на биоматеријалите. Авторот прави своевидна класификација на материјалите согласно според нивното потекло, начин на изработка и карактеристики, односно остеоиндуктивноста и остеокондуктивноста. Широкото поле на индикации во оралната и максилофацијалната хирургија наоѓа се поголема потреба од примена на биоматеријалите преку докажаната форсирана коскена регенерација, од изведените научни студии во времетраење од 3, 6 до 12 месеци.

б. Трудот има научно-апликативна вредност.

25. Димова Ц., Костовска С., Јанев Е., Нечева В.

ВЛИЈАНИЕ НА ЗАБНАТА ЕКСТРАКЦИЈА КАКО СТРЕСОГЕН ФАКТОР ВРЗ ФИБРИНОЛИТИЧКИОТ ОДГОВОР НА КРВТА II

Конгрес на трансфузиолозите на Македонија, Охрид 2004.

Книга на апстр. 266-267.

а. Авторите потенцираат дека во современата научна литература се почесто се застапени суштествената улога и учеството на t-PA и PAI-1 од системот на фибринолизата во многубројните физиолошки процеси кај човекот. Влијанието на оралнохируршките интервенции врз нивото на специфичните параметри на фибринолитичкиот систем беше определено со Elissa- тестот пред и по екстракциите. Резултатите укажуваат дека забната екстракција како стресоген фактор има влијание врз фибринолизата преку ослободување на t-PA и PAI-1, што се манифестира со појава на едем во постекстракциониот период. Параметрите на фибринолитичкиот систем на t-PA и PAI-1 претставуваат најсезитивни маркери на реакција кон оралнохируршкиот стрес.

б. Трудот има стручен - научен придонес.

26. Димова Ц., Костовска С., Ковачевска И., Јанев Е.

ВЛИЈАНИЕ НА ЗАБНАТА ЕКСТРАКЦИЈА КАКО СТРЕСОГЕН ФАКТОР ВРЗ

ФИБРИНОЛИТИЧКИОТ ОДГОВОР НА КРВТА

Македонски стоматолошки преглед. 2004; 28 (1-4): 9-16.

а. Во современата научна литература се почесто се застапени суштествената улога и учеството на t-PA и PAI-1 од системот на фибринолизата во многубројните физиолошки процеси кај човекот. Авторите си поставиле цел да испитаат дали оралнохируршките интервенции како психофизиолошка и оперативната траума влијаат врз одговорот на фибринолитичкиот систем на крвта и дали промените во нивото на активаторите и инхибиторите на фибринолитичкиот систем се манифестираат со препознатлива клиничка слика. Резултатите укажуваат дека забната екстракција како стресоген фактор има влијание врз фибринолизата преку ослободување на t-PA и PAI-1Ag, што се манифестира со појава на едем во постекстракциониот период.

б. Трудот има научно-апликативна вредност.

27. Димова Ц., Јанев Е., Андоновска Б.

INTERNATIONAL NORMALIZED RATIO IN EXTRACTIVE DENTAL SURGERY IN PATIENTS TREATED WITH ORAL ANTICOAGULANTS.

10th Congress of the Balkan Stomatological Society, (Abs.),

Belgrade, 2005; 57.

а. Целта на испитувањето била да се процени инциденцата на постоперативното оралнохируршко крвавење кај пациенти со орални антикоагуланси, без прекин на нивната терапија. Во трудот се потенцира употребата на интернационалниот нормализирачки сооднос (INR). Локалната хемостаза е воспоставена со примена на желатински препарати и сутури, што се покажало како солиден избор на локален метод за воспоставување локална хемостаза по оралнохируршките интервенции.

б. Трудот има стручен и практичен придонес.

28. Јанев Е., Менчева Ж., Јанев Р., Д. Јосифов, Франгов М., Бојковска Д.

ОРАЛНО-ХИРУРШКИ АСПЕКТ НА ТРАНСПОЗИЦИОНАЛНО ПОСТАВЕНИ МАКСИЛАРНИ МОЛАРИ

Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, Зборник на апстракти, Научен одбор, Охрид, 22 - 25 јуни, 2006 год.

а. Во стоматолошката практика најчесто се среќаваме со пациенти со транспозиција на максиларните канини, инцизиви и премолари. Оваа појава многу поретко е присутна кај моларите. Атипичната локализација на овие заби може да доведе до колизија со соседните

анатомски структури како што се sinus maxillaris, apertura piriformis и canalis incisivus. Авторот во оваа студија преку презентирање на индивидуа на 22-годишна возраст со палатинално поставен втор молар (индициран за оперативна екстракција), и букално локализиран трет молар, сака да истакне дека постапката во вакви случаи може да варира од едноставна рутинска амбулантна постапка до комплексна оперативна екстракција со евентуални компликации.

б. Трудот има стручен и практичен придонес.

29. Јосифов Д., Пеева М., Каранфилски, Герасимова С., Јанев Е.;

MORBUS HODGKIN - ОРАЛНО-ХИРУРШКИ АСПЕКТИ

Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, Зборник на апстракти, Научен одбор, Охрид, 22 - 25 јуни, 2006 год.

а. Најновите сознанија во поглед на дијагностиката и прогресијата на ова малигно заболување, како и современиот концепт во однос на терапијата кај овие пациенти, придонесува да повеќето оралнохируршки интервенции да можат да се изведуваат непречено и без посебна подготовка. Авторите истакнуваат дека само четвртиот стадиум претставува исклучок во поглед на хемостазата поради зафатеност на слезинката, коскената срцевина и хепарот поради лимфоидната хиперплазија. Покрај нарушената функција на хепарот, хематопоезата, намалениот имунитет и честите инфекции се проследени со компликации кај овие пациенти.

б. Трудот има стручно - научно значење.

30. Јанев Е.

ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАТОЦИ ПРИ ИМЕДИЈАТНОТО ИМПЛАНТИРАЊЕ ВО ФРОНТАЛНАТА МАКСИЛАРНА РЕГИЈА

а. Македонски стоматолошки преглед 2006 год., XXX, бр. 2, стр. 230, (175 - 290).

Популаризацијата на имплантолошката терапија е значително зголемена преку методата на имедијатното вградување на импланти, непосредно по изведената екстракција, а потоа и нивно брзо функционално оптоварување со протетски конструкции. Прикажан е случај на имедијатно поставен дентален имплант во постекстракционата рана (фронтална максила - регија 11), кај пациент на 28-годишна возраст, графтуван со синтетски биоматеријал и ресорптивна мембрана. Авторот во оваа студија истакнува дека зависно од состојбата на околотото располагачко меко и тврдо ткиво, оваа метода има свои предности и недостатоци. Покрај успешноста на осеоинтеграцијата и долгорочноста на имплантолошкиот третман, имплантирањето во високо естетските регии претставува

дополнителен предизвик за стоматолозите.

б. Трудот има стручно - научно значење.

31. Јанев Е., Димова Ц., Менчева Ж., Д. Јосифов

ODONTOGENIC MYXOFIBROMA IN FRONTAL MAXILLARY REGION.

12th congress of the BaSS Istanbul, turkey 12-14 April 2007.

а. Во овој труд се опишува приказ на случај кај индивидуа на 14-годишна возраст, со необична лезија на миксофибром од одонтогено потекло кој деструира поголема коскена маса во фронталната максила оштетувајќи ги централните и латералните инцизиви. Авторот истакнува дека овие лезии се ретки во детската популација. Патохистолошките наоди укажуваат дека туморозната маса содржи епителни клетки со различна големина и форма, аморфни калцифицирани тела во јасно демаркиран дентален емајл. Наодот јасно потенцира дека патолошката лезија е од одонтогено потекло.

б. Трудот има стручно научно значење.

32 .Е. Јанев. Ј. Јанев, Н. Јанева

ОРАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ПАЦИЕНТИ СО ТОТАЛНА И СУБТОТАЛНА ЕДЕНТАЦИЈА СО ПОМОШ НА ДЕНТАЛНИ ИМПЛАНТИ

Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество, Тетово, 11 - 13 мај 2007 - орална презентација.

33. М. Франгов, С. Поп Ристов, Е. Јанев

РЕТЕНЦИЈА НА ДОЛНА ТОТАЛНА ПРОТЕЗА СО ПОМОШ НА ИМПЛАНТИ

Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество, Тетово, 11 - 13 мај 2007 - усна презентација.

34. Јанев Е.

ОПТИМАЛНИ СТАНДАРДИ ЗА ИМПЛАНТИРАЊЕ ВО ЕСТЕТСКИ ЗОНИ

Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество,

Струга, 2007 - усна презентација.

35 . Јанев Е., Димова Ц.

ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ ПОД КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА

Македонски стоматолошки преглед 2007 год., XXXI, бр. 3 - 4, стр. 179. (101 - 196).

а. Иницијативата на оваа студија е да се евалуира ефектот на антиромбоцитните агенси врз крвавењето кај испитаниците во текот на оралнохируршките зафати. Испитуваната група броела 40 индивидуи поделени во 2 групи, и тоа: една со прекината антиромбоцитна терапија и другата со продолжена. Сите испитаници го мереле времето на крвавење еден час пред интервенциите, а за време на оралнохируршките зафати количината на загубената крв. Кај пациентите со стопирана антиагрегациска терапија времето на крвавење било 1.8 - 0.47, во споредба со тестираната група каде што изнесувало 3.1 - 0.65, што е статистички сигнификантно ($P= 0.04$), но е сепак во границите на нормалните вредности. Локалните мерки на хемостаза се покажале за суфициентни во контролирањето на хеморагијата, не биле забележани епизоди на неконтролирано интраоперативно и постоперативно крвавење.

б. Трудот има стручна и апликативна вредност.

36. Е. Јанев, Ј. Јанев, Н. Јанева

ПРИМЕНА НА МИНИ ИМПЛАНТИ ЗА СТАБИЛИЗАЦИЈА НА ТОТАЛНИ ПРОТЕЗИ

Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество, Свети Николе 2008 - усна презентација.

37. Димова Ц., **Јанев Е.**, Поповска Л., Ковачевска И., Георгиевски З.

СОВРЕМЕН СТОМАТОЛОШКИ И ОРАЛНОХИРУРШКИ КОНЦЕПТ ВО ТРЕТМАНОТ НА ПАЦИЕНТИ СО ВЕШТАЧКИ СРЦЕВИ ВАЛВУЛИ.

Apolonia 2009, 21: 57-70.

38 .Ц. Димова, С. Ристеска, Л. Поповска, Е. Јанев, И. Ковачевска

ВЛИЈАНИЕ НА КАНАЛНОТО ПОЛНЕЊЕ НА ПОСТОПЕРАТИВНАТА КЛИНИЧКА

СЛИКА

V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009; бр. 016, стр. 32.

а. Целта на овој труд е да го прикаже влијанието на предоперативното и постоперативното канално полнење врз постоперативниот клинички статус. Авторите во оваа студија вклучиле вкупно 20 испитаници, поделени во две групи според времето на изведување на каналното полнење (пред и во тек на интервенциите). Според добиените резултати заклучено е дека не постои сигнификантно влијание на видот на изведеното канално полнење врз постоперативниот клинички период.

б. Трудот има стручна и апликативна вредност.

39. Д. Јосифов, Е. Јанев, М. Пеева, Г. Апостолова, Н. Писевска, Ж. Менчева

ХИРУРШКИ ПРИСТАП КАЈ СЛУЧАЈ СО НАМАЛЕНО ИНТЕРАЛВЕОЛАРНО РАСТОЈАНИЕ - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид, 2009; бр. 050, стр. 55.

а. Кај пациентите со зголемен максиларен тубер, како резултат на фиброматозно хипертрофирана гингива, имаат реална потреба од изведување на претпротетски оперативен третман како би се постигнала адекватна протетска рехабилитација. Авторите прикажуваат пациентка на 40-годишна возраст со тотална анодонција и билатерално зголемени максиларни тубери. Со помош на конвенционална хируршка техника била намалена големината на туберите и воспоставени се нормални меѓувлични односи.

б. Трудот има стручно - научен придонес.

40. Е. Јанев, Е. Петрова, С. Ристеска

ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАН ЦЕНТРАЛЕН МАКСИЛАРЕН ИНЦИЗИВ КАКО РЕЗУЛТАТ НА ПРЕВАЛЕНЦИЈА НА ДВА ПРЕКУБРОЈНИ ЛАТЕРАЛНИ ИНЦИЗИВИ

V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009, бр. 051, стр. 55.

а. Авторот прикажува исклучително редок случај кај пациент на 11-годишна возраст со импактиран централен инцизив во горната вилица, како резултат на присуство на два

прекубројни латерални инцизиви. Неколку месеци по започнатиот ортодонтски третман изведена е оперативна екстракција на двата прекубројни латерални инцизиви и кортикотомија на централниот. Координиран мултидисциплинарен ортодонтски и оралнохируршки пристап овозможил формирање на слободен простор и правилно позиционирање на импактираниот централен инцизив. Авторите истакнуваат дека хируршкиот третман треба да биде во корелација со претходното ортодонтско планирање.

б. Трудот има стручен - научен придонес.

41. Ж. Менчева, Е. Јанев, Ц. Димова, Н. Цветановски, Д. Бојкова

ЗНАЧЕЊЕ НА РТГ - ДИЈАГНОСТИКА ВО ПРЕДОПЕРАТИВНИОТ ПРИСТАП НА РАДИКУЛАРНИТЕ ЦИСТИ

V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009; бр. 052, стр. 5.

а. Целта на овој труд е да прикаже случај со дискретен рендгенолошки наод на радикуларна циста, во регија кај прв десен максиларен молар, кај пациент на 24-годишна возраст. Ретроалвеоларната снимка покажала непрецизна и неспецифична контура на радикуларна циста со возможна комуникација на подот од максиларниот синус. Со подигнувањето на флап, направена е цистектомија и апикотомија на вториот премолар со ретроградно полнење (поради ширењето на патолошкиот процес), и синуспластика. Водејќи се од вакви искуства, авторите сакаат да посочат на фактот дека РТГ наодот, како дијагностичка метода, треба да биде во секундарен план и доминација, и дека може ама и не мора да кореспондира со интраоперативните фактички состојби.

б. Трудот има апликативна вредност.

42. Јанев Е.

STIMULATED BONE REGENERATION AFTER REMOVAL CYSTIC LESIONS IN MANDIBULA

15th congress of the BaSS Thessaloniki 22 - 25 April 2010.

а. Радикуларните цисти во вилиците статистички се со окулу 60% застапеност, уште познати како периапикални или апикални цисти. Тие се со периапикална локализација како резултат на инфламаторни појави на пулпиното ткиво, пратени со некроза и формирање на грануломи, кои како високоваскуларизирани ткива содржат воспалително имунолошки компетентни клетки како што се лимфоцитите, плазма клетките и макрофагите. Авторот во овој труд прикажува индивидуа на 26-годишна возраст со огромна циста локализирана во мандибуларната премоларна и моларна регија, каде што е изведена оперативна екстракција на забите и цистектомија со графтирање на коскен субституенс. Благодарение на опсежните клинички испитувања и искуства, авторот

препорачува пополнување на коскените дефекти со биостимулирачки графт материјали за постигнување на акцелерирана регенерација.

б. Трудот има научен - стручен придонес.

43. Е. Јанев, М. Пеева

ХЕМОРАГИЈА ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА

Научен симпозиум за орална хирургија и општите стоматолози со меѓународно учество, Скопје, 2011 - усна презентација.

44. Е. Јанев

КОМБИНИРАНА ПРОТЕТСКА РЕСТАВРАЦИЈА ПОДДРЖАНА ОД ЕДНОФАЗНИ ДЕНТАЛНИ ИМПЛАНТИ ПРИ ТОТАЛНА АНОДОНЦИЈА ВО МАНДИБУЛА

6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија
24 - 27 мај, 2012 Охрид, усна презентација.

45. М. Пеева, Е. Јанев, Д. Велевска, Н. Писевска, Г. Кристиновски, Д. Спасов

КОСКЕНИ ГРАФТ МАТЕРИЈАЛИ И КЛИНИЧКИ МОЖНОСТИ

6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија 24 - 27 мај , 2012, Охрид - усна презентација.

46. Е. Јанев, Р. Јанев, Д. Јосифов, С. Герова, З. Шушек

ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ОДОНТОМ ЛОКАЛИЗИРАН ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

6-ти меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија 24 - 27 мај 2012, Охрид, бр.стр. 290 - 291.

а. Одонтомите се најчести тумори од одонтогено потекло, кои кога се потполно развиени во себе содржат емајл, дентин со различна густина на пулпа и цемент. Тие не се вистински неоплазми туку се сметаат како развојни аномалии - хемартоми. Според степенот на диференцијација и распоредот на забните ткива се делат на повеќеделни (сложени), и едноделни сложени (комплексни). Компонираните одонтоми содржат мултипли структури кои наликуваат на заби, додека комплексните се составени од големи напластувања на емајл и дентин кои не покажуваат сличност со забите. Авторот презентира случај кај

индивидуа на 15-годишна возраст каде што рендгенографски се дијагностицира атипична структура во фронталната мандибуларна регија со перзистенција на млечен и ретиниран канин. Интраоперативниот наод оди во прилог на компонираните одонтоми.

б. Трудот има стручен - научен придонес.

47. Д. Јосифов, М. Пеева, Е. Јанев, Б. Џафери, З. Шушек

ПАРЕСТЕЗИЈА ПРЕДИЗВИКАНА ОД ВИЛИЧНА ЦИСТА

6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија
24 - 27 мај 2012, Охрид, бр. стр. 274 - 275.

а. Растот и развојот на виличните цисти се одвива во подолг временски период и најчесто е асимптоматски проследен. Карактеристично е појава на оток на вестибуларната ламина и промена на бојата во таа регија, од кога цистата ќе добие прилично голема димензија. Дипитреновиот феномен, флукуацијата заедно со рендгенолошките наоди се сигурни дијагностички симптоми кои се јавуваат во доцниот стадиум како резултат на масивна коскена деструкција и афектирање на околното ткиво. Целта на овој труд е да се прикаже радикуларна циста со експанзивен раст во постериорната регија во долната вилица кај пациентка на 43-годишна возраст со присуство на унилатерална парестезија на долната уста (Vincent-ов знак).

б. Трудот има стручно - научно значење.

48. Н. Маркоски, Д. Бизевски, Е. Јанев, Н. Цветановски

СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ НА ХИРУРШКО ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ОБОСТРАНА ТЕРМИНАЛНА БЕЗАБОСТ КАЈ МЛАДИ ПАЦИЕНТИ - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ

6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24 - 27 мај, 2012, Охрид, бр. стр. 264 - 265.

а. Билатералната терминална анодонција претставува сериозен хендикеп кај младата популација кога треба да се употреби мобилна реставрација, затоа поставувањето на дентални импланти во таа регија треба да биде императив кај овие пациенти. Целта на овој труд е да се прикажат хируршко-протетските методи при постоење на вакви индикации. Авторите презентираат два посебни случаја на возраст од 27 и 40-годишна возраст, каде што мобилните протези не ги задоволувале стандардите во поглед на естетиката и функцијата кај индивидуите. Со поставувањето на имплантите во трансканинската регија и изработката на металокерамичките фиксни конструкции, пациентите го постигнале посакуваниот ефект и резултат. Со тоа авторите сугерираат секогаш кога е можно во поглед на анатомоморфолошкиот и финансискиот аспект, недвосмислено да се изработуваат

фиксни протетски реставрации поддржани од импланти кај младата популација.

б. Трудот има научно-апликативна вредност.

49. Д. Бизевски, Е. Јанев, Н. Цветановски, Н. Маркоски

СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ НА ХИРУРШКО ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ПРИ ГУБЕЊЕ НА ПРВ ТРАЕН МОЛАР КАЈ МЛАДИ ПАЦИЕНТИ

6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија 24 - 27 мај, 2012, Охрид, бр. стр. 266- 267.

а. Губењето на првиот траен молар како најчеста појава кај младата популација предизвикува нарушување во поглед на оклузалната хармонија, мастикацијата и Годоновитиот феномен. Целта на овој труд претставува прикажување на современ концепт со оперативно протетско решавање на поединечната загуба на моларите преку поставата на дентален имплант, без при тоа да се наруши интегритетот на соседните заби. Со изработка на самостојна, соло металкерамичка коронка кај пациентка на 35-годишна возраст, авторите ја истакнуваат поволноста од имплементирањето на овој принцип кај младите индивидуи како едноставна постапка со добра прогноза.

б. Трудот има стручно - научно значење.

50. Ас. д-р Едвард Јанев

СОВРЕМЕНИ КОНЦЕПТИ ВО ЗГРИЖУВАЊЕ ПАЦИЕНТИ СО КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА

а. Во секојдневната практика се повеќе се сретнуваме со пациенти кои примаат антиагрегациска терапија поради кардиоваскуларни, цереброваскуларни и периферноваскуларни заболувања. Целта на овој труд е да го прикаже ризикот од прекинувањето на терапијата неколку дена пред екстракциите и оралнохируршките интервенции. Тромбоемболичките испади, миокардниот инфаркт, инсултот и клаудикацијата се животни загрозувачки состојби кои се процентуално извесни поради дисконтинуитетот на анти тромбоцитната терапија.

Хеморагијата како компликација која евентуално може да настане поради продолжувањето на терапијата се контролира со локални мерки на хемостаза.

Редовен мониторинг на пациентите по завршените оралнохируршки интервенции.

б. Трудот има стручно - научно значење.

Семинар со наслов „Современи хируршки концепти во стоматологијата“, Скопје, 2013 -усна презентација.

51. Ас. д-р Едвард Јанев

ТЕРАПИСКИ МОДАЛИТЕТИ ПРИ ТРЕТМАН НА ПАЦИЕНТИ СО КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА

VII стоматолошки стручен состанок на ЗПЗСУ, септември 2013, Кавадарци - усна презентација.

а. Новите ставови денес во современата стоматологија налагаат да не се прекинува антитромбоцитната терапија неколку дена пред изведувањето на екстракциите и оралнохируршките интервенции. Целта на оваа студија е да се прикажат опасностите и ризикот од тромбоемболичките компликации кај овие пациенти кои поради дисконтинуитетот на овие лекаства кои може да провоцираат компликации на веќе настанатите кардиоваскуларни, цереброваскуларни и периферноваскуларни заболувања кои се животни загрозувачки состојби, компарирани со крвавењето коешто може да настане поради дејството на антитромбоцитната терапија, ефикасно се контролира со примена на локални мерки на хемостаза како што се желатинските препарати, фибринска пена, транексемична киселина во комбинација со сутури. Постоперативното крвавење треба редовно да се контролира неколку часа, како и следните денови по завршените оралнохируршки интервенции.

б. Трудот има стручно - научно значење.

52. Н. сор. д-р Едвард Јанев

ЗД БЛОК ГРАФТИРАЊЕ ТЕХНИКИ И ПЛАНИРАЊЕ

Современи дијагностички и терапевски концепти во оралната хирургија и имплантологија, Научен симпозиум за орална хирургија со меѓународно учество 18 -19.10.2014, Битола - усна презентација.

53. Н. сор. д-р Едвард Јанев

MINI IMPLANTS NEW STANDARD PROTOCOL TREATMENT IN TOTAL EDENTULOUS MANDIBULA

Меѓународен конгрес по максилофацијална хирургија, април 2014 год., Охрид - усна презентација.

а. Третирањето на атрофичната мандибула отсекогаш била предизвик за терапевтите,

земајќи ги предвид нетолерантноста и недоволната стабилност и ретенција на конвенционалните тотални протези. Целта на овој труд е да ги прикажат мини имплантите како нов модалитет во решавањето на тоталната анодонција во долната вилица. Опишани се мини - имплантите со своите карактеристични величини (должина и дијаметар), и начин на поставување. Прикажани се неколку случаи на поставени мини импланти со различни протетски решенија, како на пример телескоп коронки со Додлерови пречки и топчести атачменти поврзани со матрица инкорпорирана директно во самата тотална протеза. Преку правилното планирање и адекватна стрес дистрибуција на мини имплантите се постигнува комфор и задоволувачки резултати од кои најмногу профитираат пациентите.

б. Трудот има стручно - научно значење.

54. Н. сор. д-р Едвард Јанев

ОПТИМАЛНО ЕСТЕТСКО РЕШАВАЊЕ НА ХИПОДОНЦИЈА ВО ФРОНТАЛНА РЕГИЈА СО ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН ПРИСТАП

7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 11 - 14 јуни 2015 година - усна презентација.

а. Според европската статистика, хиподонцијата на третите молари е застапена 25 - 35%, на латералните максиларни инцизиви 2%, и на долните втори премолари 3%. Решавањето на овој проблем во естетската зона во современата стоматологија зазема посебен осврт со еден интердисциплинарен пристап, каде што се вклучени ортодонтот, оралниот хирург и протетичарот. Хронолошки терапевтскиот протокол започнува со ортодонтски третман, каде што се прави подготовка и детерминира тајмингот за имплантолошката фаза, а се финансира со протетска реставрација. Целта на овој труд е да прикаже адекватно решение за празните простори во забниот низ предизвикан поради вроден недостаток на заби во естетската регија. Прикажан е случај на хиподонција во максила на латералните инцизиви каде што по завршен ортодонтски третман, поставени се два ендоосеални импланти, а подоцна и цементирано фиксно протетски реставрации. Тимската работа помеѓу ортодонтот, оралниот хирург, протетичарот и забниот техничар е исклучително важна во решавањето на вакви состојби за постигнување оптимална естетика.

б. Трудот има стручно - научно значење.

55. Н. сор. д-р Едвард Јанев

ПРЕКУБРОЈНИ ПРЕМОЛАРИ ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - приказ на случај

7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11 - 14 јуни 2015

година.

а. Присуството на прекубројни заби во популацијата денес не претставува нешто непознато. Најфреквентно е кај пациенти со фамилијарна генеза. Мултипна хипердонција поретко се јавува кај индивидуи кои немаат поврзаност со некое системско заболување или некој синдром. Кај 90% од случаите доминираат прекубројните инцизиви (mesiodens), потоа четвртите молари (distomolars), премоларите, канините и латералните инцизиви. Машката популација е доминантна 2:1 во однос на женската. Според формата тие можат да бидат со нормална - типична и атипична форма, облик и големина. Атипичните може да се конусни, трабекуларни и во вид на одонтоми. Трудот прикажува индивидуа на 18-годишна возраст со прекубројни мандибуларни премолари, кои откако се дијагностицирани оперативно се екстрахирани.

б. Трудот има стручно - научно значење.

56. Д-р Зоран Шушак, н. сор. д-р Едвард Јанев

ИНДИВИДУАЛНИ ХИБРИД АБАТМЕНТИ

7. конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11 - 14 јуни 2015 година.

57. Д-р Даниел Јосифов, н. сор. д-р Едвард Јанев

ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАЗВОЈНИ АНОМАЛИИ

7. конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11 - 14 јуни 2015 година.

58. Н. сор. д-р Едвард Јанев

NEW CONCEPTS IN CONTINUATION OF ANTIPLATELET THERAPY IN PATIENTS WITH DENTAL SURGICAL PROCEDURES

ISSN 1409-6366 UDC 61 Vol.20(3) -385,2015

а. Стравот од неконтролираното крвање често пати ги компримира практичарите да ја прекинат антитромбоцитната терапија неколку дена пред хируршките интервенции. Целта на овој труд е да го евалуира интраоперативното и постоперативното крвање кај пациенти подлегнати под оралнохируршки интервенции. Испитуваната група вкупно вклучува 235 испитаници, од кои 200 на дневна база примаат антиагрегациска терапија, кои дополнително се поделени во 2 групи, и тоа тие кои ја прекинуваат пред интервенциите

и тие кои ја продолжуваат. Постоеше и контролна група од 35 испитаници без каков било вид на терапија. Интраоперативното крвање беше статистички сигнификантно кај двете групи компарирано со контролната, додека индексот на постоперативното крвање беше несигнификантен со контролната група ($p=0,006$), ($p=0,029$). Во двете групи не беа забележани тромбоемболички испади. Резултатите покажуваат дека локалните мерки на хемостаза се доволни во регулацијата на постоперативното крвање.

б. Трудот има стручно - научно значење.

59. Доц. д-р Енис Реџеп, н. сор. д-р Едвард Јанев

SURGICAL TREATMENT OF VELOPHARYNGEAL INSUFFICIENCY WITH SUPERIORLY BASED PHARYNGEAL FLAP

International Journal of Scientific & Engineering Research, Vol. 6, Issue 7, July -2015

ISSN 2229 – 5518.

а. Расцепите на непцето и горната усна се најчести конгенитални аномалии кои ја засегаат орофацијалната регија. Пациентите со вакви нарушувања имаат малформација која вклучува критични анатомски компоненти од велофарингијалниот механизам. Целта на овој труд е да прикаже корекција на велофарингијална инсуфициенција со примена на супериорно базиран фарингијален флап. Пациентка на 23-годишна возраст претходно неуспешно третирана, поради недостаток на меко ткиво во потериорниот дел, довело до велофарингијална инсуфициенција и дава потешкотии во зборењето, јадењето и дишењето. Нормалниот говор и хиперназалноста се асоцирани со абнормални компензаторни артикулации како резултат на инсуфициентна велофарингијална функција на валкулите. Супериорна базираниот флап е многу ефективен во подобрувањето на хиперназалноста.

б. Трудот има стручно - научно значење.

60. Н. сор. д-р Едвард Јанев, доц. д-р Енис Реџеп

MANAGING THE CUTANEOUS SINUS TRACT OF DENTAL ORIGIN

Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. <http://dx.doi.org/10.3889/September06.2016.100eISSN:1857-9655> Stomatology

а. Појавата на дренажачка екстраорална фистула во брадната регија може да биде предизвикана од хроничен периапикален процес од одонтогено потекло. Погрешната дијагноза на овие лезии, често пати доведува до деструктивна инвазивна терапија на синусниот тракт која не е коректна и куртивна по природа. Целта на овој труд е преку соодветна комуникација помеѓу општите лекари и стоматолозите да дојдеме до точниот наод и третман на синусниот тракт. Трудот опишува приказ на случај каде пациент на 31-

годишна возраст се јавува на стоматолог со дренирачка кутана фистула во брадната регија. Оваа лезија претходно била два пати неуспешно хируршки третирана од општи лекари со фокус на кожната регија. Клиничките и радиолошките испитувања откриваат хроничен периапикален процес од дентогено потекло. По завршениот ендодонтски третман, направена е апикотомија и обработка на фистулата, за по три месеци да се забележи комплетно повлекување на екстраоралната лезија и успешно лекување на периапикалниот процес.

б. Трудот има стручно - научно значење.

61. Јанев Едвард, Реџеп Е., Јанева Н., Јосифов Д.

НАПРЕДНИ ТЕХНИКИ ВО ИМПЛАНТОЛОГИЈАТА КАКО СТАНДАРДЕН ПРОТОКОЛ ЗА ЗАГАРАНТИРАН УСПЕХ

I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни, Скопје, 2016 год.

62. Јосифов Даниел, Терзиевска А., Јанев Е., Конески Ф.

ФРАКТУРИ НА TUBER MAXILLAE

I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни, Скопје, 2016 год.

63. Шушек Зоран, Митиќ Ј., Јанев Е., Наумов Т.

ТОТАЛНА БЕЗЗАБОСТ - ХИРУРШКО-ПРОТЕТСКИ ПРЕДИЗВИК

I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни, Скопје, 2016 год.

64. Јанев Едвард, Реџеп Е., Апостолова Г., Јанев Р.

IMPLANT TREATMENT IN FRONTAL MAXILLA IN A PATIENT WITH CONGENITALLY MISSING LATERAL INCISORS (CASE REPORT)

ISSN 1409-6366 UDC 61 Medicus 2017, Vol. 22 (3): 354-358

а. Хиподонцијата во фронталната максила претставува фреквентна појава во популацијата. Целта на овој труд е да прикаже решавање на анодонција во естетска регија со изработка на протетски реставрации поддржани од дентални импланти, за да се избегне препарација на забите кај младите пациенти. Ортодонтскиот третман игра важна улога кај оваа метода за да би се креирал адекватен простор за постава на импланти. Индивидуа на 22-годишна возраст со билатерална хиподонција на латерални инцизиви во максила

по завршениот ортодонтски третман и комплетно направените клинички и параклинички испитувања се изработија поединечни фиксно протетски реставрации, шест месеци по завршената осеоинтеграција на ендосеалните двофазни денгални импланти.

Интердисциплинарниот пристап во вакви случаи постигнува исклучително задоволувачки резултати во поглед на естетиката и функцијата.

б. Трудот има стручно - научно значење.

65. Апостолова Г., Величковски Б., Велеска-Стевковска Д., Јанев Е., Пешевска С.

SERUM MARKER CTX (CARBOXY-TERMINAL COLLAGEN CROSSLINKS) AND BONE HEALING OF ORAL SURGICAL DEFECTS IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS

ISSN 1409-6366 UDC 61 Medicus 2017, Vol. 22 (3): 274-281

а. Авторите во трудот се осврнуваат на метаболизмот на коскениот ткиво и промените кои може да ги предизвика дијабетесот како системско метаболично заболување. Целта на трудот е да се процени квалитетот и брзината на спонтано зараснување на коскениот дефект во вилиците кај пациенти со дијабетес преку едноставна биохемиска анализа на серумските вредности на маркерот за коскена ресорпција CTX. Намалените вредности на посочениот маркер укажуваат на намален коскен метаболизам, но без значајно влијание врз динамиката на порастот на коскениот ткиво на дефектите.

б. Трудот има научен и апликативен придонес.

66. Јанева Надица, Ковачевска Г., Јанев Е.

COMPLETE DENTURES FABRICATED WITH CAD/CAM TECHNOLOGY AND A TRADITIONAL CLINICAL RECORDING METHOD

Open Access Maced J Med Sci. 2017 Oct 15; 5(6):785-789

а. Запознавањето со компјутерски обликуваниот дизајн, како и со компјутерски фабрикуваните тотални протези со помош на (CAD/CAM), технологијата, претставува воведување во новата ера на мобилната протетика. Комерцијално достапните CAD/CAM протезни системи се очекува да ги надминат недостатоците на конвенционално изработените протетски реставрации. Целта на овој труд е да го презентира начинот на изработка и виртуелно планирање на идните протези, во неколку етапи со помош на GDS софтверот, каде што со примена на 3D - анализирачкиот програм е овозможено детално модифицирање и евалуирање на тоталните протези (форматирање на базата на протезата, обликот, големината и формата на забите), а подоцна и нивно фабрикување. Презентирианиот концепт во овој труд успешно ги комбинира предностите на современата CAD/CAM технологија со традиционалните клинички методи. Постапката е во неколку фази континуирано водена од CAD/CAM системот со што се елиминираат

неколку недостатоци од лабораториската изработка на тоталните протези, и на овој начин се помага да се поедностави, односно да се олесни целокупниот начин на работа.

б.трудот има стручно-научно значење.

67. Митиќ К., Мијовска А., Јанев Е., Амбаркова В., Бајрактатова И.

CELIAC DISEASE AND ORAL CAVITY

22 BaSS Congress 2017(4-7 May) Thessaloniki ,Greece

68.Јанев Едвард

NUTRITION AND ORAL HYGIENE IN PATIENTS WITH DENTAL IMPLANTS

Nutricon Congress (food quality & safety,health & nutrition) 5-7 October 2017 Skopje, Macedonia

ОБРАЗЕЦ - АНЕКС 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Едвард Јордан Јанев**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Стоматолошки факултет - Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **орална хирургија**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава	
	<input type="text"/>	
	Предавања предмет: пациенти со ризик за стоматолошки интервенции (за стоматолози), X семестар (15+15), (2015, 2016, 2017, 2018 г.)	1.8
	Предавања предмет: орална хирургија и стерилизација на инструменти I, високо стручни стоматолошки сестри , IV сем. (15+75), (2015 г.)	0.6
	Предавања предмет: ургентни состојби, високо стручни забни техничари, IV сем. (15+0) (2015 г.)	0.6
	Предавања предмет анатомија со дентална морфологија, орални хигиенолози, I семестар (15+45), (2015, 2016 г.)	1.2
	Предавања предмет контрола на инфекции во стоматологијата, орални хигиенолози, III семестар (15+0), (2016, 2017, 2018 г.)	0.6
	Предавање Имплантологија за виши забни техничари, IV семестар, 2016,2017,2018 (15+0)	0.6
2.	Одржување на вежби	
	Вежби I циклус студии: орална и максилофацијална хирургија I (1+3), 2000-2013, 2 групи	25.2
	Вежби I циклус студии: орална и максилофацијална хирургија II	25.2

	(3+4), 2000-2013 г., 2013 летен семестар, 2 групи	
	Вежби I циклус студии: орална хирургија - претклиника (1+2), VII сем. 2013-2017 г., 2 групи	7.2
	Вежби I циклус студии: орална хирургија - клиника (1+2), VIII сем. 2013-2018 г., 2 групи	9
	Вежби имплантологија, стоматолози, X семестар (15+15), (2015, 2016, 2017, 2018 г.) 2 групи	2.7
	Вежби имплантологија, високо стручни забни техничари, IV семестар, (15+30) (2015, 2016, 2017, 2018 г.) 2 групи	5.4
3.	<p>Вежби анестезија со реанимација, (1+1), (2006, 2007), 2 групи</p> <p>Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (од 2000 год-2010 год)- стажанти</p> <p>(1 семестар е 15 недели X 0,06= 0,9 2 семестара годишно=1,8 поени 11 години= 19.8 поени)</p>	<p>1.8</p> <p>19.8</p>
4.	<p>Консултации со студенти во рамките на здравствено-клиничка практика (2000 год-2018 год)</p> <p>(просек 5 студенти за 2 семестри (годишно) X 0,2 =1 1 X 19 години= 19поени)</p>	19
5.	<p>Ментор и едукатор на здравствена едукација (специјализанти)</p> <p>(2013 год.- 2018 год.) 0,08</p> <p>(просек 2 часа неделно X 15 недели во семестар X 0.08= 2.4 2.4 X 2 семестри годишно=4.8 6 години X 4.8= 24 поени)</p>	28.8
6.	Пакет материјали за одреден предмет	

	<p>Компјутерски модел на испитни прашања за студенти на Стоматолошки факултет, УКИМ, Скопје:</p> <p>258. Анестезиологија со реанимација: 2006, 2007 259. Имплантологија: 2015, 2016, 2017 260. Изборни предмети: 2015, 2016, 2017, 2018</p>	<p>2</p> <p>3</p> <p>4</p>
7.	Настава во школи и работилници (раководител или учесник)	
1.	Мај, 2011 година, работилница по имплантологија - базичен курс под покровителство на МегаГен (MegaGen), раководител на работилница.	1.5
2.	Септември, 2011 година, Скопје, работилница по имплантологија - напреден курс под покровителство на МегаГен (MegaGen), раководител на работилница.	1.5
3.	2001 година, работилница по остеологија - орална имплантологија, Барселона, Шпанија, учесник.	1
4.	2002 година, работилница за примена на коскени графтови и алопластични материјали на Медитеранскиот конгрес за орална имплантологија во Грција, Крф, учесник.	1
5.	2004 година, Бремен, Германија, меѓународна работилница по имплантологија, организирана од Оралтроникс (Oraltronics), каде што преку предавања и практична работа на модели се запознава со трите различни типови на импланти и имплантолошки системи, учесник.	1
6.	2004 година, во Скопје, работилница по имплантологија под водство на д-р Пиере Винкелман (Dr. Pierre Winkelmann), Оралтроникс (Oraltronics), учесник.	1
7.	2007 година, под покровителство на фирмата БиБ Дентал (B&B Dental) работилница за имплантологија, водена од проф. д-р Клаудио Банзи (Prof. D-r. Klaudio Banzi), учесник.	1

8.	2008 година, работилница во Скопје, за мини - импланти под водство на д-р Томас Лец (Dr. Tomas Lec), Дентаурум (Dentaugum), учесник.	1
9.	2009 година, Росбах-Франфуркт, Германија, работилница за тродимензионално планирање на постава на импланти, 3Д-навигација, Шутз Дентал (Schutz Dental), учесник.	1
10.	2012 година, едукативен курс/работилница под наслов „Различни аугментативни техники со автологни коскени графтови и коскени субституенти во третманот на атрофиран алвеоларен гребен“, Наташа Хрен, Словенија, учесник.	1
11.	2012 година, работилница за пародонтална хирургија под наслов „Мукографтови при мекоткивни рецесии - тунел техника“, д-р. Танасковиќ, Србија, учесник.	1
12.	2013 година, работилница по орална имплантологија организирана од фирмата Strauman, проф. д-р Алекса Марковиќ, Србија и Давид Диас, Белгија, учесник.	1
13.	2013 година, работилница по 3-Д техники за блок графтирање во Монтањана, Италија, д-р Микеле Џакоти, учесник.	1
14.	2015 година, Охрид, Македонија, научен форум од областа на имплантологијата воден од д-р М. Горјанц со наслов „Неуспеси и компликации на имплантната терапија и справување со нив“	1
15.	2016 година, Скопје, Македонија, научниот форум од областа на имплантологијата воден од д-р М. Горјанц под наслов „Неуспеси и компликации на имплантната терапија и справување со нив“.	1
	Вкупно	174.5

261. **НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ**

Реден број	Назив на активоста:	
1.	Докторска дисертација: „Импликација на континуираната антиромбоцитна терапија врз интраоперативното и постоперативното крвавење при изведувањето на	

	оралнохируршките интервенции“ - Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, 2012 година.	8
2.	Магистерска работа: „ Рендгенолошка евалуација на коскениот ткивен одговор на вилиците по апликација на алопластични материјали“, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2004 година.	4
3.	Монографија:	
1.	„Современи концепти во третманот на пациенти со континуирана антиромбоцитна терапија“ - Скопје, 2016, СРП - Каталогизација во публикација, Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје, 615.273.53(035), 616.31-085:615.273.53(035) ISBN 978-608-245-155-8	8
4.	Учесник во национален научен проект:	
1.	- Костовска С., Димова Ц., Јанев Е., „Фибринолитичка активност на крвта кај пациенти со орално-хируршки интервенции“, Медицински факултет, Скопје, 2000 - 2003 година, научноистражувачки проект.	3
5.	Учесник во меѓународен научен проект	
1.	- Јанев Е., USAGE OF BONE SUBSTITUES GRAFT MATERIALS: AUTOGENOUS BONE, ALLOGRAFTS AND ALLOPLASTIC MATERIALS Department of oral and maxillofacial surgery, Faculty of Dentistry, Ankara University; Research programe perfomed from 03-08-2003; Научноистражувачки проект.	5
2.	-Куки А., Пеева М., Јанев Е., Велевска Д., „Коскена аргументација на виличните коски со нова генерација на композитни коскени супституенци“, 2015, меѓународен научноистражувачки проект.	

<p>6.</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>4.</p>	<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во научно/стручно списание</p> <p>- <u>Јанев Е.</u>, БИОМАТЕРИЈАЛИ И БИОКОМПАТИБИЛНОСТ Македонски стоматолошки преглед 2004 год., XXVIII, бр. 1-4, стр.3, (1-129);</p> <p>-<u>Јанев Е.</u> ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ ПОД КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА Македонски стоматолошки преглед 2007 год., XXXI, бр.3-4, стр.179, (101-196).</p> <p>-<u>Јанев Е.</u> ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАТОЦИ ПРИ ИМЕДИЈАТНОТО ИМПЛАНТИРАЊЕ ВО ФРОНТАЛНАТА МАКСИЛАРНА РЕГИЈА а.Македонски стоматолошки преглед 2006 год., XXX, бр.2, стр. 230, (175 - 290).</p> <p>-Димова Ц., Костовска С., Ковачевска И., <u>Јанев Е.</u> ВЛИЈАНИЕ НА ЗАБНАТА ЕКСТРАКЦИЈА КАКО СТРЕСОГЕН ФАКТОР ВРЗ ФИБРИНОЛИТИЧКИОТ ОДГОВОР НА КРВТА Македонски стоматолошки преглед, 2004; 28 (1-4): 9 - 16.</p>	<p>5</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>2.4</p>
<p>5.</p> <p>6.</p>	<p>- Јанев Ј., Пеева М.,Грнчаровски А.,<u>Јанев Е.</u>,Ристевски Д. КЛИНИЧКА ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ХИДРОКСИЛАПАТИТОТ (ALGIPORE) ЗА РЕСТАВРАЦИЈА НА КОСКЕНИТЕ ДЕФЕКТИ НА ВИЛИЦИТЕ. Македонски стоматолошки преглед 1997; 21 (3-4): 101 - 7.</p> <p>-Јанев Ј., Величковски Б., <u>Јанев Е.</u>, Јанев Р. ХИРУРШКО-ОРТОДОНТСКИ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАНИ МАКСИЛАРИ КАНИНИ Македонски стоматолошки преглед 1999; 23(1-4): 5 - 13.</p>	<p>2.4</p> <p>2.4</p>

7.	<p>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор</p> <p>1. Димова Ц., Јанев Е., Поповска Л., Ковачевска И., Георгиевски З., Андоновска Б. СОВРЕМЕН СТОМАТОЛОШКИ И ОРАЛНОХИРУРШКИ КОНЦЕПТ ВО ТРЕТМАНОТ НА ПАЦИЕНТИ СО ВЕШТАЧКИ СРЦЕВИ ВАЛВУЛИ. Apolonia 2009, 21: 57 - 70.</p>	1.8
2.	<p>Janev E., Redzep E.</p> <p>NEW CONCEPTS IN CONTINUATION OF ANTIPLATELET THERAPY IN PATIENTS WITH DENTAL SURGICAL PROCEDURES</p> <p>ISSN 1409-6366 UDC 61 Vol.20(3) - 385, 2015.</p>	2.7
3.	<p>Janev E., Redzep E.</p> <p>MANAGING THE CUTANEOUS SINUS TRACT OF DENTAL ORIGIN</p> <p>Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences. http://dx.doi.org/10.3889/.September 06.2016.100eISSN:1857-9655 Stomatology</p>	2.7
4.	<p>Јанева Надица, Ковачевска Г., Јанев Е.</p> <p>COMPLETE DENTURES FABRICATED WITH CAD/CAM TECHNOLOGY AND A TRADITIONAL CLINICAL RECORDING METHOD</p> <p>Open Access Maced J Med Sci. 2017 Oct. 15; 5(6): 785-789.</p>	2.4
5.	<p>Јанев Едвард, Реџеп Е., Апостолова Г., Јанев Р.</p> <p>IMPLANT TREATMENT IN FRONTAL MAXILLA IN A PATIENT WITH CONGENITALLY MISSING LATERAL INCISORS (CASE REPORT)</p> <p>ISSN 1409-6366 UDC 61 Medicus 2017, Vol. 22 (3): 354-358</p>	1.8
6.	<p>Апостолова Г., Величковски Б., Велеска-Стевковска Д., Јанев Е, Пешевска С.</p> <p>SERUM MARKER CTX (CARBOXY-TERMINAL COLLAGEN CROSSLINKS) AND BONE HEALING OF ORAL SURGICAL DEFFECTS IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS</p>	

	ISSN 1409-6366 UDC 61 Medicus 2017, Vol. 22 (3): 274-281.	1.8
8.	Пленарно предавање на научен стручен собир со меѓународно учество:	
1.	- <u>Е. Јанев</u> , ХЕМОРАГИЈА ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА Научен симпозиум за орална хирургија и општи стоматолози со меѓународно учество, Скопје 2011 - усна презентација.	3
2.	- <u>Е. Јанев</u> СОВРЕМЕНИ КОНЦЕПТИ ВО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ПАЦИЕНТИ СО КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА Научен семинар со меѓународно учество со наслов „Современи хируршки концепти во стоматологијата“, Скопје, 2013.	3
3.	- <u>Е. Јанев</u> ТЕРАПИСКИ МОДАЛИТЕТИ ПРИ ТРЕТМАН НА ПАЦИЕНТИ СО КОНТИНУИРАНА АНТИТРОМБОЦИТНА ТЕРАПИЈА VII стоматолошки стручен состанок на ЗПЗСУ со меѓународно учество, септември 2013, Кавадарци.	3
4.	- <u>Е. Јанев</u> ЗД БЛОК ГРАФТИРАЊЕ ТЕХНИКИ И ПЛАНИРАЊЕ Современи дијагностички и терапевски концепти во оралната хирургија и имплантологија. Научен симпозиум за орална хирургија со меѓународно учество 18 - 19.10.2014, Битола - усна презентација.	3
5.	- <u>Е. Јанев</u> NUTRITION AND ORAL HYGIENE IN PATIENTS WITH DENTAL IMPLANTS Nutricon Congress (food quality & safety, health & nutrition) 5-7 October 2017 Skopje, Macedonia.	3
9.	Секциски предавања на научен - стручен собир со	

	меѓународно учество:	
1.	- Јанев Е. ОПТИМАЛНИ СТАНДАРДИ ЗА ИМПЛАНТИРАЊЕ ВО ЕСТЕТСКИ ЗОНИ, Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество, Струга, 2007 - усна презентација.	2
2.	- Е. Јанев КОМБИНИРАНА ПРОТЕТСКА РЕСТАВРАЦИЈА ПОДДРЖАНА ОД ЕДНОФАЗНИ ДЕНТАЛНИ ИМПЛАНТИ ПРИ ТОТАЛНА АНОДОНЦИЈА ВО МАНДИБУЛА 6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија 24-27 мај, 2012, Охрид - усна презентација.	2
3.	- Е. Јанев ОПТИМАЛНО ЕСТЕТСКО РЕШАВАЊЕ НА ХИПОДОНЦИЈА ВО ФРОНТАЛНА РЕГИЈА СО ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН ПРИСТАП 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество Охрид, 11 - 14 јуни 2015 година - усна презентација.	2
4.	- Е. Јанев MINI IMPLANTS NEW STANDARD PROTOCOL TREATMENT IN TOTAL EDENTULOUS MANDIBULA Меѓународен конгрес по максилофацијална хирургија, април 2014 год., Охрид - усна презентација.	2
5.	- Е. Јанев НАПРЕДНИ ТЕХНИКИ ВО ИМПЛАНТОЛОГИЈАТА КАКО СТАНДАРДЕН ПРОТОКОЛ ЗА ЗАГАРАНТИРАН УСПЕХ I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни Скопје, 2016 год., усна презентација.	2
10.	Секциски предавања на научен стручен собир:	
1.	-Е. Јанев,	

	<p>ПРИМЕНА НА МИНИ ИМПЛАНТИ ЗА СТАБИЛИЗАЦИЈА НА ТОТАЛНИ ПРОТЕЗИ</p> <p>Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија, Свети Николе, 2008 - усна презентација.</p>	1
11.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
1.	<p>- Димова Ц., Јанев Е., Андоновска Б .</p> <p>INTERNATIONAL NORMALIZED RATIO IN EXTRACTIVE DENTAL SURGERY IN PATIENTS TREATED WITH ORAL ANTICOAGULANTS, 10th Congress of the Balkan Stomatological Society, (Abs.), Belgrade, 2005; 57.</p>	2.4
2.	<p>- Јанев Е., Димова Ц., Менчева Ж., Д. Јосифов.</p> <p>ODONTOGENIC MYXOFIBROMA IN FRONTAL MAXILLARY REGION,</p> <p>12th congress of the BaSS Istanbul, turkey 12-14 April 2007.</p>	1.8
3.	<p>- Ц. Димова, С. Ристеска, Л. Поповска, Е. Јанев, И. Ковачевска</p> <p>ВЛИЈАНИЕ НА КАНАЛНОТО ПОЛНЕЊЕ НА ПОСТОПЕРАТИВНАТА КЛИНИЧКА СЛИКА</p> <p>V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009; бр. 016, стр. 32.</p>	1.8
4.	<p>- Д. Јосифов, Е. Јанев, М. Пеева, Г. Апостолова, Н. Писевска</p> <p>ХИРУРШКИ ПРИСТАП КАЈ СЛУЧАЈ СО НАМАЛЕНО ИНТЕРАЛВЕОЛАРНО РАСТОЈАНИЕ - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ</p> <p>V меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009; бр. 050, стр. 55.</p>	1.8

5.	<p>- Е. Јанев, Е. Петрова, С. Ристеска</p> <p>ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАН ЦЕНТРАЛЕН МАКСИЛАРЕН ИНЦИЗИВ КАКО РЕЗУЛТАТ НА ПРЕВАЛЕНЦИЈА НА ДВА ПРЕКУБРОЈНИ ЛАТЕРАЛНИ ИНЦИЗИВИ</p> <p>У меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009, бр. 051, стр. 55.</p>	2.4
6.	<p>- Ж. Менчева, Е. Јанев, Ц. Димова, Н. Цветановски, Д. Бојкова</p> <p>ЗНАЧЕЊЕ НА РТГ - ДИЈАГНОСТИКА ВО ПРЕДОПЕРАТИВНИОТ ПРИСТАП НА РАДИКУЛАРНИТЕ ЦИСТИ</p> <p>У меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009; бр. 052, стр. 5.</p>	1.8
7.	<p>- Janev E., et all</p> <p>STIMULATED BONE REGENERATION AFTER REMOVAL CYSTIC LESIONS IN MANDIBULA</p> <p>15th congress of the BaSS Thessaloniki 22-25April 2010</p>	1.8
8.	<p>- М. Франгов, С. Поп Ристов, Е. Јанев</p> <p>РЕТЕНЦИЈА НА ДОЛНА ТОТАЛНА ПРОТЕЗА СО ПОМОШ НА ИМПЛАНТИ</p> <p>Научен симпозиум за орална и максилофацијална хирургија со меѓународно учество, Тетово 11 - 13 мај 2007 - орална презентација.</p>	2.4
9.	<p>Грнчаровски А., Јанев Ј., Стаменковски, Јанев Е., Серафимов П., Богдановски С. Sensitive aberrations of n. mentalis as a result of surgery trauma.</p> <p>5 th Congress of the BaSS - Thessaloniki: 2000; 284.</p>	1.8
10.	<p>-Стаменковски Т., Јанев Ј., Грнчаровски А., Јанев Е., Серафимов П., Шуков А.</p> <p>Dental rooth pushed into the radiculare cyste as a complication during tooth extraction.</p>	1.8

	5 th Congress of the BaSS - Thessaloniki: 2000; 284.	
11.	- Симјановска Љ., Јанев Ј., Јанев Е. Употребата на Alvogyl при третман на алвеолит 5th Congress of theBalkan Stomatological Society(Abstracts). Thessaloniki; Balkan StomatologycalSociety, 2000: 281.	2.4
12.	- Јанев Ј., Велески Д., Јанев Е. , Јанева Н. The Frialit-2system-10 years clinical results. XII World Congress - Kualla Lumpur, Malezia, 2000.	1.8
13.	- Грнчаровски А., Јанев Ј., Пеева М., Стаменковски Т. Јанев Е. , Јосифов Д., Дуганова С. Епулис: фреквенција, терапија и превенција на можностите за негово малигнизирање 6thCongress of the Balkan Stomatological Society (Abstracts). Bucharest /Romania; 2001: 146.	1.8
14.	- Митева Н., Димова Ц., Јанев Е. , Стојкоска М. CLINICAL ASPECTS OF THE MULTIPLE EXTRACTIONS. 7th Congress of the Balkan Stomatological Society, (Abs.), Kushadasi, 2002; 167.	1.8
15.	- Димова Ц., Ристеска С., Јанев Е. , Евросимовска Б., Јанев Р. СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ ВО ДИЈАГНОЗАТА И ТРЕТМАНОТ НА ИМПАКТИРАНИ КАНИНИ. International Congres of Apolonia „Dentistry Today“ Struga May 2010, (Abs) 142.	1.8
16.	- Изаири А., Јанев Е. , Димова Ц. КЛИНИЧКИ ИСКУСТВА ВО ОРАЛНОХИРУРШКО- ОРТОДОНТСКИОТ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАНИ ЗАБИ ВО ГОРНА ВИЛИЦА Мори pjese ne Konferencen e 14-te Stomatologjike Kombetare, Тирана	2.4

	2008, (Abs) 79.	
17.	<p>-Јанев Е., Менчева Ж., Јанев Р., Д. Јосифов, Франгов М., Бојковска Д.</p> <p>ОРАЛНО-ХИРУРШКИ АСПЕКТ НА ТРАНСПОЗИЦИОНАЛНО ПОСТАВЕНИ МАКСИЛАРНИ МОЛАРИ</p> <p>Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, Зборник на апстракти, Научен одбор, Охрид, 22-25 јуни, 2006 год.</p>	1.8
18.	<p>-Јосифов Д., Пеева М., Каранфилски, Герасимова С., Јанев Е.</p> <p>MORBUS HODGKIN - ОРАЛНО-ХИРУРШКИ АСПЕКТИ</p> <p>Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, Зборник на апстракти, Научен одбор Охрид, 22 - 25 јуни, 2006 год.</p>	1.8
19.	<p>- Е. Јанев, Р. Јанев, Д. Јосифов, С. Герова, З. Шушек</p> <p>ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ОДОНТОМ ЛОКАЛИЗИРАН ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24-27 мај, 2012, Охрид, бр. стр. 290 - 291.</p>	1.8
20.	<p>- Д. Јосифов, М. Пеева, Е. Јанев, Б. Џафери, З. Шушек</p> <p>ПАРЕСТЕЗИЈА ПРЕДИЗВИКАНА ОД ВИЛИЧНА ЦИСТА</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24-27 мај, 2012 Охрид, бр. стр. 274 - 275.</p>	1.8
21.	<p>- Н. Маркоски, Д. Бизевски, Е. Јанев, Н. Цветановски</p> <p>СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ НА ХИРУРШКО - ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ОБОСТРАНА ТЕРМИНАЛНА БЕЗЗАБОСТ КАЈ МЛАДИ ПАЦИЕНТИ - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24- 27 мај, 2012 Охрид, бр. стр. 264 - 265.</p>	1.8
22.	<p>- Д. Бизевски, Е. Јанев, Н. Цветановски, Н. Маркоски</p> <p>СОВРЕМЕН КОНЦЕПТ НА ХИРУРШКО - ПРОТЕТСКО ЗГРИЖУВАЊЕ НА ПРИ ГУБЕЊЕ НА ПРВ ТРАЕН МОЛАР КАЈ</p>	

	<p>МЛАДИ ПАЦИЕНТИ</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24 - 27 мај, 2012 Охрид, бр. стр. 266 - 267.</p>	1.8
23.	<p>-М. Пеева, Е. Јанев, Д. Велевска, Н. Писевска, Г. Кристиновски, Д. Спасов</p> <p>КОСКЕНИ ГРАФТ МАТЕРИЈАЛИ И КЛИНИЧКИ МОЖНОСТИ</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24 - 27 мај, 2012 Охрид.</p>	1.8
24.	<p>- Е. Јанев</p> <p>КОМБИНИРАНА ПРОТЕТСКА РЕСТАВРАЦИЈА ПОДДРЖАНА ОД ЕДНОФАЗНИ ДЕНТАЛНИ ИМПЛАНТИ ПРИ ТОТАЛНА АНОДОНЦИЈА ВО МАНДИБУЛА</p> <p>6. Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, 24 - 27 мај, 2012, Охрид.</p>	3
25.	<p>- Е. Јанев</p> <p>MINI IMPLANTS NEW STANDARD PROTOCOL TREATMENT IN TOTAL EDENTULOUS MANDIBULA</p> <p>Меѓународен конгрес по максилофацијална хирургија, април 2014 год. Охрид.</p>	3
26.	<p>- Е. Јанев</p> <p>ОПТИМАЛНО ЕСТЕТСКО РЕШАВАЊЕ НА ХИПОДОНЦИЈА ВО ФРОНТАЛНА РЕГИЈА СО ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРЕН ПРИСТАП</p> <p>7. конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015 година.</p>	3
27.	<p>-Јанев Е.</p> <p>ПРЕКУБРОЈНИ ПРЕМОЛАРИ ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - приказ на случај</p> <p>7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015 година.</p>	3

28.	- Шушак З., Јанев Е. ИНДИВИДУАЛНИ ХИБРИД АБАТМЕНТИ 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015 година.	2.7
29.	- Јосифов Д., Јанев Е. ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАЗВОЈНИ АНОМАЛИИ 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015 година.	2.7
30.	- Е. Јанев НАПРЕДНИ ТЕХНИКИ ВО ИМПЛАНТОЛОГИЈАТА КАКО СТАНДАРДЕН ПРОТОКОЛ ЗА ЗАГАРАНТИРАН УСПЕХ I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни Скопје, 2016 год.	3
31.	- Јосифов Д., Терзијевска А., Јанев Е. , Конески Ф. ФРАКТУРИ НА TUBER MAXILLAE I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни Скопје, 2016 год.	1.8
32.	-Шушек З., Митиќ Ј., Јанев Е. , Наумов Т. ТОТАЛНА БЕЗЗАБОСТ - ХИРУРШКО-ПРОТЕТСКИ ПРЕДИЗВИК I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2 - 4 јуни Скопје, 2016 год.	1.8
12.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	
1.	-Димова Ц., Костовска С., Јанев Е. , Нечева В. ВЛИЈАНИЕ НА ЗАБНАТА ЕКСТРАКЦИЈА КАКО СТРЕСОГЕН ФАКТОР ВРЗ ФИБРИНОЛИТИЧКИОТ ОДГОВОР НА КРВТА II конгрес на трансфузиолозите на Македонија, Охрид 2004.	1.2
2.	- Грнчаровски А., Јанев Ј., Стаменковски., Јанев Е. , ДугановаС. ПАТОХИСТОЛОШКА ВЕРИФИКАЦИЈА НА	

	ИНТРАОПЕРАТИВНИОТ НАОД ПРИ ХРОНИЧНИ ПАРАДОНТИТИ II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 157.	1.2
3.	- Стаменковски Т., Јанев Ј., Грнчаровски А., Величковски Б., Јанев Е. ПРИМЕНА НА КОРТИКОСТЕРОИДИТЕ ВО РЕДУЦИРАЊЕТО НА ПОСТХИРУРШКИОТ МОРБИДИТЕТ КАЈ ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 158.	1.2
4.	-Трајковски Г., Јанев Ј., Јанев Е. , Поп-Ацев С., Ивановски К. МЕХАНИЧКИ ПОВРЕДИ НА НЕРВИТЕ ПРИ ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ И НИВНА СОВРЕМЕНА ТЕРАПИЈА II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 159.	1.2
5.	- Петровски Б., Кедев С., Бушлетиќ О., Јанев Ј., Јанев Е. МОДИФИКАЦИЈА НА АНТИКОАГУЛАНТНАТА ТЕРАПИЈА ПРИ ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ СРЦЕВИ БОЛНИ II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 163.	1.2
6.	- Кедев С., Петровски Б., Бушлетиќ О., Јанев Ј., Јанев Е. ОРАЛНОХИРУРШКИ ПРОЦЕДУРИ ПО ИМПЛАНТИРАН ИНТРАКОРОНАРЕН СТЕНТ II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 164.	1.2
7.	- Кедева Д., Кедев С., Јанев Ј., Јанев Е. СТОМАТОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ИСХЕМИЧЕН МОЗОЧЕН ИНСУЛТ II конгрес на стоматолозите на Македонија - Охрид 1998; 615.	1.2
8.	- Јанев Ј., Јанев Е. КОМПЛИКАЦИИ И НЕУСПЕСИ ВО ОРАЛНАТА ИМПЛАНТОЛОГИЈА, III конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракт), Охрид, 2002; 60-1.	1.8

9.	- Јанев Ј., Јанев Е. , Јосифов Д., Франгов М., Велеска Д. ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ПЕРИИМПЛАНТИТОТ СО ПРИМЕНА НА АЛОПЛАСТИЧНИ МАТЕРИЈАЛИ III конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти), Охрид, 2002; 172-3.	1.2
10.	- Франгов М., Јанев Ј., Јанев Е. , Јосифов Д. ПРИМЕНА НА БИОСТИМУЛИРАЧКОТО ДЕЈСТВО НА ЛАСЕРОТ ПО ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ III конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти), Охрид, 2002; 174.	1.2
11.	- Мујовиќ Х., Јанев Ј., Јанев Е. , Телеграфчиски В. ЕКСТРАКЦИИ НА ЗАБИ СО АКОПУНКТУРНА АНЕСТЕЗИЈА III конгрес на стоматолозите од Македонија (апстракти), Охрид, 2002; 174.	1.2
12.	- Јанев Едвард NUTRITION AND ORAL HYGIENE IN PATIENTS WITH DENTAL IMPLANTS Nutricon Congress (food quality & safety, health & nutrition) 5-7 October 2017 Skopje, Macedonia.	1.2
13.	Учество на научен/стручен собир со реферат - постер	
1.	Јанев Е. , Менчева Ж., Јанев Р., Д. Јосифов., Франгов М., Бојковска Д. ОРАЛНО-ХИРУРШКИ АСПЕКТ НА ТРАНСПОЗИЦИОНАЛНО ПОСТАВЕНИ МАКСИЛАРНИ МОЛАРИ Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија, Зборник на апстракти, Научен одбор, Охрид, 22-25 јуни, 2006 год	0.5
2.	- Јанев Е. , Димова Ц., Менчева Ж., Д.Јосифов. ODONTOGENIC MYXOFIBROMA IN FRONTAL MAXILLARY	0.5

	<p>REGION.</p> <p>12th congress of the BaSS Istanbul,turkey 12-14April 2007.</p>	
3.	<p>- Е.Јанев, Е. Петрова, С. Ристеска</p> <p>ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ИМПАКТИРАН ЦЕНТРАЛЕН МАКСИЛАРЕН ИНЦИЗИВ КАКО РЕЗУЛТАТ НА ПРЕВАЛЕНЦИЈА НА ДВА ПРЕКУБРОЈНИ ЛАТЕРАЛНИ ИНЦИЗИВИ</p> <p>V Меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид 2009, бр. 051, стр. 55.</p>	0.5
4.	<p>- Janev E.,et all</p> <p>STIMULATED BONE REGENERATION AFTER REMOVAL CYSTIC LESIONS IN MANDIBULA</p> <p>15th congress of the BaSS Thessaloniki 22-25April 2010.</p>	0.5
5.	<p>- Е. Јанев, Р. Јанев, Д. Јосифов, С. Герова, З. Шушек</p> <p>ХИРУРШКИ ТРЕТМАН НА ОДОНТОМ ЛОКАЛИЗИРАН ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ</p> <p>6-ти меѓународен конгрес на стоматолозите од Македонија</p> <p>24-27 мај ,2012, Охрид, бр. стр. 290 - 291.</p>	0.5
6.	<p>- Јанев Е.,Јанев С.</p> <p>ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО МАЛИГНИ ЗАБОЛУВАЊА. Меѓународен научен конгрес на студентите по стоматологија, Охрид, 2007 (Абс): 64.</p>	0.5
7.	<p>-Јанев Е.</p> <p>ПРЕКУБРОЈНИ ПРЕМОЛАРИ ВО ДОЛНА ВИЛИЦА - приказ на случај</p> <p>7. Конгрес на соматолозите од Македонија со меѓународно учество Охрид, 11-14 јуни, 2015 година.</p>	0.5
8.	<p>- Шушак З., Јанев Е.</p> <p>ИНДИВИДУАЛНИ ХИБРИД АБАТМЕНТИ</p> <p>7. Конгрес на соматолозите од Македонија со меѓународно учество</p>	

	Охрид, 11-14 јуни, 2015 година.	0.5
9.	- Јосифов Д., Јанев Е. ОРАЛНОХИРУРШКИ ИНТЕРВЕНЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАЗВОЈНИ АНОМАЛИИ 7. Конгрес на соматолозите од Македонија со меѓународно учество Охрид, 11-14 јуни 2015 година.	0.5
10.	- Јосифов Д., Терзиевска А., Јанев Е. , Конески Ф. ФРАКТУРИ НА TUBER MAXILLAE I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2-4 јуни Скопје, 2016 год.	0.5
11.	-Шушек З., Митиќ Ј., Јанев Е. , Наумов Т. ТОТАЛНА БЕЗЗАБОСТ - ХИРУРШКО-ПРОТЕТСКИ ПРЕДИЗВИК I македонски конгрес по орална и имплантна хирургија, 2-4 јуни Скопје, 2016 год	0.5
12.	Митиќ К., Мијовска А., Јанев Е. , Амбаркова В., Бајрактатова И. CELIAC DISEASE AND ORAL CAVITY 22 BaSS Congress 2017(4-7 May) Thessaloniki ,Greece	0.5
	Вкупно	180.8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	поени
1.	Воведување на нова лабораториска/клиничка метода во областа на медицинските науки и здравство:	
1.	- Аграгометриски анализи на тромбоцитите кај пациенти со антиромбоцитна терапија. -Тродимензионално планирање на постава на импланти ЗД-	4

2.	навигација. -3-Д (тродимензионални) техники за блок графтирање.	4
3.		4
2.	Книга од стручна област - коавтор	
1.	-Дијагностички и тераписки протоколи, Стоматолошка комора на Македонија, Скопје, 2010. Книгата е рецензирана во Билтенот бр. 998 од 15.12.2010 година.	7
2.	- Современи дострели, Стоматолошки факултет, Скопје, 2009: 78-88 Пеева М, Величковски Б, Јанев Е, Писевска Н. Коскена аугментација во оралната хирургија.	7
3.	- Современи дострели, Стоматолошки факултет, Скопје, 2009: 98-106 Јанев Е., Величковски Б., Пеева М. Современи имплантолошки тераписки модалитети во оралната хирургија.	7
3.	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството:	
1.	- специјалист во областа орална хирургија, 2000 година	2
	Вкупно	35

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Реден број	Назив на активност	поени
1.	Студиски престој во странство:	
1.	-февруари 2003 - август 2003 студиски престој - Клиниката за орална и максилофацијална хирургија при Универзитетот во	

2.	<p>Анкара, Турција, под менторство на Неџат Б. Сајан;</p> <p>- во јуни 2015 година - стручен престој во времетраење од 7 дена на Клиниката за имплантологија и орална хирургија на Универзитетот во Париз (Universite Paris Diderot), под менторство на проф. Патрик Мисика.</p>	<p>1</p> <p>0.5</p>
2.	<p>Учество во комисији и тела на државни и други органи:</p>	
1.	<p>- член на Управен одбор на Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија при МСД, 2010-2017;</p>	<p>1</p>
2.	<p>-член на Научен одбор на Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија при МСД, 2013-2017;</p>	<p>1</p>
3.	<p>-генерален секретар на Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија при МСД, 2013-2017;</p>	<p>1</p>
4.	<p>- учесник во тимот за изработка на испитни прашања при имплементирање на проектот за воведување на компјутерски модел на испитни прашања за студенти на Стоматолошки факултет во Скопје (2004-2005).</p>	<p>1</p>
3.	<p>Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир</p>	
1.	<p>Член на организационен одбор на научен/стручен собир, на Здружението на специјалисти по орална хирургија на Македонија при МСД, 2013-2017 (7 секции X 0.5 поени=3,5).</p>	<p>3.5</p>
4.	<p>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир</p>	
1.	<p>-Конгрес по орална и имплантна хирургија, Скопје, 2016, член на организационен одбор;</p>	<p>1</p>
2.	<p>-модератор на две сесии за имплантологија и орална хирургија на Првиот македонски конгрес за орална и имплантна хирургија со меѓународно учество, Скопје, 2-4.6.2016;</p>	<p>1</p>
6.	<p>-модератор на сесија за имплантологија и орална хирургија на конгрес на МСД со меѓународно учество, Охрид, 2012;</p>	

3.	-модератор на две сесии за имплантологија и орална хирургија на 7. конгрес на МСД со меѓународно учество, Охрид, 2015.	1
4.		1
5.	Раководител на внатрешна организациона единица:	
1.	-раководител на ноќна и инфективна служба при Стоматолошки клинички центар „Св Пантелејмон“ во период од 2006-2009.	3
6.	Учество во промотивни активности на факултетот:	
1.	-координатор на соработката помеѓу УКИМ - Стоматолошки факултет, Скопје и Универзитетот во Анкара, Турција;	0.5
2.	-организација и презентација на Стоматолошкиот факултет на Денови на образованието во организација на УКИМ, 2011;	0.5
3.	-организација и презентација на Стоматолошкиот факултет на Денови на образованието во организација на УКИМ, 2012;	0.5
4.	-организација и презентација на Стоматолошкиот факултет на Денови на образованието во организација на УКИМ, 2013.	0.5
7.	Награда за научни достигнувања добиени од струкова организација:	
1.	-Диплома за придонес и ангажирање во работата на Македонското лекарско друштво 2001 година;	3
2.	-Пофалница за 40 години од основањето на Стоматолошкиот факултет;	3
	- Пофалница за 50 години од основањето на Стоматолошкиот	

3.	факултет.	3
	Вкупно	27

СПОРТСКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активност:	поени
1.	Награди и признанија добиени на државна официјална спортска манифестација:	
1.	Medical - Open XI, 2005, Скопје, отворено првенство на тенис за доктори III.	5
262.	- Medical - Open XIII, 2007, Скопје, отворено првенство на тенис за доктори I место.	5
	Вкупно:	10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	поени
1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	174,5
2. НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	180,8
3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	35
4. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	27
5. СПОРТСКА ДЕЈНОСТ	10
Вкупно	427,3

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1.Проф.д-р Борис Величковски, претседател с.р

2.Проф.д-р Марија Пеева-Петреска, член с.р.

3.Проф. д-р Оливер Димитровски, член с.р.

4.Проф.д-р Владимир Поповски, член с.р.

5.Проф.д-р Даница Поповиќ-Моневска, член с.р.

По разгледувањето на доставената документација, Рецензентската комисија го донесе следниот ,

ЗАКЛУЧОК

Кандидатите, н. сор. д-р Марина Кацарска и н. сор. д-р Едвард Јанев, напoлно ги задоволуваат критериумите предвидени во Правилникот за критериумите и постапките за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти - докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Кандидатот, н. сор. д-р Љуба Симјановска, го задоволува критериумот во однос на објавени најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија, но не го задоволува критериумот во однос на просечен успех од најмалку осум на студиите на прв циклус, бидејќи просечниот успех на кандидатката н. сор. д-р Љуба Симјановска е 7,15.

Врз основа на доставената документација, долгогодишното познавање на кандидатите и нивниот севкупен ангажман во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, Рецензентската комисија има за чест да му предложи на Наставно-научниот совет, н. сор. д-р Марина Кацарска и н. сор. д-р Едвард Јанев да бидат избрани во наставно-научно звање - доцент, од научната област орална хирургија на Катедрата за орална хирургија при Стоматолошкиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Борис Величковски, претседател, с.р.

2.Проф.д-р. Марија Пеева-Петреска,член, с.р.

3.Проф. д-р. Оливер Димитровски, член, с.р.

4.Проф.д-р.Владимир Поповски, член, с.р.

5.Проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ПРИВРЕМЕНИТЕ ЦЕМЕНТИ ВРЗ АТХЕЗИЈАТА НА ДЕФИНИТИВНИТЕ ЦЕМЕНТИ ПРИ ЦЕМЕНТИРАЊЕ НА ЕСТЕТСКИ ФИКСНОПРОТЕТИЧКИ РЕСТАВРАЦИИ “ ОД Д-Р МАРЈАН ПЕТКОВ, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на членовите 63 и 174 од Законот за високото образование (Сл. Весник на РМ бр. 35/08, 103/08, 26/09, 83/09, 99/09, 113/10, 17/11, 51/11, 123/12, 15/13, 24/13, 41/14, 116/14, 130/14, 10/15) и член 40 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Стоматолошкиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.136/09, 199/12,262/13), а по предлог на Научниот одбор, Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на својата **8**, редовна седница одржана на 11.5.2018 година, донесе Одлука за формирање на Комисија за оцена и одбрана на претходно доставената докторска дисертација од д-р Марјан Петков, под наслов: „Процена на влијанието на привремените цементи врз атхезијата на дефинитивните цементи при цементирање на естетски фикснопротетички реставрации “, во состав: **проф. д-р Весна Коруноска Стевковска, проф. д-р Билјана Капушевска, проф. д-р Гордана Ковачевска, проф. д-р Илијана Муратовска и проф. д-р Ерол Шабанов – ментор.**

Комисијата, по разгледувањето на доставената докторска дисертација, до Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Петков, со наслов „Процена на влијанието на привремените цементи врз атхезијата на дефинитивните цементи

при цементирање на естетски фикснопротетички реставрации е на 133 страници и содржи 41 табела, 41 графикон и 31 слика. Текстот е компјутерски обработен во фонт Times New Roman со 1,5 проред и големина на букви 12, и прикажани се 214 библиографска единица, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Доставениот труд е структуриран и ги содржи сите поглавја на една научноистражувачка студија: вовед, преглед од литературата, мотив за изработка, цели на студијата, материјал и методи, методи на статистичка обработка, резултати, дискусија, заклучоци и литература. На почетокот се приложени апстракт и список на кратенки. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. Начинот на изнесување на проблемот и научната мисла се концизни, јасни и лесно разбирливи.

Во воведот на трудот, кандидатот дава јасна дефиниција за развитокот, перспективата и иднината на стоматолошката рехабилитација која денес се унапредува и развива со дигитализација. Кандидатот нагласува дека со побрз, попрецизен и посигурен начин дигитализацијата заменети се фазите на мануелно отпечатување, изработка на модели и изработка на протетичките реконструкции а при тоа човечките грешки се сведуваат на минимум и добива прецизна и брза протетичка рехабилитација.

Понатамошниот текст кандидатот става акцент на успехот на изработените керамички реставрации каде што покрај другите фази, од голема важност е и процесот на цементирање, кој варира зависно од составот на керамичкиот материјал. Нотира се два пристапа за да се добие долготрајна и цврста врска помеѓу денталната керамика и цементите за трајно цементирање: микромеханичко врзување за порозностите креирани од хидрофлорната киселина и/или воздушната абразија (пескарење) или чиста хемиска врска со користењето на силани за подобрување на адхезијата. Хидрофлорната киселина се покажало дека не прави микропорозности на циркониумските и алуминиумските оксидни керамики .

Кандидатот нагласува дека атхезивните цемента имаат најтрајна и најсигурна врска помеѓу протетичките реставрации и забот, меѓутоа нивната употреба се одвива во повеќе чекори и се усложнува процесот на цементирање, посебно во постериорните регии. Појавата на самоатхезивните двојно полимеризирачки цемента процедурата на цементирање е поедноставена, цементирањето се изведува скоро на ист начин како и кај конвенционалните цемента и нивната примена се зголемила.

Нагласено е дека кај привремените протетски реставрации понекогаш настанува ослабување на врската помеѓу дефинитивниот протетички надоместок и забот што може да доведе до нивно расцементирање, особно кај атхезивните цемента.

Воведот кандидатот го завршува со констатацијата дека дефинитивното цементирање на фиксните протетички реставрации со забните ткива подразбира зачувување на интегритетот на цементниот слој во текот на низа години кои следат и покрај мастикаторните сили кои делуваат и предизвикуваат притисок на протетичката конструкција и на забот како резултат на делувањето на оралните функции .

Во поглавјето **Преглед од литературата**, кандидатот изнесува голем број најнови литературни, стручни и научни податоци, осврнувајќи се на почетокот на појавата на самоатхезивните смолести цемента што е огромен напредок во атхезивното цементирање кое не бара дополнителна припрема од нагризување (нагризување), припремање (priming) или бондирање; туку , нивната апликација се прави преку еден клинички чекор, кој им овозможува на клиничарите да користат протокол на цементирање многу сличен како и кај конвенционалните цемента цинк – фосфатните и поликарбоксилатните цемента. Авторот нагласува дека самоатхезивите цемента се базираат на мултифункционални метакрилати на фосфорна киселина, кои деминерализираат и се инфилтрираат во структурата на забот, што резултира со микромеханичка ретенција.

Во прегледот се презентирани голем број на клинички студии кои укажуваат на долгорочен успех на индиректните реставрации со смолести цемента, вклучува

и инлеи, онлеи, керамички ламинати и коронки и дека клиничкиот успех на целосно керамичките реставрации зависи од типот и техниката на цементот за дефинитивно цементирање. Литературните податоци потенцираат дека најбитниот параметар е соодветната адхезија помеѓу протетичката реставрација и потпорната забна структура.

Понатаму, во трудот се изнесени литературни податоци за цементите базирани на смоли кои можат да навлезат во дентинските тубули и експонираната колагенска мрежа и да предизвикаат микромеханичко поврзување.

Кандидатот наведува податоци од литературата каде што се препорачува адхезивен систем за адхезивно цементирање на индиректни реставрации за забните ткива и ги прикажува принципите на адхезијата во која слојот за поврзување или слој на внатрешна дифузија, исто така наречен хибриден слој, е создаден од интерпенетрацијата на смолестите мономери во емајл и дентин. Овој принцип овозможува конзервативна подготовка на подлогата на која реставративните материјали се додаваа, како понатамошно зајакнување на останатите дентални структури и нагласено е дека, успехот на адхезијата зависи од познавањето на стоматологот-операторот за принципите на адхезијата и познавањето на адхезивните системи.

Прикажани се контрадикторни наоди во однос на адхезивните сили за дентинот по привремено цементирање со ZnOЕ. Дел од студиите укажуваат дека цементи кои содржат еугенол не ја намалуваат силата на врската со дентинот но дел од нив го потврдуваат влијанието на привремените цементи на база на ZOE врз адхезијата при дефинитивното цементирање. Во споменатиот сегмент се презентираат студии каде што е нагласена намалена адхезијата на цементи без еугенол со дентинот, кога се споредува со свеж дентин или со површински третиран а при тоа е дообјаснето дека негативниот ефект не може да биде предизвикан од еугенолот, туку од присуство на резидуален привремен цемент. Заради овие факти направени биле многу студии и применети различни начини и обиди за отстранување на преостанатиот привремен цемент.

Нагласено во повеќе трудови е дека присуството на контаминиран слој од привремен цемент е фактор кој може да ја компромитира ефикасноста на атхезијата кај дефинитивните цементи за трајната протетичка реставрација.

Поновите публикации покажуваат минимално или никакво влијание на базите од еугенол на врз јачината на врската на атхезивните системи и композитната полимеризација.

Нагласени се и перформансите и долговечноста на индиректните протетички реставрации кои може да бидат погодени од неколку фактори, како што се препаратацијата и дизајнот / грубоста на дентинот, привремениот цемент, протоколот за чистење, прецизноста на изработката на дефинитивната реставрација и типот на дефинитивниот цемент за цементирање.

Воздушната абразија се користела за подобрување на јачината на механичките врски и е пријавено дека придонела за подобрување на јачината на врската.

Клиничките студии покажале значителни стапки на неуспех поврзани со губење на ретенција кога се користат конвенционални цементи, производителите тврдат дека циркониумските керамички реставрации може успешно да се цементираат со конвенционални или трајни цементи. Исто така, разни автори предложиле употреба на конвенционални цементи за цирконски керамички реставрации и констатирале дека ретенцијата кај конвенционалните цементи може да биде еднаква или дури и подобра отколку со атхезивни смоли.

Сепак, нотирани се и автори кои не ја препорачуваат воздушната абразија пред цементирање бидејќи може да влијае на керамичката површина со создавање микропукнатини кои може да ја намалат јачината на фрактури на керамика.

Други автори сугерираат дека процесот на обработка (САМ) генерира површинска рапавост што е најмалку груба како и кај механички и воздушно абрадираните површински обработки кај некои целосно - керамички системи.

Дел од авторите сугерираа дека цементите на база на смоли обезбедуваат издржливи полимерни врски кои значително ги зајакнуваат керамичките материјали со „здравување“ на мали површински дефекти предизвикани од воздушната абразија . Сепак, многу студии ,нотира авторот, покажале подобрена

цврстина на врската на циркониум- керамиката по воздушна абразија, но и гоголем број на автори кои укажуваат дека воздушната абразија може дури и да ја зајакне цирконската керамика.

Приказано е и цементирањето на циркониумските реставрација кое може да се направи со цинк фосфат или со модифицирани гласјономерни цементи со средства за цементирање базирани на смоли, и нивните предности како што се на пр. маргинално затварање, добрата ретенција и подобрувањето на отпорноста на фрактури.

Во **литературата**, кандидатот нагласува дека во моментот, најчесто користените методи за сврзување со цирконските супраструктури е употреба на воздушна абразија во комбинација со лепливи мономери, како што е MDP (10-methacryloyloxydecyl dihydrogenphosphate) во Panavia (Kuraray) или естер на метакрилирана фосфорна киселина во RelyX Unicem (3M).

Се споменуваат автори со конфликтни докази во врска со ефектот на привремените цементи што содржат еугенол врз јачината на врската на врз силата на смолкнување – SBS . Тие нагласуваат дека идеалниот тест за силата на врската треба да биде точен, клинички сигурен и помалку чувствителен на техника и дека треба да вклучи употреба на релативно несофистицирани и ефтини протоколи за тестирање каде крајната цел на лабораториски тест треба да биде да се соберат податоци во предвидување на евентуалниот клинички исход.

Анализирајќи ги сите овие објавувани истражувања, кандидатот дошол до многу спротивставени резултати и заклучоци, што наметна потребата за додатни истражувања со цел да се осигура поголем успех при цементирањето на циркониумските протетички реставрации со атхезивни цементи по употреба на привремени реставрации цементирано со привремени цементи.

Во третото поглавје се презентирани **мотивот на истражување** на студијата на кандидатот кој е утврдување на ослабување на врската помеѓу дефинитивниот протетички надоместок и забот што доведува до нивно расцементирање .

Целите на студијата се јасни , каде што главната цел е:

- да се евалуира влијанието на привремените цемента на врската која се создава помеѓу дентинот и дефинитивниот цемент кај циркониумските протетички рехабилитации, а при тоа и таксативно се наброени и останатите цели кои се насочени кон следниве истражувања:
- да се одреди влијанието на привремените цемента на база на калциум хидроксид Ca (OH₂) на атхезијата со дентинот и циркониумската протетичка надоместок кај дефинитивното цементирање, со најнова генерација на смолести двојно полимеризирачки цемента со тест на сила на смолкнување (Shear bond Strenght тест –SBST);
- да се одреди влијанието на привремените цемента на база на цинк оксид (ZnO) на атхезијата со дентинот и циркониумскиот надоместок кај дефинитивното цементирање, со примена на најнова генерација на смолести двојно полимеризирачки цемента со тест на сила на смолкнување (Shear bond Strenght тест –SBST);
- да се тестира влијанието на привремените цемента на база на цинк оксид еугенол- (ZnOE) на атхезијата со дентинот и циркониумскиот надоместок кај дефинитивното цементирање, со примена на најновата генерација на смолести двојно полимеризирачки цемента мерено преку тест на сила на смолкнување (Shear bond Strenght тест –SBST);
- да се одреди кој од испитуваните атхезивни цемента има најсилна врска на атхезија за дентинот и ќе биде најпогоден за употреба во клиничка практика при цементирање циркониумски надокнади;
- да се утврди дали начинот на отстранување и чистење на привремените цемента има влијание на врката помеѓу дефинитивните цемента и дентинот;
- да се спореди и утврди дали примената на воздушната абразија со алуминиумски честички врз циркониумските протетички изработки влијае на јачината на атхезијата со дентинот при дефинитивното цементирање.

Во дисертацијата, кандидатот како **нулта хипотеза** ја поставува претпоставката дека привремениот цемент, кој не е целосно исчистен и е навлезен во дентинските тубули, е главната причина за неуспех при дефинитивното цементирање кај двојно-

полимеризирачките смолести цемента, без разлика на составот на приврмениот цемент.

А како помошни хипотези на студијата на кандидатот е утврдување на :Дали површинскиот третман на чистење на дентинот по привременото цементирање, влијае на атхезијата на дефинитивните смолести цемента? Дали начинот на припрема на дентинот пред цементирање влијае на атхезијата со смолестите цемента за дефинитивно цементирање? Дали присуството на мал слој привремен цемент може да ја компромитира ефикасноста на атхезивното цементирање и да ја намали силата на врската? Дали ринената на воздушната абразија со алуминиумски честички ја зголемува силата на атхезијата?

Материјалот и методологијата соодветствуваат со поставените цели, а при тоа во истражувањето се вклучени 160 импактирани и семиипактирани екстрахирани интактни молари. По екстракцијата забите биле чувани во дестилирана вода на собна температура до почетокот на истражувањето а потоа дентинската површина била третирана по препораките на ISO стандардите за атхезивни испитувања. За потребите на истражувањето биле изработени 120 акрилатни дискови со дијаметар 3 мм и висина 3 мм за привремено цементирање.

Во првата фаза, примероците биле поделени по случаен избор во 8 групи, според употребата на приврмени цемента, и тоа : групи I и V контролна (n = 40), без привремен цемент; група II и VI : заби со привремено цементиран акрилатни дискови со привремен цемент на база Ca(OH)₂ (n = 40) - Provicol VOCO – Germany; групи III и VII : заби со привремено цементиран акрилатни дискови со привремен цемент на база ZnO -TempoSil 2- Coltene – Switzerland -(n = 40); групи IV и VIII : заби со привремено цементиран акрилатни дискови со привремен цемент на база ZnOE - Zitemp – Prvest Dent pro – Belgium (n = 40) .

Постапката на истражување се одвивала во повеќе фази ; привремено цементирање на акрилатни дискови за дентинот со 3 типа на приврмени цемента, чување на примероците во водена бања на 37 C, отстранување на акрилатните дискови, чистење на површината на дентинот на еден дел со ескаватор на дуги примероци со воздушна абразија со Al₂O₃, цементирање на

циркониумскидискови со само-врзувачки атхезивни смолести цемента Panavia V5-Kuraray и Noritake- Japan RelyX U200 Automix 3M ESPE ,Germany и тест за испитување на сила на смолкнување (SBS test) со Shimadzu Autograph AGS-X.

Статистичката анализа е изработена во статистичките програми: STATISTICA version 10; IBM SPSS 20.0. Собраните податоци се обработени со помош на следниве статистички методи: (просек и стандардна девијација), Mann-Whitney U тест, Analysis of Variance –ANOVA, Post hoc Tukey HSD тест ,Shapiro-Wilk`.

Поглавјето **резултати**, ги содржи добиените вредности од комплетните испитувања предвидени во целите презентирани во 41 табела и графикон.

Кандидатот сугерира на наодот дека напонот на силата на смолкнување со циркониумот директно зависи од од типот на смолестиот цементен систем кој се употребува и од подготовката на цирконијата предцементирање. Влијанието на привремениот цемент **на база на Са (ОН)₂** е многу поголемо кај RelyX U200 Automix во споредба со Panavia

Влијанието на привремените цемента на база ZnO, било утврдено дека зависат од составот и типот на смолестиот цемент кој се користи за дефинитивно цементирање. Потврдено било негативното влијанието на привремените цемента на база на (ZnOE) на атхезијата со дентинот и циркониумските реставрации и кај атхезивните и самоатхезивните , двојнополимеризирачки смолести цемента. Кандидатот утврдил дека отстранувањето на привремените цемента со воздушна абразија не влијае значително на подобрување на напонот на СБС тестот споредено со стандардната техника на чистење со ескаватор на дентинските површини.

Подготовката и испитувањето на тестот на сила на смолкнување се направени на Машинскиот и Стоматолошкиот факултет при УКИМ во Скопје, во акредитирана лабораторија за калибрација на сила и момент на сила .

Во поглавјето **дискусија**, кандидатот ги анализира и ги компарира сопствените добиени резултати со резултатите прикажани во релевантни списанија и автори цитирани во поглавјето „Литература”.

Од добиените резултати и споредбата со литературни податоци Кандидатот нагласува дека ниту еден привремен цемент во целост не ги задоволува сите поставени критериуми иако често произведувачите го тврдат тоа. Тој нагласува дека привремените цемента на база на СаОН калциум хидроксид имаат широка употреба во секојдневната практика поради промовирањето на формирање на терцијарниот дентин и имаат бактериостатски ефект.

Понатаму, кандидатот нагласува дека цинк оксид-еугенол (ZnOE) како едно од средствата за привремено цементирање се користи поради неговото седативно дејство на чувствителните заби по препарацијата на забите и нагласува дека еугенолот е радикален чистач, кој ја спречува полимеризацијата на смолестите материјали, заради составот кој има неактивирани цинк оксидни честички во матрицата на ZnOE и докажано било дека еугенолот и може да пенетрира во дентинот.

Авторот нагласува за тоа дека, еугенолот ја попречува полимеризацијата на смолестите цемента што го докажале со добиените резултати и при тоа било уврдено негативното влијание на привремените цемента на база на (ZnOE) на атхезијата со дентинот и циркониумските реставрации и кај атхезивните и само-атхезивните, двојно-полимеризирачки смолести цемента.

Кандидатот сугерира на фактот дека отстранувањето на привремените цемента со воздушна абразија не влијае значително на подобрување на напонот на СБС тестот споредено со стандардната техниката на чистење со ескаватор на дентинските површини.

Очигледно е дека има различни тврдења за како да се креираат трајна врска помеѓу циркониумот и дентинската површина. Но, треба да се напомене дека во усната средина, цементот е под постојан притисок при мастикуларните сили, потоа да се земе предвид влијанието на плунката, како и термичкиот фактор, кои доведуваат до намалување на јачината на врската низ долгогодишната употреба .

Во поглавјето **Заклучок**, кандидатот наведува заклучоци во однос на сите поставени цели и хипотези и при тоа нагласува дека од спроведеното истражување може да се заклучи дека отстранувањето на привремените цемента со воздушна

абразија не влијае значително на подобрување на напонот на СБС-тестот споредено со стандардната техника на чистење со ескаватор на дентинските површини.

Заклучно, кандидатот, укажува на фактор дека, пескарењето со алуминиум оксидни честички на циркониумските реставрации треба да се воведо како стандардна процедура во клиничката практика, изборот на соодвртен атхезивен систем кој покрај микро - механичката врска треба да обезбеди трајна и издржлива хемиска врска помеѓу циркониумските изработки и дентинската површина. Со истражувањето било докажано дека атхезивните смолести цементи кои содржат МДП мономер се подобар избор за дефинитивно цементирање на циркониумските протетички изработки, во истражувањето на кандидатот тоа е PanaviaV5.

Во поглавјето **Литература**, цитирани се 214 библиографска единица, од домашни и странски автори, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

ЗАКЛУЧОК

Доставената докторска дисертација под наслов **„Процена на влијанието на привремените цементи врз атхезијата на дефинитивните цементи при цементирање на естетски фикснопротетички реставрации”** поднесена од **д-р Петков Марјан**, претставува истражување од областа на клиничката стоматолошка протетика. Трудот има обележје на современа, автентична и актуелна научноистражувачка работа, која од формален и суштински аспект ги исполнува основните критериуми предвидени за ваков вид научен труд.

Сметаме дека овој труд претставува самостојна и оригинална научна работа со јасно поставени цели, оригинални резултати и научен и клинички придонес.

Рецензентската комисија смета дека кандидатот темелно одговорил на поставените цели и дава научен придонес со потврдата дека напонот на силата на атхезијата при СБС тестот помеѓу дентинот и циркониумот, директно зависи од

типот на смолестиот атхезивен цементен систем, од составот на привремениот цемент кој се употребува, како и од подготовката на цирконијата пред цементирањето. Тој исто така укажува дека негативното влијание врз атхезијата на привремениот цемент **Provicol**, на база на калциум хидроксид **Ca(OH)₂** е многу поголемо кај само атхезивниот, двојно полимеризирачки цемент **RelyX U200 Automix**, каде што просечниот максимален напон во однос на групите цементирано со атхезивниот цементен систем **Panavia V5** е повеќекратно намален.

Земајќи ја предвид подготвеноста на кандидатот за изработка на самостоен труд, како и врз основа на горенаведените констатации, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, да ја прифати предложената докторска дисертација со наслов „Процена на влијанието на привремените цементи врз атхезијата на дефинитивните цементи при цементирање на естетски фикснопротетички реставрации”, поднесена од д-р Петков Марјан и да даде понатамошен процедурален тек на постапката.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р **Весна Коруноска Стевковска с.р.**
2. Проф. д-р **Билјана Капушевска с.р.**
3. Проф. д-р **Гордана Ковачевска с.р.**
4. Проф. д-р **Илијана Муратовска с.р.**
5. Проф. д-р **Ерол Шабанов с-р**

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ

263. **Докторски трудови**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Д-р Мирјана Марковска Арсовска	Тераписки ефекти на озон гас во третманот и превенцијата на бисфосфонатната остеонекроза на вилиците	Therapeutic effect of ozone gas in the treatment and prevention of bisphosphonate related osteonecrosis of the jaws	Проф.д-р Даница Поповиќ Монеvsка	14.05.2018 02-1380/1

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КЛИНИЧКИ И ДИЈАГНОСТИЧКИ ПРИСТАП КАЈ КУЧЕШКАТА МОНОЦИТНА ЕРЛИХИОЗА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ ОД КАНДИДАТКАТА ЕЛЕНА М. АТАНАСКОВА ПЕТРОВ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, со

одлука број 0202-423/9 донесена на седницата одржана на 22.3.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката Елена Атанаскова Петров, ДВМ, со наслов „Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Горан Николовски (претседател), проф. д-р Тони Довенски (ментор), доц. д-р Ксенија Илиевска (член), доц. д-р Ирена Целеска (член) и доц. д-р Кирил Крстевски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката Елена М. Атанаскова Петров, со наслов „Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија“ е напишана на 111 страници, компјутерски обработен текст со фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12. Има наведено 157 биографски единици, најмногу се наведени научни трудови, статии, книги но и интернет ресурси.

Докторската дисертација е напишана во 10 глави соодветно систематизирани, односно одредени глави се поделени со точки и потточки, со наслови и поднаслови. На овој начин е обезбедено систематизирано следење на материјата која се обработува.

Во **ВОВЕД** (Глава 1), авторката ги наведува најзначајните информации за заболувањето, поврзани со причинителот, кој се пренесува преку сите развојни облици на крлежот. Понатаму се наведени облиците на заболување кај животните, во зависност од текот, како и дел од клиничките и лабораториските промени. Значајноста и комплексноста на дијагностиката, како и начинот на терапирање на животните, се дел од оваа глава.

Во **ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРА** (Глава 2), кандидатката прави поделба на 11 точки и 3 подточки. На овој начин е овозможено системски преглед на значајните информации поврзани со заболувањето. Во точка 1, за историјат и таксономија наведени се значајните податоци за предизвикувачот. Од нејзиното откривање, распространетоста, како и филогенетската анализа на генските секвенци, која резултирала со соодветна систематизираност на причинителот. Во точка 2 од Глава 2 е опишан начинот на пренесување на заболувањето предизвикано од бактеријата *Ehrlichia Canis*, која е карактеристична за нашиот регион со векторот, крлежот од родот *Rhipichephalus Sanguineus*. Покрај тоа, накратко се наведени и другите бактерии од истата фамилија и соодветните крлежи преносители. Исто така, опишана е застапеноста на оваа болест како во светски, така и во европски рамки, која е во корелација со промената на климатските фактори. Во точка 3 е опишана патогенезата на заболувањето, од гризнувањето на крлежот и внесување на причинителот, преку инфизирање на моноцитите, до дозно-зависноста на

заболувањето. Исто така, опишан е имуниот одговор на организмот, како и значајноста на присуството на антиромбоцитните антитела. Имуниот одговор е директно поврзан со тежината на клиничката слика на моноцитната ерлихиоза кај кучињата (МЕК). Со оглед на неговата значајноста за организмот, кандидатката ги наведува и истражувањата на реакцијата на различните имуни органи на присуството на *E. Canis*, со посебен осврт на сплината и лимфните јазли. Сите овие промени во имуните органи се разликуваат во зависност од текот на болеста. Во точка 4 се опишувани клиничките манифестации кои имаат мултисистемски карактер и се во директна корелација со текот на заболувањето. Од друга страна, во точка 5 се опишани лабораториските промени кај животните кои настанале во текот на заболувањето. Акцентирањето на хематолошките промени кај животните се особено значајни за клиничкиот тек на болеста, каде што се потенцираат две значајни карактеристики. Едната карактеристика е недоволна компензираност на коскената срцевина, а другата е резултат на имунодеструктивната реакција на антиромбоцитните антитела. Секако дека и биохемиските промени имаат значење кај ова заболување, а се поврзани со протеинскиот состав во серумот, но и со ензимите, пред сè со аланин-аминотрансферазата (ALT) и алкалната фосфатаза (ALKP). Како значаен дел од испитувањето на протеинскиот состав претставува и одредувањето на т.н. Ц-реактивен протеин (CRP), протеини на акутна фаза. Опишан е во точка 6, како неспецифични имунолошки компоненти кои имаат одредена квантификациска улога во концентрацијата на серумот. Точката 7 се однесува на дијагностиката на МЕК, која во зависност од фазата на заболувањето може да биде направена со различни методи кои имаат различен степен на сензитивност и специфичност. Кандидатката започнува со опис на методата за крвен размаз. Понатаму, наведени се серолошките методи, со кои се детектираат специфичните антиерлихија антитела кај кучињата и тоа индиректната имунофлуоресценција (IFAT) кај која постои голема веројатност на лажно позитивни резултати заради вкрстените реакции со други бактерии. Останатите серолошки методи се: *Enzyne Linked Immunosorbent Assay ELISA* и *Western-immunoblotting* методот, кој е користен за разграничување на инфекциите предизвикани од различни причинители. Како најнов метод за дијагностика е молекуларната дијагностика, која може да се користи и во акутна и во хронична фаза на заболувањето со висока сензитивност и специфичност, а со овој метод се одредува присуството на геномот на причинителот во различните инфицирани органи. Квантитативната *real-time PCR* овозможува и квантификација на присутните бактерии. Во следната точка 8 се опишани методите за терапија на заболувањето, најчесто користените антибиотици, нивната доза и времетраењето на терапијата. Наведени се истражувања каде што причинителот бил сè уште присутен и по спроведувањето на протоколот за терапијата. Следствено на тоа, во точката 9 се наведени прогностичките карактеристики за заболувањето, одредени врз основа на подобрување на хематолошките параметри. Во точка 10 е наведена можноста за превенција која е директно насочена кон спречување на инвазијата со крлежи. Секако, постои и можност за вакцинирање како метод за превенција, но е се уште на ниво од почетните истражувања. На крајот во точка 11 се наведени податоци за присуството на ерлихиозата кај хуманата популација, но потребни се дополнителни истражувања за зооноските карактеристики на *E. Canis* кај луѓето.

Во ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО (Глава 3) наведени се следниве цели

на ова истражување: (1) детален опис на клиничката манифестација на болеста, со дефинирање на карактеристичните хематолошки и биохемиски промени кај ерлихиозата кај кучиња, (2) одредување на концентрацијата на Ц-реактивниот протеин (CRP) и негова компарација помеѓу болни и здрави кучиња; (3) примена на различни серолошки тестови за детекција на антитела за *E. canis*; (4) примена на молекуларни дијагностички методи за детекција на DNA од *E. canis*; (5) споредбена анализа на резултатите од серолошките тестови и молекуларната дијагностика; (6) воспоставување на релевантен дијагностички пристап за ерлихиоза кај кучињата, почнувајќи од клиничката манифестација, преку лабораториските резултати, серолошките тестирања и молекуларната дијагностика; (7) следење на ефикасноста на спроведениот терапевтски протокол при терапија на МЕК; (8) споредбена евалуација на кучињата заболени од моноцитна ерлихиоза во зависност од полот, возраста, растот и превентивата; (9) серолошка дијагностика на евентуално присутна вектор пренослива коинфекција застапена во ендемското подрачје.

Во МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ (Глава 4) детално се опишани сите активности кои се спроведуваа во работењето. Најнапред е наведен бројот на животните вклучени во испитувањето, дизајнот на студијата врз основа на дијагностичките резултати, како и поделбата на животните врз основа на раст, пол, возраст и превентива. Понатаму е наведена клиничката и лабораториската процедура применета кај МЕК. Детално се опишани методите за спроведувањето на серолошките тестови за детекција на антителата, од кои една од детекциите е направена со брзи комерцијални тестови. За оваа цел се користени 2 вида тестови. Додека, пак, останатата серолошка детекција, е вршена со индиректен ELISA-тест. Покрај тоа, како посебен дел е наведено испитување на присуството на антитела од други заболувања, во овој случај присуство на антитела за *L. infantum*. Како последна дијагностичка процедура која се користеше во оваа студија е молекуларната дијагностика. Во посебен дел од оваа глава, во точка 6 детално се наведени сите статистички анализи, кои се применети за добивање на резултатите.

Петтата глава се однесува на РЕЗУЛТАТИ од истражувањето. Во овој дел, кандидатката јасно, прецизно и системски ги опишува резултатите во 8 точки: (1) клиничката манифестација на болеста и нивна дистрибуција; (2) хематолошки параметри и нивна динамика; (3) биохемиски параметри во серумот и нивна динамика; (4) застапеност на болеста според превентива, старост, пол и раст; (5) резултати од серолошките испитувања; (6) молекуларна анализа и компарација на молекуларните и серолошките испитувања; (7) терапевтскиот протокол и ефикасноста на терапијата; (8) коинфекција со *L. Infantum*.

Во ДИСКУСИЈАТА (Глава 6), кандидатката најнапред ја опишува распространетоста на болеста во Европа, но и во соседните земји, наведувајќи дека присуството на МЕК во Македонија е докажана, но сè уште доволно неистражена. Затоа, на почетокот, дадени се споредбените анализи за присутните клинички знаци кај животните во текот на испитувањето со достапните податоци од литературата, каде што кај одредени клинички знаци постои совпаѓање. Разликите во присуството на клиничките знаци може да се толкуваат поради различниот степен на патогеност на соевите на *E. Canis*, имуниот статус

на единката, превентивните мерки, сè до присутните коинфекции кај животните. Врз основа на присуството на клиничките знаци, директно е наведено дека клиничката манифестација не е доволна за поставување на дијагноза на МЕК. Присуството на различни промени во хематолошките наоди и нивната споредбена анализа со останатите истражувања ни потврди дека најчесто присутна е тромбоцитопенијата и анемијата, додека леукопенијата зависи од фазата и интензитетот на болеста, како и од вирулентноста на причинителот. Што се однесува до биохемиските параметри, потврдени се наодите за зголемена концентрација на албумините, вкупните протеини и алкалната фосфатаза што е резултат на антигениот потенцијал на причинителот. Исто така, направена е и споредба со резултатите на активноста на Ц-реактивниот протеин, кој во постојното истражување нема статистичка значајност. Во однос на серолошката дијагностика на болеста, кандидатката детално ги анализира и ги споредува резултатите добиени во истражувањето со постојните податоци. Основа на серолошката дијагностика е детекцијата на присутни антитела чија кинетика е непредвидлива и затоа користењето на серологијата како единствен дијагностички метод, но и метод за следење на успешноста на терапијата, има ограничена употреба. Во посебен дел се наведени резултатите од молекуларната дијагностика, која има висока сензитивност и во одредени случаи се користи како метод за потврдување на болеста. Сепак, општо земено, дијагностиката на МЕК е комплексна и секогаш треба да се спроведе со повеќе методи. Во поглед на терапијата на МЕК, наведено е дека е важно следењето на пациентите по завршување на терапијата, отсуство, односно подобрување на параметрите кои се карактеристични за МЕК. Еден од предизвиците со кои беше соочена кандидатката, претставуваше и присуство на коинфекција со *L. Infantum*, при што ефикасноста на терапијата кај овие животни беше намалена.

Од особена важност е тоа што кандидатката успеа да наведе релевантни податоци од литературата, да изврши споредба со сопствените резултати, но и да изврши сопствено толкување на добиените резултати во истражувањето. Тоа ѝ послужи како основа за донесување на сопствени заклучоци.

Во Главата 7, ЗАКЛУЧОЦИ, наведени се девет јасни и прецизни заклучоци, кои произлегуваат од поставените цели. Заклучоците се добро формулирани, објективни и може да се констатира дека претставуваат адекватен одговор на поставените цели.

Во Глава 8, ПРИЛОГ, авторката најнапред во 2 табели, системски ги има наведено резултатите на хематолошките и биохемиските промени кај животните со коинфекција. Во следната табела се дадени резултатите од qPCR пред и по терапијата. Додека, пак во последната табела се дадени компаративните резултати на серолошката дијагноза и qPCR кај болните животни.

Во Глава 9, ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРА, кандидатката ја наведува комплетната користена и цитирана литература при изработката на докторската дисертација, изразена во 157 библиографски единици.

Предмет на истражување

Предмет на истражување на дисертацијата е клиничката манифестација на моноцитната ерлихиоза кај кучињата, нејзината дијагностика, терапија и успешноста на

истата.

Во истражувањето, кандидатката опфатила 124 кучиња од територијата на град Скопје, поделени во група болни кучиња (84) и здрави (40). Критериумите за избор на болните кучиња се: клиничка манифестација на болеста, клинички преглед, хематолошки и биохемиски анализи, позитивен одговор на брз тест за детекција на *E. canis*. Во групата здрави кучиња, или уште наречена контролна група, се кучиња без клиничка манифестација на болест, со уредна хематолошка, биохемиска анализа и негативен одговор на брз тест за детекција на антитела за *E. canis*. Кандидатката направила детален клинички преглед кај кучињата, земала примероци од полна крв и серум. Во дисертацијата, кандидатката направила хематолошка и биохемиска анализа за секој примерок, го определила нивото на Ц-реактивниот протеин, серолошка и молекуларна дијагностика на *E. canis*, како и контрола на болните кучиња по завршување на терапевтскиот протокол и следење на неговата успешност. Исто така, болните кучиња кандидатката дополнително ги испитала за постоење на болеста лајшманијаза. Сите лабораториски анализи се направени во соодветни лаборатории на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Заболувањето моноцитна ерлихиоза кај кучињата (МЕК) е предизвикано од Грам-негативната облигаторна интрацелуларна и високо плеоморфна бактерија *Ehrlichia canis*. Главниот вектор за пренесување на болеста е кафениот крлеж *Rhipicephalus sanguineus*. Инфекцијата со *E. canis* кај кучињата може да помине асимптоматски со месеци или брзо да се развијат сериозни клинички симптоми. Се работи за мултисистемско заболување кое се манифестира во акутна, супклиничка или хронична форма. Присуството на ова заболување во земјите соседи на Р Македонија, како и голем број случаи во секојдневната клиничка практика го наметна за потребно наведеното истражување, со особено потенцирање на клиничките карактеристики, лабораториската дијагностика, спроведување на терапевтскиот протокол и следење на неговата успешност.

Дијагностиката на моноцитната ерлихиоза е комплексна и се поставува преку различни методи, со различен степен на сензитивност и специфичност во однос на детекцијата на *Ehrlichia canis*. Серолошките методи најчесто се користат за докажување на специфични антитела за *E. canis*, и тие методи се ефикасни во детектирањето на антителата. Но постои недостаток, а тоа е неможност за диференцирање на моменталната или изминатата инфекција со што се ограничува нивната употреба во однос на потврдата на болеста. Молекуларната детекција со *Polymerase Chain Reaction (PCR)* се користи за откривање и идентификација на индивидуите заразени со ерлихија.

Заради отежната и честопати погрешна или задоцнета дијагностика, како цели беа поставени деталниот опис на клиничката манифестација на болеста, користење на серолошка и молекуларна дијагностика и споредувањето на добиените резултати со цел поставување на релевантен дијагностички пристап за МЕК, но и следење на успешноста на терапевтскиот протокол. Дополнително е направено тестирање за постоење на коинфекција со лајшманијаза.

Краток опис на применетите методи

За реализација на дисертацијата и исполнување на поставените цели, кандидатката применила повеќе методи. Болните кучиња биле детално прегледани и се земени полна крв и серум за понатамошните анализи. Направена е хематолошка и детална биохемиска анализа, како и определување на Ц-реактивниот протеин како индикатор за следење на болеста. За брза детекција на антитела против *E. canis* се користени два дијагностички теста (*Anigen Rapid E. canis Ab Test Kit, BioNote Inc. Korea* и *SNAP 4Dx plus test, Idexx Laboratories,*

Inc. Europe).

Во лабораторијата за серологија е изведено тестирање на примероците за постоење на специфични антитела против *E. canis*, со користење на методот на индиректна ELISA (Biopronix Ehrlichia 96).

Во лабораторијата за паразитологија е извршено одредување на антитела за *Leishmania infantum* со методот на индиректна имунофлуоресценца (IFAT) кај сите болни кучиња.

Во лабораторијата за молекуларна дијагностика е извршена детекција на ДНК од *E. canis*, од примероци на полна крв, со користење на методот на qPCR. Најпрвин е извршена екстракција на ДНА со користење на целосно автоматизиран систем за екстракција Sa Mag 24, Sacace. За изведба на PCR-тестот е користен TaqMan™ Universal PCR Master Mix (Applied Biosystems, 4304437), комерцијален кит кој е оптимизиран и наменет за PCR-тестирања во кои се користат хидролизирачки проби. Прајмерите и флуоресцентно обележаната проба се синтетизирани од Applied Biosystems. При секое тестирање вклучено е, една слабо позитивна контрола и најмалку една негативна контрола. Реакцијата се одвива во Quant Studio 5, Real Time Thermal Cycler. За позитивна реакција е сметана она реакција која имала забележително акумулирање на флуоресцентен сигнал во вид на сигмоидална амплификациска крива и Ct <40. Валидноста на негативните PCR-резултати е потврдена преку тестирање на посебен ДНА-фрагмент (интерна контрола) кучешки бета актин (Canine beta actin).

Кај сите кучиња е спроведен терапевтски протокол со доксициклин (10 mg/kg/24ч во период од 28 дена), а кај дел од нив е направена контрола по завршувањето на терапијата.

За статистичка обработка на податоците се користени дескриптивна статистика, Fisher exact test, Shapiro-Wilk-ов тест за дистрибуција на податоците, Mann-Whitney U Test, Студентов Т-тест, „Анализа на совпаѓање“ (Agreement analysis) и Cohen's Kappa Statistics и Пирсонов Хи квадрат тест на независни варијабли.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Добиените резултати кандидатката ги поделила во 8 поглавја: (1) Клиничка манифестација на болеста, (2) Хематолошки параметри, (3) Биохемиски параметри, (4) Застапеност на болеста според превентива, старост, пол, (5) Резултати од серолошките испитувања, (6) Молекуларна анализа и компарација на молекуларните и серолошките испитувања, (7) Терапевтски протокол и успешност на терапијата, (8) Ко- инфекција со *Leishmania infantum*.

Во првото поглавје се претставени најчестите клинички симптоми кај групата болни кучиња, како покачената телесна температура (>39,5°C) кај 87,84%, потоа анорексија кај 77,03%, апатија/слабост кај 74,32%, бледи лигавици кај 56.76% итн.. Во однос на зафатеноста на органските системи, најчесто зафатен бил дигестивниот систем со 74,32%, кардиоваскуларниот со 50%, лимфниот систем со 45,95% итн. Резултатите за клиничката манифестација на болеста се прикажани во три графикони и три оригинални слики.

Резултатите од хематолошката анализа на крвта од кучињата се прикажани во табела, каде јасно се обележани сите значајни параметри. Генерално, тромбоцитопенијата била застапена со 95,24%, бројот на еритроцити бил намален кај 75% од болните кучиња, намален хематокрит кај 79,76%, додека намалување на хемоглобинот било забележано 64,29%. Во однос на бројот на белите крвни клетки леукопенија била застапена кај 20,24% од пациентите.

Резултатите од биохемиската анализа на серумот се прикажани во една табела. Покачување на AST над референтната вредност кај болните кучиња било присутно кај 25%, ALT кај 59,52%, додека вредноста на ALKP била покачена кај 63,10% од кучињата.

Концентрацијата на вкупните протеини во серумот кај болните кучиња била намалена кај 38,55%, додека хипоалбуминемија била застапена со 79,52%. Зголемена концентрација на уреа било забележана кај 22,62% од болните кучиња, додека креатининот бил покачен кај 26,19%. Добиените вредности за Ц-реактивниот протеин се претставени во посебна табела и од анализите на резултатите помеѓу групите здрави, PCR+ , PCR- и кучиња после терапија не била забележана статистичка значителност.

Во однос на застапеноста на болеста според превентива, старост, пол и раст на кучињата, Fisher exact тестот покажал сигнификантна разлика ($p < 0,01$) помеѓу здравите кучиња и болните кучиња во однос на користењето на репеленти како превентива од инфестација со кафениот крлеж.

Резултатите од серолошките испитувања се претставени во две табели и еден графикон. Од резултатите добиени од ELISA Biopronix може да се забележи дека најголем дел од примероците се со голем процент на позитивност $> 300\%$, додека негативни биле само 4 примероци. Според анализа на совпаѓање и Cohen's Kappa Statistics, највисок степен на усогласување била забележана помеѓу серолошките тестови на BioNote и Idexx (Cohen's Kappa = 0.38) што влегува во категоријата на т.н „поволна“ усогласеност.

Во шестото поглавје се прикажани резултатите од молекуларната дијагностика qPCR, каде што се испитани вкупно 122 примероци на полна крв, од кои 80 болни кучиња пред терапија и 42 кучиња после терапија. Од болните кучиња пред терапија, позитивни биле 45%, додека qPCR по терапија не детектира ниту еден позитивен примерок. При споредба на секој од серолошките тестови со qPCR-методот, анализирани со Пирсонов Хи квадрат тест на независни варијабли, се добиле резултати дека ниту еден од серолошките тестови не е усогласен со qPCR. Сите резултати сликовите се прикажани со четири графикони.

Резултатите од спроведената терапија покажале комплетно повлекување на клиничките симптоми, со видно подобрување на хематолошките и биохемиските резултати. Кај сите кучиња кои биле контролирани по терапија, а претходно биле со позитивен наод на qPCR ($n=23$), по терапија дале негативен резултат.

Резултатите од IFAT-тестот за *L. infantum* покажале позитивен резултат кај 28,6% од болните кучиња.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката Елена Атанаскова Петров, со наслов „Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија“, претставува оригинално научно истражување во ветеринарната медицина/болести на мали животни. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел, од клинички аспект, да го унапреди приодот и опфатот на дијагностичките методи, како и употребата на серологијата и молекуларната дијагностика кај МЕК, а имајќи ја предвид комплексноста на заболувањето и консеквентно на тоа, присуството на промени во заболениот организам. Преку изработката на оваа дисертација, кандидатката дава придонес кон одредување на присуството на вектор-преносливите болести во популацијата мали животни чиј начин на одгледување е непосредно поврзан со човекот и неговата најблиска околина, кои заеднички ја делат. Многу често малите животни кои навремено не биле подложни на превентивни мерки за заштита од надворешни паразити претставуваат потенцијален резервоар на вектор-преносливите болести. Исто така, мултисистемските промени предизвикани од *E. Canis* претставуваат предизвик во дијагностичкиот приод и имајќи ги во предвид серолошките и молекуларните дијагностички спроведени кај заболениите животни, кандидатката ги наведува најдобрата комбинација на дијагностички процедури за точна дијагностика на заболувањето. Но, исто така, кандидатката ги наведува и најдобрите дијагностички процедури за одредување на исходот на терапијата. Во посебен дел, кандидатката се соочува со пациенти кои имаат т.н. коинфекција на вектор-

преносливи заболувања кои имаат заедничка диспозиција кон имуниот систем на домаќинот, што од клинички аспект, особено при одредување на исходот на терапијата, претставува предизвик не поради долготрајноста на терапијата, туку и поради реалната можност на повторување на една од вектор-преносливите заболувања.

Докторската дисертација на кандидатката Елена Атанаскова Петров, со наслов „Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува условите и стандардите за изработка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

264. Petrov EA, Ulcar I, Celeska I, Ilievska K, Trenkovska PS, Novakov T, Krstevski K, Dovenski T, Stefanovska J. Effects of Doxycycline Treatment on Hematological and Blood Biochemical Parameters in Dogs Naturally Infected with Ehrlichia canis. Macedonian Veterinary Review. 2018 Mar 1;41(1):99-105.
265. Petrov EA, Gjurovski I, Ristoski T, Nikolovski G, Trenkoska P, Trojacanec P, Ilievska K, Dovenski T, Petrushevska G. Immunohistochemical detection of estrogen receptors in canine mammary tumors. Macedonian Veterinary Review. 2016 Mar 1;39(1):117-21.

Заклучок и предлог

Главниот научен придонес на кандидатката во овој докторски труд е тоа што за прв пат во Република Македонија е направена системска анализа на присуството на ова вектор-преносливо заболување кај кучињата, преку низа од дијагностички постапки, со што се доби слика за мултисистемскиот карактер на заболувањето кај домаќинот, а следствено на тоа, потребата од континуираниот мониторинг на терапијата и исходот од терапирањето.

Изведените заклучоци во оваа дисертација се многу значајни за следењето на заболувањето, подобрувањето на состојбата на домаќинот во текот на долготрајната терапија, но и мониторинг на состојбата кај веќе завршената терапија. Посебен аспект во овој труд е предизвикот со соочување на резултатите добиени со серолошките тестирања поради непредвидливоста на појавата на антителата и нивната динамика. Но и предизвикот на толкување на добиените резултати на хематолошките и серумските иследувања кај коинфицираните животни. Особено значаен е заклучокот дека непостоењето на редовна превентивна мерка против ектопаразитите кај кучињата во најактивниот период од животот претставува не само опасност по здравјето на кучето, туку и потенцијален резервор на вектор-преносливите заболувања.

Со оглед на претходно наведеното, Комисијата за оцена му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина, **да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката Елена Атанаскова Петров со наслов „Клинички и дијагностички пристап кај кучешката моноцитна ерлихиоза во Република Македонија“.**

Комисија

Проф. д-р Горан Николовски (претседател), с.р.

Проф. д-р Тони Довенски (ментор), с.р.

Доц. д-р Ксенија Илиевска (член), с.р.

Доц. д-р Ирена Целеска (член), с.р.

Доц. д-р Кирил Крстевски (член), с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ СИСТЕМСКО ИНЖЕНЕРСТВО, АВТОМАТИКА И РОБОТИКА

НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИ И ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за електротехника и информациски технологии, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 26.4.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област системско инженерство, автоматика и роботика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр.02-1005/5, донесена на 16.5.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Миле Станковски, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии - претседател, д-р Елизабета Лазаревска, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии – член, и д-р Весна Ојлеска Латкоска, доцент на Факултетот за електротехника и информациски технологии - член.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област системско инженерство, автоматика и роботика, во предвидениот рок се пријави кандидатот д-р Горјан Наџински.

266. Биографски податоци и образование

Горјан Наџински е роден на 28.10.1988 година во Скопје, каде што во 2003 година завршил основно училиште а во 2007 година природно-математичка гимназија, со континуиран одличен успех. Во текот на овој период бил редовен учесник на регионални и државни натпревари по математика и физика, при што освојувал повеќе први награди.

Во учебната 2007/2008 година, се запишал на редовни студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ) во Скопје, на насоката Компјутерско системско инженерство и автоматика. Во текот на факултетското образование постојано е наградуван за успешно завршување на студиите во секоја студиска година со просек над 9. На истиот факултет се стекнува со диплома на дипломиран инженер, изработувајќи дипломска работа со назив *Дистрибуирано микропроцесорско позиционирање со чекорни мотори*. Просечна оценка на студирањето е 9,59.

Во учебната 2011/2012 година, се запишал на втор циклус студии на ФЕИТ, на насоката Компјутерско системско инженерство и автоматика, и ги положил сите испити со највисока оценка 10,00. Магистерскиот труд со наслов *Робусно управување за справување*

со ефективни на случајни доцнења и губење на податочни пакети кај вмрежени системи на автoматско управување го одбрал на 4.9.2013 година под менторство на проф. д-р Миле Станковски.

Во учебната 2013/2014 година се запишал на трет циклус студии на Докторската школа при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, на програмата Електротехника и информациски технологии, и ги положил сите испити со највисока оценка 10,00. Докторската дисертација на тема *Развој на нов протокол за безбедна комуникација отпорна на шум кај индустриски вмрежени системи на автoматско управување* ја одбрал на 13.4.2018 година под менторство на проф. д-р Миле Станковски.

Во текот на неговите студии, извршувал повеќегодишна практика во компаниите “Блаком” ДООЕЛ-Скопје и во “Макстил”-Скопје. Бил и активен учесник во организациските тимови при организациите на меѓународните конференции European Power Electronics - Power Electronics and Motion Control (EPE-PEMC) во 2010, Меѓународната конференција за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика (ETAИ) во 2013, 2015 и 2016, и IEEE International Conference on Control and Automation (ICCA) во 2017.

Во септември 2011 бил избран за соработник – магистранд на Институтот за автоматика и системско инженерство на Факултетот за електротехника и информациски технологии. Во август 2016 бил избран и за помлад асистент на истиот Институт. Во целиот овој период активно учествувал во организирањето и одржувањето на наставата на додипломските студии на предметите и областите опслужувани од Институтот, во работата во Центарот за нови студенти на Факултетот, како и во организацијата на годишната меѓународна работилница за роботика „Робомак”.

Во доменот на научноистражувачката дејност, автор и коавтор е на повеќе научни трудови презентирани на меѓународни конференции и четири во меѓународни списанија, и тоа од различни области од автоматиката и системското инженерство, вмрежените системи на автоматско управување, интелегентните системи на управување, роботиката, итн.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Горјан Наџински во изминатиот период, како соработник и како помлад асистент при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, држел аудиториски и лабораториски вежби од прв циклус студии по повеќе предмети. Вовел нови содржини на аудиториски вежби по предметите: Програмабилни логички управувачи, Дистрибуирани системи и SCADA, Автоматизација на производни постројки и процеси, Елементи на автоматизација и роботика и Компјутерско интегрирано производство. Исто така, учествувал и во оформувањето и поставувањето на нови лабораториски вежби по

предметите: Проектирање на системи на автоматско управување, Управување со флексибилни технолошки системи, Компјутерско водење на процеси, Основи на машинска интелигенција и Проектирање на сигурносни системи.

Кандидатот секогаш ги извршувал наставните обврски квалитетно, професионално, и совесно, и тоа на високо стручно ниво. Успешно им го пренесувал знаењето на студентите, со нив постапувајќи на коректен и на професионален начин. Потврда за ова е и позитивната оценка што кандидатот ја добил на анонимната студентска анкета за квалитет на реализираната настава, организирана во рамките на процесот на самоевалуација на Факултетот, како и признанието добиено од студентите на ФЕИТ за најинспиративен асистент на Факултетот, доделено преку медиумскиот портал наменет за студенти-fakulteti.mk.

3. Научноистражувачка дејност

Од аспект на научноистражувачката дејност, кандидатот д-р Горјан Наџински досега има објавено вкупно 14 трудови, од кои 1 труд со оригинални научни резултати во референтно научно списание со импакт-фактор (IF=4.332) и меѓународен уредувачки одбор, 3 труда со оригинални научни резултати во научно/стручно списание, 9 труда со оригинални научни/стручни резултати во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, како и 1 труд со оригинални научни резултати во зборник на трудови од научен собир. Детали околу трудовите можат да се најдат во Анекс 2.

4. Стручно-апликативна дејност

Од аспект на стручно-апликативната дејност, кандидатот учествувал во два национални проекта финансирани од ФЕИТ: Робусно управување со толеранција кон грешки на комплексни вмрежени системи на автоматско управување (2014-2016), и ERESCOP - Експериментална имплементација на безбедносен комуникациски протокол со впарени функции (2017-2018). Кандидатот учествувал и во два меѓународни научно-истражувачки проекта: SCOPES - Skills Development for Young Researchers and Educational Personal in Nano and Microelectronics Curricula (2011-2014), финансиран од Швајцарскиот национален научен фонд (SNF), и MECA - Microelectronics Cloud Alliance (2016-2019), финансиран од ERASMUS+ програмата на Европската Унија.

Д-р Горјан Наџински учествувал и како соработник при изработката на идеен проект за систем за мерење, визуелизација и автоматско водење на водоснабдителниот систем во Општина Пробиштип. Бил и соработник во ревизиите на идејните и основните проекти за управувањето и сигнализацијата на новите железнички линии Бељаковце - Крива Паланка, Крива Паланка - Република Бугарија и Кичево - Република Албанија по

Коридорот 8, и линијата Битола - Креница по Коридорот 10 во Република Македонија.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија заклучи дека кандидатот д-р Горјан Наџински совесно и одговорно ги извршува сите зададени обврски и покажува одлични резултати во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност. Како студент постигнал одличен успех, а во текот на работата како асистент покажал големо залагање учествувајќи во изведувањето на аудиториските и лабораториските вежби. Горјан Наџински има објавено 1 труд со оригинални научни резултати во референтно научно списание со импакт-фактор и меѓународен уредувачки одбор, 3 труда со оригинални научни резултати објавени во научно списание, 9 трудова со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор, и 1 труд со оригинални научни резултати во зборник на трудови од научен собир. Бил учесник во 2 меѓународни научноистражувачки проекта и во 2 национални научноистражувачки проекта.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека д-р Горјан Наџински поседува педагошки, научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во научната област системско инженерство, автоматика и роботика.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Горјан Наџински да биде избран во звањето доцент во научната област системско инженерство, автоматика и роботика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Миле Станковски, претседател, с.р.

Проф. д-р Елизабета Лазаревска, член, с.р.

Доц. д-р Весна Ојлеска Латкоска, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: _____ Горјан Бранко

Нацински _____

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за електротехника и информациски технологии-
Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: системско инженерство, автоматика и роботика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Одржување на вежби (аудиториски – АВ, лабораториски – ЛВ)	66.15
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+2), зимски семестар 2011	1.8
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+3), зимски семестар 2012	2.25
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+3), зимски семестар 2013	2.25
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+2), зимски семестар 2014	1.8
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+2), зимски семестар 2015	1.8
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+0), зимски семестар 2016	0.9
	- Компјутерско интегрирано производство (АВ+ЛВ=2+0), зимски семестар 2017	0.9

- Основи на машинска интелигенција (AB+ЛВ=2+0), зимски семестар 2011	0.9
- Основи на машинска интелигенција (AB+ЛВ=2+0), зимски семестар 2012	0.9
- Основи на машинска интелигенција (AB+ЛВ=2+0), зимски семестар 2013	0.9
- Проектирање на сигурносни системи (AB+ЛВ=2+1), зимски семестар 2011	1.35
- Управување на флексибилни технолошки системи (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2012	0.9
- Управување на флексибилни технолошки системи (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2013	0.9
- Управување на флексибилни технолошки системи (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2014	0.9
- Управување на флексибилни технолошки системи (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2015	0.9
- Елементи на автоматизација и роботика (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2012	0.9
- Елементи на автоматизација и роботика (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2013	0.9
- Елементи на автоматизација и роботика (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2014	0.9
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+4), летен семестар 2013	2.7
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+3), летен семестар 2014	2.25
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+2), летен семестар 2015	1.8
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+2), летен семестар 2016	1.8
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2017	0.9
- Компјутерско водење на процеси (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2018	0.9
- Практикум по МАТЛАБ (AB+ЛВ=0+12), летен семестар 2013	5.4
- Програмабилни логички управувачи (AB+ЛВ=2+3), зимски семестар 2013	2.25
- Програмабилни логички управувачи (AB+ЛВ=2+3), зимски семестар 2014	2.25
- Програмабилни логички управувачи (AB+ЛВ=2+3), зимски семестар 2015	2.25
- Програмабилни логички управувачи (AB+ЛВ=2+3), зимски семестар 2016	2.25
- Програмабилни логички управувачи (AB+ЛВ=2+3), зимски семестар 2017	2.25

	- Системи на далечинско водење и дистрибуирано управување (AB+ЛВ=2+2), зимски семестар 2013	1.8
	- Системи на далечинско водење и дистрибуирано управување (AB+ЛВ=2+1), зимски семестар 2014	1.35
	- Машинско учење (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2014	0.9
	- Теорија на автоматско управување 2 (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2015	0.9
	- Проектирање на системи на автоматско управување (AB+ЛВ=2+1), летен семестар 2015	1.35
	- Автоматизација на производни постројки и процеси (AB+ЛВ=2+2), зимски семестар 2015	1.8
	- Автоматизација на производни постројки и процеси (AB+ЛВ=2+2), зимски семестар 2016	1.8
	- Автоматизација на производни постројки и процеси (AB+ЛВ=2+1), зимски семестар 2017	1.35
	- Дистрибуирани системи и SCADA (AB+ЛВ=1+2), летен семестар 2016	1.35
	- Дистрибуирани системи и SCADA (AB+ЛВ=1+2), летен семестар 2017	1.35
	- Дистрибуирани системи и SCADA (AB+ЛВ=1+0), летен семестар 2018	0.45
	- Роботика 2 (AB+ЛВ=2+0), летен семестар 2017	0.9
	- Роботика 2 (AB+ЛВ=2+2), летен семестар 2018	1.8
2.	Консултации со студенти – 1600	3.2
3.	Член на комисија за оценка или одбрана на дипломска работа (13)	1.3
4.	Пакет материјали за одреден предмет	6
	Роботика 2 (лабораториски вежби)	1
	Програмабилни логички управувачи (аудиториски и лабораториски вежби)	1
	Автоматизација на производни постројки и процеси (лабораториски вежби)	1
	Компјутерско интегрирано производство (лабораториски и аудиториски вежби)	1
	Компјутерско водење на процеси (аудиториски вежби)	1
	Проектирање на системи за автоматско управување (лабораториски вежби)	1

5.	Подготовка на вежби за нов предмет	0.5
	Дистрибуирани системи и SCADA	0.5
6.	Интерна скрипта од вежби	9
	Компјутерско интегрирано производство	3
	Дистрибуирани системи и SCADA	3
	Програмабилни логички управувачи	3
7.	Настава во летни школи и работилници (учесник)	1
	Gorjan Nadzinski , "Intelligent Energy: Embracing the AI into our Homes and Businesses" 10th Regional Alumni Conference of the Internship Programme of German Business for the Countries of the Western Balkans, Ohrid, 2017.	1
	Вкупно	87.15

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одбранета докторска теза „Развој на нов протокол за безбедна комуникација отпорна на шум кај индустриски вмрежени системи на автоматско управување“.	8
2.	Одбранета магистерска теза „Робусно управување за справување со ефектите на случајни доцнења и губење на податочни пакети кај вмрежените системи на автоматско управување“.	4
3.	Учесник во национални научни проекти	6
	Соработник на научен проект: РОБУСТНО УПРАВУВАЊЕ СО ТОЛЕРАНЦИЈА КОН ГРЕШКИ НА КОМПЛЕКСНИ ВМРЕЖЕНИ СИСТЕМИ НА АВТОМАТСКО УПРАВУВАЊЕ, финансиран од ФЕИТ, раководител: проф. д-р Миле Станковски (2014-2016)	3
	Соработник на научен проект: EXPERIMENTAL REALIZATION OF THE COUPLING FUNCTIONS SECURE COMMUNICATION PROTOCOL финансиран од ФЕИТ, раководител: проф. д-р Миле Станковски (2017-2018)	3
4.	Учесник во меѓународен научен проект	10

	Меѓународен проект SKILLS DEVELOPMENT FOR YOUNG RESEARCHERS AND EDUCATIONAL PERSONAL IN NANO AND MICROELECTRONICS CURRICULA, финансиран од Швајцарската агенција за развој и соработка - соработник од страна на УКИМ (2011-2014)	5
	Меѓународен проект MICRO ELECTRONICS CLOUD ALLIANCE, финансиран од Европската комисија - соработник од страна на УКИМ (2017-2019)	5
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание	5.6
5.1	Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, and Ivan Gochev, "Dealing with the Effects of Random Time Delay and Data Dropouts in Networked Control Systems Through Robust Control," <i>Journal of Electrical Engineering and Information Technologies</i> , vol. 1, no. 1-2, January 2017.	3.2
5.2	Dushko Stavrov, Gorjan Nadzinski , Goran Stojanovski, Stojche Deskovski, "Improving the performance of an Inadequately Tuned PID Controller by Introducing a Polynomial Model Based Increment in PID Control Value," <i>International Scientific Journal on Mathematical Modeling</i> , year 2, issue 1, 2018.	2.4
6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	6.18
6.1	Gorjan Nadzinski , Matej Dobrevski, Christopher Anderson, Peter V. E. McClintock, Aneta Stefanovska, Mile Stankovski, and Tomislav Stankovski "Experimental Realization of the Coupling Function Secure Communication Protocol and Analysis of its Noise Robustness," <i>IEEE Transactions on Information Forensics and Security</i> , 2018 (трудот е прифатен и е во процес на објавување во vol. 13, iss. 10, October 2018, DOI: 10.1109/TIFS.2018.2825147) (IF = 4.332)	6.18
7.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	24
7.1	Gorjan Nadzinski , "Distributed System for Stepper Motor Control", <i>16th International Symposium Power Electronics Conference EE2011</i> , Novi Sad, Serbia, October 2011.	3
7.2	Gorjan Nadzinski , Goran Vladev, Zheng Yan, "A Design of Discrete-time SMC for Nonlinear Systems Based on Fuzzy T-S Model", <i>IEEE 6th International Conference on Intelligent Systems</i> , Sofia, Bulgaria, 6-8 September 2012.	2.4
7.3	Goran Stojanovski, Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, Xin-Wei Jiang, "A Tracking Control Synthesis for Uncertain Delay Nonlinear Systems Based on T-S Fuzzy Model", <i>IEEE 6th International Conference on Intelligent Systems</i> , Sofia, Bulgaria, 6-8 September 2012.	1.8
7.4	Mile Stankovski, Goran Stojanovski, Gorjan Nadzinski , Zhaona Chen, "A Robust Quadratic Stabilization Synthesis for Uncertain Systems Based on T-S Fuzzy Model", <i>IEEE 6th International Conference on Intelligent Systems</i> , Sofia, Bulgaria, 6-8 September 2012.	1.8

7.5	Gorjan Nadzinski , Rozita Mirceska, Petar Malenko, Klimce Meckaroski, Iva Matic, Stefan Belevski, Mile Stankovski, "Advanced Design and Control Approach for Laboratory Heater", <i>XI International Conference on Systems, Automatic Control and Measurements SAUM 2012</i> , Nis, Serbia, 14-16 November, 2012.	1.8
7.6	Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, Goran Vladev, „H-Infinity Control of ZigBee NCS for Dealing with the Effects of Random Delays and Data-dropouts“, XI International Conference ETAI 2013, Ohrid, Macedonia, 26-28 September 2013.	2.4
7.7	Gorjan Nadzinski , Matej Dobrevski, Dule Stavrov, Dilek Tukul, Georgi Dimirovski, „Fuzzy-logic and Knowledge-based Framework for Environment Interpretation Systems in Autonomous Robots and Vehicles“, XII International Conference ETAI 2015, Ohrid, Macedonia, 24-26 September 2015.	1.8
7.8	Ivan Gochev, Gorjan Nadzinski , and Mile Stankovski, "Effects of Time Delay and Loss Probability on the Power Consumption in a Networked Control System," Proceedings of the 13th International Conference on Electronics, Telecommunication, Automation, and Informatics (ETAI), September 22-24, 2016, Struga, Macedonia.	2.4
7.9	Ivan Gochev, Gorjan Nadzinski , and Mile Stankovski, "Effects of Time Delay and Loss Probability on Performance and Stability in a Networked Control System," Proceedings of the 13th International Conference on Systems, Automatic Control, and Measurements (SAUM), November 9-11, 2016, Nis, Serbia.	2.4
7.10	Ivan Gochev, Gorjan Nadzinski , and Mile Stankovski, "Path Planning and Collision Avoidance Regime for a Multi-agent System in Industrial Robotics," International Scientific Conference on Industry 4.0, December 13-16, 2017, Borovec, Bulgaria.	2.4
7.11	Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, Vesna Ojleska Latkoska, and Ivan Gochev, "Experimental Test of the Effects of Electrostatic Discharge on an Industrial Networked Control System," Proceedings of the 13th IEEE International Conference on Control and Automation, July 3-6, 2017, Ohrid, Macedonia.	1.8
8.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	1.8
8.1	Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, "Remote Wireless Positioning of a Stepper Motor", <i>X International Conference ETAI 2011</i> , Ohrid, Macedonia, 16-20 September 2011.	1.8
9.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	1
	Gorjan Nadzinski , Mile Stankovski, "Intelligent Systems in Traffic Control," International Conference on the Role of Local Government and Municipalities in Improving Traffic Safety on Local and Regional Roads, Skopje, 2014.	1
	Вкупно	66.58

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Идеен проект	1
	Изработка на Идеен проект за систем за мерење, визуелизација и автоматско водење на водоснабдителниот систем во Општина Пробиштип - соработник	1
2.	Ревизија	2
	Ревизија на Основен проект за систем за управување и сигнализација на нова железничка делница Бељаковце - Крива Паланка од Коридор 8 - соработник	0.5
	Ревизија на Основен проект за систем за управување и сигнализација на нова железничка делница Крива Паланка - Република Бугарија од Коридор 8 - соработник	0.5
	Ревизија на Основен проект за систем за управување и сигнализација на нова железничка делница Кичево - Република Албанија од Коридор 8 - соработник	0.5
	Ревизија на Техничка документација за систем за управување и сигнализација на нова железничка делница Битола - Креница од Коридор 10 - соработник	0.5
3.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2012.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2013.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2014.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2015.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2016.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2017.	0.5
	Отворен ден на ФЕИТ/АСИ, 2018.	0.5
	Отворен ден на УКИМ/ФЕИТ, 2016.	0.5
	Отворен ден на УКИМ/ФЕИТ, 2017.	0.5
	Отворен ден на УКИМ/ФЕИТ, 2018.	0.5

4.	Раководител на лабораторија	1
	Раководител на лабораторија за Автоматика и системско инженерство при Институтот за Автоматика и системско инженерство од септември 2016	1
5.	Учество во работа на комисији на државни натпревари	1
	Републички натпревар по Автоматика и роботика на Народна техника 2012 (средно образование)	1
	Дејности од поширок интерес	
1.	Член на организационен или одбор на меѓународен научен/ стручен собир	4
	Меѓународна конференција ЕТАИ 2013, Охрид, Р. Македонија	1
	Меѓународна конференција ЕТАИ 2015, Охрид, Р. Македонија	1
	Меѓународна конференција ЕТАИ 2016, Охрид, Р. Македонија	1
	Меѓународна конференција ICSSA 2017, Охрид, Р. Македонија	1
2.	Студиски престој во странство	1.5
	(до 3 месеци) Универзитет HEIG-VD, Institut de Micro & Nano Techniques, Yverdon-les-Bains, Switzerland, Ивердон, Швајцарија, од 7.5.2012 – 11.5.2012. Престој во рамки на проектот “Skills Development for Young Researchers and Educational Personal in Nano and Microelectronics Curricula” (2011 – 2014).	0.5
	(до 3 месеци) Универзитет во Белград, Србија, School of Electrical Engineering”, од 18.3.2013-22.3.2013. Еднонеделен курс на тема “Verification and Correct-by-Construction Synthesis of Control Protocols for Networked Systems”, организиран во рамките на Graduate School on Control, дел од European Embedded Control Institute.	0.5
	(до 3 месеци) Универзитет во Сараево, БиХ, Faculty of Electrical Engineering, од 7.10.2013-11.10.2013. Еднонеделен курс на тема "Flatness in Nonlinear Control Theory", организиран од Германскиот сервис за академска размена (DAAD).	0.5
3.	Член на факултетска комисија	1
	Член на Центар за нови студенти (ЦНС) на ФЕИТ (од 2012)	0.5
	Член на Комисија за попис на ФЕИТ (2016)	0.5
	Вкупно	16.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ Д-Р ГОРЈАН НАЦИНСКИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ДОЦЕНТ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	87,15
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	66,58
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	16,50
Вкупно	170,23

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Миле Станковски, претседател, с.р.
Проф. д-р Елизабета Лазаревска, член, с.р.
Доц. д-р Весна Ојлеска Латкоска, член, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА) ИНДУСТРИСКИ
РАСТЕНИЈА (ТУТУН, ПАМУК, СОНЧОГЛЕД И ДР.)
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 18.I 2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област индустриски растенија (тутун, памук, сончоглед и др.), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-80/5-1, донесена на VIII седница на Наставно-научниот совет одржана 12.II 2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Мирослав Димитриески, редовен професор на Научниот институт за тутун во Прилеп во состав на УКЛО-Битола, д-р Гордана Мицеска, редовен професор на Научниот институт за тутун во Прилеп во состав на УКЛО-Битола и д-р Зоран Димов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на УКИМ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област индустриски растенија (тутун, памук, сончоглед и др.), во предвидениот рок се пријави се пријави еден кандидат, д-р Златко Арсов, редовен професор во научната област индустриски растенија -40302- на Факултетот за земјоделски науки храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Биографски податоци и образование

Кандидатот проф. д-р Златко Арсов е роден на 18.V 1965 година, во Велес. Средното образование (гимназија) го завршил во Велес со одличен успех. Во учебната 1983/84 година се запишал на Земјоделскиот факултет во Скопје, поледелска насока, по што заминал на отслужување на воената обврска. Студиите ги започнал во учебната 1984/85, а дипломирал во февруари 1989 година со просечен успех 8,65.

Во учебната 1989 се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Земјоделскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на групата Производство и преработка на тутун. Студиите ги завршил со просечен успех 9,71. Во јули 1995 година го одбрал магистерскиот труд на тема: *Некои производни технолошки и хемиски карактеристики на сортиите тушун засајени во реони на Титов Велес.*

Докторска дисертација пријавил во 1998 година на Земјоделскиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: *Ефекти од микробрановиот иррејман во производството, обработката и фабрикацијата на тушунот* ја одбрал на 11.VII 2003 година, пред Комисија во состав: д-р Душко Боцески, редовен професор на Земјоделскиот

факултет во Скопје, д-р Симеон Карајанков, вореден професор на Земјоделскиот факултет во Скопје, д-р Кирил Филипоски, научен советник при Институтот за тутун во Прилеп, д-р Мирко Михајловски, редовен професор на Земјоделскиот факултет во Скопје и д-р Александар Марковски, доцент на Техничкиот факултет во Битола. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на земјоделски науки

На 26.VI 2013 година е избран во звањето редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје во областа индустриски растенија (тутун).

Кандидатот активно се служи со англискиот јазик и има солидни познавања од областа на информатиката и користењето на одредени компјутерски програми.

Во моментот е редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1052 од 15. април 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот, објавени во Билтен бр. 1052 од 15.април 2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје, кандидатот д-р Златко Арсов изведува настава, вежби и теренска настава на I циклус студии на студиските програми: Поледелство (Познавање и обработка на тутунска суровина, Фабрикација на тутунот), Преработка на земјоделски производи (Обработка и Преработка на тутун) на ФЗНХ - Скопје, како и на Производство и преработка на тутун (дисперзирани студии во Прилеп). Исто така, кандидатот изведува настава и консултации на II циклус студии на студиските програми: Растителна биотехнологија (Вреднување и обработка на тутунот, Манипулација и ферментација на тутунот) како и на III циклус академски студии (Физиолошко-биохемиски основи на производството и обработката на тутунот, Модифицирање на својствата на тутунскиот чад и Технологија на тутунски преработки).

Кандидатот бил ментор на 7 дипломски трудови и на еден магистерски труд.

Кандидатот учествувал како член во комисија за оцена/или одбрана на 10 дипломски и 2 магистерски труда и на 2 докторски дисертации.

Научноистражувачка дејност

Како резултат на досегашниот професионален ангажман, кандидатот д-р Златко Арсов има објавено самостојно како прв автор и како коавтор 11 научни и стручни трудови од последниот избор (УКИМ - Билтен бр. 1052 од 15. април 2013 година).

Кандидатот има учествувано на повеќе научни/стручни собири со реферат, одржани во земјава и во странство.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Златко Арсов активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, како и во дејности од поширок интерес.

Кандидатот Д-р Златко Арсов остварил стручно усовршување во странство преку учество на повеќе професионални курсеви, работилници како и студиски престои, меѓу кои:

студиски престој во истражувачкиот центар на Филип Морис во Нојшател, Швајцарија, 2. VI 2016 - 3. VI 2016 (incl. P1 Product Demo, Cigarette Factory and Cube Building Tour);

Strengthening capacities of farmers for cultivation of Medicinal and Aromatic Plants (MAPs) through transfer of knowledge and good practices. November 18th 2016. Perrotis College and American Farm School, Thessaloniki;

TAIEX Workshop on Capacity Building on the Common Market Organization. (26/10/2015 -27/10/2015). Reference code: AGR 58814, Prilep, Macedonia;

TAIEX Study Visit on the Improvement of the Common Market Organisation on tobacco and tobacco products. (12/10/2015-14/10/2015). Reference code: AGR IND/STUD 58836. Sofia, Plovdiv;

Workshop on Tobacco Products Standards (15. V 2013). Standardization Institute of the Republic of Macedonia, Skopje and TAIEX EU;

Training Seminar: Traceability and calculation of uncertainty in calibration of measuring instruments using reference materials and standards for noise (26. II 2013). Institute of Accreditation of the Republic of Macedonia, Skopje.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи:

член на Работната група на Правилник за начинот на мерење на штетни материи и други загадувачи/контаминенти (физички, хемиски и биолошки), како и начинот и методите на земање примероци за утврдување на штетните материи и други загадувачи/контаминенти (физички, хемиски и биолошки) во тутунските производи, издадено од МЗШВ, Бр. 08-3159 /8 од 5. V 2014;

член на Работната група за подготовка на подзаконски акти од Законот за изменување и дополнување на Законот за тутун и тутунски производи („Службен весник на Република Македонија” бр. 151/2014). Решение бр. 02-10582/1 од 10. XI 2014, издадено од МЗШВ;

Работна група за подготовка на Закон за изменување и дополнување на Закон за тутун и тутунски производи; 2014 - МЗШВ РМ (Решение бр.02-74/1 од 24.XII 2014 година) - член;

претседател на Работната група за изработка на Предлогот на Закон за тутунски и сродни производи. Решение бр.02-1837/5 од 28. VII 2017 година, издадено од МЗШВ;

комора на вештаци при Министерство за правда на РМ- член (Лиценца за вешто лице бр. 07-2756/2 од 21.V.2014 издадена од Министерството за правда на РМ);
 член на Работната група за изработка на *Национална стратегија за земјоделство и рурален развој за периодот 2014-2020 година*;
 претседател на Техничкиот комитет на ИСПМ ТК 38-Тутун и производи од тутун од 2012 година.

Кандидатот д-р Златко Арсов ги остварил следните експертски активности:

проценки на залихи на тутунска суровина-откупен тутун и залихи на готов производ во Далија Табак - Делчево во 2013 година;
 проценки на залихи на тутунска суровина-откупен тутун и иден готов производ во Центротабак Велес во 2013 и 2014 година за кредитни линии од Стопанска банка - Битола;
 проценка на оштетен тутун во Тутунски комбинат АД Прилеп во 2015 и 2017 за Евроинс Осигурување АД Скопје;
 проценки за одземен тутун и тутунски производи за Агенција за управување со одземен имот во 2013-2016.

Д-р Златко Арсов активно е вклучен во работата на бројни комисии ФЗНХ во состав на УКИМ, и тоа:

член на Деканатската управа на Факултетот за земјоделски науки и храна-Скопје, за мандатниот период 2014 - 2017 година, како раководител на Институтот за растителна биотехнологија (Решение бр. 02-1233/1 од 29. V 2013);
 член на работната група акредитација/реакредитација на студиските програми од прв, втор и трет циклус на ФЗНХ-Скопје во состав на УКИМ (Решение бр. 02-1068/5 од 25. V 2016);
 раководител на Катедрата за специјално поледелство, за мандатниот период 2017 - 2021 година (Решение бр. 02-997/1 од 31. X 2017);
 Менаџер за квалитетна ФЗНХ по системот MKS EN ISO / IEC 17025 од 2015 година па понатаму;
 раководител на Лабораторијата за тутун и тутунски производи на ФЗНХ во Скопје.

Бил член на две рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Златко Арсов, за професионалноста и посветеноста во работата со студентите, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, во учебната 2016/2017 година, (просечна оценка 9,82).

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Златко Арсов.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Златко Арсов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето редовен професор во научната област индустриски растенија (тутун, памук, сончоглед и др.).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Златко Арсов да биде избран во звањето редовен професор во научната област индустриски растенија (тутун, памук, сончоглед и др.).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирослав Димитриески, Научен институт за тутун - Прилеп с. р.

Проф. д-р Гордана Мицеска, Научен институт за тутун – Прилеп с. Р.

Проф. д-р Зоран Димов, Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с. р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Златко Цветко Арсов

Институција: ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА – СКОПЈЕ

Научна област: ИНДУСТРИСКИ РАСТЕНИЈА (ТУТУН, ПАМУК, СОНЧОГЛЕД И ДР.)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
1	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2012/13;	1,2
2	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2013/14;	1,2
3	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2014/15;	1,2
4	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2015/16;	1,2
5	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2016/17;	1,2
6	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2012/13;	1,2
7	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2013/14;	1,2
8	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Поледелство	1,2

	(летен семестар): 2014/15;	
9	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2015/16;	1,2
10	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2016/17;	1,2
11	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма - Производство и преработка на тутун (летен семестар, дисперзирани студии во Прилеп, летен семестар): 2012/13;	1,2
12	Познавање на тутунската суровина, 4+2; студиска програма - Производство и преработка на тутун (дисперзирани студии во Прилеп, летен семестар): 2012/13;	2,4
13	Обработка на тутунската суровина, 4+2; студиска програма - Производство и преработка на тутун (дисперзирани студии во Прилеп, зимски семестар): 2012/13;	2,4
14	Обработка и преработка на тутун, 4+2; студиска програма - Преработка на земјоделски производи (летен семестар): 2012/13;	2,4
15	Обработка и преработка на тутун, 4+2; студиска програма - Преработка на земјоделски производи (летен семестар): 2013/14;	2,4
16	Обработка и преработка на тутун, 4+2; студиска програма - Преработка на земјоделски производи (летен семестар): 2015/16;	2,4
17	Обработка и преработка на тутун, 4+2; студиска програма - Преработка на земјоделски производи (летен семестар): 2016/17;	2,4
18	Фуражно производство, 4+2; (зимски семестар): 2017/18;	2,4
19	Избрани технологии во поледелство, 4+2; (зимски семестар): 2017/18;	1,2
	Одржување на настава од втор циклус студии	
20	Вреднување и обработка на тутунот: (75*0,05)	3,75
21	Манипулација и ферментација на тутунот: (75*0,05)	3,75
22	Технологија на тутунски преработки: (75*0,05)	3,75

	Одржување на настава од трет циклус студии	
23	Физиолошко-биохемиски основи на производството и обработката на тутунот	2,7
24	Модифицирање на својствата на тутунскиот чад	2,7
	Одржување на вежби од прв циклус	
25	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2012/13;	0,9
26	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2013/14;	0,9
27	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2014/15;	0,9
28	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2015/16;	0,9
29	Познавање и обработка на тутунската суровина, 2+2; студиска програма - Поледелство (летен семестар): 2016/17;	0,9
30	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма- Поледелство (летен семестар): 2012/13;	0,45
31	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма- Поледелство (летен семестар): 2013/14;	0,45
32	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма- Поледелство (летен семестар): 2014/15;	0,45
33	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма- Поледелство (летен семестар): 2015/16;	0,45
34	Фабрикација на тутунот, 2+1; студиска програма- Поледелство (летен семестар): 2016/17;	0,45
	Консултации со студенти	
35	Консултации со студенти: група на тутунски предмети: 2012/13; 2013/14; 2015/16; 2016/17 (93*0,002)	0,186
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
36	„Проучување на производните и технолошките својства на суровината од некои сорти од типот Берлеј, со посебен осврт на квалитетните својства носители на употребната вредност на	0,5

	суровината“ - м-р Жарко Христоски, 2014/Тутунски комбинат Прилеп;	
37	„Придонес кон проучување на технолошките својства на домашните и светските цигари“ - м-р Наташа Здравеска, 2015/Научен институт за тутун Прилеп.	0,5
38	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
39	„Влијание на рокот на сеидба врз приносот и компонентите на приносот на семе кај маслодавна репка (Brassica napus L.)“ - дипл.земј.инж. Маријана М. Спирковска, 2013	0,3
40	„Влијание на рокот на сеидба и фазата на косење врз приносот на зелена маса кај маслодајната репка (Brassica napus L.)“ - дипл. зем. инж. Билјана Д. Ристаќовска, 2015	0,3
41	Ментор на 7 дипломски работи (0,2)	1,4
42	Член на комисија за оцена и одбрана на 10 дипломски работи (0,1)	1,0
	Научно-популарна или наставно-историска статија во стручно методско списание	
43	Митревска-Петровска Билјана, Ристеска Елизабета, Арсов З. 2013. Макотрпно ама исплатливо (Тутунопроизводство). <i>Моја земја, бр. 92, ФФРМ Медија, Скопје, 20-22.</i>	1
44	Арсов З. 2013. Плодни почви и ѓубрење доведуваат до добар принос (Одгледување на просо). <i>Моја земја, бр. 93, ФФРМ Медија, Скопје, 25.</i>	1
45	Арсов З. 2013. Култивирана мента. <i>Моја земја, бр. 97, ФФРМ Медија, Скопје, 27.</i>	1
46	Арсов З., Спирковска Маријана. 2013. Лековито растение кое не бара многу вода (Одгледување на Бел слез). <i>Моја земја, бр. 98/99, ФФРМ Медија, Скопје, 23.</i>	1
47	Арсов З., Спирковска Маријана. 2014. Значаен, достапен и ефтин лек (Одгледување на коприва). <i>Моја земја, бр. 101, ФФРМ Медија, Скопје, 26-27.</i>	1
48	Арсов З., Спирковска Маријана. 2014. Медитеранска билка (Одгледување на алоја). <i>Моја земја, бр. 102, ФФРМ Медија,</i>	1

	<i>Скопје, 24-25.</i>	
49	Арсов З. 2015. Линцурата со можности за извоз во Европа (Производство на линцура). <i>Моја земја, бр. 114, ФФРМ Медија, Скопје, 24.</i>	1
50	Арсов З. 2015. Примена на микробранови за сушење на земјоделските производи. <i>Моја земја, бр. 116, ФФРМ Медија, Скопје, 30-31.</i>	1
	Вкупно	66,79

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Ментор на магистерска работа	
1	Морфолошки, биолошки и производни карактеристики на некои популации од ориенталски типови тутун од производни подрачја на Балканот (Игор Златков, 2013)	1
2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
3	Aleksoska-Korubin Ana, Arsov Z. , Miceska Gordana, Gveroska Biljana, Aleksoski J., Bebič Ž. 2014. Diallel crosses trial-the basis for detection of resistance to diseases in tobacco. Tobacco, Vol. 64, No. 7-12, 3-12. (4*60 %)	2,4
4	Kabranova Romina, I. Canev I. Arsov Z. , Kochoska K. 2015. The Physical Characteristics of Raw Tobacco – prilep 66-9/7. TOBACCO Vol. 65, No 1-6, 49-53. (4*60 %)	2,4
5	Aleksoska-Korubin Ana, Arsov Z. 2016. Investigation on the number and size of the leaves in some old domestic and new tobacco varieties in the Republic of Macedonia. Journal of Agricultural, Food and Environmental Sciences, Vol. 70_2016, pp. 1-5. (4*90 %)	3,6
6	Prentovic Tatjana, Ristakoska Biljana, Dimov Z., Arsov Z. , Kabranova Romina, Iljovski I. 2016. Green Forage Yield and Yield Components of Five Oilseed Rape Genotypes (Brassica napus L.) in Response to Sowing Date and Harvest Stage, Agro-knowledge Journal, Vol. 17, No. 1, pp. 59-68. (4*60 %)	2,4

7	<p>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир</p> <p>Romina Kabranova, Arsov Z. 2014. The increase in yield and quality of the tobacco as a result of float system technology. Юбилеина меѓународна научна конференција 70 години Институт по тютюна и тютюневите изделия Селскостопанска академија - Софија; Институт по тютюна и тютюневите изделия -Марково, Пловдив. (2*0,9)</p>	1,2
8	<p>Трудови со оригинални научни/стручни резултати објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор</p> <p>Korubin – Aleksoska Ana, Arsov Z., Miceska Gordana, Gveroska Biljana, Miroslav Dimitrieski M., Aleksoski J., Bebić Ž. 2014. Detection of resistance to diseases in a trial with diallel crosses of tobacco. 49th Croatian and 9th international symposium on agriculture, 16th–21nd February 2014, Dubrovnik, Croatia, Book of abstracts, pp. 69-70 (3*60 %)</p>	1,8
9	<p>Kabranova Romina, Arsov Z., Dimov Z., Spirkovska Marijana, 2014. Impact of float tray technology on quality of oriental tobacco seedlings. 49th Croatian and 9th international symposium on agriculture, 16th–21nd February 2014, Dubrovnik, Croatia, Proceedings, pp. 362-366.</p>	1,8
10	<p>Spirkovska Marijana, Dimov Z., Arsov Z., Kabranova Romina, Srbinska Marija, Ristakjovska Biljana. 2014. Plant development, seed yield and oil content of winter oilseed rape (<i>Brassica napus</i> L.) as affected by time of sowing and genotype. 49th Croatian and 9th international symposium on agriculture, 16th–21nd February 2014, Dubrovnik, Croatia, Proceedings, pp. 420-425.</p>	1,8
11	<p>Dimov Z., Arsov Z., Prentovikj Tatjana, Iljovski I., Kabranova Romina. 2015. Effects of Different Concentrations of Some Foliar Fertilizers on the Yield of Seeds of Oilseed Rape (<i>Brassica napus</i> L.) 2nd INTERNATIONAL SYMPOSIUM FOR AGRICULTURE AND FOOD, ISAF 2015. Organized by Faculty of Agricultural Sciences and Food of Ss. “Cyril and Methodius” University in Skopje, Republic of Macedonia in co-organization with Institute of Animal Sciences of Ss. “Cyril and Methodius” University in Skopje, Republic of Macedonia, Proceedings, Vol. 2, pp. 985-992. (3*60 %)</p>	1,8
12	<p>Kabranova Romina, Arsov Z., Tanaskovik V., Mavroski R..</p>	1,8

13	<p>Prentovikj Tatjana. 2015. The Influence of Some Factors on the Level of Acceptance of Tobacco Seedlings. 2nd International symposium for agriculture and food, ISAF 2015. Organized by Faculty of Agricultural Sciences and Food of Ss. "Cyril and Methodius" University in Skopje, Republic of Macedonia in co-organization with Institute of Animal Sciences of Ss. "Cyril and Methodius" University in Skopje, Republic of Macedonia, Proceedings, Vol. 2, pp. 909-914. (3*60 %)</p> <p>Arsov Z., Kabranova Romina, Kitanovski M. 2015. Reasons for Increased Consumption of Slims Cigarettes. 2nd International Symposium For Agriculture And Food, ISAF 2015. Organized by Faculty of Agricultural Sciences and Food of Ss. "Cyril and Methodius" University in Skopje, Republic of Macedonia in co-organization with Institute of Animal Sciences of Ss. "Cyril and Methodius" University in Skopje, Republic of Macedonia, Proceedings, Vol. 1, pp. 178-187. (3*60 %)</p>	1,8
14	<p>Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција</p> <p>Terzikj Marija, Stefanovska Shukarova Emilija, Milevska Miskoska Elizabeta, Popovski Z, Arsov Z, Karanfilska Plasheska Dijana, 2017. Micro RNA and tobacco species: Macedonian story yet to be told. 1st COST iplanta Conference creating a plant rnai research network. COST Action CA15223, University Sapienza and CNR Headquarters. Rome, Italy, Book of Abstracts, pp. 16.</p>	1
	Вкупно	24,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	Експертски активности	
1	Проценки на залихи на тутунска суровина-откупен тутун и залихи на готов производ во Далија Табак Делчево во 2013 година; (1)	1
2	Проценки на залихи на тутунска суровина-откупен тутун и иден готов производ во Центротабак Велес во 2013 и 2014 година за	2

3	кредитни линии од Стопанска банка Битола; (2*1) Проценка на оштетен тутун во Тутунски комбинат АД Прилеп во 2015 и 2017 за Евроинс Осигурување АД Скопје; (2*1)	2
4	Проценки за одземен тутун и тутунски производи за Агенција за управување со одземен имот во 2013-2016; (4*1)	4
5	Технички оценувач на лаборатории за тестирање во НУ Институт за тутун Прилеп по стандардот МКС EN ISO/ИСО 17025:2006 во 2013; 2014; 2015 и 2016 година. (4*1)	4
6	Технички оценувач на лаборатории за тестирање во Универзитет Гоце Делчев-Штип по стандардот МКС EN ISO/ИСО 17025:2006 во 2013; 2014; 2015 2016 и 2017. (5*1)	5
7	Технички оценувач на Лабораторија Кадино Индустрни Груп Дооел с. Кадино Илинден по стандардот МКС EN ISO/ИСО 17025:2006 во период 2013-2015 година. (3*1)	3
8	Технички оценувач на Лабораторија за тестирање жита, ориз и брашно Мак Млин Доо увоз-извоз Чешиново по стандардот МКС EN ISO/ИСО 17025:2006 во период 2015-2016 година. (2*1)	2
9	Технички оценувач на Лабораторија-Мелница Жито Лукс АД Скопје по стандардот МКС EN ISO/ИСО 17025:2006 во период 2015-2017 година. (3*1) Раководител на лабораторија	3
10	Раководител на Лабораторија за тутун и тутунски производи Л-05 на ФЗНХ	1
	Менаџер за квалитет во акредитирани институции	
11	Кординатор за квалитет на акредитирани лаборатории на ФЗНХ според стандардот МКС EN ISO 17025:2006 Претседател на комисија за изработка на закон	3
12	Претседател на Работната група за изработка на Предлогот закон за тутунски и сродни производи. Решение бр.02-1837/1 од 28.2.2017 година, издадено од МЗШВ	6
13	Член во комисија за изработка на закон Работна група за подготовка на Закон за изменување и дополнување на Закон за тутун и тутунски производи; 2014 -	4

	МЗШВ (Решение бр.02-74/1 од 24.XII 2014 година)	
	Вкупно	40

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Раководител на внатрешна организациона единица	
1	Раководител на Институтот за растителна биотехнологија, 2014-2017	3
2	Раководител на Катедрата за специјално поледелство и тутун, 2017 -	3
	Член на факултетска комисија	
3	Член на Комисијата за изготвување на студиски програми на ФЗНХ за реакредитација на прв, втор и трет циклус студии, 2016-2017	0,5
	Член на комисија за избор во звање	
4	Член на комисија за избор во звање на д-р Ромина Кабранова (УКИМ, Билтен бр. 1151 од 15.8.2017)	0,2
5	Член на комисија за избор во звање на д-р Ана Корубин-Алексоска (УКЛО Билтен бр. 403 од 1.11.2015)	0,2
	Подготовка на национални документи (стратегии и закони)	
6	Член на Работната група за изработка на Национална стратегија за земјоделство и рурален развој за периодот 2014-2020 година	2
	Учество во комисии и тела на државни и други органи	
	Член на работната група на <i>Правилник за начинот на мерење на штејни мајстери и групи зајадувачи/конџаминенти (физички, хемиски и биолошки), како и начинот и методите на земање примероци за утврдување на штејните мајстери и групи зајадувачи/конџаминенти (физички, хемиски и биолошки) во шупунските производи</i> , издадено од МЗШВ, Бр.	1

08-3159 /8 од 05. V 2014	
Член на работната група за подготовка на подзаконски акти од Закон за изменување и дојолнување на Законот за тубуларни и тубуларни производи („Службен весник на Република Македонија” бр. 151/2014). Решение бр. 02-10582/1 од 10. XI 2014, издадено од МЗШВ	1
Работна група за подготовка на Закон за изменување и дојолнување на Закон за тубуларни и тубуларни производи; 2014 - МЗШВ РМ (Решение бр.02-74/1 од 24.XII 2014 година) - член	1
Наворешно вешто лице во Министерство за правда, Биро за судски вештачења од 2008 година	1
Потсекторска постојана група за тутун и други индустриски култури при МЗШВ (2013-2016)	1
Претседател на техничкиот комитет на ИСРМ ТК 38 – Тутун и производи од тутун од 2012 година	1
Вкупно	14,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,8
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	24,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	54,9
Вкупно	146,5

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Проф. д-р Мирослав Димитриевски, Научен институт за тутун – Прилеп с.р.

Проф. д-р Гордана Мицеска, Научен институт за тутун - Прилеп с. р.

Проф. д-р Зоран Димов, Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје с. р.

П Р Е Г Л Е Д

**на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на
Факултетот за ликовни уметности во Скопје**

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Дарко Алексовски	Дискурзивна интерпретација на општествената детерминираност на родот преку транскрипција на семејни архивски материјали во уметнички објекти	Discursive interpretation of the social determination of gender through transcription of family archive materials into art objects	Проф. м-р Слободанка Стевческа	02-111/3-3 од 16. 5 .2018 г
2	Петар Денков	Присуството на Христијанството во Словенското културно стебло во Македонија-отелотворено преку ликовни медиуми	The presence of Christianity in the Slavic cultural tree in Macedonia-presented thru fine art mediums	Проф. м-р Мирко Вујискиќ	02-111/3-4 16.5. 2018 г
3					

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ЗА НАУЧНАТА ОБЛАСТ СОЦИЈАЛНА РАБОТА (ЗДРАВСТВО, ОБРАЗОВАНИЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ДРУГО), СОВРЕМЕНИ СИСТЕМИ НА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И МЕТОДИКИ НА СОЦИЈАЛНА РАБОТА (ПОЕДИНЕЦ, ГРУПА И ЛОКАЛНА ЗАЕДНИЦА) НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на VIII седница одржана на 28.3.2018 година (Одлука бр. 04-355/7 од 3.4.2018 година, определени сме за членови на Комисија за избор на еден наставник (во сите наставно-научни звања) за научните дисциплини: социјална работа (здравство, образование, социјална заштита и друго), современи системи на социјална заштита и методики на социјална работа (поединец, група и локалната заедница).

Комисијата во состав: проф. д-р Сунчица Димитријоска, редовен професор во областа социјална работа, проф. д-р Јован Пејковски, редовен професор во областа современи системи на социјална заштита и проф. д-р Светлана Трбојевиќ, професор во областа социјална работа, детално ја разгледа единствената пријава поднесена од д-р Владимир Илиевски по објавениот конкурс во „Нова Македонија“ од 2.3.2018 година.

Врз основа на приложената документација и по нејзиното разгледување, Комисијата го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Владимир Илиевски е роден на 5.12.1974 година во Диселдорф, Германија. Средно образование завршил во Скопје. Дипломирал на Институтот за социјална работа и социјална политика на 22.6.1998 година со просечна оценка 9,4. Магистерските студии ги завршил на истиот Институт со пресечна оцена 9,75, каде што одбрал и магистерска теза на тема **Социјални услуги на граѓанските здруженија на деца во социјален ризик**, под менторство на проф. д-р Сунчица Димитријоска на 12.10.2006 година и се стекнал право на научен степен - магистер по социјална политика. Докторска дисертација на тема **Предрасудите кон лица со психички растројства и нивна вклученост на пазарот на трудот**, под менторство на проф. д-р Верица Стаменкова-Трајкова, ја одбрал на 7.3.2013 година и се стекнал со научен степен - доктор по социјална работа и социјална политика.

Паралелно со неговото школување, почнувајќи од основното образование, па до денес, активно се посветил и на изучувањето на странските јазици и денеска активно ги користи *германскиот и англискиот јазик*.

На совладување на компјутерските вештини се посветил уште од основно училиште, а денеска успешно ги користи апликативните програми: Microsoft Office™ tools (Word™,

Excel™ и PowerPoint™) и СПСС (Statistical Package for Social Sciences).

Работното искуство кандидатот го започнал во Општинскиот центар „Мост“, при АРЦ Интернационал, како социјален работник, каде што стекнал практично искуство за работа со корисници на социјална заштита. Работел како волонтер во здруженија на граѓани како истражувач.

Од 2006 година бил вработен во Центарот за ментално здравје „Влае“, како социјален работник. Работел индивидуална и групна работа со корисниците на услугите на Центарот, како и на остварување на нивните социјални права каде што покажал извонреден ангажман и резултати.

Наставно-образовна дејност

Д-р Владимир Илиевски работи на Институтот за социјална работа и социјална политика од 2011 година како помлад асистент. Од 18.9.2013 година, со одлука број 04-1189/5 работи на Институт за социјална работа и социјална политика како доцент. Во изминатиот период, д-р Владимир Илиевски успешно изведувал настава по предметите: Социјална работа со стари лица, Тимска работа и Групи на интерес во Европската Унија на Институтот за социјална работа и социјална политика и Планирање на финансиите во домаќинството и семејните бизниси на Институтот за семејни студии.

Кандидатот Илиевски во периодот по изборот во звањето доцент, успешно ги изведувал вежби по предметите Социјална заштита, Клиничка социјална работа, Пенална и постпенална социјална работа, Супервизија и евалуација во социјална работа на Институтот за социјална работа и социјална политика и Социјална работа со семејство со инвалидно лице и Заштита и рехабилитација на лица со посебни потреби на Институтот за специјална едукација и рехабилитација.

Кандидатот учествувал на работилници на регионални студентски конференции, летни школи и има 12 сертификати од областа на социјалната заштита и социјалната работа, и тоа: Етика и вредности во социјалната работа со корисници во служби за ментално здравје, Општествени девијации, Социјална работа во образование, Специјална едукација за лица со попреченост и други.

Согласно со членовите 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатот д-р Владимир Илиевски од наставно-образовната дејност остварил 53,86 поени и со тоа го надминал минималниот број поени (20) што треба да се остварат за да биде избран во звањето доцент.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот д-р Владимир Илиевски, како што може да се види од приложената биографија, има остварено импозантна научно истражувачка дејност. Тој се јавува како

учесник во голем број проекти со истражувачки и апликативен карактер, фокусирајќи се на социјалната работа и социјалната заштита. Кандидатот како социјален работник по вокација, беше насочен кон проучување на нови научни подрачја, што заслужува посебно признание. Притоа неговата активност освен кон теоретските, беше насочена и кон истражувачките димензии на социјалната работа.

Анализата на трудовите на кандидатот д-р Владимир Илиевски ја покажува неговата максимална продлабоченост и способност за темелна елаборација на секој истражувачки проблем со јасни белези на научниот пристап. Секоја од публикациите јасно потврдува дека кандидатот е добар познавач на својот научно истражувачки проблем и научната област посочена во изборот.

Својата стручност д-р Владимир Илиевски ја докажува и преку учество во реализација на национални научните проекти, како позначајни ќе ги истакне неговата улога во следниве проекти: Консултант на проектот „Подобра грижа за деца”, СОС Детско село- Македонија и УНИЦЕФ, од 1.2.2018 година до 28.2.2018 година.

Учесник и членот на работна група на проектот “Техничка поддршка на процесот за деинституционализација во социјалниот сектор”, ИПА - програма на Европска Унија и Министерство за труд и социјална политика, август 2017 година - ноември 2017 година.

Експерт бил за спроведување на обуки за персонална асистенција во “Проект за унапредување на услугите за социјална вклученост на лицата со попреченост”, ИПА - програма на Европската унија и Министерство за труд и социјална политика, март 2017 - јуни 2017 година.

Во рамките на проектот, кандидатот беше вклучен како експерт за реализирање на обуките за лична асистенција. За таа цел од страна на кандидатот беа подготвени едукативни материјали за спроведување на обуките за лицата со телесна попреченост и за давателите на услугата во седум општини во државата. Целта на обуките беа овие лица и давателите на услуги да добијат теоретски и практични знаења за примената и користењето на оваа услуга, со цел да им се обезбеди нивна поголема социјална вклученост и подобрување на квалитетот на живеење преку воведување на оваа социјална услуга во системот на социјална заштита.

Кандидатот Илиевски беше координатор на проектот „Ние градиме мост за нашата иднина”, подгранд на проектот”, Подобрување на учеството на помалите заедници на локално ниво”, ИПА - програма на Европската унија за поддршка на граѓански сектор и медиуми, Ромски ресурсен центар, Национален ромски центар и Авицена, јануари - март 2017 година.

Илиевски ја мониторираше имплементацијата на проектот “Туторска поддршка на Роми кои учат во основното образование во Република Македонија”, Ромски ресурсен

центар, Министерство за образование и наука и Ромски едукативен фонд- Будимпешта, јуни 2016 година - декември 2017.

Кандидатот како експерт учествуваше во изработка на ТОТ - упатства во рамките на проектот “Building inter-sectorial cooperation and implementation of a Multi-Agency Team (MAT), Асоцијација за здравствена едукација и истражување Х.Е.Р.А, Скопје, октомври 2016 - јануари 2017 година.

Учествува како предавач на проектот „Програма за целосна социјализација на деца со посебни потреби во нивните заедници“, Фондација „Апалонија“, Европската Унија преку Европскиот инструмент за демократија и човекови права, 10.3.2014 година.

Кандидатот е автор и коавтор на 9 (девет) трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор.

Bornarova,S., Ilievski, V. (2015) Implementation of licensing in social protection: Regional achievements and challenges, Journal of Social policy, no.11/2, Faculty of Philosophy, Skopje, November 2015 (pp. 283-290). Во овој труд кандидатот направи компаративна анализа на системот на лиценцирање на стручните работници во системот на социјална заштита во Република Македонија, Република Србија и Република Хрватска. Анализираниа е правната рамка на системот на лиценцирање за секоја земја одделно, формите на неговата поставеност, критериумите за лиценцирање, спроведување на лиценцирањето и предизвиците за подобрување на системот на лиценцирање на стручните работниците во наведените земји.

Кандидатот Илиевски е автор и коавтор на 3 (три) трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови со меѓународен уреднички одбор и тоа:

Ilievski V., (2014) Care for children with disabilities in foster families as a form of non-institutional protection in the system of social protection, Values of Christian Relationships, West University of Timisoara (pp.107-112). Во овој труд кандидатот направил квалитативна анализа на загрижувачките семејства како вонинституционална форма на социјална заштита во Република Македонија, за постоечката правна рамка на системот на социјална заштита, за актуелната состојба на згрижување на децата со попреченост во згрижувачки семејства во државата, услугите кои ги добиваат овие деца во рамките на овие семејства и за проблемите и предизвиците со кои се соочуваат згрижувачите и децата со попреченост.

Ilievski V., (2014) Social inclusion of persons with mental disorders in the labor market, Education and rehabilitation of adult persons with disabilities, Thematic collection of International Importance’, Foca, (pp. 367-374). Кандидатот во овој труд дава теоретски и истражувачка анализа за влијанието на предрасудите кон лицата со психички растројства и нивната вклученост на пазарот на трудот во Република Македонија, како и конкретни

предлози до релевантните субјекти од доменот на социјалната заштита за развивање на програми за работно ангажирање на овие лица, мерките за намалување на стигматизацијата кон овие лица, со што би се овозможила нивна поголема социјална вклученост, намалување на сиромаштијата и подобрување на нивниот квалитет на живеење.

Кандидатот има објавено два апстракта во зборник од меѓународна научна конференција

Согласно со членовите 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатот д-р Владимир Илиевски од научно истражувачката дејност оствари вкупно 67,7 поени и со тоа повеќекратно го надмина минималниот број поени (20) што треба да ги оствари за да биде избран во звањето доцент.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот д-р Владимир Илиевски е позитивно оценет на самовалуацијата во академската 2016/2017 година, по предметот Социјална заштита со оценка 9,76, а по предметот Планирање на финансиите во домаќинството и семејните бизниси со 9,73.

Дејности од поширок интерес

Кандидатот Илиевски учествуваше како експерт во рамките на Националниот превентивен механизам, Народен правобранител, 2014, 2015, 2016, 2017 година.

Кандидатот бил член во повеќе програмски и организациони одбори на меѓународни научни конференции и тоа: “Савремени изазови у социјалном раду-проблеми и перспектива”, 8/9.10.2015 година, Факултет за медије и комуникације, Коморе социјалне заштите, Врњачка Бања; “Achievements and Perspectives of Social Work and Social Policy. 27.11.2014”. Faculty of Philosophy, Skopje, и “Democracy and the University in the 21st Century: Assessing the Path Forward” 19-21 October 2014. Alliance of Universities for Democracy 25th Annual Conference. Held at the Faculty of Philosophy - Skopje, Ss. Cyril and Methodius University, Republic of Macedonia.

Кандидатот Илиевски е секретар на уредувачки одбор на меѓународно научно списание „Социјална политика”, 2015, Филозофски факултет, Скопје.

Кандидатот Илиевски е член на Извршниот одбор на Здружението на социјални работници на град Скопје, како и на Македонското научно здружение за аутизам (МНЗА) и член на управен одбор на ЈУ „Детска радост“ Скопје.

Кандидатот бил член на Надзорниот одбор на Македонската платформа против сиромаштија од мај 2014 до декември 2017 година.

Кандидатот д-р Владимир Илиевски, од 2011 година, е член на Координативното тело за имплементација на Националната програма за развој на социјалната заштита 2011-2021 година, при Министерството за труд и социјална политика.

Освен ангажирањето во потесното стручно подрајче во кое се имплементирани теоретските сознанија, д-р Владимир Илиевски реализирал и други професионални и општествени дејности (од поширок интерес), со кој придонел за афирмирање на социјалната работа и социјалната политика во земјата и странство.

Согласно со членовите 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатот д-р Владимир Илиевски го надмина минималниот број поени што треба да ги оствари за да биде избран во звањето наставник освојувајќи 20,5 поени.

Членовите на Рецензентската комисија констатираат дека кандидатот д-р Владимир Илиевски, доцент на Институтот за социјална работа и социјална политика, постигнал значителни резултати во наставно-образовната, научно истражувачката и стручно-апликативната дејност. Исто така, констатираат дека се работи за личност која е во постојан научно истражувачки подем, за што потврда се бројните домашни и меѓународни ангажмани во кои кандидатот на мошне успешен начин ги поврзува теоретските и апликативните знаења и дава личен придонес во градењето на системите и политиките од нејзините стручни области. Докажан е како автор на трудови, преку кои најдиректно ја демонстрира својата научна и стручна компетентност од тие области. Активно е ангажиран во апликативните дејности преку кои ја демонстрира применливоста на научните сознанија во практиката и ја популаризира социјалната работа како наука.

Согласно со членовите 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник, бр.173, од 1 август 2011 година), кандидатот д-р Владимир Илиевски, постигнувајќи вкупно 142,6 поени, го надмина минималниот број поени по сите основи што треба да ги оствари за да биде избран во наставно-научното звање вонреден професор.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Како членови на Рецензентската комисија имаме особена чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, кандидатот д-р Владимир Илиевски, досегашен доцент, да биде избран во наставно-научното звање вонреден професор во областите за научните дисциплини: социјална работа (здравство, образование, социјална заштита и друго), современи системи на социјална заштита и методика на социјална работа (поединец, група и локална заедница).

Комисија:

Проф. д-р Сунчица Димитријоска с.р.

Проф. д-р Јован Пејковски с.р.

Проф. д-р Светлана Трбојевиќ с.р.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:**

Владимир Владе Илиевски

Институција:

Институт за социјална работа и социјална политика , Филозофски факултет,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје

Научна област:

социјална работа (во здравство, образование, социјална заштита и друго), системи на социјална заштита и методика на социјална работа (поединец, група, локална заедница).

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

	Одржување на предавања од прв циклус студии	Поени
1.	Тимска работа (3+2), зимски семестар, 2014/2015	1,8
2.	Социјална работа со стари лица (3+2), летен семестар, 2014/2015	1,8
3.	Групи на интерес во Европската Унија (3+2), зимски семестар, 2015/2016	1,8
4.	Планирање на финансиите во домаќинството и семејните бизниси, (2+2), летен семестар, 2016/2017	1,2

	Одржување на вежби од прв циклус студии	
5.	Тимска работа (0+2), зимски семестар, 2013/2014 (две групи)	0,9
6.	Супервизија и евалуација во социјална работа (0+2), зимски семестар, 2013/2014 (две групи)	0,9
7.	Социјална заштита (4+2), летен семестар, 2013/2014	0,9
8.	Социјална заштита (3+2), летен семестар, 2013/2014	0,9
9.	Социјална работа со стари лица (0+2), летен семестар, 2013/2014	0,9
10.	Заштита и рехабилитација на лица со посебни потреби (3+2), летен семестар, 2013/2014	0,9
11.	Тимска работа (3+2), зимски семестар, 2014/2015 (две групи)	0,9
12.	Пенална и постпенална социјална работа (2+2), зимски семестар, 2014/2015 (две групи)	0,9
13.	Социјална работа со семејство со инвалидно лице (3+2), зимски семестар, 2014/2015	0,9
14.	Социјална работа со стари лица (3+2), летен семестар, 2014/2015 (две групи)	0,9
15.	Социјална заштита (4+2), летен семестар, 2014/2015 (две групи)	0,9
16.	Социјална заштита (4+2), зимски семестар, 2015/2016 (две групи)	0,9
17.	Пенална и постпенална социјална работа (2+2), зимски семестар, 2015/2016 (две групи)	0,9
18.	Клиничка социјална работа (2+2), зимски семестар, 2015/2016 (две групи)	0,9
19.	Пенална и постпенална социјална работа (2+2), летен семестар, 2015/2016	0,9
20.	Групи на интерес во Европската Унија (3+2), летен семестар, 2015/2016	0,9
21.	Социјална заштита (4+2), летен семестар, 2016/2017	0,9
22.	Пенална и постпенална социјална работа (2+2), зимски семестар, 2016/2017	0,9
23.	Планирање на финансиите во домаќинството и семејните бизниси (2+2), летен семестар, 2016/2017	0,9
24.	Пенална и постпенална социјална работа (2+2), зимски семестар, 2017/2018	0,9

25.	Консултации со студенти, 2013/2014, (вкупно 195 студенти)	0,39
26.	Консултации со студенти, 2014/2015, (вкупно 364 студенти)	0,72
27.	Консултации со студенти, 2015/2016, (вкупно 535 студенти)	1,07
28.	Консултации со студенти, 2016/2017, (вкупно 244 студенти)	0,48
29.	Консултации со студенти , 2017/2018, (вкупно 100 студенти)	0,2
30.	Ментор на дипломска работа (25)	5
31.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (55)	5,5
32.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (1)	0,5
33.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (4)	1,2
34.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (1)	0,2
	Пакет материјал за одреден предмет од прв циклус	
35.	Планирање на финансиите во домаќинството и семејните бизниси	1
36.	Прирачник за работа на телефонска информативна линија за потенцијални згрижувачки семејства, СОС Детско село-Македонија и УНИЦЕФ, 2018 година (во подготовка)	3
	Настава во школи и обуки	
37.	Обука: Персонална асистенција за живот, работа и радост, Март 2017/Јуни 2017, (Кочани, Велес, Охрид, Струмица, Битола, Тетово и Скопје), ИПА програма на Европска Унија и Министерство за труд и социјална политика (тренер на обуките)	7
38.	Обука: Значењето и придобивките од волонтерската работа за младите и заедницата, 15.10.2016 година, Скопје, во рамките на проектот: „Преку волонтеризам до здрави животни навики“, Здружение на социјални работници на град Скопје (тренер на обуката)	1

39.	Обука: Инклузија на деца со посебни образовни потреби, 18.03.2014 година, Гевгелија, Фондација Аполонија Гевгелија (предавач на обуката)	1
40.	Обука: Ethics and Attitudes in Social work users of Mental Health Services, 28.8-01.9.2013, DAAD, Бар, Црна Гора (учесник на обука)	1
	Вкупно	53,86

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	СЕКЦИСКИ ПРЕДАВАЊА НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО	
1.	Усна презентација на меѓународна научна конференција со реферат, „Општествене девијације“: <i>Mentoring program is novelty in reducing recurrence at children</i> , организирана од страна на: Центар модерних знања, Бања Лука, 13- 14 октомври 2017 година	1
2.	Усна презентација на меѓународна научна конференција, “ Pedagogy in a Modern Global Society” со реферат: <i>The inclusion of social workers in primary education- actuel situation and future challenges</i> , Organized by Faculty of Philosophy, Institute of Pedagogy , Ohrid, 17-19 September 2016	1
3.	Усна презентација на меѓународна научна конференција со реферат: <i>Care for children with disabilities in foster families as a form of non-institucional protection in the system of social protection</i> , International Scientific Conference of Socio-economic researchers ICSR 2016, Organized by Global network for social-economic research and development, University of Johannesburg, Zlatibor, 27-29 May 2016	1

4.	Усна презентација со реферат на меѓународна научна конференција: Demographic aging of population and the social protection system in the Republic of Macedonia , International Conference of Social Science, Organized by Suleyman Sah University, EUSER, ICCV-Romanian Academy, Istanbul, 11-12 September 2015.	1
5.	Усна презентација со реферат на меѓународна научна конференција: Comparative analyse of foster care for adults in Republic of Croatia and Republic of Macedonia , “Achievements and Perspectives of Social Work and Social Policy”, 27.11.2014”, International Scientific Conference, Faculty of Philosophy, Skopje.	1
6.	Усна презентација со реферат на меѓународна научна конференција: Care for children with disabilities in foster families as a form of non-institutional protection in the system of social protection , International Scientific Conference “The power to be different”, Organized by West University of Timisoara; Temissoara, октомври 2013.	1
7.	Усна презентација на меѓународна научна конференција: Foster families of persons with disabilities in the Republic of Macedonia , “Modern aspects of the special education and rehabilitation of persons with disabilities, Organized by Faculty of Philosophy, Institute of Special education and rehabilitation, 17-19 October 2013, Ohrid.	1
СЕКЦИСКО ПРЕДАВАЊЕ НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР		
8.	Усна презентација на научна конференција со реферат: Социјалните работници во основното образование во Република Македонија- состојба и предизвици , “Реформите во воспитно- образовниот систем во Република Македонија”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Филозофски факултет, Скопје, 15.05. 2014 година.	1
Учесник во национални научни проекти		
9.	Консултант на проектот „Подобра грижа за деца”, СОС Детско село-Македонија и УНИЦЕФ, од 1.2.2018 до 28.2.2018 година.	3
10.	Учесник и член на работна група на проектот “Техничка поддршка на процесот за деинституционализација во социјалниот сектор”, Европска Унија и Министерство за труд и социјална политика, август 2017 година - ноември 2017 година	3

11.	Експерт за спроведување на обуки за персонална асистенција во “Проект за унапредување на услугите за социјална вклученост на лицата со попреченост”, ИПА-програма на Европската унија и Министерство за труд и социјална политика, март 2017 - јуни 2017 година	3
12.	Координатор на проектот “Ние градиме мост за нашата иднина”, подгранд на проектот”, Подобрување на учеството на помалите заедници на локално ниво”, ИПА-програма на Европската унија за поддршка на граѓански сектор и медиуми, Ромски ресурсен центар, Национален ромски центар и Авицена, јануари - март 2017 година.	3
13.	Експерт за мониторинг и имплементација на проектот “Туторска поддршка на Роми кои учат во основното образование во Република Македонија”, Ромски ресурсен центар, Министерство за образование и наука и Ромски едукативен фонд- Будимпешта, јуни 2016 година - декември 2017.	3
14.	Експерт за изработка на ТОТ - упатства во рамките на проектот “Building inter-sectorial cooperation and implementation of a Multi-Agency Team (MAT), Асоцијација за здравствена едукација и истражување Х.Е.Р.А, Скопје, октомври 2016 - јануари 2017 година.	3
15.	Учесник и предавач на проектот “Програма за целосна социјализација на деца со посебни потреби во нивните заедници”, Фондација „Апалонија“, Европската Унија преку Европскиот инструмент за демократија и човекови права, 10.3.2014 година.	3
	ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО РЕФЕРЕНТНО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР	
16.	Dimitrijoska, S., Иlievski V. , Tevdovska S.(2017) Health and health care for older people , Scientific Journal for Theory and Practice of Socio-economic Development “ Socioeconomica”, volume 6,No. 12, December 2017 (pp.2-15-228)	2,4
17.	Dimitrijoska, S., Иlievski, V. (2016) Involvement of Vulnerable People in the Health Care System , International Conference of Socio-economic Researchers Icers, Serbia, 27 - 29 May 2016, Zlatibor Volume 5, Number 9, June 2016 (pp.1-12)	2,7
18.	Dimitrijoska S., Trbojevik S.,Bogoevska N. Иlievski V. (2016) Provision of Health and Social Services for Drug Addicts in the Republic of Macedonia , European Journal of Multidisciplinary Studies April 2016 Nr.1 (pp.112-121)	2,4

19.	Dimitrijoska, S., Ilievski, V. (2016) Ethics and Value Dilemmas in Social Work , Social Work Review / Revista de Asistentă Socială . 2016, Issue 1, (pp.49-58) EBSCO EDS	3,2
20.	Dimitrijoska S, Ilievski, V. (2015) Interdisciplinary Approach for Peace Students , Filozofski fakultet, Institut za bezbednost odbrana i mir, Security Dialoges Vol 1, Number 2-1 2015 EBSCO, HOST (pp.427-443)	3,2
21.	Laklija M., Ilievski, V. (2015) Comparative analyze of foster care for adults in Republic of Croatia and Republic of Macedonia, Journal of Social policy, no.11/2, Faculty of Philosophy, Skopje, November 2015 (pp. 379-390)	3,2
22.	Bornarova, S., Ilievski, V. (2015) Implementation of licensing in social protection: Regional achievements and challenges, Journal of Social policy, no.11/2, Faculty of Philosophy, Skopje, November 2015 (pp. 283-290)	3,2
23.	Bogoevska N., Ilievski V. , Dimitrijoska S. (2015) Protection of children at risk in the system of justice for children in the Republic of Macedonia , 63-70 Euser European Center For Science Education And Research First Published 2015 European Journal Of Social IMPACT FACTOR GSCIF 0.894 EJSER now has received its impact factor status.	4,8
24.	Dimitrijoska S., Trbojecic S., Ilievski V. (2015) Demographic aging of population and the social protection system in the Republic of Macedonia . Стр. 385-39 Euser European Center For Science Education And Research First Published 2015 European Journal Of Social Sciences Education And Research September - December 2015, Volume 5, Nr. IMPACT FACTOR GSCIF 0.894 EJSER now has received its impact factor status	4,8
	ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ/СТРУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ СО МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР	
25.	Dimitrijoska, C., Ilievski, V. (2017) Mentoring program is novelty in reducing recurrence at children , Drustvene devijacije - anomija drustva i posljedice, Centar modernih znanja, zbornik radova, broj 2/ godina 2, ISSN 2566-3224, Banja Luka (str. 166-172)	1,5
26.	Ilievski V. (2014) Care for children with disabilities in foster families as a form of non-institutional protection in the system of social protection , Values of Christian Relationships, West University of Timisoara (pp.107-112)	3

27.	Plievski V., (2014) Social inclusion of persons with mental disorders in the labor market, Education and rehabilitation of adult persons with disabilities , Thematic collection of International Importance', Foca, (pp. 367-374)	3
	Апстракти објавени во зборник од меѓународна научна конференција	
28.	Цонева А., Илиевски, В., Шалева, Г.(2014) Улогата на предучилишните установи во превенција на злоупотреба и занемарување на децата , I Македонска конференција за детска и адолесцентна психијатрија со меѓународно учество, “Развојна психопатологија – предизвици и можности”, Охрид, 16-18 октомври 2014.	0,3
29.	Plievski V., (2013) Foster families of persons with disabilities in the Republic of Macedonia , “Modern aspects of the special education and rehabilitation of persons with disabilities, Faculty of Philosophy, Institute of Special education and rehabilitation., Охрид, октомври 2013 год.	1
	Вкупно	67,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Член на факултетска комисија	
1.	Член на факултетска Комисија за организирање Отворен ден на Филозофскиот факултет - 2013/2014, 2014/ 2015, 2016/2017 година.	1,5
2.	Член на Центарот за кариера на Филозофскиот факултет - 2013, 2016 година.	1
3.	Член на Пописна комисија - 2014, 2017 година	1
	Дејности од поширок интерес	
	Експертски активности	

4.	Експерт во рамките на Националниот превентивен механизам, Народен правобранител, 2014, 2015, 2016, 2017 година	8
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен / стручен собир	
5.	Член на програмски одбор на меѓународна научна конференција: “Савремени изазови у социјалном раду- проблеми и перспектива”, 08.10. 2015- 09.10.2015 година, Факултет за медије и комуникације, Коморе социјалне заштите, Врњачка Бања	1
6.	Член на организационен одбор на меѓународна научна конференција: “Achievements and Perspectives of Social Work and Social Policy. 27.11.2014”. Faculty of Philosophy, Skopje	1
7.	Член на организационен одбор на меѓународна научна конференција: “Democracy and the University in the 21st Century: Assessing the Path Forward” 19-21 October 2014. Alliance of Universities for Democracy 25th Annual Conference. Held at the Faculty of Philosophy - Skopje, Ss. Cyril and Methodius University, Republic of Macedonia	1
8.	Секретар на уредувачкиот одбор на меѓународно научно списание „Социјална политика”, Филозофски факултет, Скопје, од октомври 2015 година	1
	Учество во комисији и тела на државни органи и други тела	
9.	Член на Извршен одбор на Македонското научно здружение за аутизам (МНЗА), од мај 2013 година	1
10.	Член на Извршен одбор на Здружението на социјални работници на град Скопје, од 28.11.2017 година	1
11.	Член на Надзорен одбор на Македонската платформа против сиромаштија, мај 2014 - декември 2017 година	1
12.	Член на Управен одбор на ЈУ „Детска радост“, од септември 2013 до декември 2017 година	1
13.	Член на Координативно тело за имплементација на Националната програма за развој на социјалната заштита 2011-2021, Министерство за труд и социјална политика, од 2011 година	1
	Вкупно	20,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	53,86
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	67,7
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	20,5
Вкупно	142,06

КОМИСИЈАТА

ЧЛЕНОВИ НА

1. Проф. д-р Сунчица Димитријоска с.р.
2. Проф. д-р Јован Пејковски с.р.
3. Проф. д-р Светлана Трбојевиќ с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЈАЗИЧЕН ДИВЕРЗИТЕТ ИЛИ АСИМЕТРИЧЕН БИЛИНГВИЗАМ: ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА ЈАЗИЧКАТА ПРАВДА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, ПОДНЕСЕНА ОД М-Р МАРЈАН СТЕПАНОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата VIII редовна седница одржана на 28.3.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Степановски под наслов „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичката правда во Република Македонија“, во состав: проф. д-р Билјана Ванковска (ментор), проф. д-р Лидија Георгиева, проф. д-р Антоанела Петковска, проф. д-р Симона Груевска-Маџоска и проф. д-р Рина Киркова-Танеска.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му го доставува следниот

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Степановски под наслов „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичката правда во Република Македонија“ е изложена на 148 страници текст (големина на буквите 12), поддржан со бројни референци наведени во Харвард-стилот на цитирање. Ова го илустрира големиот број библиографски единици (богата научна литература речиси исклучиво од странски извори, истражувања, документација и извори од медиуми и веб-страници). Докторскиот труд има солидна и конзистентна структура. Тој претставува заокружена целина, организирана во вовед, пет глави, заклучок и библиографија. Секоја глава е дополнително разработена во поглавја, кои се логички подредени и елаборирани.

Во воведниот дел од докторската теза се претставени параметрите на теорискиот пристап и на методологијата на истражувањето, односно теориската и методолошка рамка на истражувањето. Со други зборови, овој дел е целосно фокусиран на детално образложување на предметот, целите и задачите на истражувањето, клучните поими користени во трудот, хипотетската рамка на истражувањето и методолошките постапки коишто се користени во истражувањето. Како што наведува м-р Степановски, докторската дисертација „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на

јазичката правда во Република Македонија“ има за цел да ја евалуира развојната компонента и одржливоста на политиките наспроти предизвиците кои ја регулираат и насочуваат јазичката правда во Република Македонија. Тој тргнува од правдата како концепт кој се базира на постулатите на етиката, рационалноста и пропишаните правила и норми, подразбира праведност и правичност во секој поглед, што побарува соодветна рефлексија на овие базични постулати во мерките и активностите на јазичните политики, кои на правичен начин би ги признале и промовирале јазичните права на сите граѓани на Република Македонија во еден кохерентен јазичен систем соодветен на унитарниот карактер на политичкиот систем. Јазичната димензија на правдата, како клучен аспект на ова истражување, се надоврзува на начелата на „доброто владеење“ со акцентирање на мултикултурализмот и диверзитетот, а во контекст на потребата од подобрување на јавните политики кои обезбедуваат одржлив и правичен модел во национални рамки.

Првата глава од тезата дава детален опис и осврт на теориската и концептуалната рамка на истражувањето. Таа поаѓа од самата рамка на теориите за јазични права, преку анализа на доминантните спротивставени принципи во рамките на јазичните системи кои се базираат на пристапите на „толеранција“ наспроти „промоција“ на јазичните права и диверзитетот. Со јасна дистинкција помеѓу карактеристиките на системите на толеранција и промоција, концептуалната рамка се надградува со типологијата на јазичните права, како и нивниот (не)инструментален карактер. Таа ги зема предвид и потенцијалните ограничувања на инструменталните јазични барања во поглед на признавањето, заштитата и промоцијата на јазичните права на различни јазични заедници. Следејќи ја таа логика, концептуалната рамка на истражувањето се сублимира низ призмата на акомодирањето на јазичните права, како и статусот на официјалниот јазик, односно правото наспроти обврската да се знае официјалниот јазик на државата.

Во втората глава се анализираат концептите и пристапите на јазичната правда од аспект на меѓународните стандарди за јазичните права и системи, со што се даваат релевантни појаснувања врз кои подоцна се заснова и самата анализа на македонскиот модел. Самите системи кои се анализираат како потенцијални извори за формулација на алтернативни препораки соодветни на предизвиците со кои се соочува македонскиот модел, се базираат на доминантните теоретски гледишта чии карактеристики даваат различни насоки во поглед на релевантноста на малцинската позиционираност во рамките на постојните мнозинско-малцински односи. Компензациското, националистичко, либерал-културалистичко гледиште и либерал-демократското гледиште се разгледуваат како доминантни концепти кои би дале соодветна рамка за анализа на моделот прифатен во Република Македонија. Оттука се влечат и главните насоки во поглед на барањата и предизвиците поврзани со акомодирање на малцинските права, конкретно преку осврт на моделите за надминување на нерамноправноста како одговор на (веродостојни) барања за еднаков третман на сите јазични заедници. На овој начин и се дизајнираат препораките за процесите на креирање јавни политики за употреба на јазиците во клучните сегменти на јавната сфера, како што се образовниот процес и пристапот до јавните услуги. Индивидуалниот наспроти групниот интерес, како и нивната рефлексија кон јазичните права и политиката на јазикот даваат можност за интерпретација на малцинските јазични права во националниот контекст преку поврзување на јазикот со историјата и историските толкувања, идентитетските и етничките прашања, како и современите концепти, кои, пак,

директно влијаат врз мобилноста, образованието и развојот.

Третата глава го зема предвид диверзитетот како парадигма, односно како аналитичка алатка и цел на јавната политика. Оттука, таа ја отвора платформата за анализата која следува во наредните две глави, кадешто на клучните прашања поврзани со признавањето, заштитата и промоцијата на диверзитетот (како модел и политики) упатуваат на јазичните политики и клучните предизвици со кои се соочува Република Македонија, чиј модел на јазична правда се оценува со оваа дисертација. Диверзитетот се гледа низ призмата на неговата вредност, операционализација во поглед на правата со кои истиот се поврзува, како и од аспект на моделот согласно со кој диверзитетот прави диференцијација на јазичните права и јазичните барања за акомодација. Како цел на јавната политика, диверзитет често се поткрепува и како јавно добро, соодветно на што и самите политики кои го регулираат јазичниот диверзитет можат да бидат третирано како јавно добро.

Четвртата глава се фокусира на централниот дел од анализата на оваа дисертација, и поаѓа од карактеристиките на јазичните системи, со посебен акцент на процесите на креирање јазични политики и на нивните содржински и структурни подобности. Анализата ги третира јазичните права во современата држава, земајќи ги предвид не само класичните белези на барањата за акомодирање на најзначајните граѓански и политички права на граѓаните туку и можните економски неповолности и нееднаквости, како и потенцијалните мерки за израмнување на овие нееднаквости. Јазичните системи се разгледуваат од аспект на акомодацијата на барања, интерпретацијата на малцинските јазични права (правата наспроти обврските да се изучува доминантниот јазик), веродостојноста на барањата за еднаков третман, како и сферите чија регулација и интервенција подразбира сериозен пристап при анализа на потребите и креирање соодветни решенија за мерки и политики кои би одговориле на прашањата поврзани со употребата на јазикот во јавната сфера (институциите на системот), образовните процеси и приватната сфера. Конкретно, анализата на јазичните системи и политики ги опфаќа јазичните права, односно правичноста на јазичната политика согласно со територијалниот и личниот пристап на јазичните права. Соодветно на контекстот, се претставува и билингвализмот како модел на јазична правда, со осврт на контроверзноста на билингвизмот во мултилингвален контекст. Оттука, регулацијата на јазичниот модел во поглед на општествената мобилност и слободата за демократско учество во процесите ги најавува и предизвиците на јазичните системи за одговор на барањата на различните јазични групи.

Петтата глава се фокусира токму на системот на јазичка правда во Република Македонија и предизвиците со кои тој се соочува. Конкретно, кандидатот го елаборира јазичниот диверзитет и јазичните права во Република Македонија, како пошироки и значајни прашања на демократијата. Во оваа глава се наметнува амбицијата за продлабочено објаснување и анализирање на централната тема и анализа на критериумите селектирани за тестирање на хипотетската рамка. Системската анализа на јазичната правда започнува со генералните концепти на системот на правдата, па преку јазикот како алатка (за идеолошка доминација, мобилизација и колективна акција) се отвора и дебатата за јазичните (не)правди. Локалниот и територијалниот аспект на правдата се надоврзуваат како валидни сегменти на самиот случај, со што јазичната правда се анализира и преку призмата на кооперативната наспроти дистрибутивната правда.

Праведноста при споделувањето е оценувана и во поглед на аргументацијата за нееднаков однос и нееднаков пристап до јазичните предности. Повратната спрега на јазичната правда ја затвора анализата со предусловите за развој на јазичната правда, значењето, но и меѓузависноста на развојот на доброто владеење со развојот на јазичната правда. Клучните предизвици поврзани со потенцијалниот билингвален модел кој се наметнува, наспроти мултилингвалниот карактер на Република Македонија, како и препораките за соодветно приспособување на националните политики согласно со универзалните начела на еднаквост и недискриминација, кои се сублимирани во препораки во заклучните согледувања.

Во заклучните согледувања се изведени заклучоците од целокупното истражување, направен е обид за потврдување на поставените хипотези, а кандидатот дал и преглед на можностите за идни продлабочувања на истражувањата што се однесуваат на јазичните права и политики, како и на системот на јазична правда и неговата поставеност и усогласеност со универзално прифатените начела на демократијата, човековите права и доброто владеење. Македонскиот модел (јавните политики и општествениот диверзитет како модел), конкретно неговата усогласеност со универзалните начела на човековите права и доброто владеење како одговор на општествениот диверзитет и јазичната (не)правда, според м-р Степановски, ја потврдува одржливоста на наодите од истражувањето во поглед на нивниот потенцијал и потреба за идни анализи и истражувања. На крајот, концизно се изнесени проблемите кои претходно се пошироко елаборирани во трудот и заклучоците до кои доведе истражувањето преку сумирање на резултатите од мултидимензионалната и мултифункционалната анализа на остварувањето на концептот на јазична правда во Република Македонија.

Предмет на истражување

Централен предмет на ова истражување е јазичката правда, поточно нејзината усогласеност со универзално прифатените начела на демократијата и на човековите права. За целите на ова истражување се направи посебен осврт на јазичните различности, како најзначајна алка во истражувањето, односно како заеднички именител на правдата, правата и демократијата. Следствено на тоа, централното истражувачко прашање анализира „дали и до која мера системот на јазична правда во Република Македонија е во согласност со универзално прифатените начела на демократијата, човековите права и доброто владеење“, поточно, дали јазичната правда е во позитивна корелација со доброто владеење и до која мера исполнувањето на највисоките европски стандарди (зацртани од Советот на Европа) би имале ефект и врз успешната интеграција за Република Македонија во ЕУ. Истражувањето цели кон збогатување на научните сознанија за јазичната димензија на правдата како категорија која може да биде појдовна точка при многу интердисциплинарни мировни, правно-политички и социолошко-лингвистички анализи. Со анализа на јазичната правда во Македонија, поточно преку дијагноза на моменталното третирање на тематиката се обезбедуваат апликативни сознанија и научни прогнози. Генералната, практична цел на истражувањето е да се утврди соодносот на мултикултурните политики и јазичните различности и нивното влијание врз креирањето на системот на јазичната правда. Со анализата на поставените критериуми за јазична правда,

оваа дисертација не цели кон генерирање на еден генерален критериум за јазичка правда, ами е со намера да ја претстави и постави основата за значењето и валидноста на оваа категорија како предмет на научно истражување. Задачи на ова истражување, како што наведува кандидатот, се анализата на диверзитетот и критериумите за евалуација на различностите, како и нивната институционализација во Република Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Проблематиката која ја истражува овој докторски труд е релативна новина во областа на истражувањата на мирот во Република Македонија, иако има богати традиции во меѓународните научни кругови. Иако горливо прашање во подолг временски период, научните истражувања за предизвиците и дилемите на јазичната правда досега беа спорадични и лимитирани само на одделните сегменти на концепт, па истражувањата и литературата се задржуваат претежно на одделни аспекти на проблемот (уставно-правен, политиколошки, социолингвистички), но не на еден холистички начин и уште помалку низ призма на ефектите ја јазичката (не)правда врз мирот и стабилноста во постконфликтните општества. Научната продукција во светот е богата и на концепциски и на компаративен план, но не постои студија на случајот на Република Македонија. Оттука, дисертацијата направи напор овие оскудни и дефицитарни анализи и сознанија да ги прикаже во една интегрална форма. Според изнесеното, м-р Степановски покажува со приложената теза дека е на добар пат успешно да го совлада овој предизвик преку соодветен спој на теориско и емпириско осмислување и претставување на зацртаните цели. Оваа докторска дисертација би требала да пополни една значајна научна потреба и да ја збогати научната мисла во неколку комплементарни научни дисциплини како што се студиите на мирот и безбедноста, теоријата на човековите и особено јазичките права, како и социолингвистиката.

Краток опис на применетите методи

Во текот на истражувањето се применети повеќе методи, односно реализиран е комбиниран методолошки пристап којшто овозможи поставената хипотеза да се испита во целост. Првенствено е применет методот на концептуална анализа, односно анализирање и критичко преиспитување на централните поими на истражувањето, а на крајот е применет и методот на студија на случај. Истражувањето успеало до некаде да ја потврди генералната хипотеза, иако не до крај и сосема издржано. Во идејната скица на своето истражување, м-р Степановски си зацртал и емпириско истражување, преку употреба на полуструктурирано интервју со кое би сондирал ставови и мислења на релевантна целна група испитаници од повеќе општествени сфери и слоеви. За жал, во приложената верзија на докторската дисертација, тој дел сосема отсуствува, што Комисијата го констатира.

Очекуван научен придонес

Докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Степановски, со наслов „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичката правда во Република Македонија“, претставува солиден обид да се спроведе оригинално научно истражување во областа на мирот, но и истражување со изразито интердисциплинарен пристап поради самата природа на предметот на истражување. Тезата претставува значаен придонес во расветлувањето на едно исклучително значајно прашање со кое се соочува секое мултикултурно општество во кое егзистираат различни јазични групи, а особено постконфликтните и оние уставно правно детерминирани како системи на споделување на власта (консоцијациски модели). Главниот придонес на истражувањето е во обидот да се докаже позитивната корелација помеѓу воспоставувањето на функционален систем на јазичка правда и принципот на добро владеење, со што се дава нов пристап кон анализа на јазичната правда. Кандидатот се потрудил аргументирано да ја потврди општата хипотеза дека јазичната правда значително влијае на мирот, стабилноста и „доброто владеење“ во Република Македонија, како и на нејзината европска интеграција. Комисијата смета дека е неопходно (секоја) докторска теза да претставува оригинален научен труд, кој ќе даде јасен и видлив придонес во науката, во случајов на мировните студии, како во теориска, така и во практична гледна точка. Иако Комисијата го цени вложениот труд и досегашните резултати кои ги презентирал м-р Степановски, сепак, во оваа фаза, таа цени дека поднесената докторската дисертација не ги задоволува овие очекувања, па затоа е потребно таа да се продлабочи и доработи до степен во кој ќе може да даде научен придонес во конкретната научна област.

Оценка и предлог

Докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Степановски, со наслов „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичната правда во Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оцена, сè уште не ги исполнува сите потребни стандарди за солиден докторски труд. Имено, верзијата во која дисертацијата е поднесена за оцена пред членовите на Комисијата може да се третира само како солидна и добра основа за понатамошни продлабочени истражувања, кои ќе бидат неопходни за дисертацијата да го добие потребниот квалитет. Засега, од методолошки аспект, истражувањето се сведува на елаборација на веќе познати теориски концепти без обид за сопствен теориски инпут, како и нецелосна дескрипција на македонскиот случај на примена на јазичната правда.

На кандидатот му се препорачува темелна преработка на дисертацијата во насока на дефинирање и развивање на продлабочена теориска дискусија за досегашните научни истражувања и литература којашто се занимава со предметот на истражување, за врз основа на тоа да се даде оригинален научен придонес. Во сегашната верзија, што е видливо и од скромниот обем на трудот, кандидатот е сè уште во фаза на изведување на одредени методолошки постапки. Во однос на логичката структура на експликацијата на темелните концепти на јазичната правда и јазичните права, кандидатот треба да примени дедуктивен метод, па почнувајќи од општото да дојде до посебното и специфичното. На трудот му недостасува и анализа на содржина на темелните меѓународни конвенции кои се

однесуваат на јазичните права, што во сегашната верзија не е ни загатнато како проблематика. Особен напор треба да се вложи во студијата на случајот на Република Македонија, и тоа не само тргнувајќи од 2001 година и постулатите на Охридскиот рамковен договор (ОРД), туку низ поширока хронолошка призма за да се утврдат корените на проблемот, а не само последиците. Комисијата, исто така, очекува кандидатот да го реализира емпирискиот дел од истражувањето, онака како што тоа било замислено при пријавувањето на темата за докторското истражување. Само на тој начин м-р Степановски ќе може покредибилно да ги тестира поставените хипотези и да дојде до сопствен оригинален научен придонес. На крајот, на трудот му е нужна и јазична лектура. Во текот на оценувањето на приложената докторска дисертација, членовите на Комисијата имаа контакти со м-р Степановски, а и му помогнаа во делот на најнова и релевантна научна литература, која му е дадена на располагање за натамошниот тек на доработката на докторската теза. Ценејќи го фактот дека кандидатот се зафатил со исклучително сложена и сензитивна тема, членовите на Комисијата го изразуваат своето задоволство со тоа како кандидатот го осмислил и делумното остварил своето научно истражување, и му стојат на располагање за дополнителни консултации во наредниот период.

Согласно со претходно наведените констатации и оценки на докторскиот труд со наслов „Јазичен диверзитет или асиметричен билингвизам: предизвиците на јазичката правда во Република Македонија“, поднесен од м-р Марјан Степановски, пријавена на Институтот за безбедност, одбрана и мир, му предлагаме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја прифати рецензијата со предлог за доработка и на кандидатот да му определи период не подолг од шест месеци за да постапи според забелешките на Комисијата за оцена на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Билјана Ванковска, с.р.

Проф. д-р Лидија Георгиева, с.р.

Проф. д-р Антоанела Петковска, с.р.

Проф. д-р Симона Груевска-Маџоска, с.р.

Проф. д-р Рина Киркова Танеска, с.р.

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

3. Докторски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Лепа Бабиќ	„Проценка на клучните компетенции и планирање на едукацијата во функција на управување со кариерата“	„Assessment of Key Competences and Planning of Education for the Purpose of Career Management“	Проф. д-р Зоран Велковски	27. IV 2018 10-991/4

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ ЈАЗИКОТ НА „КАНОНОТ НА ЛЕК ДУКАЃИНИ“ ОД ШТИЈЕФЕН ЃЕЧОВИ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ФЕИМЕ ЛАПАШТИЦА-ЛИПКОМБ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата дваесет и прва редовна седница одржана на 18.4.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Феиме Лапаштица-Липскомб со наслов *Јазикот на „Канонот на Лек Дукаѓини“ од Штијефен Ѓечови*, во состав: проф. д-р Агим Пољоска, претседател на Комисијата, проф. д-р Аслан Хамити (ментор), член, проф. д-р Авзи Мустафа, член, проф. д-р Ајтен Камили, член и проф. д-р Исмет Османи, член.

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Феиме Лапаштица-Липскомб со наслов *Јазикот на „Канонот на Лек Дукаѓини“ од Штијефен Ѓечови* содржи 376 страници компјутерски обработен текст во фонт Георга (со македонска поддршка), со 1,5 проред и големина на букви 12, со 107 библиографски единици, меѓу кои монографии, научни трудови, статии, непосредни извори, речници и интернет-извори.

Освен благодарноста, содржината, апстрактот (на македонски и на англиски јазик), предговорот и воведот, трудот содржи осум поглавја, и тоа: 1. Општи податоци за Канонот на Лек Дукаѓини, 2. Графички и фонетско-фонолошки особености на текстот на Канонот, 3. Морфолошки особености, 4. Лексичко-семантички особености, 5. Зборообразувањето во текстот на Канонот, 6. Фразеолошки изрази, 7. Историска и територијална слоевитост на употребените зборови во Канонот, 8. Речник на најфреквентни и карактеристични зборови и на крајот заклучок и библиографија.

Во **воведниот дел** на трудот (стр. 11-23) се изложени предметот, целите и задачите на истражувањето, хипотезите, методите, значењето на истражувањето, очекуваните резултати и краток опис на содржината на трудот. Во овој дел, кандидатката Феиме Лапаштица-Липскомб нагласува дека „Канонот на Лек Дукаѓини“ (“Kanuni i Lekë Dukagjinit”) е напишан текст со релативно стар албански јазик и како таков има голема важност. Јазикот на ова дело е доста сличен со јазикот на истовременските литературни уметнички дела напишани на гегиски дијалект. Од денешна гледна точка, во него наоѓаме голем број на архаизми, историцизми, па и позајмени зборови, запазени стари морфолошки и фонетски форми на зборови и сл. Текстот, како збир на општественото уредување со народни правни акти, е доста погоден и за проучување на правно-административниот стил.

Важноста на Канонот на Дукаѓини за историјата на албанскиот јазик е голема, бидејќи се одразува албанскиот северен дијалект од втората половина на 19 и почетокот на 20 век. Целта на ова истражување е отсликување и анализа и на јазичната структура на соодветниот текст, разгледан низ споредбата со другите стари текстови напишани на албански јазик, од една страна, и со денешниот албански литературен јазик, од друга страна.

Оваа тема, како и самиот труд, претставува интерес за филологијата, особено за историскиот развој на пишаниот албански јазик на крајот на XIX век и почетокот на XX век. Јазичната анализа на текстот на Канонот отвора бројни важни прашања кои се однесуваат на сите области на лингвистиката, како што се: графија и писмо, фонетика, фонологија, морфологија, лексикологија, синтакса, семантика и фразеологија.

Законските одредби на Канонот на Лек Дукаѓини служеле повеќе од пет века како основно општествено правно уредување кај Албанците кои живееле на Север од своето распространување, пред и во текот на османлиското владеење во тие краишта.

Кандидатката подвлекува дека Канонот на Лек Дукаѓини имал голема важност за општественото правно уредување на северните албански краишта. Како таков заслужува да се проучува од различни гледишта, како од правен аспект, економски, политички, општествен, културолошки и филолошки аспект.

Во првата глава (24-41) насловена како „Општи податоци за „Канонот на Лек Дукаѓини“ се изнесуваат важни податоци за собирачот и приредувачот на Канонот, т.е. за Лек Дукаѓини, за структурата и значењето на „Канонот на Лек Дукаѓини“, за Штјефен Ѓечови и неговата дејност.

Кандидатот забележува дека Лек Дукаѓини е историска и многу енигматична, комплексна личност, кој се смета за легенда од многу научници. Лек Дукаѓини (1410-1481) живеел во исто време со Скендербег (1405-1468), а историјата ги смета како два принца наследници, кои биле на фронт во нивните кнежевства именувани со нивното презиме: Ѓерѓ во кнежевството Кастриоти во 1443 г., осум години по смртта на неговиот татко, Ѓон Кастриот и Лек во кнежевството Дукаѓини по смртта на татко си Пал Дукаѓини (1446).

Познато е дека правните одредби на Канонот биле собрани од усната народна форма, редактирани и објавени од Штјефен Ѓечови меѓу 1910-1925 година. „Канонот на Лек Дукаѓини“ е преведен на неколку јазици, најпрвин на италијански јазик, а потоа и на српски јазик, француски, руски, англиски и други јазици.

Досега кај Албанците се познати шест Канони: а) "Kanun'i vjetër" (Стариот Канон), б) "Kanuni i Lekë Dukagjinit" (Канонот на Лек Дукаѓини), в) "Kanuni i Çermenikës" (Канонот на Черменика), г) "Kanuni i Papa Zhulit" (Канонот на Папа Жули), д) "[Kanuni i Labërisë](#)" (Канонот на Лаберија) и е) "Kanuni i Skënderbeut" (Канонот на Скендербег) познат и како "Kanuni i Arbërisë" (Канонот на Арберија).

Јазикот во текстот на Канонот претставува главно најсеверен гегиски дијалект, сличен на јазикот што го зборувале жителите на планинските северни области. Во тоа време, обично писателите се обидуваат да пишуваат на поопшт или наддијалектен,

посеопфатен јазик во одредена поунифицирана и политературна форма.

„Канонот на Лек Дукаѓини“ е од големо значење како за историјата за јазикот, така и за албанскиот народ воопшто. Една од нејзините заслуги е зачувување на правната традиција на општественото уредување и владеење на правото, а другата е негување на албанскиот јазик во гегиска варијанта на тогашното време.

Канонот содржи ризница на јазични средства, зборови, изрази и термини, како и стилски средства и одредено високо ниво на развојот на албанскиот јазик кон крајот на XIX и почетокот на XX век.

Втората глава (стр. 42-139) е посветена на графички и фонетско-фонолошки особености на текстот на Канонот. За да се воочи употребата на буквите, нивната фреквенција и дистрибуција во текстот, извлекувајќи ги фонетско-фонолошките и другите јазични особености, кандидатката Лапаштица–Липскомб ја опишала секоја буква посебно.

Таа со право подвлекува дека текстот на Канонот, како и другите текстови од старата албанска книжевност се карактеризираат првенствено со употреба на една буква за бележење на повеќе фонеме, букви со дијакритични (дополнителни) знаци, како и со употребата на двојни букви. Имено, гледано низ призмата на историскиот развој на јазикот, таа констатирала дека текстот на Канонот е напишан со посовршена и посовремена азбука и правопис од старите текстови.

Од графичката анализа, Лапаштица забележува дека текстот е полиграфски, со многу хомографи и со помалку букви кои се само со по една фонетска вредност, но доста лесен да се чита и да се разбере. Имено, познато е дека текстот на Канонот е напишан со латинска азбука, слична со азбуката на албанскиот стандарден јазик, но со употреба на дополнителни (дијакритични) знаци за означување на носовност, должина, акцентирана самогласка и сл.

Во оваа докторска дисертација, Липскомб од графичката анализа на текстот извлекува една многу важна фонетско-фонолошка особеност: јазикот на Канонот познава кратки и долги самогласки, орални и назални. Оттука, произлезе констатацијата дека во текстот, како и во северните гегиски говори, имаме 17 фонеме самогласки, односно три серии фонеме, и тоа: а) 6 кратки орални вокали: /a, e, i, u, o, u/; б) 6 долги орални вокали: /a:, e:, i:, u:, o:, u:/ и в) 5 назални вокали: /ã, ë, ï, ÿ, ù/.

Самогласката [ë] во текстот и воопшто во гегиските говори нема статус на фонема, бидејќи никогаш не се употребува во акцентирана положба, секогаш е кратка и има ретка употреба. Таа не се употребува на почетокот и на апсолутниот крај на зборот, а во средината на зборот е доста ретка.

Самогласката [o] во текстот на Канонот и во гегиските говори се употребува само како орална, а никогаш како назална. Па следствено на ова, не е присутна како посебна фонема во серијата на назални вокали.

И кај назалните вокали се воочуваат кратки и долги. Ова се потпира врз фактот што Штјефен Ѓечови самогласките ги пишува со вакви или слични дијакритички знаци: <a, a:, á, â, â:>. Но, поради отсуството на минимални лексички парови кај кои би имале

фонолошка опозиција на неназална ~ назална самогласка, тие не формираат посебна серија на фонеме, туку се комбинаторни варијанти на една иста фонема.

Разликите меѓу дијалектите на албанскиот јазик во однос на фонемите согласки е мал. Имено, бројот на согласките е приближен со стандардниот јазик, т.е. 29, а во одредени говори 28. Следствено на ова, и текстот на Канонот на Лек Дукаѓини е ваков, т.е. нема некоја голема разлика од стандардниот јазик. Тука вреди да се спомене дека во текстот се запазуваат одредени стари консонантски групи, како /lk/: *bulk* (земјоделец). Исто така, за разлика од повеќето гегиски говори каде што се редуцираат (асимилираат) група согласки и самогласки, во текстот на Канонот оваа појава е ретка, а почесто е запазувањето на овие групи, како: *au, ua, ue, ye, ie, ae, oe*; консонантските групи *lk, pl, lg, mb, nd, ng*.

Споредувајќи ја графијата на Канонот на Лек Дукаѓини со графијата на старите текстови, земајќи ги предвид и разликите и сличностите меѓу нив, кандидатката Липскомб со право воочила дека кај Канонот имаме консеквентност, точност, подобрување, унапредување и стабилизација на пишувањето на албанскиот јазик во споредба со делата на старите северни автори.

Текстот, исто така, означува чекор напред во однос на одвојувањето на зборовите едни од други, особено при пишувањето на проклитичните и енкличните зборови, на препозитивните членови, предлозите итн., олеснувајќи го распознавањето на лексичките единици и придонесувајќи во процесот на стабилизација на пишувањето на албански јазик.

Заслуга на графијата на текстот на Канонот не е само стабилизацијата на писмената форма, туку и други унапредувања и подобрувања на традицијата, како што се пишување на големите букви, главно кај личните имиња, кај зборовите на почетокот на реченицата, употреба на големите букви по точка, како и во верските зборови, со што се добива стилско-графичка вредност во функција на целокупноста на текстот.

Во ова поглавје е опфатен и акцентот во Канонот. Општопознато е дека акцентот во албанскиот јазик е фиксиран врз одреден слог на зборот, односно и при промена на зборовите (деклинација и конјугација) тој останува врз истата самогласка, со исклучок на мал број зборови (обично еднина ~ множина) каде што е подвижен.

Во однос на интерпункциските знаци, м-р Феиме Лапаштица–Липскимб забележала дека текстот се карактеризира со правилна и консеквентна нивна употреба, особено при пишување на точката и запирката. Од ова истражување таа констатира дека во текстот на Канонот на Лек Дукаѓини интерпункциските знаци се употребуваат доста често и правилно. Како најфреквентни се точката, запирката и наводниците. Во случаи на последователна употреба на лексички и синтаксички исти единици често се употребуваат две точки и точка и запирка. Заградите се употребувани кога авторот сакал да додаде или да го надополни мислењето, како и да насочи на извори (референци).

Што се однесува до употребата на големата буква, Лапаштица истакнува дека авторот се покажал доста коректен. Имено, и по мерилото на денешните правописни правила слободно може да се каже дека имаме точна употреба на големата буква.

Како најчести фонетски појави, забележани во пишуванa форма, во текстот на Канонот таа разликува: редуција (контракција) на вокали, испуштање гласови (елизија), слевање на гласови (красис), додавање гласови, асимилација, вметнување гласови и др.

Во **третата глава** од овој труд (стр. 140-192) се опишуваат морфолошките особености на Канонот. Своето сериозно истражување за јазичните особености на текстот на Канонот на Лек Дукаѓини кандидатката го продолжила и врз морфолошките особености. Ги опишала морфолошките делови на реченицата: именка, заменка, придавка, глагол, прилог, предлог, честици, сврзници и др. во сите граматички категории, средствата и начинот на нивното изразување.

Општо земено, таа подвлекува дека морфологијата на текстот на Канонот на Лек Дукаѓини е онаа на северните гегиски говори. Врз основа на голем број примери, таа со право констатира дека средствата за формирање множина на именките се морфолошките наставки, фонемските промени и фонолошката опозиција на должината на самогласките.

Општа забелешка во овој труд е дека глаголскиот систем во текстот на Канонот на Лек Дукаѓини е доста богат, впрочем како што е богат и во гегиските говори и во албанскиот стандарден јазик. Како општа констатација е дека непроменливите глаголски форми имаат широка употреба, особено инфинитивот, поради тоа што текстот се заснова врз гегиските говори. Инфинитивот, освен во својата првична форма, во текстот и во гегиските говори се употребува и во секундарна форма од типот *me shkue – me pas shkue*, форми со кои се образуваат сите видови на зависни реченици во фразата. Инфинитивот има широка употреба дури и во независните реченици и кај главните реченици на фразата.

Многу интересни ни се видоа глаголските синтагми, не само оние кои се образувани од два променливи глагола, туку и оние кои се градат со еден глагол и еден друг вид на збор, со што се изразува сврзувачката способност на глаголите.

Четвртата глава (стр. 193-241) на оваа докторска дисертација му се посветува на лексичко-семантичките особености на Канонот на Лек Дукаѓини. При истражување на лексичкиот состав на Канонот на Лек Дукаѓини кандидатката забележала дека текстот се одликува со некоја посебност од гегиските говори и од другите текстови на албански јазик од тоа време. Имено, се среќаваат првични и изведени зборови. Изведените зборови се образуваат со префикси, со суфикси, со префикси и суфикси, со спојување, аглутинација, конверзија и со додавање на препозитивен член. Најпродуктивни префикси во текстот на Канонот се претставките: *pa-*, *para-*, *për-*, *sh-*, *z-*, *tat-*, *ster-*, *stra-*, *te-*, *ter-*, *ç-*, со кои се добиваат именки, придавки, глаголи и прилози. Како најпродуктивни суфикси се: *-tar*, *-tor*, *-isht*, *-(z)isht*, *-aj*, *-atë*, *-as*, *-im*, *-i* и др.

Бројот на сложените зборови не е мал, додека аглутивните зборови се доста чести. Текстот на Канонот е богат со фразеолошки изрази. Фразеолошките единици според градбата може да имаат структура на синтагма или реченица. Фразеолошките единици со структурата на синтагма според лексичко-граматичката категорија се делат на неколку вида, и тоа: именка + именка, именка + придавка и др. Во текстот на Канонот на Лек Дукаѓини таа успеала да забележи неколку вакви структури.

Во оваа докторска дисертација посебно внимание му се посветува и на етнокултурната, историска и народна мудрост на фразеолошките изрази. За подлабоко разбирање на изразните вредности на фразеолошките изрази, треба да имаме предвид какви влијанија имаат екстралингвистичките фактори, како што се културата, историјата, условите за живеење и начинот на размислување на еден народ при нивното создавање и употреба.

Застарените зборови што ги сретнавме за време на лингвистичката анализа на текстот Канонот на Лек Дукаѓини се карактеристични за териториите во кои се применувале правните усни одредби на законот. Во нашата докторска дисертација изнесовме неколку застарени зборови, без граматичко одредување или семантичко толкување, во оригинална форма како што ги објаснувал Штјефен Ѓечови.

Јазикот со кој е напишан текстот на Канонот на Лек Дукаѓини е северозападниот гегиски дијалект. За време на лингвистичката анализа на текстот таа забележува дека некои зборови се користат почесто, а некои поретко. Се разбира дека поради народните законски одредби што се регулираат со ова дело, најчеста употреба имаат токму оние зборови кои се поврзани со поими, предмети, појави на тогашното население.

Со право констатира кандидатката дека фондот на зборовите што ги користи Штјефен Ѓечови во текстот на Канонот е голем, преку нив го изразува богатството на албанскиот народен јазик на XIX и почетокот на XIX век. Ова лексичко богатство е плод што директно произлегува од устата на народот и се пренесувало од поколение на поколение.

Сметаме дека составувањето на мал речник на најчесто употребувани и карактеристични зборови од Канонот на Лек Дукаѓини е доста корисно. Поаѓајќи од ова, Липскомб составила еден таков речник подреден по азбучен ред. По зборот, се дава граматичка припадност, значење, етимологија, стилски карактеристики и др. По секој збор таа дала и одреден оригинален текст со кој е објаснето значењето на зборот или истиот збор употребен во врзан текст контекст, т.е. реченици, фразеолошки изрази и сл.

Од временски аспект, имаме архаизми, историзми, а од територијална распространетост, дијалектизми и регионализми. Повеќето од зборовите имаат не само едно значење, туку повеќе значења. Оваа појава е позната под поимот полисемија. Голем е бројот на синоними и антоними. По нивното потекло се разликуваат домашни и странски зборови. Етимолошкото толкување на зборовите на Канонот на Лек Дукаѓини заслужува посебно истражување, но во овој труд Лапаштица се ограничила само на неколку зборови кои ги смета за покарактеристични.

Во **петтата глава** (стр. 242-257) се обработува зборообразувањето во текстот на Канонот. образувањето на зборовите е доста важно за секој јазик, бидејќи овозможува обновување и збогатување на фондот на зборовите. Најчести начини на образување на зборовите во албанскиот јазик, вклучувајќи го и текстот на Канонот на Лек Дукаѓини, се: со префикси, со суфикси, со суфикси и префикси, со спојување, аглутинација, препозитивно членување, конверзација и др. Во текстот на Канонот на Лек Дукаѓини кандидатката издвоила голем број на првични зборови, сложени и аглутинативни зборови.

Шестата глава (стр. 258-274) се однесува на фразеолошките изрази во Канонот.

Општопознато е дека фразеолошките изрази на секој јазик се одликуваат повеќе или помалку со свои специфичности затоа што тие се израз на духот на еден народ, на неговата култура и историја. Фразеологизмите обично се користат за да им се дадат разни нијанси на мислите, чувствата, правејќи го текстот на Канонот со изразено влијание кај слушателот или читателот за ситуациите и средините во кои Канонот бил применуван.

Со оваа докторска дисертација дознаваме дека текстот на Канонот е богат со фразеолошки изрази. Најчеста употреба наоѓаат во составот на народни поговорки, карактеристични за самиот текст. Денес, дел од овие поговорки не се среќаваат во албанскиот стандарден јазик. Меѓутоа, дел од фразеологизмите и поговорките сè уште се живи и денес, тие се употребуваат во албанските северни краишта. Фразеолошките изрази го оживуваат стилот на текстот, му даваат бројни значајни, емоционални и експресивни вредности, кои од една страна се одраз на јазичното богатство, а од друга страна се показател за умешноста на корисникот за нивна употреба.

Кандидатката Лапаштица–Липскомб фразеолошките изрази во текстот на Канонот ги разгледува во одредени поттеми и тоа: зборот и синтагмата; фразеолошкиот израз и зборот; синонимијата на фразеологизмите, антонимијата на фразеологизмите, фразеолошки единици според составот, етнокултурната, историската и народната мудрост на фразеолошките изрази.

Во **седмата глава** (стр. 275-285) се обработува историската и територијалната слоевитост на употребените зборови во Канонот. Имено, уште на почетокот на ова поглавје кандидатката констатира дека гледано низ призмата на денешното време, во текстот на Канонот на Лек Дукаѓини наоѓаме голем број застарени и ретки зборови. Присутните историзми и архаизми му даваат на текстот историска боја, особено на зборовите поврзани со народни обичаи, начинот на живеење, размислувањето итн.

Архаизмите и историзмите можат да бидат носители на социо-културни важни информации, тие се неопходни средства за комуникација со тематика од минатото и служат за активирање на историските познавања. Застарените зборови што ги забележала кандидатката Липскомб за време на лингвистичката анализа на текстот Канонот на Лек Дукаѓини се карактеристични за териториите во кои се применувале правните усни одредби на законот. Таа успеала да даде список на 60 застарени зборови без граматичко одредување или семантичко толкување, во оригинална форма како што ги објаснувал Штјефен Ѓечови.

Во ова поглавје се издвоени и одреден број дијалектизми и регионализми. Текстот на Канонот на Лек Дукаѓини главно е пишуван врз дијалектна лексика, односно на гегиски дијалект, северозападен поддијалект, се разбира дека и употребените зборови во нив се дијалектизми и регионализми.

Поглавјето завршува со преглед врз фреквенцијата на употреба на зборовите во Канонот. Со право констатира кандидатката дека јазикот со кој е напишан текстот на ова дело е северозападниот гегиски дијалект. За време на лингвистичката анализа на текстот забележала дека некои зборови се користат почесто, а некои поретко. Се разбира дека поради народните законски одредби што се регулираат со ова дело, најчеста употреба имаат токму оние зборови кои се поврзани со поими, предмети, појави на тогашното население.

Осмата глава (стр. 286-358) се состои од речник на најфреквентни и

карактеристични зборови на Канонот на лек Дукаѓини. Фондот на зборовите што ги користи Штјефен Ѓечови во текстот на Канонот е голем, преку нив го изразува богатството на албанскиот народен јазик на XIX и почетокот на XIX век. Ова лексичко богатство е плод што директно произлегува од устата на народот, кој се пренесувал од поколение на поколение.

Практичен резултат на кандидатката од лексиколошкото проучување на текстот на Канонот е составувањето на речник на најчесто употребувани и карактеристични зборови од Канонот на Лек Дукаѓини. Таа изготвила еден таков речник подреден по азбучен ред. По зборот е даден граматичка припадност, значење, етимологија, стилски карактеристики и др. Секој збор е проследен со оригинален текст со кој е објаснето значењето на зборот или истиот збор употребен во врзан текст-контекст, т.е. реченици, фразеолошки изрази и сл.

По оваа глава се дава еден краток заклучок, каде што во кратки црти се наспоменуваат сите најбитни елементи од овој труд. Како и вообичаено, сосема на крајот од секој труд и тука се дава список на богата користена литература поделена на општа и посебна библиографија, непосредни извори и извори од интернет.

Предмет на истражување

Како што произлегува и од самиот наслов на предложената тема, предмет на ова истражување е филолошката анализа на текстот на Канонот на Лек Дукаѓини. При лингвистичка анализа на текстот на Канонот, како изворен материјал (корпус) се користел Канонот на Лек Дукаѓини, собран, редактиран и кодифициран од Штјефен Ѓечови. Имено, и во елаборатот на предлог-темата за докторска дисертација се нагласува дека истражувањето на јазикот на Канонот ќе се спроведува врз аналитичко и темелно проучување врз основа на кое ќе се извлечат аргументирани и логични заклучоци.

Во изработката на овој труд се користени голем број прилози поврзани со ова дело. Од друга страна, за анализа на јазикот на Канонот на кандидатката и биле корисни народниот говорен јазик на северните Албанци во денешна состојба, па и дијалектолошките студии посветени на гегиските говори, особено на северозападното гегиско наречје. При оваа истражувачка работа таа користела и неколку прилози и монографии посветени на јазичната анализа на одредени текстови и дела, како и студии од областа на историјата на јазикот.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Филолошките студии заземаат посебно место во албанологијата, меѓутоа сè уште и понатаму треба да продолжува проучувањето и анализата на пишуваниите текстови. Новите истражувања би биле доста корисни и ќе расветлат многу прашања од историјата на јазикот, развојот на дијалектите и ќе претставуваат интерес за целата култура. Таквата работа би дала повеќекратни резултати, ако се има предвид податокот дека албанскиот јазик доста рано се зборувал, а доцна е документиран и пишуван.

Текстот на „Канонот на Лек Дукаѓини“ досега не е доволно истражуван од лингвистички аспект. Недостатокот на филолошки истражувања за овој текст беа мотив на

кандидатката да се определи за негова јазична анализа. Од друга страна, пак, иако за јазикот на Канонот досега се објавени одредени прилози, недостасува една целосна филолошка монографија. Токму поради оваа причина, кандидатката Лапаштица се определила за оваа тема. Таа се обидела и успеала да направи сеопфатен опис и анализа на јазичниот систем на текстот на Канонот: графички карактеристики, фонетско-фонолошки особености, морфолошки, лексички, семантички и фразеолошки карактеристики.

Краток опис на применетите методи

Општо земено, во истражувачката работа во оваа тема се користени одредени методи, кои вообичаено се применуваат за филолошка анализа на стар пишуван текст. Имено, во истражувањето на структурата на албанскиот јазик во Канонот на Лек Дукаѓини, кандидатката користела неколку методи, и тоа: класичниот метод на филолошко истражување, а особено дескриптивниот метод, синхронискиот и дијакронискиот метод, аналитичкиот метод, синтетичкиот метод, историско-компаративниот метод, методот на реконструкција, статистичкиот метод, методот на лингвистичка географија и други.

При истражувачката работа таа го користела и методот на реконструкција, особено при интерпретацијата и описот на лексичките и на семантичките карактеристики на текстот на Канонот. Овој метод, исто така, го користела и за изнаоѓање и истакнување на сличностите и разликите на јазикот на текстот со дијалектниот албански јазик во северните краишта, односно гегискиот дијалект. За да се опишат фонетско-фонолошките и морфолошките особености на текстот на Канонот е применет методот на фонетска и морфолошка анализа. Заклучоците се изведени со помош на индуктивен и дедуктивен метод.

При обработката на овој труд, историско-компаративниот метод наоѓа честа примена. Со оваа постапка кандидатката се обидела да ги воочи разликите и сличностите на јазикот на Канонот во споредба со јазикот на старите албански писатели, од една страна, и со албанскиот современ јазик, вклучувајќи го и албанскиот стандарден јазик. Разработениот материјал е поделен во поглавја, а секое поглавје во одредени теми и поттеми.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Текстот на Канонот на Лек Дукаќини е дијалектен гегиски текст, собрани народни правни акти, редактирани и претставени во една посебна книга кон првата половина од XX век. Поради речиси 100-годишната временска оддалеченост, дијалектниот јазик и начинот на пренесување на усната форма во пишувана форма од самиот собирач, Липскомб е свесна дека при својата истражувачка работа ќе се соочи со одредени тешкотии и предизвици. Но, и покрај вакви и слични проблеми, од ова истражување се постигнати и одредени резултати, од кои како најважни ги сметаме:

детален опис на јазикот на Канонот на Лек Дукаќини: фонетско-фонолошки,

морфолошки, зборообразувачки, фразеолошки и лексичко-семантички опис; споредба на јазикот на Канонот со сегашната состојба на гегискиот дијалект; поблиско одредување на регионот на собрани одредби на Канонот; придонес за реконструкција на албанскиот јазик од XIX век и почетокот на XX век; придонес за историската дијалектологија, како и за историјата на албанскиот јазик воопшто.

Овој труд може да има повеќестрана вредност за албанската филологија. Сметаме дека со овој труд се придонесува за укажување на јазичните, историските и културолошките вредности на Канонот на Лек Дукаќини. Трудот е корисен за споредба на јазикот на Канонот со другите дела напишани на албански јазик од ова време, па и како корисно дело за сите идни истражувачи кои би се нафатиле за филолошка анализа на одреден текст на релативно стар албански јазик.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација на кандидатката м-р Феиме Лапаштица-Липскомб со наслов *Јазикот на „Канонот на Лек Дукаќини“ од Шиќефен Ѓечови*, претставува истражување во областа на историјата на албанскиот писмен јазик, односно филологијата на албанскиот јазик. Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава посебен и сериозен осврт на оваа проблематика, која за прв пат се проучува темелно и исцрпно, а анализата на текстот на албански јазик се збогатува со ново сериозно гледиште. Трудот претставува интерес за филологијата, особено за историскиот развој на пишаниот албански јазик кон крајот на XIX век и почетокот на XX век.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Феиме Лапаштица-Липскомб, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Феиме Лапаштица-Липскомб со наслов *Јазикот на „Канонот на Лек Дукаќини“ од Шиќефен Ѓечови*.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Агим Пољоска, претседател на Комисијата, с.р.
2. Проф. д-р Аслан Хамити (ментор), член, с.р.
3. Проф. д-р Авзи Мустафа, член, с.р.
4. Проф. д-р Ајтен Камили, член, с.р.
5. Проф. д-р Исмет Османи, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА КРИТИКА НА ВЕРАТА И НА РЕЛИГИЈАТА КАЈ ХАЈНРИХ БЕЛ, ИЗРАБОТЕН ОД МАРИЈАНА ЃОРЃИЕВА ПРИЈАВЕН НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Му изразуваме благодарност на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, кој, на својата 22. редовна седница одржана на 16.5.2018 година, ни укажа доверба избирајќи нè за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторскиот труд под наслов: *Критика на верата и на религијата кај Хајнрих Бел*, изработен од Маријана Ѓорѓиева.

Рецензентската комисија е избрана во следниов состав:

1. проф. д-р Ранка Грчева, редовен професор
2. проф. д-р Петер Рау, визитинг - професор
3. проф. д-р Зорица Николовска, редовен професор
4. академик Катица Кулафкова, редовен професор
5. проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска, редовен професор.

По разгледувањето на приложениот материјал, имаме особена чест на Наставно-научниот совет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Предмет на докторската дисертација на кандидатката Маријана Ѓорѓиева е анализа на критичките аспекти на верата и на религијата во романите *Каде беше Агаме?* и *И не кажа нишу збор* од Хајнрих Бел. Трудот опфаќа 291 страници и е поделен во шест поглавја со наслов: *Вовед, Вера. Религија. Атеизам, Историско-описателни рамки во периодот на Втора светска војна и националсоцијализмот, Развојните правци на германскојазичната книжевност во времето после Втората светска војна, Фикционализација на религијата во романиите на Хајнрих Бел, Заклучок и Библиографија.*

Во *воведниот дел*, кандидатката Ѓорѓиева дава согледби и анализи на постојната актуелна книжевно-научна критика за творештвото на Бел, со посебен осврт на позначајните автори. Нејзиното продлабочено проучување на белогигата резултира со сознанието дека научните теоретичари и критичари на Беловото творештво, своето внимание го насочуваат главно кон тематските подрачја што го опфаќаат односот на авторот кон државата, на ангажманот и совеста, неговата раскажувачка техника, јазикот, хуморот, сатирата итн. Меѓу нив недостасува една исклучително важна и фундаментална тема, што станува предмет на интерес на кандидатката, а тоа е критичкиот однос на науката кон Беловото сфаќање на верата и на религијата. Тоа ѝ дава право на кандидатката да ја

изработи својата високо научно фундирана тема под наслов *Критика на верата и на религијата кај Хајнрих Бел*. Таа дава и преглед на рецепцијата на книжевното творештво на Бел во Република Македонија, од што произлегува дека присуството на овој автор на нашите простори е незначително, застапено со преводи на три раскази и два романа, како и со мал број на статии. Затоа, смета дека овој труд ќе придонесе за унапредувањето на германистиката во нашата земја, односно зголемување на неговата популарност во Република Македонија.

Во вториот дел насловен како *Вера. Религија. Атеизам*, таа, поаѓајќи од комплексноста на поимите „вера“ и „религија“, најпрво се занимава со истражување на нивното значење. Во врска со поимот „вера“ прави дистинкција меѓу неговата општојазична и религиозна употреба и упатува на неговите продуктивни и творечки обележја, што го поттикнуваат човекот да е активен и да дејствува. Притоа наведува дека во општојазичниот контекст верата се смета за основна интерсубјективна категорија, што е фундаментална за создавањето и функционирањето на светот на поединецот и на неговата релација со светот на другите. Во религиозниот контекст, пак, поимот вера освен што се корелира со сферата на светото и на Бог, тој, исто така се сфаќа како основно обележје на верникот. За поимот „религија“, кандидатката упатува на тешкотијата за негово усогласено дефинирање, бидејќи и овој поим е повеќе значаен, па упатува на повеќе теоретичари, кои се занимаваат со него, како Гео Виденгрин, Емил Диркем, Рудолф Ото, Фридрих Хајлер, Мирча Елијаде итн. Кај овие автори претежно е присутна тенденцијата за дефинирање на религијата со правењето разлика меѓу областите на профаното и на светото. Таа, меѓу другото, наведува и дефинирање на религијата како суштинско обележје на човекот (Томас Лукман) и како израз на неговите развиени духовни способности (Чарлс Дарвин). Поради длабоката слоевитост на поимот „религија“, таа го истражува од аспект на научните подрачја на психологијата, социологијата и филозофијата. Меѓу теоретичарите во областа на психологијата, кои се занимаваат со религиозниот феномен, таа ги обработува теориите на Зигмунд Фројд и на Ерих Фром. Притоа, врз основа на делата *Тоштем и шабу*, *Иднината на една илузија* и *Мојсеј и моноатеизмот*, таа го наведува изразито критичкиот став на Зигмунд Фројд спрема религијата, за кого таа е илузија на човечкиот ум, структура, создадена од човекот, која во иднина ќе исчезне, бидејќи човекот ќе се ослободи од таквата принудна невроза и ќе се потпре на моќта на сопствениот разум и на сознанијата од науката. Понатаму, кандидатката упатува на афирмативниот став на Ерих Фром спрема религијата врз база на неговото дело *Психологија и религија*, каде што наведува дека за овој автор религијата претставува средство за човекот за надминување на духовниот хаос и на состојбата на лудило во животот. Таа нему му служи како ориентациска рамка, во која тој наоѓа предмет на обожување. Кандидатката укажува на ставот на Фром дека религијата не се сфаќа како закана за модерниот човек, туку токму начинот на неговиот живот и неговиот стремеж кон успех и заработка се опасностите со кои тој се соочува. Во рамките на социолошките истражувања на религијата, кандидатката се занимава со сознанијата на Емил Диркем и Никлас Луман, па наведува дека за Диркем, според студијата *Елементарни форми на религиозниот живот*, религијата стекнува совршена форма за реализација во општеството. За него, таа е начин човекот да излезе од својата изолираност и да им се приближи на другите луѓе. И за Луман, врз основа на делата *Функцијата на религијата* и *Религијата и општеството*, религијата е социјален факт и комуникативен настан. Таа упатува дека овој автор ја набљудува религијата како општествен систем, што е опкружен со други системи и е во меѓусебно влијание со нив. Од филозофската наука, кандидатката ги истражува сфаќањата на религијата на Лудвиг Фохербах, Карл Маркс и

Фридрих Ниче. Таа ги наведува критичките ставови на Фоербах спрема религијата во неговото дело *Суштината на религијата*, бидејќи за него таа е антропоморфна конструкција, што му штети на човечкиот род и му ја одзема силата да живее вистински. Таа, исто така, се осврнува и на религиозната критика на Маркс во есејот *Кон критиката на хеловата филозофија* на правото и во своите *Тези за Фоербах*, во кои Маркс дефинирајќи ја религијата како опиум за народот, ја утврдува причината за нејзиното постоење во класното општество. Занимавајќи се со критичките ставови на Ниче спрема религијата, таа упатува дека тие се присутни во повеќе негови дела, како на пример во *Веселата наука, Антихрист, Така зборуваеше Заратустра, Од онаа страна на доброшо и злошо* итн., каде што се евидентираат критичките концепти на авторот спрема христијанството. За Ниче, религијата е манифестација на волјата за моќ на црквата и затоа тој им објавува војна на христијанските доблести и се заложува за надминување на религиозните лаги. На крајот од теоретскиот дел, кандидатката се осврнува и на поимот „атеизам“, како одбивање на секоја религиозност кај човекот, за атеизмот верата во Бог е погрешна и илузорна, а религијата е заблуда и пречка за човекот да дојде до вистинскиот хуманизам.

Историско-општествени рамки во периодот на Втората светска војна и националсоцијализмот е насловот на третото поглавје од трудот, во кој кандидатката се занимава со условите за избувнувањето на војната, што произлегуваат од појавата на тоталитарните и националистички режими во Европа. Таа укажува на суштината на поимот „војна“, што во себе ги интегрира убиствените и воинствените особини на човечката природа. Меѓу другото, се осврнува и на ставовите на црквите во Германија во однос на настаните пред и по војната, како и на политичките тенденции во тоа време.

Четвртото поглавје е насловено како *Развојните правци на германскојазичната книжевност во времето на Втората светска војна*, во кое кандидатката ги наведува книжевните теоретичари Фолкер Ведекинд и Гинтер Бламбергер, кои сметаат дека повоената германскојазична книжевност се наоѓа на „нулта точка“. Наспроти нив, пак, се Дитер Хофман, Хајнрих Формвег и Виктор Жмегач, кои се критички настроени кон тој концепт. Сепак, во тоа време, во германскојазичната книжевност се диференцираат две книжевни тенденции: „концептот на внатрешноста“ и „книжевноста на урнатините“. Меѓу основните обележја на „концептот на внатрешноста“, таа ги истакнува потенцирањето на важноста на вонвременскиот аспект, наместо неважноста на сегашноста; индиректното спротивставување на националсоцијализмот и утешителната функција на авторот. Како претставници на овој концепт се наведуваат: Вернер Бергенгруен, Рудолф Хагелштанге, Гунтер Грол, Елизабет Лангесер, Херман Казак, Гинтер Вајзенборн и други. За „книжевноста на урнатините“, од примарно значење е реалната општествена слика во повоеното време и придонесот на книжевноста во рехабилитација на оштетениот јазик и во артикулација на вистината. Меѓу другите, автори на овој концепт се: Хајнрих Бел, Вофганг Кепен, Арно Шмит, Волфдитрих Шнуре, Гинтер Грас, Готфрид Бен, Ингеборг Бахман, Пол Селан, Ханс Магнус Енценсбергер, Фридрих Диренмат, Макс Фриш и други. Пред крајот на ова поглавје, авторката посветува внимание на особините на личноста на Хајнрих Бел како голем човекољубец, хуманист и пацифист, а потоа дава осврт кон неговото богато книжевно творештво, сочинето од раскази, романи, радио драми, песни, како и есеистички и критичко-полемички текстови. На крајот од овој дел, таа ги наведува Беловите сфаќања на религијата, како и употребата на тематските комплекси на христијанството и католицизмот како материјал за конструирање на своите дела.

Петтото поглавје со наслов *Фикционализација на религијата во романиите на Хајнрих Бел* е посветено на анализирање на критичките ставови на авторот упатени кон верско-религиозните аспекти во неговите романи *Каде беше Агаме?* и *И не кажа ништо збор*. Ѓорѓиева критички ги истражува ликовите на црковните службеници и резултатите од истражувањата на овие ликови го евидентираат негативниот став на авторот спрема:

- апатичноста, студенилото, отуѓеноста и божевноста на овие „душегрижници“, кои не се интересираат и не се грижат за верниците, туку ја вршат својата служба формално, не давајќи со тоа придонес за осветување на црквата;
- нивната лицемерност, бидејќи тие се неискрени и лажни во вршењето на својата служба;
- профанизмот на црковната институција, во која не е присутна светоста;
- обврската за целибат на црковните службеници на католичката црква, поради исклучувањето на телесноста, на еротско-сексуалната сфера од нивниот живот;
- материјалното богатство и раскош на католичката црква, наспроти општата сиромаштија на народот;
- догмата за нераскинливост на бракот.

Понатаму, таа се надоврзува на постојните сфаќања за патријархалноста на религиозните заедници и за маргинализираната положба на жените во религијата, па затоа анализите ги спроведува од аспект на родовите поделби, на машки, женски и детски ликови. Така, од анализите произлегува дека машките ликови се жртви на војната и со нив авторот ја упатува својата критика на:

- војната;
- лицемерството на формалните, божедни и површни верници;
- црковната институција и нивните претставници;
- бракот;
- неискрената и пресметана молитва;
- профанизирањето на светите содржини, односно верата во идоли;
- стравот;
- неправдата;
- свештените лица и нивните проповеди;
- црковната институција, нејзиното теолошко учење, што е спротивно на животот и за нејзиното учење за катехистичкиот бог;
- божезната љубов кон ближниот;
- концептот надреден-подреден;
- отсуството на совест кај униформираните лица.

Главните женски ликови во романите се искрени вернички, претставнички на архетипот за чистиот човек. Со нив, авторот ги критикува:

- војната;
- католичката црква со нејзината профанизираност, пасивност, летаргичност и со теолошкиот концепт за молитва во ритуален ритам;
- службените црковни лица и нивните водлести проповеди;
- лицемерноста на божедните и формални верници;
- отсуството на љубов кон ближниот;
- стравот.

А со споредните женски ликови се изразува авторовиот негативен став спрема:

- неискрените верници;

- догматизмот на католичката црква;
- војната;
- институцијата на бракот и неговата летаргичност, како и браколомството како грев;
- лажната и овената вера во бог.

Детските ликови се присутни во незначителна мера во овие романи, тие се замолчени, послушни и маргинализирани. Со нив, авторот ги критикува:

- војната и отсуството на верници во тоа време;
- закоравеноста на божемните верници;
- возрастите, за кои децата се како играчки.

Со овие резултати се потврдуваат почетните ставови за подредената положба на жените во однос на нивното учество во црковнослужбеничките установи. Сепак, анализите упатуваат на тоа дека женските ликови покажуваат поголема религиозност од машките, бидејќи меѓу нив се евидентираат искрени и вистински вернички во Бог. Тие, исто така, влијаат и на машките ликови да стануваат вистински верници и претставуваат поттик да размислуваат за Бог и искрено да се молат. Детските ликови во романите се застапени во незначителна мера, тие се маргинализирани, исплашени и потиштени, со нив имплицитно се критикува и минималното присуство на божји деца во времето на војната.

Во *заклучоци*, кандидатката ги сумира резултатите од истражувањето и наведува дека врз основа на споредбената анализа на фикционалните светови на двата романа, се доаѓа до заклучок дека авторот ги критикува следните верско-религиозни аспекти:

- војната;
- профанизмот на црковната институција и нејзиното теолошко учење;
- лицемерноста на црковните претставници и проповедите на свештените лица;
- обврската за целибат на црковните службеници;
- лицемерноста на божемните верници;
- материјалното богатство на црковната институција, наспроти општата сиромаштија на народот;
- догмата за нераскинливост на бракот;
- бракот;
- неискрената молитва;
- идолопоклонството;
- божемната љубов кон ближниот;
- отсуството на духовен пастир-водач;
- стравот;
- неправдата;
- концептот: надреден-подреден;
- отсуството на совест кај униформираните лица;
- возрастите.

Да истакнеме дека наведената користена литература очигледно укажува на сериозен и продлабочен пристап во проучувањето на одбраната тема.

Од сето горенаведено може да се заклучи дека кандидатката Маријана Ѓорѓиева е посветен, темелен и креативен истражувач, кој континуирано одговорно и доследно, со научна фундираност достојна за почит, во целост ја исполнува зацртаната цел. Нејзината докторска дисертација ја оценуваме како исклучително успешен научен труд и затоа со

задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет да ја прифати рецензијата и да ја повика кандидатката на усна одбрана.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Ранка Грчева, редовен професор, с.р.

Проф. д-р Петер Рау, визитинг професор, с.р.

Проф. д-р Зорица Николовска, редовен професор, с.р.

Академик Катица Кулафкова, редовен професор, с.р.

Проф. д-р Лидија Капушевска-Дракулевска, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК ВО СТРУКА ВО ТЕРЦИЕРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО МАКЕДОНИЈА СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА СТИЛОВИТЕ И СТРАТЕГИИТЕ ЗА УЧЕЊЕ ЗА НЕГОВО УСПЕШНО УСВОЈУВАЊЕ“ ОД М-Р ВЕСНА ТАСЕВСКА-ДУДЕСКА, ПРИЈАВЕН НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот Факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата дваесетта редовна седница одржана на 21.3.2018 година, избра членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов *Англискиот јазик во струка во терциерното образование во Македонија, со посебен осврт на стиловите и стратегиите за учење за негово успешно усвојување*, изработена од м-р Весна Тасевска-Дудеска, во состав:

1. д-р Солзица Поповска, редовен професор
2. д-р Анжела Николовска, вонреден професор
3. д-р Татјана Панова-Игњатовиќ, вонреден професор
4. д-р Даница Пиршл, доцент на Универзитетот во Ниш
5. д-р Мери Лазаревска, доцент.

Заблагодарувајќи му се на Наставно-научниот совет за укажаната доверба, со задоволство му ја доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на м-р Весна Тасевска-Дудеска изнесува 278 страници компјутерски обработен текст. Текстот содржи пет целини: **Вовед, Англиски јазик во струка, Стилони на учење, Стратегии на учење, Истражување на стратегиите и стиловите за учење јазик кај учениците по англиски јазик во струка во терциерното образование во Македонија, Заклучни согледувања и педагошки импликации**, како и прилози и селектирана библиографија која се состои од околу 400 единици.

Во **воведот**, кандидатката ја образложува мотивацијата за ова истражување, укажувајќи на важноста на англискиот јазик во струка за студентите во високото образование како предмет преку кој се промовираат не само јазични компетенции туку и низа генерички компетенции корисни за успешно справување со професионалните предизвици на идните академски граѓани.

Во главата насловена како **Англиски јазик во струка**, м-р Тасевска-Дудеска дава сеопфатен преглед на оваа лингвистичка дисциплина, почнувајќи од

историјатот и фазите на нејзиниот развој, преку анализа на жанровите, реторичките потези и корпусните студии, дефинирањето на оваа научна област, па сè до деталниот осврт на *анализата на пошребите на студентите* како клучна компонента при создавање предметен план и програма за овој академски предмет. Може да се истакне дека овој дел од дисертацијата е прв сеопфатен осврт на *англискиот јазик во струга* на македонски јазик и претставува своједвидна основа за разбирање на значењето на оваа научна област во нашата поширока академска средина.

Следната глава под наслов **Стилови на учење** претставува исцрпен приказ на досегашните дефиниции, концептуални разлики и класификации во рамките на поимот *стиливи на учење*, почнувајќи од таксономијата на Банџамин Блум во педесеттите години на минатиот век, па до денес. Во рамките на највлијателните модели и инструменти на учење, м-р Тасевска-Дудеска се осврнува на моделите на Дејвид Колб, Хани и Мамфорд, Дан и Дан и на Мајерс и Бригз, но притоа констатира дека ниту еден од нив не е универзално прифатен поради недостатокот на научно издржани истражувања кои би донеле валидни резултати (стр. 86) Во однос на модалитетите на учење, м-р Тасевска-Дудеска во фокусот на нејзиното истражување ги става Визуелно-аудитивно-кинестетичката (ВАК) рамка и Теоријата на различни видови интелигенции, но предупредува дека тие треба да се користат внимателно и да се интерпретираат според потребите на ситуацијата бидејќи тоа се само „помошни средства за разбирање на вкупната личност, нејзините преференци и јаките страни во однос на учењето” (стр.88) Во продолжение наведени се почетоците и развојот на овие два модалитета, а објаснети се и сите импликации што нивната примена може да ги има конкретно врз учењето јазици и, посебно, во наставата по странски јазик. Запознавањето на наставникот со различните интелигенции кои доминираат кај неговите студенти дава можност тој да креира активности кои ќе активираат поширок спектар на интелигенции, а не само лингвистичката, која не е секогаш „силната страна” на многу ученици. Според м-р Тасевска-Дудеска, „интеграцијата на стиловите за учење и Теоријата на различни видови интелигенции можат да ги минимизираат соодветните ограничувања на студентите и да ги зголеми нивните силни страни”(стр.115)

Во главата насловена **Стратегии за учење**, претставени се стратегиите за учење јазик, нивните класификации од страна на бројни експерти од оваа област, а посебен осврт е направен на класификацијата на Ребека Оксфорд која прави детални категоризации на двата главни вида стратегии: директни и индиректни, во кои спаѓаат мемориски, когнитивни и компензациски, односно метакогнитивни, афективни и социјални стратегии. Нејзиниот т.н. инвентар за стратегии за учење јазик е применет во дисертацијата на повеќе начини: како стандарден мерен инструмент за оценување на примената на стратегиите за учење јазик, како мерна алатка за евалуирање нови методи за разбирање на учење јазик, како и за компарација помеѓу стиловите на учење на студентите и стиловите на изведување на наставата на професорите.

Истражувањето на стратегиите и стиловите за учење јазик кај учениците по англиски јазик во струка во терцијарното образование во Македонија е носечкиот дел на трудот. Во него се образложени предметот, целите, методот и постапката на истражувањето, а потоа се презентирани резултатите добиени преку спроведени анкетни прашалници приспособени за ова истражување. Анкетирањето е спроведено на неколку универзитети во Македонија со студенти од природните и општествените науки: Економски факултет, Правен факултет „Јустинијан Први“, ПМФ и ТМФ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет, Парвен факултет, Факултет за политички науки, Факултет за информатика и Факултет за детективи и безбедност при Универзитетот ФОН во Скопје, Факултет за безбедност при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола и Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Резултатите кои се прикажани табеларно и графички, обработени се со помош на статистичките програми Statistica for Windows7.0 и СПСС 17.0.

И *Стратегиите* и *стиловите* за учење јазик се анализирани според следниве фактори кои влијаат врз нив: научна дисциплина, пол, научна дисциплина и пол, научна дисциплина и возраст, додека *различните видови интелејенции* се анализирани според: научните дисциплини, полот и научната дисциплина и полот.

Во послената глава, **Заклучни согледувања и педагошки импликации**, м-р Весна Тасевска-Дудеска изведува заклучоци и прави споредба на резултатите од нејзиното истражување со резултати од слични истражувања во светот.

Во однос на *стратеиите за учење англиски јазик*, резултатите покажуваат дека студентите во Македонија најчесто ги користат **метакогнитивните стратегии**, кои всушност го помагаат координирањето на процесот на учење пореку планирање и оценување на сопственото учење. Најретко се користат **афективните стратегии**, па м-р Тасевска-Дудеска заклучува дека овој податок укажува на проблемите што студентите може да ги имаат при процесот на комуникација на англиски јазик поради фактот дека тие стратегии помагаат при контрола на емоциите, ставовите, мотивацијата и самовербата на студентите.

Според научната дисциплина на која ѝ припаѓаат се покажуваат разлики во однос на стратегиите користени од страна на студентите на природните науки во однос на студентите од општествените науки, па така првите повеќе користат **компензациски**, а вторите **социјални стратегии**, додека според полот, поголеми разлики се јавуваат во однос на **мемориските, когнитивните, метакогнитивните и социјалните стратегии** кои повеќе ги користат студентите од женскиот пол. Во однос на возраста се појавуваат следниве разлики: кај студентите од општествените науки, со зголемување на возраста се зголемува и употребата на **мемориски, когнитивни, компензациски и метакогнитивни стратегии**, а се намалува употребата на **афективните и социјалните стратегии**, додека кај студентите од природните науки, употребата на сите стратегии расте со зголемувањето на возраста. Сепак, во рамките на испитувањето на влијанието на возраста и научната дисциплина, зголемувањето, односно намалувањето на употребата на овие стратегии е проценета како несигнификантна.

Анализите на стиловите на учење според ВАК – рамката покажуваат дека и кај студентите од општествените и кај оние од природните науки доминира **аудитивниот стил**, а по него **кинестетичкиот и визуелниот**, а причината за ова м-р Тасевска-Дудеска ја гледа во начинот на кој се презентира наставата во средното и во високото образование, имено во вид на предавања од страна на

наставникот. Според полот, **визуелниот и аудитивниот** стил се повеќе застапени кај женските испитаници.

Според Теоријата на различни видови интелигенции, и кај студентите од природните и кај оние од општествените науки, најнагласена е **интерперсоналната интелигенција**, додека најмалку нагласена е **визуелно-просторната интелигенција**. Интересна е разликата во однос на најниско рангираната интелигенција според полот: кај испитаниците од машкиот пол, тоа е **вербално-лингвистичката**, а кај женските испитаници најмалку е застапена **визуелно-просторната интелигенција**. **Интраперсоналната интелигенција** покажува значајни разлики во застапеноста кај машките и женските испитаници од општествените науки, во корист на женскиот пол.

Целта на индентификацијата на интересот, односно застапеноста на одредени стратегии и стилови на учење кај студентите е да им помогне на наставниците да вклучат соодветни активности во наставата за да го поттикнат ефикасното учење, но и мотивацијата за активно учество на студентите во наставата.

Педагошките импликации од ова истражување кои ги истакнува м-р Тасевска-Дудеска се однесуваат главно на можноста наставниците по англиски јазик во струка во третијарното образование во Македонија да ја зголемат својата свесност за доминантните стилови и стратегии на учење кај нивните студенти и соодветно да ги дизајнираат наставните планови и програми, инкорпорирајќи во наставата методи, активности и материјали соодветни на преференците на студентите.

Заклучок:

Од досегашните согледувања евидентно е дека м-р Весна Тасевска-Дудеска целосно одговорила на критериумите за изработка на докторска дисертација како што се: прецизното и јасно дефинирање на темата, на прашањата и тезите за истражување; користењето најсоодветен метод на работа со вклучување на емпириски приод; прецизната и детална анализа на добиените податоци и исцрпната дискусија за исходот на истражувањето.

Трудот претставува новина во доменот на проучувањата на англискиот јазик во струка и сведочи за иновативноста како дополнителен квалитет на истражувачката личност на кандидатката.

Во прилог на нашата севкупна дискусија можеме да заклучиме дека докторската дисертација на м-р Весна Тасевска-Дудеска под наслов: *Англискиот јазик во струка во терцијарното образование во Македонија, со посебен осврт на стилоти и стилизициите за учење за негово успешно усвојување* претставува голем придонес за развојот на теориската мисла и практиката на наставата по англиски јазик во струка не само во локални туку и во светски рамки, давајќи прилог во малку проучуваниот аспект на оваа лингвистичка дисциплина, особено во однос на примената на Теоријата на различни видови интелигенции.

Дополнително можеме да очекуваме дека овој труд ќе придонесе и кон издигнување на свесноста кај наставниците за одговорноста и за значењето на познавањето на доминантните стилови и стратегии на учење јазик на нивните студенти, со што ќе се придонесе кон подобрување на квалитетот на наставата по англиски јазик во струка.

Согледувајќи ја целисходноста и значењето на докторската дисертација *Англискиот јазик во струка во терцијарното образование во Македонија, со посебен осврт на стилоти и стилизициите за учење за негово успешно усвојување*, за унапредување на наставата по англиски јазик во Македонија и пошироко, му предлагаме на Наставно-научниот совет да ја усвои оваа рецензија и да ја повика кандидатката м-р Весна Тасевска-Дудеска на усна одбрана.

Рецензентска комисија

Д-р Солзица Поповска, редовен професор, с.р.

Д-р Анжела Николовска, вонреден професор, с.р.

Д-р Татјана Панова-Игњатовиќ, вонреден професор, с.р.

Д-р Даница Пиршл, доцент на Универзитетот во Ниш, с.р.

Д-р Мери Лазаревска, доцент, с.р.

ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“-СКОПЈЕ

ДОКТОРСКИ ТРУД

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Ивана Поповиќ	„Актуелните наставни приоди кон интегрирање на граматиката во наставата по англиски јазик како странски во средното образование“	„The Current Approaches to Integrating Grammar in Teaching English as a Foreign Language in Secondary Education “	проф. д-р Анжела Николовска	18.5.2018 10-318/6

ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“-СКОПЈЕ

МАГИСТЕРСКИ ТРУД

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Маја Јовановска	„Предизвици при толкувањето правни текстови од италијански и од англиски на македонски јазик со посебен осврт на терминологијата“	„Linguistic and terminological challenges in interpreting legal texts from Italian and English into Macedonian language“	проф. д-р Радица Никодиновска	21.5.2018 10-912/2

ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“-СКОПЈЕ

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Вера Јовческа	„Фразеологизмите во дневниот печат: германско-македонски паралели“	„Phraseological Units in the Daily Press: German-Macedonian Parallels“	проф. д-р Силвана Симоска	23.3.2018 10-374/3
2.	Маја Радојевска	„Феминативите во германскиот и во македонскиот јазик од зборообразувачки аспект“	„Word-Formation Aspects of Feminine Nouns in German and Macedonian“	проф. д-р Силвана Симоска	23.3.2018 10-351/3
3.	Дивна Радојевска	„Придавки изведени со суфикси во германскиот и во македонскиот јазик“	„Adjectives Formed with Suffixes in German and Macedonian “	проф. д-р Силвана Симоска	23.3.2018 10-352/3

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО НАУЧНОТО ПОДРАЧЈЕ
ОПШТЕСТВЕНИ НАУКИ, НАУЧНОТО ПОЛЕ ЕКОНОМСКИ НАУКИ,
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА,
НА ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот објавен од страна на ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања на Економскиот институт во Скопје, во подрачјето општествени науки, научно поле: економски науки, во наставно-научната област меѓународна економија, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 4.4.2018 година, како и врз основа на Одлуката бр. 02-617/2 од 3.5.2018 донесена од страна на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 15. седница одржана на 2.5.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: академик Таки Фити, д-р Катерина Тошевска-Трпчевска, вонреден професор и д-р Предраг Трпески, вонреден професор.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања на Економскиот институт во Скопје, во подрачјето општествени науки, научно поле: економски науки, во наставно-научната област меѓународна економија, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Искра Станчева - Гигов, доцент на Економскиот институт во Скопје.

1. Биографски податоци

Искра Станчева-Гигов е родена на 24.10.1977 година во Скопје, каде што завршила основно и средно училиште со одличен успех. Во 2001 година дипломирала на Економскиот факултет во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на отсекоот деловна (бизнис) економија, насока: финансиско-сметководствен менаџмент. Во учебната 2003/04 година се запишала на постдипломските студии на Економскиот институт во Скопје, на насоката меѓународна економија. Магистрирала во 2006 година на тема: „Можности и проблеми на регионалната економска интеграција на земјите од Југоисточна Европа“, а во 2013 година докторирала на Економскиот институт во Скопје на тема: „Влијанието на надворешната трговија врз економскиот раст во Република Македонија“.

Од септември 2002 година е вработена во Економскиот институт во Скопје како помлад асистент-истражувач на проблематиката економски односи со странство. Во 2007 година, кандидатката се здобила со звањето асистент-истражувач, а од 2013 година е во звањето доцент во областа меѓународна економија. Последниот реферат за избор на кандидатката д-р Искра Станчева-Гигов е објавен во Билтенот бр. 1060 од 2 септември 2013 година.

Од вработувањето до денес е активно вклучена во реализацијата на научноистражувачката програма на Економскиот институт и учествувала во изработката на повеќе проекти, студии и економски анализи, првенствено од областа на меѓународната економија. Освен тоа, кандидатката има учествувало на голем број научни собири, обуки, конференции, семинари и работилници. Таа е во исто време вклучена и во наставно-

образовната дејност на прв циклус студии на Технолошко-металуршкиот факултет, УКИМ, втор циклус студии на Економскиот институт, УКИМ, како и во трет циклус студии на програмата за докторски студии за економски науки при УКИМ.

Активно го познава англискиот јазик, а има познавања и од италијанскиот јазик.

2. Наставно-образовна дејност

Во периодот од нејзиниот последен избор во звањето доцент, кандидатката д-р Искра Станчева-Гигов континуирано е вклучена во наставно-образовната дејност на студиите од прв, втор и трет циклус.

Во рамките на наставно-образовната дејност на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, таа е ангажирана како наставник на студиите од прв циклус на задолжителниот предмет Инженерска економија, додека, пак, во рамките на наставно-образовната дејност на Економскиот институт во Скопје е ангажирана како наставник на студиите од втор циклус (ЕКТС систем) на следниве задолжителни и изборни предмети: Меѓународна трговија (насока: Меѓународна економија); Меѓународен бизнис (насока: Менаџерска економија), Истражување на пазарот (насока: Менаџерска економија) и Микроекономска анализа (насока: Менаџерска економија). Исто така, во рамките на третиот циклус е ангажирана на програмата за докторски студии за Економски науки при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, на предметите: Меѓународна економија и Мултилатерален трговски систем.

Д-р Станчева-Гигов со особена посветеност и внимание работи со додипломците, постдипломците и докторандите со цел полесно да ја совладаат предметната проблематика, да ги добијат потребните компетенции и, секако, да ги подготви за спроведување на самостојни истражувања. Покрај преку наставата, таа тоа го постигнува и преку консултации со нив при изработката на семинарски, магистерски и докторски трудови. Од последниот избор до сега, кандидатката учествувала во 13 комисии за оцена и одбрана на докторски дисертации и 63 комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови.

Како предметен наставник од последниот избор до денес, таа подготвила и неколку нови премети како: Инженерска економија, Микроекономска анализа, Меѓународен бизнис, Семејни бизниси, Девизен пазар и девизно работење и Логистика на меѓународниот бизнис. Кандидатката воедно учествува во изработката на пакет наставни материјали по предметите: Меѓународна трговија, Микроекономска анализа, Меѓународен бизнис и Инженерска економија. При подготовката на новите предмети и пакет материјали, д-р Искра Станчева-Гигов се повикува на современите научни сознанија, наоди и достигнувања и применува современи методи и техники при пренесувањето на тековните научни истражувања.

3. Научноистражувачка дејност

Во периодот од својот последен избор до денес, д-р Искра Станчева-Гигов, во делот на научноистражувачките активности, учествувала во изработката на научноистражувачки проекти во рамките на работната програма на Институтот, но и надвор од него. Имено, во тој период таа има учествувано на 8 научноистражувачки проекти, а во својство на коракководител се јавува во 2 од нив.

Од последниот избор, д-р Станчева-Гигов била вклучена и во академско надоградување на млади истражувачи, преку менторство на 14 кандидати при изработката на нивните магистерски работи, што претставува уште една потврда за нејзиното активно учество во научноистражувачката дејност.

Покрај тоа, кандидатката изработила и објавила голем број релевантни научни трудови, од кои 4 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно-стручно списание, 10 труда со оригинални научни резултати, објавени во стручно-научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор, 4 труда со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и 3 труда со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание. Кандидатката објавила и 5 делови од монографии. Исто така, д-р Искра Станчева-Гигов активно учествувала на собири и конференции во земјата и во странство со трудови и презентација.

Насловите и другите информации за трудовите и проектите кои ги изработила кандидатката се наведени во табелата во анексот на овој извештај, која е составена согласно со образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно и наставно-стручно звање, од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

4. Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Искра Станчева-Гигов, покрај во доменот на наставно-образовните и научноистражувачките активности, посветеност покажала и во реализацијата на активности од стручно-апликативната дејност. Во рамките на стручно-апликативната активност се нашла во улога на рецензент на скрипта и практикум, како и рецензент на повеќе трудови за меѓународни списанија, учествувала во апликативни проекти, а зела учество и како едукатор на Обуката за инвестициски советници, од испитната област економика, како и други активности.

Во дејности од поширок интерес, кандидатката покажува активност како член на комисији за избор на лица во наставно-научно звање, член на најразлични комисији во рамки на Економскиот институт во Скопје, член на Советот на студиската програма за економски науки, трет циклус студии-докторски студии, службено лице кое посредува со информации од јавен карактер и друго.

5. Оценки од самоевалуации

На самоевалуациите кои се спроведени преку анонимно анкетирање на студентите на Економскиот институт во Скопје, кандидатката д-р Искра Станчева-Гигов добила високи оценки за изведувањето на наставата на предметите на вториот циклус студии на кои била ангажирана. Оценките се прикажани во следнава табела:

Предмет	Академска 2013/2014	Академска 2014/2015	Академска 2015/2016	Академска 2016/2017
Меѓународна трговија	9,95	9,53	9,57	10,00
Меѓународен бизнис			10,00	10,00
Микроекономска анализа			10,00	10,00

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на прегледот и анализата на доставената документација, Рецензентската комисија цени дека д-р Искра Станчева-Гигов, од своето вработување во Економскиот институт во Скопје до денес, во континуитет остварува плодотворна и богата научноистражувачка, наставно-образовна и стручно-апликативна дејност. Притоа, кандидатката се карактеризира со висок професионализам во работењето и поседува изразено чувство на одговорност и посветеност при исполнувањето на работните задачи и задолженија.

Во однос на наставно-образовниот процес, кандидатката поседува респектабилно педагошко искуство и користи современи методи и техники во спроведувањето на наставата преку кои не само што успешно им ги пренесува своите знаења на студентите, туку ја поттикнува и ја развива нивната креативна мисла. Со примена на современи наставно-образовни програми и подготовка на соодветни наставни материјали придонесува кон обезбедувањето на квалитетен образовен процес за студентите, што е потврда за нејзината сериозна посветеност и ангажман во оваа сфера на активности. Нејзината менторска активност на магистерски трудови, исто така, придонесува во едукацијата на младите генерации и нивното оспособување за идните научни и професионални предизвици. Согласно со претходното, може да се констатира дека кандидатката Станчева-Гигов ги поседува потребните квалификации за вршење на наставно-образовната дејност.

Во однос на научноистражувачката и стручната работа на д-р Искра Станчева-Гигов, Комисијата утврди дека творечкиот опус на кандидатката јасно индицира на нејзина перманентна посветеност на истражувачката работа, што, секако, резултира со голем број објавени научни и стручни трудови во домашни и меѓународни списанија. Во исто време, кандидатката има учествувало во низа научноистражувачки проекти како учесник и кораководител, а впечатливо е и нејзиното учество на научни собири и конференции од меѓународен и од национален карактер со самостојни или коавторски трудови, од кои јасно се гледа нејзиниот сериозен и конструктивен приод во работата. Претходното укажува дека станува збор за амбициозен и исполнителен кандидат, кој дава особен придонес во научноистражувачката и стручно-апликативната дејност од областа на меѓународната економија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката (вкупно пресметани 210,36 поени, од кои во наставно-образовната дејност – 66,16 поени, во научноистражувачката дејност – 128,5 поени и во стручно-апликативната дејност – 15,7 поени и добиените позитивни оценки од самоевалуацијата) од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Искра Станчева-Гигов поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област меѓународна економија. Оттука, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот институт во Скопје да ја избере кандидатката д-р Искра Станчева-Гигов во звањето **вонреден професор** во подрачјето општествени науки, поле: економски науки, наставно-научна област: **меѓународна економија**.

Членови на Комисијата

Академик Таки Фити, с.р.

Д-р Катерина Тошевска-Трпчевска, вонреден професор, с.р.

Д-р Предраг Трпески, вонреден професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО – СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Искра Лазар Станчева-Гигов

(име, татково име и презиме)

Институција: Економски институт, УКИМ, Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: меѓународна економија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	3,6
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2015/16). 2x15x0,04	1,2
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2016/17). 2x15x0,04	1,2
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2017/18). 2x15x0,04	1,2

2.	Одржување на настава од втор циклус студии	15,0
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2013/14). 2x15x0,05	1,5
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2014/15). 2x15x0,05	1,5
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2015/16). 2x15x0,05	1,5
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2016/17). 2x15x0,05	1,5
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2017/18). 2x15x0,05	1,5
	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2015/16) 2x15x0,05	1,5
	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2016/17)	

	2x15x0,05	1,5
	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2017/18) 2x15x0,05	1,5
	Микроекономска анализа (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, задолжителен 2+2, зимски семестар 2015/16) 2x15x0,05	1,5
	Микроекономска анализа (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, задолжителен 2+2, зимски семестар 2016/17) 2x15x0,05	1,5
3.	Одржување на вежби (изработка на семинарска работа)	9,0
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2015/16). 1x15x0,03	0,45
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2016/17). 1x15x0,03	0,45
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији, задолжителен 2+1, летен семестар 2017/18). 1x15x0,03	0,45

	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2013/14). 2x15x0,03	0,9
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2014/15). 2x15x0,03	0,9
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2015/16). 2x15x0,03	0,9
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2016/17). 2x15x0,03	0,9
	Меѓународна трговија (Економски институт/насока: Меѓународна економија 4+1/3+2, задолжителен/изборен 2+2, зимски семестар 2017/18). 2x15x0,03	0,9
	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2015/16) 1x15x0,03	0,45
	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2016/17) 1x15x0,03	0,45

	Меѓународен бизнис (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, изборен 2+1, летен семестар 2017/18) 1x15x0,03	0,45
	Микроекономска анализа (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, задолжителен 2+2, зимски семестар 2015/16) 2x15x0,03	0,9
	Микроекономска анализа (Економски институт/насока: Менаџерска економија 4+1/3+2, задолжителен 2+2, зимски семестар 2016/17) 2x15x0,03	0,9
4.	Подготовка на нов предмет	9,0
	Инженерска економија (Технолошко-металуршки факултет/прв циклус, насока: Инженерство на материјали и нанотехнологији - задолжителен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5
	Микроекономска анализа (Економски институт/втор циклус, насока: Менаџерска економија - задолжителен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5
	Меѓународен бизнис (Економски институт/втор циклус, насока: Менаџерска економија - изборен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5

	Семејни бизниси (Економски институт/втор циклус, насока: Претприемништво - изборен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5
	Логистика на меѓународниот бизнис (Економски институт/втор циклус, насока: Логистика на бизнисот – задолжителен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5
	Девизен пазар и девизно работење (Економски институт/втор циклус, насока: Бизнис економија - изборен предмет) -предавања (1) -вежби (0,5)	1,5
5.	Консултации со студенти	0.16
	Зимски семестар 2013/14 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,022
	Летен семестар 2013/14 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,02
	Зимски семестар 2014/15 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,012
	Летен семестар 2014/15 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,006
	Зимски семестар 2015/16 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,008
	Летен семестар 2015/16 (втор циклус, Економски институт, УКИМ и прв циклус, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ)	0.028

	Зимски семестар 2016/17 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,01
	Летен семестар 2016/17 (прв циклус, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ)	0,028
	Зимски семестар 2017/18 (втор циклус, Економски институт, УКИМ)	0,008
	Летен семестар 2017/18 (втор циклус, Економски институт, УКИМ и прв циклус, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ)	0.022
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат на Економски институт при УКИМ	6,5
	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат на 13 кандидати во Економски институт во периодот (2013-2018). 13x0,5	6,5
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура на Економски институт при УКИМ	18,9
	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура на кандидати (63) во Економски институт во периодот (2013-2018) 63x0,3	18,9
8.	Пакет материјали за одреден предмет	4
	Пакет материјали за предметот Меѓународна трговија, зимски семестар 2013/2014-задолжителен предмет на 4+1 и 3+2 на насоката Меѓународна економија, при Економски институт - Скопје, УКИМ	1

	Пакет материјали за предметот Микроекономска анализа, зимски семестар 2014/2015, задолжителен предмет на насоката Менаџерска економија, при Економски институт - Скопје, УКИМ	1
	Пакет материјали за предметот Меѓународен бизнис, 2014/2015-изборен предмет на 3+2, насока: Менаџерска економија, при Економски институт - Скопје, УКИМ	1
	Пакет материјали за предметот „Инженерска економија“ летен семестар 2015/2016 - задолжителен предмет на прв циклус на студии на насоката Инженерство на материјали и нанотехнологии, при Технолошко-металуршки факултет, Скопје, УКИМ	1
	ВКУПНО ЗА НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,16

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа (14)	14
	Во периодот од последниот избор до март 2018 година, ментор е на четиринаесет (14) магистерски трудови на Економскиот институт во Скопје. 14x1	14
2.	Раководител на национални научни проекти	12
	„Оценување на бизнис-циклусите во Република Македонија“, Економски институт – Скопје, 2014/15 (кораководител)	

		6
	„Семејни бизниси – состојби, практики и перспективи“, Економски институт – Скопје, 2017/2018 (кораководител).	6
3.	Учесник во национални научни проекти	18
	„Влијание на финансиската криза врз нефункционалните кредити и задолженоста на компаниите и граѓаните во Република Македонија“, Економски институт – Скопје, УКИМ (2013-14)	3
	„Можности за подобрување на ефикасноста во спроведувањето на Инструментот за претпристапна помош во Република Македонија“, УКИМ (2014-2015).	3
	„Причини за ниската акумулативна способност и ликвидност на претпријатијата од реалниот сектор во РМ и можности за нивно унапредување“, УКИМ (2015-2016).	3
	„Дигиталната економија во Република Македонија- предизвици и можности за нејзино унапредување“, Економски институт - Скопје (2016-2017).	3
	„Претприемништвото во јавниот сектор во Република Македонија“, Економски институт - Скопје (2017-2018).	3
	„Економските импликации од политичката криза во Република Македонија“, УКИМ (2017-2018).	3
4.	Дел од монографија	20
	Група автори. <i>Научниот дијаспора од Република Македонија</i> , Економски институт, Скопје. Видекс БВ – Скопје, 2014.	4

	Група автори. <i>Претприемничка лабораторија</i> , Економски институт, Скопје. Видекс БВ – Скопје, 2014.	4
	Група автори. <i>Влијание на финансиската криза врз нефункционалните кредити и задолжености на компаниите и граѓаниите во Република Македонија</i> , Економски институт – Скопје, УКИМ, Видекс БВ – Скопје 2015.	4
	Група автори. <i>Можности за подобрување на ефикасноста во спроведувањето на Инструментот за претприсјатна помош во Република Македонија</i> , УКИМ, 2016.	4
	Група автори. <i>Причини за ниската акумулативна способност и ликвидност на претпријатјата од реалниот сектор во РМ и можности за нивно унапредување</i> , УКИМ, 2017.	4
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно-стручно списание	13,6
	Iskra Stancheva-Gigov , Poposka Klimentina. Foreign trade and economic growth a panel regression analysis. International Journal of Economics, Commerce and Management United Kingdom, Vol. II, Issue 12, Dec 2014, ISSN 2348 0386. (4x0,9=3,6).	3,6
	Poposka Klimentina, Iskra Stancheva-Gigov . Mapping banking institution from developed into the developing countries: case of banking system in the Republic of Macedonia. Research Journal of Social Science & Management-RJSSM, Vol 5 No 1, 2015. (4x0,9=3,6).	3,6

	Emilija Miteva-Kacarski, Iskra Stanceva-Gigov , Kostadinka Cabuleva, Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Federal Republic of Germany, Economic Review - Journal of Economics and Business, Vol. XIII, Issue 1, May 2015. (4x0,8=3,2)	3,2
	Mihail Petkovski, Elena Naumovska, Iskra Stancheva-Gigov . Estimation of the “Normal” Credit Growth in the Republic of Macedonia with Regards to the Economic Fundamentals, CEA Journal of Economics, Center for Economic Analyses, Skopje. Vol. 10 No 1, 2015. (4x0,8=3,2)	3,2
6.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание	3,6
	Група автори. Меѓународната публикација „SEE-6 Economic Outlook”, SEEA, Vol. 1, No. 1, November, 2015. (2x0,6=1,2)	1,2
	Група автори. Меѓународната публикација „SEE-6 Economic Outlook”, SEEA, Vol. 2, No. 1, June, 2016. (2x0,6=1,2).	1,2
	Група автори. Меѓународната публикација „SEE-6 Economic Outlook”, SEEA, Vol. 3, No. 1, February, 2017. (2x0,6=1,2).	1,2
7.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно-научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	28,2
	Iskra Stancheva-Gigov , Macedonian export competitiveness and its improvement, Economic development, Journal of the institute of Economics – Skopje, Year. 15, No 3/2013, December 2013	

		3
	Iskra Stancheva-Gigov , The impact of foreign trade on economic growth, Journal for Sustainable Development (JSD), Volume 5, Issue 11, UDC 330. ISSN1857-8519. Integrated Business Faculty – Skopje, Macedonia, December, 2014, UDC: 330.35:339.5]:303.724 (EBSCO indexed), PP: 52-70	3
	Silvana Mojsavska, Iskra Stancheva-Gigov, Position and perspectives of developing countries in the international trade system, Economic Development. Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year. 17 No.1-2/ 2015 (3x0,9=2,7).	2,7
	Iskra Stancheva-Gigov, Elena Naumovska. Indicators for competitiveness in Republic of Macedonia - analysis and challenges, Economic Development. Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year. 17 No.1-2/ 2015 (3x0,9=2,7).	2,7
	Iskra Stancheva-Gigov, Darko Bezanoski , Innovation and its perspectives in Republic of Macedonia, Economic Development. Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year. 17 No.3/2015, December, 2015 (3x0,9=2,7)	2,7
	Iskra Stancheva-Gigov , Foreign direct investment and economic growth: empirical analysis, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year 18, No.1-2-2016, June 2016	3

	Iskra Stancheva-Gigov , The benefits of trade liberalization and its contribution to economic growth, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year 18, No. 3/ 2016, February, 2017	3
	Klimentina Poposka, Iskra Stancheva–Gigov , E-banking in the Republic of Macedonia: cost and future challenges, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year 19, No.1-2/2017 (3x0,9=2,7)	2,7
	Biljana Angelova, Iskra Stancheva Gigov , Coincident indicator for assessing the state of the business cycle in Republic of Macedonia, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year 19, No.3/2017 (3x0,9=2,7)	2,7
	Iskra Stancheva Gigov , Klimentina Poposka, Digital transformation of the banking sector in Republic of Macedonia: state and opportunities for further advancement, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje, Year 19, No.3/2017 (3x0,9=2,7)	2,7
8.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	11,1
	Iskra Stancheva-Gigov . The Impact of Foreign Trade on Economic Growth in Republic of Macedonia, Proceedings of the International Conference "Contemporary Trends and Prospects of Economic Recovery." CEMAFI International, Nice, France, 2014	

		3
	Iskra Stancheva-Gigov. The Macedonian Competitiveness and Opportunities for its Improvement. International Scientific Conference “New Economic Policy Reforms”. Belgrade Banking Academy, Faculty for Banking, Insurance and Finance and Institute of Economic Sciences-Beograd, Belgrade Banking Academy. Belgrade. Serbia. 2015. PP: 377-392.	3
	Iskra Stancheva-Gigov, Darko Bezanoski. Innovative performance in Western Balkans and encouraging future innovation. International Scientific Conference “Development, competitiveness and inequality in EU and Western Balkans”. Sofia University St. Kliment Ohridski, Bulgaria. 2016. PP: 25-37. (3x0,9=2,7).	2.7
	Klimentina POPOSKA, Elena MIHAJLOSKA, Iskra STANCHEVA-GIGOV, European Central Bank - Conventional And/Or Unconventional Instruments For Monetary Policy, The Journal of Accounting and Finance, Special Issue, MUFAD, Uludag University, St Cyril and Methodius University Skopje, Institute of Economics, July 2017 (3x0,8=2,4).	2,4
9.	Учество на научен-стручен собир со реферат	5
	Iskra Stancheva-Gigov. Presentations: The Impact of Foreign Trade on Economic Growth in Republic of Macedonia, International conference: Contemporary Trends and Prospects of Economic Recovery. CEMAFI International Association. Nice, France. 10-11 October, 2014. (орална презентација)	

		1
	Iskra Stancheva-Gigov. Presentation: The Macedonian Competitiveness and Opportunities for its Improvement. Trends and empirical analysis. International Scientific Conference “New Economic Policy Reforms”. Belgrade Banking Academy, Faculty for Banking, Insurance and Finance and Institute of Economic Sciences-Beograd, December 2014, Beograd. (орална презентација)	1
	Iskra Stancheva-Gigov, Darko Bezanoski. International conference "Development, competitiveness and inequality in EU and Western Balkans. Paper presentation: „Innovative performance in Western Balkans and encouraging future innovation“, Institute of Economic Sciences, Belgrade, Serbia, 2015. (орална презентација)	1
	Iskra Stancheva-Gigov. The effects of trade policy on poverty - Macedonian case. Annual conference. Impact of Economic Policies on Attaining Resilient Growth. Institute of Economic Sciences, Belgrade, Serbia. 27 October, 2016. (орална презентација)	1
	Poposka Klimentina, Elena Mihajlovska, Iskra Stancheva-Gigov. ” Presentation: European central bank -conventional and/or unconventional instruments for monetary policy.” 4th International symposium on Accounting and Finance ISAF Mufad, Uludag university, St Cyril and Methodius University Skopje Institute of Economics. 3-5 June, 2017, Ohrid, Macedonia. (орална презентација)	1
10.	Апстракти објавени во зборник на конференција	3

	Iskra Stancheva-Gigov. The Macedonian Competitiveness and Opportunities for its Improvement. International Scientific Conference “New Economic Policy Reforms”. Belgrade Banking Academy, Faculty for Banking, Insurance and Finance and Institute of Economic Sciences-Belgrad, December 2014, Beograd. (меѓународна)	1
	Iskra Stancheva-Gigov, Darko Bezanoski. International conference "Development, competitiveness and inequality in EU and Western Balkans. „ Innovative performance in Western Balkans and encouraging future innovation“ Institute of Economic Sciences, Belgrade, Serbia, 2015. (меѓународна)	1
	Iskra Stancheva-Gigov. “The effects of trade policy on poverty - Macedonian case”. International Annual conference. Impact of Economic Policies on Attaining Resilient Growth. Institute of Economic Sciences, 7 October, 2016. (меѓународна)	1
	ВКУПНО ЗА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	128,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Рецензент на книга	0,5
	М-р Емилија Митева, „Нецарински протекционизам“ (скрипта и практикум), УГД – Штип, 2014 година. Рецензенти: д-р Силвана Мјсовска и д-р Искра Станчева-Гигов.	

		0,5
2.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	6
	Рецензија на трудот “Managerial decision for exoanding production in the context of macroeconomic trends, Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje	1
	Рецензија на трудот “Survey evidence for influence in improvement on trade facilitation and economiy growth> the case of Republic of Macedonia” Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje.	1
	Рецензија на трудот “Causes, consequences and possible ways for combating undeclared economy in Macedonia” Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje	1
	Рецензија на трудот “Clusters as a factor for attraction of foreign direct investmen” Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje.	1
	Рецензија на трудот “CAMEL approach for evaluating the healthy and sound banking performances – case study” Economic Development, Journal of the Institute of Economics-Skopje.	1
	Инвестициски советници-обука, едукатор за област: финансии на корпорации, финансиски менаџмент, 2014/2015 година, Комисија за хартии од вредност. Одлука бр. 09-1450/1 од 25.8.2014.	1
Дејности од поширок интерес		

1.	Изготвување и пријавување на научни/образовни национални проекти	2
	„Оценување на бизнис-циклусите во Република Македонија“, Економски институт – Скопје, 2014/15 (носител)	1
	„Семејни бизниси – состојби, практики и перспективи“, Економски институт – Скопје, 2017/2018 (носител).	1
2.	Член на универзитетска комисија	1
	Член на Советот на студиската програма за економски науки, трет циклус студии-докторски студии	1
3.	Член на институтска комисија	6,0
	Член на Научниот совет на Економскиот институт	0,5
	Член на Комисија за самоевалуација на Економски институт во Скопје, 2017/2021 година (Одлука бр. 02-1965/1 од 4.12.2017 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-206/1 од 30.1.2014 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-745/1 од 15.4.2014 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 10-1291/1 од 20.6.2014 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-765/1 од 7.5.2015 година).	0,5

	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-799/1 од 13.5.2015 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-491/1 од 30.3.2017 година).	0,5
	Член на Комисија за јавни набавки (Одлука број 02-118/1 од 26.1.2018 година).	0,5
	Член на организациски одбор за 65-годишнина од основањето на Економскиот институт во Скопје, Одлука број 02-318/1 од 27.2.2017.	0,5
	Член на Комисија за попис на побарувања, обврски и благајна за 2015 (Одлука број 02-2078/1 од 30.12.2015 година).	0,5
	Службено лице кое посредува со информации од јавен карактер (Одлука број 04-1505/1 од 4.9.2017 годна)	0,5
4.	Член на комисија за избор во звање	0,2
	Член на Рецензентска комисија за избор на наставник од областа меѓународна економија на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 1702-233/8 од 3.9.2014 година)	0,2
	ВКУПНО ЗА СТРУЧНО - АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	66,16
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	128,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,7

	ВКУПНО 210,36
--	-------------------------------

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Академик Таки Фити

_____ с.р.

2. Д-р Катерина Тошевска-Трпчевска

_____ с.р.

3. Д-р Предраг Трпески

_____ с.р.

ПРЕГЛЕД**НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

Ред. бр.	Име на кандидат/и	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Научен совет
1.	Ристе Војнески	„Органскиот раст на банките во Република Македонија преку процесите на спојувања и превземања и ефектите од влезот на странскиот капитал во банкарскиот сектор-студија на случај “ “Organic growth of the Banks in the Republic of Macedonia through the processes of mergers and acquisitions and the effects of the entry of foreign capital in the banking sector - Case Study”	Д-р Биљана Ангелова	Бр. Бр. 02-693/2 од 3.5.2018 година
2.	Анета Тодоровска	„Импликација на демографските промени и трендот на стареење на популацијата врз економскиот раст и развој “ „Implications of demographic changes and trends in aging of population over the	Д-р Биљана Ангелова	Бр. 02-693/2 од 3.5.2018 година

		economic growth and development“		
3.	Блаже Митрески	„Корпоративните комуникации и стратегиите на бренд-пример на компанијата IVECO “ „Corporate communication and brand strategies - the case of IVECO“ —	Д-Татјана Петковска-Мирчевска	Бр. 02-675/2 од 3.5.2018 година

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОЛЕКЦИОНИРАЊЕТО ВО МУЗЕИТЕ ВО
МАКЕДОНИЈА ОД 1920 ДО 2011 ГОДИНА“ ОД М-Р АНИТА ИЛИЕВА-НИКОЛОВСКА,
ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ

На седница на Наставно-научниот совет на ИНИ одржана на 19.2.2018 година, избрана е Комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година“ од м-р Анита Илиева–Николовска, во состав: проф. д-р Крсте Богоески, претседател, проф. д-р Драгица Поповска, член, проф. д-р Милан Бошковски, член, проф. д-р Даворин Трпески, член, и проф. д-р Катерина Мирчевска, член. Наведената комисија по опстојното разгледување на приложениот материјал од докторската дисертација има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација „Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година“ од м-р Анита Илиева–Николовска третира дел од кој зависи и формирањето на музеите и нивната егзистенција, суштествен дел од музејството воопшто. Во почетокот, кандидатот го образлага мотивот за донесување одлука за погодноста за научна обработка на наведената тема, ги посочува структурата на трудот и методите на научно проучување и прави преглед на досегашните проучувања на колекционирањето како универзален општочовечки феномен во нашата земја и во светот. Структурата на трудот ги има следниве елементи: шест глави со повеќе наслови и поднаслови, распоредени на 360 страници, опремени со 932 фусноти, Заклучок, Преглед на скратеници и Литература од 555 единици.

Првата глава, *Колекционирање – поим, поделба и значење*, опфаќа дефинирање на поимите „колекционирање“ и „колекција“, од што произлегува натамошното третирање на овој феномен. Кандидатката го користи искуството на релевантни странски автори и се впушта во мотивите за колекционирање, при што разликува три категории, како што се: фетишистичко, сувенирско и систематско. Секако, систематското игра позначајна улога поради организираниот и институционален пристап кон него. Секако, законската регулатива има значајно место во организациската форма на колекционирањето. Во таа смисла и невладините организации имаат посебно место во фазата на колекционирање. Самиот чин на колекционирање претставува прв чекор во заштитата на културните добра или, поинаку кажано, претставува почеток на спасот од заборавот на културното наследство.

Втората глава, *Историски преглед на појавата и развојот на институционалното*

колекционирање во Македонија, опфаќа три поднаслови, и тоа: 1) средновековните манастирски ризници и приватни збирки во Македонија; 2) собирачката дејност на македонските преродбеници; 3) институционалното колекционирање во Македонија од формирањето на првите музејски институции до 2011 година. Овде се опфатени почетните форми на колекционирање во Македонија, каде што силата била основен критериум за колекционирање. Во средниот век, критериум за колекционирање била религијата, така во XVI век во Охрид при Охридската архиепископија постоел Црковен музеј. Во XVII век во Битола постоела приватна збирка сместена во Зандан Куле. Наредните векови голем број патописци поминувајќи низ Македонија собирале разни видови предмети од културното и природното наследство, кои ги носеле во своите земји. Собирачка активност пројавиле и повеќе преродбеници. Но, за жал, добар дел од собраните предмети или биле подарени или продадени на одделни институции на некои словенски земји. До крајот на XIX и почетокот на XX век не може да се зборува за институционално колекционирање на тлото на Македонија. Кога се употребува терминот Македонија не се мисли на државен субјективитет. За таков субјективитет веќе може да се зборува по ослободувањето во 1944 година. Но, први институционални збирки се јавуваат во вардарскиот дел на Македонија, кога во Скопје во 1924 година бил оформен „Музејот на Јужна Србија“. Потоа следеле и други институции кои вршеле организирана музејска дејност. Но вистинско институционално дејствување започнува во рамките на државниот субјект Република Македонија, каде што од 1945 до 2011 година се формира мноштво музејски институции кои ја сочинуваат мрежата на музеи во кои се собрани разни видови културни и природни добра. Институционалното колекционирање веќе е гаранција за соодветна заштита, проучување и комуникација на музејските добра.

Третата глава, *Собирање и организација на музејските колекции*, опфаќа четири поднаслови, и тоа: 1) насоченост на колекционирањето во разни периоди на функционирањето на музеите; 2) принципи, методи и постапки на собирање; 3) кодекс на професионалната етика; 4) типологија на музејските колекции и нивна организација. Во периодот до оформувањето на Република Македонија, целта на колекционирање била насочена кон задоволување на политичките потреби на освојувачите, со намера да се негира националниот идентитет на Македонците. По 1945 година, колекционирањето и колекциите се во служба на македонскиот народ, со нагласок на идеолошкиот аспект на државното уредување. Музеите дејствуваат во согласност со приоритетната тематика за струдиска музеолошка обработка определена на секоја установа. Музејската дејност се унапредува, се оформуваат и кадри со музеолошко образование, се користат искуствата од достигнуањата во странство, се прифаќаат одделни стандарди, принципи и методи на собирање, посебно место има и Кодексот на професионална етика. Веќе со Законот за музеи се профилира музејската дејност и музејските колекции кои зависат од утврдената приоритетна тематика.

Четвртата глава, *Документација и истражување*, содржи четири поднаслови, и тоа: 1) видови и постапки на документација на музејските колекции; 2) стандарди и прописи; 3) истражување и научна обработка, имајќи ја предвид каталогизацијата како една од формите за научна обработка на музејските добра; 4) дигитализација. Создавањето на документација за музејските колекции претставува етичка, но и законска обврска. Без документација музејските добра немаат никаква вредност. Во овој дел е потенцирано дека со создавањето на документацијата се создава знаење како вишок на вредноста на човековиот ум. Водењето на евиденција и создавањето на документација во овој дел се комплексно обработени. Тргнато е од становиштето дека успешното водење на документација бара почитување на одредени стандарди и прописи. Во таа смисла е и определбата на соодветни информативни полиња кои обезбедуваат опфат на потребните информации што ги носат музејските културни и природни добра, создавајќи од една страна научна, а од друга културна информација. Како посебно значајна е наведена каталогизацијата на информациите на музејските добра. Исто така, посебно е нагласена состојбата на водење на евиденцијата и документацијата во Република Македонија, имајќи го предвид Правилникот од 2006 година кој бара електронско водење на документацијата. Утврдените стандарди во Правилникот обезбедуваат опфат на потребните информации, но доколку не постои единствен софтвер според тие стандарди, тогаш нема да има ни ефикасна евиденција и документација. Посебно е потенцирана дигитализацијата на музејските добра од аспект на нивна заштита и широка достапност на информациите.

Во петтата глава, *Приватното колекционирање*, како важен дел од заштитата, чувањето и комуникацијата на добрата што се наоѓаат во тие колекции, е посебно интерпретирано. Потребно е да се нагласи дека ова колекционирање се врши повеќе спонтано, без посебна законска подлога, иако одделни делови на овој вид колекционирање се опфатени во други закони поврзани со културните и природните добра. Но, непостоењето на посебна законска регулатива за сето она што е поврзано со приватното колекционирање, создава простор за манипулации и штетни последици по добрата што ги поседуваат приватните колекционери.

Во шестата глава, *Актуелни состојби, можности и перспективи*, авторката на трудот „Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година“, м-р Анита Илиева–Николовска, прави проценка на актуелните состојби, ги потенцира можностите и укажува на перспективите, пред сè, на институционалното колекционирање. Посебно место дава на идеологизацијата како феномен и во сферата на колекционирањето и во интерпретацијата на музејските добра, со кој може да се манипулира од позиција на власт.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на напред изложеното се наметнува заклучокот дека докторската дисертација под наслов „Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година“ од м-р Анита Илиева–Николовска претставува оригинално и уникатно научно дело од доменот на музеологијата, на културната историја и на социјалната антропологија. Употребената научна методологија, користената домашна и странска современа литература, разработените фактори што го условуваат колекционирањето, потребата од осовременување на приодот во колекционирањето, даваат гаранција дека културната јавност и музејството во нашата земја ќе добијат научно дело кое ќе придонесе во менувањето на односот кон еден многу значаен дел на активност во музеите – колекционирањето. Според тоа, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Институтот за национална историја да го усвои овој извештај и да ја повика кандидатката м-р Анита Илиева–Николовска на јавна одбрана на докторската дисертација под наслов „Колекционирањето во музеите во Македонија од 1920 до 2011 година“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Крсте Богоески, претседател с.р.

Проф. д-р Драгица Поповска, член с.р.

Проф. д-р Милан Бошковски, член с.р.

Проф. д-р Даворин Трпески, член с.р.

Проф. д-р Катерина Мирчевска, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИСТАП И
АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА
БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА
ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ“ ОД
М-Р Љубе Дукоски, ПРИЈАВЕНА НА ИИНСТИТУТОТ ЗА
СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО
СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, на седницата одржана на 12.2.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Љубе Дукоски со наслов „ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ“, во состав: проф. д-р Наташа Габер Дамјановска (претседател), проф. д-р Мирјана Најчевска (ментор), проф. д-р Панде Лазаревски (член), вонреден проф. д-р Анета Цекиќ (член) и вонреден проф. д-р Бојана Наумовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Љубе Дукоски, со наслов ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ, содржи 241 страница компјутерски обработен текст во фонт Arial, со 1,5 проред и големина на букви 12, со 323 фусноти, 140 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 4 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се

обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот укажува дека со сознанијата од ова истражување ќе се помогне во планирањето, водењето и спроведувањето на идните реформи на институциите од безбедносниот сектор на Република Македонија што произлегува и од предметот на трудот: процесот и постигнувањата во реформата на институциите од безбедносниот сектор на земјите од Југоисточна Европа, со посебен акцент на поддршката за реформските процеси од страна на меѓународните организации: ООН, ЕУ, НАТО и ОБСЕ.

Според кандидатот, теоретската и методолошката цел на истражувањето се состои во запознавање со најважните теоретски дилеми, концепти и методолошки пристапи кои се употребуваат при истражување на институционални реформски процеси и промислување на улогата на безбедносниот сектор во современите држави од ЈИЕ. Посебна цел е да се истражи процесот на реформа на безбедносниот сектор, влијанието на меѓународните организации и националната сопственост на реформските процеси.

Остварувањето на зададените цели кандидатот го поврзува со: утврдување на најважните структурни и функционални карактеристики на институциите од еден безбедносен сектор во демократска држава; презентирање на механизмите на меѓународните организации: ООН, ЕУ, НАТО и ОБСЕ кои влијаат врз процесот на реформите на безбедносниот сектор во земјите од ЈИЕ; анализа на искуствата од спроведените реформи во државите од ЈИЕ; анализа на состојбите во Република Македонија; идните можни трендови во реформите на институциите од безбедносниот сектор во регионот на ЈИЕ, и посебно во Македонија.

Генералната хипотеза од која тргнува кандидатот е дека: националниот безбедносен сектор е ефективен и одговорен (реформиран) доколку сите негови институции се управуваат и функционираат на начин кој е конзистентен со демократските норми и принципи на добро управување, владеење на правото и обезбедуваат почитување на индивидуалните човекови права.

Првата глава од докторската дисертација е насловена ТЕОРИСКА РАМКА ЗА КОНЦЕПТОТ - РЕФОРМА НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР. Во неа се анализирани поимот и дефинирањето на реформата на безбедносниот сектор како клучни во трансформацијата на сите учесници што го чинат безбедносниот сектор, нивните улоги, надлежности и активности, како и нивното заедничко работење во системот. Посебно внимание е посветено на дефиницијата на ЕУ и односот на ЕУ дефиницијата со пошироките меѓународни дефиниции.

Во разработката на дефиницијата кандидатот се задржува на морфологијата на националните безбедносни сектори во земјите од Евро-атланскиот Регион која ја анализира низ пет заеднички димензии (институции кои имаат законски надлежности и мандат од државните власти да обезбедат безбедност, цивилни државни органи за менаџирање на безбедноста, законодавни органи или тие тела кои се избрани со мандат за надзор, уставни и законски рамки, цивилно општество).

Теориската дебата за реформата на безбедносниот сектор го претставува клучниот дел од оваа глава. Кандидатот дава продлабочена анализа на основните правци на теориската дебата, фокусот на дебатата, и разликите кои се појавуваат во однос на улогата која што треба да ја имаат во процесот ООН и ЕУ.

Во последниот дел од оваа глава е обработена операционализацијата на концептот за реформа на безбедносниот сектор. Кандидатот го истакнува холистичкиот пристап како најпосакуван, меѓутоа и како пристап кој најтешко се реализира посебно во услови на државите од ЈИЕ.

Втората глава е насловена ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ: ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ КОН РЕФОРМАТА НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР. Во неа се анализираат одделните меѓународни структури од аспект на нивниот ангажман во безбедносниот сектор, а во контекст на нивната поширока улога (и посебно во контекст на концептот на човековите права и основни слободи).

Кандидатот дава продлабочен пресек на улогата на ООН во одржувањето на меѓународниот мир и безбедност и новиот облик на колективни интервенции кои се повеќе добиваат во значење. Кандидатот ја разгледува улогата на ООН во поддршка на реформата на безбедносниот сектор во нејзината динамична компонента која еволуирала постепено, од ад-хок ангажирање кон сеопфатен пристап (при што почетокот на овој и ваков ангажман кандидатот го сместува во 2005 година, а развојното заокружување го поврзува со Резолуцијата 2151 (2014) во која е сублимиран пристапот на ООН кон реформата на безбедносниот сектор).

Улогата на ЕУ во реформата на безбедносниот систем кандидатот ја поврзува со повеќеслојната улога на оваа структура (ЕУ како мировен политички проект и форма за правна организација) и ја става во контекст на заедничката надворешна и безбедносна политика (ЗНБП) на ЕУ. Посебен акцент во анализата е ставен на реформата на институциите од безбедносниот сектор како составен елемент на политиката на проширување на ЕУ. Во трудот е проследена улогата на ЕУ како учесник во реформата на безбедносниот сектор и еволуцијата на нејзината улога до ниво на клучен меѓународен учесник во повеќе области и региони преку разработката на двете клучни траектории: прва, користење безбедносниот сектор како инструмент за прифаќање на клучните норми: владеење на правото, воспоставување на добро управување, транспарентност, сеопфатност и системско размислување, и, втора, секуритатизација на развојната помош. Кандидатот исцртува линија на тесна врска меѓу пристапот на ЕУ за реформата на безбедносниот сектор со пристапот на ОЕСД во истата област.

Последниот сегмен во овој дел од трудот е анализата на пристапот и ангажирање на НАТО за реформите на безбедносниот сектор во државите од ЈИЕ. Анализата се концентрира на механизмите на НАТО за влијание врз одбранбените реформи на земјите членки и аспиранти за членство (во рамките на уникатниот процес на одбранбено планирање и скицирањето на јасни предуслови кои треба да бидат исполнети со цел промена на национално ниво, и, принципот на националната сопственост на процесот за одбранбените реформи). Според кандидатот, акциониот план за членство ги исполни очекувањата и на земјите членки и на земјите аспиранти за членство во НАТО. Тој се потврди како ефективен

механизам на НАТО, а земјите аспиранти спроведоа радикални одбранбени реформи.

Конкретниот ангажман на ООН, ЕУ и НАТО во државите на ЈИЕ е проследен низ приказот на поединечни операции и мисии. Во овој дел е посветено посебно внимание на анализата на мисиите во Република Македонија (како од аспект на преземените активности така и од аспект на манифестираните слабости).

Третата глава е насловена РЕФОРМА НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА. Во овој дел, кандидатот ги сместува основната анализа и докажувањето на поставените хипотези.

Реформата на безбедносниот сектор на Албанија, Бугарија, Хрватска, Црна Гора, Романија и Словенија е ставена во контекст на општите промени кои се одвиваат во овие држави во процесот на демократизација на политичкиот систем и е направен обид за изведување на неколку заеднички именители на овие промени (шесте држави од ЈИЕ кандидатот ги набљудува како посебна група земји и покрај тоа што постојат значајни објективни и субјективни разлики меѓу нив). Анализата е структурирана околу: изградбата на државата и специјалниот национален контекст во кој се одвива демократската транзиција на секоја од овие држави, соработката со меѓународните организации и интеграција во НАТО и ЕУ – влијанието на меѓународниот фактор, и, конкретното планирање и спроведување на реформите на институциите од безбедносниот сектор (експертската помош и евалуација која се спроведува преку механизмот за планирање и анализа на одбраната). Посебно внимание во анализата е посветено на градењето на системот на политичка контрола врз одбранбената политика.

Во анализата на направените промени, кандидатот ги издвојува и посебностите карактеристични за секоја од државите кои се предмет на анализа, и нуди компаративен преглед на процесот на нормативните и институционални реструктурирања во различните сегменти во кои се одвиваат промените (извршна власт, полиција, разузнавачки служби ...), и конечниот резултат кој ги идентификува постигнатите цели. Во анализата е издвоена Босна и Херцеговина поради спецификите кои ја прават уникатна во одделни решенија и Дејтонскиот мировен договор како генерална рамка на општите промени во државата.

Деталната и вкрстена разработка на промените и извршените влијанија (географски и функционално поставена), и изведувањето на заедничките параметри, дава посебна вредност на трудот и претставува оригинален придонес во анализата на промените во безбедносниот сектор како резултат на единствено поставена цел, а во битно различен контекст на делување. Обемниот материјал искористен во изработката на овој дел од трудот овозможува градење на исклучително детална претстава за границите на можните влијанија, проблемите на имплементацијата и флексибилноста на различните системи во однос на апсорпцијата на различни решенија и практични модалитети.

Четвртата глава е насловена: РЕФОРМА НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА. Во овој дел, кандидатот прво го дава историскиот и политички контекст во рамките на кој Република Македонија ги поставува темелите на еден поинаков безбедносен систем.

Анализата на промените е структурирана во пет дела: изградба на државата (како уникатен процес на сеопфатна трансформација на општеството), новиот пристап во демократска и цивилна контрола над институциите од безбедносниот сектор (со посебен осврт на уставните, законските и институционални пречки и предизвици во воспоставувањето на оваа контрола), телата за парламентарен надзор над Армијата, полицијата и разузнавачките служби (легалната рамка и предизвиците на имплементацијата), соработката со меѓународните организации и интеграција во НАТО и ЕУ (влијанието на механизмите за соработка со НАТО и ЕУ врз детерминирање на курсот и исходот на процесот за изградба на институциите), планирањето и спроведување на реформите во безбедносниот сектор (со анализа на реформите во одбраната – одбранбеното осамостојување на Република Македонија, реформата на полицијата – посебно во контекстот на спроведувањето на Охридскиот рамковен договор), разузнавањето и контраразузнавањето (со посебен акцент на демократскиот дефицит во менаџирањето и надзорот над безбедносно-разузнавачките служби на Македонија).

Анализата е поткрепена со богат емпириски и податочен материјал кој овозможува градење на релевантна слика на процесите, постигнатите резултати и нефункционалните области кои не соодветствуваат на декларираната насока на промени.

Во заклучните согледувања, кандидатот потцртува дека реформата на безбедносниот сектор претставува долгорочен теориски и практичен предизвик во сите земји од ЈИЕ во последните три децении, а поради нивните безбедносни потреби, пост - конфликтниот регионален контекст, комунистичкото минато и нивните надворешно - политички цели за интеграција во меѓународните организации. Според кандидатот, еден национален безбедносен сектор не може да се карактеризира како функционален ако има демократски дефицит (неефективна или отсуство на цивилна демократска контрола врз клучните безбедносни институции) и дефицит во оперативните способности.

Планирањето и спроведувањето на реформата на безбедносниот сектор е исклучиво национална одговорност и сопственост, со исклучок на БИХ и Косово, каде што меѓународните структури директно учествуваат во остварувањето на дел од безбедносните активности.

Според кандидатот, и покрај видливиот напредок во сите анализирани држави во националните закони нема јасни обврски за спроведување на демократската цивилна контрола врз институциите од безбедносниот сектор.

Сите земји имаат и искуство и изградени капацитети за билатерална, регионална и мултилатерална соработка, но глобализацијата на предизвиците и се поголемата меѓузависност на државите говори дека заедничкото делување постанува императив во сите области.

Земјите од ЈИЕ ги имаат ратификувано сите клучни меѓународни конвенции и декларации за човековите права и имаат донесено задоволителен сет на правни инструменти за заштита на човековите права преку националните уставни и законска рамка, меѓутоа и понатаму останува проблемот на спроведувањето и почитувањето на човековите права во практика од страна на државните органи.

Кандидатот утврдува дека во случајот на Словенија, Бугарија, Романија и Хрватска може да се говори за израденост на ефективен и одговорен, односно реформиран национален безбедносен сектор. Албанија, Босна и Херцеговина, Македонија, Косово, Црна Гора и Србија претставуваат различни примери. Наодите од истражувањето говорат дека за ефективно и одговорно функционирање на полицијата и разузнавачките служби има уште многу работа.

Во случајот на Македонија, кандидатот заклучува дека емпириските податоци ја потврдуваат претпоставката дека еден национален безбедносен сектор не може да се вреднува како функционален ако демократската контрола и надзор на цивилните власти врз војската, полицијата и службите за разузнавање и контраразузнавање не се практикува, имаат слаби капацитети или, пак, воопшто не вршат контрола и надзор.

На крајот од трудот кандидатот дава и конкретни препораки за нормативни, институционални и практични промени кои би помогнале во реформата на безбедносниот систем и би ја максимизирале користа од комуникацијата со меѓународните структури кои ја поддржуваат оваа реформа. Препораките посебно ја истакнуваат новата улога која во процесот би требало да ја има Собранието на државата, како и на холистичкиот приод кој би требало да биде променет, а кој подразбира паралелно зајакнување на владеењето на пшравото и демократските параметри на државата.

Посебно внимание во препораките е посветено на контролните механизми и нивната улога во обезбедување на одржливост на реформските зафати.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето на оваа докторска дисертација се процесот и постигнувањата во реформата на институциите од безбедносниот сектор на земјите од Југоисточна Европа, со посебен акцент на поддршката за реформските процеси од страна на меѓународните организации: ООН, ЕУ, НАТО и ОБСЕ.

Гледано од перспектива на државите од ЈИЕ, односно од перспектива на национална сопственост на реформските процеси, кандидатот ги истражува фазите на процесот: проценка, анализа, имплементација, како и надзор и евалуација над процесот и исходите.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во Македонија нема продлабочени истражувања кои се занимаваат со проблемот на реформите на безбедносниот систем.

Самиот концепт на реформа на безбедносниот сектор - генерално претставува проблем за истражување кој предизвикува тешкотии и од практичен и од теоретски аспект. Реформата на безбедносниот сектор (РБС) претставува нов феномен воопшто, а во однос на државите од Југоисточна Европа, реформата на безбедносниот сектор претставува и суштински елемент од поширокиот опус на правни и политички реформи за обезбедување на сеопфатен општествен и економски развој во целиот регион.

Многу аргументи за нефункционалните национални безбедносни сектори

по 1989 година можат да се најдат во анализите за војните, конфликтите и тензиите во ЈИЕ, како и во проценките на меѓународните организации.

Истражувањето е сместено во период на клучни промени на самиот поим и концепт на безбедноста кој од 2001 година се помалку се врзува единствено за традиционалната дефиниција на безбедноста сконцентрирана на одбрана на националната територија, а се повеќе со поимите на колективна и индивидуална безбедност кои конотираат со концептот на човековите права и се прелеваат во вредносниот систем на човекова безбедност.

Досега, од страна на Владата или друг орган на државната власт, не е публикувана ниедна сеопфатна анализа и студија за улогата на институциите во националниот систем за безбедност и одбрана, поделба на надлежностите, нивните капацитети и способности, како и за нивните меѓусебни врски и влијанија.

Во актуелниот момент единствено Националната концепција за безбедност и одбрана на Собранието од 2003 година може да се смета за релевантен документ кој направи обид за воведување на системски пристап за политиката на национална безбедност.

Краток опис на применетите методи

Во истражувањето се применува комбиниран методолошки пристап.

Во делот кој се однесува за теориското определување на проучуваниот феномен се применува анализа на секундарни извори.

За определување на интересот, плановите и практичните активности на Реформата на институциите на безбедносниот сектор на земјите во ЈИЕ и агендата на меѓународните организации во тие процеси се користи анализа на документи (политички, правни и стратегиски) и анализа на содржината на официјални извештаи, студии и изјави на официјални претставници.

Процесот на трансформацијата на институциите од безбедносниот сектор се проучува преку студија на случај.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Истражувањето дава прецизна слика на реформските промени во анализираните држави и нуди компаративен пресек на постигнатите резултати и различната улога која во овие реформи ја имаат меѓународните структури.

Истражувањето ги идентификува теориски и практично релевантните недостатоци во актуелното поимање на безбедносниот систем во Република Македонија и можните правци на реформските зафати кои треба да бидат аплицирани. Недостатоците се лоцираат како во рамките на нормативата, така и на институционално ниво.

Кандидатот утврдува дека во втората декада од својата независност, Македонија спроведува процес на изградба на државата предводен од реформата на безбедносниот сектор кога се поставени и клучните цели на реформата на безбедносниот сектор (кои се сè уште актуелни).

Емпириските податоци во истражувањето индицираат дека исходите на

спроведените реформи не се поклопуваат со поставените цели на реформскиот процес. Истражувањето во исто време ги потврди претпоставките дека исходите во реформата на безбедносниот процес се непосредно зависни од легитимноста на државата, развојот на демократијата која се базира на владеењето на правото, соработката со меѓународните организации и интеграцијата во НАТО и во ЕУ, како и капацитетите на националните власти да ги планираат, да ги водат и да ги спроведуваат реформските процеси.

Врз основа на направените анализи (компаративната анализа на државите на ЈИЕ и националниот безбедносен сектор), во трудот се формулирани препораки за реформа на институциите од безбедносниот сектор во Република Македонија.

Во препораките се содржани многу конкретни насоки за потребните интервенции во работењето на законодавната, извршната и судската власт, како и новата улога која би требало да ја имаат независните контролни механизми и цивилното општество.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Љубе Дукоски, со наслов ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ, претставува истражување во политичките науки.

Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да ги актуализира теориските раправи и дилеми поврзани со градењето и улогата на безбедносните системи (низ приказ на најновите теориски размисли поврзани со темата и вредносните системи изградени од страна на различни меѓународни организации и структури) како и препознатливо практично значење во градењето систем на поддршка на стратешките цели на државата за изнаоѓање на нејефективниот начин на планирање и спроведување на реформата на безбедносниот сектор во земјите.

Научниот придонес на докторската дисертација е систематски опис на реформите на националните безбедносни системи во земјите од ЈИЕ, како и однесувањето и соработката на меѓународните организации (ООН, ЕУ, НАТО и ОБСЕ) со истите земји, и во продлабочената анализа на политиколошките и правни аспекти на законските и институционалните промени и промените на политиките кои се дел од овие реформски зафати. Преку испитување на пристапот и ангажирањето на меѓународните организации во реформата на институциите од безбедносниот сектор може да се опише и интересот на западните земји за придонес во безбедноста, развојот и почитувањето на човековите права во земјите од ЈИЕ, односно преку промените во безбедносните институции може да се согледа степенот на реформираноста на безбедносниот сектор, односно неговата функционалност и способност за заштита на човековите права.

Компаративниот приод кон анализирањето на реформите во безбедносниот сектор претставува значаен придонес во разбирањето на овие реформи и нуди излезни решенија за одделни проблеми со кои се соочува Република Македонија во нејзиното сопствено реформирање на овој сектор. Трудот

нуди нов, научно финансиран, приод во натамошното анализирање на темата и градењето на политиките во релевантната област.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Љубе Дукоски, со наслов ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот го има пријавено докторскиот труд според закон во кој не се бара објавување на трудови во меѓународни научни списанија или списанија со импакт-фактор.

Кандидатот ги има објавено следниве рецензирани истражувачки трудови:

Автор-и: „Љубе Дукоски“, објавен: “Подготовки на Република Македонија за членство во НАТО: Постигнувања и предизвици“, „Штит“ број 01 од август 2008 година.

Автор-и: „Љубе Дукоски“, објавен: „Нова Стратегија за одбрана на Република Македонија: Континуиран развој на одбраната и одговор на современите предизвици“, објавен во „Штит“ број 02 од октомври 2008 година

Автор-и: „Љубе Дукоски“, објавен: “Нови ветрови на Балканот: регионална соработка и регионални проекти“, „Штит“ број 48 од август 2013 година.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се: отворање на научна расправа за реформите на безбедносниот сектор и влијанието кое го имаат во овие реформи меѓународните организации и структури и конкретни насоки за изведување на овие реформи на нормативен и институционален план.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: промени во пристапот на реформирање на безбедносниот сектор согласно со пошироките стратешки поставени цели и поширокиот демократски дискурс на државата.

Можните понатамошни истражувања се: во областа на теориската разработка на поимот безбедносен сектор и неговото се поцврсто поврзување со системот на човекова безбедност, и практично-апликативни истражувања насочени кон идентификување на новите предизвици со кои може да се соочи Република Македонија во градењето на безбедносниот сектор во контекстот на демократски етаблирано опкружување и воспоставување на системот на владеење на правото.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот

м-р Љубе Дукоски со наслов ПРИСТАП И АНГАЖИРАЊЕ НА ООН, ЕУ, НАТО И ОБСЕ ЗА РЕФОРМИТЕ НА БЕЗБЕДНОСНИОТ СЕКТОР ВО ДРЖАВИТЕ ОД ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА: ПОЛИТИЧКИ И ПРАВНИ АСПЕКТИ НА РЕФОРМИТЕ.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Наташа Габер-Дамјановска, претседател, с.р.

Проф. д-р Мирјана Најчевска, ментор, с.р.

Проф. д-р Панде Лазаревски, член, с.р.

Проф., д-р Анета Цекиќ, член, с.р.

Проф. д-р Бојана Наумовска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕЛИ НА ПРЕТПРИЕМАЧКО УЧЕЊЕ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРЕТПРИЕМАЧКИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ НА МЕНАџЕРИТЕ И ИЗВРШИТЕЛИТЕ“ ОД М-Р АНДРИЈАНА МИГУЛОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, со одлука бр. 02-294/8 на седницата одржана на 19.3.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Андријана Мигуловска со наслов „Модели на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите“, во состав: проф. д-р проф. д-р Јорде Јаќимовски, проф. д-р Мирјана Борота Поповска, проф. д-р Кирил Постолов, вонр. проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ и доц. д-р Весна Забијакин Чатлеска. Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Андријана Мигуловска, со наслов „Модели на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите“, содржи 244 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, 188 фусноти и 178 странски и домашни библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во осум глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатката дава аргументирано и заокружено објаснување за актуелноста на проблематиката на

избраната тема на докторската дисертација, предметот и целите на истражувањето. Притоа, кандидатката нагласува дека постојат различни причини зошто се посветува сè поголемо разбирање на важноста и значењето на моделите на претприемачко учење како основа за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите. Според неа, со дефинирањето на определени можни решенија за идно делување во облик на модели на претприемачко учење, би се постигнал и развој на нивните дејности со нов претприемачки пристап на делување.

Во воведниот дел, кандидатката ја презентира глобалната рамка на истражувањето и накратко се осврнува на секој од деловите на дисертацијата, а на крајот ги прикажува очекуваните резултати и научниот придонес на дисертацијата.

Во **првата глава со наслов Контекст на организацискиот систем во динамично опкружување**, м-р Андријана Мигуловска се задржува на поимното дефинирање на организацијата, концептуалната рамка на организациските карактеристики и сите составни елементи. Според неа, организацијата се изучува како отворен систем кој што комуницира со околината, трпи влијание од неа, но и самата влијае на околината истовремено ја менува својата структура и елементите во неа, но и околината. Со цел да се истакне претприемачката димензија на организациите, Мигуловска смета дека особено е важно организациите да се трансформираат во организации кои учат. Во таа смисла, важни елементи на организациите кои ќе придонесат организациите да се трансформираат во организации кои учат се: организациската структура, организациските промени и организациското учење.

Од друга страна, кандидатката се осврнува на промените како составен дел на секоја организација, предизвикуваат потреба од постојано приспособување на вработените и работните ресурси. При тоа, приспособувањето само по себе не е доволно за организациите да се развиваат во саканиот правец кон успехот, бидејќи секоја промена не мора да биде и не е промена на подобро. Создавањето стратегија на една организациска единка се заснова на анализа на внатрешната состојба и надворешното опкружување. Најголемиот ефект во приспособувањето кон организациските промени Мигуловска го гледа во организациското учење, кое најчесто се дефинира како промена во когнитивните структури и однесувања на членовите на организацијата, што обезбедува подигнување на способноста на организацијата да се приспособи на својата средина. Организациското учење е вид на процеси од организациските промени во кои разликата во состојбите во организацијата настанува низ генерирање и користење на ново знаење. Петте основни дисциплини или способности за учење: личното мајсторство, препознавање на менталните модели, тимското учење, споделената визија и системското учење, заедно го помагаат преминот кон едно повисоко ниво на учење, ниво на организациско учење. Културолошките промени кои настануваат кога луѓето почнуваат да ја разбираат важноста на учењето и усовршувањето, варираат од една организација до друга, но претставуваат големи универзални промени во традиционалната култура на менаџментот.

Во **втората глава со наслов Претприемаштво, претприемачко учење и**

образование, кандидатката ги разработува основните прашања кои се однесуваат на претприемачкото учење и образование на менаџерите и извршителите.

Претприемаштвото, според авторката на трудот, е директно поврзано со иновациите (претприемачот е водичот на иновациите), како и во учењето, тоа е процесот со кој се стекнуваат нови знаења. Таа истакнува дека теоријата на претприемаштвото и на претприемачкото учење, за да има ефект, треба да ги спои нормативниот аспект на претприемачките околности - што претприемачите мора да ги направат за да успеат, со соодветен дескриптивен модел на учење кој го доловува она што претприемачите, всушност, го прават кога се успешни. Опфатени се голем број на теоретичари кои што пишувале за стратегиите и моделите на претприемачкото учење, т.е. разработување на експерименталните и еволутивните модели, како и моделите според основниот модел, ставајќи акцент на претприемачкото образование како претприемачка намера која има позитивно влијание врз појавата на претприемачко или претприемничко однесување и когнитивни промени. Всушност, од една страна, претприемачкото образование претставува создавање на соодветни вредности, верувања и ставови поврзани со успешно претприемаштво и интрапретприемаштво. Од друга страна, гледано на претприемаштвото како на начин на однесување, образованието треба да поттикнува трансфер на специфични способности поврзани со претприемачко однесување (без разлика дали на улогата на независен претприемач, претприемачки менаџер или вработен во претпријатието). Од трета, ако претприемаштвото е во согласност со мастеринг на специфични ситуации, образованието треба да се фокусира на справување со функционална експертиза. Во таа насока, претприемачките компетенции на поединците, кои всушност може да се научат и да се проценат, вештините и ставовите, се основа за создавање ставови, очекувани реакции, за нивните потенцијални перформанси и на нивните ставови во врска со можноста за претприемачки идеи и како такви тие позитивно влијаат за формирање претприемачки намери.

Во **третата глава**, со наслов **Компетенции на менаџери и претприемачи**, е претставен преглед на дел од тринаесетте групи на компетенции за кои беше заклучено дека се важни на еден или друг начин, да бидат поседувани или да се користат од страна на менаџерите и претприемачите. Користени се низа дискусии и наоди од голем број автори за да бидат издвоени тринаесет групи на компетенции, при што секоја група се состои од пот-компетенции кои се однесуваат на одредена група, што е направено според критичко расудување на кандидатката, или затоа што тие јасно се вклопуваат во рамките на таа група, или поради начинот на кој менаџерите и претприемачите ја користат таа специфична компетентност. Сето тоа е во насока на целта за создавање концепт (модел) на претприемачки компетенции кои им се потребни на менаџерите и извршителите во нивната работа, па ги зема в предвид компетенциите кои се совпаѓаат во рамките на двата модела компетенции.

Во понатамошниот дел од оваа глава, претставен е моделот од основните менаџерски компетенции, како за пониските нивоа (извршители), така и за повисоките нивоа, при што е искористен описот на задачите и компетенциите кои се потребни за различни нивоа на менаџирање. Се поаѓа од констатацијата дека

оние кои имаат повисока позиција на ниво на менаџирање имаат повеќе промоции што резултира со индивидуален успех, во однос на менаџерите кои се на пониски нивоа. Претприемачкиот модел компетенции за разлика од менаџерскиот е претставен во два дела, и тоа:

1. Основни претприемачки компетенции кои се потребни од самиот почеток.

2. Претприемнички компетенции кои се стратешки важни за организацијата.

Во првиот дел од моделот се вклучени девет компетенции кои секогаш им се потребни на претприемачите и во основањето и во управувањето со нивните зафати. Од друга страна, вториот дел од моделот се состои од останатите четири групи на компетенции кои, исто така, од страна на истражувачите, генерално се идентификувани како важни за претприемачите. Така, во согласност со наодите на истражувачите, се доаѓа до заклучок дека овие четири компетенции на некој начин секогаш им се потребни на претприемачите. И покрај тоа, ставени се во овој дел од моделот, затоа што се смета дека веројатно се попотребни во подоцнежните фази на водење на бизнисот.

Во оваа глава, Мигуловска се осврнува на развојот на претприемачки компетенции преку претприемачко учење. Таа истакнува дека во овој процес најважни се три аспекти, при што развојот на компетентност може да се изучува гледано од аспект на предизвикувачи на компетенција, процес (задача или однесување кои водат до компетенции), или од аспект на последиците (резултати од стекнување стандарди на компетентност). Иако кандидатката претежно се осврнува кон концептуализации на претприемачките компетенции, но исто така и со анализи во потрага на предизвикувачи на развој на компетентност, посебно на процесот и последиците од неа.

Во **четвртата глава**, со наслов **Претприемаштво и претприемачи**, м-р Андријана Мигуловска го дефинира претприемаштвото како неопходен дел за стимулирање на раст на економијата и можност за вработување во сите општества. Таа ќе истакне дека во развиениот свет, успешните мали бизниси се основните двигатели на креирање на работни места, пораст на доход и намалување на сиромаштијата. Од друга страна, одговорот на прашањето, кој може да стане претприемач, е изнесен преку теориска анализа на атрибутите, вклучувајќи креативност, посветеност, решителност, флексибилност, лидерство, страст, самодоверба и бистрина, како и преку анализа на типовите претприемачи, при што различни типови на претприемачки карактеристики се предложени и проучувани поради нивната поврзаност со работата на организацијата. Една категорија од овие карактеристики е демографската карактеристика како полот, возраста, етничката задиина и родителската заднина. Втората категорија е претприемачката психолошка и бихејвористичка карактеристика со употреба на различни пристапи како мотивација, лични атрибути, вредности, цели и ставови. Третата категорија се човечките главни фактори како нивото на едукација, работно искуство, почетно искуство, тренинг и технички вештини. Овие карактеристики одредуваат дали претприемачот ги поседува потребните способности, чие поседување за возврат има влијание врз неговата или нејзината одлука да започне бизнис, а исто така и на неговата успешност.

Во **петтата глава**, со наслов **Проблемско-предметна рамка на истражувањето**, кандидатката опфаќа целосен опис на целта на ова истражување или одговор на основното истражувачко прашање, дали може да се прави разлика меѓу претприемачките и менаџерските компетенции.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во докторската дисертација е развивање на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите преку примена на претприемачко учење во насока на зголемување на квалитетот на нивната работа и на прифатените промени кои се нудат.

При тоа, употребата на зборовите „менаџери и извршители и квалитетот на нивната работа“ значи фокус кон една поширока перспектива на менаџери и извршители на кои им се потребни претприемачки компетенции, со што конкретно не се прави разлика помеѓу менаџери во организации, индустрии, економии, и контексти во целина. Во истражувањето на докторската дисертација, кандидатката за термините менаџери и извршители го применува терминот менаџери, бидејќи фокусот на истражувањето ги опфаќа сите три менаџерски нивоа во организациската хиерархиска структура.

Во оваа глава, кандидатката извршила операционализација на проблемско-предметната рамка при што со нејзината анализа се доаѓа до основниот механизам за подобрување на претприемачката самоефикасност кај менаџерите преку примена на претприемачкото учење на формален или неформален начин. Всушност механизмот е претставен како **Модел на истражувањето за развој на претприемачките компетенции кај менаџерите**. Ваквото однесување и интервенција во профилот на современите менаџери овозможува создавање на услови за примена на претприемачкото учење во унапредување и развој на менаџерските компетенции кои што ќе имаат одредена претприемачка димензија и фокусирање на напорите за трансформација на организациите во организации кои учат.

Во **шестата глава**, со наслов **Предистражување**, м-р Андријана Мигуловска, тргнувајќи од насловот на докторската дисертација, ги вклучува моделите на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите, при што се наметнува потреба од разјаснување на неколку прашања: кои се менаџерите, а кои се извршителите, и каква е нивната улога во рамките на организацијата; дали овие два термина се синоними или, пак, станува збор за две различни нивоа во рамките на организациите; дали претприемачките компетенции ќе се однесуваат за сите менаџери во рамките на организациите без разлика на кое ниво од хиерархиската структура припаѓаат или, пак, претприемачките компетенции ќе се развиваат за секое ниво посебно. За да може да се докажи изедначувањето на менаџерите и

извршителите, и да се продолжи со истражувањето за да се потврди и/или отфрли генералната хипотеза, направено е и термилошко изедначување на менаџери и извршители и статистичка обработка со помош на кростабулација (вкрстување на основните варијабли: менаџери и извршители) за потоа да се направи истражување каде ќе се предложи решение за проблемот кој се истражува, а го разгледува односот на двата аспекта, менаџерски и претприемачки компетенции на индивидуално ниво.

Како генерален заклучок од предистражувањето, кандидатката подвлекува дека менаџерите и извршителите може да се изедначат термилошки, применувајќи го терминот менаџери, бидејќи од аспект на концептуалните вештини, интерперсоналните, комуникациските и вештините за самоефикасност се разликуваат од останатите вработени во рамките на организацијата.

Во **седмата глава**, со наслов **Квантитативна и квалитативна анализа на податоците**, кандидатката ги произнесува емпириските резултати од нејзиното истражување. Емпириските резултати од истражувањето овозможуваат да се постигнат поставените цели на истражувањето преку потврдување на хипотезите на истражувањето. Всушност, ставовите од анкетата на испитаниците се обработени во статистичкиот програм SPSS, кој што овозможува потврда на веќе поставените хипотези, како и користејќи голем број табеларни прикази со цел да се утврди реалната состојба за потребата од развивање на претприемачки компетенции кај менаџерите.

Во **осмата глава** со наслов **Интерпретација на хипотезите**, кандидатката ги елаборира потврдите на поставените хипотези, а со тоа потврдува дека предложениот модел ја задржува својата поставеност, имајќи ги предвид направените тестирања за секоја димензија и елемент од овој модел. Тој е интерпретиран на следниов начин:

Претприемачката самоефикасност во работните компетенции и личната ефикасност кај претприемачите е развиена на повисок степен за разлика од менаџерите. Кај менаџерите се наметнува потребата од развој на ваквата претприемачка самоефикасност во работните компетенции и личната ефикасност. Тоа се постигнува преку континуирано учење и продлабочување на нивните знаења. Најдобар механизам е претприемачкото учење преку кое се развиваат знаењата, вештините и ставовите кај менаџерите

Конечно, во **заклучокот** на докторската дисертација се синтетизирани сите сознанија до кои дошла кандидатката истражувајќи ја оваа материја, односно сознанија кои формираат јасна слика за концептот на претприемачки способности потребни на менаџерите во нивната работа со примена на претприемачкото учење. Во заклучокот се содржани и сумирани резултатите од емпириското истражување и крајните согледувања на кандидатката во форма на препораки за примена на концептот кој дава појасен и поконцизен поглед кон потребните претприемачки компетенции, вештини, знаења и способности кои им се потребни на менаџерите во нивната работа. Кандидатката препорачува дека применливоста на моделот како концепт, и неговото присвојување, ќе придонесе развивање на овие претприемачки способности, што ќе доведе до придобивки во текот на нивните идни деловни потфати.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ова истражување е дизајнирано врз база на научните достигнувања во научното поле организациони науки и управување (менаџмент), поточно во научната област претприемаштво. Користени се најновите истражувања и литература во областа на претприемачките компетенции и претприемачкото учење. Пошироко гледано, постојат голем број истражувања во светската литература за потребните компетенции на менаџерите и извршителите, со цел да бидат успешни во своите работни изведби. Овие истражувања се чинат повеќестрани, гледано во контекст на примената на компетенциите за различните нивоа на менаџери, нивен кариерен развој, искачување на корпоративните скалила; технички и човечки компетенции, развојот и промените на компетенциите во изминатите децении итн. Од друга страна, постојат уште поголем број на истражувања за претприемаштвото и сите негови аспекти. Сепак, комбинацијата на менаџерски и претприемачки компетенции се чини дека е далеку помалку истражувана.

Истовремено, во литературата за менаџментот постои недостаток на фокус кон претприемачките компетенции кои им се потребни на менаџерите и извршителите. На национално ниво, истражувањето од докторската дисертација дава реална слика за потребата за примена на модел на претприемачко учење со кој ќе се развијат претприемачки компетенции кај менаџерите и извршителите. Значењето на овие податоци не се однесува само на компаниите вклучени во истражувањето, туку и за научните кругови кои можат да спроведуваат понатамошни, продлабочени, компаративни анализи и истражувања.

Краток опис на применетите методи

Од аспект на методолошкиот приод, м-р Андријана Мигуловска, при изработката на дисертацијата, прибирањето, систематизирањето, анализирањето и презентирањето на собраните податоци, аргументи и факти го извршила со употреба на логично оправдан, заокружен и научно-фундиран пристап. При истражувањето и изготвувањето на докторската дисертација биле користени повеќе методи со цел целосна и продлабочена анализа од која може да се извлечат научно оправдани заклучоци. Проучувањето на предметот на истражувањето се врши со примена на дескриптивниот метод. Целта на тезата е двојна - од една страна прелиминарна, а од друга описна. Со ваква цел, преку модел на претприемачко учење се создаваат услови за креирање на концепт на претприемачки компетенции,

кој што им е потребен на менаџерите во нивната работа. Истражувачката природа помага да се добие јасна слика за проблемот кој што се истражува, пред да се започне со собирање на прелиминарните податоци за верификација на концептот. Истражувачката цел исто така помага за да се добијат нови погледи кон определен проблем. Постои описна цел на истражувањето, која што понекогаш може да се смета како комплементарна на истражувачката цел, бидејќи таа носи многу точна перспектива на некој специфичен аспект и исто така поседува постоечки хипотези, но сепак се разделни по својата природа. Истражувањето е комбинација од истражување (почнувајќи со широк фокус на компетенциите, кој се стеснува како што се доаѓа до крајната цел) и опишување (во текот на истражувањето се опишуваат откриените аспекти). Користени се методите на анализа и синтеза за да се утврдат основните карактеристики и обележја на предметот на истражување. За презентирање на сличностите и разликите служи методот на компарација. Релевантни и научно засновани заклучоци во врска со појавите кои се предмет на истражувањето се изведуваат преку употреба на методите на индукција и дедукција, како и преку користење на методот на анкета.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Резултатите од истражувањето укажуваат дека иманентна карактеристика на претприемачите е **иницијативноста и иновативното однесување**, која е резултат од мотивацијата и/ или креативноста. Претприемачките иницијативи водат кон препознавање на можности. Иновациите и иновативното однесување станува парадигма која овозможува зајакнување на сопствените компетенции кај менаџерите. Иновативноста е повеќе карактеристична за претприемачите, но не значи дека не треба да се поттикнува кај менаџерите. Менаџерите личната ефикасност треба да ја фокусираат кон тоа да станат и да размислуваат како иноватори и агенти на промени на тој начин што постојано ќе ги следат и ќе прават пазарни истражувања и врз основа на тоа ќе имаат можности да знаат кои се потребите на купувачите.

Лидерството и менаџментот покажуваат заемна интеракција. Преку лидерските вештини, и менаџерите и претприемачите може да постигнат повисок степен на успех во работењето. (Рако)водењето е менаџерска функција која треба да се развива и кај менаџерите и кај претприемачите. За разлика од претприемачите кои имаат изразени лидерски вештини, менаџерите мора да ги развиваат на континуирана основа преку претприемачкото учење. Карактеристиките како харизма, личен пристап, интелектуална стимулација, храброст, иницијативност, проактивност, флексибилност, интегритет, способност за расудување, почитување на другите и сл. се карактеристични за лидерите и тоа го прави лидерството едно од најважните и најсуштинските фактори за добриот и современ менаџмент. **Преземањето ризик** подразбира препознавање и искористување на можностите. Но, тоа не се прави без претходно размислување, планирање и истражување. Напротив, засновано е на бројни анализи и факти. Затоа претприемачите пред да донесат одлука сериозно ги истражуваат последиците и поставуваат можни сценарија од потенцијалните резултати. Целта

на ваквите анализи и истражувања е да се намали ризикот од вложување. Луѓето со претприемачки дух превземаат умерени ризици. Постојат бројни ризици со кои се соочуваат и претприемачите и менаџерите во текот на работењето со деловните потфати. Важно е да ги користат авторитетот и аналитичките вештини за да ги искористат практичните и автентичните идеи кои ќе донесат напредок и остварување на организациската визија. Способноста да се проценува и да се донесува одлуки соочувајќи се со несигурност е една од основните функции на еден претприемач и затоа претставува клучно претприемачко дејствие.

Претприемачката самоефикасност во работните компетенции и личната ефикасност кај претприемачите е развиена на повисок степен за разлика од менаџерите. Кај менаџерите се наметнува потребата од развој на ваквата претприемачка самоефикасност во работните компетенции и личната ефикасност. Тоа не се постигнува само од себе, преку искуството, туку напротив преку континуирано учење и продлабочување на нивните знаења. Најдобар механизам е претприемачкото учење преку кое се развиваат знаењата, вештините и ставовите кај менаџерите, кои во текот на работењето треба да покажат претприемачко однесување, кое е карактеристично за претприемачите. Тоа е резултат на динамичните промени кои постојано се случуваат во окружувањето, а имаат директно влијание врз работењето на организациите. За да може организациите да се трансформираат во организации кои учат потребно е кај менаџерите да се развиваат континуирано преку примена на претприемачкото учење, знаења, вештини и ставови областите на: идентификување на можностите, иновациите, лидерството и ризикот ќе се постигне зголемување на степенот на претприемачка самоефикасност кај менаџерите и тоа во личната ефикасност и работните компетенции. На тој начин може да зборува за воведување на уште една функција кај менаџерите а тоа е претприемачката функција. Ваквото однесување и интервенција во профилот на современите менаџери овозможува создавање на услови за примена на претприемачкото учење во унапредување и развој на менаџерските компетенции кои што ќе имаат одредена претприемачка димензија и фокусирање на напорите за трансформација на организациите во организации кои учат. Преку претприемачкото учење ќе се развива претприемачката самоефикасност кај менаџерите, што значи и развој на претприемачката ориентација кај менаџерите. Ова по себе, претпоставува создавање на услови за воведување на уште една функција во менаџментот, а тоа е претприемачката функција која би ја извршувале менаџерите, односно во рамките на организациите би делувале како менаџери- претприемачи, а нема да имаат класичен менаџерски пристап. Со тоа, менаџерската позиција би добила поголем степен на иницијативност, проактивност и флексибилност. Претприемачката самоефикасност кај менаџерите се постигнува преку претприемачкото учење, што опфаќа развој на знаењата што содржат способности за препознавање на лични, професионални и/или деловни активности, вештините кои се однесуваат на идентификување на можности, иновации, лидерство и преземање на ризик, како и претприемачкиот став. Со помош на претприемачкото учење ќе се создаваат претприемачки ориентиран менаџери кои поседуваат знаења и работни навики.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Андријана Мигуловска**, со наслов **Модел на претприемничко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите**, согласно со Фраскатиевата класификација претставува истражување во научното поле 506 - Организациони науки и управување (Менаџмент) и научната област 50623 Претприемништво. Целите на истражувањето во оваа докторска дисертација се: утврдување како истражувачите во академска литература дискутираат и вршат анализи на менаџерски и претприемничките компетенции—кои од нив и кога се потребни. Кои се размислувањата на менаџерите во јавниот сектор, поточно во работните организации за тоа дали претприемачите поседуваат одредени карактеристични компетенции- кои се тие компетенции и кога се потребни. Како анализата на податоците од истражувањето го финализира концептот на претприемачки компетенции, кој му е потребен на менаџерите во нивната работа. Идентификација на соодветни акциони пристапи за развој на претприемничкото учење како развојна организациска стратегија.

Очекуваниот научен придонес е дека истражувањето овозможува да се утврди влијанието на концепт на претприемачки способности кај менаџерите во нивната работа со примена на претприемачкото учење во насока на развој на вештини за идентификување можности, иновации, лидерство и преземање на ризик. При тоа, покрај овие основни вештини се развиваат и дополнителни вештини кај менаџерите како: проактивност, креативност, иницијативност, промена, преземање ризик, препознавање можности, меки/емоционални способности, создавање мрежа, носење на одлуки, креативност и иновативност и сл. Докторската дисертација има големо значење, како теоретско, така и практично. Од аспект на науката, оваа дисертација е екстензивно и сеопфатно истражување спроведено на регионално ниво со оглед на тоа дека се работи за проблематика која особено го побудува интересот на академската јавност. Исто така, во дисертацијата се дадени меѓународно прифатени дефиниции за испитуваните концепти на претприемачки компетенции. Од практичен аспект, ова истражување е од особено значење не само за менаџерите на испитуваните компании, кои директно се вклучени во истражувањето, туку и за оние кои што сакале да ја подобрат сопствената организација од причина што со помош на дисертацијата ќе се надминат одредени проблеми или ќе се надминат одредени појави. На ваков начин се очекува истражувањето да претставува солидна основа за разбирање и примена на концепт за претприемачки способности кои им се потребни на менаџерите во нивната работа, бидејќи неговото присвојување ќе придонесе развивање на овие претприемачки способности, што ќе доведе до придобивки во текот на нивните идни деловни потфати.

Докторската дисертација на кандидатката **м-р Андријана Мигуловска**, со наслов **Модел на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

MSc Andrijana Migulovska: „Models for enterprenurial education for advancement of the enterprenurial expertise of managers and executives“, International scientific conference „Migration and Labour market“ Крушево, октомври 2012, ISBN: 978-9989-695-53-7.

MSc Andrijana Migulovska: „Entrepreneurship in teaching practice as a condition for effective education“ International Congress "Modern Society and Education" – VI International Balkan Congress for Education and Science, University St. Cyril and Methodius - Pedagogical Faculty, Ohrid, октомври 2011.

MSc Andrijana Migulovska: „The effects of education for developing enterprenurial competences“3rd International Conference"Law, Economy and Management in Modern Ambiance" - LEMiMA 2013 Sava Center, Belgrade, april 2013.

MSc Andrijana Migulovska: Social entrepreneurs in non-profit organizations: challenges and dilemas“ Second International Conference organized by BAS Institute of Management Bitola, BAS - Skopje and "Bulent Ecevit" University Zonguldak, Turkey. November 2013.

М-р Андријана Мигуловска: „Претприемничко образование“ Трет симпозиум „Менаџментот и современите практики“ со предметен фокус „Менаџментот и вработливоста“ БАС Институт за менаџмент – Битола, Скопје, април 2014.

MSc Andrijana Migulovska: Entrepreneurship in teaching practice“ 3rd International scientific conference: Knowledge-capital of the future, topic: Knowledge-now but how, Bansko R. Bulgaria November 2014.

MSc Andrijana Migulovska: „Enterprenurial school management-challenges and dilemmas“ International Journal Scientific papers Vol. 9 2015 ISSN:1857-92.

MSc Andrijana Migulovska: „Analyzing the needs for professional development of teachers“ International Journal Scientific and aplicative papers vol.100/2, 2015 ISSN: 1857-92.

MSc Andrijana Migulovska: „Entrepreneurs and non-entrepreneurs-competency approach“International Journal Scientific papers vol.16.1 2017 ISSN:1857-923X.

М-р Андријана Мигуловска: „Програмирањето во наставата како предуслов за развој на претприемничките компетенции кај учениците“ Меѓународна конференција за образованието по природни науки и математика, Природно-математички факултет-Скопје, март 2018.

М-р Андријана Мигуловска избрана во насловно звање **предавач на висока стручна школа за наставниот предмет Виртуелни организации** на БАС – Бизнис-академија „Смилевски“, мај 2013.

М-р Андријана Мигуловска избрана во насловно звање **предавач на висока стручна школа за наставниот предмет Виртуелни организации и Симулациони бизнис игри** на БАС – Бизнис-академија „Смилевски“ април 2016.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се дека истражувањето овозможува да се утврди какво е влијанието на моделот на претприемачки компетенции применет преку претприемачко учење врз изведбата на работата на менаџерите во компаниите во Република Македонија. Хармонизирањето и синтетизирањето на добиените податоци овозможува давање на сопствен придонес во поглед на градење и подигнување на свесноста кај менаџерите за неминовната потреба од нивно надградување со претприемачки компетенции. Научно-теоретското истражување е надополнето со научно-емпириско истражување по пат на кое се утврдува и посветува особено внимание на состојбите во македонските организации од аспект на влијанието на претприемачкото учење врз развојот на претприемачки компетенции кај менаџерите и извршителите како главен предмет на истражување.

Можните понатамошни истражувања можат да се базираат на оваа докторска дисертација како солидна основа за примена на моделот на претприемачко учење за развој на претприемачките компетенции кај менаџерите и извршителите, со цел да се утврди и подобри моменталната состојба.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Андријана Мигуловска со наслов **Модели на претприемачко учење за унапредување на претприемачките компетенции на менаџерите и извршителите.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Јорде Јаќимовски с.р.

Проф. д-р Мирјана Борота Поповска с.р.

Проф. д-р Кирил Постолов с.р.

Вонр. проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ с.р.

Доц. д-р Весна Забијакин Чатлеска с.р.

ПРЕГЛЕД

**НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА Институтот за социолошки и политичко -
правни истражувања, Скопје во состав на Универзитет Св. Кирил и
Методиј Скопје Магистерски трудови**

Ред · Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. На Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Теодора Вучкова	Комуникација меѓу етничките групи на Facebook и Instagram кај средношколската популација во Република Македонија	The Communication among ethnic groups on Facebook and Instagram within the High school Population of the Republic of Macedonia	проф.д-р Емилија Симоска	02-390/17 од 19.4.2018
2.	Маја Величкова	Вложување во раниот детски развој како стратегија на општественоит развој	Investing in the early childhood development as a strategy of social development	вонр.проф. д-р Елеонора Серафимовска	02-390/11 од 19.4.2018

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН РАБОТНИК ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАУЧНАТА ОБЛАСТ МИКРОБИОЛОГИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА
СТОЧАРСТВО ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Институтот за сточарство, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 26.2.2018 година, за избор на научен работник во сите научни звања во научната област микробиологија и врз основа на Одлуката на Научниот совет, бр. 0201-290, донесена на 3.4.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Милена Петровска, редовен професор на УКИМ-Медицински факултет-Скопје, д-р Момчило Бубалов, редовен професор во пензија на УКИМ-Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје и д-р Родне Настова, редовен професор на УКИМ-Институт за сточарство-Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на научен работник во сите научни звања во научната област микробиологија, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Весна Левков, научен соработник на УКИМ-Институт за сточарство-Скопје.

Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р Весна Левков е родена на 24.2.1974 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во УСО „Никола Карев“. Со високо образование се стекнала на УКИМ, на Природно-математичкиот факултет, Институт за биологија во Скопје. Дипломирала во 1997 година, со просечен успех 8,97.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1997/1998 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Природно-математичкиот факултет, Институт за биологија (биохемиско-физиолошка насока) во Скопје. Студиите ги завршила во 2005 година, со просечен успех 9,70. На 18.7.2005 година го одбрала магистерскиот труд на тема: *Промени во состојавот и бројот на микроорганризми во шекојт на производството и зрењето на биеното сирење во шешовскиот регион.*

Докторска дисертација пријавила во 2009 година на Факултетот за земјоделски науки и храна при УКИМ во Скопје. Дисертацијата на тема: *Состав и динамика на технолошки значајните микроорганризми при изработка на биеното сирење произведено на традиционален начин* ја одбрала на 3.4.2013 година,

пред Комисија во состав: д-р Југослав Зиберовски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Соња Србиновска редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Милена Петровска, редовен професор на Медицинскиот факултет Скопје, д-р Тихомир Чижбановски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Олга Најденовска, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на земјоделски науки.

На 13.8.2013 година е избрана во звањето научен соработник на УКИМ-Институт за сточарство-Скопје, во областа микробиологија.

Во моментот е вработена на УКИМ Институт за сточарство-Скопје, со научно звање-научен соработник. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1057 од 1.7.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1018 од 1.11.2011 и бр. 1057 од 1.7.2013, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Институт за сточарство, кандидатката д-р Весна Левков изведува настава на постдипломски студии (втор циклус) на студиската програма Рибарство, по предметите: Хигиена и санитација во рибарството и Квалитет на риби и преработки од риба.

Во учебните 2015/2016 и 2016/2017 година, кандидатката била ангажирана за држење настава на прв циклус студии по предметите Микробиологија и Технолошка микробиологија на Факултетот за земјоделски науки и храна при УКИМ во Скопје.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на еден магистерски труд, како и на една докторска дисертација на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Како презентер на свои научни и стручни наслови учествувала на повеќе работилници организирани од Институтот за сточарство и Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Д-р Весна Левков има објавено вкупно 28 научни трудови од повеќе области, како: микробиологија на млеко и млечни производи, квалитет и безбедност на храна, добивање збогатени производи со примена на технолошки

решенија преку додавање на специфични додатоци во крмните смески, зачувување и унапредување на квалитетот на традиционалните производи итн. Од објавените трудови, 4 научни труда има објавено научно списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 15 труда во меѓународни научни списанија и 9 труда во зборници од научни собири.

Д-р Весна Левков била раководител на 2 научноистражувачки проекта, а учествувала и како член во 8 научноистражувачки проекти. Во текот на изборниот период, кандидатката учествувала на меѓународни научни собири во земјата и во странство.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Весна Левков активно е вклучена во стручно-апликативната работа на УКИМ-Институт за сточарство-Скопје. Како дел од Центарот за исхрана и преработка на хранителните производи при Институтот за сточарство, кандидатката врши стручна ревизија на контролата на квалитетот на добиточната храна според постојните прописи и закони.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во The Hebrew University of Jerusalem, во периодот 30.10.-23.11.2017 година, каде што учествувала на меѓународниот курс Feeding the future: Food safety in time of global change, одржан на Роберт Х. Смит, Факултетот за земјоделство, храна и животна средина, во Реховот, Израел.

Во 2013 година била номинирана како претставник на Институтот за сточарство во Националниот совет за безбедност на храна и храна за животни.

Од 2017 година, кандидатката е назначена за раководител на Секторот за високообразовна дејност на Институтот за сточарство.

Д-р Весна Левков активно е вклучена во работата на бројни комисии при УКИМ-Институт за сточарство како што се: Комисија за самоевалуација и Комисија за соработка и доверба со јавноста. Член била на Организациониот одбор за одбележување на јубилејот 65 години постоење на Институт за сточарство, како и член на Организациониот одбор на VII меѓународен симпозиум за сточарство.

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на јубилејна монографија 65 години постоење на УКИМ-Институт за сточарство. Активно учествува како член во Уредувачкиот одбор на меѓународното научно списание Macedonian Journal of Animal Science, во издаваштво на Институтот за сточарство во 2014, 2015, 2016, 2017 година.

Во текот на изборниот период, кандидатката е рецензент на повеќе научни трудови за меѓународни списанија: Acta Alimentaria, An International Journal of Food Science, Journal of Food Science, Macedonian Journal of Animal Science.

Заклучок и предлог

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Весна Левков.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Весна Левков поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето виш научен соработник во научната област микробиологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на Институтот за сточарство во Скопје, д-р Весна Левков да биде избрана во звањето **виш научен соработник** во научната област микробиологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Милена Петровска, редовен професор на УКИМ-Медицински факултет-Скопје, с.р.

Проф д-р Момчило Бубалов, редовен професор во пензија на УКИМ-Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје, с.р.

Проф. д-р Родне Настова, редовен професор на УКИМ- Институт за сточарство-Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Весна Томе Левков

Институција: УКИМ-Институт за сточарство Скопје

Научна област: микробиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa	Поени
1	Настава прв циклус студии по предметот Микробиологија – учебна 2015/2016 3+2 3*15*0,04	1,8
2	Настава прв циклус студии по предметот Микробиологија – учебна 2016/2017 3+2 3*15*0,04	1,8
3	Настава прв циклус студии по предметот Технолошка микробиологија – учебна 2015/2016 3+2 3*15*0,04	1,8
4	Настава прв циклус студии по предметот Технолошка микробиологија – учебна 2016/2017 3+2 3*15*0,04	1,8
5	Вежби прв циклус студии по предметот Микробиологија – учебна 2015/2016 3+2 2*15*0,03	0,9
6	Вежби прв циклус студии по предметот Микробиологија – учебна 2016/2017	0,9

	3+2	2*15*0,03	
7	Вежби прв циклус студии по предметот Технолошка микробиологија – учебна 2015/2016 2*15*0,03	3+2	0,9
8	Вежви прв циклус студии по предметот Технолошка микробиологија – учебна 2016/2017 2*15*0,03	3+2	0,9
9	Настава втор циклус студии по предметот Хигиена и санитација во рибарството – учебна 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 3*0,05		0,15
10	Настава втор циклус студии по предметот Квалитет на риби и преработки од риба - учебна 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 3*0,05		0,15
11	Член на комисија за оцена или одбрана на докторска дисертација „Мониторинг и микробиолошко загадување на водата во петти канал пред и после влевање во Река Црна“		0,5
12	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура „Контрола и процена на ризик од афлатоксини кај сушени плодови од смоква (<i>Ficus carica</i> L.)		0,3
	Работилници		
13	Конференција: Биодиверзитет на млеко во организација на Slow Food Macedonia 2014 година - презентер		1,0
14	Тера Мадре Македонија, 24-26.06. 2016 - презентер		1,0
15	Улога на биолошките активни состојки во исхраната во организација на УКИМ-Институт за сточарство, 27.10.2016 - презентер		1,0
16	Семинар во организација на „Бiosистеми“ под наслов „Нови молекуларни методи за испитување на храна и болести кај животни- апликации и можности“, 7.12.2016 - учесник		1,0
17	Работилница на одбори за доверба и соработка со јавноста „Развивање на соработката помеѓу високообразовните институции, приватниот сектор и релевантните органи“, 25.1.2017- учесник		1,0
18	Традиционално произведена храна- здрава и безбедна храна во организација на УКИМ-Институт за сточарство, 2.03.2017 - презентер		1,0
19	Влијание на климатските промени во сточарството и примена на адаптивни мерки, 3.10.2017 година - учесник		1,0
20	Metrofood-RI – Infrastructure for promoting metrology in food and nutrition, во		1,0

	организација на Факултет за земјоделски науки и храна, 30.11.2017 - учесник	
	ВКУПНО	19,9

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	Учесник во национални проекти	
1	Влијание на суплементите додадени во храната врз здравствената состојба, производните карактеристики и квалитетот на месото на крапот при интензивно одгледување во кафезен систем (2018) – истражувач	3
2	Следење на производни и економски показатели при одгледување на овци од расата асаф во услови на Република Македонија - истражувач , Одлука бр. 0201-50/3 од 6.2.2017	3
3	Влијанието на додавање на мелена шипинка во исхраната на кокошки несилки врз производството на јајца, квалитетот и антиоксидативниот статус – истражувач, Одлука бр. 0801-547 од 13.9.2017	3
4	Еко-претприемништво како нова профитабилна деловна можност на македонските претпријатија – истражувач Одлука бр. 0201-643 од 25.10.2016	3
5	Содржина на протеини, нитрати и некои минерални материи во консумирачки спанаќ – истражувач Одлука бр. 0201/211 од 18.3.2014	3
6	Споредбени испитувања на олигоементи во овчо млеко и сирење произведени во различни региони во Република Македонија – главен истражувач Одлука бр. 0201-320 од 5.5.2014	6
7	Биолошки, еколошки и популациони истражувања на ендемичниот вид риба <i>Zingel balcanicus</i> Karaman 1937 – истражувач Проект бр. 0201/-920 од 22.12.2014	3
8	Потрошувачка на органска храна и односот на потрошувачите кон органската храна во Република Македонија – главен истражувач Одлука бр. 0201-1052 од 26.12.2013	6

9	Потрошувачка на живинско месо и односот на потрошувачите кон живинското месо во Република Македонија – истражувач Одлука бр. 0201-1052 од 26.12.2013	3
10	Пазарот на производи од животинско потекло во Република Македонија – истражувач Одлука бр. 0201-1052 од 26.12.2013 Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	3
1	D. Andreevska, D. Andov, M. Menkovska, N. Gjorgovska, V. Levkov , T. Dimitrovski (2017). Physicochemical properties of some domestic and introduced rice varieties. Romanian Agricultural Research, No. 34, p. 9-14 (IF 0,36)	3,6+IF 3,96
2	M. Menkovska, V. Levkov , D. Damjanovski, N. Gjorgovska, D. Knezevic, N. Nikolova, D. Andreevska (2017). Content of TDF SDF and IDF in cereals grown by organic and conventional farming - A short report. Polish Journal of Food and Nutrition Sciences, vol. 67, No.3, p. 241-244 (IF 0,679)	3.6+IF 4,279
3	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Pavlova, V. Levkov (2014): Effects of the soy isoflavones on the growth and the exterior development of the ISA Brown pullets. Emirates Journal of Food and Agriculture, Vol. 26 (9), p. 822-827 (IF 0,22)	3.6+IF 3,82
4	V. Levkov , S. Srbinovska, N. Gjorgovska (2014). Microbiological and chemical characteristics of traditional ewe's milk cheese from Mariovo region. Mljekarstvo 64 (3), p. 195-206 (IF 0,484)	4,8+IF 5,284
5	V. Levkov , S. Mojsova, R. Nastova, S. Srbinovska, N. Gjorgovska (2017). Identification and phenotypic characteristics of lactic acid bacteria isolated from some traditional cheeses produced in R. Macedonia. Macedonian Journal of Animal Science, vol.7 (1-2), p. 79-87.	3,6
6	M. Menkovska, D. Damjanovski, V. Levkov , N. Gjorgovska, D. Knezevic, N. Nikolova, V. Stanoev (2017). Content of β -glucan in cereals grown by organic and conventional farming. Banat's Journal of Biotechnology, VIII(16), p. 39-47	3,6
7	V. Levkov , T. Stafilov, N. Pacinovski, K. Baceva, N. Mateva, N. Gjorgovska, E. Eftimova, T. Kostadinov (2017). Content of major and trace elements in raw ewe's milk used for production of traditional white brined cheese. Slovak Journal of Animal Science, Vol. 50, No. 1, p.7-14	3,6

8	V. Levkov , T. Stafilov, N. Pacinovski, K. Bačeva Andonovska, N. Mateva, N. Gjorgovska, E. Eftimova, T. Kostadinov (2017). The content of macro and trace elements in curd and traditional white brined cheese. <i>Veterinarija ir Zootehnika (Vet Med Zoot)</i> . T. 75 (97), p.36-42	3,6
9	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , R. Nastova, S. Grigorova (2017). Evaluating isoflavones on cholesterol and fat deposition in egg yolk during last faze of egg production. <i>Scientific Papers, Series D. Animal Science</i> , Vol. LX, p. 81-84	3,6
10	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , R. Nastova, E. Jusufi (2016). Effect of dietary supplementation with isoflavones on exterior development and tibia bone quality of laying hens. <i>Slovak Journal of Animal Science</i> , Vol. 49 (3): 112-115	3,6
11	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , S. Gjorgjievski, V. Kostov, R. Nastova (2016). The effect of feed rich in DHA on egg production, egg components and DHA content in yolk. <i>Bulgarian Journal of Agricultural Science</i> , 22 (Suppl. 1), p.10-14.	3,6
12	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , V. Kostov, R. Nastova, S. Gjorgjievski, S. Grigorova (2016). Effects of isoflavones in feed on plasma estradiol concentration and productive performances in laying hens. <i>Iranian Journal of Applied Animal Science</i> , Vol. 6 (3), p. 691-695	3,6
13	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , R. Nastova, V. Kostov, S. Gjorgjievski, S. Grigorova (2016). Effects of different supplements inclusion of the enriched diet on productive performance and egg structure. <i>Bulletin Of University Of Agricultural Sciences And Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Animal Science And Biotechnologies</i> , 73 (1), p. 72-76	3,6
14	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , R. Nastova (2015). Effect of supplemented isoflavones in feed on plasma and egg cholesterol concentration in ISA Brown layers. <i>Veterinarija ir Zootehnika</i> , Vol. 70 (92), p. 16-21	3,6
15	M. Menkovska, V. Levkov , N. Gjorgovska, N. Nikolova, N. Pacinovski, V. Stanoev, M.o Nikolovski (2014): Quality properties of cereal crop in relation with organic versus conventional farming. <i>Macedonian Journal of Animal Science</i> , Vol. 4, No. 1: 23-26.	3,6
16	V. Levkov , S. Gadzovska, O. Tuševski, N. Gjorgovska, N. Mateva (2014). Preliminary study of total phenolic content in beaten cheese produced in traditional manner. <i>Macedonian Journal of Animal Science</i> , Vol. 4, No.1, p. 31-35	3,6
17	R. Nastova, V. Kostov, N. Gjorgovska, V. Levkov (2014). Benthic fauna status as indicator of water quality assessment in strezhevo accumulation. <i>Macedonian Journal of Animal Science</i> , Vol. 4, No.1, p. 37-43	3,6
18	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Kostov, V. Levkov (2013). Effect Of Artificial Molted Brown Laying Hens On Production Of Dha Enriched Eggs. <i>Scientific Papers. Series D. Animal Science</i> . Vol. LVI, p.78-81	3,6
19	M. Menkovska, M. Sharic, N. Mateva, N. Djorgovska, V. Levkov , N. Nikolova (2013). Changes of wheat quality caused by mould contamination. <i>Journal of</i>	3,6

	Hygienic Engineering and Design, Vol. 4, p. 65-68	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
1	V. Levkov , N. Gjorgovska, R. Nastova (2017). Microbiological Composition of beaten (bieno) cheese produced in a diary plant in the region of Tetovo. Scientific Proceedings of Scientific Conference With International Participation. „Animal Science- Challenges And Innovations ” 1–3 November 2017 SOFIA, Park Hotel „Moskva”, p. 226-234	2,4
2	N. Gjorgovska, K. Filev, S. Grigorova, V. Levkov , R. Nastova (2017). Evaluation of dolomite as animal feed. Scientific Proceedings of Scientific Conference With International Participation. „Animal Science-Challenges and Innovations” 1–3 November 2017 SOFIA, Park Hotel „Moskva”, p.143-147	1,8
3	N. Gjorgovska, K. Filev, S. Grigorova, V. Levkov , R. Nastova (2017). Deposition Of Daidzein And Genistein In The Egg Yolk Of Hens During Late Egg Production. 2 nd International Balkan Agriculture Congress, 16-18 May 2017, The Congress Book, Tekirdag, Turkey, p.782-786	1,8
4	S. Gjorgjievski, N. Gjorgovska, V. Levkov (2015). Sawdust-roghhage source in the feedn mixtures for fattening steers. Proccedings 2 nd International Symposium for Agriculture and Food, Vol. 1, p. 91-98	2,4
5	T. Kostadinov, N. Nikolova, V. Levkov , E. Jusufi, K. Minoski (2014). Rural development in the southeast planning region in the Republic of Macedonia through entrepreneurship. Book of proceedings. Fifth International Scientific Agricultural Symposium “Agrosym 2014”, Jahorina, October 23–26. p. 983-988	1,8
6	T. Kostadinov, V. Levkov , E. Jusufi, N. Nikolova, K. Minoski (2014). Rural development in the Vardar planning region in the Republic of Macedonia through entrepreneurship. Book of proceedings. Fifth International Scientific Agricultural Symposium “Agrosym 2014”, Jahorina, October 23–26. p.989-994	1,8
7	T. Kostadinov, E. Jusufi, V. Levkov , N. Nikolova, K. Minoski (2014). Family enterprises in rural areas of the vardar region in the Republic of Macedonia. Book of proceedings. Fifth International Scientific Agricultural Symposium “Agrosym 2014”, Jahorina, October 23–26. p. 995-999	1,8
8	T. Kostadinov, N. Gjorgovska, N. Nikolova, E. Jusufi, V. Levkov (2013). State of internationalization of Sme’s from the agri-complex in the Republic of Macedonia. Fourth International Agronomic Symposium “Agrosym 2013”, BOOK OF PROCEEDINGS, Jahorina, October 3-6, pp.1236-1240	1,8
9	T. Kostadinov, N. Nikolova, E. Jusufi, V. Levkov , N. Gjorgovska (2013). Connecting as a factor of success for sme’s from the Agricomplex in the Republic of Macedonia. Fourth International Agronomic Symposium “Agrosym 2013”, BOOK OF PROCEEDINGS, Jahorina, October 3-6, pp. 1231-1235	1,8

	<p>Учество на научен собир со реферат</p> <p>267. постер - презентација</p> <p>3*0,5</p> <p>Апстракти објавени во зборник на конференција</p> <p>-меѓународна</p>	1,5
1	S. Gjorgjievski, N. Gjorgovska, D. Kocovski, V. Levkov (2017). The effect of sawdust as a roughage source in the feed mixtures for fattening steers III. Internal organ's mass. Book of Abstracts, International Symposium for Agriculture and Food – ISAF, 18-20 October, Ohrid, R. Macedonia	1
2	E. Eftimova, N. Pacinovski, N. Mateva, V. Levkov , T. Kostadinov (2017). Some productive characteristics of the Assaf sheep in the Republic of Macedonia. Book of abstracts, NUTRICON 2017, Food Quality&Safety, Health&Nutrition, 5-7 October, Skopje, Macedonia	1
3	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , R. Nastova, S. Grigorova (2017) Evaluating isoflavones on cholesterol and fat deposition in egg yolk during last faze of egg production. Book of abstracts, International Conference “Agriculture for Life, Life for Agriculture”, 8-10 June, Bucharest, Romania	1
4	N. Gjorgovska, K. Filev, S. Grigorova, V. Levkov , R. Nastova (2017) Deposition Of Daidzein And Genistein In The Egg Yolk Of Hens During Late Egg Production. 2 nd International Balkan Agriculture Congress, 16-18 May 2017, Book of abstarcts, Tekirdag, Turkey, p.441	1
5	D. Andreevska, D. Andov, N. Gjorgovska, V. Levkov , M. Menkovska, S. Grigorova, T. Dimitrovski (2017). Estimation of protein digestibility in bran from different rice varieties. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1
6	N. Gjorgovska, K. Filev, S. Grigorova, Vesna Levkov , R. Nastova, S. Gjorgjievski (2017) Estimation of supplemented genistein and daidzein on productive performance and egg structure response during first egg laying cycle. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1
7	V. Levkov , S. Mojsova, R. Nastova, S. Srbinovska, N. Gjorgovska (2017). Identification and phenotypic characteristics of lactic acid bacteria isolated from some traditional cheeses produced in R. Macedonia. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1
8	N. Mateva, S. Srbinovska, E. Eftimova, V. Levkov , N. Pacinovski, T. Kostadinov (2017). Protein matrix in the ultrafiltrated white brine cheese. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1

9	T. Kostadinov, V. Levkov , N. Nikolova, E. Eftimova, N. Pacinovski, N. Mateva, K. Minoski. Consumption of organic food and consumers` attitudes towards organic food in the Republic of Macedonia. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1
10	T. Kostadinov, V. Levkov , N. Nikolova, E. Eftimova, N. Pacinovski, N. Mateva, K. Minoski. Consumption of poultry meat and consumers` attitudes towards poultry meat in the republic of macedonia. Book of abstracts. VII International symposium for livestock production, 14-16 September 2017, Skopje, Macedonia	1
11	V. Levkov , T. Stafilov, N. Pacinovski, K. Bačeva, N. Mateva, N. Gjorgovska, E. Eftimova, T. Kostadinov. (2015) Content of mineral elements in raw ewe's milk and cheese produced in traditional way. Book of Abstracts Institute of Animal Science – Kostinbrod, Anniversary Scientific Conference with International Participation “Animal Science – Challenges and Innovations”, November 4-6, Sofia	1
12	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , V. Kostov, R. Nastova, S. Gjorgjievski (2015): Effect of supplemented isoflavones in feed on plasma estradiol concentration and productive performances in ISA Brown laying hens. Book of Abstracts Institute of Animal Science – Kostinbrod, Anniversary Scientific Conference with International Participation “Animal Science – Challenges and Innovations”, November 4-6, Sofia	1
13	N. Gjorgovska, K. Filev, V. Levkov , S. Gjorgjievski, V. Kostov, R. Nastova (2015). The effect of feed rich in DHA on egg production, egg components and DHA content in yolk. Book of Abstracts Institute of Animal Science – Kostinbrod, Anniversary Scientific Conference with International Participation “Animal Science – Challenges and Innovations”, November 4-6, Sofia	1
14	R. Nastova, V. Kostov, N. Gjorgovska, V. Levkov (2015). Influence of biomanipulation on the living communities and the water quality in the accumulation Strezhevo in R. Macedonia. Book of Abstracts Institute of Animal Science – Kostinbrod, Anniversary Scientific Conference with International Participation “Animal Science – Challenges and Innovations”, November 4-6, Sofia	1
15	M. Menkovska D. Damjanovski, V. Levkov, G. Brankovic, V. Pajic, N. Gjorgovska, N. Pacinovski, N. Nikolova, D. Andreevska (2015). Nutrition and health improving by dietary fibre compounds and recent advances in their analyses. Pre-Conference Workshop on Inovative Technologies for Advanced Food Processing and Nutritiona Towards Better Health. Proceedings 29-30 May, Ohrid, R. Macedonia	1
16	D. Andreevska, D. Andov, M. Menkovska, N. Gjorgovska, V. Levkov (2014). Quality properties of some domestic and introduced rice varieties (<i>Oryza sativa</i> L.). Book of Abstracts, Institute of Agriculture-Skopje, Scientific Conference “Challenges in moern agricultural production”, 11 December, Skopje, R.Macedonia	1
17	Tosho Kostadinov, Natasha Gjorgovska, Nedeljka Nikolova, Eljmi Jusufi, Vesna Levkov (2013): State of internationalization of Sme's from the agri-complex in the Republic of Macedonia. Fourth International Agronomic Symposium “Agrosym	1

	2013”, BOOK OF PROCEEDINGS, Jahorina, October 3-6, pp.1236-1240	
18	Tosho Kostadinov, Nedeljka Nikolova, Eljmi Jusufi, Vesna Levkov , Natasha Gjorgovska (2013). Connecting as a factor of success for sme’s from the Agricomplex in the Republic of Macedonia. Fourth International Agronomic Symposium “Agrosym 2013”, BOOK OF PROCEEDINGS, Jahorina, October 3-6,pp. 1231-1235	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект:	
1.	Modernization of food testing laboratory equipment of the Institute of Animal Science of Macedonia and capacity building measures for proper use of the equipment, Конкурс на GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit, во соработка со BalkanNet (Cooperation Beyond Borders) со седиште во Скопје, Р Македонија (2013-2015) - соработник	1
	ВКУПНО	145,243

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	Член на уредувачки одбор на маѓународно научно/стручно списание	
1.	Член на уредувачки одбор на Macedonian Journal of Animal Science - 2014,2015, 2016, 2017 4*1	4
2.	Член на уредувачки одбор на Монографија 65 години јубилеј, 1952-2017	0,5
	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	
1.	VII меѓународен симпозиум за сточарство	1,0
2.	Член на организационен одбор за јубилеј 65 години од основање на Инстититот за сточарство, Одлука бр. 0201-8 од 16.1.2017	0,5
3.	Член на Уредувачки одбор - Монографија 65 години јубилеј, 1952-2017	0,5
	Студиски престој во странство до 3 месеци	
1.	The Hebrew University of Jerusalem, 30.10.-23.11.2017 година, меѓународен курс: Feeding the future: Food safety in time of global change, одржан на Роберт Х. Смит, Факултетот за земјоделство, храна и животна средина, во Реховот,	0,5

	Израел	
	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија	
1.	Стручна ревизија при контрола на квалитетот на добиточната храна според постојните прописи и закони	1,0
	Раководител на внатрешна организациона единица	
1.	Раководител на Секторот за високообразовна дејност на Институтот за сточарство	3
	Член на институтска комисија	
1.	Комисија попис и побарувања – 0202-107 од 5.2.2018	0,5
2.	Комисија за јавни набавки арх.бр. 0507-50/5 од 24.1.2018, арх.бр.0507/186 од 25.3.2015, арх.бр.0507/175 од 19.3.2015, арх.бр.0507-171 од 17.3.2015, арх.бр.0206-916 од 17.12.2014, арх.бр.0206/834, и 0206/835 од 2.12.2014, арх.бр.0206/693 од 5.11.2014 8*0,5	4,0
3.	Комисија за самоевалуација, арх. бр.0201-178/2 од 28.3.2017	0,5
4.	Комисија за избор на директор, арх.бр.0201-398 од 14.6.2016	0,5
5.	Комисија за соработка и доверба со јавноста, арх.бр. 0201/789 од 18.9.2013	0,5
6.	Претставник на Институтот за сточарство во Националниот совет за безбедност на храна и храна за животни	0,5
7.	Член на оценувачка комисија на 63 Државен натпревар на млади истражувачи од Република Македонија	0,5
8.	Рецензент на научен труд пријавен во Acta Alimentaria, An International Journal of Food Science 2017	1,0
9.	Рецензент на научен труд пријавен во Journal of Food Science 2018	1,0
10.	Рецензент на научен труд пријавен во Macedonian Journal of Animal Science 2018	1,0
11	Учество во промотивни активности на Институтот	0,5
	ВКУПНО	21,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	19,9
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	145,243
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	21,5
ВКУПНО	186,643

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Милена Петровска, редовен професор на УКИМ-
Медицински факултет-Скопје с.р.**

**Проф д-р Момчило Бубалов, редовен професор во пензија на
УКИМ-Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје
с.р.**

**Проф. д-р Родне Настова, редовен професор на УКИМ- Институт
за сточарство-Скопје с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РАЗВОЈНИТЕ ПАТИШТА И КАРАКТЕРИСТИКИ НА АЛБАНСКИОТ МУЗИЧКИ ФОЛКЛОР ОД ТЕТОВО И ТЕТОВСКО“ ОД М-Р БЕКИМ РАМАДАНИ, ПРИЈАВЕНА НА ИНСТИТУТОТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на **Институтот за фолклор „Марко Цепенков“** во Скопје, на седницата одржана на 19.4.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Беким Рамадани со наслов „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“, во состав: проф. д-р Родна Величковска (ментор), проф. д-р Изаим Муртезани (член), проф. д-р Велика Стојкова-Серафимовска (претседател), проф. д-р Гоце Гавриловски (член) и проф. д-р Александар Димитриевски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Беким Рамадани, со наслов **РАЗВОЈНИТЕ ПАТИШТА И КАРАКТЕРИСТИКИ НА АЛБАНСКИОТ МУЗИЧКИ ФОЛКЛОР ОД ТЕТОВО И ТЕТОВСКО**, содржи 360 страници компјутерски обработен текст во фонт 12, со 1,5 проред и големина на букви, со 364 фусноти, 219 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во четири (4) глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Во него, исто така, накратко е претставена и содржината на поглавјата во кои се истакнати музичко-фолклорните карактеристики на Албанците во Тетово и Тетовскиот регион, музичко-фолклорни карактеристики кои го прават посебен во една поширока етнокултурна средина.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Географско-историски особености на Тетовскиот Регион и нивното влијание врз развојот на албанскиот музички фолклор“, ги истакнува географско-историските особености на Тетовскиот Регион и нивното влијание врз развојот на албанскиот музички фолклор, при што посебно се опишуваат географските, посебно историските, демографските и социо-политичките карактеристики на албанскиот етнитет во Тетово и околината, каде што една таква релјефна структура, несомнено влијаела и понатаму продолжува да влијае врз распределбата на населението и организирањето на животот, што исто така се одразило и на културниот развој. Живеејќи со векови во симбиоза со Македонците и другите етнички заедници во

исти историски, социјални и географски услови, во оваа област се негувале исти или слични обичаи и навики, ист начин на живеење, што сето тоа довело до сличности во низа појави на планот на материјалниот и духовниот живот, а кои појави се манифестираат во јазичните, книжевните, фолклорните и другите форми на културно комуницирање и живеење кај албанското население од овој крај. Исто така, се следат и социјално-историските епохи во кои живееле Албанците и нивните предци, при што историската слика на албанскиот музички фолклор се следи во четири развојни фази: старо време (од антиката до потпаѓањето на овие земји под османлиско владеење); време на владеењето на Отоманската Империја; време по ослободувањето од Отоманската Империја и денешно време.

Втората глава е насловена „Теориско-методолошки рамки на истражувањето и содржи три потпоглавја. Во *првојшо пошшолавање* „Дефинирање на проблемот, предметот и целите на истражувањето“ се зборува за дефинирање на темата на докторската дисертација, предметот, задачите и целите на истражувањето, а предмет на истражување и анализа се некои објекти и субјекти, индикатори и параметри кои квалитативно и квантитативно ги определуваат развојните патишта и карактеристики на музичкиот фолклор во Тетово и Тетовско.

Во *второјшо пошшолавање*, „Осврт врз досегашните проучувања на музичкиот фолклор на Албанците во Тетово и Тетовско“, е направен осврт врз досегашните проучувања на етномузиколошките, етнолошките и фолклористичките истражувања поврзани со традиционалната култура на Албанците воопшто, кои претставуваат солидна база за претставување на целокупната албанска традиционална култура. Во *третјошо пошшолавање*, „За методологијата на истражувањето на музичкиот фолклор на Албанците во Тетово и Тетовско“, при истражувањата беа применети следниве методи: методи на интервјуа, слободни разговори, опсервации и слично, а со примена на компаративно-типолошката метода се следеше: постоењето, развојот и внатрешните процеси на традиционалните музичко-фолклорни жанрови, нивните некогашни и денешни изразни компоненти, трансформациите, како и постепеното исчезнување на голем дел од традиционалната музичко-фолклорна култура на Албанците од Тетово и Тетовско, истакнувајќи при тоа дека за време на теренската работа ги користел и: *анкетнајша метод*, *методнајша на директна обсервација*, *методнајша на реконструкција*, *финскајша метод*, применета при транскрипцијата и анализата на звучниот материјал. Со помош на: *локално-географскајша метод*, потоа *културно-историскајша*, *функционалнајша*, *структурнајша*, *формалнајша*, *визуелнајша* и *методнајша на картографирање* го следи: постоењето, развојот, внатрешните процеси на музичкиот фолклор на Албанците во Тетовскиот регион и нивните некогашни и денешни изразни компоненти, како дел од поширокиот комплекс традиционални музичко-фолклорни форми на изразување.

Третата глава насловена како „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и тетовско“, најнапред преку историски преглед се следат развојните патишта на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“, во кое се претставени обредите и пејачките жанрови на Албанците од посочениот регион.

Истражувањата се базираат врз пејачките жанрови од годишниот и животниот циклус обичаи до најсовемениот музичко-фолкорен израз во Тетово и Тетовско. Најнапред ги претставува најраните синкретични форми од годишниот циклус, врзани за одредени празници од народниот календар, како на пример *бузми*, *обредише пог маски*, потоа следат празнувањата за *лејшник*, *туртовденскише празнувања*, врзани за *денош на цвекешо* и *бајрамски* песни. Како втора група се претставени *додолскише* обреди проследени со обредно пеење; обредите и обредното пеење поврзани со селскостопанските дејности (*шрудови* и *пчеларски* песни); потоа следат песните од животниот циклус (*песни за раѓањешо на деше*; *присивнише* *песни*; *залајалкише* и *броенкише*; песните кои се

изведуваат при играње на возрасните со децата; потоа следат *сунетскиите песни*; *свадбарскиите песни*, *шајачкиите песни*; *љубовниите* и *еројскиите песни*. Како трета група се претставени *ејскиите* (легендарни) песни; *качачкиите* (историски) песни, *ејскиите* (јуначки) песни со мотиви од секојдневниот живот; како четврта група *баладиите* – како лирско епски творби; а како пета група се претставени *низамскиите* песни; *песниите при испраќање*, *служење и враќање од војска*; и, на крајот, *печалбарскиите* песни, како дел од социјалната лирика на Албанците од Тетово и Тетовско.

Посебно се издвоени традиционалните музички инструменти кои се дел од народната духовна култура на Албанците од овој регион.

На крајот од ова поглавје се обработува и современата состојба на албанскиот музички фолклор во Тетово и Тетовско, што е изразена преку разните културни манифестации денес, како што се фестивалите, а носители на традиционалната музичка култура на Албанците во Тетово и Тетовскиот Регион се поединците, фолклорните групи и културно-уметничките друштва. Проследени се и анкетните белешки на испитаниците/информаторите од доменот на музичкиот фолклор и неговата улога во образовниот процес.

Четвртата глава насловена како „Структурно композициски законитости на албанските песни од Тетово и Тетовско“, се истакнуваат структурно-композициските законитости на песните, укажувајќи при тоа на специфичноста на пејачката пракса на Албанците во посочениот регион. При изборот на музичко-фолклорните содржини избрани се 114 најрепрезентативни примери на пејачки жанрови, од кои 50 едногласни, 63 двогласни и една трогласна, кои се во функција на расветлување на состојбата и формите на традиционалното пејачко изразување со цел да се одредат музичко-фолклорните особености, типични за Албанците од Тетовскиот Регион.

При систематизацијата и анализата на собраниот музичко-фолклорен материјал се истакнуваат посебните, специфични структурни законитости, изразени преку елементите кои директно влијаат врз формата и структурата на пејачкиот тип, а тоа се: 4.1. *метроритмичката* и 4.2. *созвучната композиција на песните*.

Преку 4.1. „Метроритмичката компонента“ на пејачките типови во албанските музичко-фолклорни жанрови посебно се проследува метричката структура на стихот, изразена преку *рамноделниите* и *нерамноделниите ритми*. Потоа следат *рефрениите* и нивната функција во народното пеење; *ритамот* во народното пеење изразено преку три групи на ритмички типови; *мелодискиите форми*, каде што со повторувањето на делови од стихот се создавани *едноделни*, *дводелни*, *троделни*, *четворделни* и сложени форми на песни, конструирани со *повторување* и *варирање* на исти или различни мелодиски оддели, врзани за исти или различни стихови и нивните метрички структури. Во делот 4.2. „Мелодиско-созвучната компонента“ спаѓаат особините на напевот, како што се: *повеќеласјето*, изразено преку *бурдонскиот шип на пеење*, *сипрукираша на двојласој*, *каденциите*, *шонскиите низи*, *амбицусот* и *мелодискиите шипови*, како и *извикувањата* како изразни средства при градењето на песната.

Во заклучните согледувања, накратко се изложени заклучните согледби од истражувањата, истакнувајќи ги при тоа стилските особености на трите музичко-дијалектни зони, кои се однесуваат на:

- планинските населби од Сува Гора каде што народната музика низ целата историја можела да ја зачува својата оригиналност поради „недопирливоста“ на својата посебна географска позиција, а така и од влијанијата на туѓите култури;
- шарпланинските села каде што музичката традиција во некоја мера била изложена на влијанијата од граничните косовски села како и од блиските горански народни звуци и
- рамничарските населби каде што не само фолклорот, туку и другите општествени

активности не можеле да им се спротивстават на различните влијанија во текот на историјата.

И други околности придонеле за да се оформат посебните карактеристики на овие три музички дијалекти како што се климатските, демографските, социолошките и психолошките услови, потоа начинот на живеење, видовите на народната економија, занаетите и дејностите со кои се занимавале жителите од овие три области.

Предмет на истражување

Предмет на истражување се верувањата, обичаите, игрите, традиционалните музички инструменти, мелопоетските форми на пејачките жанрови, набљудувани низ општествено-историските епохи во кои живееле Албанците и нивните предци, при што историската слика на албанскиот музички фолклор е третирана во споменатите четири развојни фази. Во оваа дисертација се прави обид да се осветлат и општествено-историските, социолошките и психолошките прашања што директно влијаат и врз морфолошките, структурните и мелопоетските елементи на музичко-фолклорниот материјал.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Од досегашните опсервации може да се заклучи дека: поаѓајќи од постарата обредно-обичајна традиција во која постоеле поголем број календарски и некалендарски обреди, обичаи и празнувања со изразена функција, се забележува дека само дел од нив се задржале и до денес, како на пример: *обредиите њог маски, ѓурѓовденските празнувања; ѓрејсвадбениите и свадбениите ришуали*, проследени со песни, а кај дел од нив е исчезната првобитната функција. Соодветно на претходното, во современата традиција се создаваат нови и адаптирани форми на јавно претставување на музичкиот фолклор. Преку нив фолклорот добива друга димензија, непозната во постарата традиција, но истакната и неопходна во нашето секојдневие: аудиовизуелното - медиумското претставување.

Музичкиот фолклор на Албанците во Тетово и Тетовско, движејќи се по својот развоен пат, доживува видни трансформации под дејство на разни надворешни влијанија, како и внатрешни промени на сопствените естетски критериуми. Од тие трансформации произлегуваат нови форми на изразување кои дополнително ја збогатуваат неговата комплексност. Научните истражувања на таа комплексност се потребни без одлагање, бидејќи се предизвикани од неговиот природен повик за спас, зашто состојбата со изворното музичко творештво на Албанците во Тетово и Тетовско денес во новите социокултурни услови ја губи својата оригиналност и автентичност кај пошироките маси, наспроти оригиналноста и автентичноста изразена во пејачките жанрови на постарите жители – носители и чувари на овие музичко-фолклорни форми.

Краток опис на применетите методи

Со помош на: *локално-географската метода*, потоа *културно-историската, функционалната, структурната, формалната, визуелната и методата на картографирање*, се следи: постоењето, развојот, внатрешните процеси на музичкиот фолклор на Албанците во Тетовскиот Регион и неговите некогашни и денешни изразни компоненти, како дел од поширокиот комплекс на традиционални музичко-фолклорни форми на изразување.

Со *културно-историската* метода можат да се следат појавите во однос на обредноста, поточно како некоја културна појава се случувала во минатото, а како таа се одвива денес во посочениот регион.

Функционалната метода применета во овие истражувања најпрепознатливо може да се согледа во однос на детските игри, како и кај игрите од *свадебниот циклус и обредите под маски* каде што функцијата на обредноста е истакната на прво место. Таа се однесува и на песните за *лејник* и *јурјовден*, односно на песните кои се пеат *на денот на цвеќето* и *додолските* песни.

Сирুক্তурната метода, вклучувајќи ја и анализата во однос на етномузикологијата, има голема и посебна примена во набљудувањата на културните музички феномени. Со помош на анализата е направена реконструкција на музичко-фолклорните форми, кои помогнаа да се истакнат спецификите на постојните видови на фолклорно изразување во минатото, а добар дел и денес, форми што сè уште се присутни и претставуваат дел од живата музичко-фолклорна традиција на Албанците од поширокиот Тетовски Регион.

Како посебна метода се истакнува *методата на картографирање*, како една од главните методи при ареалното истражување, која мошне ефикасно се применува во науката за јазикот, како и во науките што ги обработуваат појавите во областа на народната духовна и материјална култура: дијалектологијата, етнологијата, етнолингвистиката, фолклористиката и музиката фолклористика. Тука се надоврзува и *локално-географската метода*, при што се анализираат и се споредуваат границите на протегането на културната појава врз основа на географските одлики на просторот од кој што зависат локалните специфичности на таа појава.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Од спроведената анализа и сознанијата стекнати при диференцирањето на музичко-фолклорните карактеристики на Албанците во Тетово и Тетовско се доаѓа до заклучокот дека музичкиот фолклор се одликува со посебни стилски изразни елементи, слични како и кај оние од соседните области: Дервен, Качаник (Косово) и Гостивар, претставувајќи ги како музичко-дијалектни специфики во кои се вклучува и Тетовскиот Регион, укажувајќи при тоа дека во Тетовскиот регион се среќаваат три музичко-дијалектни зони кои меѓусебно малку се разликуваат. Станува збор за: 1. зоната каде што се протегат селата под планината Сува Гора каде што народната музика низ историјата ја сочувала својата оригиналност поради својата изолираност и заштита од влијанија од страна на туѓите култури; 2. зоната каде што се протегат шарпланинските села каде што музичката традиција во извесна мера била изложена на влијанијата од пограничните косовски и горански села и 3. зоната каде што се протегат рамничарските населби, во која, не само фолклорот, туку и другите општествени активности не можеле да им се спротивстават на различните влијанија во текот на историскиот развој. Еден од показателите за означување на музичко-дијалектната граница е присуството на едногласното и двогласното пеење, кое како музичко-дијалектна специфика на Север, Исток и Запад се протега до местото каде што се пее едногласно, а на југ се досегнува до границата во која се јавува полифоното пеење.

Тоа придонело за диференцирање на посебните карактеристики на овие три музички дијалекти, но тука влијаеле и други околности како климатските, демографските, социолошките и психолошките услови, потоа начинот на живеење, видовите на народната економија, занаетите и дејностите со кои се занимавале жителите од овие три области итн.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Беким Рамадани, со наслов „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“, претставува истражување од областа на фолклористиката, етнологијата и етномузикологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да се согледа целокупната комплексност на музичкиот фолклор, обредно-обичајните пејачки жанрови како нераскинлив дел од обредите (календарски и некалендарски), а истовремено да се утврдат улогата и местото на народните песни и народните музички инструменти во традиционалната култура на Албанците, во чии заедници, тие, со голема љубов, се практикувале во минатото, а добар дел се практикуваат и денес. Сликата за традиционалните пејачки форми ја надополнуваат и транскрипциите, како и скиците кои се однесуваат на распространетоста и разните особини на музичкиот фолклор на Албанците во Тетовскиот Регион. Бидејќи во досегашните научни истражувања од областа на етномузикологијата не постои пообеман труд од ваков вид, докторската дисертација на кандидатот м-р Беким Рамадани, со наслов „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“, претставува заокружена целина и солидна база за идните етнолошки, етномузиколошки и фолклористички истражувања.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Беким Рамадани, со наслов „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

Објавени трудови:

- Tallava – tallje përmes improvizimit muzikor (Талава - исмејување преку музичка импровизација), *Shenja*, Viti VI, Nr. 67, Shkup, Nëntor 2016, стр. 88-92.
- Muzika buron nga kozmosi (Музиката извира од вселената), *Peizazhe të fjalës*, 17 Nëntor 2016. <https://peizazhe.com/2016/11/17/muzika-buron-nga-kozmosi/>
- Kush knon, nuk plaket (Кoj пее, не старее), *Plejada*, Viti II, Tetovë, Dhjetor 2016, стр. 43.
- Xhi folish be taj? (Шо збориш бе ти?) *Peizazhe të fjalës*, 2 Tetor 2017. <https://peizazhe.com/2017/10/02/xhi-folish-be-taj/>
- Përse jam kaq romantik (Зошто сум толку романтичен), *Shenja*, Viti VII, Nr. 79, Shkup, Nëntor 2017, стр. 88-89.
- Artistja që hapëroi përtej kohës së vet (Уметницата кој што исчекори во нејзиното време), *Shenja*, Viti VI, Nr. 80, Shkup, Dhjetor 2017, стр. 90-92.
- Кон музичките карактеристики на машкото двогласно пеење во Кичевско, *Музика - Списание за музичка култура год. XX, бр. 23, Скопје, 2017, стр. 51-58.*
- Brenga ime për festivalet muzikore të kohës sonë (Мојата загриженост за музичките фестивали на нашето време), *Shenja*, Viti VII, Nr. 81, Shkup, Janar 2018.
- Sevdi Malsia, *Rapsodët e trojeve shqiptare* (Рапсодите од албанските територии),

Shaban Baksi, Prishtinë, 2017, стр. 84-86.

Qamil Berisha, *Rapsodët e trojeve shqiptare* (Рапсодите од албанските територии), Shaban Baksi, Prishtinë, 2017, стр. 270-273.

Bibë Kosova, *Rapsodët e trojeve shqiptare* (Рапсодите од албанските територии), Shaban Baksi, Prishtinë, 2017, стр. 277-280.

Семинари и работилници:

Me të shkruar deri te mendimi kritik (Со пишување до критичко мислење) USAID, Shoqëria e hapur, Ohër, 2005.

Porta drejt njohurive të reja (Врата кон нови знаења), Qendra informatike –Gostivar, 2007.

Arsimimi për të drejtë sociale (Образование за социјални права), USAID, Shoqëria e hapur, Ohër, 2006.

Aplikimi i softuerit EDUBUNTU në mësimdhënie (Апликација на софтверот Едубунту во настава), FON - Shkup, Tetovë, 2009.

Zbatimi i metodave bashkëkohore në mësim (Апликацијата на современите методи во настава), MASH – Shkup, Tetovë, 2013.

Научни конференции:

Mbi polifoninë dyzërëshe të zonës së Kërçovës (Кон двогласната полифонија на Кичевскиот крај), *Etnokultura në trevën e Kërçovës*, Shoqata e etnokulturës shqiptare “Etnoalb” – Shkup, Kërçovë, 2017.

Лоренц Антони, незгаслив пламен на албанската етномузиколошка традиција, Музичко-научна манифестација - *Струшка музичка есен*, Сојуз на Композиторите на Македонија – СОКОМ, Струга, 2017.

Хорското пеење - повеќе од музика, *Хорскиите ансамбли и фестивали во илтрицицикии иериод на Балканскиите земји – Сосијоби и решенија*, ТЕХО – Тетово, Лешок, 2017.

Беким Рамадани се бави и со нотографија, мелографија, а како автор се јавува и во бројни редактури, коректури, аранжмани и рецензии.

Нотографирани дела:

Suite Hebraique, Ernest Bloch, Shkup, 2005.

Concerto per Orchestra d’Archi, Thoma Gaqi, Tiranë, 2005.

Rapsodi, Thoma Gaqi, Tiranë, 2006.

Sonatë për violinë dhe piano, Çesk Zadeja, Tetovë, 2006.

Досега ги има објавено следниве книги:

Këngë të zgjedhura korale (Одбрани хорски песни), Tetovë, 2010, 121 стр.;

Asgjë nga balta e fjalëve (Ништо од калта на зборовите), Tetovë, 2010, 94 стр.;

Kush këndon, keq s`mendon (Кoj пее, зло не мисли), Qendra kulturore informative

(КИЦ), Shkup, 2011, 130 стр.;

Nga kënga në këngë (Од песна до песна), Shkup, 2013, 154 стр.;

Fjalë pa këngë (Зборови без песна), Tetovë, 2013, 231 стр.;

Dëgjo këngën dhe harro brengën (Слушај ја песната и заборави ја грижата), Sofra gjakovare, Shkup, 2015, 120 стр.;

Fjalë pa këngë – botimi II (Зборови без песна – второ издание), Universiteti shtetëror i Tetovës, Fakulteti i muzikës, Tetovë, 2014, 242 стр.;

Meditim për artin tim (Медитација за мојата уметност), Tetovë, 2016, 230 стр.;

Jehon kënga korale (Одекнува хорската песна), Tetovë, 2017, 109 стр.

Преводи од српско-хрватски на албански јазик на делата:

Metodika e mësimi të muzikës : aspekte teorike-tematike: mësimi i muzikës në shkollën e arsimit të përgjithshëm (Методика на музичката настава: теоријско-тематски аспекти : музичката настава во општообразовните училишта) од Павел Ројко, Universiteti Shtetëror i Tetovës, Fakulteti i muzikës, Tetovë, 2014, 295 стр.;

Për të bukurën muzikore (За музички убавото) од Едвард Ханслик, Universiteti Shtetëror i Tetovës, Fakulteti i muzikës, Tetovë, 2014, 203 стр.

Како коавтор има издадено и две скрипти за средно гимназиско образование:

Arti muzikor I (Музичка уметност I - за прва година), Tetovë, 2014, 109 стр.;

Arti muzikor II (Музичка уметност II - за втора година), Tetovë, 2014, 102 стр.

Беким Рамадани учествувал и на многу радио-телевизиски емисии каде што предмет на дискусија биле темите поврзани со издавањето на книги, музиколошките проблеми, педагошката практика, етномузиколошките огледи и сето она што се поврзува со проекти и активности од областа на културата, презентирајќи ги доследно своите критички ставови.

Учество на телевизиски емисии:

Event (Евент), МТВ2, Скопје, Април 2011.
<https://www.youtube.com/watch?v=1ZtSPB7q770&t=114s>

Pas mëngjesit (По утрото), Tv - Коха, Тетово, Декември 2015.
<https://www.youtube.com/watch?v=3b2iGMBE-3s>

Emisioni i mëngjesit (Утринска емисија), Tv – 21, Скопје, Ноември 2015.
<https://www.youtube.com/watch?v=TmnK4pyKNTQ>

Në emisionin e pasditës (Во попладневната емисија), Tv – Alsat, Јануари 2016.
<https://www.youtube.com/watch?v=zIS-zzeJX10&t=529s>

Konaku (Конак), Tv – Shenja, Скопје, Март 2016.
<https://www.youtube.com/watch?v=QVkJVisdCnLk>

Pasdite me ju (Попладнево со вас), Tv - Art, Тетово, Декември 2016.
<https://www.youtube.com/watch?v=jUCEb9IHucE>

Pas mëngjesit (По утрото), Tv - Коха, Тетово, Ноември 2017.
<https://www.youtube.com/watch?v=6HmNY2BBAL4>

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се: етномузиколошката анализа која овозможува да се откријат развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско. Неговите истражувања претставуваат исклучителен едукативен пример што ќе служи како поттик за понатамошни темелни и сеопфатни истражувања.

Подрачјето на примена и ограничувањата се од областа на етномузикологијата, етнологијата и фолклористиката.

Можните понатамошни истражувања упатуваат на продлабочување во откривањето на многу други аспекти и елементи, кои понатаму можат да претставуваат посебни теми на истражување поради што сметаме дека овој труд ќе може да биде од голема полза за наредните албански истражувања од областа на етномузикологијата, етнологијата и фолклористиката.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ од Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Беким Рамадани** со наслов „Развојните патишта и карактеристики на албанскиот музички фолклор од Тетово и Тетовско“.

КОМИСИЈА

Доц. д-р Велика Стојкова-Серафимовска, претседател с.р.

Проф. д-р Родна Величковска, ментор с.р.

Проф. д-р Изаим Муртезани, член с.р.

Проф. д-р Гоце Гавриловски, член с.р.

Доц. д-р, Александар Димитријевски, член с.р.